SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawčitki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 126 | Budyšin — Wutoru 2. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednik je čestny pomnik němskeho namórnistwa poswjećił

Sćwjatkownu žobotu je žo w Labee pola Kiela częstny pomnik němskeho namórnistwa z wulkimi wojerskimi swjatocznosćemi poćwjerdźił. Wjednik a najwyšši wrjerch roskazowar wojerskeje mozy, Adolf Hitler, je pomnik žwoseu samerej pśechopodał. Pomnik dyrbi pśechezo na němske rjekowstwo na morju dopominaś.

S nastawazym ranjom žo cyłe žiwjenje w měsće wójnskeho namórnistwa w Kielu sapoca. Wot ranja 5 hodźin parniki žyły luda do Labee wožachu. Wójnske łódźe běchu žo rano z korhojnej paradu z wulkej khorhojowej pychu wupyšchile, kaž běśe je wjednik jako najwyšši wojerske mozy poručił.

Krótko po 10 hodźinach žo wjednik z łódźe „Grille" na stajiowu łódź „Nixe" poda a žo do swjedźenšyn wupyšchenoho pśichilstawa w Labee dowjese. Hdyž běśe wjednik mimo frontu częstnych formazijow kročił, poda žo na jeho wótšichu pśed pomnikom.

Krótko na to pśiwozmu wjednik a wjednica pśi pomniku wěnc. Na to pśistupi k rěcnistwu admiral Raeder, wjednik wójnskeho namórnistwa. Wón rjekny, až je to wjednikowa wola, aby wón pśi tutej swjatocznej hodźinje na jeho městno stupił a jeho słowa pśednjesł. Wón pokazuje na to, až je wjednik pśez swójbu a pśez swójske pśisłušnistwo k wójnskemu namórnistwu z nim zwězany. Wón pokazuje na to, až je wjednik wójnske namórnistwo wót małeje łódźe hač do wulkeje wójnskeje łódźe pśez wšykne stopjenje pśešoł a až je wón pśez to wšykne wójnske namórnistwo derje znaty. Wón pokazuje na to, až je wjednik wójnske namórnistwo pśez wšykne lěta wójny a pśez wšykne lěta pokoja derje znaty. Wón pokazuje na to, až je wjednik wójnske namórnistwo pśez wšykne lěta wójny a pśez wšykne lěta pokoja derje znaty. Wón pokazuje na to, až je wjednik wójnske namórnistwo pśez wšykne lěta wójny a pśez wšykne lěta pokoja derje znaty.

Admiral na wuślužboje z Trotha, stabowy šef namórskeho wójnskeho łódźstwa w bitwje pola Skagerraka, dopominaśe na rjekowstwo němskeho wójnskeho łódźstwa w zwětowej wójnje. Wobźehuje admirala Scheera wopominaśe, kiž jako znamjo němskeje nahladnosće na morju pśed nami śeji.

Generalny admiral dr. h. c. Raeder z radostnym dowěrjenjenom cześnjy pomnik namórnistwa do schrita wójnskeho namórnistwa wsa. Twar śeji pod schkitaśtwom młodeho sćelnjaceho wójnskeho namórnistwa. **Po sprawnej myśli padnjenych towarschow pak njeby było, hdy tychmy z njesjednanliwym duchom tym napischerjo śejeli, kotśiž žo nětko pśecejstwo nam w sprawnym wojowanju stajichu.** K wjednikej žo wobroćźnosći wón rjekny, so je lud z nóznese cełmnosće k zwětkemu ranju pśichwjedł a z ludom tež němske namórnistwo. Shromadźeni jemu w tutej swjatocznej hodźinje znowa słubuja, so chcedźa jemu njepowalnje zwěrni a jeho śledowarjo wostaś.

Hdyž běśe je tśikrócna zdrawa wjednikej a němskemu ludej wunjeźła a žo němskej hymnje wuspěwałej, žo wjednik pśiches schroke wrota częstneho dwora k częstnej halli poda. Piches tunnelej podobny chód wjednik do podeńśeje swjatocznje halle dóńdźe. Tam pśed częstnej tśiju 34 386 němskich namórnikich rjekow wěnz pokaži. Mjes tym wójnske łódźstwo 21 wutśelow k częsći mortwych towarschow wutśeli. Pśi tśelenju žo w częstnym dworje khorhoje nachilichu a częstna kompanija presentěrowaśe.

S italskeje strony žo powź, so Schuschnigg kaž loni tež kśiža na krótki dowol do Italskeje pśijźe, so by w jenych kupjelach někotre dny wotpočnył. Njemóžno njeje, so žo Schuschnigg z italskim statnym podsekretarom Suvichom sekta. Rozrěčowanje z Mussoliniom pak žo pjerca hischcze njeje pśichilotwało.

Noworjadowanje zasydlenja

Němski a pruski dźěłowy minister je sajźydlenje znowa rjadował. Tśi nowych postajenjow sa matrch Sydlerjow je žo nětko wudał. So je žo sajźydlowanje jatych sjednoriło, hižo z teho wukhadźa, so žu nowe postajenja pornjo dotalnym wo wjazy hač dwě tśerźinje krótśe.

S nowymi pśedpisami žo sajźydlowanje dospołnje wobnowja. Postajenja sajźydlenja žo sjednorjeja. Mjele postajenjow je žo wotstroniło, kiž žo dotal jako zabźěwaze sapjeczowachu. Hdyž žo nowe němkostatne twarske prawo wuda a žo sarjadnistwo hischcze bóle wobnowi, žo pucź instanzow hischcze cźuciwiśo sjednori. Sydlerja wobźehuje postajenja wo swubranju Sydlerjow sajimuja. Też wójnskim sranjenym móże žo sajźydlenje dowolić, hdyž žo mandźelska a źiwójbni derje do teho hodźa.

Hdyž žo wumělenia donjelnja, móże žo cźakanstwo na sajźydlenje wschitkim mjenjesamóžitom dowolić, wobźehuje dźěłacherjam a pśichistajenjam w pśchemyśle. Kruta mjesa z 200 hriwnami dokhodow je žo wotstronił. Sydlerjow cźakanje dyrbi hyć politiźu znutśkownu. w nastupanju rażi bies poroka, strowi a herbźy strowi. Na pśenim městnie maju žo stajni dźěłacherjo sajźydlecy, kotrychž wěźe powołanje z domjaznym hospodarśtwom źiwjenjem swjatuje.

Mjes dowolennymi wobźehami pśichi jenake khmanosći frontłan wojowarjo a wojowarjo za narodne pobźěhnjenje, wójnske a dźěłowe woporny a we wšyćich padach wjeselbźěcźne zwiźby na pśenim městnje steja. Sajźydlecy maju žo pśichistłuchnicy wschelakich powołanjow. To bychu zydlischcza woprawdźiteje skromadnosće nastale.

Statny pohrjeb za generala Litzmanna

Wjednik a němski kanzler je poručił, so žo pohrjebowanje 28. meje śemrětego generala infanterije na wuślužbje Litzmanna źrjedu 3. junija dopołdnja w 11 hodźinach jako statny pohrjeb w Nowym Globjowje pśewjedźe, a je pśichwalenje němskemu ministrej za ludowe powuczenje a propagandu poručił.

Wutoru 2. junija po stónčenju zwójbneje zwjatocznosće žarowańśi cłah wjerzor w 10 hodźinach z lubkowego domu w Nowym Globjowje nimo zmótnizowego spalěra SA a wobydlerstwa na Kowrowsku hórku pośehnje, kotraž je w parku wobźěwstwa śemrětego generala. Kaschcej wostanje pśiches zyłu nóz pśichi cźełnej straži wójerskeje mozy a pśichi zwětle zmótnizow na Kowrowsej hórzu.

Sśrjedu 3. junija w 11 hodźinach žo statny akt na Kowrowskej hórzy sapoczńje. Němski wójnski minister a wyšschi roskazowar wójerskeje mozy generalny połny marschall z Blomberg a wjednikowy namětnik němski minister Rudolf Heß porčitaj. Potom žo kaschcej pśiches žarowańśu paradu wójerskeje mozy na pohrjebnischczo dowjesu.

Němskostatny propagandowy nawjednik dr. Goebbels je postajił, so maju žo na wschitkich źiwjenskich dnjach wobźěwanja nacionalsozialistiskeje strony a jeje pśichilankujenych swjatkow na dnju pohrjeba generala Litzmanna žarowańśe khorhoje wupowěźnyć. Stronjenju žo namołwjeja, so bychu žo po tutym pśichikładze měli.

Wschitke němske radia rjedu 3. junija w 11 hodźinach žarowańśu zwjatocznosći z Nowego Globjowa pśechwaleju.

Schuschnigg so njejacy do Italskeje podał

Tamtśe „Winśke Nowiny" žu wukaz awstriskeho swjatkowego knježerstwa wo sawjedźenju powschitkownoje swjatkowoje słužbneje winowatosće wojowite. S wojowjenjem je žo słužbna winowatosć do skutka stajiła.

Pónźdźelu wjerzor w 10 hodźinach je swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg njejapzy z Romźim pśichikonu do Italskeje wotjeł. Jeho puczowanje žo hamtśy potwjerdźa. Wocakuje žo, so žo dr. Schuschnigg z Mussolinim sekta, so by žo z nim rosrěčował. W kotrym měśe žo statnikaj setkataj, póndźelu wjerzor hischcze njeběśe znate.

Rěka swjatkoweho kanzlera dr. Schuschnigga je we Winje wulku kedźomnosć słudźiła. Mjes wschelakimi měnjenjemi ma najwjazy to sa žeble, so puczowanje je sawjedźenjom słužbneje winowatosće swiśuje, pśeciwo kotremuž žo protest Makeje ententy worzakuje. Pokakuje žo też na snutskownopolitiske pśicinizny, dokelž žo njedorozumjenje mjes Schuschniggom a domownej woboru hischcze njeje wotstroniło.

Nadpad na japanski wojerski transport w Chinje

W nozy k 1. wobrocu běchu na żelesniskim mjesce mjes Tientsinom a Tangkiom żelesniske kolije wotstronili. Chinesojo rosprawjeja, so žu žo nadpada dohladali, hdyž běśe je wožebity cłah z japanskimi wojakami z Tientsina wotjeł a běchu žo mjeńśe wojerske wotdźělenja tam z cłaha wuśadźiłe. Hdyž běchu schkodu narunali, žobotu dopołdnja nowych 1500 muži k sełchwjenju do Tientsina pschijźe. S nich je 600 muži do Pejpinga a Tungschna dowjesu a žo tam jako japanšcy wobchadźeńšy wojazy sameśćichu.

Se Schanghaja žo powź, so žo tu wo bombowy nadpad na japanski wožebity wojerski cłah jedna. W chineskich nowinach žo wo nowym Mukdenskim pschipadźe pische. Nowiny žo boja, so z pschipada wjetśe politiske wobcźeńśenje nastanu.

Pejpingske nowiny „Sin Wen Jepas" w dźeśichim nastawku na tajnostne wobstejnosće pokasuja, z kotrymiž žo wojerski transport pschewobźeśe. Cłah je husćišchu sastat. Wulki dźěł japanskich wojakow je hižo pśed njeswobom w Cangtsejchwangu z cłaha wustupił. Nowiny wschitkopomnieja, so žu pschiśiny tutych podawkow jara spodźiwne, a so žo Chinesojo tu njeźu wobdźěliłi. Runje w poślednich dnjach žu chineske wyschnosće tutu żelesnju wobźehje krucze strażowale.

W Tokiu žo njemér sbudźił.

Kaž japanska powěsćenja „Domei" powźe, je pschipad w Chinje w japanskim zwonkownym hamcze zbylny njemér sbudźił. Podawki pjecza dopokasuja, kak nusne je, so Japanska swoje wójsko w poknóznej Chinje sebzyni. Chinejskemu knježerstwu w Nankingu žo porokuje, so njepschecelskim wustupam pschećiwo Japanskej smérom pschihladuje.

Jendźelšzy wojazy Japanza morili.

Japanska powěsćenja „Domei" wosjewja, so žu jendźelšzy wojazy 27. meje na Hatamenskej dróży w Pejpingu pschi srażenju, ke kotremuž běśe mjes Japanzami a jendźelskimi wojakami dóšło, pschistajenza mandźuskeho knježerstwa katśiłki. Japanske póćkanzitwo w Chinje je pola jendźelskeho pótkanzitwa protestowało. W japanskim wójnskim ministerstwie pschipad jako njesjenježny wobhladuja a zadaju, so bychu žo winowacźi najkrucźišcho khłostali.

Krwawne swjatki w Palestinje

Sćwjatkownu žwjedźeń běśe po zyłej Palestinje wunjadnje njemérny. Pschudźe je ke krwawnym srażenjam, nadpadam z bombami, pschepytowanju domow, sajeczam a sebranju brónjownych skadow dóšchło. Kaž bě dotal zhonicz, je žo snajmjeńscha sćeścz wožobow mertwych a wjele žo ranitych. Mjes mortwymi je też žid z Němskeje, kotrehož w Jerusalemje satśełichu.

Sydom arabskich měśeńćanskich sarjadnistwow je pśeni dźeń źwjatkow do strajka stupiło. Měśeńćanske sarjadnistwa běchu hižo pśed dźeśichim cźasom strajk pschipowědźiłe. Mjes strajkowazymi žu też sarjadnistwa městow Jaffy, Nabluża a Hebrona. Se strajkom žo też wschitke měśeńćanske słužby potrjechichu, kaž sastaranje z wodu, wotwožowanje wotpadkow atd.

Kommunistiske namo'wjenja běchu žo dotal jenož w arabskej a hebrejskej rěcźi mjes wobydlerstwom Palestiny rosšěrjałe. Nětko pak žo też w jendźelskej rěcźi na wojakow a policiju wobroceja. W namołwjenjach žo pschećiwo „jendźelskemu imperializmej" wustupuje. Namołwjenja žu z połnym podpismom njesakonskeje kommunistiskeje strony Palestiny podpisane.

Léon Blum knježerstwo ludowcje fronty připowědźił

Franzowska sozialistiska strona je so swjatki w Parisu sthadźowała. Wušchina sjesda běše njedźelu wulka rěcź stronineho pschedsydy a pschichodneho ministerskeho presidenta Leona Bluma. Leon Blum we swojej rěcźi s wobsehowym doraśom rozsudźi, so pschichodne franzowske knježerstwo njebudźe knježerstwo sozialistiskeje strony, ale so budźe knježerstwo ludoweje fronty.

Sozialistiska strona, tak Leon Blum rjekny, je w sańdženych lětach sozialne poměry, kajkeż běchu, sahnuźowała. Njedźiwajo na poźledńe politiske podawki pak stronimy nadawk njepschemėnjeny wostanje. Pschi poźlednich wólbach sozialistiska strona njeje dospołnu wjetschinu dostała, tohodla w Franzowskej njeje sozialistiskeje wjetschiny a žanoje wjetschiny proletariata, **ale je tam wjetschina ludoweje fronty a programm tuteje ludoweje fronty.** Knježerstwowy nadawk tohodla je, so by tutón programm do skutka stajił.

Leon Blum rjekny, so žadyn wokomik njewěri, so so nadawki njebychu hodźale pschewjesli. Dyrbjało-li pak hinak pschińcź, dyże swoje ideje jako wopaczne spóznaty a też to, so so s nětčišcheje towaršchnoscže franzowskeho luda njehodźi niczo sčinić.

Potom Leon Blum **wo franzowskich strajkach porěcža.** Wón tym njepschihotuje, kotliž w straiku jenož frėdk kommunistow abo žamo marksistiskich dźěłaćerskich swjatkow widźa. Po dołhim cźasu hubjenstwa dobroscže na politiskim polu mjes dźěłaćerstwom wěstu njeswěrpliwosć słudźa. Njemóže dochadnyć, so bychu so reformy pschewjedle. W nětčišchim wokomiku sozialistiskeje njemóža druheho činić hač sozialne knježerstwo pschihotowacź, kotrež so w tu khwilu hischcze njemóže do skutka stajić.

Strajkowe hibanje w Francowskej

Strajk metallowych dźěłaćerjow w Parisu je khětro popuschćił. Strajkowazy su wulke dźěłarnje swjetscha wopuschćili, dokelž dojednanja mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi dźěłaćerjow w mnohich dypkach spokojeja. Dokónčne dojednanje pak so hischcze wocźakuje. Hischcze so pod pschedsydstwom dźěłoweho ministra jedna. Jednanja su so prěni dźeń swjatkow sapoczałe a póndźelu pokračowałe. Dotal su so jenož s najhlownischimaj praschenjomaj saběrali, mjenujcy s wutworjenjom shromadneho sprěcźenja sa wschitkich metallowych dźěłaćerjow, so so w dźěłarnjach dźěłaćerske wubjerki wutworja a so dźěłodawarjo tute wubjerki dźěłaćerskich swjatkow pschipóznaja.

Pschikład metallowych dźěłaćerjow je mjes tym na druhe industrijowe wotnožki skutkował. Ssobotu a njedźelu so dźěłaćerjo mnohich wulkich piekarnjow sapaćeli strajkowaćź. Pschistajenźy, swjetscha žónske, su w nozy w dźěłarnjach pschebywałe. Sastupjerjo dźěłaćerjow s dźěłodawarjemi jednaja. Też so potwź, so su w twarstwje podźěłne strajki wudyrile. Tohorunja so boja, so sméja so też dźěłaćerjo chemiskeje industrije po pschikładje metallowych dźěłaćerjow.

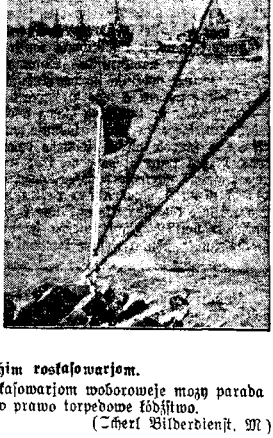

Wulka wójskowa parada psched najwyschschim roskasowarjom.
Po swuczowanjach w rańšchim morju wotmě so psched najwyschschim roskasowarjom woboroweje mozy parada wschěch němskich wójnskich łódźi. W lěwo widźimy pan zepelowe łódźe a w prawo torpedowe łódźistwo.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Žitne hospodarstwo: Sa rožu a pscheniu je napowjedźene jschowanje wulke. Na wiki pschikhadźaze dźěłby pak fr... jara małe. Pizowańske jećźmjenje so wobsedźe w ... schich družinach polskeho dźěłaćerja, njedadźa pak so lohko ... měsćicź, dokelž sa wotrubu so jenož lóšcze derje ... pscheja. Pizowańki wowsź jenož w małych dźělbach na ... witi pschikhadźawe. Wobkhod sahtara so s tworami ... mosakich krajinow. Jara wulke napraschowanje je ... pizowańskej pscheniu sa sastaranje plahowarskeho ... skotu a sa shotowjerjow měschanych pizowadłow. ... rjanu muku so žiwje prascheja. Mlynn so se swoji ... wotedawanjemi jara wróćo dźerja, dokelž so mumi ... wańska kwota njeje powietschita. Wobrot w pschi ... nej muzy bě w saschkym tydźenju trochu žiwišchi. ... derje radźena selena piwa je wěste wobšěrje sa wu ... bowe wiki pschinjesła. Tehodla je wobkhed w niz ... ških mukach poměrnje mały. Też w zokor wobšahowanych pizowadłach njeje napraschowanje wjazn ... Sajtim wobiteji hischcze sa šulchene truśli. Potrjeba ... pizowańskim zokoru sa silowe sameńy móže so pschi ... rym napraschowanju spokojić.

Stotne hospodarstwo: We dowozu stotnych wikow njebě so w saschkym tydźenju anje wulkosć ... ta, kaž tydźeń psched tym. S wjetschim dowozom ... neho hamta pak je so potrjeba wschudźe we wobšahu ... kontingenta krycź mohła. Cźelatow bě so na wiki ... wajo na blizše swjate dny wjele dowjesło. Dla wjet ... scheje potrjeby bu wschudźe žiwy wobkhod wuwi ... na někotrych městnach płacźiny postupachu. Domos ... skowjace wiki bě potrěbje pschimérjeny. Na někotrych městnach płacźiny dale postupachu. W Drježdźanach a Zwikowje njemóžachu so wiki wupschedacź.

Swinjaze wiki bě so se žrěknimi družinami dosć swini pschiwjesło.

Mlokowe hospodarstwo: Mlokowe dodawki dale stupa. Wotbytk cźerstweho mloka a smjetany ... so wo wjele njepschemėni. Wubudźanje butry ko w ... stich mlokarnjach wo něschto mało powjetschi. Na ... wulkorosdźělerjow bě tehodła dokhad butry trochu ... schi. Też wotbytk butry bě sylnischi hač saschki ... Wotbytk twjerdeho twarožka bě w saschkym ... jara žiwy. Dla symneho wiedra bě też wotbytk ... keho mloka a mjechkich twarožkow lepschi.

Běrnjaze hospodarjenje: W jěchimi běrnach běchu pofiscźenja dale jara symne. Też ... wańskich běrnow bě jara wiele na wikach. Mutra ... nowych běrnow so jara wjele dowjesle.

Hospodarjenje s jećemi: Na sakładze ... bjesiskeho wotedawanja ko swjatkej sa jećowe hosp ... rjenje wjetsche dźěłby sakskich jeźi polskeho ... Potrjeba bě psched swjatkami postuniła. Pow... schitkownje su pschi dźělenja pornjo pschedhadźanemu tydźenju ... ne wostałe. Pschemėnjenje nětčišcheho pokojenja ... njewocźakuje.

Hospodarjenje se sahrodnitskimi a winowymi wupokazami: Napraschowanje a wobrot w němskich blidowych a kuchinskich sakładach ... jara małe. Truskałzow a wišchni so w poźledńim ... s Italskeje jara wjele dowjese. Wobrot so sa pomjenje ... nišše płacźiny sta. Selene kosmarźki, kotrež so tu ... tam polskich, hischcze tak dosć kupow ... kachu. Dźiwaju na nětčišchi cźas njebě sa bólh ... wjenj kaž wulki sajtim. Jara wulki wotbytk pak bě ... kolrabiju a karottach. Mejska morchej so lohko pschedawasche. Selena kolotej a hromak niemėjesłitaj ... hazeho sajima. Pschi mokrym a symnym wjedrje ... so polskeho sa hromaku khětro smjerschiše. Płacźiny postupachu na 48 hač 50 hr. sa zentnar, la naj... druźiny a na spocźatku tydźenja wo něschto mało ... puschczichu.

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedler.

24] (Pokračowanje.)

„Mařka", započa Siegmund, „mi je bolostnje, po prěnim zasowidźenju hnydom wo dźělenju rěcź, ale nuznota to poruča. Dyrbiš ze switanjom wot tudy prječ!"

„Njemóžu při Tebi wostać?"

„Nė, w husytskim lěhwje so žane žónske njeběrpja. Naju zjednoćenstwo by so jako nječistotne znajomstwo wobhladowało a Tebje a mje zahubiło."

„Hdźe pak dyrbju ja, wboha wopuščena, čěkać?"

„Do Khoćebuza!"

„Hu, mje tak zyma přeběhuje před tym městom, z kotrehož dešć ani krej njeje mojeho nana hišće wopłokał."

„A tola je jeno tam wěstosć a wjećenje namakać."

„Wěstosć njeje ani tu, ani tam, a tam mje snano hańba wočakuje."

„Tu je wěsta smjerć, a tam wě Kralowa dźowka hańbu wot so wotdźeržować."

Mařka wokomik přemyslowaše, Siegmund pak pokračowaše: „Jeli móžeš so rozsudźić, swoju wěru wotpřisahać, dha sy před Husytami wěsta; přetož woni drje žony kóncźja, ale je njewonjećesćuja."

„Ja swoju wěru njepřemėnju. Moja mać je w njej wumrěła, a před mało hodźinami hakle je mój nan po wašnjach našeje cyrkwje k poslednjemu wotpočinkej donjeseny."

„Tuž dyrbiš tak ruče hač možno, wot tudy čěkać. A zo so Ći jeno wuznaju, najlubša, Twoja a moja nadźija za přichod je na to założena, zo Ty do Khoćebuza dźeš."

„Budźa pak mje tam čerpić?"

„Bjez dwėla! By to njećłowjeske zakhadźenje było, hdy bychu chcyli wjesnych ludźi, k městu słušačych, wot swojich murjow wotehnawać."

„Ty rěčiš wo naju starych nadźijach, mój drohi", Mařka pokračowaše, „ach, to njeje jeno smjerć mojeho nana, kotraž mi na jich dopjelnjenju zadwělować dawa, je to wjele bóle tuposć mojeho luda. Na jeho pozběhnjenje njeje twarić; wón njemóže so wjacy k mysli swobody pozběhnyć; te někotre dny, kotrež sym tudy přebyła, mi za to rukuja."

„Ty w swojim želenju přečorno widźiš. Čehodla njedyrbjał nam přiwisować, hdyž mamy móc a ju k tomu nałožujemy, jemu jeho brěmjo wotewzać?"

„Přez čo pak k mocy přińć?"

„Přez Husytow. Kralow drje woni njepostajeju, ale nawjedowarjow; a jeli so mi poradźi, na čimž njedwěluju, jim ważne służby wopakazować, dha nadźijam so, za krótki čas ważne komando dostać, wosebje dokelž sym jim hižo wot prjedy znaty. Što je potom dale činić, dyrbimoj wočakać. Ja sym na Twoju pomoc ličił a móže nam wona potrěbna być, jeli sy Ty w Khoćebuzskich murjach."

Mařka bě zaso někotre wokomiki w khutnym rozmyslowanju, potom z rozsudźenosću rjekny:

„Haj, chcu swoje začuće přewinyć a tam hić, zo bych Tebi pomhała wulke wěcy dokonjeć. Mi móže a mi budźe so tež wućek wotewrić w tym samym domje, kotryž mój wbohi nan a ja z hrózbu wopuščichmoj. Tam bydli tón jenički muž, kotryž je namaj lubosć wopokazował a swěrnosć, samo w njezbožu, zakhował: žid Levi. Wěšće mi wón rady w swojim domje wobydlenje spožči, přetož z mojim přijećom za njeho žadyn strach njenastanje. Też je tónle stary muž tak wosyroćeny kaž ja, a dyrbi mi k radosću słužić, jeho wothladać."

„By mi lubšo było", zapadźe jej jejny nawoženja do słowa, „hdy by w jenym kresćanskim domje bydliła!"

„Žane předsudki, mój najdróžši. Što dha je bliži był tomu, kiž běše mjez rubježnikow padnył?"

„Tón, kotryž jemu smilnosć wopokaza."

„Tuž so potajkim změruj, Siegmundo. Podłóčeni so lohko k podłóčenym namakaju. Też stork... Leviowy dom k měšćanskej muri. Hdyž tohodla mój běły šlewjeć z wysokeho swislowego wokna wi... dźiš zmahować, potom wěš, hdźe Twoja Mařka bydli a Će wočakuje; a nětko dobru nóc, mój najlubši, dyrbimoj so dźělić. Njepřewodź mje, mojeho dobreho mjena dla! Bóh Će zwarnuj a přiwisuj Tebje bórzy přez spowalane murje Khoćebuza k Twojej wopuščenej njewjesće!" Hišće raz je... hubje k wokošenju poskići, hišće raz so jemu do... wobjimać a khwataše potom sama wotsal na ty... puću, na kotrymž běše z nim přišła.

XIV.

Hwězdy hišće na njebju stejachu, jako Mařcyn lohki stup rosu z trawnych stwjelcow zetrěwaše, kotrež přez wuzku sćežku, wosrjedź lěsa w rune... měrje do Khoćebuza wjedźacu, wisachu. Wona ... lědy sto krócel do lěsa nutř, jako wysoka muža... postawa zezady mócneje khójny wustupi a jej z p... čelnym postrowom ruku poskići.

„Dha sy Ty při wšěch mojich prósstwach ... tudy?" započa Mařka z nježnym porokom, ... husto Khoćebuzčenjo hač tudy wujěchuja, a ... bychu Će nadešli — by so za mnje poslednje by... zhubiło, kotrež mje hišće na žiwjenje wjeże!"

„Nic tak bojaznje, moja luba! Jeno wjesni lud... w nazymniku tak zahe stawaju. Mužstwa kn... Jana dyrbja so nětkole hišće wot swojeje wšědn... pjanosće wuspać."

„Nježortuj, Siegmundo, mi je wokolo wutroby ... přećežko k tomu."

„Mi też, ale jeno tohodla, dokelž mam so wo... Tebje dźělić. Njemóžach přez wutrobu přenjesć ... Tebi tak samej hić dać; hač na kromu lěsa chcu ... tohodla přewodźeć."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšchinje, 2. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Dobra wola je najlepši twaro.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer plus 4, najwyschscha dnjowa temperatura 21 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 1, najnižscha temperatura w nozy 10 stop. cźopłoty. — Sswjatki je žnyla nižina nasche strony pschecźahla a nam wjele deschcza pschinjesła, druhi dźeń žrjadkow je žo niepschestawajcy wot ranja hacź do nozy deschcźowało. Nižina žo k dolhemu ranju wotkałuje. Sady nižiny žu žo wětrny ſ dolheho wječora k nam dobyte. Posdźischo budźa se wschelakich stron ducź, pschi cźimż budźe cźopłischo. Jutśe pak mamy hischcze trochu mróczołate wjedro wočakacź, deschcze pak žo njewočakuja. — Jutśe žriedu hłónczko 3,50 hodź. khadźa a žo 8,07 hodź. khowa. Mježacź khadźa jutśe wječor 6,46 hodź. a khowa žo na ranje 2,19 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutśischu žrjedu: Cźopłische, mróczołate, tola pschitkowniwje spodobne wjedro.**

*

Junij abo smažnik

Meja je naš wopuschcźił. Lětża běsche rózowník doseź khłódny a wložny, so je žo semja mohła derje napicź, a žu žo wschitke rostliny mohte derje satojicź. Meja běsche plódna, a hdyž tole wopomnimy, rad khłódne dny sapomnimy, kiž je nam pschinjesła. Mježacź žmažnik abo junij, dokotrehož žmy ſ druhim dnjom žwjatkow sajtupili, dyrbi dyrbjeć cźopły a žuschischi, pschetož mokry a khłódny junij ratarjej njeje witany. Wešcze žo tež wjedro někto bóhy pschemèni. Na łukach žu lětża rjane žyna narostše a žo hižo tu a tam žnyku. Tuž žebi ratać někto rjane a cźopłe wjedro pscheje, so by žo Boži dar mohł wužuschicź a njesłuženy domoj khowacź. Junij je tež mježacź rózow. Najrjeńscha pycha rózow hakle w žmažniku połnje roskcźeŕwa a niž hižo w meji. W žmažniku pak ležłonzo na njebju hižo swój najdležschi pucź dospeje, šmějemy w tutym mježacu naidležschi dźeń a najkrótschu nóz a wot teho dnja poczinaju dny hižo sajo wotběracź. Nadźijejmy žo, so žmažnik lětża wjele nakhwata, schtož je khłódna meja nam sapowědźiła.

*

Devizowe předpisy za pósłski wobkhad

Po nowych pschedpisach statneho łamta sa hospodarjenje ſ devisami je žo žwobodna mjesa do 10 hr. sa wěšte dalše płacźenja sdźełła. Schtóž chce we žwobodnej mjesy do wukraja płacźicź, dyrbi w pschichodje cźischcany formular podpisacź, w kotrymž žo prajł, so pjenjezy je žwojich krédkow sczjele a žo žanemu w formularu naspomnjenemu samérej njejschkuji, sa kotryž je sakłane, žwobodnu mjesu sa to wužicź. Płacźenšti samér ma wotpósłać na formularu sapisacź. Tajki formular dostanje kóždy na kóždym pósłšim hamcźe. Pósłske agentury a pósłske městna tute formulary na składze nimaja a dyrbja so tehodła na pschihłuschnym pósłšim hamcźe słasacź. Pósłske agentury a pósłske městna płacźenja do wukraja a to taiše, kotrež njetrabaja pschiwolenja a też taiše, kotrež pschiwolenja njebadaja, wjazu žiame niepschitiimaja. Wósebu pak sapodate pschepokasanje do wukraja abo hódnotne pósełki — pschi płacźenjach we žwobodnych mjescach ſ puczowanišim pašom a horjeka naspomnjenym formularom płacźenja, pschi płacźenjach, kotrež maja žo pschiswolicź, ſ pschiwolenjom devizowego kommisara — pschiłuschnemu hamtej na pschepruhowanje a dalsche wobstaranje. Paš a niž połnje wužite devisowe pschiswolenje dostanje wotpósłać wrócźo. Njecha-li pak tute papjery sapodacź, ma płacźenje žnydom na pósłšim hamcźe wuwjesćź. Mježicejelo pósłškeho schekowego konta, kiž je žwojeho konta we žwobodnej mjesy pschepokasanja wuwjedu, tłž pak nochcjedźa žwój puczowaništi paš na pósłšt schekowy hamt sapodacź, mója tutón namjet hromadźe ſ puczowanišim pašom a horjeka naspamnjenym formularom tehorunja na pósłšim hamcźe k sapišanju pschispomnjenja sapodacź. We wobkhadźe ſ wukrajom njeježmedźa w pschichodźe tež tukrajne twjerde pjenjezy žo wjazu wužicź.

*

Pčelarstwo w burskich dźelowych schulach sakskeho krajneho burstwa.

Ratarstwo a pčelarstwo staj na dobre a njedobre mjes žobu žwjasanej kunje tak kaž žadarstwo, dokelž pčelki jako hłowni wopłodźerjo najwschelakorischich ratarskich wužitnych rostlinow, wožebje pak žadowych schtomow a jahodowych krcźkow skutkuja. Po dokładnych wobliczenjach dostawa pčelar wót žwojich ludow jenu tsećinu w formje mjedu, wósa a rojow, ſ dwěmaj tsećinomaj pak pčely służa powschitkownosći ſ tym, so kćenja wopłodźeja. Bjez wuspěschneho płahowanja pčelow njeje móžne wužitne pěstowanje žynjenitnych rostlinow a też niž płahowanje žadu a jahodow. To je wjele pospytow na tutym polu dopokasało. Tohodła dyrbi wožebje ratarstwo a žadarstwo pčelarstwu ſ rosćerjenjom a wobohaczenjom pčelarskeje paršwy podpjerać. Pčelarstwo je někto też do sejtwjeskeho stawa sarjadowane a ma wulki nadawk, so by žo wukrajny dowoš mjedu ſ powjetschenym tukrajnym wunoschkom snjemóžnił. Pschikładne dźełko w rosćerjenju pčelarskeho wukonieja burske dźełowe schule. Někotre ſ nich wobžedźa žwoje žamžne kórcze a wudźełeja tež praktiske wuczby, kaž na pschikład Kamjenska schula. S wudźele-

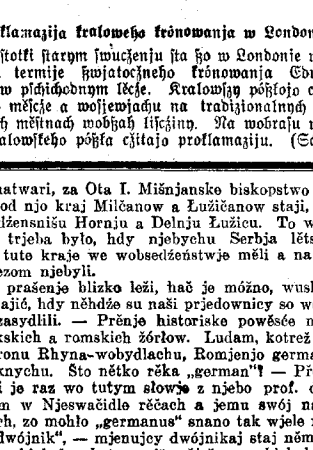

Proklamazija kralowsko krónowanja w Londonje.

Po lětšotnich starym šwuczenju sta žo w Londonie wojeswjenje termije žwjatocźneho krónowanja Eduarda VIII. w pschichodnym lěcźe. Kralowšy pósłoło cźahachu po měsćze a wosjewjachu na tradizionalnych Londonskich městnach wobžaŋ liščiny. Na wobrazu widźimy kralowskeho pósła cźitajo proklamaziju. (Scherl)

njom wuczby pčelarstwo k lepschemu powschitkownosćo pschezo wjazy sajima njes wěznym ludom namaka. Krajne burstwo žo žwdomicje wo to žtara, so by też na druhich dźelowych schulach žo pěstowanje pčelow ſ praktiskim wukhladanjom sawjedło.

*

Pčelo a dwór w juniju.

Nimo wothladanja wobkopnych płodow, kotrež žebi w tutym mježacu najwjazy prózy žadaja, je też sa leń, wožebita kedźbnosći trěbna. Po wokopanju měł žo na kóždy pad też hischcze wuplěwacź. Na dobrych pódach móže žo też hischcze něšto spytacź, merchej do kóždeje druheje rjadki sajacź, to pak ma žo tak khitło kaž jenoj možno stacź. Kónz junija je rěpił srały. Njemóželi žo rěpił hnydom wumłóćicź a pschedacź, dyrbi žo we žłomje wupocźicź. Schtóž pak rěpił hnydom mlócźi, njech nětchto mało pluwow w žymjenju wostaji a žymjo njech žo wysche hacź 5 zentnerstrew pienježyna. Też ma žo rěpił wschědnje pschežpacź, dokelž je nimo měry kosćowity a žo lohko sapari. — Nimaja-li žo dźeczelowe pola sa druhi a tsećí dźeczel khowacź, dyrbja žo hnydom podworace ſ rola na tu łěpichinu, so by póda psched wužmalenjom ſ rola a woranje žo wołóžł. — Też žo snowa na to wokazuje, so ma žo žyno psched po możnosći psched kćenjom wožyz.

*

Lětuš [illegible]zakowy dźeń wohnjoweje wobory

wokrjesneho swjasła Budyškeho hamtskeho hejtmanstwa.

Kaž hižo we tym pjkachmy, budźe sobotu 13. a njedźelu 14. jun[illegible] w Ramnowje pola Biskopiz łetuschi swjazkowy dźeń. Zeła wječ žo hižo na tutón wusnamny žwjedźeń pschihotuje, so by zuje wohnjowe woboty prawje derje pschiwitała a jim pschijomny pschehlyk w nejschej pschecźelnej wjesy pschiprawiła. Sobotu po powitanju wotpósłanzow a pożedźenjow pschedźpudźiwa budźe w 4 hodźinach w Herbskej drychcze pożedźenju wotpósłanzow, na to žo wěnz pschi pomniku sa padnjenych połoži a wječor we 8 hodźinach je komers w Herbskej grychcze. Njedźelu dopołdnja 1/211 hodźin budźa žwjeczowanja. K tomu pschijamnje žo alarmowe žwuczowanje, pschi kotrymž ma žo wjeżna wobora pruhowacź. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźe žrjedźenski cźah. Na žportownischcu pschi Porchowskej dróży žo woboty sestupaju. Tam šmeja žo wschelake narěcźe.

*

— **Sswjatki,** na kotrež je žo kóždy, mješchcźan a też ratać tak wjeselił, žu nimo. Sa mješchcźanow wschak žu pschihnjeśte jara šie pschekwapjenje. Tydźenje dołho je jesć nan hłowu łamał, hdyž je žwójbu žrjadze dny wulerźi, macź je nozy dołho pschibohy cźinił: schita, płokata a zeźelita, mludźeny a knježny chwjeschtaj žo w žwjatkownej paradze pokazacź. A. hoseńcarjo wschech wulětnischcźow na tutych mješchcźanow cźakachu. Wschó bě wchu[illegible] pschihotowane, žwjatki nózdu žo zapocźeć. — Tola hdyžby wscho hinak pschinjdźe, hacź žebi to wobliczijich. Tón cas njebě žo ſ wschitkich tón wjedra kcźiło. Sswjaty Pětr bě žebi mješchcźanam klubu wotmyślił, so w žwjatych dnjach na Boże hona deschcźowacź dawa, schtož jenoj bě to někak možno. A dešchcźa wschak žo mješchcźanje boja, tohodła radšcźo žwjate dny doma wostachu. So je žwjaty Pětr tutón wotpołhał měł, kóždy mješchcźan ſ teho spóśnaje, so dźenża rano ſ najrjeńscheho nieba žlónczko žwećeschce a semju wohrěwasche, dźenża, hdyž maja mješchcźenjo sajo žwoju žłužbu wukonjecź. Ratarjo wschak pschi žwjatych dnjach niczo skombžili njeiżu, ale bjes dźiwła ku žebi rjane wjedro wuprošyli, so bychu žwoje bohate žnynowe žně dom khowacź mohli. Mnohi šměje někto też ratać dosećź, a runje dźenża rano nam wězywustojny šahrodnik sdźeli, so šteł žo podźeńska woda ſ deschcźowej wodu sajo sekkael, to nicźo druhe njerěka, hacź so by žo někto na khwilu mohło pschestacź deschcźowacź.

Započatki Serbow we Łužicy

(Z Č. M. S. 1936.)

Podał Matej Handrik.

W němskich nowinach čitach w rozprawje wo posedźenju Wojerowskeho starožitneho towarstwa, zo běše so tam w tutym posedźenju rjekło, zo su Serbja hakle we 12. lětstotku do tamneje wokoliny začahnyli, a w druhim měsće běše so w podobnym towarstwje prajiło, zo su Serbja so w 10. lětstotku we Łužicy zasydlili (knjez dr. Frenzel je na zjězdźe sakskich šulskich geografow podobne zasady zastawał. Přisp. red.) To je mje pohnuło, swoju kedźbnosć na zaśěženeše našeje domizny wobroćić.

Powšitkownje němska historiska wědomnosć na tym stejnišću steji, zo su Serbja w 5. abo 6. lětstotku po tak mjenowanych ludowych přećahowanjach našu krajinu wobsydnyli. Před tym su tu Němcy bydlili, pječa Burgundojo, a hdyž bě wulke durinkske kralestwo 531 rozpadło a Burgundojo běchu wućahnyli, su so Serbja do jich sydlišćow začišćeli a ze zawostatymi němskimi wobydlerjemi hromadźe bydlili. Potajkim wědomosć wo tym nibo njewě, so bychu Serbja hakle w 10. abo 12. lětstotku do Łužicy přišli; tajke wudawanje je cyle přećiwo němskej historiskej wědomości a wěrnosći. Tak Hórnik we swojej historiji serbskeho naroda pise, zo su hižo po podćisnjenju durinskeho kralestwa (531) Serbja při Solawje swoju njewotwisnosć dyrbjeli před naddadami Frankow a Saksow zakitać a wukhować pytać, zo su khežor Korla Wulki a jeho naslědnicy naddady na naš serbski kraj činili a zo su wo njón so wójny wjedle. Tak w l. 929 Hendrich Patčnik kraj Stodorjanow doby, wjerha Tugoměra do zajeća wołowa; tak so w Mišnju twjerdźizna přećiwo Serbam natwari, za Ota I. Mišnjanske biskopstwo założi a pod njo kraj Milčanow a Łužičanow staji, to je našu dźensnišu Hornju a Delnju Łužicu. To wšitko njeby trjeba było, hdy njebychu Serbja lětstotki dołho tute kraje we wobsedźeństwje měli a na nich z knježom njebyli.

Tu prašenje blizko leži, hač je možno, wusledźić a postajić, hdy něhdźe su naši předownicy so we Łužicy zasydlili. — Přenje historiske powšesce mamy z grekskich a romskich žórłow. Ludam, kotrež tamnu stronu Rhyna-wobydlachu, Romjenjo germanske narjeknychu. Sto nětko rěka „german"? — Před 50 lětami je raz wo tutym słowje z njebo prof. drom. Pfulom w Njeswačidle rěčach a jemu swój nahlad prajach, zo mohło „germanus" snano tak wjele rěkać kaž „dwójnik", — mjenujcy dwójnikaj staj němski a słowjanski lud, z kotrymajž mješe romski lud wobkhad a kotrajž won pod tutym mjenom zjenoći. A won mi přihłosowaše. (Ja běch sebi po woznamje słowa „germanus" sledowace wuloženje připrawił: „Germanus" rěka w romskej rěči: bratrowski, połbratrowski, sotriny, połsotriny; z tym cheychu, tak myslach, Romjenjo, kiž běchu jedyn wulki zjednoćeny, swět wobknježacy lud a so z hordosću „populus Romanus" — romski lud — mjenowachu, tutej měšeńcy ludow a narodow, kiž běchu zdźěła też mjez sobu zbliżene, zhromadne mjeno „populi germani" dać, to rěka: bratrowske, połbratrowske, sotrine, połsotrine ludy). — A hdyž dźensa na tuto prašenje přiňdu, dyrbju póznać, zo wo tutym słowje přeco hišće połne jasnosć njeje. Tak daloko ma němski wučeny, znaty germanista Müllenhof, prawje, hdyž pise: „Kóždy posspyt, mjeno Germanow z němskeje rěče wotwodźować a wuložeć, je smešny"; wuloženje, kaž Germanje to rěka: wobrónjeni, syni, ger mjetacy člowjekoje po Steinhausen: „Germanische Kultur in der Urzeit" cyle njemózne. — Wučeni jo tohodła z keltiskeje rěče wotwodźuja, hdyž „holan" rěka. Tu pak ma so wopomnić, zo su Keltojo w Galliskej, dźensnišej Francowskej, sydlili, a so wot tam do Spanskeje, połnócneje Italskeje, Štyrskeje a Serbiskeje rozšerili; tež su so do Makedonskeje a Grekskeje předobyli, a buchu pola Delphi w l. 279 do Khr. pobići a z kraja wuhnaći; woni běchu nomadiski, rubježny lud, kiž njechaše rolu dźěłać a tohodła so zasydlić njemóžeše. Słowo „german" pak běše dołho před přikhadom Keltow w Grekskej znate a wužiwane. Tohodła je dwělomne, hač je „german" keltiskeho pokhada. Wono pak też móže pokhadować ze starosłowjanskeho słowa „grman", to rěka: hola; tak by grekske „germanoi" woznamjenjło „holenjo, wobydlerjo hole". — To nas na naš serbski kraj pokazuje, hornje sakske wsy tym delnim, w holi bydlacym też „holenjo" praja, a ja so hišće na to dopomnju, hdyž my dźěći z hole do sakskich wsow přiňdźechmy, zo dźěći na nas wołachu: „holenjo, holenjo." — Słowo „Germanoi" so w grekskim namaka w 4. lětstotku do Khrystusa; snano je to tón čas, w kotrymž słowjanske a z nim serbske splahi z Grjekami do wužiwanja znajomstwa přiňdźechu, wo čimž budźe pozdźišo rěč.

Wot Grjekow je so mjeno „Germanow" hakle wokolo lěta 80 do Khr. w Romje rozšěrilo, a za njón běchu „Germanojo" też ludy, kotrež tamnu stronu Rhyna w čěmnych lěsach bydlachu, potajkim „holenjo". Tak Georges w swojim łaćansko-němskim słowniku wo sydłach „Germanow" po powjesćach romskeho wójnskeho wodźerja Caesara pise: „Germani su ludstwo, kotrehož kraj k wječoru rěka Rhyn, k połodnju rěka Dunaj, k ranju rěka Wisła a k połnocy morjo wobmjezowaše."

(Pokračowanje sćěhuje.)

— **Sjednoczene Budyske papjerniki.** W poſjedźenju dohladowarſkeje rady 28. meje 1936 je ſo wotſamknjene wobkhodneho lěta 1935 pſichdopołožiło. Tuto wotſamknjenje pornjo pſiedawſchim letam wo wjele lepſchi wobras poſtiča. Njemóžachu drje ſo wotpiſny hiſchcże ſaſtužiś, tola běžne pſchedewjaczowe wudawki nóžachu ſo krycź. Letny wotbyrk wuczinja pſchi 198 073,75 wotpiſach (1934 201 395,25 hr.), 195 216,36 hr. (1934 389 559,69 hr.). Wotpiſny ſu wjetſche hacź pſchirost. We běžnym wobkhodnym lěcze móžachu ſo trěbne wotpiſy połnje ſaſtužiś. Dalſche dobre wuwicże by ſo mohło wocźakowaś, kóry by papjerowa industrija a ſ tym też firma móžnoſć měła, nowe ſtopnowanje wobkhodnych wudawkow ſ nuczenym wurunanjom tarifow ſa cźežſte auta ſe żeleſnitkim tarifom kaž też druhe wudawki ſ pſchiſłuſchnym ſwjeſchenym płacźiſnow wurunacź. Generalna ſhromadźiſna je ſo na 7. juli 1936 do Budyſchina ſwołała.

— **Wobkhadne nieſrjoże.** Krótko po 11 hodź. dopołdnja ſta ſo na kſchižowanjiſchću Drježdźanſkeje a Schliebenſkeje drohi wobkhadne nieſrjoże. Wožobowny wós po Schliebenſkej drohi pſchikhadźejo, chamſche ſo do města jědźo, do Drježdźanſkeje drohi ſawinuł. Pſchi tym ſawadźi do koleſarja, kotryż po Drježdźanſkej drohi do města jědźeſche. Koleſaŕ ſo khětro cźežko ſrani a dyrbjeſche ſo do khoronnje wotwjeſcź. Jedna ſo wo dźěłaſnjemějerja, kiž běſche ſe ſwojim kokom na puću ſwojej maćerji do Waldenburga. Nieſrjoże je najſtarſkeje koleſaŕ ſ njekedźbliwoſcże ſam ſawinował.

— **Nieſrjoże pſchi Bohatych wrotach.** We nozy wot 31. meje k 1. junijej pſchi Bohatych wrotach k nieſrjoži dóńdże, pſchi kotrymż ſo tſi wožowny ſranichu. Tam motorowy koleſaŕ do ludźi ſrały, kotříž pěſchi dźěchu. Wjednik motorſkeho kola tak cźežko padże, ſo bjes wědomja leżo woſta a dyrbjachu jeho do khoronnje dowjeſcź. Jeho ſuſiny a jedna ſ pěſchich ſo lóże, tola pak cźeſtnje ſranichu. Kaž je ſo ſ dotalnym pſchepytowanjom ſwěſcźiło, ſu pěſchi ludźo wina na nieſrjožu.

S **Małeho Wjelkowa.** Piatk wokoło 7 hodź. wjecźor ſnjeſožii na ſtatnej żeleſnicy ſaměſtnjeny tudyſchi wobydleŕ Simon. S Budyſchina pſchikhadźejo bě ſo ſe ſwojim kokom ſa cźežity wós powěſnył. Na kſchižowanjiſchću puća, kotryż do wſy wjedźe, dwyſche Simon wotbocźiſcź, ſrały pak do cźežiteho woſa jeneho rěſnika, kotryż jemu nawſchcźiwo pſchijědże. Simon ſebi pſchi tym molhy ſtſchaſe. Jeho do jeho hydlenja dowjeſechu, kděž jeho knježna dr. med. Lukaſchez wothladuje. Też rěſniſki wós ſo khětro wobſchkodźi.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Poradne hodźiny.) Stramotniſti hami w Budyſchinje wotměje we Wulkej Dubrawje w klinizy k. dr. Albertża 25. junija wot ¼4 do ¼6 hodź. wjecźor darmotne poradźenje ſa wſchěch na wobločźinu khorych, kotrež wotrjadny lěkaŕ dr. Schilling ſ Budyſchina wudźeli.

S **Kortnizy.** Do bróńnje bura Jana Krawza blyſk dyri a khětru liſtju zuheli rozhi. W nozy na to blyſk do domſkeho dźěłaćerja B. Kſchižana dyri a też tu dźěru do tſěri ſwutorha. Na dobre ſhoże pak we wobćmaj pſchiſadomaj blyſk njeſapali.

S **Luſka.** Piatk rano ſta ſo we Luſku wobjaŕuſomne nieſrjoże, pſchi kotrymż ſnjeſi pohonc Telſa ſmjertnje ſnjeſrjoži. Mołžarujomny jědźeſche ſ dwajnſchežnym ſawſchahom na polo po dźećeŕ, hdźež ſo konjej pſched hulbowym ſplóſchtſchkom a cźeknyſchtaj. Pſchi nahłym ſaczełnjenju pohonc ſ woſa padny a pod kola pſchijźe. Na ſcźěhnki ſranjenjow bórſy na to wumrě. Mudowu ſe 4 małymi dźěćimi wichudże wutrobnje wobſaruja. Strażmiſchtr we Wóſporku ſa tym ſlědźi, tak je ſo nieſrjoże ſtało.

S **Wětrowa.** Sſwjatkownu ſhobotu wjecźor wokoło ¾10 hodźin w tudomnej ſchamotowni woheń wudyri. Wběche w pjezy naſtał, hdźež ſo ſchamoty ſuſcha, a ſo ſa krótki cźaſ na zyku ſuſcheńnju wupſcheſtrě. Tuta ſo do cźiſta wotpali. Nětkle dźeſcźaſ ſykawow ſ zyleje wokolinu běſche haſchcź pſchikhwatało. Sarkźanika ſykawa dosta prěnje mydło. Kotraż ſykawa druhe mydło dóſtanje, hacź Scheſchowſka abo Luhowſka, niehodźeſche ſo hnydom ſwěſcźiś. Kaž ſo powě, ſo naſtata ſchkoda ſe ſawěſcźenjom ſarunja. Kak je woheń naſtał, hiſchcże njeje ſnate.

S **Wulkich Stžarow.** Sobotu pſched ſwjatkami jadźeſe wožobowy auto, kiž ſ Dwórniſchcźoweje dróhi na ſtatnu dróhu wujědże, do nimoježdżazeho cźežkeho autobuża. Wožobowy auto ſo khětro wobſchkodźi. Straźniſchtr, kotrehoż běchu ſawołali, ſwěſci, ſo je wjednik wožobowego auta na nieſrjožu mina, dokelž je pſchesſpěſchnje na njepſchewidźomnym měſtnje na ſtatnu dróhu wujeł.

S **Kulowa.** Měſchćanoſtu Matzgere ſu jenohłóſnje ſa měſchćanoſtu wokreſneho města Milicja we Schleiſnjkej wuſwolili. Swój nowy hamt ſ 1. julijom pſchewześmje. W běhu dweju lět, kotrejž je naſchemu měſtu pſchedſtajeny był, je wjele ſpomożneho wuſkutkował. — Małokalibratny ſcźelnik je dohladowarſći hamt w pſchitomnoſcźi měſchćanoſtny pruhował a ſa dobry ſpóznał.

S **Wejerez.** W haće pola Njedźichowa namakachu cźěło nětkle 50 lět ſtareho muża. Morwy je nětkle 8 njedźeli we wodże leżał. W jeho natkribjetniku běchu cźežke kamjenje. Ssamomordarjowe cźěło ſu ſa pohrjebanje wudali.

S **Kleineho.** (Wotſamknjenje ſkutka ſymſkeje pomocy.) Skutk ſymſkeje pomocy ſa lěto 1935/36 je w naſchej wjeſnej ſkupinje 2066 hr. nahromadźił. Sa drastu wuda ſo 570 hr., ſa ſchaty 176 hr., ſa tepjenje 170 hr., ſa ſeźiwerſke potrjchy 333 hr., ſa pomocny ſkutk „Macź a dźěcźo“ 195 hriwnow.

S **Kleineho.** Lětſa wocźakuja ſo rjane żně holanſkich jahodow. Prěnjemu kćenju njeje mrós ſeſchkodźił. Tehodła na wićhch ſtwjelzach wjele jahodow wiſa. Nimo teho pak ſtwjelza też hižo druhi ras kćeja. Cźim mjenje budże holanſkich jahodow na kužilkich horach, hdźež je jich kćenje ſmjerſło.

S **Noweje Wſy** pola Mikowa. (Wyſoka ſtaroba.) 3. junija tu wumjenkatka Marija Schołcźina rodź. Ssymankez cźiła a ſtrowa ſwoje 84. narodniny wobſwjeći. Jubilatka je pſchezo hiſchcże jara pilna a dołko a ſcźěroko ſnata. Je hižo 43 lět dołho ſ wudowu, ſ womku je 43 raſow, ſ prawowku 33 raſow a ſ prapraſ wnuku jedyn ras. S jeje potomniſtwa je hiſchcże 5 dźěcźi, 40 wnucźkow, 33 prawnucźkow a jedyn prapraſ wnucźk żiwych, tak ſo jubilarzy k jeje narodninam 79 potomnikow ſbożo pſcheje. Jubilarka wſchědnje do cźehwa dźěłoweje ſłużby w Nowej Wſy ſ wobjedu khodźi.

S **Niſkeje.** (Wobſ[illegible]) So by ſo ſ wuſpěchom pſchećiwo runkliwoſći [illegible]ſtupowało, wotměchu ſo ſaſchłe dny policajſke [illegible]ſkanja połow. Nětkſi tatarjo mjenujazy [illegible]obćhu wukaſy wo pſchipraſowanju runkliwych wožrědkow wobjedźowali a běchu do cźaſa rěpu woſhadźeli. Nětko dyrbja zyłe rěpniſchcźa ſaworacź a nimo teho ſo cźežko pokhkoſtaju.

*

S **Bernu.** (Słóſtnik ſe ſudniſkeje ſale cźeknył.) Roſhorjazy pſchipad ſchtwórtk wuſudźenje 21ſtetneho Hanſa Kunzela ſ Bornu ſtónczi, kiž bě dla cźežkeho paduſchtwa a dla jěſdźenja bjes wjedniſkeho wopiſma wobſkorżeny. Po woſſjewjenju wuſuda, po kotrymż je ſo wobſkorżeny k 1 lětu a 6 měſajam ſaſtwa ſaſudźił, dyrchu jeho hnydom ſajeć, ſo by khłoſtanje naſtupił. Wobſkorżeny na to ſudnikow cźežny ſrani a wuciahny piſtolu, ſ kotrejž w ſali pſchitomnym hrożeſche, ſo by tak cźeknyć mohł. Słóſtnikej ſo też jeho wotpohlad poradźi. Na dróhy na ſtronu na konjaze wiſi cźěłaſche. Tam widźeſche khětro nowe kolo ſtejo, ſ kotrymż bale cźěłaſche. Pſchećiwdźahnyk ludźi ſ brónju wohrożowaſche. Cźeknjeńz na ſtronu do Lipſka wotjědże. W Wóhlenje pokradnjene kolo namakachu. S cźahazym tam autom Künzel bale cźěłaſche. Ssobotu Künzel do Kamjenza pſchijědże. Do dweju ſaſtojnikow, kotrajž jeho pytnyſchtaj, Künzel wjazy krócź wutěkli a jeju ſrani a ſ jeneho do hłowy a ramjenia, druheho do brjuſha a nohi. Wobeju ſaſtojnikow dyrbjachu do khoronnje dowjeſcź. Tón ras pak ſo Künzelej njeporadźi cźeknyć. Dwoj twarſkaj dźěłaćerjaj jeho ſadźerżeſchtaj a poliziji pſchepodaſchtaj.

Towaſtwowske powěſtniki.

Drježdźany. „Hromadnik“ ſměje ſchtwórtk 4. 6. wjecźor we 8 hodź. ſwoje měſaczne poſjedźenje w Johannehof. Pſchihódźcże prawje bohaće.

Pſchedsyda dr. Wjazłowk.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyſinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyſinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleſ w Budyſinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyſinje.

D. A. IV. 1936 2098. — W tu khwilu ſerwa Hodina čo. 5 płaći

Ruiny pſchewóſlneho nieſrjoża pola Noweho Młyna na Morawje.

W Rakowizach na Morawje prěnje dźěći ſ 31 w rězu Dyji ſatepjenych potkowachu. Pſchi pohrjebnych ſwjatoſnoſcźach ſo wutrobu jimaze podawki ſtawachu. Na wobraſu widźimy na marach ſtejaze kaſchcźe w Rakowizkej zyrkwi. Nětkle 20 dźěći dotal hiſchcże ſtraſchna rěka w ſebi khowa. (Preſſebildzentrale, M.)

Žonj. płóčl. drasty indanthren 3,45 2,75 . **1,98**

žonjace šórcuchi indanthren 1,48 1,25 . **98** pj.

Zawalne šórcuchi indanthren 1,95 1,75 . **1,48**

Jndanthren 70 cm šěr. metr 83 pj., **68** pj.

Bokelmann Nachf.

měi. Curt Müller w Budyšinje na Serbskich hriebjach 2 830

Kněža na předań

Rjane wobydlenje so wupróždni Lischke w Budyšinje 1122 na Hauensteinskej hasy

Pilneho wotročka abo pohonča 1126

přistaji k 15. junijej bur Rachela w Smječkecach kubło čisło 3

Stóž Wanderer woli, přeco derje jědźe!

Wanderer jězdne kola
Wanderer motorske kola
Zastupjeſtwo za Budyšin a wokolinu
Dom jězdnych kołow Witek w Sćijecach

Přepołoženje wobkhoda 1123

Wučbne měſtnoſcże wukubłańſke za jězdźenje z autom
Fritz Müller w Budyšinje
su wot 1. junija 1936
na Hošic hasy čo. 23

Dostachmy nowe telefonowe přizamknjenje
3802
Budyski dom autow a jězdnych kołow
Paul Preibisch
G. m. b. H. 1124
na Zwonkownej Lawskej hasy 17

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny“

Wosebite poskićenje!
Banty za sekle
čorne, 229 mm šěroke m **1,70**
Hdyż 12½ abo 25 metr. hač do 15. junija 1936 skazaće, dostanjeće
20 procentow rabata
Na přeće pokazki póśćelemy.
Fritzsche Drježdźanach-A. 21 Schlüterstr. 42 1114

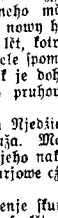

Čorne a barbne łićžane
lěčne jaki
něhdź. 100 šěroke m **3,25**
1110

Nawěſtk w „Serbskich Nowinach“ přinjese kóždemu wuſtkk, překupcej kaž kupcej! — Tohodła inseruj, hdyż maš něſto na předań też wosebitu kupnu

składnoſć wozjeŵ twojim kupcam. A ſtóž ma hewak něſto na předań, domu abo z hospodarſtwa, abo chce něſto kupić, tón to wozjeŵ w Serbskich Nowinach. Stóž che so žeńć z pěknej Serbowku — też toho přeća dopjelni

mały nawěſtk

Pruhujće swój wobstatk čišćowych wěcow!

Njećakajće, donjž njeje poſlědnje łopieſko přetribane, ale zapodajće w prawym času swoju skazanku W čišćerni „Serbskich Nowin“ budźeće derje a płaćizny hódno poſłużeni.

Privatny dozent dr. med. H. Kästner
hač do 1. julija zapućował 1125

Přiłoha k čisłu 126

SERBSKE NOWINY

Wutoru 2. junija 1936

Rosa a mróz

Dźemy-li druhdy w lěću wječor, w nozy abo na ranje po ſahrodźe abo łuzu, mamy bórzy ſwoje wobuće tak mokre, jako bychmy nětkaiku rěku pschełěkłi. Wobhladamy-li ſebi tehdom trawu, widźimy kak ſo wſcho ſpboli a błyſkota. Někotre ſatkrašne ſto ſwěcźatych parlow wiſa na młodnych, ſelenych bancźikach. Potom prajimy: dźenj je rjana roſa. Na bliſkim pucźu, na kamjenjach, na pěſku njepokaſuje ſo ani krjepki. Hdyž herbſći tatać rano ſahe na ſwoje dźěło khwata praji roſu wuhladawſchi ſwojim wotrocźkam: dźenj ſ cźeźka deſchcźik pſchiińdźe. Ratać, kotryž je pſchezy w ſtrjedź kraſneje Božeje ſahrody ſiwy, może kedźbliwie wſchém dźiwam pſchirody pſchihladowacź. Tajku pſchileźnoſcź pak też pilnje wuźiwa, dokelž ma ſ teho najrjeńſchi wuźitk. Mózemy potajkim też wěricź, ſchtož nam bur wo dźiwach pſchirodźinych powěda.

Kóždy wě, ſo na wyſchinach a horach wjele mjenje roſy pada, dyžli w nižinach a dołach. — Kóždy wě, ſo wjazy roſy pada ſa cźichim, hacź na měſtnach wſchemu wjedru wuſtajenych. — Naſchi krajenjo wjedźa też derje, ſo tehdom najwjazy roſy pada, hdyž je ſo někotre dny przedy deſchcźik ſchoł. Też blisko wodow namakamy wjazy roſy, hacź na ſuchich měſtnach. — To ſamo, ſchtož tatarjo ſpóſnachu, wobkedźbowachu też wucźeni. S tych bě prěni Jendźelcźan Wells (lěta 1814), kotryž wſchelake pospyty ſ roſu cźinjeſche, a też wuſłědźi, ſo je cźim wjazy roſy, cźim cźopliſche je ſtónzo, a cźim ſymniſcha nóz. Druſy wucźeni wuſpytowachu to ſame, a powědaja też to ſame ſchtož Wells.

Se wjcheho teho hodźa ſo łoſzy ſeſtajecź winy a pſchicźiny roſy: Najprjedy widźachmy, ſo ſo najbóle trawa, ſchtomy a podobne wězy poroſuja. Dale naſhonichmy, ſo roſa najbóle tehdom pada, hdyž je tak nimale wětše, ſo tak ruce ſaſo deſchcźik njepóńdźe abo ſkrótka: pod ſaſnymi njebjeſami. Potom ſtyſchachmy, ſo cźim wjazy roſy pada, cźim wjetſcha je cźiſchina. Dale ſpomni ſo też, ſo dyrbja wokoliny měſtnow abo měſtna ſame, na kotrychž ma roſa leźecź, wtóżne być. Na wſchém pośledku prajachmy, ſo ma wěſta ſyma knjezicź, przedy hacź móże roſa naſtawacź. Namaka-li ſo tuteh pjecź wězow runocźaſnuje, mamy najrjeńſchu roſu. Jeje naſtaće mózemy ſebi na tole waſchnje myſlicź: Jeli po deſchcźu na łuzu abo hewak hdźe ſemja a trawa prawje mokra, a ſtaja-li ſo prawje cźopke ſtónczko na łuzu, wuſtrěbuje bórzy tójſchto wody ſe ſemje; to rěka: ſwobrjewuje wodu tak, ſo jako para do powětra ſtupa. Para pak njeczěſka jako kur Bóh wě kak wyſoko, ale ſwoſtawa w bliſkim powětſe hacź do wjeczora. Też ſemju je ſtónczko ſhrěko. Hdyž pak ſo wono na wjeczor ſkhowa, wuſtudnje ſem'a bórzy ſatźu, dokelž cźopkota, przedy nadobyta a nahromadźena, ju w runych ſmuhach a pruhach kaž ſwětło wopuſchcźa. Wězy, kotreż maja najwjetſchu mnohotu ſwjećka, wuſtudnja najpſchniſchcźo a najbóle, dokelž ma cźoplota na tym ſamym najwjazy měſta, ſ wotkelž móże ſo wotſtaliccź. Roſtliny pak maja wjele wjazy ſwjećka, dyžli runa ſemja, kamjenje abo pěſk: Myſlimy-li ſebi jenicźku roſtlinu ſamu ſtejo, widźimy, kak mały kuſk ſemje trjeba, a kak wulki ſwjećh tola ma pornjo tomule měſtnicźku, hdyž mjenuizy wſchě kopjeſchka a wſcho druhe, ſchtož na njej namakamy, ſebi pornjo ſebi pſchedſtajamy. Roſtliny maja potajkim w najwjetſchej měrje wuſtudnycź. Powětr, kotryž ſo wokoło nich roſpſcheſtrěwa, wuſtudnje-li pak para, naſtawa ſ njeje woda, a tale powěſcha ſo na najbliſche roſtliny.

Ssu-li njebjeſa ſamrócźene, njemóże cźoplota we pruhach ſe ſemje cźeknycź, dokelž ju mróczele ſaſzy wrócźeja, a njemóże tehdła też roſa naſtawacź. Duje-li pak ſaſzy ſyłny wětr, pſchinoſcha ſpochi cźoplifchi powětr, a ſmětchuje cźopły a ſymny, powětr tak jara wuſtudnycź njemóże, ſo mohła roſa naſtawacź. So maja w dołach a nižinach wjazy roſy, dyžli na horach, ma dwoju winu: na borje je dźě kóżdy cźaſ wjazy wětſika. A wyſche teho je para cźeſſcha dyžli cźiſty powětr. Schtoż pak je cźeſſche, pſchezy bóle do ſpody pada. Para dyrbi potajkim też tak hłuboko hacź móżno ſpadowacź. Wona ſpaduje potajkim do doła. Hdyž pak je najwjazy pary, tam móże też najwjazy roſy naſtawacź.

Staja-li pak ſo wſcho tuto w cźopłocźe mjeńſchej hacź — 1° R., ſamjerſnje roſa, a — mamy mróz. S horjeka ſpomnjeneje winy: ſo w nižinach wjazy roſy pada hacź na wyſchinach, ſu mrózy wjele ſchkódniſche we dołach hacź na horach. Kaž ſchkódny je mrós, tak wuźitna je roſa. Kak wulki wuźitk nam roſa poſtiźuje, njeje dże trjeba wukłowacź. Tropiſke krajiny njemóża jeje ſkoro parowacź, dokelž tam měſto deſchcźika ſaſtupuje, kaž na pſch. na afriſkich oaſach.

Snamka k 6. mjezynarodnemu gmejnſkemu kongreſej. Wſchi pſchileźnoſcźi 6. mjezynarodneho gmejnſkeho kongreſa w Barlinje a Mnichowje je ſtatna póſta wobſebite ſnamki we wobmjeſowanej měrje wudała. Wobraz ſnamki, kotrejož nacźiſk wot prof. Richarda Kleina ſ Mnichowa pothadźa, pſchedſtaja gmejnu jako ſchkitarku ſwojich dowěrjenych ludowych towarſchow. Snamka wunźe ſ 3, 5, 12 a 25 pj. hódnocźe.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Hudźba — wumělſtwo — dźiwadło

Zentralne dźiwadło. Favorit kěžorki, tutón wubjerny hiſtoriſki film pod hrajnym wjedniſtwom Herkhanna a hudźbje Antona Profeſa widźimy nětko w Zentralnym dźiwadle. Film jewi kraſne dwórſke źiwjenje we Pětrohrodźe wob cźaſ ruſkeje kěžorki Hilžbjety. Film je nawědźenje njewſchědneje móznoſcźe, romantiſkeje komedije błyſchcźapołnych dnjow. Olga Cźechowa jako kěžorka hraje ſe wſchém jej leźajym kuſtom žony a knjeźiźerki. Rjenje wumyſlena je hiſtoriczka khorhojnika Tomſkeho (Willy Eichberger) a dwórſkeje knjenje Irenu (Trude Marlen). S radoſcźu a ſajimawoſcźowpołnej materiji wo lubośći a politiku w galantnym cźaſu kěžorki Hilžbjety ruſkeje. — W dalſchim pokaſuja ſo rjanoſcźe a wuźitnoſcźe němſkeho lěka a w Fox klinczaſzyznz tydźenju to najnowiſche ſe ſwěta.

Pſilopk

* **Pſches 500 000 ludźi ſ Ameriki wupucźowało.** Swjaſkowy kommiſar ſa pſchipucźowanje w Sjednoczenych ſtatach wuda njedawno roſprawu, ſ kotrejež wukhadża, ſo je w pośledních pjecźoch lětach 00 000 ludźi ſ Ameriki wupucźowało. W lětach 1920 hacź 1930 pak kóżde léto hiſchcźe 300 000 ludźi wjazy pſchipucźowaſche.

* **Sawalenje mjehkeho ſadu.** Hłowne ſjednoczenſtwo němſkich ſahrodnikow a winiſarjow je pſchedpiſma wo kaſkoinych rjadowanjach wo ſortěrowanju a dodaczu mjehkeho ſadu wudało, kotreż ſo najſkerje we najbliſchim cźaſu ſa powſchitkownje płacźaże wudadźa. So hnchu ſo ſahrodniſy a roſdźělerjo pſched nakupom podźěſcho wjazy njepſchipuſchcźeneho ſawalazeho materiala a ſ tym pſched naſtawazymi wudawaſkami ſchkitalt, ſo porucźa, ſo hu ſo kóżdy ſajimź na ſahrodniſki a winiſarſki ſwjaſk do Drjeźdźan (Dresden-A. Kaltzerſtraße 2) wobrocźił, hdźež bliſſche informazije doſtanje.

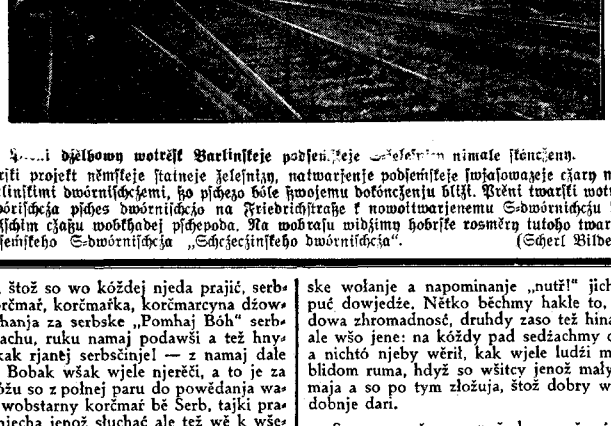

4...i **dźelbowy wotrěſt Barlinſkeje** podſen...jeje ...nimale ſkónczeny.

Hobrſki twariſi projekt němſkeje ſtaineje żeleſniży, natwarjenje podſemſkeje ſwjaſowazeje cźary mjes najwažnišchimi Barlinſkimi dwórniſchcźemi, ſo pſchezo bóle ſwojemu dokónczenju bliži. Prěni twariſki wotrěſt ſe Schcźe cźinſkeho dwórniſchcźa pſches dwórniſchcźo na Friedrichſtraße k nowotwarjenemu Sdwórnichcźu Pod Lipami ſo w najbliſchim cźaſu wokhadej pſchepoda. Na wobtraſu widźimy hobrſke roſměry tutoho twara pſchi ſaſkodźe do podſemſkeho Sdwórniſchcźa „Schcźeczińſkeho dwórniſchcźa". (Scherl Bilderdienſt, ...

Jo. Es:

Cźahnyli su ſwjerče . . .

(Skónčenje.)

Njestanje so husto, zo mać swojemu synej wopytanje někajkeje korčmy doporučuje. My pak mějachmy tajkeho syna mjez nami, a hdyž wo nim njebudu ničo dale prajić, tak chcu cźim bóle so z wječorom w Swědomic korčmje zaběrać. Zo smy tam docyla došli, je zaslužba woneje serbskeje maćerje a jeje poslušneho syna; mały kusk wšak też moja, dokelž ja sym na wulětach wěcźnje mučny a sprócny, štož wšak je normalne zjewjenje pola wšěch wumjenkari, kajkiž wot tŕoch měsacow nimowólnje sym. Wyše tehodla su korčmy korčmy a njesteja při drózy jenož tomu, zo by štó na nje hladał, ně, zo by přede wšěm do nich pohladał, nic jenož do nich, ale też za korčmarjom a, njeńdźe-li hinak, za korčmarku, młodej kaž starej a najradšo za woběmaj. Wony poslušny syn a ja podachmoj so potajkim do korčmy, mjez tym zo ći druzy knježa ze wšěm wotmachom spěchachu do „Wichowskich skałow". Mjez tym mój ćinjachmoj, štož so někak hodźi, hdyž bě ze serbskim postrowom prěni kontakt nawjazany: skazachmoj kóždemu po skleńczy žitneho: mi, jemu, korčmarjej a korčmarcy, w tu khwilu młodej, pozdźišo staršej.

Swědomic korčma we Wichowach — to je sobu jena z najrjeńšich korčmow w cyłych Serbach. Z přenja je serbska, štož so wo kóždej njeda prajić, serbska, dokelž korčmař, korčmařka, korčmarcyna dźowka so bjez wahanja za serbske „Pomhaj Bóh" serbscy podźakowachu, ruku namaj podawši a też hnydom — a w kak rjanej serbščinje! — z namaj dale bjesadowachu. Bobak wšak wjele njerěči, a to je za mnje derje: mózu so z połnej paru do powědanja walić. A dokelž wobstarny korčmař bě Serb, tajki prawy Serb, kiž njecha jenož słuchać ale też wě k wšemu rozumne a rune słowo prajić, běchmoj bórzy w najžiwišej rozmołwje, překi a po dołhosći, kaž so to słuša. Připijachmy sej po serbsku „ja će widźu" a „ja će słyšu" a nětko mi jenož prajće, hdźe je hišće tajkeje korčmy a tajkeho korčmarja kaž su Swědomicy we Wichowach. A ta pěkna młoda korčmařka nochcyše žaneho „słódkeho", ale toho sameho „ćisteho", kajkahož my wšitcy wuźiwachmy. Prajće: hdźe je hišće w Serbach tajkeje abo podobneje korčmařki? A tak přitulna jstwa! A bjez „radia"! K tomu stary drjewjany zeger při durjach z nimale třištwórć lohća dołhej machawu. Tik — — — — tak, to bě znajmjeńša pol minuty púća: człowjek je zwučeny na te nervozne měšćanske časniki a při tajkim starym serbskim zegerju hakle so tak prawje wě, zo je poprawom na swéće k wšemu hišće časa dosć, hdyž so čas prawje wužije.

Mjez tym běchu woni tŕo knježa so z Wichowskich skałow wrócili a njemóžu jim porok załutować, zo mějachu korčmu zańć. Hakle naju kategoriske wołanje a napominanje „nutř!" jich na prawy puć dowjedźe. Nětko běchmy hakle to, štož so ludowa zhromadnosć, druhdy zaso też hinak, mjenuje, ale wšo jene: na kóždy pad sedźachmy do hromady a nichtó njeby wěrił, kak wjele ludźi ma za jenym blidom ruma, hdyž so wšitcy jenož mały kusk rady maja a so po tym złožuja, štož dobry wokomik nadobnje dari.

Samo so wě, zo započachmy spěwać. Myslu, ro smy rjenje spěwali; wutrajnje smy to pak na kóždy pad činili, a hdyž też Bobak rjenje spěwać njemóže, a Seymon hišće mjenje rjenje, tak staj pak tola wobaj jara rjenje wótře spěwaloj. To je nam druhim cyle sobuskutkowanje jara wołóžiło; zapłać Bóh Seymonej a Bobakej! Dwaj wjesnjanaj běštaj so do korčmy přidružiłoj; njewěm hač našeho spěwanja dla abo čehodla hewak. Prěni z njeju so k nam přisydny, njespěwaše pak z nami; druhi so k nam njepřisydny, spěwaše pak prěnju štučku „Hdźe statok mój" dosć rjenje a z hłosom z nami. Sam so wuzna, zo jón dołho, jara dołho wjacy spěwał njebě. A snadź runje tohodla bě wša lubosć w nim k swojemu rodej wuprahła. Znajmjeńša ludźo sebi tam powědaja, zo sebi swoje Serbstwo zańć nima. — Haj, wulka je móc našeho serbskeho spěwa, Też najzymniše wutroby při tom roztaja.

Dospěwachmy hišće mnoho pěsni... Machawka biješe měrnje a spokojnje na dźewjatu hodźinu, Roz-

Budyske stawniske powěsće

Ssobotu 30. meje, njedźelu 31. meje a pónjelu 1. junija 1936.

Narodźili su so: 25. 5. Hermannej Augustej Riethmüllerej, fabrikskemu wobsedźerjej we Wjasońzy, syn. — 29. 5. Richardej Pawolej Haufje, šaŋkarjej, dźowka. — Wilhelmej Kurtej Bohuhmišej Schillerej, železniskemu wobkhodnemu assistentej, dźowka. — Maksej Herbertej Liebscherej, fabrikskemu wobsedźerjej we Wjelečinje, syn.

Wumrěli su: 29. 5. Marja Augusta swud. Haasyna rodź. Steglichej, wuměnkarka w Nowej Wěžy pola Husi, 75 lět. — Hana Marja swud. Schwarzbachowa rodź. Kobaniz, rentnarka, 62 lět. — 30. 5. Arnoschtej Augustej Lorenzej, bankowiskemu sajtosnikej, morwonarodźena dźowka. — 31. 5. Njemanbjelska morwonarodźena dźowka. — Marja Henrietta swud. Brodźina rodź. Brämischej, invalidna rentnarka, 76 lět.

Swěrowali su so: 50. 5. Ota Korla Franka, feldwebl a Herta Nowotnej, frisejsa, wobaj w Budyšinje. — Marczin Herbert Eichner, nošeř w Seifhennersdorfje a Margareta Wilhelmina Marja Hamplej, domjaza dźowka w Budyšinje. — Marczin Werner Symm, skladowy dźěłačeř a Illa Johanna Liebscherej, žotra rěčnych hodźin, wobaj w Budyšinje. — Waltar Jurij Rudolf Teich, žedlař a Elsa Hilža Müllerej, pomozniza, wobaj w Budyšinje. — Wilhelm Arnoscht Krauz, ratarski dźěłačeř a Meta Emma Richterej, fabrikska dźěłačerka, wobaj w Budyšinje. — Arnoscht Willy Richter, wiczny pomocnik a Meta Emma Elsbieta Rolez, słužobna, wobaj w Budyšinje. — Pawoł Adolf Frož Matzka, dźěłaršti mišchir a Johanna Margareta Wroblez, domjaza pichištajerza, wobaj w Ammendorfje. — Jurij Erich Herrmann, pschekupski pschistajenz a Dora Herta Liebmannej, schwalcsa, wobaj w Budyšinje. — Alfred Erich Moritz, blidař w tu khwilu liseński dźěłačeř a Pawlina Marta Krawsej, domjaza pomozniza, wobaj w Budyšinje. — Woldemar Kurt Gruhl, schewz w Budestezach a Marja Linda Hänselez, słužobna w Budyšinje. — Hermann Stenfried Nagel, pschekupski sastupjeř a Elfrieda Charlotta Domaschkez, kontoriska, wobaj w Budyšinje. — Erich Jan Kießling, inženěr a Johanna Gertruda Schubertez, pschedawarka, wobaj w Budyšinje.

Nowosće z cyłeho swěta

Nowe 100hriwnowite bankowki.

W najbliščich dnjach so na sakkadze bankowskeho sakonja z 30. augusta 1924 nowe statne bankowki na 100 hriwnow do wobhěha dadža. Su 9×18 zentimtr. wulke a na namódro barbjenej papjerje cžišćeżane.

Swoju słužbu wukonjeju wumrěchu.

Cžołm sakskeje namórniskeje SA, kotrež z Drježdżan pśches Hamburg do Kiela k wošwjeczenskim žwjakocžnoścam cželneho pomnika w Labee jědżesche, je so we połnócno-rańsko-mórskim kanalu w blišskosći Rendsburga pśchi žyle njesbožownych wobsteinoścach pschewalik. 3 sakży SA-mużojo pśchi tym sahinnychu.

20 schtuk kotu so spaliło.

W Ssewizach wola Schczećcina spali so brožnja žydlerja Schliesa. Nataršte maschinu a wjele inventara, mjes nimi 20 schtuk kotu, mjes nimi 1 kóń, 4 krowy, někotre jałožy a cželata a něchto žwini so žobu spalichu.

Cžežke wobthadne njesboże.

Sswjatli vóndželu ha so pola Königsteina w Taunušu pschi wukhodże Reifenbergskeje dróhi sczěhwkowpolne wobkhadne njesboże. Se 40 žobustawami cžekowucžowanskeho sportskeho towarstwa wobsadżeny cžežity wós pschiśidże na žnjnie spadowazej dróhy do wjerhanja a so dwójzy pschecžišnu. 6 mużow a 6 žonow so pschi tym cžesko skrani. Wichitaz druhi skranjeni mózachu so pśkkalkim sawobaleniu domoj puschcžiś. — We blisskosći Wüstladschen pschecžišnu so we sawinjenju cžežity wós se 14 wožobami, pschi cžimž so 5 wožobow cžesko a 4 łohay skrani. Cžežity wós njebě za wożenje wožobow pschipuschczeny. Mschěch skranjenych do kupjelow Salzzungen dowjeschu.

Tři žotry dźěćazeho doma nadpadnyć.

W evangelskim dźěćazym domje w Dortmund-Hörde je 36lětny Rudolf Sarg, kiž duchownje njeje zyle normalny, w roshorjenju nad tym, so jeho zkabomyslnu dźowku pśched nětkotrymi dnjemi do druheho dźěćazeho doma pśchewjesechu, 3 žotry tuteho doma nadpadnyć a je ž nožom skałał, pschi cžimž jich cžežko skani. Słóžnik móžesche cžeknyć. Sranjenja žotrow njejsu tajke, so bychu žo dyrbjeli wo jich žiwjenje bojeć.

Norwegski parnik žo podnurił.

Najšerše 13 morwych.

Do Osla w Norwegskej je powěsć dóschła, so je žo 990 tunow wulki, w Bergenje žomjaznjeny parnik „Hogstad“ z 14 muženi na jěchje z Jendźelskeje do Norwegskeje w połnóžnym morju podnurił. Jenoż kódźineho kapitana, kiž we wutkowanskim cžołmiku žo po morju bludżesche, je hollandski parnik „Westpleine“ wuthował. 13 muži wobžadli je žo najšerše satepiło.

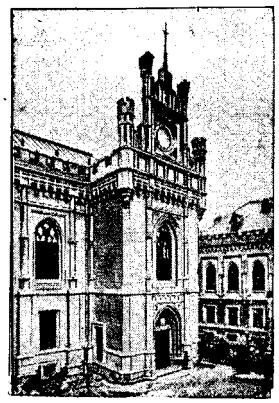

Lotyschska chże „dom wulkeje gildy“ potorhacz.

Lotyschska pschemyślowa komora w Ridźy ma wotpohlad „dom wulkeje gildy“ wottorhacz. Dom pokhadża we žwojich najstarschich dźělach z 13. lětstotka a khowa drohotne wumělske pomniki. (Scherl Bilderdienst, M.)

Prěnje italske póstske znamki za abeżynsku.

W Italskej su žo prěnje listowe znamki za abeżynske kežorstwo wudate, kotrež krala Victora Emanuela jako abeżynskeho kežora pokazuja. (Associated-Preß, M.)

Semjerjenje w Argentinskej.

Semjerjenje, kotrehož prěnje łohke storki žo hižo krjedu sačuchu, wospjetowasche žo schwórkł w dalsko wjetschej rosmérje. Wješ Las Chacras žo do cžista sniczi. Wulke schkody žo też z druhich wšow wosjewjeja. Se semjerjenjom žo też na wschelakich městnach škody rospukachu. So žu też ludźo do schkody pichtschli, wo tym žo dotal njeje niczo zwěsćiło.

Wusudźenja

§ 4 mežaŋ jasiwa běsche hamtśi žud w Hornjej Kinje bydlajemu hižo pokhłostanemu 36 lět staremu Janej Lehmannej napokožił. Tutón wobydli tam žudeński domcžk, ke kotremuž 3 górzy pola žkuschcja, kotrež z polemi bura Wenzela w Djěžnitzach mjesiuja. Wjacžor 10. oktobra bě Wenzelowy pschiwusny z zyle błiska wobkedźował, so bě Lehmann je žwojeho rěpnišcža na žuždobne běrnischčo schok a wot tam z dešlowaneho wosa starschi korbik z běrnami pokradnył. Korbik z běrnami Lehmann w rěpownym rynčku schowa. Hdyž bu lepjeny, proschesche, so by žo wobstórała pscheczimo njemu njesapodała. Mała khłostańska komora jako powsański žud prjedawschi wužud powali a jednanje dźiwajo na žnadnu hódnotu pakradnjeneje wěžy sastaji.

Radio

Sstrjedu, 3. junija žo słyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 wjesełe tacžele. 11.40 sa bura. 15.15 Brahmsowe spěwy. 15,30 zyganska hudźba. 16 konzert. 18,45 sport. 20,10 tacžele (pschespola). 20,45 hodźina młodeho naroda. 21,15 komorna hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert (z Barlina). 8,20 sa hołowu. 11,45 sa bura. 17,40 „100 lět wobkhada parnych łódźow na Łobju“. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20.45 sakamny konzert.

Hišcže ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20.45 konzert. Königsberg: 20,45 reimańši wjeczor. Wrótsław: 21,10 „Na rańschej semi“. Köln: 20.45 stare wjesełe melodije. Frankfurt: 20 45 wjeselu wjeczor. Stuttgart: 20.45 z němskich operow. Praha: 19,25 operetta „Zanika nóž“. Budapest: 21.10 zyganska hudźba. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina

Veranstaltungen

zu den in der Zeit vom 20. 6. bis 28. 6. 1936 stattfindenden großen Bürgerschießen betr.

Musikdarbietungen, Gesangsvorträge, Schaustellungen, Tanzvergnügen und sonstige Lustbarkeiten, Ausspielungen usw. auf dem Schützenplatze dürfen nur dann veranstaltet werden, wenn der Veranstaltere zuvor die erforderliche polizeiliche Erlaubnis eingeholt hat. Desgleichen ist die Ausübung des Schankbetriebes sowie der Kleinhandel mit Branntwein auf dem Schützenplatze nur denjenigen gestattet, welche hierzu mit besonderer Erlaubnis versehen sind

Gesuche um Erlaubniserteilungen sind bis spätestens Sonnabend, den 13. Juni 1936 bei dem Polizeiamt, Rathaus, II. Stock, Zimmer Nr. 17, unter Vorlegung der nötigen Ausweispapiere anzubringen.

Bei der gleichen Dienststelle liegen die allgemeinen polizeilichen Bestimmungen über die Zulässigkeit von Veranstaltungen zum großen Bürgerschießen, über die Aufstellung, Beleuchtung, Ausschmückung der Zelte, Buden usw. auf dem Schützenplatze vom 22. September 1914 zur Einsichtnahme aus, auf deren Inhalt hiermit verwiesen wird.

Zuwiderhandlungen gegen diese Bestimmungen werden, soweit nicht allgemeine Strafbestimmungen Platz zu greifen haben, mit Geldstrafe bis zu 150 RM. oder mit Haft bis zu 14 Tagen bestraft; außerdem haben Zuwiderhandelnde die sofortige Einstellung ihres Betriebes bezw. Schließung ihrer Geschäftsräumlichkeiten zu gewärtigen.

Bautzen, am 30. Mai 1936.

Der Oberbürgermeister.

žohnowachmy so ze swojimi we Wichowskej korčmje a z lubym „Božemje“ dachmy so na puć do Hrodźišća.

Kaž Běla Hora njeje Běla hora ale Wóspork, tak Hrodźišćo njeje Hrodźišćo ale Hroško. Dopomnju so, zo mějach jónu na jenej wólbnej zhromaždźinje — kajke su to tola časy byli! — w Hrodźišću rěčeć. Wědźach, zo mam do Hrodźišća jěć, ale přećel z Kortnicy bě mi w Budyšinje prajił, zo přińdże do Hroška na zhromadźiznu. Prajach, zo w Hrošću njebudu, ale w Hrodźišću, a wón mi wujasni, zo mamoj wobaj prawje: Hrodźišćo je Hroščo a Hroško potajkim Hrodźišćo, za tym, kaž něchtó chce. Dojědźemy, hačrunjež Seymon protestowaše, nic, zo njeby to chcył ale jenož tehodła, zo by něšto druhe chcył.

Jědźechmy wšak, z cyłej wěrnosću prajene, do Hroška, dokelž běchmy hłódni; z bórbotanja knieza Seymona nam ani kuska khlěba, wjele mjenje kolbasy abo trawožka njewurosće. Dyrbjachmy do Hroška!

Prošu wo wodaće: hišće jónu dyrbju wo awće rěčeć, ale cyle z krótka; auto wostajichmy při piwarni stejo a čehnjechmy po hórcy k Nejdonec korčmje pěši. Zastupiwši ze serbskim postrowom — a tajki wróco dostawši — zesydachmy so bjez kajkichž-kuli ceremonijow na kanapej a stólcy a runje tak bjez ceremonijow hewrjekachmy z hłodom za „něčim k jědźi“. Korčmarjo tajkich hosći powšitkownje rady njewidźa; korčmarski element njejsu hłódni ale lačni ludźo. My běchmy wšak woboje; woprawdźe elementarny pak bě hłód. Njebě pak ničo k jědźi w domje! Ale dušna korčmarka skoči k susodej rěznikej a přinjese kóždemu po běrtlku wšelakeje kolbasy. Tu je zaso widźeće, zo je tajka serbska wjeska kaž slubjeny kraj abo z najmjeńša skoro kaž Šlarafija; njebudźe na swěće wjele wsow, w kotrychž dwě hodźinje do połnocy směš rěznika někotrych kóńcow kolbasy dla z łoža honić.

Njebě nam dosć na kolbasy, ně, dyrbješe hišće twarožk być; njebě nam dosć na hromadach twarožka, ně, dyrbjachu hišće jerje na blido. Smy so swěru starali, zo bychmy wšo zjědli. Ale druhdy su też poważni a nahladni mužožo kaž małe dźěći: woči stej wjetšej hač žołdk. Někotři pijachu „čisty“, někotři „jabłučkowu brěčku“ (fabrikat: J. G. Tarben) a lord Seymon dyrbješe pić „jabłučkowu“ z „čistym“, štož je tak rafinowana khłóšćeńka kaž na př. „Briesnitzer mit Geschmack“. Je bjez dźiwa, zo so při tak duchapolnych napojach rozwi ducha-polna rozmołwa. Ze wšěmi problemami swěta smy so zaběrali, haj samo wo prastawizach łužiskeho wobydleństwa a wo swójbnych woponach, wo nanach, dźědach, wowkach, prawowkach a jich dźědach a tutych prawujach a četach někotrych swójbow dźěše wěcywustojna rozmołwa, zo by to njebjeska radosć była za kóždeho rasarja a praehistorika, přetož běchmy wšě možne a přede wšěm njemožne sležy jeneje sławneje swójby přeču[illegible]. Lohko bychmy mohli hišće cyle wobydleństwo Łužicy přebrać, ale kaž to druhdy je: njemóžachmy, přetož běchmy so přejara najedli. A w tajkim stawje du kóždemu někak rozomnemu a nic wědomostnje cyle skaženemu cłowjekej mysle za łožom. Nan chcyše so nadobo spać; po wšěm, štož sym ze swojimi domitosću tu wopisał, je drje to też bjez dźiwa.

Tak nahle, kaž běchmy so do Hroška nawalili, njemóžachmy wšak so wuwalić. Bě mjez tym nastała tołsta ćma a dyrbjachmy tola po hórcy dele k autej při rězaku! Cyłu tysku zapalkow sym na to dyrbjał woprować, zo njebychmy nětkle do płoty założili abo skóńcnje do Lubaty padli. Ale heroisce smy so zadźerželi, to dyrbi so nam přiznać a nje smy ani sebi ani někomu druhemu žaneje škody činili. Wjednika běchmy hižo na horje wotbyli, t. r. won chcyše, štož je jeho njedwělomne prawo, so z nami rozžohnować a do Delan pó ćmje sam ćahnyć. My smy jeho tuteje ćmy dla dosć jara wobžarowali, ale cyle njetrejbawši, štož so hakle w přichodże wukopa.

Jědźechmy, jědźechmy, jědźechmy... nětkle wotsadźichmy Bobaka a běchu nětko jenož hišće tři w auće, a do města wróćichmy so kaž tři kralojo z rańšeho kraja. Bě drje Boże stpiće, ale što to wadźi; rjenje je było, a rjenje zaso budźe, hdyž so snano k lětu na podobne pučowanje podamy. To daj Bóh!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć. Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nowiny, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći a. ža mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 127 — Budyšin — Srjedu 3. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Italska nima zajima, zo so Zwjazk ludow do časa zwoła

Sastupjer Argentinskeje pola Swjazka ludow je wutoru wječor generalnemu sekretarej na jeho pšosbu namjet ſwojeho knježerſtwa, ſo by ſo ſhromadźizna Swjazka ludow ſwołała, pižomnje pšipodał.

Hdyž běšchtaj ſo generalny sekretar Swjazka ludow a sastupjer Argentinskeje wo tutej należnosći rozmołwjałoj, podležnischi nowinarſkim sastupjeriam ſdźěli, ſo ſo ſhromadźizna Swjazka ludow na kóždy pad hischcze w iniu ſwoła, ſo by nětčišče połoženje w italsko-abeſynskej ſwadźe pruhowała.

K argentinskemu namjetej na ſwołanje ſhromadźizny Swjazka ludow ſo ſ italskeje ſtrony žane hamtske pschiſpomnjenje njewosjewja. We wobhonjenych italskich kruchach pak ſo powſchitkownje myſl sastupuje, ſo nieje pschizyny, ſo ſo ſhromadźizna Swjazka ludow ſ tajkim khwatkom ſwota. Italska, kiž ſkhadźowanje ſhromadźizny Swjazka ludow nima ſa pschihódne, ſo na žadyn pad na nim njewobdźěli.

Italska so na bliz'e kěžorske krónowanje hotuje

S **Roma ſo ſhoni, ſo budźe ſo italſki kral 7. junija, na dnju italskeje wuſtawy, ſa abeſynskeho kěžora krónowacj. Krónowanje ma ſo pschi wobdźělenju wojakow Romiskeje garniſony a marſchalla Badoglia w zyrkwi Santa Maria degli Angeli w Romje ſtacj. W tutej zyrkwi ſo po tradiziji ſwjatoczneſcze italskeho kralewskeho doma wotměwaju.**

S wotpohladom ſo Pětrowſka zyrkej nieje jako zyrkej krónowanja wuſwolila, dokelž w „zuſym ſtarſe" ſteji a dokelž bychu mohle Watikanej politiſke wobcežneſcze nastacj. Tohodla tež vikar Marchetti, ſa bamžom najwyſchſchi dostojnik Romiskeho biſkopſtwa, krónowanſku ſwjatoczneſnoſć nawjednje. Sastupjer koptisko-abeſynskeje zyrkwje njebudźe pschitomny, dokelž ſo wo „katoliſke kěžorſtwo" jedna.

Nadrobnoſcze wo krónowanju njeſu ſnate, tež ſo njeje wojſewiło, kajka budźe kěžorſka króna. Po krónowanju, ke kotremuž ſo diplomatiſcy sastupjerjo wukrajnych knježerſtwow njepſcheproſcha, nowy kěžor paradu wuſtawiſcheho dnja wotměje. Dokelž ſo Sowoyki dom na kěžorſtwo powyſchi, Viktor Emanuel III. amneſtiju wuda.

Na tym ſamym dnju ſo faſchiſtiſka korporativna komora ſwjatoczńe wotewri. Tuta komora je pschetworjeny parlament. Take powěſeſ pak ſo hiſchcze njeje hamtiſcy powſchitkownje.

S knježerſtwowym wukazom ſ 30. meje je ſo ſakazało, ſlěborne tolerje a dobre metalle ſ zyleho abeſynskeho měſtokralestwa wuwožowacj.

Italska miniſterſka rada je druhi dźeń ſwjatkow ſakonjej wo rjadowanju a ſarjadowanju italſkeje raniſcheje Afriki pschihłoſowała. Muſſolini jako kolonialny minister bě ſakoń pschedpołožił. Pod hamtiſkim wosnamjenjenjom „italſka ranſcha Afrika" ſo pschichodnje kraj abeſynskeho kěžorſtwa a italſkich kolonijow Eritrejskeje a Somalſkeje ſkſumja. Politiſko-wojeſiſy a hoſpodarſky generalny gouverneur italſkeje raniſcheje Afriki ſe ſydłom we hłownym měſeze Addisu Abebje kraj ſarjaduje. Dutón ſakładny ſokoł hnydom do mozy ſtupi.

Italska ranſcha Afrika do pjeć gouvernementow roſpaduje. Generalnemu gouverneurej a měſtokralej ſo namětnjy generalny gouverneur a ſa wojeſke praſchenja ſchef generalneho ſtaba pſchida.

Nadpad abeſynskich bandow na Dessie?

W pſchiſtawowym měſeze Djibutiju w franzowſkej Somaliſkeje ſu ſo powěſcze roſnjeſle, ſo je pſchedſchi gouverneur kraſiny Wollo, wjeſch Kebede, ſe ſwojimi wojakami 24. meje njejapzy měſto Deſſie nadpadnył. Potajkim je ſo jemu a jeho wojakam poradźiło, ſo bleſchi cžaſ pſched Italſcjanami ſkhowacj. Pſchi nadběhu je ſo Abeſynjanam pjecza poradźiło, tſi italſke bombowe létadła Konzowacj, kiž ſu na létaniſchczu w Deſſie ſtejałe.

W Djibutiju ſo tež powěda, ſo ſu wjeſche wotdźelenja italſkeho wójſka ſ Harrara a Diredawy po puczu do Addiſa Abebу a ſo Italſcjenjo abeſynſke hłowne měſto na wſchelakich měſtnach wobtwjerdźeja.

Jendźelſki pósłanz w Romje ſnowa pola Suvicha.

Jendźelſki pósłanz ſir Eric Drummond ſo druhi dźeń ſwjatkow wopjet ſe ſtatnym ſekretarom Suvichom roſrěčowaſche. To běſche jeju druhe roſrěčowanje ſa někotre dny. — Na tym ſamym dnju je Muſſolini tſi ſobuſtawy jendźelſkeho parlamenta, konſerwatiwnych ſapósłanzow Manfielda, Kenneta de Couey a Wiſu pſchijał.

Negus z Gibraltara do Londona puču

Negus je njedźelu na jendźelſkim orientiſkim parniku „Oxfordże" ſ Gibraltara jěſu do Jendźelſkeje naſtupił. Prjedy hač ſo na łódź poda, Haile Selaſſie ſastupjerjej Londonſkich nowin „News Chronicle" roſrěčowanje dowoli. Kěžor rajnje praſchenje wotpokaſa, ſo by hyſ prjedy k měrej ſwólniwy, hdy ſo jemu ſ jendźelſkeje ſtrony njebychu nadźije cžinile, ſo ſměje ſe ſwojim pſchećiwjenjom pſcheciwo Italſcjanam wuſpěch. Tola tež někto hiſchcze Abeſynjika njeje ſwoju wěru do Swjazka ludow jako do rukowaca měra a njewotwiſnoſcze Abeſynskeje ſpuſchcžiła. Sobuſtaw kěžorowego pſchewoda druheho jendźelſkeho nowinarja rjekny, ſo ma Haile Selaſſie ſwiſki ſ nakhwilnym knježerſtwom w Abeſynjkej.

Swjatoczna bamžowſka mſa ſa ſwjatkownu njedźelu.

Bamž Pius XI., kotryž ſwjatkownu njedźelu ſwoje 80. narodniny ſwjeczeſche, wobdźěli ſo na ſwjatocznej bamžowſkej mſchi, ketruž njedźelu rano kardinal dekan w Pětrowſkej zyrkwi ſwjeczeſche a wudźěli po njej ſwjatoczne pożohnowanje. W ſwjedźenſkim wupyſchenej Pětrowſkej zyrkwi běchu wſchitzy w Romje pſchebywazy zyrkwinſky hódnoſtarjo, ſastupjerjo diplomatiſkeho korpſa, wotpósłanzy wſchěch italſkich diözesow a wjele tyſaz putnikow wſchěch narodow pſchitomni.

General Litzmann so na Kownosku hórku dowjezł

Wjeſ Nowy Globłow je ſo k ſarowanju wo ſwojeho najwjeſcheho ſyna, generała infanterije Korle Litzmanna, ſ khorhojemi wupyſchiła. Bydleńſka jednoreho kubła běſche ſo do dostojneje ſarowańſkeje měſtnoſcze pſchetworiła. Na kašchczu leżeſchtaj nahłownik a cžeſny mjecz, kiž běſche general Litzmann wot kěžora Wilhelma I. jako pſchipóſnacze ſa znamjenity wuſthad ſ wójnſkeje akademije doſtał. Njeſmětnje wjele wěnzow běſche ſo jako ſnamjo poczeſczowanja njedoczińkeho wotedało.

Pſched nóznym pſchewjeſenjom na Kownosku wyſchinu w parku ſo wutoru wječor w ſarowańſkim domje w pſchitomnoſći najbliſchich pſchiwuſnych ſwjatoczne wuſohnowanje wotmě. Generalowy pſchidhowny ſyn, probſt Clauſzen ſ Pappelna, wopominańſke ſłowa wjeſeſche. Potom ſo ſwóbrni ſ mužom roſſohnowachu, kiž běſche ſtajne hyſ wſchitkim ſ pſchikładom.

Po ſarowańſkej ſwjatoczńoſći ſo pſched domom ſarowańſki cžah ſeſtupa. SA-mużojo ſtajichu cžeſki dubowy kaſchcž na łafettu, do kotrejež běſche ſchěſcž koni ſapſchehnjenych. Pſchi tupym bubnowanju a ſmětle ſmólnizow ſo ruki ſ poſtrowej wulkeho wójſkowego wjednika a nazionalſozialiſtiſkeho wojowarja poſbožechu. Potom ſo cžah na hórku hibaſche. Prědku wotdźěl pěſchkow Barlinskeho ſtražerſkeho wojerſtwa kroczeſche. Sa nim ſo kaſchcž njeſeſche. Sa kaſchczom dźěchu generalowi bliżſchi pſchiwuſni. Sa nimi kročachu SA-mużojo, kotriž mnoho wěnzow njeſechu. Puczi na Kownosku hórku běſche nětkle pok kilometra dołhi pſches ſpalěr SA-muži ſe ſmólnizami w ruzy.

Na hórzy kaſchcž na niſki katafalk ſtajichu. Pſched nim ſo wenzy kopjachu. Pſchi ſwjatoczńej cžiſchinje pſchiwuſni a ſwójzy khutneje hodźiny ſemrěteho ſ němſkim poſtrowom ſtrowjachu. Sſwětło ſmólnizow na tſi bludźenſki padaſche. Tute namakane kamjenje běſche general dał do parka pſchiwjeſeſ. Prěni kamjeń běſche ſo 18. oktobra 1913 k dopomnjeczu na wulku bitwu pola Lipſka ſtajił; druhi kamjeń běſche ſo 18. auguſta 1925 k dopomnjeczu na dobycze twjerdźiny Kowna pſchiprawił, hdyž běſche ſo general Litzmann wożebje wuſnamjenił. Tſeczi kamjeń běſche pak ſo k dopomnjeczu na 30. januara 1933, na narodnu hodźinu Tſeczeho knježerſtwa poſtajił. Pſchi tutych bludźenſkach kaſchcz na marach ſtejeſche.

W doſtich rjadach wobwodźerjo, ſarowańſzy hoſcžo a formazije nazionalſozialiſtiſkeho hibanja nimo kaſchcza wójſkowego wjednika a nazionalſozialiſtiſkeho wojowarja cžehnichu.

Standarta „General Litzmann".

Najwyſchſchi SA-wjednik je 2. junija 1936 poſtajił, ſo ma ſo ſtandarta 24, kotraž w Nowym Ruppinje ſteji, wot nětka „General Litzmann" mjenowacj.

Lička dźěłacych w Sakskej přiběrała

Preſident ſakſkeho krajneho dźěłoweho hamta je ſdźělił, ſo je ſo liczba dźěłazych w Sakſkej w měſazu haprleju 1936 wo njehdže 69 600 ſo powjeſchiła, wo nehdže 45 000 muſkich a 24 600 žonſkich dźěłazych mozow. Pschicžina pschiběranja je pschedewſchém, ſo ſo cži, kiž ſchulu wukhodźichu, do dźěła ſtajichu. Wot januara 1936 hač do konza haprleje tuteho lěta je liczba dźěłazych wo nehdže 160000 pschiběrała, ſo běſche 30. haprleje 1936 po wunoſchku ſtatiſtiki ſobuſtawow khorobnych kaſow 1 585 936 dźěłazych w ſakſkim hoſpodarſtwie.

Pornjo loſchemu lětu je ſo liczba dźěłazych wo nehdže 84 700 powjeſchiła. Dźěłowe hamtły ſu ſo pschi ſawěſczenju dźěłowych mozow ważnje wobdźěliłe. S pomozu dźěłowych hamtow je ſo w haprleji 1936 nehdže 77 400 wożowow do trajneho abo nakhwilneho dźěła ſtajiło.

Z naprawami k potuńšenju tuka so pokračuje

S naprawami němſkeho knježerſtwa k potuńſchenju jědźneho tuka ſa mjenje ſamožite wobydlerſtwo ſo w dotalnym wobſahu tež w měſazach juliju, auguſcze a ſeptembru 1936 pokračuje. Sakładne wotrěſli, kiž ſo njepſchetrjebaju, maju ſo, ſak dotalne poſtajenja žadaju, hač do 5. abo 10. oktobra 1936 wróćicj.

Dr. Thirack ſo do noweho ſastojnſtwa ſapokasał.

Sſrjedu 3. junija dopoldnja w 11 hodźinach je němſki juſtizny minister dr. Gürtner preſidenta ludoweho ſuda, SA-wyſchſcheho wjednika ſtatneho miniſtra na wuſtužbje dr. Thieraka, němſkoſtatneho rěčnika pola ludoweho ſuda Jornſa a ſhytne ſobuſtawy ludoweho ſuda, kiž je ſo k porjadnemu ſudej powyſchił, do jich ſastojnſtwa ſapokasał. S tuteje pſchicžiny ſo we wulkej poſpjedženi ludoweho ſuda w Barlinje jednora ſwjatoczneſcž wotmě, na kotrejž běchu ſastupjerjo wobdźělenych miniſterſtwow, ſtrowy, jeje wotrjadow a Barlinſkich wyſchnoſczow pſchitomni.

W Awstriskej so zhromadźizny zakazałe

Awſtriſke knježerſtwo je wukas wudało, ſ kotrymž ſo w cžaſu wot 20. junija hač do 30. ſeptembra 1936 ſhromadźizny ſakaža. Jako pſchicžina ſakaſa ſo njemje, ſo ſo *wotwiwanje wobkhada zuſych n'eby mólio*. Wojeſke ſwucžowanja frontiſkeje miliſy pak ſo ſe ſakaſom njepotrjechja, ale ſwucžowanja domownych woborow ſo njeſmědźa wotměcj.

Wutoru wječor je ſo w Awſtriſkej hamtſke wojſewjenje wudało, ſ kotrymž wubohowańſka kommiſija lětnik 1915 pod měru wola.

*

Awſtriſki ſwjaſkowy kanzler dr. Schuſchnigg je wutoru popoldnju do Biareggia w Italſkej pſchijěł. Wobhonjeni Italcjenjo moju ſa móżne, ſo k roſrěčenju mjes Muſſolinim a Schuſchniggom dóńdże. Roſrěčowanje pak njebudźe w Romje.

Wo wt twrjenje belgiskeho knježeŕstwa

Wutoru dopołdnja je kral Belgiczanow wjednika belgiskich sozialistow Vanderveldu pschijak. Po žwojim rosrěčowanju ſ kralom Vandervelde jdźeli: Kral žo mje praischesche, pod kotrymi wumělenjemi by žo mohło knježeŕstwo narodneho dojednanja pod wjednistwom wołoby najbłuischeje komorneje fraktije wutworić. Kral mje też prošesche, so bych jemu hnydom rosprawjał, a žebi wumělli, so sozialistiski wołoba njemuju, kotraž by nowe knježeŕstwo na łožołku teho šestajała, schtož žo hodži dopječ.

Vanderveldе pschisponmi, so směje w běhu dnja rosrěčowanja je wschelakimi wołobami, so pak to njebudźa jednanja ſ politiskimi skupinami.

S Brüsſela žo hischcze jhoni, so je belgiski kral dotalneho ministerskeho presidenta van Zeelanda proſyk, so by šestajenje knježeŕstwa narodneho dojednanja pschewzał. Van Zeeland je tutón nadawk dla wołoboninskich pschičinow wotpokasał.

Před jendźelsko-egiptowsk'm dojednanjom

Jendźelski wyschschi komiſar w Egiptowskej sir Miles Lampson w błižschim czasu na někotre dny do Londona pojedże. Chże se žwojim knježeŕstwom wo egiptowskich namjetach rěczeć, kiž žu žo k dojednanju na jendźelsko-egiptowske sreczenje sapodale. W arabiskich nowinach žo tuto pschekwapjaze pucžowanje jako dobre znamjo sa błiske dorosumjenje wobhladuje. Myšla žebi, so chże Lampson jendźelski ſwonkowny hamt k mjetschim pschijwolenjam pohnuć, dokelž ma žo ſ politiſkich pschičinow pad wobenc, so by žo jednanje njewuſpěcha dla hacž do nasjmy wotſtorczilo.

Wšitke arabske nowiny so zakazałe

Mandatske knježeŕstwo w Palestinje je wschitke tamniſche arabiske nowiny na dźesacz dnjow sakasało.

Na autobus, kiž mjes Jaffu a Jerusalemom jěchdźi, je žo tżelny nadpad skucził. Jedyn puczowar žo mori a dwaj žo ſraniſchtaj. W Jerusalemje žu dwaju židowskeju kommuniſtow saješi. Telegrafowy ſwiſt do Egiptowskeje žo rosiorhny, so nahwilnje njebźsche mózno telegrafowacź.

S Egiptowskeje ſtaj žo nowaj bataillonaj pěschkow na pucź do Palestiny podałoj. W Palestinje maju Jendźelczenjo nětko ſzyła pjecź pěschkowskich bataillonow ſ trěonymi letarſkimi mozami, tankami a wotdźelenjemi panzerowanych wołow pschihotowanych. Poſlednje ſeſylnjenje jendźelskeho wójſka wojnamjenja, so je je žo położenje ſhorſchiło, so pak chże też jendźelske knježeŕstwo ſdźiſ po możnoſczi hiſchcze w tutym mězaczu pobiez. Dokelž žo wocžakuje, so žu žnž hiſchcze w tutym mězaczu ſkónczą, maju wojnowyſlenje, ſo dźelaczerjo, kiž po žnjach žiwoje dźelo ſhubja, žo ſdźeſarjam pschiſamknu.

Japanski pósłanc Moskwu wopuści

Dotalny japanſki pósłanc w Moſkwje Otha, běſche žiwoje knježeŕstwo proſyk, ſo by jeho ſe žiwojeho ſaſtojnſtwa wotwołało. Knježeŕstwo je do jeho proſtwy ſwolilo. Otha w błižſchim czasu ſ Sowjetiſku Ruſku wopuſcżi a žo do Tokia wróći.

Wo pischemènjenju na mésczje japanskeho póſłanzſtwa w Moſkwje japanſka powěſczerńja Domei pſiſche, ſo je dźiwajo na mnohe njerosrižane praſchenja njes Japanſkej a Sowjetſkej uniju wobcežne położenje naſtało. Na mésto dotalneho póſłanza móże žo tohodla jenoż nětkonity ſnajeſ wjeſow póſłacź. Powěſczerńja tſjoch politikow mjenuje, kotſiž bychu ſa tuto ſaſtojnſtwo byli khmani. Tuczi žu nawjedowaſ europſko-aſiatiſkeho wotdźelenja w ſwonkownym hamcże miniſterialny direktor Togo, namėſtny ſwonkowny miniſter Schjaemitzu a japanſki wupóſłanz w Hollandſkej Takeuchi. Powěſczerńja Domei wjetſche japanſke diplomatiſke ſaſtupjerſtwa we wukraju pſchipowědża.

24 morwych při wojowanju z policu w Spaniskej

We wžu Yeste w provinzu Albacete žu žo pschi cżežkej tżelenju mjes policiju a markſiſtiſkim wobydlerſtwom 22 wobydlerjow a 2 ſaſtojnikaj ziwilneje policajſteje gardy morili a pyches ſto wožobow je žo ſranito, mjes nimi wſchelake cżežko.

Pſchicżina krwawneje tżelenju běſche, ſo běſche policija kubło wuprójdnika, kiž priedawſchemu žejmſkemu ſapółkanej radikalneje ſtrony žłuſchesche a kiž běchu radikalni ſewjarjo nadpadnyli a žebi pſchiſwojili. Policiſtoju kucżerjow ſajachu, hdyž pak chżychu jich do ſaſtwa wotwjeſcź, žo jim Yeſtesky wobrónjeni wobydlerjo napſchecżo ſtajichu. Saſtojniży žo na to w policajſtej ſtraži ſkhowachu a žo pſcheczíwo naddźěwi někotrych ſtow markſiſtiſkich naddźěwarjow ſakitachu. Wojowanje mėjeſche krwawny kónz, kaž žo horjeka wojſewja.

Krwawne wojowanje dla nabožiny w Besarabskej

W Beſarabiſkej žo nabožna ſekta „Stiliſtow“ ſawjedżeju noweje protyki ſpjecżuje. Sekta žo prawoſławnej protyki dźerži a ſwoje nabožne žwjedżenje po tutej protyki ſwjeczi. W běhu lét žu ſtiliſtojo a bjeſſtrachowe wjſnoſcże woſpjet do žo ſraſyle. K tajkemu ſraſenju je nětko ſaſo w jenej wſy pola Baljina w Beſarabiſkej dóſchło.

Stiliſtojo chżychu žo pod wjednistwom měſchnika ſ nowa do wjeſneje zyrkwje dobyez, ſo bychu tam ſwoju Boju mſchu wotmėli. So bychu ſekſerarjow, kotſiž pjecża w nabožnym ſahorjenju poſtupowachu, wrócżo dźerżeli, běchu żandarmojo nuſowani, jich ſ wutſelemi ſatraſchicź. Když to njepomhaſche, dyrbżachu do burow, kiž žo pſchihnachu, wótrje ſtélecź.

Dwaj ſekſerarjej ſo morilſchtaj, tſjo žo cżeſko a nětkotſi žo lohko ſranichu. Też nětkotſi żandarmojo ſo cżeſcho abo lóſcho ſranichu. Rumuniſke nowiny „Universul“, kiž podawki rospominaju, maju ſa to, ſo ſu kommuniſtojo ſtilſtow naſchcżiwali, ſo bychu njemėr naczinili.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgeſetzblatt Teil I die Nrn. 46—52, Teil II die Nrn. 16—18 und vom Sächſ. Geſetzblatt die Nrn. 9 und 10 innerhalb der nächſten 14 Tage zu jedermanns Einſicht aus.

Bautzen, 2. Juni 1936. **Der Oberbürgermeiſter.**

Nowowuſwolena franzowska komora ſo wotewrita.

Sesſyka nowu pónđźelu popołdnju ſo nowowuſwolena franzowſka komora k prěnjemu ſwojemu pohđeđnju ſeſdże. Wſchi tym hónđźe k wuſtupej, jako ſaſtupjeſki žonjazeho prawa na pſchihladowarſkich tribunach plakaty ſ napiſmom „Też Franzowſowki dyrbja mėcź prawo wolicź“, pokajachu. Na wobraſu widźimy pſchehlad we ſyđle preſidenta a wo rėczniſtim błiđze.

(Scherl Bilderdienſt, M)

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedleŕ.

25] (Pokračowanje.)

Puć bywaše w drjewinje šěrši, a ruka w rucy wonaj dale kročeštaj. Po jenohodźinskim pućowanju přińdźeštaj k tamnemu dubej, kotryž bě Maŕcy derje znaty. Jeje cyłe bycże při jeho wohladanju zarža. „Před něšto dnjemi“, wona pod syłzami poča, „wón hišće jowle sedźeše, a raňše słónčko swěcżeše kaž dźensa, na naju hubjenstwo; ow, zo by wono wot tuteje hodźiny sem naju žiwjenje rozswětlało a zbožowneju wobswěcżało! — — Tola nětko nic dale, Siegmundo! Njewidźiš tam teho muža, kotryž wobhonjeſcy wokolnosć pruhuje? Dźi naspjet do lěsa, a Bóh přewodź Tebje a mje!“

Wona so z jeho wobjeća wuwiny a dźěše bjez wohladowanja přez błizke spuščadło Sprjewje k měšćanskim wrotam. Siegmund pak wosta stejo a hladałše žedźiwje za njej, doniž so zezady wólšiny njeběše zhubiła.

Lědy bě Maŕka něšto kročełow šła, jako so jej mała postawa z wulkim brěmjenjom na khribjece błiježe. Bórzy spózna, zo je to žid Levi. Z přećelnym postrowom chcyše so wón, bjez praweho pohladnjenja na nju, nimo njeje sunyć, jako jemu Maŕka puć zastupi a so z wutrobnym postrowjenjom wopraša:

„Hdże dha chceće, Levio?“

„Božo mój!“ dźeše so spodźiwacy překupnik, „z wotkal Ty přińdźeš a hdże dźeš? Hdże maš swojeho nana, a chceš zaso do lawskeje jamy sebi zwažić?“

„Mój nan je morwy, a ja chcych k Wam.“

„Hm, hm! Sto dha mózu Ći ja wbohi stary muž pomhać?“

„Mój mózemoj sebi wzajomnje k pomocy być: Wy budźeće mój nan, a ja wothladam Was jako Waše dźěćo.“

Šeđźiwcowe čahi so rozjasnichu, a wón, kotrehož wašnje njebě, wjele słowow činić, jednorje rjekny:

„Njech tak je! Dźi do města; wokoło připołdnja sym zaso domoj.“

„Dobry Levio, wróćće so zo mnu!“

„Chceš-li pěkna dźowka być, njesměš nanowe puće překřižować. Du nětkole na swoje překupnistwo.“

„Hdże dha chceće?“

„Na wsy, snano tež do Kótłowa.“

„Boželda njeńdźće tam! Njewěšće dha, zo su tam Husytojo wšu wokolnosć wobsadźili?“

Žid so stróži. Wón Husytow přederje znaješe a wědźeše, zo běchu jeho wěrybratŕa nimale bjez wuwzaća smjerće wěšći, jeli jim do rukow padźechu.

„A wěš dha to też cyle wěsće?“ so wón z wurazom dwěła wopraša.

„Sym jich sama widźała. Wčera wječor přińdźechu do Kótłowa dźesaco jako wobhonjerjo, potom wokoło połnocy jich hišće dwě sće přićahny, a dźensa bjez dwěła hłowne wójsko wot někotrych tysacow dočehnje. Zo bych jim wušła, sym sem dohkwatała. Wobhladujće so kołowokoło, Levio! Njewidźiće na njebju słědy Husytow?“ Maŕka wobłědny a třepotaše, jako swojej woči k njebju złoži a Žid wótře zakřiknу. Přičina nastrożenja bě žałostna, daloko rozšěrjena mróčel kura, kotraž so nad lěsom pozběhny, a dołho njetraješe, dha pokaza so k njebju sapate płomjo, kotremuž bórzy druhe a třeće słědowaše, hač so skóńčnje lěs a njebjo wo wohnju płuwać zdaštej. K połdnju, k ranju a kwječoru so z kóždym wokomikom nowe płomjenja pozběhowachu.

„Haj, to su,“ Levi třepjetajcy dźeše; „štóž je jich raz zeznał, wobkhowa jich w trašnym wopomnjeću. Pój moje dźěćo, daj namaj wukhowanje pytać zezady tamnych twjerdych murjow a Khočebuščanam tež na měšće wo přikhadźe Husitow powěść dać!“

„Na žane wašnje, dobry Levio! Za poslednišimi njech so straže same rozhladuja! Jeno za Was běchu moje powěšće postajene, nic za druhich w Khočebuzu.“ —

Ze spodźiwanjom Žid na nju pohladny, prajicy: „Holca, ty sy mi hudańćko; ty chceš w Khočebuzu wukhhowanje pytać a nocheš tola ničo za to činić, zo by tam zakitana była?“

„Začuće wjećenja dla skóncowanja mojeho nana bě mój rozum zamyliło: dajće namaj tam nětko hić a čińće, kaž so Wam spodoba.“

Z tym kročeštaj khwatniwje k wrotam.

Lědy pak běštaj tamny brjóh Sprewje docpiłoj, jako móst před wrotami horje sćežechu. Ze spodźiwanjom so Levi a Maŕka wohladaštaj. Ze wšěch stron čěrjachu mužoju, žony a dźěći k wrotam; přetož za nimi honješe so črjóda Husitow, kotřiž tych njezbožownych z mocu zaso naspjet wlečechu. Nadběh na město hišće njespytachu, ale so wjele bóle ze swojimi woporami zaso hač k blizkej kromje lěsa wrócżo sćežechu. Maŕka ze swojim přewodźerjom pak před wrotami steješe a wobaj podarmo wo zastup prosyštaj. Zbožo bě, zo jeju Šprewja wot njeprećelow dźěleše. Jako běchu so Husytojo wotsalili, jimaj a města kiwachu, zo byštaj so k wrotam na lěwicy hrjadu podałoj. Po khwili buchu wotewrjene a po jeju nutřpuščenju na měšće zaso kruće zawrjene.

„Nó, Levio,“ rjekny někajki ryćerski služobnik, „Ty so prawje bórzy ze swojeho překupnistwa wróćiš.“ —

„Bohu budź dźak, zo tule holčku zetkach; hewaj budźich tym mordarjam do rukow padnył.“

„Z wotkal přińdźeš, rjane dźěćo?“

„Z Kótłowa, hdźež Husitam čeknych.“

„Hdyha tam přićećechu?“

„Dźensa w nocy.“

„Kak sylni?“

„Wčera ze skhadźenjom słónca jenoż někotři tam přińdźechu; ale wokoło połnocy je jich hišće wjele přićahnyło.“

„Dyrbimy knjezej Janej hnydom wo tym powěs dać, zo sy ty Husytow widźała a zo móżeš wo nich rozprawjeć. Hdźeha budźeš, rjane dźěćo přebywała?“

Levi ruče za nju wotmołwi: „Pola mje, mje zwjesela, zo móżu tym knjezam posłužić.“

„Stož wěm, to sym prajiła,“ dźeše Marka wotwobarajcy; „zdźělće to jeno swojemu knjezej; ja njemóžu nico druhe přistajić.“

„Z čěkańcom z njepřećelskeho lěhwa wójnski rozkazowař rad sam poreći, duž so jeno na to přihotuj, zo zmjeješ bórzy před knjeza Jana stupić, a dopomni so na wšitke wobstejnosće. W tu khwilu móżeš z twojim hosćićelom do jeho domu hić; my po tebje přińdźemy, hdyž budźeš žadana!“

Pokračowanje sćěhuje.

Ze Serbow

W Budyšinje, 3. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Tež pri twjerdym kamjenju rjane kwětki zakčeja

— **Wo wjedrje.** Nasche strony žu šo wčera ſ chłódnym powětrom ſ połnóznych stron pscheptawite. Nižina, kotraj bješche nam žiwatki telko deschcża pschinjeſła, žo do žimſkeje wotkaluje. Nad Jendżelskej je ſo nowa nižina pokasała. Tuta žo k ranju hiba a hižo w Franzowskej a wjeczornej Němskej deschcże wuſkutkuje. Nižina k ranju cżehnje a žo jutſje hižo pola naš ſ pomrócżenjom a ſ mjetnanni teſ ſ deschczemi wuſkutkuje. Khłódniſcho pak njebudże. — Jutſje ſchtwórtk ſłónczko 3,49 hodź. ſkhadża a žo 8,08 hodź. khowa. Mjezack ſkhadża jutſje wjeczor 7,49 hodź. a khowa žo na ranje 2,52 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, najnjwyſchcha temperatura 18 ſtop. cżopłoty. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 2, najnjiſcha temperatura w nozy 9 ſtop. cżopłoty.

Wuhladу na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Cżopłe, žłtniſcho pomrócżene a k deſchczam pokhilene wjedro.

*

— **Olympiſke ſnamjo w Budyšinje.** Na trawniku pſched mješchczanſkim dźiwadłom na Jitnych wikach žu pilne a wuſtojne ruki ſahrodniſkeho wumjeſtwa ſ nježnych kwětkow olympiſki ſwón ſhotowite. Pod ſwonom w ſhibnjennym wažnje žu do kwětkow wuſadżane ſłowa „Wołam młodźinu ſwěta“. Olympiſki ſwón je 4 metry wyſoki a 3½ metra ſcheroki. Ludźo rad pſched ſwonom ſtejo wostawaju a ſebi jón ſ wulkim ſajimom wobhladuja. — Hdyž ſ Póſtſkeho naměſta na Bismarckiu dróhu bjerny, žo k prawizy Schillerſkeho wukhodżowaniſcheża wupſcheſtrowaju. Blisko ſtłodnika žo pryedy ſ kwětkami wuſadżany wopon města Budyſchina nimodużnym ludżom poſkiczeſche w kražnym kwětnym wobraſu. Na tutym mjeſtnje je žo tehrunja olympiſke ſnamjo pſchipraſiło, olympiſki worjoł. Tutón worjoł, kiž budża naſchi olympiſzy wojowarjo w Barlinje nošyć, žo ſe žiwymi, cżeſtſtwymi barwami kwětkow pſched woczomaj pſchiſkładowarjow kraſni. Tež tuto olympiſke ſnamjo namaka džakownych wobdżiwarjow, džakownych naſchemu wyſchſchemu měſchczanoſcże, kiž je tutej ſnamjeni dał pſchipraſiwiż.

— **Stara wodarńa „kapytarſam pſchiſtupna.** Pſchi Michalſkej zpytkowi poſbeha žo ſakładżita a raſna wěża ſtareje wodarnje města Budyſchina 50 metrow wyſoko nad Schprewju. Pſched nęhdże 2 lětomaj je žo wěża wot wonkach wuporiedżita, ſo nětko ſaho na dołhe léta rolowy wětra a wjedra wudżerži. Hdyž bješche wěża ſwonkach ſwuporjedżana, je ſo ſmutkach dźełało, jo by ju wodarnja tażak pſchipraſiła, kajkaj je nęhdy była. Tež ſwonkach je ſo wodarnja we wokolinje pſchijomnje wobnowiła. Wěża ſama, kiž je ſo w lěcże 1558 ſ kamjenjow natwarita, ſłuſcheſche dwojenu ſamérei, ſaſtaranju města ſ wodu a k ſakitanju města ſa cżaſu wójny. Wopytarjo wodarnje ſmědża nětko hacž na wjerſchk wodarnje dóńcż, ſ wotkelż móża kražny wuhlad na Budyſchin a dałoko do Łužiſkeho kraja wuſmjwacż.

— **„Wojowanje pſchecziwo rakej.“** Pod tutym napiſmom ſnjeſemy w Budyſkim měſchczanſkim muſeju wulzy powuczażu wuſtajeńcu, wot 13. hacž do 24. junija t. l. W Němſkej kżdże lěto 86 000 ludźi na rakowu chorosċ wumrěje a 200 000 khorych, kiž na raka cżerpja, ma ſo ſtajnje lękowacż a wothladowacż. Tute liczby ſo k tomu njeměnjuja, ſo bychu ſtrach naczinile, ale ſo bychu wſchitke ludowe worſchty na rakowe praſchenje kedżbowałe. Pſchi wěſtych wumjenjenjach móża ſo rakowe chorosċe dżenſa ſaſkóńcż. Hdyž dyrbi ſo ſ wuſpěchom pſchecziwo rakej wojowacż, ſo roſumliwe łobudżeło zyłeho ludu trjeba.

— **Płaczenja kóżdeje drużiny do Italſkeje.** Italſke póſtſke ſarjadniſtwo ſdżełuje, na ſwoju powěſcż ſ měrza wo ſakaſu italſkich bankowkow a ſtatnych notow do Italſkeje a jeje kolonijow ſo počzahuje, ſo maju ſo płaczenja kóżdeje drużiny do Italſkeje pak ſ póſtſkej pſchipokazanku (Poſtanweiſung) abo ſ devizami abo ſe ſchekami na „nowe konta“ w lirach płaczieċ. — K tomu ſo pſchiſpomnja, ſo maju ſo pſchi němſkich płaczenjach do Italſkeje němſke devizowe pſchedpiſma wobkedżbowacż.

— **Jedne kola ſo kradże.** 27. meje 1936 je ſo w mješchczanſkich Schprjewinych kupjelach dżeċżaze jedne koło ſnamki „Luxus“ ſ njeſmatnym cżiſłom kradło. Koło mješche cżorne krożna, jendżelſke wodżidło, cżerwjenej gummijowej pſchimadle, żołte ſwjena ſ cżornymi ſmużkami, pedalej ſ gummijom, dżeċżaze žedło bjes pjerow, cżerwjenej wobruċzi. — 30. meje 1936 w pózdnich popołdnitſich bodżinach žu ſ dwora leżownoſcże na Mużałowſkej dróży cżiſło 27 mużaze jedne koło ſnamki „Lindcar“ ſ cżiſłom 103 347, modell 17, potwujeſdżowak, kradnyli. Koło mješche cżorne wodżidło, żołte ſwjena, ſwjenowe ſpinadło, pſchipraſwu ſa elektriſke wobſwětlenje, cżemnobrune wuſedżowarſke žedło, Torpedoſki ſamoběh, cżerwjenej wobruċzi. — Na tym ſamym dnju wjeczor poſdże žu ſ dwora leżownoſcże na Kamjentnej haży cżiſło 29a mużaze jedne koło ſnamki „Kardinal“ ſ cżiſłom 115 718 kradnyli. Koło mješche cżorne krożna ſe ſeleno-běłej hwězdu, ſachromjenymi muſami, jendżelſke ſachromjenene wodżidło, cżornej pſchimadle, pedalej ſ gummijowymaj klozkomaj, cżornej błotolchkitakaj, pſchipraſwu ſa elektriſke wobſwětlenje ſnamki „Jupex“, Torpedoſki ſamoběh, ballonowej wobruċzi ſ natwrſkeho gummija. — Wo wjeżowne ſdżełenja wo tutych jěſdnych kołach proſyj kriminalne wotdżělenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodże, telefon 2802.

S Hodżija. Wczera pſchipołdnju wokolo 12 hodżinach ſtaſo žo na puczu ſ Błohajſchcz do Prěczej ſmjertne nješboże. Cżežiły auto jědżeſche ſ Budyſchina, pſchikhadżejo po Kamjenjſkej dróży a chyſche žo na Janeczanſki puċz ſawinyċz. W ſamżnym wokomiku pſchijedże motorſki kolešaŕ w ſamżnym ſmėru. Dla njeſnateje pſchiċżiny ſajedże motorſki kolešaŕ do kilometriſkeho kamjenja a bu pſchi tym do ſadneho dżeła cżežitcho auta wjerhnjeny, hdżež morwy leżo woſta. Morwy je dejeſ ſ Rosenhaina pola Ohlawy, hdżež bé na pożledk pſchiſtajeny a bé po puczu do Weſſalſkeje, hdżež chyſche nowe měſtno naſtupicż. Morwy bé nęhdże 30 lět ſtary. Motorſke koleſo žo dospołnje ſniczi.

S Wochos. Ssobotu wjeczor ſawadżi njedaloko Kaſchporez żiwnoſcże zuły koleſaŕ do pſchiwěſchaka jenu napſcheczſiwo. pſchikhadżazeho cżežitcho woja. Koleſaŕ žo jwjeſe a rosbi žedi khętro nóſ. Koleſo žo dospołnje ſniczi.

S Hetbins. Sſwjatkownu ſobotu je tu do płokańſkeho kótła 6létny ſyn Herbert dżełaczerja Arnoſchta Kuhnu padnył. Hólczeż žo tak cżežaſ w horjeż wodże wopari, ſo dyrbjachu jeho do wokrjeſnjeje khoronnje do Habrachcziż pſchewjeſcż. Tam je wobſaſunjomne dżeċżo na ſcżěhwki cżežkich woparjenſow wumrěło.

S Ochranowa. **(Krwawny njeſkutk w ſaċżemnjenju ducha.) 36létneho Raillarda, kiż bješche w Baſelu pſchiſtajeny a ſwjate dny tu pola ſwojeſi ſtarſcheju na wopyċże pſchebywaſche, do khoronnje dowjeſechu, dokelż bješche w ſaċżemnjenju ducha žebje ſam cżełnje ſranił. Jeho ſtarſchcej dyrbjeſchtaj porjadu pſchi jeho łožu ſtražowacż. Pſchiſtajenza khoronnje wutoru ropot wó ſtwje khoreho ſaſłyſcha. Jako do ſtwy ſaſtupi, wona maċż, łóletnu Klaru Raillordowu na ſemi leżo namaka. Žona wumrě w jeje rukomaj. Muſaſni žo, jo bješche khory ſtanył a po ſwojej maċżeri tak dołho teptał a do njeje kopał, dóniż tuta ſ rosrażenym nopom leżo njeſwoſta. Khory žo pożdżiſcho też na wothladarja wali, wón pak žo pſchemó. Raillard bješche hižo prjedy w Baſelu we wuſtajeńe pſchebywał a mjeſche žo nětko, hdyž bżehu žo ſaſo ſnamjenja ſaċżemnjenja ducha pokałale, do Wulkeje Sswódnizy dowjeſeċ.**

Se Shorjelza. (Pſchi rosbuchnjenju tſi wožoby do ſchkody pſchiſchli.) Ssobotu dopołdnja krótko po 11 hodżinach ſta žo na Jakubſkej dróży w dwerje wobthoda ſ hadreſchczemi mózne rosbuchnjenje, kotrehoż pſchiċżina žo dotal njehodżeſche ſwjeſcżeċż. Najſterje bé mjes ſtarym żelezom nękajke rosbuchadło, kotrež žo ſ dotal njeſnateje pſchiċżiny ſapali. Rosbuchnjenje bé tak mózne, ſo kruchi żeleża dałako do ſužodnych dróhow łétachu a ſo bé tuſt ſkoro po zułym měſcże ſłyſchcżeċż. Wjele wokrow ſužodnych twarjenjow pſchi tym roſlecża. Dwě na dwórje dżełażej wožoſbje ſo khętro wopaliſchtej a dyrbjeſchtej ſo do khorownje dowjeſcż. Dalſchu wožobu kruch żeleża na Auguſtuſkej dróży do hłowy ſrani. Kriminalna polizija należnoſcż pſcheſyhtuje.

S Tharandta. (Smużity SA-muż.) Wjednik nadbeha 9/108 wyſchi ſtotnik Rudolf Stanga ie pſched nětkrotnymi dnjemi njedżiwajo ſmjertneho ſtracha, do kotrehoż bé ſo podał, wulke njeſboże wotwobrocżił. Sanſchan jeneho bura ſ Harthy dopołdnja pſched Tharandſkim dwórniſchczom ſtejeſche. Pſchi ſahwiſdaniu lokomotiwy ſo konjej ſplóſchiſchtaj a cżeknyſchtaj ſ próſdnim wojom. Pohonċż ſ woja padny, a konjej cżerjeſchtaj ſ wojom do měſta. Wyſchſchi ſtotnik Stanga widżeſche cżerjazeju konjow do dwórniſchcża běżeċż a ſpójnawſchi ſtrach, kotrež wſchém žo po drohy duzynmi hrohy, ſkoċżi na motorſke koło a jědżeſche ja konjomaj. Na pſchiſhódnym měſtnje pſcheſcżehnu ſapiſchach, kotrež do wſchěch ſtronow wjerhajo ſłyłny wobkhod na dróży wohrożowaſche. Stanga ſtajnje wołaſche, ſo bychu ſo koleſarjo a pěſchi pſched konjomaj ſkhowali. Pſchi „Hamtiſkim dworze“ w Tharancże ſlěſy ſ kola a ſkoċżi wot ſady na khętro poſchkodżeny wós. S woja ſo jemu peradżi, po ſemi ſo wlecżazej wotežſi ſhrabnyċż a konjej ſaſtajiċż. Wjednik ſaſkleje ſłużiny SA je wyſchſchemu ſtotnikej Rudolfej Stanae ſa to ſwoje pſchipóſnaċże wumrailił.

Dr. ſ Erdmannsdorf ſa pożłanja prénjeſe ſjadownje pomjenowany.

Wjednik a ſtatny kanzler je pſchednoſchoważeho legazijſkeho radu w ſwonkownym hamcże „dr. ſ Erdmannsdorfa, ſa wjednika nimo-europſkeje ſłużiny politiſkeho wotdżělenja ſwonkowneho hamta. ſa pożłanja prénjeje rjadownje pomjenował. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Směški

Dżeċżazy ert. Wucżerka rěcżi ſ 10łětnymi hólzami wo płahowanju tobaka. Na praſchenje, cżehodła ſo jeho ſyn wo hnójnych rjadkow ſnje, dostanje wotmołwu: „So bychu kopjena łépje ſbrunitle!“

*

Jedym abejcejnik cżiſchcżi ſo nimo wucżerja a ſtuni ji na nohu. Wucżerka jeho napomni, jo ſo takle nicżoho hrěſchnika takle: „To žadyn dżełany cżłowjek nječżini, jo ſo takle nimo tłóczi, hdyž tu jena holza ſtoji!“

*

Hkowna wěż. Pětrk je ſnyły jedżk. Jeho ſtarſchej rěcżitaj wo puczowaniu. Skónczniże wobrocżi ſo wan na Pětrka a ſo wopraſcha: „Nó, hdże dżeſch ſej ty dojeċż?“ — Pětrk: „Hdżej je najwjazy ſ jedżi!“

Hospodarski rozhlad

Sſrjedu, 3. junija 1936.

Wčerawše kurcy w Barlinje.

1 dollar	2,487	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,425	100 českosł. krónow	10,265
100 šwajc. frankow	80,30	100 franc. frankow	16,365

Barlinſka burſa, 2. junija. Po pſchetorhnjenju burſoweho wobkhoda w ſwjatnych dnjach ſdaſche ſo wobkhod ſwopředka khętro wobmjeſowany bycż, dokelż ſe ſtrony bankowſkeje klientele pſchikaſaja jenoż we woomjeſowanej mérje dokhadżacżu a nimo teho njedostatk wobnowjenych limitow na ſpoczatku mżeżaza na wobkhod wuſkutkowaſche. Pſchedżełżaze kupowańſke pſchikaſy pak bjes wuwjacża nakupowańkiu ſtronu naſtupachu, tak jo ſnowa k poſtupej kurſow hacż do 1% dóńdże. Tam, hdżež bješche njedostatk materiala, kurſy też hiſchcże dale poſtupichu. Na rentownych wikach liſche cżicho.

Dżenżniſche ſkótne wiki w Drježdżanach.

Na Drježdżanſke ſkótne wiki pſchihnachu dżenża: 93 howjadow a to 8 wołow, 20 bykow, 48 kruwow a 17 jałożow. Dale hiſchcże 1052 cżelatow, 632 wowzow a 2112 ſwinkow. Howjaſy ſtót ſo ſa poſtajene krute płacziſny roſpſcheda. Cżelata mjeſachu dobry ſrjeni wobkhod a ſa dobre drużiny ſo płacziſny pornjo minjenemu tydżenjej wo nješto mało powjeſchichu. Też ſa ſrjenje drużiny ſo dotalne płacziſny płaczachu. Wowzy mjeſachu tehorunja ſrjeni wobkhod a tu ſo płacziſny wo nješto mało połepſchichu. Swinje ſo ſa poſtajene krute płacziſny pſchidżełżichu.

Wobkhod ſ autami.

Liczby, kotrež ſo dadża ſtatiſtiſiy ſwěſcżiċż abo wobliczicż, nam pokażaju, ſo je w lěcże 1935 autowy wobkhod nęhdże 1,6 miliardow hrimnow wobrota mėt, we kotrymż je nimo nowych wożobowych a cżežitych wojow a kolešow nęhdże 120 000 trjebanych wojow a 2 000 trjebanych motorſkich kołow ſobu wopſchiſatych. K temu ſo nęhdże ſa 250 miljonow hriwnow wobrota we wobruċzach a 25 hacż 30 miljonow hriwnow wobrota w pſchiſkuſchkach pſchida. Nimo tuteho wurjadneho wobrota hiſchcże wulka liczba pſchiſtajenych pſchiſtujo, kotraż liczbu tych w autowych dżełaŕnjach ſamėſtnjenych niż jenoż njedozpėje, ale ju daloko pſchetrjechi.

Hlowny redaktor Marko Smolerſ w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerſ w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyż w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyż w Budyšinje.

D. A. IV. 1936 2098. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 5 płaċi.

Pcołarske towarſtwo „Delni Sprěwiny Dol“

Rozprawa Budyſkeje wobkedżbowarnje za meju 1936

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najnižša	Temperatura po Celsiju najwyšša	Temperatura srjedźna měſaca Cżopłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Wotběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Liczba dnjow wulecenja	Liczba dnjow nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć deſca
210	+ 7	+ 24	+ 12,7	2050	800	600	1000	1000	700	0,7	25	7	kčenja ſtomow	77,1

© **Halschtrowa.** Khrable paduschtwo sta žo saudženu žobotu w nozy wokolo 11 hač do 1 hodźin w „Tšešeńi" do wobžedźerjowoje spanjeje jstwy, kotraž je nad hoscenzowej jstwu. Paduchi žo na dotal njeznate waschnje pšches wokno do spanjeje jstwy dobychu a pokradnychu, dokelž bě w hoscenzstej jstwje hišcheje wulki wobkhod, kaletu je schwarnej summu pjenjes a žadnymi wopišmami, a njespósnacji móžachu žo wotžalić. — Druhi dźeń zwjatkow žu žo paduschi do hoscenza „K pólnemu hrodźikej" w Kamjenzu sadobyli. W nozy wokolo 12 hodźinach salesechu z pomocu rébla do prenjeho poskhoda, hdjež wschu sa pjenjesami pschehladachu, tola jenož 10 hriwnow namakachu. Tež pola hoscenzarja Wehnera w Zelenjowje žo w žamtnej nozy paduschi sadobychu, tola tež tam ničžo njenamakachu. Bjes dwéla je wschitke tute paduschtwa ta žamižna zwólba wuwjedła.

Se **Zitawy.** Cježke njesboże sta žo pschi póndzelnischim wuhbždżowanju motorskich kolow wokolo města. Wjednik motorskeho kola cjo. 1, Willi Fritscha z Porschendorja pola Pirny, wobdźelnik z dobrymi wuhladami, wali žo w bliskosczi Lawskeje haptyki a pschi tym žo tak cježko krani, so w khorowni, hdjež jeho dowjesechu, wumrě.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Zentralne dźiwadło. Sa wschěch lubowarjow wjeselych filmow pokasuje žo w Zentralnym dźiwadle film „Jandźel z małymi smykami", w kotrymž bohata cjeta (Abela Sandrock) z Kanady žwojeho wuja w Europje z nahladnym pjenjesom podpjeruje, so by mohł dwójnikow, jemu narodźeneju, porjadnje wocžahnyć. Nasch „wustojny" wuj pak ma bohužel jenoż jenu dźowku a je žwojej cjecze wo dwójnikomaj pisał, so by wjetschu podpjeru wot njeje dostał. A hdyž cjeta do Europy je žwojim žynom, kotryž je wustojny hokejowy hrajeř, pschijědże a žo sa druhej dźowku prascha, nasch wohoi wuj wšo jej njewě wotmolwicź a w žwojej nuty stónczinje do teho swoli, so mohła jeho „druha dźowka" w jednej korczmje z poskuzowarku bycź. Cjeta a žyn žo nětko nastajitaj, so bnichtaj tutu khubjenu dźowku sahubje wutorhnyloj. Mischtrsky hraje prawa wujowa dźowka Charlotte Dautert prawu a njeprawu dźowku, doniž žo stónczinje cjeta a teš jeje žyn niedomaskataj, schto žo tu hraje. Wjeselý žlub mjes wujkom a cjetku khu krónuje. Nimo teho pokasuja žo sajimawe wobrazy z Hornjeje Frankskeje, kotrež nam rjanoscze tuteje krajiny wotewrja.

Nowosće z cyłeho swěta

Zalosiny kónz zwjatkownoweje jěsby.

Wožobowy wós do jězora zajěł. — Tři wožoby žo zatopike.

Srudnje skónczi žo zwjatkowna jěsba dweju Khelnjanskeju mandźelskeju porow. prěni dźeń zwjatkow, na kotrejž chzychu pschez Westerwald do Wiesbadena dojěcź. Khelnjanski pschekupz Klesisch z mandźelskej a tehorunja w Khelnje bydlacy pschekupz Operée z mandźelskej wuiědźechu želi zwjatki rano z Khelna z pożczenym autom do Westerwalda. W snatym sawinjenju, hdjež dróha z dźela na nažnyje mjes dwémaj jěforomaj wiedźe, niedaloko wjsow Steinen a Dreiselden, zawadźi wós je sadnim kolom w spěchnej jěsbje wo pschi puczu stejacy mětnik. Wós cžišny žo po frazenju na druhi bok dróhi, pschelama jěforowe wobložene a padny dwójcy žo pschecžišnywschi do wody. Se žobupucžowacych możesche žo jenoż 37letna Klesischowa pschez autowe wokno wukhowacź. Zyle wustatu ju holza, kotraž runje nimo jědźesche, z jězora wucžahny.

Strajkowe hibanje w Franzowskej žo rosschěrja.

Strajkowe hibanje w Pariju a někotrych druhich franzowskich městach je žo wutoru pschecžiwo wschemu wocžakowanju khětro rosschěriło. Hačrunjež žu žo we mnohich dźěłarnjach metalloweje industrije žobotu do zwjatkow dojednali, wutoru pschipołdniu hischcže we wjazy hač 70 fabrikach dźěłacžerjo strajkowachu.

Strajk je žo z metalskeje industrije někotre też na chemisku industriju a na druhe industrije wupschestrěł. Strajkowazy wjele dźěłarnjow wobhladžichu. W Caudronskich létadłowych dźěłarnjach někotre sta dźěłacžerjow znowa sapoczachu strajkowacź. Dźěłacžerjo rjeźnu, so direkcija njeje swoje pschihotowanja dźerżała.

Wutoru rano žu dźěłacžerjo wschelakich industrijow swoje dźěłarnje wobhladžili. Strajk žo też na hoscenzarstwo wupschestrěwa.

134 morwych a 4064 zranjenych za tydźeń

Němski wobkhadowy minister žwobodny knjes z Eltz-Rübenach wojewja: W sandźenym tydźenju je žo we wobkhadže na dróhach 134 wožobow morilo a 4064 wožobow žo sranilo.

W pscherěstu w tulkwilu we wobkhadže na dróhach w Němskej kóždy tydźeń 120 cłowjekow žiwjenje žhubi, nětdže 3000 ludźi žo sranji.

Pěschcy, kotejsdźi, pobenczojo, motorowi koleżarjo a autarjo, njeju wajcze winu jedyn na druheho. Wocžeńi žo kóždy tak, so žo liczby sniesbožejow, kiž wot nětka kóždy tydźeń wojewju, pomjenscha.

Směšk

Khdyž tšinacje duje. Strażnik jeneje wjesti w Ssmólnizach (Harz) běsche tak khłukłotity, so jemu cžežko padny, hač do 10 liczicź, a dokelž dyrbjesche jako strażnik hač do 12 liczicź móz, bě wopraudźe khože, so możesche to jeho žona Hana, kiž bě wo wjele mudrischa hač jeje khłupy mužik. Dokelž bě žo pschi spocžatku žwojeje nóznje žłužby wjazy krócz salicził, dóšta huscžiłcho gwary wot měschczanosty. Nětko jak jeho Hana stajnje pschewodźesche. Wón dujesche zyzle jednotje a khdyž bě dosch, skobny jeho sa pjeł. W jenej nozy, khdyž hižo naletne

Po puczu na dźeń rjemjeślnikow.

Barlinzy rjemjeślnischy mischtrozo a pomocnizy wujedźechu wutoru pschipołdnju se žwojimi kokami do Frankobroda n. M. k dnjej rjemjeślnikow. Tu widźimy khupinu cžežłow, kotrychž na hłowu, na kole pschicžinjenym, spóznjenym. (Scherls Bilderdienst, M.)

wěsili w schmrčkach dujacu, ruda wjeżny korczmat strażnikej a jeho žonje nětcze spóznjenemu pamowarjenemu palenza. Hanje bě po tym, so bě wšo wutrobu a hładasche žonjo do mišačzki. Mužebžowalske na muża, kiž nastajnje dujesche. Nadobo žo strózi, hdyž jej z rutu pisches cžoło a storhny muża krucze za pjeł: „Pětrje, schto dha cžinisch? Ssy tola dwanacze duf, je pak tola hakle w jednaczich!" — „Taak?" znapscheziwi hłupje, „tuž satrubju jedyn naspjet". Prjedy hač wjesche žona temu sadźewacź, bě wjeż hižo hotowa. — Měschczanosta njespalske hišcheje w mitej nalétnej nozy, žłuschesche strażnika trubicź a morkotalsche: „Nětko je tón hłupak tola tšinacje duf!"

*

Wucžerka rěcžeła z dźeczimi wo pšu a pschiźdże pschi tym na tkhu. Wucžerka: „Schtóha je ? waž hižo jenu tkhu widźał?" — Powschitkowne mjelczenje. Nichtó žo njepokasuje. Stónczinje wustoczi Fryza a woka: „Ja, knježna! Nasch nan ma jara wjele tkhow!" Wschitzy žo spodźiwaja a žo mjelczo žmeja. Wucžerka žo zacžerwjeni hač z wuschomaj a rjekny: „Nó, Fryzko, to tola możno njeje, pschekładź jej, to njetrjechi!" — Fryza: „Ju, tola, knježna, žym je widźał. Ssu tajke mała brune swérjatka. Nasch nan ma zyku hromadu, trjeba je sa pjezowanje drobnych rybiczkow!"

*

Małe poručenje. „Korczmu „Esélbornu rózu" mój Wam poručecź. Tam jěsce kaž doma!" — „Nó, potom bych radscho nětdže druhdże jědł!"

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Bekanntmachung.

Auf Grund der Verordnung des Sächs. Wirtschaftsministers vom 6. Juni 1935 (GBl. S. 68) haben die Inhaber der in der Handwerksrolle eingetragenen Handwerksbetriebe für das Rechnungsjahr 1935 (1. April 1935 bis 31. März 1936)

Handwerkskammerbeiträge

zu entrichten. Grundlage für die Beitragsberechnung ist (mit den in §§ 3, 4 der genannten Verordnung erwähnten Ausnahmen und Abweichungen) der Durchschnittsbetrag der Gewinne aus Gewerbebetrieb, mit denen der Inhaber eines Handwerksbetriebes innerhalb der letzten drei Wirtschaftsjahre zur Einkommensteuer veranlagt worden ist. Der Beitrag beträgt für das Rechnungsjahr 1935 zwei Reichspfennig für je zehn Reichsmark dieses Durchschnittsbetrages. Als Mindestbeitrag sind zwei Reichsmark zu zahlen. Wegen des Beginns und der Beendigung der Beitragspflicht ist auf § 5 der Verordnung vom 6. Juni 1935 zu verweisen.

Die Handwerkskammerbeiträge gelten nach der Verordnung vom 6. Juni 1935 als Sondersteuer im Sinne des § 14 des Sächs. Gemeindesteuergesetzes in der Fassung vom 20. 10. 1928 (GBl. S. 431). Es finden daher hinsichtlich des Rechtsmittel- und Beitreibungsverfahrens die Vorschriften des Sächs. Gemeindesteuergesetzes über die Gemeindesteuern Anwendung.

Für die Beitreibung gelten die Vorschriften des Gesetzes über die Zwangsvollstreckung wegen Geldleistungen in Verwaltungssachen vom 18. 7. 1902 (GVBl. S. 201).

Für die Handwerksbetriebe, die im Bezirke der Amtshauptmannschaft Bautzen ihren Sitz haben, wird im Einvernehmen mit der Handwerkskammer Dresden bestimmt, daß der Beitrag am 1. Juli 1936 fällig ist. Über die Höhe des Beitrages wird dem Beitragspflichtigen von dem zuständigen Bürgermeister demnächst ein Beitragsbescheid zugefertigt werden.

Bautzen, am 27. Mai 1936.

Der Vorsitzende des Bezirksausschusses.

Towarstwowske powěstnki.

Drježdżany. „Hromadnik" zmeje jutře štwórtk 4. 6. wječor we 8 hodź. swoje měsačne posedźenje we Johanneshof. Přiwdźe prawje bohace.

Předsyda dr. Wjaslawk.

Čiščimy wšitko

štož překupc, wobkhodnik, rjemjeslnik, přemysłnik, hospodař a ratař k zdźerżenju starych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też čiščerske dźěła za towarstwa, zjednoćenstwa, za swójbne swjatoćne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wuručiće, dajće so poradźić a wobhladajće sebi naše rjane čiščerske dźěła.

Knihiščerńja dr. Jana Cyža
w Serbskim Domje w Budyšinje, tel. 2867

Wutočenje cylindrow Nowe tarče (Kolben)
Awtowe wuporjedźenja
M. Schubert na Lubijskej dr. 89 Telef 2937. 894
Awtowe wosebite dźěłarnje

Přetykowane
abo štrykowane, wšo jenom Dźěłajće sebi też Wy lěčny pulover po našich pokazkach. Lěčne kajkosće, rjane w barbach a tunje kaž wšo druhe w
wotriadnym wobkhodźe
Günther
róžk 2itn. hasy a Mjas. jětkow

„RAPPID"
za kóždu brodu idealny njewonjacy
srědk k truhanju
Žane palenje, swérbjenje a spinanje. Bjez mydła, pinzla abo jeśća je za mjeńšinu najeyniša a najcuńwiša broda struhana. Zawalk za nětdże 160 truhanjow 1,— hr. w zusmkach abo na doběrku přez
Phil. Rapp w Mnichowje 42
Skazanka dopokaza też Wam tutu lěpšinu. Za zasopředawarjow, frisérow, zastupjerjow rjana zasłužba. [960

Kněža na předań
Rjane wobydlenje so wupróżdni
Lischke w Budyšinje
1122 na Hauensteinskej hasy

KAMJENG
Kupuju
złote a sléborne debjeńki, nože a widličky, stare pjenjezy atd. po najwyš. dnjow. płačiznach
Oskar Brückner rótšk wérowańak. pjerjodźenj. (Training-Ecke) rótšk Budyšk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6658

Vogtlandske
Zwješne Domowne Wumělske **gardiny**
story, voile, prěčne wobrubki, barbne tkaniny, rolowy kupujeće jara płać. hódno pola
Spitzen-Uhlemann
w Kamjencu na Hrod. horje (am Schloßberg)

MEBLE
khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunje pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 3 Rěčí serbscy

Dostanješ w słužnjowarni
LINGEL die Herrenschuh Marke **Mar**
w Kuno

Grót za synowe a dźećelowe kóziki
(Heureiter-Draht) 1
Rjećazy za pastwu
Franz Schneider & Schulz
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Nowej knižcy wujšeja:
W Malešecach pred 100 lětami
wot fararja Aug. Sykory.
Łóńcko kwasnych hrónčkow
wot M. Nawki.
Płaćitej 0,50 hriwnow w
Serbskej kniharni w Budyšinje (Serbski Dom)

Příloha k čislu 127

SERBSKE NOWINY

Srjedu 3. junija 1936

Zabyty hród Augusta Sylneho w Jamnom

Tež w najchej Lužicy mamy někotry rjany hród, kotryž je powšitkownosći mało znaty, kotryž pak we wo wulkej historiskej sandženosći powědacź, a kotryž je toloruna wšelkewažnaseje rjanosće. Tajti zabyty hród leži w Klětnjanskej holi w Jamnom. Leži tam sthowany, blisko pschi Budyšk-Mužakowskej holi. August Ssylny bě jón jako wódny hród ſ wožobnym hłodom, kaj wšitke žiwoje šławne twary dał shotowicź a to w stilu rjaneho poninjeho wieſneho samjeſeliſeho hrodu. Bjes dwěla niese pschenschny, tola w formie dospołny a derje rosdźelany. Ssyn-li pschesrjanu Klětnjansku zyrkej widźał, jednu ſ najstarschich a architektonizy najsajimawischich w zyłej naschej Lužicy, wo kotrejež ponowenje so schleſiski domiſiſki schkit stara, a nastajiſch-li so na pucź do Jamneho, pytnjesch bórzy wežu Jamnowskeho hrodu, kotraž cźe pschecźelnje ſe starych wyſokich schtomow strowi. Pschimérjeny holanskej wokolinje je pschijšeł jednoru. S 300 kavalerami, ſ pschijšłukschnymi konjemi a wosami pschebywasche August Ssylny na ſwojich porjadnych puczowanjach do Pólſeje ſ Drježdżan pisches Budyschin pschikhadźeju, tu někotre dny, so by tu powotpoczynył a potom na dalschi wumérjeny konz do Zahanskeho hrodu cźahnył.

Sastup do hrodu tworitej dwě w pschijomnych liniſach natwarjenej dothej ſkładźiſchćźi, kotrejž ſtej w pschesdźe ſ mózguej wežu krónowanej. Ssrjedźna droha, na woběmaj ſtronomaj wot starych lipow wobdata, wjedźe tuny pucź na stary hród. Po naſpyvannym moiſce ſtupimy do ſchérokeho hrodoweho dwora, kotryž je ſ kamjenitymi plecźizami wukładźeny. Schéroke ſkhody žu wie ſ kamjenami a druhimi šobrami bainiſkimi dobytkami pyſkne. Srjedźa w prěnim poſkhodźe je pyschna, naž wosebje impenowaza šwiedźeńſka žurla ſ wulkimi šwětłymi woknami. Wě nam wjele powědacź wo někotrym wukrajnym blidnym kole a někotrym wjeſkotnym balu pschi lubosnym šwěcźkowym rosšwětlenju. We Jamnowſkim hrodźe ſchepoze a ſchukoze hiſchcze dźensa w nóznych hodźinach pschi měkacźkownym wobšwětlenju wo kavalérach a jich knjeżnach ſ dawnych cźasow Augusta Ssylneho. Kóždy kut, kóžde pschijomne měſtacźko w parku ma ſwoju ſtónczku ſtawiznu. Mokoło hrodu a w pschijemi rjaduja žo jednore, tola derje pschirawjene jitwy błušaze pschewodniſtwu šławneho monarchi. Elegantnje žo pódſtrejowana hrodowa wěſa mózne zylk pschesahuje krónuje. Pschi twarje hrodu je ſebi twarz, wěcźe po najtorku Augusta Ssylneho ſcźehowaze wumyſlił: Hród ma 4 durje, 12 wuhelnjow, 52 jitwow, 365 woknow. Sadni dźel hrodu do parka ſhladowazy ſtónczi ſe ſkhodownym balkonom. Wóčé ſłužobniźy bydła w rentnaſtwje, na lěwej ſtronje hrodu leżazom. Sa nim ſu konjeźny. Na prawej ſtronje pschiſlamknje žo hrodei vschikladne ſahrodniſtwo, kotrež je też dźensa jako najlěpſche w zyłej Lužicy ſnate.

Park njeje wšewulki a je po jendźeſtim pschikładźe ſałoženy. Pschiſlamknje ſo idyliſny a je ſ małymi wocźerſtwizanymi batami debjeny. Pomału ſhubi ſo ſ holi. Jamnowſki cźołmowny hat je ſ wožebite parku. Žadne roſkiny a ſchtomy jón wobdawaja a pschi jeho brjohu ſtoji ſtoro rospadane pod wjerbami hiſtorika kupjel Augusta Sanſneho, kotraž bě jenoż ſa njeho a ſa jeho najbliſchich hoſcźi postajena. Wožamoczeny cźłowiek leźi ſe ſtónzom wobšwětleny mjes rohodźu.

Mjes poſledními wobšedźerjemi Jamnowſkeho hrodu njech ſtaj naſpomnjenaj knjeża ſ Blumenthala a ſ Jana. Wrěni žu ſebi wo wobnowjenje hrodu wulke saſłużby dobyli. Jedyn ſ Blumenthala wotpocźuje w małym mauſoleju pschi parkowej muri. — Hdyž ſ wrotami Jamnowſkeho hroda wustupiſch, ſda žo cźi, kaž by ſ rjaneho žona žo wubudźił.

Machauba, abesynska pryncesna pola wjerscha Pücklera-Mužakowskeho

Pišche knj. Krawzow ſ Khocźebuża.

Wjele wědźa ſtare ſchtomy Mužakowſkeje wulkeje ſahrody powědacź wo tym, schtož je wſcho cźinił šławny wjerch Hermann Pückler-Mužakowſki we ſwojim žiwjenju. Po dołhich létach pschebywanja w zuſbje, ſo by tam wobdźiwał rjanoſcźe zuſnych krajow a morjow, ſa kotrymiž běſche jeho wutroba pschezy hłódna, pschewsa jeho ſtuſk po domiſinje, ſo naſpyczeny ſe ſacźiſchcźemi domoj wróći a ſ njewuſtawajwym dźełom na ſwojej ſahrodźe, kotruž dźenża wſchitzy wobdźiwamy, ſpokojnje dźełaſche.

Mužakow — Rogeńz, dwě mjeni, kotryž zyły ſwět ſnaje, dokelž tam je cźłowjeſka ruka ſtworiła paradiſaj Bożeje pschirody. Mužakow a Rogeńa, pyſchnaj hrodaj wjercha Pücklera, też wjele powědacź wěſtaj wo mkodej prynzeſy, kotraž bě žo ſ nim ſ dalokich tropiſkich krajow pisches morjo do Němſkeje podała, ſchtož pak je po krótkim ſbožu, kraźnemu ſonej podobnym, ſe ſwojim młodym žiwjenjom ſapkaźiła. „Machbuba“ je jeje potajne mjeno a wulki granitowy kamjeń, kotryž jeje row pokhowa we jenym rožu ſtareho ſ trawu porosćeneho pohrjebniſcźa pschi Mužakowſkej měſcźańſkej zyrkwi, jo nam pscheradźi. Pišmo na pohrjebnym kamjenju je psched nješchto létami wobnowi, hdyž njedawno ſemrěty kral Fuad Mužakow psched nješchto létami wopyta.

Machbuba, dźowka porażeneho a ſabiteho abeſiniſkeho wjercha, pschińdże hiſchcze dźěcźo jako niewólniza do Kairo na dwór paſche Mechmeda Alija, kotryž běſche dobry pscheczel wjercha Pücklera. Tuto lube njewinowate holicźo, ſ dobrym wocźehnjenjom a rjanymaj žiwymaj wócźkomaj, ſbudźi ſajim w jeho mjehkej wutrobje a wotkupi Machbubu Mechmedej Alijej ſa drohokamjeń. A nětko bu wona ſ jeho ſpěrnej pschewodźerku na wſchěch jeho puczach w zuſbje, wothladowaſche jeho w cźeżkej khoroſcźi, kotraž jeho na puczowanju potrjechi, a tohodla ju lubowaſche, kaž ſwoje ſamišne dźěcźo. Na dołhim puczu do domiſny wošbožowaſche jeho jeje mudra myſl a jeje pschirodźena njewinowatoſcź a cźiſtoſcź. A wona běſche jemu ſ dźakownoſcźu ſa lube pschijiecźe zyłe podata a tohodla je bórzy po pschikhadźe do Mužakowa žo kaž doma cźuła. Tola bórzy ſkhori na pluza, ſ kotrejež thrombſcźe tehdy njebě žaneho wuſtrowjenja. Pschi tom wboha Machbuba cźerpjeſche pod tym, ſo jeje pscheſ wſcho lubowany „Aba“ (tak wona wjercha

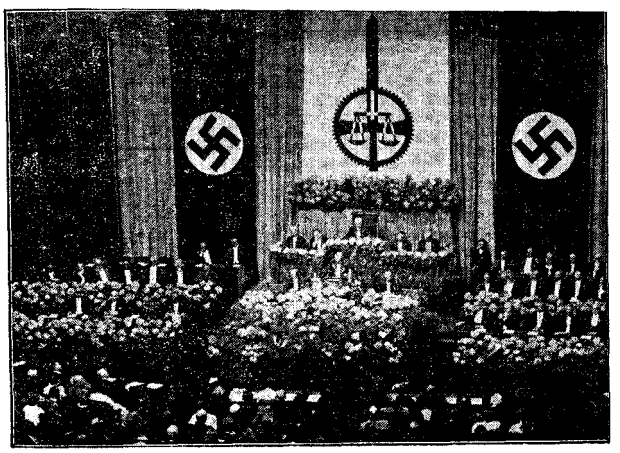

Mjezynarodny kongreſ ſa prawny ſchkit rjemjeſła žo wotewrił.

W poſledźeńſkej žurli ſtatneho ſejma w Krollowej operje w Barlinje je žo póndźelu wjeczor mjezynarodny kongreſ ſa prawny ſchkit rjemjeſła ſwjatoczńje wotewrił. 43 narodow je na njón ſwojich ſaſtupjerkow pósłał. Cźeſtne pschedſydſtwo ma preſident akademije němſkeho prawa ſtatny miniſter dr. Hanſ Frank. (Scherl.)

Započatki Serbow we Łužicy

(Z Č. M. S. 1936.)

Podał Matej Handrik.

(1. pokračowanje.)

To je wěſte, zo tutón kraj Němcy sami njebowydlachu, ale zo běchu w nim też słowjanske narody a tajki słowjanski běše na př. Semnonojo, to su Zemjenjo, ludźo, kiž su rolu dźěłali. (Chcu napomnić, zo słowo „German“ za Němca njetrjebam, dokelž běše to woznamjenjenje za wjele wšelakich splahow a župow, ale Němc, hač runje wěm, zo je so tuto mjeno wot splaha Nemetow na cyły lud přenjeſało. Z tym samym prawom mohli so Słowjenjo też Germanojo mjenować. — Słowjenjo su po Hórniku či, ki. so na słowo rozumja.) — Tole mjeno nam wobkruči, zo su so mjez słowjanskimi splahami też tajke hyle, kotrež su so z rolu dźěłanjom žiwile, štož ludźe so dale hiše lépje dopokazać móc. To so wo němskich splahach njewobswěči. Grekski geograf Strabon, žiwy w času Khrystusowym, piše: „Powšitkowna wosebitosć wšěch tamnych ludow je lohke přemjenjenje sydliſćow dla khudobnosće srědkow k žeživenju, a dokelž ani role njedźěłaju ani pokladow njehromadźa, maju jenoż na dźeń cyrobu; wone so zwjetša ze stadłami žiwja.“ — Drje Steinhausen we swojich napomnjenych knihach pyta tajke słowa woslabić, a jich čeſć wukhować, hdyž piše: „Kultura tajka snadna njeběše, zo sebi tamnych ludźi bjez dźěłanja role, bjez železnych brónjow, bjez lépje zešiteje drasty, bjez domow, bjez pućow a wikowanja dyrbjeli myslić. Bjez dwěla su Germanojo hižo tehdy we wobsejuosćach, kaž su w tamnišim času pola jich narańšich susodow, Słowjanow, knježile, daloko přeſćahnyli.“ — Tomu pak Caesar, najwjetši romski wójnski wodźeř a statnik, † 44 do Khrystusa, we swojich knihach „de bello gallico“, to rěka: „wo galliskej wójnje“ napřećiwo stupi ze słowami: „agrieulturae studebant“, to rěka: „Rohu dźěłać, so njeprócowachu“. Caesar je so zetkał ze splahami pola Rhyna, hdźež je z nimi wójny wjedł. Wón je wopisuje jako dźiwich ludźi, kiž wokoło čahaju a so ze stadłami žiwja. Tak Strabon kaž Caesar, kotrajž staj w tym samym času žiwaj byłoj, tute němske ludy jako nomadiske, pastyrske, wokoločahace ludy wopisujetaj.

Što ma to nětko za našu Łužicu prajić? Z najstarših časow so w našej zemi nopaški, popjelnicy wurywaju, w kotrychž bu popjel spalenych cźłow khowany, a do kotrychž buchu wšelake dary njebočičkim do rowa sobu date. Tajke nopaški so namakaju też w krajinach z lóžkimi, snadnymi polemi, tak zo dyrbimy so dźiwać, kak su so ludźo w tehdomnišim času na nich žeživić mohli. Wone su wšelakeho razu, wšelakeje kajkoſće a ze wšelakich časow. Zwjetša so nětko takle sudźi: Te lépše a rjeńše su wot starych němskich ludow, samo z časow do Khrystusa, 500 lět, w tak mjenowanej La-Téne periodźe, te snadniše a njenahladniše pak z pózdnišeje serbskeje doby, dokelž stari Serbja njejsu takjeje wušikноšće měli. K tomu nětko přirunaj, štož Strabon a Caesar wo tutych nomadiskich ludach prajitaj, kotrejž staj je znałoj. Też njeje zwěſćene, zo su němske ludy swojich njebohich palili, we wšelakich časach a na wšelakich měſtnach su jich pohrjebali. — Nawopak je wo starych Serbach powěſć zwěſćena, zo su cźła swojich zemrětych spalili, popjel we nopaškach do zemje khowali, a tohodla je so pola nich tak rjec cyła industrija wuwiła.

Stari Serbja su popjelnicy sami dźěłali a też nahladniše wahotować zamohli. Dale njesmě so zabyć, zo su w najstaršich časach, kaž Šafařik w swojich starožitnosćach powěda, greksey kupcy a wikowarjo přez słowjanske kraje pućowali, hdyž chcychu k baltiskemu morju docpěć, zo bychu drohotny kamjeń jantar (ně. Bernstein) dostali. A woni wěſće njejsu prózdni přez kraj pućowali, ale su wšelake wudźěłki swojeho wumělstwa sobubrali a ducy po puću ludej, za čimž žadaše a štož trjebaše, poskićowali a předawali, a tak su stari Słowjenjo, a też Serbja, kaž we wšelakim druhim wěſće też w hornčerskim wumělstwje Grekow za mištrow měli.

Prof. dr. Schmidt we swojej knizy wo Serbach z napismom „Die Wenden“ wobkruća, zo w prěnich létstotkach po Khrystusowym narodźe we Łužicy nowu družinu zasydlerjow namakamy, kotraž so ze swojimi kulturnymi zawostajeńkami jako germaniska, to rěka němska, wopokazuje. To běchu Burgundojo, kiž běchu wot Wisły a Wódry přišli. Jich rowy we wokolinje Budyšina a Nyssy jara čiste znamjo jich kultury podawaju, nic jeničkeho njegermaniskeho črjopa mjez stami namakali njejsu. Tak je bjez dwěla, zo je so dospołnje nowa kultura a nowe ludstwo a to raněo-germaniske w prěnich létstotkach po Khrystusowym narodźe zasydliło. Tući Burgundojo też njejsu jenoż knježikojo byli, tak zo by kopica wšědneho luda, kotryž kraj pjelnješe, druha ludnosć była, — a hdyž su Serbja začahnyli, dha su so woni ze zawostatymi Burgundami změšeli a jich přeserbšćili. — — Tuž jeničke wobswědčenje za to, zo su Burgundojo 500 lět w Hornjej Łužicy přebywali a tu swoju kulturu twarili, bychu někotre črjopy bjez jeničkeho njegermaniskeho znamjenja byle. Cźłowjek pak dyrbjał myslić, zo lud, kiž ma wosebitu kulturu, a pol tysac lět w jenym kraju přebywa, by swoje zasydlenje nic jenoż z črjopami wobswědčić měł, ale ze rěčnymi powostankami, z mjenami wsow, sydliſćow, honow, kerkow, trawow a měſtow. A to je dale cyle wěſte, hdy bychu stari Serbja do botowych wsow a dworow so zasydlili, bychu woni też mjena tutych wsow a měſtnow wobkhowali, kaž je to so stajnje we historiji stało. Stare časy a ludy wo nowočasnym čišćenju ničo wědzeli njejsu. Naše serbske mjena pak tak derje w Hornjej kaž w Delnjej Łužicy na to polaczuja, zo Serbja do žanych krajinow nětdy přišli njejsu, kotrež bychu zasydleni wobydlerjo wobydlili, ale woni su sebi mjena za swoje sydliſća cyle sami pytali, namakali a dawali; tute mjena su tohodla cyle originalne a na awtochtonow (prawobydlerja) pokazuja. (Černsk = Hirschwalde, Čelno = Nelkenberg, přisp. red.)

(Pokračowanje sćěhuje.)

mjenowasche), měješe žonu, kotraž prěnje městno w jeho duschi sabjerješe. Wjerch staraschе wschak žo wo žwoju „njewólnizu“ ſ luboſcju, dari jej czornehо pažu ſa pschecžela a też ſtawnych lěkari zawoła, ſo bychu jej w czežkej chorosczi wołożenje pschinjeßli. A hdyž žo ſ wulkimi planami noschesche, ſo by wulke ſahrody ſtworił a porjeńschił, poda žo też jónu do Barlina, ſo by ſebi tam pjenjeſy ſa žwoje wotmyßlenje wobſtarał. Tehdy pschi djelenju ſpeczu, ſo žiwoju Machbulu wjazy njewuhlada. Najſerkje je žwéru podate holiczo jeho wotpuczowanje czežko potrjechiło. Sa nětchto dnjow hižo wumrě. —

Pjecz lět posdžiſcho pſcheda wjerch Pückler Mužakowſki hrób a ſahrodu, ſo by w Rogeržu pola Khocžebuſa ſo znowa ſaßyndlił a ſo by tam wſcho ſchtoż je było ſabył. Sſrowj row da žebi do pyramidy wuryeż, kotruż bě ſam po egiptowſkich pſchikładach natwariczż dał a pſchi nim ſtoji pomnik ſ kowa, kotruż naß na luboſnu mahu abeßiniſku holczku, kotruż bě wožuh tak daloko wot czjopleje domiſny wotnjeßł, a tak ſpodźiwnje žez ſ njej ſahrał, powěda. —

A hdyž tam po rjanej ſahrodże žo pſchekhodźowach a muczna žo na ławku žydnych a na tutu ſtawiſnu ſpominach, pſchińdżechu mi ſpodźiwne myßle: Kak na žiwécze tola ſpěchnje wſchitko ſańdże. Jenož te ſpomnjeczе wostawa. Też nam žo jónu tak póndże. — —

Pólski Harun-al-Rašid

Nowy pólſki miniſterſki pſchedsydża general Sladowſki, kiž je hižo prjedy wiazorym kniežerſtwam marſchala Piłſudſkeho jako ſnutſkowny miniſter pſchißtuſchał, je žez w tutym ſaſtojnſtwje pſchimjeno „pólſkeho Harun-al-Raſchida“ dohył. Saſtojnſtwo ſaſtojniży na wyſach wědża wiele wo tym powědacz, kak je žo tehdomniſchi ſnutſkowny miniſter — runje kaž tamny Bagdadſki kalifa Harun-al-Raſchid, jark ſprawny a roshladniwy knježičeč — zyle njewočakany a njeſnaty w tym abo tamnym měſcze na někotre hodźinki pokaſał. Wožebje rad pſchidruži ſo ludźom, kiž w cžakańcach wyſchnoſcow na wotbuczе ſwojich naležnoſcow cžakachu. Hdyž ſnutſkowny miniſter njedoſtatki w ſaſtojnſtwie nadeńdże, abo hdyž njeběchu ſaſtojniży doſcz, ſpěſchni a wězowni napſchecžo wobydleriſtwu. tam kruczе ſapſchimny a tajich pſcheſadźi, hai ſkrótka wotſadźi.

So budże general Sladowſki tuto waſchnje — wot ludu ſ radoſcu wot ſaſtoinſtwa pak ſ ſchepotanjom witane — pſchekwapjazch inſpekziiow ſo žwojim namroczе do knježerſtwa (general je pódla miniſterſkeho pſchedsydſtwa też ſaßn ſnutſkowne miniſterſtwo pſchiſal) dale pěſtowacz. je ſpěſchniſcho wuwiedł. hacž ſu žez wěcži ludźo to mysłili. Poſledniu ſobotu po pſchißahanju noweho knježerſtwa wotmě ſo prěnje kabinetne poſhedženje. Po jeho ſtónczenju da ſo general. bies teho ſo by ſanemu cžłowiekeſ žiwój wotpohlad wosſewiſ, ſe žwojim autom do wotkrjeßneho měſta Lowicz, nkaiſkej dwě hodźinie wot Warſchawy ſdaleneho dowjeſcz. Miniſterſki preſident nienadeńdże na tamnym ſtaroſtwie pſchedńdu w domje. byrnjeż hiſchcze tónſa ſ'ſ'ho njebył. Też niebł ſtarosta ſawoſ'ajił. hdże je ſchoł. General Sladowſki poſtali wo króttkim cžakaniu, ſo ma ſo ſtarosta hiese w'cheho wotſadźicz. Tak ſe ſo też tamny Bagdadſki kalifa Harun-al-Raſchid ſadżerżał a pólſki general je žez jeho ſa pſchikład wſak.

Nowoſce z cyłeho ſwěta

Město Kalawa žwjeczi žwój 700. měſchczanſki jubilej.

Staroßławne měſtnczko Kalawa, kotremuż je naſch wótczinz dr. Arnoſcht Muka zyłu knihu wěnował, wožwjeczi w žwjatkownych dnjach žwój 700. měſchczanſki jubilej, kotruż ſo ſ wulkimi žwjatoczinoſczemi wotmě a na kotrymż ſo też župny wjednik a wyſchſchi preſident ſtronjan-Wilhelm Kuba wobdżeli.

S wu[illegible]em łohłomyßlneho ſadżenja.

Prěni dżeń žwjatkow ſo w pſchipokdnilſchich hodźinach 35 lět ſtarn-fahrednik Hanß Käppler ſ Drježdżan ſ woporom ſadżenja ſta. kotreż bě ſ pſcheczelom wobſamtnył. Hdyž ſpyta, Łoßo pſchi Gohliſſim wětrniku pſchepłuwacz, ſo ſriedź rěki podnuri a ſo ſatepi. Jeho cžłko dotal njemóżachu namakacz.

Nowy ſněh w bayerſkich Alpach a w Krkonoſchach.

Spadnjenje temperatury, kotreż w nozy k žwjatkownej pónđżeli naſta, měješe tón ſcżéhwk, ſo w horach hacž do 1200 metrow dele nowy ſněh napada. Wutoru rano też w dolinach temperatura pſchi jaßnym njebju hacž pod nullu padny. Też w Schleſyſkej temperatury w měſcżach Krkonoſchow hacž pod nullu ſpadnychu. Na Krkonoſchach leżeſche pónđżelu wjeczor a wutoru rano 5 zentimetrow wulki ſněh.

Sněh na horje Brocken.

W nozy wot njedżele k pónđżeli je ſo na horje Brocken w Ssmolinach (Harz) ſněh ſchoł. Druhi dżeń žwjatkow rano łeſche hora ſe ſněhom pſchikrnta.

Tſjo morwi pſchi njeſtoczenju ſ automobilom.

We Weſterſtim leſu we wjeczornej Němſkej je ſo žwjatkowny wulět ſrudnje ſkóncził. Kleeſiſchcz a Opereez mandżelſtaj we wotnajatym automobilu pola Steinena do dróhowcho kamjenia ſtorczi ſchtaj. Wós ſo dwóży pſchewali a do wody padże. Se ſchtyrioch wozobow móżeſche ſo jenoż Kleeſiſchowa mandżelſka wukhowacz. Jeje muż, kiž wós wodżeſche a Opereez mandżelſkaj žmjerez namakachu.

Kajku ſtarobu dożpěja ſchkórzy.

Wo ſtarobje někorych ptaczkow niczo wěſteho njewěmy. W Ochſenhauſenje we Württembergſkej wyſchinje namaka ſchtomowy wothładaż ſchkórza, kotryż bě pſchi žwojej kukawje ſnjeſożił. Ptaczk měješche na noſy ſnamku ſ napißmom: Vogelwarte Roſſitten, Germania

Ž. 24, 1913. Schkórz bě potajkim ſ Raňſcheho morja do Schwabenſkeje pſchileczał, ſo by ſo tu ſaßydlił. Běſche potajkim 23 lět ſtary.

4 dżeczi ſo ſpalichе.

Jakoſtne njeſboże ſta ſo žwjatki wjeczor w bliſkoſczi tak mjenowaneho hórniſkeho ſydliſchcza pola Kohlſcheide njedaloko Kölna. W hydleriſtim wołu běſche 32-lětny hórniſki ſwalida ſe žwojej žonu a 4 dżeczimi, 3, 5, 11 a 13 lět ſtarymi, žiwy. Mokoło 9 hodźin běſchtaj ſtarſchej hydleniſki wós wopuſchdżiloj, ſo byſchtaj ſo do Kohlſcheida podakoj. Jako běchu dżeczi ſame, wudyri ſ njeſnateje pſchicżiny woheń. Sa krótke wokomiki ſtejeſche zyły wós w płomjenjach a dżeczi ſo ſobu ſpalichu, prjedy hacž możeſche pomoz pſchikhwatacz.

Czežke njewjedro we Wuherſkej.

Sſwjatkownu pónđżelu roſpuſchczi ſo nad zyłej Wuherſkej czežke njewjedro, kotreż ſebi 3 gmjertne wopory a wjele franjenych ſadaſche. W bliſkoſczi Stuhlweißenburga błyſt 13lětnho hólczeja ſabi. Sſlokej podobny dełcżej ſa krótki czaſ pſchedměſia powodżi. W gmejnje njedaloko měſta Nyiregyhaſa błyſt do ławki dyri, kotraż pſched domom ſtejeſche. Ratarja a jeho ſyna, kotrajż na ławzy ſedżeſchtaj, błyſt ſaraſy. We wokolinje měſtacka Hajduſzoboſzla ſo njewjedro ſ krupyhicżom pſchewodżeſche, kotreż wſchitke žně ſnicżi. Schkoda ſo na 300 000 pengö wobliczа.

Pſchipad w Libyſkej?

Kaž jendżelſke ſozialiſtiſke nowiny „Daily Herald“ pišaju; ſu italiſzy wojazy w Libyſkej jendżelſkeho lětarja, kiž je dyrbjał tam w nuſy pſchiſtajicz, a jeho ſtjoch pſchewodnikow ſaſeli a krjudowali. Italiſzy wojazy ſu pjeczа ſamo jendżelſkich wojakow ſ natykniennym bajonettom ninto wotdżelenja domorodnych wjedli a jich hanili. „Daily Herald“ pſchipomnja, ſo jendżelſke ſwonkowne miniſterſtwo podawk pſchepytuje, ſo pak ſo wo podawku ſamym njeſczi, ſo ſo jendżelſko-italiſka napjatoſcz njeby ſhórſchila.

Jendżelſke wudawki dla abeßynſkeje wójny.

Na wopraſchenje w jendżelſkim parlamencze ſtatny ſekretar finanzneho miniſterſtwa wotmołwi, ſo ſu naprawy wołhladniwoſcze, kiž ſu ſo Jendżelſkej ſ italſko-abeßynſku wójnu nanuſowale, hacž do ſónza měrza nehdże žydom miljonow puntow płacżiſe, to je po naſchich pjenjeſach nehdże 87 miljonow hriwnow.

Marija w różownym haju.

Jako wumělſke dźěło měſtaja junija budże w němſkim muſeju w Barlinje tutón relief ſ wapnom wjeczornehо němſkeho miſchtra ſ lěta 1450 „Marija w różownym haju“ wuſtajene. Na tutej, pod holym njebiom ſedżazej maczerju Bożej ſ Jeſuſhdżeczatkom wotpocżuje radoſtny ſkónczny naležny ras. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Pſilopk

* **Dżeſczowy jandżel.** Wurjadnemu ſhożowneмu pſchipadej ma ſo 4½ lět ſtary hólczej pſchi padnjenſ wokna ſ doma, na Merſeburgſkej drohy 54 w Lipſ ſtejazym, žwoje wukhowanje dżakowacz. Jona, kotraž njeſboże pſchikhadżecz widżeſche, ſawoła na pachoła, kotryż w prěnim poſthodże ſtejeſche, ſo by dżeczo ſadżerżał. Pachoł, 15 lět ſtary, ſtuaziju hnydom ſpoſna a wopraw dże ſo jemu też poradżi, padaze dżeczo ſadżerżecz a ſ mu tak žiwjenje wukhowacz. Dżeczo ſo pſchi tym jen lohża ſrani.

* **Žiwjeńſka ſaßada 126lětneho.** Najſtarſchi w hydleſ Litwy, Juczas Auguſtis, je nětko w Kelme w mrěł. Wón je pjecza 120 lět ſtary hył. Hdyž bě hiſ žiwy, je huſto na napraſchowanje žwoje žiwjeńſke ſ hady ſdżělił, kotrymż mějeſche žo po žiwojim měnjenj ſa žwoje dołhe žiwjenje dżakowacz. Bě žo, kaž wo měnjeſche, we žiwjenju wičhčich pſchepjatoſczjow hlada a to kaž w picżu a kurjenju, też — w dóże.

* **Najbohatſchi row w Gizeh žo wotewrił.** S Kaira ſ piſche, ſo je pſchi wukopowanjach, kotrež prof. Sel Haſſan ſ Kairoſkeje univerſity w Gizeh pſchewjeduje, najbohatſchi row, kotryż je žo dotal hdy namakał, wotewrił. Wobkahowaſche ſarkophag Ka Nihta, pſchedstej cżerja żitnych komorow, hlownneho piſarja a měſchni faraona Sahure, tſecżeho krala pjateje dynaſtije, kotraž bě do cżeńkich ſtotych kopjeſchkow ſawalene, na hłowje ſtotu krónu a wokoło ſchije drohotny rjeczaſ. Pſch khodźowańſki kiž je ſtotym wobalom pſchi mumiji leżeſ Spodźiwne běſche, ſo w ſarkophagu też wſchelaki kopro grat ſkhowany leżeſche.

Budyske ſtawniske powěſce

Wutoru 2. junija 1936.

Narodźili ſu ſo: 28. 5. Niemandżelſka djowka — 29. 5. Waltarjej Richardej Lachmannej, metallowe dżełaczerjej, ſyn. — 31. 5. Wernerej Hugej Günther Johnej, wojnarjej, ſyn.

Wumrěli ſu: 31. 5. Hulda Lina Riedelowa wd Königez, mandżelſka fabrikſkeho dżełaczerja we Wjaſa 46 lět. — Jurij Arnoſcht Brěſank, wohydleŕ domu bědnych, 84 lět. — 1. 6. Arnoſcht Alwin Prager, materi lowy ſarjadnik, 71 lět.

Swěrowali ſu ſo: 2. 6. Bjedrich Wilhe Schömburg, lokomotiwnik w Lubnjowje w Błótach a Ho ſowh. Henſelowa rodż. Rotherez, bjes powolanja, w Bu dyſchinje. — Pawoł Emil Angelſtein, pſchekupz w Tr nje a Elſa Johanna Thereſa Staeckelez, bjes powolanja, w Budyſchinje.

Radio

Schtwórtk, 4. junija ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 taczele. 11,30 ſa bura. 16 konzert 18,45 ſport. 19 taczele k žwjatokej. 20,10 Dwě hodźiny hry a reje (ſ Hamburga).

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: ſa raiſchi konzert. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 ſa bura. 17,40 ſa ſaż lět Islandiſeje. 18 ludowa hudźba. 19,20 wojerſ ſpěwy. 20,10 wulki ſabawny konzert.

Hiſchcze ważne ſ dnjeweho programma: Barlin 20,40 „Varieté“. Köln: 21 ſlamſki wjeczor. Frankfurt 20,10 wojerſke pſchespola.

Bacžon — klepotak. Maly Pětr widżi w zoologiſ ſahrodże k prěnjemu raſei bacžony, wo kotrychž je jen macz hižo wjele powědała. Dokelž jim pižu dawa, bě pſchezo dowěrniſche a ſo jemu bliża. Nadobo ſtorhnje na ſa rukaw a praji bojaſliwje: „Wój khěſtje preci, bewak mie bacžony ſaßo ſobu woſmu.“

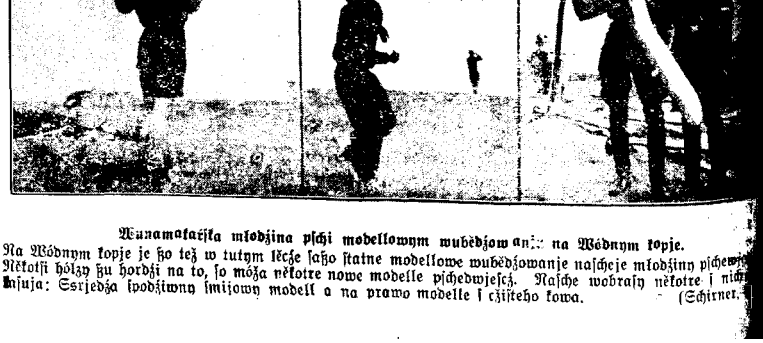

Manamakaſka młodżina pſchi modellowym wubědżowanju na Wódnym kopje.

Na Wódnym kopje je ſo też w tutym łeczе ſaßo ſtatne modellowe wubědżowanje naſcheje młodżiny pſchewjedło. Někotſi hólzy ſu hordżi na to, ſo móża někotre nowe modelle pſchedwjeſcz. Naſche wobraſy někotre ſi nich kaſuja: Sſrjedża ſpodźiwny ſmijowy modell a na prawo modelle ſ cżiſteho kowa. (Schirner.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 128 — Budyšin — Štwórtk 4. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Statny pohrjeb za generala Litzmanna

Sobotu pschipołdnju wotmě so w pschitomnosći wjednika statny pohrjeb sa semrětkeho generala Litzmanna, stareho wojowarja nazionalsozialistiskeho hibanja. Pschi statnej zwjatočnosći wyschschi roskasowar wojerske mozy generalny połny marschall ſ Blomberg a wjednikowy namětnik němski minister Rudolf Heß wo saßłužbach połneho wjednika a stronjana rěčeschtaj.

Hižo rano w Nowym Globsowje žywe žiwjenje knjeżesche. S blišca a daloka běchu cżestne formazije a żarowańcy hoscżo pschischli. Wojazy zwětoweje wójny a wojowarjo nazionalsozialistiskeho hibanja běchu so sešli, so buchu połdnjo trócź muża cżeścżeli, kiž wobsym błuscha: wjednika wójskowe skupiny w zwětowej wójnje a nazionalsozialistiskeho wojowarja.

Na Kownoskej hórzy běchu so hižo w 9 hodźinach cżestne formazije sestupale. Sady nich so hórka ſ khorhojemi politiskich nawjednikow, SA a tradizijskimi khorhojemi wojerske mozy wobrubjesche. Jenož městno žrjedź hórki psched kaschczom běsche próżne. Pschi pucżu na hórku błekowa służba a SS spalěr tworjeschtej.

W 11 hodźinach pschindże wjednik a němski kanzler, so by so na statnym pohrjebje sa generala Litzmanna wobdźěli. Wjednik kaschcża semrětkeho a pschiwuńnych ſ połběhnjenej prawizu postrowi. Mjes tym so městno na Kownoskej hórzy zyle se żarowańskimi hołcżemi napjelni. Tu jiscżachu němskostatni a zupni nawjednizy nazionalsozialistiskeje strony, wyschschi roskasowar wojerske mozy a wyschschi roskasowarjo dźěłow wojerske mozy, němscy ministrojo a statni sekretarojo němskeho knjeżerstwa, zobustawy němskeho ześma, generalojo wojerske mozy a stareho němskeho wójska, skupinowi wjednizy SA a SS, krajnizy wjednizy Hitlerskeje młodźiny a mnohi hamtarjo němskostatnych a zupnych nawjednistwow.

Kudźbny cżah wojerskeje mozy se żarowańskim pschespołom zwjatočnosći wotewri. Potom **generalny połny marschall ſ Blomberg** zlowa spominanja porěcża a w mjenje němskeje wojerskeje mozy wěnz ke kaschczej połoži. W zwojej rěcży saßłužby semrětkeho sako wojaka pohódnosczesche a rjekny, so kóżdy němski wojak żaruje, hdyż wojeř ſ wulkeho cżaża wumrje. Semrěty, kiž běsche njedźiwaizy zwojeje starosty do wójny cżahnył, tež po skónczenju wulkeho bědźenja njewotpoczowasche, ale sarjadowa žo do nowych wudyrnych kolonnow nazionalsozialistiskeho hibanja. Wojazy noweje wojerskeje mozy dyrbja so jemu dźakowacź, so je jim pokasał, kak žo po pucżu k Adolfej Hitlerej dźe a žo w njesfałchowanej zwěrze na jeho stronje wutraje. Jeho dopomnjecże wostanje mjes wojakami żiwe.

Wjednikowy namětnik **němski minister Rudolf Heß** stronjanej Litzmannej poßledni postrow nazionalsozialistiskeho hibanja pschiwoła. Strona je zwojim wjednikom žo ſ jenym zwojich najlěpschich rożžohnuje. General Litzmann je do strony sastupił w cżahu, hdyż so wuspěch nazionalsozialistiskeho hibanja dsasche bycź njewěsty. Wón pak tu do wuspěcha wěrjesche, kaž je něhdy pola Brzezinow do dobyczerskeho wuspěcha wěrił. Nazionalsozialistiskemu hibanju je wón wjazy pschinjeßł hacź zwoje mjeno, žebje samoho, zyłeho muża. Se zwojej putnjej wobžožu je žo w zhromadźiznach a pschi manifestazijach njewustawajo za hibanje sastajał. Jeho duch zwěry, wopórniwosće a luboscże k wótczinje wostanje żiwy. S němskimaj hymnoma je žo zwjatočnosć na Kownoskej hórzy skónczi.

Potom lafetta pschijědże a żarowańscy cżah žo na pohrjebnischczo hibasche. Předku kroczeżesche kudźbny cżah wojerskeje mozy. Sa nim njeżesche žo wózom połkowych khorhojow a dźěsche kompanija pěschkow. Sa kaschczom kroczachu wjednik, generalny połny marschall ſ Blomberg a němski minister Rudolf Heß. Wokoło 3/4 12 hodźin spoczatk pschewodżenja na pohrjebnischczo bóżdże. Zupni nawjednizy Kuba, Streicher, Kaufmann a Wagner (Wótrźławscy) a schtyrjo SA-wyschschi skupinowi a skupinowi wjednizy kaschcża ſ lafetty sběhnychu a k rowu donjeschu. Wyschschi skupinowy wjednik Litzmann, najstarschi wnuk semrětkeho, hejtman Litzmann, wsaschtaj nahłownik a mjecz ſ kaschcża, kiž dźeżaczej politiskich nawjednikow pomału do rowa puschczi. Kompinja cżestny salut stżelesche a hudźba zahra spěw wo dobrym towarschu. Na to wjednik wulki wěnz połoži. Po tutym poßlednim zwjatocznym pożegnjenju hudźba pschespołu krala Korle sahra, kiž běsche semrěty najbóle lubował.

Francowske wojefske ministerstwa maju so zjednoćić

Wo sestajenju pschichodneho Léona Blumoweho knjeżerstwa w Franzowskej žo wschelako wěschczi. Kaž žo nětkle ſ Parisa powě, žo Leon Blum pjecza ſ myślu nożdy, jenotne wojerske ministerstwo wutworiej, kotremuż maju žo wschitke wotnoźki krajneho sakitarstwa podstajicź. Tuto ministerstwo by měło wěso najwjetschi wusnam mjes wschitkimi ministerstwami. Najwjazy wuhladow na tutu sastojnistwo ma Daladier. Jemu žo potom statni podsekretarjo sa wójsko, namórnistwo a lětarstwo podstaja. Tuchi budźa najskerje sapóžłanyh Rucart, Campinchi a Cot.

„Kolonialny minister Thomas zamołwity"

W Jendźelskej je žo žudnjke wuprajenje wubjerka k pschepytowanju sawěrczenskeho skandala ſ wulkej napjatoscżu wocżakowało. Wuběud je žo wutoru wotjewił. We wuběudže žo prjedawschi kolonialny minister Thomas w połnym wobžahu sa to samołwity cżini, so buchu powjetschenja dawkow a zlow do cżasa snate. Thomas je potajkim też samołwity, so žu někotři jeho pschecżeljo k njesakonskim sawěrczenjam pschisłupili.

Sastojnizy finanzneho hamta a druhich wyschnoscżow žo jako zwědzy pscheßłuschowachu. Zich pak wot kóždeje samołwitoscże wuwinowachu.

Hdyż prjedawschemu kolonialnemu ministrej Thomasej wuběud sdźělichu, běsche wón jara poraženy. Posdźischo pak wón wojewi, so njeje nikomu ničżo wo hospodarskim planje powědał a so je jeho zwědomje cżiste.

Pjenjezy sa Rooseveltowe reformy žo pschisłwolile.

Swjatkowy senat Sjednoczenych statow połnocżneje Ameriki je wutoru dodatcżne hospodarske rozsirjenje pschisłwolił, kiž 2,25 miliardy dollarow wuczinja. Sdobom senat presidentej Rooseveltej połnomóz spożcżi, so smě 1,4 miliardy dollarow sa spomożenje samerу wuzicź. Tak może Roosevelt zwoje wschelake organisazije sa sozialnu reformu sdźerżecź.

Wjedn k pólskemu statnemu presidentej zbožo přał

Wjednik a němski kanzler je pólskemu statnemu preziidentej Mościckemu k jeho dźeżaczetnemu sastojnistwu jubilejej telegrafiscy zwoje a němskeho knjeżerstwa zbożopschecże wuprajił. 3. junija je žo 10 lět minyło, so je Mościzki zwoje sastojnstwo jako president pólskeje republiki nastupił.

Generalny leutnat Wever smjertnje znjezbożił

Němske lětarstwowe ministerstwo wozjewja: 3. junija popołdnja je žo na Drjezdźanskim lětanischczu lětadło D-UBOR, kiž do lětarskeho pschihota němskeho lětarstwoweho ministerstwa kluscha, hnydom po startowanu zwrócyło. Lětadłowa wobsadka, schef generalneho staba lětarskeho mozy, generalny leutnant Wever, jako wjednik a wyschschi dźeżatnik Kraus jako lětadłowy mechanik, pschi tym zwjazenje zhubichtaj.

Generalny leutnant Walter Wever je žo w lěcże 1887 jako žyn direktora němskeje sakhdźelskeje banki w Berlinje narodźił. Hdyż běsche jutry 1905 pruhowanje ſralosce na gymnasiju w Steglizach wobstał, wón jako khorhojnik pola grenaděrskeho polka cżisło 10 w Schweidnizy sastupi. Hdyż wójna wudyri, wón jako wyschschi leutnant a połkowy adjutant do pola cżehnjesche. Wot lěta 1916 běsche Wever hejtman w generalnym stabje. Pódla druhich wójnskich wusnamjenjow dosta Wever hižo w lěcże 1914 żelezny kschiż 1. rjadownje a 1918 domjazy rjad Hohenzollernskich.

Po wójnje hejtman Wever we wschelakich stejnschczach frontu a generalneho staba němskokatneje woboty służkowasche, dóniż žo w lěcże 1921 sa offiżera generalneho staba pola VII. diwizije w Mnichowje njepomjenjowa. Po krótkej służbje w pěschim połku 4 žo wón na majora powyschschi a pschindże w januaru 1927 do němskeho woborneho ministerstwa. W lěcże 1929 sa bataillonskeho komandanta w pěschim połku 12 pomjenowany žo Wever na kónzu lěta 1929 na wyschkowneho leutnanta powyschi a žo w lěcże 1931 do němskeho woborneho ministerstwa wróczi. W tutej służbje žo sa wyschka pomjenowa.

Hdyż žo lětarstwowe ministerstwo pschiprawi, wyschi Wever jako hamtski schef k tutemu ministerstwu pschestupi a bu pschi wutworjenju lětarskeje brónje jako generalny major schef generalneho staba. W tutej służbje žo wón 20. haprileje 1936 na generalneho leutnanta powyschi. Generalny leutnant Wever běsche wot lěta 1919 ſ dźowku tajneho wyschscheho twarskeho rady na wułkużbje Suadicani wożenjeny a sawostaji dweju synowu.

Dnjowy přikaz lětafskej bróni

Po hróznym njesbożu ſ lětadłom, ſ kotrehoż wopornu bu generalny leutnant Wever, je wyschschi roskasowar lětarskeje brónje, generalny wyschk Goering, dnjowy wukas lětarskeje brónje wudał, w kotrymż wojjewja, **so je najwyschschi roskasowar, wjednik a němski kanzler, dźiwajo na saßłużby wo natwar młodeje němskeje lětarskeje brónje dowolił, so žo do wschcho pschichoda Gothaska wojowańska eskadra „General Wever" mjenuje.**

Powětron „Hindenburg" žo do Frankfurta wróczi.

Powětron „Hindenburg" je žo žrjedu wjeczor ſ połodnischcże Ameriki do Frankfurta wrócził a je 8,06 hodźin na Rheinsko-Mohanskim lětanischczu pschistajił.

Ribbentropowy wopyt w Londonje.

Pódlanz ſ Ribbentrop je, kaž je žo hižo pisało, zwjatki na privatnym wopyće pola jendźelskeho pschecżela pschebywał. Wutoru wón na krótki cżas do Londona pschindże. Ribbentrop a jeho mandźelska staj byłoj ſ hosczom lorda Londonderrya a mandźelskeje na hrodźe Mount Stewart w połnocnej Irskej. Wschitke powěsće wukrajnych nowin wo politiskich rozrěczowanjach žu tohodla jenož wumyślene.

Strajk w Francowskej stajnje přiběra

Parišske nowiny „Intransigeant" žu wczera sajimawe liczby wo strajkowanych dźěłaczerjach w Pariju wozjewiše. W franzowskim hłownym měsće nětkole hižo něhdże 350 000 dźěłaczerjow strajkuje. Dokelž pak je žo strajkowe hibanje po zyłej Franzowskej rozscheriło, tuta liczba hischcże wschitkich strajkowanych njewopschija.

Do Parisa je wschelakich dźěłow Franzowskeje nowe powěsće wo strajkach pschichadźeja, wožebje ſ Lyona, Nantesa, Marseilla, Lilla a Rouena. W Parišu běchu žo žrjedu popołdnju sastupierjo wschitkich dźěłaczerskich zwjazkow sešli, so bychu wurabżowali, kak bychu mohli lepschu kontrolu nad strajkom dostacź.

Lewizarska delegazija franzowskeje komory je žo wczera skhadźowała. Do nieje słuschcża zobustawy wschitkich stronow ludoweje fronty. Sastupjeř Salengo, kotrehoż maju hižo sa pschichodneho franzowskeho snutskowneho ministra, je prajił, so maju žo mjeły wobkedźbowacź, haczrunjej maju żadanja dźěłaczerstwa zwoje prawa.

W Parišu a wokolinje je strajkowe hibanje žrjedu wjeczor sažo pschiběrało. Pschistajenych je jenoho ſ najwjetschich Parišskich kupnych domow a jeneje najwjetschich meblowych fabrikow za tehorunja do strajka stupili. Też pschistajenzy kinoweho towarstwa Pathénaton a znateje franzowskeje parfumarnje Coty wot žrjedu strajkuja.

Strajk přistawowych dźěłaćerjow w Antwerpenje

Mjes pschińtawowymi dźěłaczerjemi belgiskeho města Antwerpena je strajk wudyrił. Kaž žo powě, žu kommunistojo strajk naschkarali. Sdźerżu je žo strajk na wschě łódźe w pschistawje wupschestrěł. W pschistawje žo sdyka njedźela. Boja žo, so žo strajk też na druhich dźěłaczerjow rozscheri.

Brüsselske nowiny „Soir" pišaju, so je kommunistiski funkcionar w Antwerpenje prajił: „Naschi franzowskich towarischojo žu nam signal dali. Njerjekam napomnicź, so je hibanje, kiž je w Antwerpenje wudyrilo, jenož zapoczatk. Mamy zyły programm zadanjow, kiž dyrbja žo nam pschiliwolicź, hewak žo strajk na druhe dźěłarnje a na druhe města rozscheri."

Badoglio so swjatočnje do Roma powitał

Marschall Badoglio, městokral Abeźynskeje, je ſrjedu na Romſke hłowne dwórnišćo pſchiſėł. Wſchitke ſobuſtawy italſkeho knjeźerſtwa a wjednizy faſchiſtiſkeje ſtrony jeho ſe wſchěmi wojerſkimi cześcemi ſwjatočnje powitachu.

Salonſti wós, w kotrymž městokral puczowaſche, běſche ſo ſ kwětkami pſchepełnił. Muſſolini a Badoglio ſo woſebje wutrobnje witaſchtaj. Muſſolini dobyczerja abeźynſkeje wójny wobja a wokoſcha. Potom ſ nim nimo fronty cześtnych kompanijow krocžeſche. Pſcheď dwórnišćom a na dróhach, kiž na dwórnišćo wjedu, běchu ſo tyſaſy ludźi ſeſchle, kiž marſchallej ſaharicze holdowachu.

Hižo w Neapłu běchu marſchalla Badoglia ſ wojerſkimi cześcemi witali. Hdyž jeho łódź do pſchiſtawa pſchijėdże, jeho ſalut 21 wutſelkow poſtrowi. Italſki krónprynz ſo jako prěni na łódź poda, ſo by dohoſerja w Abeźynſkej poſtrowił. W pſchiſtawje běſche ſo tehorunja wulka ſpła luda ſhromadźiła a Badoglia ſaharicze witaſche.

Scyła 4000 morwych Italčanow w abesynskej wójnje

Wo ſchkodowanjach italſkeho wójſka w abeźynſkej wójnje buchu nětko wěſte liczby ſnate. Liczba morwych wuczinja ſpła 4359 muži a roſběła ſo na italſke wójſko ſ domiſny, na domorodnych wojakow a na wójſko dźěłacerjow. W tutej ſtatiſtiku ſo liczby ranjenych a khorych njewotſtejchu.

Kaž je ſ noweje hamtſkeje ſtatiſtiki ſpóſnacz, je italſke wójſko ſ domiſny 2313 morwych ſhubiło, mjes nimi je 1009 offizěrow a wojakow, kiž žu w cžaſu wot 1. januara 1935 hacž do konza meje 1936 na khoroſcz abo ſnjeſbożenſa wumrěli. Sſobuliczenych je 31 ſhubjenych. Liſcžina w poſlednim dźělu wojowanjow wot ſrjedź haprleje hacž do konza meje 1936, kiž je ſo ſdobom wojſewita, wopſchija 422 morwych, mjes nimi 306, kiž na khoroſcz abo ſnjeſbożenje wumrěchu.

Shromadna ſchkoda domorodnych wojakow ſa zyły cžaſ abeźynſkeje wójny ſo ſ 1593 morwymi wopſetuja, mjes kotrymiž je 556 w cžaſu wot konza měrza hacž do konza meje 1936 ſmjercz namakało. Schkodowanje wójſka dźěłacerjow, kiž po nowiſchim wobliczenju 110 000 muži wuczinja, ſo na 453 muži wobliſcza, kotiž na ſnjeſbożenje abo khoroſcz wumrěchu.

Negus do Londona přijěł

Abeźynſki kěſor Haile Selaſſie je ſrjedu do Jendźelſkeje pſchiſėł. W Southamptonſkim pſchiſtawje wulka ſpła ludźi parnik „Oxford“ wocžakowaſche, na kotrymž ſo negus wjeſeſche. Dokelž tutón inkognito puczowaſche, pſchi jeho wuſtupje ſ łódje wſchitko ſměrom wołta. Haile Selaſſie ſo hnydom do cžaha poda, hdjež běchu ſa njeho woſebity wós pſchihotowali. Neguſowe mnohe wacžoki, mjes kotrymiž žu tež někotre kaſchcže ſtota, ſo do woſebiteho tworoweho woſa ſkładjechu. Někotſi kriminalni ſajtojniſy wós ſtražowachu. Kaž ſo powě, je Haile Selaſſie ſ Abeźynſkeje ja 22 000 puntow (250 000 hriwnow) hlěbornych pjenjes ſobu wjal, kiž ju ſo do ſtotowych ſerdkow ſamėnile.

Krótko do 5 hodźin cžaſ ſ abeźynſkim kěſorom na Waterlooweſe dwórnišćo w Londonje dojėdże. Tu jeho priwatny ſekretar ſwonkowneho miniſtra Edena, Haaven, jako jenicžka hamtſka woſoba powita. Wokoło dwórnišćoſa a na ſuſodnych dróhach běſche ſo njeſmėrnje wjele luda ſbėrało. Lud negusa ſ wuſkanjom poſtrowi. Hdyž běſche ſo negusz nėhdże 20 minutow na dwórnišćoju ſadźerżał, ſo wón w aucže do doma dowjeſe, kiž je ſo jemu we wjeczornym dźěłu Londona pſchihotował. Poſledni kročž je negus w lěcže 1924 jako abeźynſki prynzregent pod mjenom wjerſcha Tafaria w Londonje pſchebywał.

Sa pſchiwótſjenje ſankcijow.

W Glasgowje w Schotſkej je ſo kongreß ſwjakow wotmėł, kiž Swjaſk ludow podpjeraja. Kongreß je reſolucziju pſchijał, w kotrejž ſo mjes druhim żada, ſo ſobuſtawy Swjaſka ludow njebychu pſcheſtake ſo prózowacz, ſo by ſo ſwada dla Abeźynſkeje tak roſrißała, kaž móże jo rada Swjaſka ludow pſchijecz. Nětcžiſche ſankcije maju ſo wobthowacz a jeli trjeba maju ſo pſchiwótſicz.

Nap'atosć w Chinje

Japanſka telegrafowarnja Domei powě, ſo ſo we japanſkim wojerſtwje wo napjatoſcžach mjes Nankingſkim a Kantonſkim knjeźerſtwom rěcži. Wěſo ſo tu wo chineſke ſnutſkowne naležnoſcže jedna. Japanzy pak je njeźěiwaju teho wobkedźbuja, dokelž njeje wěſte, kak ſo na poczahi mjes Chinu a Japanſkej wulkutkuja.

Powěſcžerja na nowiniſe zoſprawy ſ Kantona pokaſuje, kiž wo wójniſkim ſmjerſkenju w tutom měſcže powėdża. Tak je na pſchikład wutoru popołdniu 15 bombowych ſtėdłow ſ Kantona k połnocy leczało. W nowinach ſo tež wo woženju wojakow piſche a ſo wojſewja, jo je Kantonſke knjeźerſtwo wſchitke tworowe woſy Kantonſko-Hankawſkeje żelesniay pożadało. Ke połnocznym miejam ſo pjecza tež munizijowe a wojerſke transporty ſcželu.

Snamjenite wožoby w Kantonje Nankinſkemu knjeźerſtwu porokuja, ſo je pſchemało cžłne w ſwojej politiky pſchecziwo Japanſkej. Jahaju, ſo by ſo zły chineſki lud pſchecziwo Japanſkej ſjednocził.

Japanſka powěſcžerja hiſcže powė, ſo dże chineſki marſchall Cžiangkajſchek Kwantunſku a Kwanſiku provinzu ſe ſwojim wójſkom wobſtupi. Wocžakuje ſo, ſo hacž do ſrjedź junija 400 000 muži ſhromadźi. W Kantonje pak je ſo 190 000 muži pod kommando generala Cženczitanaa mobiliſowało. Kaž ſo powė, dże ſo tutón general do Hunawſkeje provinzy nawalicz.

Sběžk w Nicaraguwje ſo poradźił?

Kaž ſo ſda, je ſo w ſtacže Nicaraguwje w ſrjedźnej Amerizy generalej Somoza poradźiło, ſ běžkemi narodneje gardy ſběžk pſchewjeſcz a knjeźerſtwo nětcžiſcheho preſidenta Sakazy powaliczi. W někotrych dźělach kraja je ke krwawnym wojowanjam mjes pſchiſtiſkowarjemi ſběžkarſkeho generala a knjeźerſkimi ſwėrnymi wojakami dóſchło. Somozowe wotdźělenja mějachu nimale wſchudźe lépſchinu. Statny preſident ſo hiſcže nje vodbał a ſ nėhdże 800 muženi w preſidentſkim hrodźe hłowneho měſta Managuwy pſchebywa. Tola ſa njeho je malo wuhladow, ſo ſkónczny nadběh ſběžkarjow pſchėtraje.

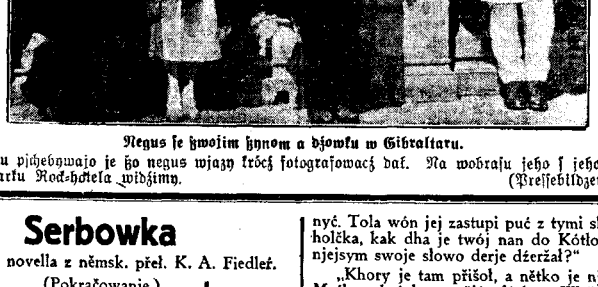

Negus ſe ſwojim ſynom a djowku w Gibraltaru.

W Gibraltaru pſchebywajo je ſo negus wjazy kročž fotografowacz dał. Na wobraſu jeho ſ jeho ſynom a djowku w parku Rock-hotela widźimy. (Preſſebildzentrale, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 4. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Je haptykaſ zelam móc wučahnyt, dha je preč čisnjo

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 9, najnjiſchcza dnjowa temperatura 24 ſtopn. cſopoty. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer plus 5, najnižſcha temperatura w nozy 12 ſtopn. cſopoty — Wjedro w ſrjedźnjej Europje je ſnowa njewėſte. Nad połodniſchej, wjeczornej a tež ſrjedźnjej Němſkej je wſelki nižiny wuſtutkuje, kotrejež jadro pola Jendźelſkeje leži. Nižina ſo w pomórczenju a ſ niewjedrownymi deſchczemi wulkutkuje. So ſo nižina naſchim ſtronam bliži, dopokazuja ſylne wětrn, kiž ſ króttorańſchich

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedleŕ.

26] (Pokračowanje.)

Z tymi ſłowami: „Mi by lubšo było, hdy byšće mje na pokoj wostajili; ja z wulkimi knjezami rad njeręču!“ ſo Marka z jeje hoſćičelom wotſali. Tola ležy bě wona ſwoje zmachi w domje wotpołožiła, jako posoł přińdże, zo by ju na hród dowjedł. Z wopředka ſo wona přećiwješe, ſobu hić, ale přirěčowanju jeje hoſćičela, kaž też ze ſamſneho přeſwědčenja, zo leje napřećiwjenje njebudże ničo pomhać, přewiny jeje napřećiwne myſle a dźěše ſobu. Po dolhim khodźe bu wjedźena a před wyſokimi durjemi jej poručene, tak dołho wočakać, dóniž wołana njebudże. Ležy běše tam khwilku poſtała, jako ſo krute mužſke ſtupi bliżachu, a młodźeńc před njej ſteješe, kotrehož prawidłowne čahi ſlědy ſylneje čelnoſće a njepócćiweho, rozwalneho žiwjenja pokazowachu. Přeſłapjeny wón wokomik na Maŕku hladaše, a jeho čahi ſo wožiwjachu.

„Ty ſy jara přećelna, rjana Serbowka, zo mi zakutuješ, moje ſłubjenje dopjelnić. Budźich jo też nětkole z čežka dopjelnić mohł. Tuž je na kóždy pad lěpje, zo ſy ty tudy pola mje, hač ja w Kótłowje.“

„K Wam ja njejſym přiſła, knjez Luthero, ale ſteju tu po poručnoſći Waſeho knjeza nana, kotryž chce wote mnje nješto wo Husytach ſłyšeć.“

„A ja chcył wot tebje też rad nješto ſłyšeć. Tola najprjedy nan, potom ſyn.“ W tym wokomiku ſo durje wotewrichu, a Maŕka bu nutř puščena. Knjez Luther mjez tym po předkhodźe horje a dele kročeše, kruče rozſudżeny, zo nochce prjedy z měſtna twochnyć, dóniž njeje Serbowki hiſće raz widźał a z njeju poręčał. Jeho ſčetpnoſć njebu na žanu twjerdu pruhu ſtajena, přetož Maŕka ſo bórzy zaſo zjewi a chcyše ze ſpěšnym poſtrowom nimo njeho wutwochnyć. Tola wón jej zastupi puć z tymi ſłowami: „Słyš holčka, kak dha je twój nan do Kótłowa přiſoł? A njejſym ſwoje ſłowo derje dźeržał?“

„Khory je tam přiſoł, a nětko je njebohi,“ dźeše Maŕka z hrózbu; „mějće dźak za Waſu dobrotu, ale nětk dajće mje hić!“

„Tónle khód dele chcu će přewodźeć a hiſće też ſtódke ſłowčko z tobu poręčeć,“ a z tym wón cyle blizko porno njej dźěše, při čimž jejnu ruku zapřijeć pytaše, kotraž pak bu jemu z wutrajnoſću wuwinjena. W bolostnym rozhorjenju khwataše Maŕka do předka a zmyli wukhód, kiž ſo přez pobočne durje zamkaše. Hakle kónc dołheho khoda jeje přewodnik někajke durje wotewri. Wona pohlada do derje wuhotowaneje jſtwy, chcyše ſo zawróćić, bu pak wot jeje přewodnika do njeje ſunjena, kotryž jej z dobom puć zastaji a durje zamkny a zasuny. Lohkich dobyćow zwučeny, zamkny wón bjez wſeho dalšeho ſłowa tu knjeżnu do ſwojeju ramjenjow. Maŕka zakřikny a ſo jemu wutorhny.

„Jeli ſće ryćeŕ, dha mje njeſkřiwdżenu puščće! — Njezahubće tak tu dobrotu, kotruž ſće na mni a mojim nanu činili!“

„Moja luba, ta dobrota bě jeno na dań założena, a tehdy ći hižom prajach, zo ſebi po nju přińdu. — Wžzo je mi hiſće ſkładniſo a łubſo, zo ju ty přinjeſeš.“ —

Z tymi ſłowami chcyše ſo jej zaſo bližić. Wona někotre kročele nazad ſtupi a wućahny mječik ze ſwojeho draſćenja, kotryž hrožo pozběhny. „Waſa ſmjerć, jeli ſebi hiſće jónu zważiće, ſo mje dótknyć! A jeli zo mje hnydom njepuſćiće, dha wołam wo pomoc.“

„To budźe podarmo, moja mała wutrobitoſć,“ znapřećiwi knjez Luther z wusměchom; „mój knjez nan ženje ſem njepřińdźe, a moji ſłužobnicy mje derje znaju. Tola zo wſemu doprědka přińdu, ſo na někotre hodźinu wotſalu a z dobom wo dobru hoſpodliwoſć ſo postaram. Ty ſy nětko tu, domach, a na tebi budźe, hač ſo tónle přebytk namaj wobymaj lubi abo nic.“ Knjez Luther woteńdże a zawoſtaji naſu přećelnicu zadwělowanju.

Wona ſkoči k durjam, zo by je wotſtorčiła: ach te běchu wot wonka zawrjene; wona ſo z woknom kłonješe, zo by ſkok hač k zemi wuměriła: njeſměrna hłubina ſo před njej wotewri. Wjacy króć jſtwu rucy łamajo horje a dele překhodźi, potom ſo zhraba a na jejnym wobliču běše wuraz kruteho rozſudа čitać. Wona ſtupi k woknu a zhladowaše do kraji ny won. Před njej čečeše Śprjewja, a na jeje tamnym boku mała runina, kotraž njebě z drjewinu wobroſćena. „Wot tam přińdu Huſitojo, wot tam Siegmund“ — a pruha nadźije ſwěćeše ſo z jejneho wóčka. „Hiſće dżenſa,“ pomyſli, „móże wón přetrhyt zhonić! Jowle je tón ſlewjeŕ, kotryž k zbożu hiſće při ſebi noſu. Zmahuj w nazymnym powětře, nežna tkanina, za zrudnu ſłužbu postajena! Praj lubemu, zo po nim žedźu a jemu ſwěrna wostanu hač do ſmjerće!“ Bórzy bě tón mały ſkutk dokonjany, a Maŕka pruhowaše nětko kedźbliwišo ſwoju wokolinu. Wot města njemóžeše ſo tón ſlewjeŕ widźeć, haj ſamo też wot wobſadki hrodu nic, přetož jſtwa, w kotrejž bě, wuſtupowaše najdale k Śprjewi woma a tworješe rózk. Na prawicu, hdźež ſo dżenſa młyńſke wrota namakaju, bu wuhlad zapřikryty z rjanym mócnym dubom, kotryž ze ſwojim wjeřškom wokno přeſahaše a ſwoje šěroke hałozy do jeho blizkoſće rozšěrješe; a hdyž ſo jedyn trochu nakhili, dha běchu młyńſke koła widźeć, přez kotreż ſo woda ſumjo waleše a je ze ſwojim ſpadom wjerćo ſobu ſtorhowaše. Niže młyna bě Śprjewja šěroka a hłuboka a pokazowaše, hdyž też mały, dha tola zamknjeny a łubozny wobraz, dokelž ſo z tamneho boka łuki rozšěrjachu, kotreż běchu z čěrnej wólſinu wobrubjene

Pokračowanje ſćěhuje.

a połodniſchich ſtron duja. Hodyž woczichnu, mamy ſajo njewobſtajniſche wjedro ſ dejſchczemi woczakacj. — Jutſije piatk ſtónczko 3,48 hodž. Ikhadża a ſo 8,09 hodž. khowa. Mjezaczk, kiž je jutſije polny, ſtbadża wjeczor 8,44 hodž. a khowa ſo rano 3,36 hodž.

Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchi piatk: Njewobſtajne a chłodniſche wjedro.

*

Njehdże 250 liſtowych hołbjow nad Budyſchinom.

Kaž w lěcze 1935 je kej w tutym lěcze SS powješćowe wotdźělenje I/46 liſtowe hołbie ſchleſiſkeho ſjednoczenſtwa plahowarjow liſtowych hołbjow k mytowańſtwu ſlětej do jich domiſnu puſchczili. Sswjatkownu ſobotu je ſpěchnikom nehdże 90 liſtowych hołbi ſ Hłohowa (Glogau) do Budyſchina pſchijidże a hórſy dalſchich 150 hołbi ſ Neuſalza nad Wódru doidże. Hołbie běchu we wulkich klětkach po 30 ſchtukach ſawrjene. Na tworowym dwórniſchczu dóſtachu pizu a picże. Sswjatkownu njedźelu 4 Budyſiny SS-muſožo powěſćowego wotdźěła hołbie puſchczichu, ſo bychu ſo na dompucj puſchczike. Dokelž w Budyſchinje hižo wot ranja deſchczowaſche, ſiednaczichu ſo ſe ſwojimi towaršchemi we Neuſalzu telefoniſzy, ſo bychu tamniſchim ſwojim towaršchamj ſdźělili, kajke wjedro w Budyſchinje je a ſo tež ſa wjedrom w Neuſalzu napraſcheli. Dokelž njebeſche nadźije, ſo ſo wjedro połepſchi, ſo ſiednachu, hołbje ſ dypkom 9,15 hodźin rano puſchczichu. Hdyž běchu hołbje najprjedy napoleli, klětki ſ tworoweho dwórniſchcża na namješto pſchi Tſtałańſkej drohi donjeſechu, hdyž w prawym czaſu klětki woczinichu. Sa wokomik běchu wſchě hołbje ſ klětkow a njedźiwajo ſyłneho deſchcża leczachu hołbje hnydom khětro wyſoko, wobkſtachu wjacy króć namješto a leczachu ſ wulkimi czrjódami na ſtronu k Chorielczej. Pſchi deſchczu a pſchi mhi, njebě mózno, hołbje dołho wobkedźbowacj. Dotal njeje hiſchcże powěſćnow dóſchło, hacž ſu hołbje do ſwojeje domiſny doleczałe a kak dołho ſu pſchi hubjenym wjedrje k temu trjebałe.

*

Se **Sſowrjez.** W Bréſowje ſhubichu ſo w nozy pola bura Wittenberga 15 pjeczinjedźelſkich kurjatkow, kotrejž hiſchcże pata wodźeſche. Najſterje je kurjatka tłóſt abo kima wotmjeſka.

S **Błożan.** **Kaž hižo piſachmy, je ſo w nozy k 5. mejej bur Duba ſ Błożan, nan 10 dźeći, ſe 17lětnej Njechej ſ Mjeſchiz ſhubił. Mežera Meſchicjanſki ratar a nehdże 7 metrow kłubołej Panachej ſkale, w kotrejž ſo wjazn niedźela a kotraž je połna wody, widźeſche, ſo w njej 2 cżele płuwatej. W pſchitomnoſcji kriminalneje połizije a żandarmerije ſo cżele je ſkały wuciahnychu, kotrejž ſo jako ſhubjenaj ſpóznaſchtaj. Wobaj běſchtaj ſo ſ powjazom hromadu ſwjazałoj a potom ſtromadnje do wody ſchoj. Dokelž je ſkała khětro błutoła a niepſchiſtupna, bě wobcežne, cżele wunciahnuch. Mjazy wjeſnianow ſo pſchi tym wobdźěli. Cżele běſchtej hižo dleſchi cżaſ we wodze leżałej. Dej na Bukeczanſke pohrjebniſchczo dowjeſechu. Tam ſo piatk pohrjebatej.**

S **Lubija.** Sſwjatkownu pondźelu ſo młody hajnik po pſchikazu ſwojeho hoſtiwa do jeho rewira poda, ſo by tam ſpomhał. Hdyž bě ſo jemu to poradźiło a hdyž chżyſche ſkoro wukurſowaſ, nadobo ſo ſ jeho cżełbu wuſtrěli. Wuſtrěl mſodeho muża do hłowy trjechi a na mječze mori. Bies dwěla ſo tu wo ſamomordarſtwo jedna. Muž je nehdże 50 lět ſtary, 169 zentimetrow wulki, khětro ſyłny, ma ſwětło-ſchěre włoſy a krótke wuſy. Jeho ſportiſka cżapka mjezyſche ſnamjeni C. H.

S **Kulowa.** Na dróhy ſ Kamjenza do Kulowa wutoru popołdnja pola Wóſtinka k ſrażenju mjes motorſtim koleſarjom a kołoježdnym doidże. Leſnecżanſki wjeſnjanoſta jedźeſche ſ motorſtim kołom do Kulowa na ſwjatkowne wiki. Pſchi ſrażenju ſ motorſteho kola ſlecża a ſo khětro cżeſko na hłowje ſtrani. Dyrbjachu jeho do Kulowſkeje khorownje dowjeſeſi. Kołoježdny je ſtróżelemi woteidże. — Na puczu na dźelo 25lětny dźěłacżeſ Mjagkław Weritz ſe ſwojim motorſtim kołom do ſchtoma ſawadźi. Cżeżkoſranjenchu jeho do Khocżebuſkeje khorownje dowjeſechu, hdyž hórſy wumrě. Jeho pohrjeb budże njedźelu na tudyſchim pohrjebniſchczu. — Młody měſchnik Pawoł Groſa je jako kaplan pſchi katoliſkej zyrkwi w Trachenbergu w Schleſiſkej měſtno doſtał.

S **Klětneho.** Kurſus w jězdżenju ſ autom je ſo tu ſańdżenu wutoru ſapoczał a 12 ſajimcow ſo na nim wobdźěla. Pſchichodny kurſus budże ſchtwórtk wot 16 hacż do 20 hodźin. Pſchiſłuſchenzja maja ſo pola Lorzeż ſapohacż.

S **Klětneho.** Po wulkich deſchczach ſaſchłych dnjow ſo w naſchich lěſach wjele hribow, woſebje czerwjenych kujałow, namała.

S **Czernſka.** Po jara wulkich niewjedrach a ſlinkach, kotrejž ſu naſchu wokolinu potrjechiże, poczinaju w niſchich kjerny běrnow wothnjiwacj. Też na jitnych polach ſo žiłdy krupodcja pokaſuja, dokelž ſu ſbite ſtwjeſza wuſchłe. Sa to pak naſche łuki jara rjane žiłe łubja. Wulki dźeł ſ nich je hižo pożrjezeny.

*

Z Łužicy

S **Pózkowow.** Druhi dżeń ſwjatkow popołdnju dóidże k ſrażenju 3 motorſtich kołow na ſtatnej drózy mjes hoſcżenzom „Nowy pſchitwark“ a wotbocżenju drohi do Noweho Mésta. Jedyn ſ motorſtich koleſarjow pſchi tym ſłohka na drohu padny. Sranjenja njeběchu cżeżke, też wężowna ſchkoda njeje wulka. — Ssamſne popołdnje krótko do 6 hodźin ſta ſo na njepſchewidnym ſawinjenju pola prjedawſcheho Langez młyna druhe wobkhadne njeſboże. S Wjaſońzu pſchikhadżaju wozobowy wós ſ dwěkoleſatym pſchiwjeſchakom ſawinjenje pſchekrótko wja. Napſchecziwo pſchikhadżaju wozobowy wós, kiž khětro na prawo jédżeſche, pſchi tym do auta ſ pſchiwjeſchakom ſraſy. Na dobre ſboże pak khětro pomału jédżeſche, tak ſo ſchkoda njeje pſchewulka.

Se **Zitawy.** W Hirſchfeldſkim pſchedewſaczu dźěłacżeſ Alfred Heidrich ſ Woſtrowza ſo ſ jeneje bleſche napi. měnio, ſo je w niej woda. W bleſchi pak bě żeritn luh. Dźěłacżerja dyrbjachu do thorownje dowjeſeſi, hdyž ſ nim wumrě.

Se **Zitawy.** (Sażypnjenjske njeſboże.) Hdyž chżyſche bur Wenzel w Bertsdorfu w ſwojej bróżni pinzu wunurjowacj dacj, ſo w nozy bróżnine ſwiże a ſ nimi tež dźeł tſerſtwa ſżynychu. Na dobre ſboże pſchi njeſbożu nichtó do ſchkody njepſchińdże.

Budyske stawniske powěſće

Serjedu 3. junija 1936.

Narodżenja: 29. 5. Kurtej Waltarjej Kopzy, podoffizérej, dźowka. — 2. 6. Korli Seeligeej, ſarjadniſtowemu aſſiſtentej ſ Neußendorfa, dźowka.

Pſchipowědźili ſu ſo: 2. 6. Jan Hendrich Biedrich Beyer, cżeſła a Emma Berta Doppichejez, pomozniza, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Hans Töpfer, pſchekupſki pomocnik a Johanna Marianna Kubżelez, ſtenotypiſtka, wobaj w Budyſchinje.

Swěrowaſoj ſtaj ſo: 3. 6. Albin Helmut Lorenz, inſtalatěr w tu khwilu fabriſki dźěłacżeſ a Margareta Gertruda Scholczij, friſeiſa, wobaj w Budyſchinje.

Młoda knjeni pſchińdże do wulkotneje rybſarnje, ſo by wězu ſ ſawneho profeſora ſej wobhladała. Na konju ſwojeho wobkhadowanja praſcheſche ſo: „Knjes profeſoro, je drje jara cżeże, taſki poſtawu rybſarjeſ?“ — Hdże tej to!“ ſnapſcheczíwi rybſař. „Że ſyle jednorje! Wosmſpeſki jene kamjeniſko, wotbijeſch njetrjebawſche kromy a rózki, a poſtawa je hotowa!“ — „Ach“, ménjeſche knjeni, ſo ſpodźiwaja, tak jednorje ſej ni wěz pſchedſtajiła njebyła!“

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 4. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,455	100 čěſkoſł. krónow	10,26
100 ſwjacz. frankow	80,29	100 franc. frankow	16,36

Barlinſka burſa, 3. junija. Hacżrunjeż na ſpocżatku burſy pſchedewjaże kupne pſchikazy ſe ſtrony bankowſkeje klientele wjetſchich rosmérow njemjejachu, ſamochu tola pſchi njedoſtatku materiala k nowemu poſtupowanju powabicż. Tola bórſy po poſtajenju prénich kurſow pſchemémenjenje naſta, dokelž burſowny wobkhod ſ powołanja wotpſchedawaſche, ſo by dobytti żobu wſak, tak ſo ſpocżatkowe poſtupy ſo ſako ſhubichu. Na montanowych wikach nadpadnuchu akzije pſchedewſacża Buderus, kotrejž pſchi wobrocże nehdże 100 000 hr. wo 2,75 proz. dóbychu. Na rentowych wikach bě pomérnje cżicho.

Barlinſke jitne wulkowiki. Po wjazndnjoſtnim pſchetorhnjenjiż wicżneho wobkhoda ſo na Barlinſkich jitnych wulkowikach wobkhod khětro pomału ſanoſa a pohibowaſche ſo w dalſchim běhu w mérnych koltjach. Dowoſ ſe ſtrony ratarſtwa ſo powſchitkownje njeje ſeſylnił, mjes tym, ſo na druhej ſtronje napraſchowanje we wſchěch dźělach kraja po rożaj a pſchenżu dale traje. Wowża a jeczmień ſa pjezowańſke ſamery w cżeżſchich druſinach ſo bohatſcho poſtſchitaſej, tola trébne pſchihražki ſo jenoż njeradu pſchiſłmoleja. Sa pſcherżiſkowe druſinu je ſajim wjetſchi. Na mukownych wikach ſo wobrot na krycże bżineje potrjeby wobmjeſowaſche.

Wežera płaczenje w Barlinje zentnar

pſchenży W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożi R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr., G 9: 9,10 hr., — wowża H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Někotre płaczizny ſ Drježdżanſkich wikow.

Huſy, ſarżżare 1,20—1,50 hr., kaczki, ſarżżane 1,10 hacż 1,20 hr., kury, ſtare, ſarżżane 0,90—1,10 hr., kurn. młode, ſarżżare 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ſchczuki 1,20 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 10—60 pf., běrny, po puntach 6 pf., łobola, jedźina 10 pf., jabła 14 pf., khrżen 90 pf., ſołotej, kerżż 5—10 pf., cżerwjenn kał 28—30 pf., ſndrojtn kał 50—60 pf., wiſchnje 0,70—1 hr., pětrſchilka 40 pf., bromat (Sparoel) 20—70 pf., buny 1—1,20 hr., wjerzet 8—10 pf., butra 1,42—1,52 hr., ſeja 8—11 pf.

Płaczizny rězneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

3. junija 1936 — Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 93.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	44
Młode miaſne, niewukormjene, ſtarſe wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	35
Mjenje picowane wſěch ſtarobow	—

Byki: 114

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódſe	38
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	33
Spatne	—

Jałowcy a kruwy: 380.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	41
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	37
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowcy	32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	24
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 1610.

Najlépſe wukormjene (1. drużiny)	72—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—70
Spatne (3.)	48—58

Wowcy: 5403.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (5. drużina)	41—42
Starſe wukormjene (6.)	38—40
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	28—37

Swinje: 9621.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich kżiżenj., hač do 1½ lět ſtare	54,50
Wukormjene	53,50
Mjaſne	50,50
Spatne	47,50
Rancy a ſundrowy	53,50

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	3. 6.	29. 5.		3. 6.	29. 5.
Pšenca	218,0	216-217	bjmy	20,0-22,0	20,0-22,0
rożka	181,0	181,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	módre łubiny	17,5-19,5	17,5-19,5
ječmjeń, nat.	—	—	żołte łubiny	29,0-31,0	29,0-31,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica			raps, wosuſk		
pšeńc. muka	27,55	27,45	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. tſuhanc.		
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruſki	18,70	18,80
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Vik o	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńc. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	rżena „		

Płaczizna za pšeńcu za wuplodżenja 8: 208,0 9: 210,0

Płaczizna za rożku za wuplodżenja 8: 172,0 11: 175,0

Płaczizna za ječmjeń za wuplodżenja 7: 177,0 9: 182,0

Płaczizny za wows za wuplodżenja 11: 167,0 13: 174,0

Płaczizny rězneho ſkotu na Drježdżanſkich ſkótnych wikach.

3. junija 1936 — Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 8

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſce młode	44
Starſe	—
Hewak połnomjaſne, młode	—
Starſe	—
Mjaſne	—

Byki 20

Młódſe miaſne, najwjetſeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjaſne, abo wukormjene	38
Mjaſne	—
Snadnje wuwite	—

Jałowcy a kruwy: 70

Młódſe połnomjaſne kruwy najwjetſele rězneje hódnoſce	41
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	37
Miaſne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjaſne wukormjene jałowcy, najwjetſ. rězn. hódnoſce	43
Hewak mjaſne jałowcy	—

Wowcy: 632

Najlépſe kormjene jehnjata a młódſe kormjene borany	51-54
Srěnje kormjene jehnjata, ſtarſe kormjene borany a derje wuwite wowcy	45—50
Miaſne wowcy	43-45
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40-43

Celata: 1051

Najlépſe kormjene ćelata wot cyca	75-78
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	65-74
Snadnje wuwite	57-65
Naiſpatniſe	52—56

Swinje: 2379

Tučne ſwinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjaſne ſwinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	55
Połnomjaſne ſwinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	52
Połnomjaſne ſwinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	50
Mjaſne ſwinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	55

Radio

Pjatk 5. junija ſo ſtyſchi.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.10 taczele. 11.40 ſa bura. 16 konzert. 18.25 rejwanſka hudźba ſ Warſchawy. 19 taczele k ſwjatokej. 20.10 konzert.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 ranſchi konzert (ſ Königsberga). 11.45 ſa bura. 17.30 taczele. 18 hudźba k ſwjatokej. 19 hra „Till Eulenſpiegel“. 20.10 „ſynkofilm“.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma. Hamburg: 20.10 konzert k dopomnjeczu na Korlu Marſiju ſ Weбera. Wrótſław: 20.10 OS-kantata. Köln: 20.10 „Wojazy-kameradoje“. Stuttgart: 20.10 hudźba Joſefa Haydna. Praha: 20.50 „Cżerna bajka“ wot Suka. Budapeſt: 20.55 opera „Tannhäuſer“, 2. a 3. wuſtup.

Hłowny redaktor Marko Smolerj w Budyſchinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnoſt Dučman w Budyſchinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerj w Budyſchinje a za nawoſtki dr. Jan Cyž w Budyſchinje. — Wudawa a čiſći dr. Jan Cyž w Budyſchinje.

D. A. IV. 1936 2098. — W tu khwilu tarifna liſtina čo. 5 płaći.

Nowosće z cyłeho swěta

Njesłnaty do koleśatki tśelik.

Słužobnu holzu, kotraž běšche w Drježdźanach we słužbje a kotraž zwjatkownu póndźelu wokoło 9 hodźin so na dompucź do Radeburga k tśarschimaj poda, nětkaj 400 metrow pśed Berbisdorfom njesłnaty koleśaŕ nadpadny. Sa njej spěchnje jěchu wón do njeje se zwojej bróniju do khribjeta tśeleše. Njesłnaty koleśaŕ po niekłutku z koła łkocki, wobroći pak so potom, so by na stronu do Moritzburga dale jěł. Je wokoło 160 zentimetrow wułki, nětkaj 18 hacź 19 lět stary, běšche bjes klobuka a měješe na zebi brunu jaku.

Wułki woheń w Rouenu.

W Rouenu su so 2 wułkej kólni a jena garaža spalile, w kotrejž bě 8 cźežitych wosow, kaž teź wułki skład bawiwny. Schłoda so na 5 milijonow frankow wobliczi.

Pjeni w Parizźsko-Marseillesiku spěchniku.

W Parizźsko-Marseilleskim spěchniku su cźicho pjeni franzowsky matrosojo, kiž na zwjatkownu dowolenźu jědźechu, wułki skandal nacźiniłi. Jedyn z matrosow so je zwojim towaršcham dla znadneje pschicźiny swadźi a pschi tym so tak roshori, so zwojeho pschećźiwnika do palza kusny a sa nim potom z wotewrjenym nožom po zyłym cźahu honješe. Pschesćěhany do cźahowoje płokaŕnje cźekny. Pschi najbliśšim sastanischcźu mějachu cźio żandarmojo najwjetschu prózu, so bychu nad hobrźcu twarjenym mužom dobyli, kiž viecźaty, kotrež so jemu wokoło rukow swjasachu, z łohkoscźu rostorhny. Dołho trajesche, prjedy hacź mójachu jeho pschewinjeć a wotwjesć. Jeho towaršchej dyrbjesche so w łazarecźe palz wotewjacź.

Kolije Jerusalemsko-Lyddaskeje żelesniźy so sapuśćile.

Na Jerusalemsko-Lyddaskej żelesnizy běchu wutoru kolije swutorhali. Nadźijachu so, so móže so wot śrjedy sašo po żelesnizy jěźdźić. Wutoru je sašo na wschelakich městnach Palestiny k tśeleńcam dóschło.

Syn wotpołucźi winu swojeho nana.

Pschi wułkim pschewojnym njeshožu na južnej Morawje, pschi kotrymž, kaž je znate, so 31 dźěćźi w rěcy Dyjź tepi, je 11 lět stary Alfred Fiebich 6 hodźinskolesniśkim njeshožu, kotrež bě so hu jawinował, słužbu shubi. Wot tuteho cźasa dyrbjesche so swójba se znadnej zentu ziwicź. Nětko so wo to prózuja, so bychu nanej połnu pensiju dali. We woczomaj zobućłowjekow je syn winu swojeho nana wotpołucźił.

Přilopk

* **10 hodźinow mjes żrawizami.** Kaž z dźiwom je so, kaž Barlinske pschipołdnische nowiny piśaja, němski pasaźěr němskeho parnika „Mangoni", němskeje afrikskeje cźarn smjerćźi wukhowaŕ. Parnik „Manaoni" běšche na dompucźu dźeń psched Boźim stpicźom w Adenskim saliwje. Běšche jara horzo, a jedyn pasaźěr, kiž chajsche so wukhłódźicź, so pschi kromje łódźe zgubny. Pschi tym z łódźe padny, schtoż nichtó na njej njepytny. Hdyž so niewrócźi, jeho pschećelsko na łódźi wjednistwu łódźe wosswědchu, so je po łdaću shubjeny. Łódź so hnydom na pytanje za shubjenym puschćźi. Po hodźinydołhim njewuspěschnym pytanju pak dale jědźeschе, dokelž dźeń teź nichtó njewidźeschе, hdže a hdy bě so njeshoże stało. Nichtó njewěrjeschе do teho, so je hischcze możno, młodeho muża wuthowaćź, pschetož w Adenskim saliwje so z wjele tyhajazimi żrawizow mjerwi. 10 hodźinow posdźischo pak je hollandski parnik „Sembilan" z łódźe padnjeneho z cźrjódy żrawizow wułojił. Kaž wuthowany powědasche, je so zyle směrom psched żrawizami sadźerjał a tak so psched nimi wuthował, hacźrunje wokoło njeho pluwachu. Hodźiny dołho je městu smjerćź psched wocźomaj měł. Na zwoje wumóženje njezbě wjazy myślił. Tśi łódźe běchu nimo njeho jěke, tola bo jeho njeběchu dohladałe. Hakle schtwórta łódź bě jeho pytła.

Swjatoczny statny pohrjeb sa generała Litzmanna.

Ssrjedu popołdnju pschewodźachu generała Litzmanna k pósledniemu wotpocźinkej. Na zwjatoczným statnym pohrjebje wobdźěli so teź wjednik Adolf Hitler, dale pólny marschall z Blomberg, wjednikowy zastupjeŕ Rudolf Heß a wjele ministrow. Na wobraźu widźimy małe pohrjebnischcźo w Dagowje, do kotrejož wožadny Nowy Globßow złuscha. Pschi rowje pschiwusni morweho śteja, sady w śrjedźa je spójnacź wjednik z wójnskim ministrom a druhimi ministrami. (Scherl Bilderdienst, M.)

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 6. Juni 1936, von 8—9.30 Uhr die Nrn. 4101—4400: Rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Der **Gemeindeweg von Wiesa nach Hennersdorf** wird in Flur Wiesa vom 8. Juni ab bis voraussichtlich zum 13. Juni 1936 wegen Beschotterung für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird über Wohla verwiesen.

Kamenz, am 2. Juni 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Die Polizeiverordnung der Amtshauptmannschaft Kamenz vom 1. März 1907, den **Alkoholgenuß in Steinbruchsbetrieben** betr. ist abgeändert und neu gefaßt und gleichzeitig mit den Bezirk der Stadt Kamenz ausgedehnt worden.

Ihr Wortlaut wird hierdurch bekanntgemacht.

§ 1.

Das Einbringen aller Arten von Branntweinen in Steinbrüche, Steinbruchswerkstätten und das einen Steinbruchsbetrieb umfassende Gelände, einschließlich der darauf errichteten Kantinen, ist verboten.

§ 2.

Das Abhalten von Zechereien (z. B. anläßlich sogen. Geburtstagstrinken) ist auch bei Genuß anderer alkoholischer Getränke als Branntwein in- und außerhalb der in § 1 bezeichneten Orten — auch nach Betriebsschluß — verboten. Die Gefolgschaftsmitglieder haben die Kantinen oder die sonst zu ihrem Aufenthalt bestimmten Räume spätestens eine Stunde nach Betriebsschluß zu verlassen.

§ 3.

Betrunkenen und angetrunkenen Gefolgschaftsmitgliedern ist der Zutritt zu den in § 1 genannten Orten und der Aufenthalt an ihnen verboten.

Sie sind von den in Absatz 1 bezeichneten Orten vom Bruchleiter oder der von ihm zur Aufsicht bestellten Person sofort wegzuweisen.

§ 4.

Der Bruchleiter oder der von ihm bestellte Vertreter und, soweit es sich um Kantinenräume handelt, deren Inhaber haben über die Beobachtung der Vorschriften der §§ 1—3 zu wachen und bei deren Uebertretung Anzeige zu erstatten.

§ 5.

Zuwiderhandlungen gegen die vorstehende Vorschrift werden nach § 147 Ziffer 4 der Reichsgewerbeordnung mit Geldstrafe bis zu 300 RM., ersatzweise mit Haft, bestraft.

§ 6.

Diese Verordnung tritt am Tage nach ihrer Veröffentlichung im Amtsblatt der Amtshauptmannschaft Kamenz in Kraft.

Ein Abdruck dieser Vorschrift ist bei Vermeidung von Geldstrafen in allen Steinbrüchen und Steinbruchswerkstätten an geeigneten, allen beteiligten Gefolgschaftsmitgliedern zugänglichen Stellen auszuhängen und im lesbaren Zustande zu erhalten (§§ 120e Absatz 1 Satz 2, 150a RGewO.).

Kamenz, am 29. Mai 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.
Der Bürgermeister zu Kamenz.

Towaŕstwowske powěsćnikl.

Drježdźany. „Hromadnik" změjo jutře štwórtk 4. 6. wječor we 8 hodź. swoje mšsačne posedźenje we Johanneshof. Přińdźe prawje bohaće.

Předsyda dr. Wjacslawk.

Žonjace 845

Capki nowe formy 1,25 98 pj. **75 pj.**

Bluzy z krótk. ruk. 3,45 2,95 **1.25**

Suknje 5,50 4,50 **3,95**

Rukajcy 1,75 1,50 **1,25**

Šawle z wum. šidy 1,45 1,25 **98 pj.**

Bokelmann Nachf.
mětśel Curt Müller
w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 2
rózk Kamjentneje hasy

Sobotu, 6. junija 1936, dopołdnja w 10 hodźinach so na **finanecnym hamće w Budyšinje** na Serbsk. hrjebj. čo. 3 sćěhowace wěcy zjawnje přesadźuja:

Wšelake drasty, škórnje, kože, dwě kupańskej wani za dźěći, stare kridło, dwoje husle, klarineta, gramofonowe tačele, dwaj blidowoj časnikaj, budźak za pućowanje, „Gabo"-aparat za scóplenie wody, khamor za cigary, mała dźělba cigarow, bidko za šiće, pisańska mašina.

1137

Wukonjeńska městnosć financeneho hamta w Budyšinje

Trjebane 904
mužace a žonjace kola
holcace kola
tunjo na předań
J. Schieback w Budyšinje na Mužak. dr. 4

Bydlernje, 68
lěhańje, kuchinje, połstrowene twory atd., jen olij we mehle kupujeće tunjo pola
P. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej dróhy 4. — Rěc serbsky.
Mam swoju połstrowańnju. Mandźelske požonki přijimam

Dla žeńtwy nětčiśeje pyta so k 16. 6. abo 1. 7. při dobrej mzdźe
domjaca holca,
a to Serbowka, kiž je w domjacym hospodaŕstwje dźěłała, móže wariś a njeje młódša hač 20 lět,
do Žitawy.
Bliže zhoniće w Serbskej kofejowni w Budyšinje. [1126

Dźěćace kolesa
we wšěch wulk. a płaćiznach
J. Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej dróhy čo. 4
824

Čorne a barbne
žiłdźane
łěćne jaki
nětkaj. 100 šěroke
m **3,25**
Schaaf
1110

Što přinjesu ći Serbske Nowiny

Kóždy dźeń
přińdu do serbskeho domu

Ze Serbow
Z narodneho žiwjenja
Hospodaŕski a burski rozhlad
Politiku
Z blizka a z daloka
Hamtske powěsće
Roman — Powědanćka
Kućik za dźěći

Přilohi:
Serbski Student
Łužica
Naša Domowina
Přiloha za dźěći

Serbskeho ludu
jenički dźenik

A to wšitko za nizki abonentny pjenjez. Zakhowaj jim swěru! Pomhaj nam dobyć nowych čitarjow! **1.50**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 129 — Budyšin — Pjatk 5. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Strajk w Francowskej so strašnje wuwiwa

Strajk w franzowskej metallowej industriji so pschezo bole rozschěrja. Położenje w strajku je so wczera znowa pschiwóstsiło, dokelž su bjželodawarjo wobsamknyli, so nětčišše jednanja z dźěłaczerjemi sastaja. Dźěłaczerjo wumělenje njedopuschczenjeja, so buchu fabrikske městnosce wopschimowali.

Dźěłodawarjo su ministerskemu presidentej list pschepodali, w kotrymž pisaju, so je nětčišše położenje revoluzionarne. S wobžadźenjom fabrikow dźěłaczerjo wobchadźowe prawo franjeja.

W Lillu je schtwórtk dopoldnja njehdže 13 000 dźěłaczerjow metallowe industrije a kajerjow swoje dźěłarnje wobhadźiło. W Lensu dźěłaczerjo železnischkich dźěłarnjow strajkuja. W Toulousu so w nětkotrych dźěłarnjach automobilow strajkuje.

Schtwórtk wjeczor su w Parisu tež wobjezdźerjo nowinischich pschedawarnjow a pschedawarjo nowin wobstankyli, so pjatk rano zwjoze dźěło složa. Swjatk Parischkich nowinischich nakładnikow je schtwórtk popoldnju wobstankył, so hač do pjatka w 24 hodźinach žanych nowin njewudawa.

Pschistajeńcy su w Parisu tworowy dom a wulke klamy jenakich płaćisnow „wobhadźili". Wočakuje so, so so **pjatk** tež druhim tworowym domam tak kedźbe. We wschelakich druhich klamach, mjes nimi pschedawarnjach zyrobu a jich wotnoškach, pschistajeńcy tehornunja strajkuja.

Franzowska sjawnosć so jara njedospołnje wo strajkowym położenju powuczuje. Tohodla so mjes wobydlerstwom wschelake powěsce rozschěrjeja a lud do njeměra nje. W nozy k schtwórtkej móžesche so Parižka zentralna witowarnja zyrobu jenoż z wobcežnosćemi z zyrobu sotarać. Rozwožowanju tworow w Parisu z njedostatkom benzina nowa wobcežnosć rosty. Wschelake tankowarnje hižo benzina nimaju. Pschi njedostatku tworow so tute hižo podroženja.

Hižo straikowe njeměry w Antwerpenje

Strajk, kiž su kommunistojo w Antwerpenskim pschistawje naschkarali, je so schtwórtk tež na dźěłaczerjow mechdźelażeje industrije wupschestrěł. Antwerpenskim wojskam je so poručiło, so buchu so na alarm pschihotowali. S tym ma so njeludym pschekwapjenjam sadźěwacz.

S Antwerpena so hižo wo mnohich pschipadach powě. Straikowazy su 150 kokojšćidnych postajili, so buchu k dźěłu swólniwym snjemóžnili dźěłacz. Psched składźischćom dóńdże k srażenjam. Tam dźěłaczerki nusowachu, so dźěłacz pschestachu. Policija dyrbjesche na wschelakich městnach sakrocziš, dyrbjesche samo z wótrej bróniu postupować, so by hyły strajkowazych rozehnała.

Schtwórtk popoldnju w Antwerpjenje znateju hollandskeju kommunistojo sajachu. Běschtaj so mjes pschistawskich dźěłaczerjow podałoj a jich k spjeczeńzy nadpjerakoj.

Strajkowe hiban'e w Španiskej so zesylniło

W pozdnich dnjach je so strajkowe hibanje we Schpaniskej njehměrnje rozschěrilo. Powě so, so tam nehdže 150 000 dźěłaczerjow strajkuje. Provinza Malaga je so najcežšo je strajkom potrjechiła. Tam so we dźesać městach strajkuje.

W Madridže je zrjedu 40 000 dźěłaczerjow swoje dźěło složiło. Dotal wotpebje twarzy dźěłaczerjo strajkuja. Na Madridskich pohrjebnischćach su tež rowarjo zapoczeli strajkować. Jenoż tełko rowow je wurytych, so sa dwaj dnjej dosahaju. Bychu-li rowarjo dźěše hač dwaj dnjej strajkowali, by so Madridske měschczanske zarjadnistwo psched thutne prašenje stajiło. Dotal wo njeměrach niczo njebě znate.

Mordowanje a rubjenje w Španiskej

S nětkotrych schpanischich provinzow so wo nowych pschipadach powě. We Santandru njesnaty cżłowjek w kofejowni direktora sozialdemokratiskich nowin „Region" nadpadže a nětotre krócz do njeho tšeli a jeho mori. Hosćo kofejownje so sa nadpadnikom puschczichu a jeho doscežnywschi satšelichu. Na podobne waschnje radikalny lewizar jastwowcho direktora w Sevilli złonzowa, kiž z nětkotrymi pschecželemi w kofejowni pschebywasche.

W Alorje cżrjóda strajkowazych kommunistiskich ratarskich dźěłaczerjow dwór nadpadže, so by jón wobhadźerjej sebrała a jamo na nim hospodarila. Jako wobhadźerjo nadpadnikam napscheczo stupichu, tšeleńza nasta, pschi kotrejž so jena wožoba mori a dwě wožobje so cżežko sranischtej. Se žužodnych wjow su so policajske wotdźelenja wupółkłe, so buchu so wobnowjenje porjada postarałe.

W Malasy kommunistojo duchownemu nadpadachu, kiž mějesche 3000 pesetow mšodnych z pjenjes pschi sebi. Nadpadnizy duchownemu wurubichu a z wutřelemi z pistole sranichu. Pschi sranjenju politiskich pschecżiwnikow so saschit a dźěci, kiž zebi na dróży hrajkasche, khětro sranischtaj.

W Saragossy anarchistiscy syndikalistojo do pižarnje swjatka sozialdemokratiskich dźěłaczerjow bombu potožichu. S rosbuchnjenjom bomby so tójschto schkody naczini a so dwě wožobje sranischtej.

Herriot so za presidenta francowskeje komory wuzwolił

Schtwórtk popołdnju je franzowska komora wo wólbje swojeho presidenta wothłosowała. Herriot je so z 377 hłosami sa komorneho presidenta wuzwolił. Prawizarski sapołłanz Palat dosta 155 hłosow.

Sa městopresidentow je komora jeneho komunista, dweju sozialistow, jeneho radikalneho sozialista a dweju zastupjerjow prawizy wuzwolika. Dokelž su prawizarske strony schtwórtk popołdnja wotpokasałe, so městopresidentow do komory połsčelu a staj so jich zastupjerjej z hłosami jich pschecżiwnikow wuzwolikoj, je móžno, so smjetaj so połdźelschej městopresidentaj hischcże ras wolicz.

Dr. Frickowy wopyt w Drježdźanach

Dźenja pjatk pschipołdnju ¾12 hodźin je němski minister dr. Frick pschi manifestaziji na nowym zwjedženiśtwie městnje psched finanznym ministerstwom z narodnju Kralowski brjóh wotewrił. Psched tutej zwjatocznosću, z kotrejž so stuk Drježdźanskeho wyschschcheho měschczanosty Zörnera zjawnosći pschepoda, su zakazy statni ministrojo w 11 hodźinach němskeho znutskowneho ministra w zwětšowym dworje finanzneho ministerstwa powitali.

Sapitanje nabožiny pschi polizajskich pschełtschowanjach.

Němski a pruski minister znutskownych naležnoscjow je z wukazom na krajne knježerstwa a w Prukej na wschitke polizajske wyschnosce postajił, so ma so pschichodnje pschi samolwitych pschełtschowanjach na polizeji sapitać, kotrej nabožinje poczeżeny cżłowjek pschiběrascha abo kotrej nabožinje je prjedy pschiběruschał.

Dr. Ley k němskemu rjemjeślniskemu sjězdej 1936.

Němski statny organisazijski nawjednik dr. Ley je němskemu rjemjeślniskemu sjězdej 1936 postrowjace słowa póstał. W zwoiim postrowje rjekny, so letuschi rjemjeślniski sjězd pokaże, kak rjemjeźko pschego bóle do němskeje dźěłoweje fronty rosce. Wón strowi němske rjemjeźło w rjanym měsce Frankfurcze a pscheje, so by sjězd był se zhonowanjom za rjemjeźło.

Mussolinowa dźowka w Barlinje.

Hrabinka Edda Cianowa, dźowka Mussolinia a mandźelska italskeho nowinarstwoweho a propagandoweho ministerstwa, je do Barlina pschijeła. Tam wona pola swojeho zwaka a zwakowje hrabje a hrabinki Magistrat pschebywa. Hrabja Magistrat je półzanzitwowy rada na italskim półzanzitwje w Barlinje. Hrabinka Cianowa nehdže tydźeń w Barlinje wostanje.

Presidenta němskostatneje banki do krótkoraniscbeje Europy puczuje.

Jako nawjednik notoweje banki zo president němskostatneje banki dr. Schacht w pschichodnym tydźenju w Stadle do Beograda, Athena, Sofije a Budapesta poda. Puczowanje zo k tomu stanje, so by president němskostatneje banki na wopyty presidentow notowych bankow tutych městow, kiž zo w pozdnim czasu w Barlinje wotměchu, wotmolwił.

Madarjaga pola Benesscha.

Schpanischi sastupjeł pola Swjatka ludow a pschedsyda wubjerka wobzomnacżoch Madariaga je do Prahi pschišeł, a je presidenta czěskoslowakskeje republiki dra. Benescha w priwatnej audienzy wopytał. Kaž zo powě, sej zo statnik kaj wo wobchowanju sanftsijow Swjatka ludow pschecżiwo Italskej rosrěczowałoj. Madariaga chzyschce zo wobhonicz, kak Benesch w tutym nastupanju myšli. Potom zo do Bukarešta poda, hdźež zo statni wjednizy Makeje ententy shromadża.

W Francowskej so nowe knježerstwo wutworiło

Ministrojo a statni sekretarojo zo pod wjednistwom ministerskeho presidenta Sarrauta schtwórtk popołdnju ½5 hodźin k presidentej franzowskeje republiki podachu, so buchu jemu wosjewili, so sastojnistwo staja. President republiki wjeczor w 6 hodźinach Leonej Blumej poruczi, so by nowe knježerstwo wutworił. Wjeczor w 9 hodźinach Leon Blum zobustawy noweho knježerstwa presidentej republiki pschedstaji.

Leon Blum je swoje knježerstwo takle sestajał: ministerski president: Leon Blum; tšo statni ministrojo: Chautemps, Paul Faure a Violette; zwonkowny minister Yvon Delbos; minister sa krajne sakitanje a wójnske naležnosće a sobom namjetny ministerski president: Daladier; minister wójnskeho namórnistwa: Gasnier Duparc; minister lětarstwa: Pierre Cot; znutskowny minister: Salengro; justizny minister Marc Rucart; minister za narodne wobšehnjenje: Jean Zay; finanzny minister: Vincent Auriol; minister sa narodne hospodarstwo: Spinasse; wikowarski minister: Bastid; minister za zjawne dźěła: Albert Bedouce; minister za kolonije: Maurius Moutet; pósłki minister: Jardillier; minister za ratarstwo: Georges Monnet; minister pensijow: Albert Riviere; dźěłowy minister: Lebas; minister za ludowu zwowotu: Henry Sellier.

Pótom je so tšo hischcże licżba statnych sekretarow pomjenowała. Mjes nimi su tři žony. Leon Blum je wosjewił, so je jeho knježerstwo pjatk popoldnju ke knježerstwowej radze a zobotu dopoldnja k ministerskej radze swołuje, so by wo knježerstwownym wosjewjenju wuradźowało. Wosjewjenje ma so zobotu popoldnju parlamentej pschedpołożeć.

Leona Blumowe knježerstwo je 102. knježerstwo sjeczeje franzowskeje republiki a je prěnje knježerstwo, kiž je sozialist wutworił. Knježerstwo wopschija 36 ministrow a statnych sekretarow abo wyschschich kommižarow. Pjeć zobustawow knježerstwa senatej pschedłožuschcha, 27 zobustawow pak komorje, swjetni schtyrjo njejsu zobustawy parlamenta. Prěni krócz so tež žony na franzowskim knježerstwje wobdźěleja.

Wulki proces dla wjelepřerady w Katowicach

Pšched wulkej khlostajej komoru w Katowizach je žo štrjedu prozeš pšecejšwo 119 wobškarženym dla wjelepšerady sapozjał. Prozeš běšche žo hižo pšched dołhim časom pšchipowědźił. Wobškarjenych winuja, so su politiski tajny swjask organizowali, so bychu dźele kraja i pólskeho štata wottorhnyli. Nimo teho štyrjoch wobškarjenych winuja, so su žo z wožobami stšeljeli, kiž w słužbje zuseje možy stoja.

Wobškarža 43 z maršinu popišanych stron wobšahuje. Wobškarjenaj Pawoł Maniura z Měroweje Hěty a Josef Sajonz z Antonineje Hěty žo winujetaj, so staj tutu tajnu organizaziju załožiłoj a nawjedowałoj, kiž je 12 městnych skupinow a někotre tyšaz žobustawow měła. Wšchitzy wobškarjeni su pólšzy staršenjo.

Sa prozeš su žo wobjebite pšchiprawy stałe. Dla njedostatka městnosce šmědźachu jenoz zastupjerjo tukrajnych a wukrajnych nowin a někotši ručniza zastupiš. Wobškarjeni su swjetšcha bjes dźěła. Na prozeš je 12 pocjeržazych šwědkow štalanych, wobjebje policajšy a kriminalni zastojniza. Tšo Katowizšy ručniza, kiž su žo hamtšy postajili, wobškarjenych jakituja.

Hdyž běchu žo personalije wšchitkich wobškarjenych zapisałe, štatny ručnik namjetowaše, so maju žo zchwilu pobrachowazy wobškarjeni zajecz abo so žo kojeršti list sa nimi pósjele. Pšcheczitanje wobšchérneje wobškarjby tak dołho traješe, so mózeše žud hakle pšchipołdnju zapoczęcz dopołnuš pšchepytowacz. Jako pšeni žo hłowny wobškarjeny, 34letny samkar bjes dźěła Josef Sajonz z Měrowje Hěty pšcheštušchowaše. Tutón rjekny, so žo dospołnje njewinowaty cjuje. W lěcze 1934 je jeho Pawoł Maniura, kiž je do žmjerzce schoł, sa załoženje organizazije, kotrejž je tamny němške mjeno dał, dohył, haczrunjež wón ženje žanej němšej organizaziji njepschistuschesche a też mjes Němzowstwom njeběšche znaty. Wón je do organizazije zastupił, dokelž je Maniura pschezo sašo powědał, so pola pólskich wyschnoscow prawnu płacziwosčz tuteje organizazije dozpěje. Pšcheštuschowanje wobškarjenecho traješe hacz do 7 hodźin wječor, potom žo prozeš na schtwórtk wotstorči.

Schwedšti kral w Finskej.

Schwedšti kral Gustav V. je na panzerowanym tschižaku na štatny wopyt do Finskeje pschijěł. Kral je z hosčzom finskeho štatneho presidenta Svinhufuda na jeho lěčnim hrodźe Gullbrandje.

Zhromadźizna Zwjazka ludow 23. junija

Kaž žo z Londona powě, žo na sakładze argentinskeho namjeta zhromadźizna Zwjazka ludow najskerje na 23. junija powoła. Požedźenje rady Zwjazka ludow, kiž je žo na 15. junija postajiło, žo najskerje wo tydźeń wotstorči.

Reuterez telegrafowarnia w Londonje žo we žwoje rosprawje pschečziwo pišanju někotrych wukrajnych nowin wobrocža, so je žo argentinski namjet na swołanje połnoce zhromadźizny Zwjazka ludow w pschesjenosči z Jendželskej sapodał. Argentinski pósłanz we Londonje je hakle po wojewjenju namjeta žwojeho knježeństwa pola swonkowneho ministra Edena pobył, so by jemu wo pschičzinach tutoho namjeta rosprawjał. Je jemu praził, so ma Argentinska sa radno, so žo važne wobłamknjenja w Genfu njebychu w njepschitomnosči mozow, kiž nječu w radźe sastupjene, stałe.

Rozrěčowanje mjez Mussolinijom a Schuschniggom

Schtwórtk je žo italski statny sekretar Suvich do Forlia podał, hdjež Mussolini hižo pschebywa. Kaž žo se spuschčzomnje strony powě, Suvich hacz do piatka wjeczora w Forliu wostanje. Powschitkownje žo wotczakuje, so žo Mussolini a Schuschnigg, kiž schtwórtk popołdnju hischčze we Viareggiu pschebywasche, piatk w pschitomnosči statneho sekretara Suvicha setkataj.

*

Awstriski minister Ludwig je schtwórtk pschi nowinarskim rozrěčenju wo Schuschniggowym puczowanju do Italskeje prajił, so žo pschi tutym puczowanju jenicžzy wo wotczeństwjerski dowol jedna. Wón wschitke wudawanja rasnje wotpokasa, w kotrychž žo spyta, Schuschniggowe puczowanje z praschenjom Habsburgskich do swojka pschinjesecz. Hewak pak minister Ludwig pschisna, so žo Schuschnigg piatk popołdnju z Mussoliniom setka. Ssobotu wječor abo njedźelu rano žo Schuschnigg do Wina wrócži.

Frontscy wojowarjo pola krala Eduarda

Jendželski kral je wutoru wjednikow wukrajnych frontskich wojowarjow pschijał, kotšiž běchu žo na lětuschim zkhadźowanju jendželskeje legije w Buxtonje wobdźelili. Němskich frontskich wojowarjow zastupowaschtaj Sakso-Coburgski wójwoda a H. G. Stahne. Pschitomni běchu też general wjerch Schönburg-Hartenstein (z Awstriskeje), general Wezjow (z Bołharskeje), general hrabja Takach-Tolbay (z Muherskeje), general Weigand jako zastupjeř Franzowskeje a general z Burch za belgiskich frontskich wojowarjow. Kral žo tšischtwórcz hodźiny dołho z frontskimi wojowarjemi rosmołwjesche, kotrychž president jendželskeje legije generalny major Frederic Faurice jemu pschedstaji. Kaž nowiny „Daily Telegraph" pišaju, je kral Eduard pschi audijenzy žwoje žylne pschecze wospjetował, so bychu frontowi wojowarjo też w pschichodźe za wěz měra dźełali a žo w tutym duchu skhadźujo wo žwojich nasbonjenjach a nusnosčzach rěčeli.

Italska njepschihotuje na dźełowu konferenzu.

Mjezra schtwórtk je žo w Genfu mjesynarodna dźełowa konferenza k žwojomu wuradźowanju sešła. Italske knježeństwo je direktorej mjesynarodneho dźełoweho hamta telegrafiju sdźeliło, so žo italske wotpósłanstwo na konferenzu njewobdźěli. Pšched něhdže dwoma njedźelomaj běšche žo italske wotpósłanstwo sa Genf pschipowědźiło.

Nadpad na jendželski wojerski transport w Palestinje.

Kaž žo z Jerusalema powě, je žo nadpad na transportirski cjah wotkryl, kiž bataillonaj jendželskich wojakow z Egiptowskeje do Jerusalema wjesešche. Lokomotiva, kotraž pšcheb transportirkim cjahom jědźeše, z kolijow wujědźe. Hdyž běchu kolije zwuporjedźili, mózachu žo wojacy bjes schkodu do Jerusalema dowjesčz, hdjež po měschczanskich dróhach cžehnjechu. Na dróhi z Jerusalema do Hebrona staj žo mostaj do powětra buchłoj.

Kosu najlěpšeje kajkosče

znamki **„Elektra"** z kołkom, kiž přez 200 lět wobstejaca twornja zhotuja, dostanječe we

železowym dworje 1131

Joh. Miessner

Pschijězde knježeństwa k czeszi mjesynarodneho prawnistkeho kongresa.

Statne knježeństwo je w běłej sali Barlinskeho hrodu wobdźělnikow pschi mjesynarodnym kongresu sa kjemjelniski prawnistki schkit pschijjało. Wjele žobustawow diplomatiskeho korpsa žo na tutym žwjedźenskim sarjadowanju wobdźěli. Tu postrowuja statny justizny minister dr. Gürtner (w prawo) franzowskeho wupósłanza Francoisa Ponceta. W lěwo knjeni Gürtnerowa.

(Scherl Bilderdienst, M.)

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedleŕ.

27] (Pokračowanje.)

Maŕka zhladowaše won do krajiny, bjez začuwanja teho, zo na městnje steješe, kotrež wot nutŕka a wonka wšo přetrjecheše, štož bě hdy widźała. Wona jeničzy na wumoženje a wjećenje mysleše a tohodla wokolne predmjety jeno z počahom na to wobhladowaše. Mjelčicy steješe při woknje, zejhrawanju šlewjerja přihladowajcy, zhladowaše potom zamyslena do mócnych dubowych halozow a złožowaše wot jow wóčcy nad runinu, přez kotruž dyrbješe wón přińć.

XV.

Wjacore hodźiny přeby Maŕka w stysknjej samoće. Přez wokno za swojim lubym hladać, bě jejna jenička zabawa. Tola tón jej žaneho postrowa njepřikiwaše, hač runje so wokoło lěsneje kromy stany twarjachu a mjez zdónkami štomow sta čemnych podobow hibachu. Na hrodowskej wěži so połodnjo zazwoni, a bórzy na to zastupi služobnik do jstwy, kotryž někotre dobre jědźe a nješto wina njeseše. Maŕka jemu z wopŕedka mjelčicy přihladowaše, potom pak ruče k njemu přistupi, jeho ruku zapŕija a z prošacym hłosom dźeše:

„O wumóžće mje wot tuteho města! Ja Wam to kralowscy zapłaću."

„Rjana Serbowka, wot tudy žaneho wućeknjenja njeje, jeli zo maličkosć njewopruješ."

„Chcu wšak Ći wšo woprować, štož mam! Njezasuń jeno zasuwadło, hdyž won póńdźeš, přińdź potom k židej Levijej, a wšo, štož wobsedźu, je Twoje."

„Njezrozumm mje wopak, njezbožowna holčka! Najwjetši mi přinjeseny wopor njemóže Ći ničo pomhać; derje pak mała lubosć, kotruž mojemu knjezej wopokažeš. Tuž podaj so do swojeho dóńta a — čim skěršo, čim lěpje za Tebje!"

„Na nihdy!"

Maŕka stupi bjez dalšich słowow k woknu a hladaše do daliny.

„Za poł hodźiny přińdu zaso a wotkryju blido; njezapomńce z najmjeńša na jědź!" Z tymi słowami służobnik woteńdźe, čežke zasuwadło zasunywši. Maŕka so jědźe njedótkny; poł hodźiny so miny, a wona steješe přeco hišče kaž skamjenjena na tym samym měsće, na kotrymž bě ju służobnik wopuščił. Tu zasłyša, zo so jeho stupy po dołhej khódbje zaso bliža. W tej mysli, zo budźe snano hišče z hóršim spytowana dyžli ze samej jatbu, přiskoči k blidu, dozaše kruch załty a mjasa a skhowa to do jeneho kuta. Potom nješe přihladowaše, kak służobnik ze zbytkami woteńdźe a durje z nowa zamkny.

Nazymne słónco běše w domčk šło, a kołowokoło města sapotachu při kromje lěsa wohnje husytskich strażow. Stohłósny duchowny spěw Husytow swjatočnje k městu klinčeše. Spěw bě doklinčał, a Maŕka hišče na stronu wohnjow zhladowaše, jako so na khódbje stupy słyšeć dachu.

„Někto mój spytowaŕ dźe", wona při sebi rjekny, „Knježe Božo, wumóź mje z jeho ruki a wobarnuj mje před hańbu!"

A wopraudźe bu zasuwak z łohka wotsunjeny, durje rozhladnje wotewrjene, a derje znaty młodźenc zastupi do jstwy. Z jenym skokom bě jemu Maŕka po boku; hižo běše durje dobyła a so přez nje čišćeše, jako ju won z mócnej ruku zapŕija a ju bóle wróćo njeseše dyžli wjedźeše. Lědy bě ju w najdalšim rózku stwy posadźił, skoči sam k durjam, je porjadnje zamkny a kluč při sebi skhowa. Maŕka na njeho ani njepohlada a so wot njeho wotwobroći. Wón k njej přistupi a so jejneho ramjenja z łohka dótkny. Tola wona nazad stupi a třepjetajcy rjekny: „Njedótkńće so mje ze swojimaj wopancanymaj rukomaj!"

„Lubozna holčka", młodźenc měrnje wotmolwi, „Ty sy mi česćowanje a wobdźiwanje wotnuzowała. Hišče žanu Twojeho rodu a wosebje Twojeho stawa njenadeńdźech z tak wabjacej podobu a tak čistej wutrobu. Tola njewěŕ, zo wottud wućeknješ. Twoja płaćiwosć powjetša jeno žadosć za Tobu. Snano — snano, jeli mi swoju pokhilnosć přiwobroćiš, zwolu samo do tajneho mandźelstwa a..."

„Wostajće swoje kumšty, te su pola mje po darmo; přetož ženje njebudu Wam přisłušeć, ani potajnje, ani zjawnje!"

„Ty rěčiš, kaž by hižo lubowała. Nó, za někotre dny abo njedźele drje swojich burskich hólcow zabudźeš. Ty zdaš so za nješto lěpše rodźena być, a dyrbiš tohodla wuknyć, sebi ryćerja bóle ważić dyžli bura."

„Wěšće dha też, štó tamni burja su?" rjekny Maŕka z hordom, při čimž so jejna podoba pozběže a jejnej woči blyšćeštej.

„Jako běchu mjena Wašich najstaršich prjedowikow hišče do hłubokeje čemnosce punórjene, tře potaše Europa před krwju, kotraž w tychle žilach cyrći! Ći burja, na kotrychž tył Wy nohu nastajeće, běchu Waši knježa! Dokelž běchu přenadobni, so Wam dobrowólnje podćisnyć, buchu njewólnicy sčinjeni. Tola dźeń wjećenja zaswita, jeli hišče žana prawdosć na njebju!"

Tón młodźenc z wobdźiwanjom na Maŕku zhladowaše. Žeđziwa žadosć a česćowosć, kotrejž jemu pócćiwosć a nadobnosć wotnuzowa, daštej jemu kolena pokłonić a wuwołać: „Zapomń, kak hłuboko je Twój narod padnył! Daj sebi to za zarunanje słužić, zo Ći ja kaž kralowcy hołduju! Maŕka, njezacpi mje! Podaj mi swoju ručku a pozběhń mje z tuteje postawki, kotraž budźe hewak njewuhasliwa hańba za mnje!"

(Pokračowanje sćěhuje.)

W Budyšinje, 5. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Pře krótkosć naléća sołowik żeli.

— **Wo wjedrje.** Nižina ſ wjeczorneje Europy je ſo dźenża hacź k nam sćahnyła. Pšchi pomrócźenym njebju ſo sažo deschcźuje. Nižina k ranju cźehnje a ſo jutſje sažo poczina rozcźahowacź. Wětry ſo k dołhemu ranju a posdźicho k połnozy wobrocźa a nam sažo symnischi powětr pschinjesa. Pola Jendźelſcheje ſo wyschina pokazuje a sa nižinu k ranju cźehnje. Pod jeje wliwom ſo bórzy wumjedri. Dokelž je ſo też mjes Islandſkej a Seleńſkej ſnižnischa nižina wutworiła a dokelž k ranju cźehnje, wěcźe pschińdźa-wej chłódneho powětra ſ połnózných stron sadźewa, ſo drje potom słónczne woprawdźe lećzne wjedro sastupi. — Jutſje ſrodźu ſtłónczko 3,48 hodź. ſchadźa a ſo 8,10 hodź. chowa. Mježaczź ſchadźa jutſje wjeczor 9,30 hodź. a chowa ſo rano 4,31 hodź. — Wećera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer pluss 5, najwschischa dnjowa temperatura 22 ſtop. cźopłoty. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer pluss 3, najnišicha temperatura w nozy 14 ſtop. cźopłoty.

Buhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Hiſchcźe trochu njewobſtajne, posdźiſcho pak sažo pſchecźelniſche wjedro.

*

— **Regimentſki dźeń wschěch 105. we Werdawje.** Wot 13. do 15. junija t. l. ſeńdu ſo we Werdawje nětkuſchi pschiſtłuſchnizy wschěch wójnſkich a měrowych formazijow ſławneho pěſcheho polka cźo. 105, ſo bychu tam sažowidźenje a wopomnjeczże wotzwjeczili. Wulka licźba wobdźělnikow ſe wschěch dźelow kraja, mjes nimi wiele offizěrow, też noweje woborowe mozy, je pschiprajła, ſo ſo wobdźěli. Swjatoczność sapoczinaju ſo ſobotu 13. junija pop. w 5 hodźinach. Se wschěch dwórnischczow we wokolinje hacź do 75 kilometrow wokoło Werdawy liczo do teho też Drježdźany a Lipſk, budźa ſo njedźelſke liſcźiki do Werdawy na kohožkuli bjes wupołasa wudawacź. Liſcźiki płacźa wot 13. junija we połnozy do póndźele 15. junija 24 hodźin. Pschiſlušejwsnja na wobdźělenju a žadanja wo kwartěry maja ſo hnydom a kenzliju pokłowebo ſwjedźenja nětkuſchich 105. we Werdawje (Ringſtraße 112) ſtacź.

S **Mateho Pjelkowa.** W hoſcźenzu „Bratrowſkeje gmejny" wotmě ſo wjeczera wjeczor we 8 hodźinach ſchromadźizna powětrowcho ſchkita. Kurſa běſche nimale pschepſelnjena. Krótko po 8 hodźinach ſo měſchczanoſta Geyer ſłowa jimaſche, poſtrowi pschitomnych a pſchepoda ſłowo knježej Pitterjenej ſ Budyſchina, kotryž pschitomnym ważnoſcź powětrowcho ſchkita roſkładowaſche. Wospjetne wobwrócźi ſo ſe ſwojim pschednoſchkom na pschitomnych „domjazych ſtrażerjow", jim jich winowatoſcze źiwje psched wocźi ſtajeſo a na ważnoſcź dźenſnſcheho ſapokasanja do powětrowcho ſchkita pokaſujo. Pschecźita hiſchcze wuſtawki ſa ſadźerżenje pschi nadpadże ſ powětra a poddacze ſwojemu měſchczanoſcze, cźemuż dyrbjachu pschitomni ſtejo a ſ poſdźěnjenej ruku ſłowo po ſłowje ſlědowacź a napoſledku ſe ſłowomaj „Ześlubuju to!" wobkrućzicź. Se ſawdaczom ruki ſo potom ſwojemu měſchczanoſcze na kóžu drohay ſtrach ſwjaſachu. Porjeſchcźeny bu wjeczor w pohoſtawkach ſ hudźbnymi pschednoſchkami kapały. Bratrowſkeho ſiednoczeńſtwo pod wuſtojnym namjedniſtwom knjeſa Weſſera.

S **Budeſtez.** (Stawniſke powěſcze.) Norodźiłoj ſtaj ſo: 28. 5. Willijej Gerhardej Johnej, maſchinſkemu ſamkarjej w Budeſtezach ſyn. — 2. 6. Erichej Makiej Löchelej, ſamkarjej w Budeſtezach, ſyn. — Swěrowali ſu ſo: 30. 5. Bjedrich Wilhelm Schönſtein, podoffizěr w Grimmje a Emma Marta Sſuſchkez, dźěłacźerka w Małych Debſczezach. — Marcźin Kichtank, tocźeſ w Jenkezach a Ida Alma Schurigez, fabrikſka dźěłacźerka w Budeſtezach-Raſchowje. — Rudolf Eugen Schäck, podoffizěr w Grimmje a Hildegarda Elſbjeta Gruhliz, pſchekupka pſchiſtajenża we Wulkich Debſczezach. — 4. 6. Josef Kraus, dźěłacźeſ w Budeſtezach-Hajnizach a Klara Hildegarda Ludwigez, domjaza ſłowka w Budeſtezach-Hajnizach.

S **Budyſchinka.** Dźeńża ſwjeczeſtaj Pawoł Herrmann, ſwinoſcźeſ w Budyſchinku a jeho mandźelſka Marja Augusta rodź. Schenkez ſwój ſlěkorny kwaſ. Jubilarai ſtaj w naſchej woſſadże powſchitkownje cźeſcźowanaj a wſchitkim jimaj wjele ſboża k jeju mandźelſkemu jubilejej pscheja.

Se **Zornoſyk.** Pschichodnu njedźelu tudomny wjeſnjan August Wicźaš ſe ſwojej mandźelſkej rodź. Bödlinkez ſwój 25kětny mandźelſki jubilej woſwjeczi. Bóh ſobnuj jimaj tutón dźeń a ſpožcź jimaj, ſo bychtaj ſo cźikaj a ſtrowaj też ſłoteho kważa doczakałoj.

S **Panczizy.** Macźerjam podawa ſo rada pjatk 12. junija 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w młodźinowni w Panczizach.

S **Wojerez.** Diamantowy kwaſ naiſtarſcheho němſkeho wucźerja. Dźeńża tu naiſtarſchi žiwy němſki wucźer rektor na wuſł. Arnoſcht Ferdinand Höhler w ſtarobje 101 lěta ſe ſwojej mandźelſkej ſwój diamantowy kwaſ wozwjeczi. Arnoſcht Höhler narodźi ſo 3. januara 1835 w Dolanjach w Lukowſkim wokrjeſu. 52 lět bě jako wucźeſ w ſłužbje. Rektor Höhler w ſwojim ſiwjenju jenże thory njebě. W ſwojich młodych lětach je pilnje ſport pěſtował a wobſebje rady ſpěwał. Dźeńża je hiſchcze pomérnje cźiły a ſtrowy, jenož widżenje ſo pomału ſłubuje. Jeho mandźelſka je 90 lět ſtara.

S **Wochoz.** Dny tſělzow ſu nimo. Wdyż też bě druhi dźeń ſwjatkow jara hrožne wjedro, bě tola wjele žiwjenja na tſělnijſchczu. Sſrjedu do kralowſkeje tarcze tſělachu a wobhódźeſe hoſcźenza, Gustav Balko, kotryž najiſpie tſělesche, ſo ſa krala wuſwoli. Jako jeho wyczeſ wuſwoli ſo Laduſch ſ cźiſtkom 60 a jako druhi wyczeſ towaricſch Melcher. Na to wotmě ſo pola Kerlez wjeſołe ſeja.

S **Trjebina.** (Ssamomordaſtwo.) Psched nětkotrymi dnjemi žebi tudyſcha žona žiwjenje wſa, ſatepiwſchi ſo we Wětkowdźanſkich pěſkowych jamach. Běſche 24 lět ſtara. Sda ſo, ſo je ju cźeſkomyſlnoſcź k tutej kroczeli pohnuła. Wohnjowa wobora je jeje cźěło ſ wody wuczahnyła.

Se **Skjarboſchcźa.** Prěni dźeń ſwjatkow rospuſchcźi ſo nad naſchej wſu njewjedro. Pſchi tym ſabi błyſt we jenym ſtatoku jenu jałowju a pola ſtuboda 2 ſwinjecźi.

*

Se **Žitawy.** (Pſchi wukonjenju ſwojeje ſłużby ſahinnk.) Prěni dźeń ſwjatkow ſta ſo mjes Spitzkunnersdorfom a Hornjej Wódrjeńzy cźežże njeſbože. Liſtynoſcher A. Eichler, kiž bě duzy po puczu do Spitzkunnersdorfa je ſwojim kolom, ſo by tam póſtu rosnoſchowak, ſajeźże na ſpadowajeſ dróſe ſ tajfej mozu do ſchtoma, ſo ſe cźeſkimi ſranjenjemi na kłowje bies wědoma leżo woſta. Lěkaſka pomoz bě drje bórzy k ruzy, tola ſranjenja běchu tak cźežke, ſo bě wſche lěkowanje podarmo.

Se **Zarowoma** (Schorneuendorf). W nozy ſe ſrjedy na ſchtwórtk krótko do 10 hodźin ſnjeſboži inſpektor Hornjo-Sdźarjanſkeho rucźežerſkubka Willi Hoffmann na dróſy mjes Hendrichezami a Zarowom, a to ſmjertnje. Snjeſbożeny jědźeſche na ſwojim motorikim kole a na ſoziuſu ſedźeſche jeho towaricſch. Sda ſo, ſo Hoffmanna ſmjertnonjetkaj jemu napſcheczíwo pſchikhadźazeho auta tak ſlepjeſchtaj, ſo pſched nim na puczu kroczazeju Wenzkez mandźelſkeju ſe Zarowa njepytny a do njeju ſajeźże. Hoffmann a jeho ſozius ſo ſ koła wjerhnychtaj, pſchi cźimž ſo prěniſchi ſarasy. Jeho towaricſch ſo niczo njeſta. Wenzkez mandźelſkaj ſo cźežko na błowje ſranjeſchtaj a dyrbjachu jeju do Shorjelſkeje khorownje dowjeſcź.

S **Lubanja.** (Spytane mordaſtwo.) Hiſchcze niz 16lětny pachoł, kiž něhdże lěto w Lubańſkim wobkhodźe w Kichźinej haſn jako wucźobnik dźěłacźe, je ſrjedu popołdnju w běrowje wotmyſlenu rubjeżnu niordarſtwu nadpad na ſwojeho pſchedſtajeneho wobkhodneho widźenja wumjedł. Nedocźink, kotrehož ſ pomozu duchapſchitomneho ſranjeneho bórzy po njeſkutku ſajachu, je ſo pſchi pſcheſłyſchcźenju pſched kriminalnej policiju ſwojeho njeſkutka wuſnał. Po tym bě ſo pachoł hižo pſched ſwjatkami roſſudźił, ſwojeho wobkhodneho wjednika ſe ſekeru ſabicź a na to pjenježny thamor wurubicź, ſo by potom do wukraja cźeknył, kotrejž ſo jemu wucźobniſti cźaſ w Lubanju, kotryž jemu pschemało wotmjenjenja poſtſcheſche, wjazy nielubiesche. Hdyž bě ſłóſtnik ſrjedu popołdnju ſam ſ wobkhodnym wjednikom w běrowje, ſwój wotmyſlenu njeſkutk wumjedze. S ruczněj ſekerku, kotruž bě ſebi wožebje ſa tutón ſamér kupił, dyri pſchi pišańſkim błidźe ſedźazeho wobkhodneho wjednika zyle njeſpjazp mózne ſo ſadneje khowy. Sranjeny mějeſche hiſchcze móz, ſtanyć a ſo tak druheho dyrjenja, ke kotremuž ſo njedocźink ſahna, iminycź. Polaty ſ krwju běżeſche nadpadnjeny na poliziju a woſjewi podawk, na cźož hnydom dwaj policajſkaj ſaſtojnikaj na měſtno njeſkutka khwataſchtaj, hdźež ſo jimaj poradźi, njedocźinka ſajecź a do Lubańſkeho ſaſtwa tyknycź. Sranjenja nadpadnjeneho ſu dojcź cźežke.

S **Hrenika** (Herrnsgretſchen). Cźekańża po Lobju. Tu ſta ſo roſhoriazy podawk. Mjeſna policija podhładneho muża ſaja a pſchepoda jeho ſtrażnikhtrej. Sajateho mějachu ſandarmoja ſ parnikom do Dźećzinſkeho wokrjeſneho ſaſtwa dowjeſcź. Hižo běchu jeho na tódź pſchiwjedli, tola krótko po wotſłeżbje parnika wón ſwobłekany do rěki ſkocźi a k ſakſkemu Lobjowemu brjohej płuwaſche. Haczrunjeż parnik hnydom ſaſta a ſa cźełkańzom ſo żandarmoja ſ wulkowarſkim cźołnikom puſchcźichu, poradźi ſo jemu cźeknycź. Poſdźiſcho pak jeho tola wuhlédźichu a do Schandowſkeho ſaſtwa podachu.

Wusudźenja

§ Dowěrjene pjenjeſy pſcheſchiwił běſche 28lětny Waltař Schörbel ſ Rakeza. Też běſche ſebi cźežkeho falſchowanja liſcźinow dopuſcźił. Pſchi pruhowanju wobſtatka pſchiſtałych nalutowanſkich pjenjes bě pruhowanſki ſaſtojnik njedoſtatk, 86,50 hr. wucźinjazy ſwědcźił, tehorunja ſo bě Schörbel poddpiſma lutowarjow falſchował. Pſchiſłażny ſud w Budyſchinje bě Schörbela na měſto měżaza ſaſtwa k 180 hr. pjenjeżneho khłoſtanja ſaſudźił. Njedopłatk je ſarunał. Pokhłoſtanje dla nieżwěrzy na powołanje ſtatneho rěcźniſtwa bě mulka khłoſtańſka komora krajneho ſuda wotpokaſała. Na ſakładże amneſtije je prjedawſchi wuſud powali a jednanje ſo ſaſtaji.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 5. junija 1936.

Wěrawſke kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,51	100 čeſkoſt. krónow	10,26
100 ſwajc. frankow	60,29	100 franc. frankow	16,36

Barlinſka burſa, 4. junija. Bjes pſchestacza na akzijowych wikach kurſy poſtupowachu. Po Lupowańſkich pſchikaſach pola bankow bóſchkich je wobkhod rosmérow nabył, kajkiž ſo w tajkim rosmēru dołho wjazy njebě wobkhodźbowak. Dokelž pak jenož kupowańſke pſchikazy pſchedležachu a też burſowny wobkhod ſ powołanja ſo prózuje, ſo by ſebi wſchón nětkaſ doſpožźenmy material ſwěcźił, na ſporzatku burſy k dalſchim poſtupowanjam dóindże, kotrež w pſcherěſku 1 proz. wucźinjachu. Pſchi tym njepſchedsieja wožebite pohonjowaze powěſcze ſ hoſpodarſkich kruhow. Mjeſo wocźakaja ſo ſ nětkotrych bilanznych poſdźejſchenjow, nawjednych industrijownych pſchedewjacźow, kotrež maja ſo w najbliſſchich dnjach wotmēcź, nowe naſtorki a tehodła je burſa hižo nětko połneje nadźije. Na rentowych wikach běſche cźicho.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobroty na Barlinſkich żitnych wulkowikach pohibowachu ſo we wuſtich mjeſach. Dowos wumlěwańſkich żitow ſe ſtrony ratałſtwa ſłabý woſta, tak ſo mózachu młynjy a też wobkhod lědy na to myſlicź, ſo bychu ſwoje ſtłady wupjelnike; ſamo pſchi pſchiſlwolenju wjetſchich wurunańſkich pſchiſrażkow ſu jenož małe nakupje na kryże běżneje potrjeby mózne. Możebitych naſtorkow ſe ſtrony mukownych wikow njepſchedležſ. Njekontingentowane twory ſo ſańka njepoſtſcheja. Wowcź a jeczmjeń ſa pizowańſke ſamēry ſo w pſcherěſkowych druzinach na měſtnach ſe pſchihódnym dowołnym pjenjeſom wotbywaſchtaj, hewak pak je wobkhod ſ nimaj wobcźežny.

Wećera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 10,35 hr., rožka 8,80 hr., jeczmjeń, nałětni 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., pſchenicźna muka 18,35 hacź 21 hr., rżana muka 12,30—12,50, hr., pſchenicźne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., ſyno 4,50—4,75 hr., ſłoma ſtótna 2,20—2,40 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., proſzata 13—24 hr., libjata 3—6,50 hr., łoboda, jedźna kg. 16—20 pj., rjewjeń 14 pj., hromak 1,20—1,40 hr., ſołotej, kećzk 5—8 pj., kórki 30—35 pj., morchej 10—12 pj., radiſki, walcźk 4—5 pj., retchej, walcźk 6—7 pj.

Wiki w Lubiju.

Pſchenża 10,25 hr., rožka 8.60 hr., nałětni jeczmjeń 8,90—9,40 hr., naſymſki jeczmjeń 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., běrny 3,05—3 55 ſyno 2,60—3 hr., ſłoma, ſ ma. młócź. 1.20—1.40 hr., pſchenicźna muka 17.10 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pſchenicźne wotruby 6,85—7.15 hr., rżane wotruby 6,20—6 50 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, ſchtuka 8 pj., twaroh, punt 20—25 pj., běrny, nowe, punt 18 pj., kał, cźerwjeny 30 pj., karoty 15—20 pj., koboda, jedźna 15 pj., kał. ſyndrojtu, ſchtuka 40—50 pj., kołrabi 15 pj., kórki 35—40 pj., zybla, punt 15 pj., bunv 45 pj., tomaty 45—70 pj., ſołotej, kećzk 5 pj., radiſki, walcźk 7 pj., rjewień 8—10 pj., jabłuka, punt 15—40 pj., wiſchnje 45—65 pj., hriby 50 pj., trufkaſy 0,80—1,20 hr.

Wiki w Khocźebuzu.

Mjaſo, howiaſe, punt 70—90 pj., mjaſo, cźelaze 65—90 pj., mjaſo, ſkopjaze 0 80—1 hr., mjaſo, ſwinjaze 70—80 pj., jeja, ſchtuka 8 pj., butra, punt 1,40 hr., twaroh 25 pj., lany wolli, litr 1.50 hr., liny, punt 1 hacź 1 40 hr., ſchćuki 1 hr., hołbie, młode, ſchtuka 40 hacź 90 pj., kury, žiwe, punt 50—60 pj., thavonv, žiwe 40 pj., kórki, ſchtuka 35—60 pj., kołrabi 20—25 pj., morchej, punt 10 pj., morchej, nowa 20 pj., rjewień 10 pj., kośmaczki 20—25 pj., koboda, jedźna 15 pj., hromak 20—60 pj., kał. ſyndrojtu, ſchtuka 20—80 pj., kał. wirſinaowy 30 pj., ſołotej, kećzk 5—10 pj., mérnik 20 pj., thrěn 60 pj., radiſki, walcźk 5—8 pj., zybla 15—20 pj., kulrepa 5—10 pj., běrny, zentnar 3.30 hr., běrny, punt 4 pj., trufkaſy 1 hr., jabłuka, punt 40—60 pj., morieczi 45—50 pj., worſeczi, łežne 40—45 pj., ſmorże 60 hacź 80 pj. — Proſzata płacźachu: 11—15 hr., 16—19 hr., 20—25 hr.; běhaki płacźachu 26—33 hr., 34—43 hr., 44—45 hr. Wobkhod bě žrěni.

Płaćizny na Barlinskich prodnktowych wikach.

Zito a wolljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny na złotej hriwnje.

	4. 6.	3. 6.		3. 6.	29. 5.
Pšenica	218,0	218,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	181,0	181,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	17,5-19,5	17,5-19,5
ječmjeń, nał.	—	—	žołte łupiny	29,0-31,0	29,0-31,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruſki	18,70	18,70
rżane	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
rjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	jećna „	—	—

Płaćizna za pšońcu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smolet w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnoſt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolet w Budyšinje a za nowěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišk: dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. IV. 1936 2098. — W tu khwilu tarifna liſćina ſo. 5 płaćí.

Cyrkwinske powěsće

Eswjedźeń ſwjateje Trojizy, 7. ſmažnika 1936

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. němſke Boże wotkasanje (farař Tiicher), we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba (farař Kapler). Pop. w 3 hodź. Boża ſłužba młodźiny we Lupoji. — Wutoru pop. w 3 hodź. ſichesćijanſka žónſka ſłužba w „Naturparku".

S **Barta.** Rano w 7hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba a po njej dźěćerikemſchenje.

S **Budeſtej.** Rano w 7 hodź. ſměje farař Böttger němſku ſpowědź, farař Bójz we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Dop. w 11 hodź. ſměje farař Böttger kemſchenje ſa dźěći 1. hacź 4. ſchulſkeho lěta. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. evangelſka ſłužba młodźiny ſa młode holzy. — Wutoru pop. w 5 hodź. ſměje farař Bójz w Hornjohórčanſkej ſchuli ſerbſke kemſchenje, kotrejmuž ſo Boże wotkasanje pſchiſamknje; ½7 hodź. němſke kemſchenje, kotremuž ſo Boże wotkasanje pſchiſamknje. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſłužba młodźiny ſa młodźenzow. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. wotewrjeny bibliſki wjeczor ſa młode holzy. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. ſměje farař Böttger w Kohanej domje w Čzornych Rožlizach ſerbſke kemſchenje, kotremuž ſo Boże wotkasanje pſchiſamknje; pop. ½6 hodź. němſke kemſchenje, kotremuž ſo Boże wotkasanje pſchiſamknje. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź ſměje farař Böttger bibliſku hodźinu w Kóſłach.

S **Budyſchinka.** Rano we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a dop. ½10 hodź. roſrěčowanje ſ młodźinu w Porſchizach (knjeſ wotkrěſny dohladowař Uthoff budźe pſchitomny.) — Wumrěłoj: Maria Theresia Herrmannowa rodź. Krjeczmarjez, Jana Bohumila Herrmanna, wobydlerja w Budyſchinku, mandźelſka, 72 lět, 11 měſaſow, 23 dnjow ſtara. Jan Arnoſch Hohlfeld, murjeř a wobydlěr w Budyſchinku, 71 lět, 3 měſaſy, 5 dnjow ſtary.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź a we 8 hodź. němſke kemſchenje. Dźěćerikemſchenje wupadnje.

S **Hrodźiſchcza.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſe ſwjatym wotkasanjom, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S **Huczinu.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 h. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Piatk 12. ſmažnika wjeczor ½8 hodź. bibliſka hodźina ſa młodźinu.

S **Khwaczicu.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje, woboje ſ kolektu.

S **Klukſcha.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němſke kemſchenje a dop. ½10 hodź. dźěćerikemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu pola Jurkez w Jatſchobju.

S **Kotez.** Dop. ½10 hodź. němſke predowanje, ſdobom ſobuſtrowjeczenje miſijonſkeho ſtoletneho jubileja ev.-luth. miſijonſtwa. Kollekta ſa Lipſczanſke ev.-luth. miſijonſtwo. Dop. w 11 hodź. němſke miſijonſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. ſichesćenje (wobadny farař).

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. kemſchenje ſa młodźinu. (Pſchi tym ſo Lupjanſka młodźina ſ młodźinu Budyſkeje Michałſkeje wobadu a Minakaſkeje wobadu ſetka.) Po kemſchach ſo wſchitſcy pola Haaſez ſhromadźa. (Žołte pſchidawki ſobupſchinjeſcz.)

S **Maleſchez.** Rano w 7hodź. ſerbſko ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ½3 hodź. ſichesćej. žónſka ſłužba pola Schcžepanez.

S **Minakala.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. Boża ſłužba ſa młodźinu we Lupoji (hromadźe ſ młodźinu Lupjanſkeje a Michałſkeje wobadu w Budyſchinje). — Wumrěła: Frida Khata Tyſcherez, dźowka Richarda Tyſchera, ſamkarja w Khróſcje.

S **Nieſwačzidła.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S **Noſkeczicu.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, 3/11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěći. Dolhěrka ſa Lipſczanſke miſijonſtwo.

S **Porſchicu.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. roſrěčowanje ſ młodźinu (foriki vikar Wirth ſ knjeſom wotrjeknym dohladowarjom Uthoffom ſ Budyſchina). Dźěćerikemſchenje w Boſchezach dop ½29 hodź. ſa mjeniſche, ½10 hodź. ſa wjetſche dźěći. Knjeſ ſjednoczeńſtwowy wothladař Kehrer ſměje bibliſku hodźinu wutoru wjeczor w Kumſchizach.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. ſerbſke ſwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Póndźelu rano w 7 hodź. rańſka nutrnoſcz. — Sſrjedu wjeczor poſamnowne miſijonſtwo w Jeriſchezach a Nowej Wſy. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. ſłužba młodźiny (holzy).

Se **Sélepoho.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boż ſłužba. Kolletka ſa dom diakonyſſowu w Selenej Horje. Pop. ½1 hodź. ſichesćenja. — Swěrowani: Pawoł Sprejz, dźěłaćeř w Nownem, ſ Hanu Sprejzoz, dźěłaczerku w Brěſowym. Matij Dubrawa, ratař w Brěſowym, ſ Hanu Kowaloz ſ Brěſowki.

S **Wóſporka.** Rano we 8 hodź. predowanje, ſdobom ſobuſtrowjeczenje miſijonſkeho ſtoletneho jubileja ev.-luth. miſijonſtwa w Lipſku (wobadny farař). — Kollekta ſa ev.-luth. Lipſczanſke miſijonſtwo.

S **Wóſtrinka.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Kollekta. W 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

Hans Albers

jako Andrej Antonowitſch Wolodkin w Albers Ucickyſilmje Ufa „Savoy Hotel 217", kiž wot dźeńſnjſcheho dnja w Zentralnym-dźiwadle widźimy.

W roſpjerſchenoſczi, Bur: „Tu macže poſnjerſtne wopiſmo!" — Saſtojnik: „Derje! Sćze Wy tón ſemrěty — obo macže polnomóz?"

Nowosće z cyłeho swěta

Wotprawjenje morderja Selaſneho.

Wčera wotprawichu w Khocžebuſu Władiſława Selaſneho, kotrehož bě pſchiſłužny ſud w Khocžebuſu 13. dezembra 1935 morderſtwa dla k ſmjerczi ſaſudźił. Selaſny, kiž bě hižo wjacy krócz pokhłoſtany, bě ſaſ je hižo ſnate, w nozy k 13. julijej łoſcheho lěta 24 lět ſtaru Lisbeth Metzigez w Chójanach (Candorf) pola Hródka w jeje hydlenju pſchi ſpytanym pabuſchſtwje ſamordował.

Jednotna uniforma ſa wohnjowych wobornikow w cyłym ſtacje.

Statny a pruſki ſnutſkowny miniſter je wukaz wudał, po kotrymž ma ſo ſa wſchě powokańſke a dobrowolne wohnjowe wobory w cyłym kraju jednotna uniforma ſawjeſcz. Dotalne uniformy a wuhotowanje maja ſo dotorhacz, jenož wołſnaki maja ſo hnydom pſchemeniczˊ.

Kriſtina Morſowa, ſławna bothariſka ſpěwarka, ſmjerczinje ſnieſbožita.

Kriſtina Morſowa, kotraž dołhe lěta jako prěnja ſpěwarka na Cžeſkim narodnym dźiwadle ſkutkowaſche a tam wołebje Maſenku w operje „Wſchedana njewjeſta" wjele ſtow krócz ſ wuſpěchom hrajeſche, je 1. junija na wulěcze ſ autom njedaloko Sofije ſmjertnje ſnieſbožika. Snjeſbożena běſche Bothariſka a běſche na poſledku profeſorka na konſerwatoriju w Sofiji.

Motoriſke kolo roſbuchło.

Jedyn morwy, 20 ſranjenych.

W Lindewiče pola Flensburga roſbuchnjenje motoriſcheho kola wulke nieſbože nacjini. Motoriſki koleſaŕ chyſche ſwoju maſchinu ſawročicˊ a pſchi tym wjele wuſkobow wokoło njeho ſtejeſche. Nadobo ſo motoriſke kolo ſapali a roſbuchny. 21 wołobow ſo pſchi tym ſdźela cžežko ſtani. Jedyn młody muj je bórſy na ſcžěwki ſranjenjow wumrěł.

Italiſke bombowaze lětadło ſo ſwrócžiło, — 3 mortwi.

Pſchi ſwuczowanſkim lěcže nad Liguriſkim Apenjnom pſchileczże bombowaze lětadło we wyſokoſczi 5000 metrow do ſalostneho njewjedroweho wichora, pſchi czimž pilot (wjednik) kontrollu nad lětadłom ſhubi. S 5 muži wobſteiaza wobſkadka. ſpyta ſo ſ nadakom wukhowacˊ, tola 3 muzjo ſo pſchi tym ſaraſpychu.

Franzowſki južny expreſ w płomjenjach.

Franzowſki južny expreſ, kotryž Pariſko-Bordeauxſku żeleſnisku cžaru ſe Schwanitſkej ſwjatuje, je ſrjedu popołdnju mjes ſaſtanišćiomaj Saint Maure a Port de Pilles w departementcže Indre-et-Loire ſo ſaraſił. Cžah, kotryž we mokomiku, hdyž ſo njeſbože ſta, ſe 120 kilometrowſkej ſpěſchnoſcžu ſa hodźinu ſdźeſche, měſche ſo hiſchcže ſ cžakanom ſaſtajicˊ. Nuczowanych do hiſchcže ſo njepalonych wozow wukhowachu. Tute wozy ſo hromadźe ſ połſtim wozom do Noitiera kowjeſechu. Shnjk cžaha ſo na kolijach dopali. S nuczowanych nichtó do ſchkody njeſchińdże.

Towaſtwowske powěſtniki.

Budyšin. Spěwna kupka „Lumir" ſpěwa ſobotu 6. h. pop. w 5 hodź. zaſo w Serbſkim Domje. Hudźbnje wobdarjene knjenje a knjeſny, kaž tež knjeza ſu nam hiſće witani. Budźće dypkowni! Nawjedowaŕ.

Bukecy. Serbſke blido „Cornohóh". Skhadźujemy ſo pſchichodnu njedźelu 7. ſmažnika na horje. We Wjeżku 1/8 hodź. Kóždy Serb a Serbowka ſu witani.

Grisowe nudle . 500 g 35 pj.
Makaronjowy tamk 500 g 36 pj.
Jejkowe hwězdźicki 500 g 48 pj.
Jejkowe škórowany 500 g 48 pj.

Pudingowy prošk
wuwaženy
vanillowy ſłód
truskalcowy ſłód
citronowy ſłód
mandlowy ſłód
500 g 38 pj.
ſokoladowy prošk 500 g 50 pj.

Pšeńčnu muku, tyna 790
2½ kg 90 pj.

Kofejowe wosuſki
ſtuka 55 pj.

Selene jerje . . 10 ſtuk 38 pj.
Kiſałe kórki . . 4 ſtuk 20 pj.

Wójadła muchow
10 ſtuk 25 pj.

3 procentow rabata!

Thams & Garfs
w Budyšinje 1132
na Hłownym torhoſcu

wulki wubjerk pola firmy

Schneider & Schulze
13 w Budyšinje 1128 na Kamjentnej hasy **13**

Pudingowy prošk
vanillowy, mandlowy, truskalcowy, malenowy, citronowy, ananasowy
125 g doſaha za 1½ litra mloka **10 pj.**
ſmjetanowy ſpuding 15 pj.
ſokoladowy puding za litr mloka 13 pj.
vanillowu juſku za litr mloka 5 pj.

Thauer na Sukelnſkej hasy 30
Sobotu: Korjenitowy ſtan 648 na Hłownym torhoſcu

Stóž Wanderer woli, přeco derje jědźe!
Wanderer jězdne koła
Wanderer motorske koła
Zastupjeſtwo za Budyšin a wokolinu
Dom jězdnych kołow
Witek w Sčijecach

Jězdne koła
Opel, Phänomen, Weltrad a dr., wosebje płaćiny hódno
w kolesowym domje
Walter Pietschmann
w Budyšinje na Lubijſkej drózy pódła Proviantſkeho hamta

Blitz
jězdny plan
1936
naležny wudawk z přidawkom za auta za 1.— hr. dostanjeće we
wudawarni Serbſkich Nowin

Su-li Waše črije roztorhane
njeſłužże ſpěšnje do **wulkoſcewowanje na Žitnych wikach čo. 11** znapſeda „Złote hwězdy" a „Mloko-weho dwora" 44
Alfred Gnichwitz
Dobre realne a tunje poſtrowanje. Na poſtrowanje może ſo doſkačaĺ

Tunje časniki
pola firmy Uhren-Kokſch na Sukelnſkej hasy 28

Gardiny, rolowy
tunjo pola **Würker** na Zwonkownej Lawſkej hasy 10 [59

Dla žeńtwy nětčiſcze pyta ſo k 16. 6. abo 1. 7. při dobrej mzdźe
domjaca holca,
a to Serbowka, kiž je w domjacym hoſpodarſtwje dźěłała, może wanić a njeje młoda hač 20 lět,
do Žitawy.
Bliže zhoniče w Serbſkej kofejowni w Budyšinje. [1126

Tuta ſwobodna měſtnoſcz płaći:
1× 1,80 hr.
26×39,78 hr.
52×74,88 hr.

Sobotu, 6. junija 1936, dopołdnja w 10 hodźinach ſo na **finanecnym hamće w Budyšinje** na Serbſk. hrjebj. čo. 3 ſćěhowace wěcy zjawnje přeſadźuja:

Wſelake drasty, ſkórnje, kože, dwě kupańſkej wani za dźěći, ſtare křídło, dwoje huſle, klarneta, gramofonowe tačele, dwaj blidowoj časnikaj, budźak za pucowanje, „Gabo"-aparat za ſcóplenje wody, khamor za cigary, mała dźělba cigarow, blidko za ſlče, pisańka maſina. 1137

Wukonjeſka měſtnoſcz finanecneho hamta w Budyšinje

Na 300 jězdnych kołow
mam na ſkładze. Znamki **Diamant, Göricke, Bauer Anker.** Na přeče podźělne płaćenje. Napłaćenje 10 hr. Tydźeńſk wotpłaćenje 2 hr.
J. Schlieback w Budyšinje na Mužakowſkej drózy 4
Wosebite jězdne koła mužace . . . wot 35 hr.
žónjace . . . wot 38 hr.
Trjebane koła wozmu ſobu do płaćenja 1129

Jězdne koła
Victoria / Kayser / Bauer dóſtanjeće přeco pola
Otto Fischer na Jerjowej hasy 7

Kožane kholowy
ſłž za narodne drasty, ſtupnje, kłobuki, ſłipony tunjo
T. Albert
w Budyšinje [1134
na Lawſkich hrjebjach 10
Wupoſłatnja za R.-Z.-M.

Wužehlefnja „Sausewind"
Při Lawſkej wěži 849
Woblek ſplotować a rjedźić płaći **2,50**
Wuporjedźenje wšitkeje mužaceje drasty naſ krawc wukonja. Přijimamy čelne šaty k žehlenju

Konřiwina
80 cm šěr., m 42 38
70 cm šěr., m **30** pj.
Konřiwina
160 cm šěr. m 1,10 98
140 cm šěr., m **85** pj.
Ložowe poćehnjenja
160 cm šěr., m **1,45**
Wupjerki
pjerjakrute, niewotbarbjace, 130 cm šěr. m 2,50 **1,75**
Wupjerki
pjerjakrute, niewotbarbjace, 80 cm šěr. m 1,40 **1,10**

Bokelmann Nachf.
w Budyšinje na Serbſkich hrjebjach 2

1133
Słoma na predaj
w Kanecach čo. 3 pola Panšc.

Wupjerki
twot firmy
Andr. Kasper
měſ. J. Pilopp
na Jerjowej hasy 3 (Heringſtraße)
dźerža
1½ poblešcžija 12,80 11,40 8,80

Přiloha k čisłu 129

SERBSKE NOWINY

Pjatk 5. junija 1936

Zornowc (Granit)

Je hižo hewak pschiwšłuchnosć kóždeho rozumneho człowieka, so na stworbu, jeho wobdawazu, kedyž tuje, ju pschejo lepje sesnawa a tak jeho wědy wo pschirodze po możnosći pschisporuje: hłuscha ho czim bóle rjemjeślnišej, so je šwědomy wobžebje tajkich pschirodninow, kotrej ma pschedźěłaću a pschetworiću. W naschej Hornjej Łužicy je wobžebowanje a rozebranje zornowza dźěło, kiž je tuchto rozschérjene a kiž dobru zaśužbu dawa. Tuž wobhladajmy hyšći jón bliže.

Zornowa, hobu najstarscha hornina (Gebrigsart), kotraž je žiwza (Feldspat), łschemjenja (Quarz) a błyschcinki (Glimmer) wobsteji, je wschelakeje barby, wuznamjenja ho wobžebje je šwojej zornatosću a wulkej twjerdosću a je hłowny šestawk ſ prahorna abo pragebirow (Urgebirge). Mjenowane tśi šestawki žu krystalisto-zornosće šmješchane, a po wulkosći tutych jednotliwych dźělow rozdźělujemy zornowu wulko-, hrubo-, mało- a drobnozornitu. Wón je šwoje mjeno dóstał dla šwojeho zornatoho napohlada; pschetoš łacžanske słowo „granum" rěka zorno a „Granit" je potajkim zornowy. Wón je po barbje pak schéry pak na czerwjeń, na žołcź, na šeleń abo běły. Wschitke hinaše barby wuznamjenjuja a chemiske abo mechanisce šjednoczenje nastatych nowe cźeleša, kotrež běchu dalschemu wutworjenju šemje nuzne a trěbne. Wodźik (Wasserstoff), kišlik (Sauerstoff), dušnk (Stickstoff), wuhlik (Kohlenstoff), łschemik (Kiesel), žyrk (Schwefel), alkalitske a druhe kowy — to wschitko hižo bě. Sjednoczichu ho tajke maczinny, potom nastachu seminy, alkalije a kišalimy, mjes kotrymiž nekeschtej łschemjowka (Kieselsäure) a wuhlowka (Kohlensäure) pschewahu. Łschemjowka je k wutworjenju zornowza žwěru pomhała, kaž ho wona też w pscheraznju (Bergkrystall), pěsku, błyschczeńzu, ametistu atd. pokazuje.

Tute schtyri horniny: zornowz, bahorz (Porphyr), bohowy (Basalt), selenz (Grünstein) w praczaju semine rospuklinowy wupjelnjachu abo po mózných wuwalach je žapakowych kótlinow (Krater der Vulkane) na prazamjenje składźene; a my mjenujemy je tohodla wumeinen kamjenje (Eruptivgestein). Wyšoke a wobschérne hornowiny (Gebirgmassen) ho ſ mozu je semje jórtachu ſ rospuklinow semineje ſtory, kotraž bě ho psches šmutkowne mozy pschi wuplodźowanju płunow, pschi šemjerjenju atd. rospukała a rostorhała. — K wutworjenju zornowza a podobnych kamjenjow žu najšerje też pschetworjene praszwětne horje mineralisše wody šmutkowe a wschelakore pschemjenjenja wupkodźile. So njeju wschitke zornowzy w jenym a tym famym czasu napałe, ale so ju husto młódšche zornowzy starsche pschekamałe, pokazuje ho jaśnje na tak wjele žiłach (Gänge), kotrej wukhadźejo se zornowzoweje maczinny, žu ho pschedrěłe do wapnowzow a schćěpjelow, kiž nad njej leža. To mózesche ho jenoż stacź, hdyž tute młódšche zornowzy žehliwje běžaze se seminych hłubinow wustupowe a do wapnowzowych a schćěpjelowych rospuklinow a dźěrow sadźachu. — Zornowz hłuscha do tych hornin, w kotrych husto schkałobu abo rospadliny (Klüfte) napadaju. We nich sapoczina ho šwětrowanje (Verwitterung). Znke kruchi wotkamaniu twjerdsche, dyžli šwětrjene hromadźischczo mjes nimi. Tak bu to, schtož bě ho puschczito, wotpłowjene a zyke kruchi wostachu, njech šlejachu abo leżachu.

Složenje zornowza k prěnjotnym kamjenjam (Primäraeštein) t. r. k spodu leżazym woprawdźitym prakamjenjam je wulzy jara njeprawidłowne; druhdy posběhuje ho w podobje horow, druhdy rosschérja ho na žołmojtym podnožku, druhdy pschedrěwa njeworschtowane kamjenje w podobje žiłow wschelakowotnohatych a wschelakosćo. Zornowz je na semi jara rosschérjeny. Wón twori wjazore najwuschischich horischczow (Bergreihen). Mnohe horiny w Jendźelskej, Schotiskej a Irišej, Alpy w Schwizy, Pyreneje w Schpanišej, Dofraskała w Norwegišej, abežynske horiny w Afriy, Andy w Ameriy atd. wobsteja mjenje abo bóle ze zornowza.

Wjele šajimawsho maju zornowze hory šwjetscha hižo w šwojim napohładze a pokaźuja wschelakore wobrazy, parohojte (zackige) wjerschki, wyšoke hole tónzy, rohi, šamo jehliczki, k tomu nahe wotrěšnjene sčeny wustupowazych skałow a hłuboko wuworane, rostorhane špady a šwizy do dola. — Tola pak ho też njehodźi šaprěcź, so někotre zornowzowe krajiny mało powabow posticźuja; pschetoš je-li kamjeń jara mjeńki, maju wyšoke hory pokłukloty a mohrjeź cźežkotny napohlad. Kónczojte wjerschki a njeprawidłowne, pišane a wabjace wobrazy widźimy šwjetscha jenoż tam, hdyž je zornowz jara twjerdy a ſ worschtowanym kamjenjom wobdaty. Hdyž zornowzy jara wulke hory a wyšokiny tworja, kotrež ho se šněhowymi wjerschkami najwyschich horow wušnamjenjeju, tam maju krajiny šwjetscha pusty a trudny napohlad. — Druhe žu šajo se šwětrjenjom wěšty zornowzowych dźělow na wschelakosći a wotměnjenju dobyte; pschetoš ſ wětrjenjom a wupkawjenjom žu chěrbo prawidłowne, ſtoro prawo-nuhłoste rospadliny a pyšne skałiska nastake. Tajke městna mamy na Cžornoboſy pod mjenom „Kaczka", „Cžertowa kléka", „Cžertowy kótlik"; w Krkonoschach jako Połoščiny kamjeń a Chléb a twaroh pola Erdmannsdorfa, Zołotowa ſchalka pola Martineho Dola a wjazy druhich. — Pobłednischa hłuscha do tych kamjenjow, kiž ho khablaju a czumpaju, dokelž ma kamjeń, krótko-hłubikojtemu hribej podobny, tam jenoż małe wobwod, hdyž na druhim leži. Wón ho tohodla počźina khabłacź a czumpacź, hdyž na nim šlejimy a ke kromje šlupamy.

Rospominajmy nětko, k czemu ho zornowz nałožuje, a wobhladajmy wužitk, kotryž dawa. Zornowz nałožuje ho hischcze wobžebje k tajkim twarbam, kiž wutrajnosći žadaju. Tak tawrja ho ſ njeho na pschi. mosty, šwětkowe wěže, kótlischcza (Docks), wobhrodźenja wokoło twjerdźišnow, fabriki a druhe twarjenja. Stare egiptowske twarby, jako pyramidy, obeliški, Pompejowy stołp atd. žu še zornowza dźěłane. Někotre stołpy, 100 ſtopow wyšoke, ſ jenicźkeho kruha wobsteja a žu ſ murubanymi hieroglyfami (pišmom we wobrasach) wubebjene.

W zornowzu namakajemy druhdy żelezowu a zynowu rudu; też někotre droho-kamjenje, jako błyschczenj, šafir, šmaragd a hranaty, kaž też w pschiwušnym horjenzu (Gneus) a błyschczeńzu (Glimmerschiefer); haj šamo ſtotowe łopjeschka žu ho pjecza we nim nabeschke. — Na płódnosć pódy ma zornowa hałke potom wliw, hdyž je do cźišta šwětrjeny, tak ſo może ho we nim wobjata łschemjowka ſ druhimi maczinnami, jako ſ drazłom (Kali), natrom, hórczinu (Magnesia), wapnom atd. šjednoczicź a wěstym roſtlinam žtužicź. Tak bywa na šwětrjenym zornowzu hušto jara bujne roſtlinstwo.

Stónczenje hischcze někotre źiwoczka we wobdźělanju zornowza w naschej krajinje. Pryjedy pak hacź ho to stanje, chcuz hischcze na to pokazacź, kak ho w Ruskej w finskich wulkich a wuwołanych zornowzowych skałach spodźiwnje wulke stołpy, kiž žu hacź do 40 łokćow dołhe a 5 łokćow schéroke a ſ kotrymiž žu ruske zyrkwje wubebjene, ſ łokćow a ſ wulkej wěstosću ſ jeneho kruha dobywaju. Ruſki dźěłacźeſ we žebi pschi tym jara mudrje pomhacź. Hdyž je pschihódny kamjeń wupytany a ſtunany, ho wobwod toho kruha, kotryž ma ho wotdźělicź, še prěnimi sarěškami wosnamjenja. Wotrjedź tutych sarěškow dypaju ho schtyrirózkate jamki, pschejo tśi a tśi ſtopy rózno. Ta ſtawa ho w łéczu. Pryjedy hacź šamjerśnje, ho wschitke jamki ſ wodu wupjelnja a ſ bźekej hlinu šamašaju, a dalsche ſtukowanje ho pschirodze

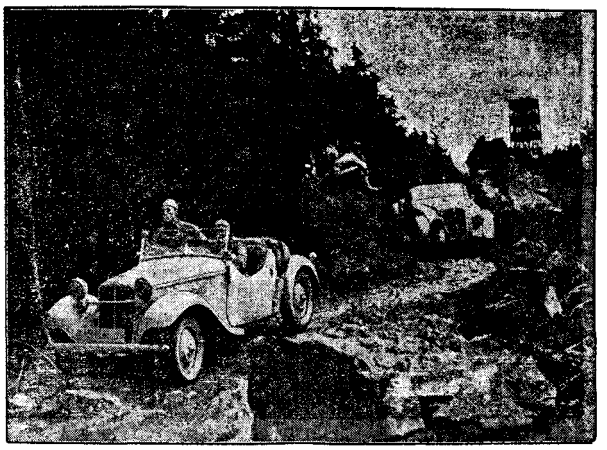

3 dny jěšby po wjerschkach schlesyskich horow.

Prěni dźeń jěšby po schlesyskich žrjedźnych horach pschinjeśe, so ho 66 wobdźělnikow wušamknu a 171 dosta khłostanske dypki. Na wobrazu widźimy cźeše, kotrež maja wobdźělnizy pschewinyć. (Pressebildzentrale, M.)

Započatki Serbow we Łužicy

(Z Č. M. S. 1936.)

Podał Matej Handrik.

(2. pokračowanje.)

Štóž chce zestajenje, z kajkich mjenow su serbske wsy nastale, njech pohlada do Časopisa Maćicy Serbskeje, zešiwk 168. Tam je wšo podrobnje rozpisane. Tuton zešiwk móže so kupić w Serbskej kniharni.

Zestajeńka wjesnych mjenow serbskeje zemje nam dopokaze, zo su stari Serbja swoje wjesne mjena sami pytali, namakali a dawali; woni su je sem brali wot toho, štož su namakali a měli, wot swojich žuanow abo wodźerjow, wot wšelakosće zemje, wot štomow a kerkow, wot trawow a zróstlinow, rybow a ptačkow, a wšitke we swojej rěči; tu ničo njepytnješ wo zbytkach burgundiskeje, keltiskeje abo illyriskeje rěče, kluba zo mjena kaž hs. Rychwald, ds. Rikowald, abo hs. Dürrbach, ds. Sucha Grobla za tajke wudawaš. Z lohkosću so hodźi dopokazać, zo su wsy z němskimi mjenami pozdźišeho pokhada, abo zo je so jim město serbskeho němske pomjenowanje po němskim wobsedźerju dało. Hdy bychu so Serbja do wobydlenje a wobdźělanje krajiny dobyli a ju wobsadźili, hdyž by zasydleny a rolu dźěłacy lud swoje sydliša a za nje swoje samsne mjena měł, dha bychu woni cyle wěšće tajke mjena pjewzali, kaž mamy w tym prěnjemčene serbske krajiny za dosahace wobswědčenja, a też kolonije we Africy za to swědča, zo su so mjena sydliščow za čornych wot kulturnych narodow přewzałe a wobkhowałe. To by był dopokaz, zo su Serbja něhdy do prózdneho a pusteho kraja začahnyli. Woni też njejsu žanych spomnjenjow abo dopomnjećow na swoju prjedawšu staru domiznu sobu přinjesli, zo bychu po nich swoje nowe sydliša pomjenowali, kaž so to zwjetša stawa, hdyž ludźo do cuzecho kraja wuchanu, zo potom w nowej domizanje swojim sydliščam mjena ze stareje domizny dawaju. Ja trjebam jenož na našeho serbskeho Kiliana, spěwarja našich najrjeńšich serbskich kěrlušow, pokazać; hdyž wón ze swojimi Serbami wućeše, zo by domizmu swobody za swój serbskil ud namakał a so potom w Texasu we Americy zasydli, wón swojemu nowemu sydlišću „Serbin" narjekny, wo kotrymž mi jedyn Slepjan, kiž běše tam pobył, powědaše, zo je tak wulki kaž Trjebink pola Slepoho. — Hórnik we swojej historiji serbskeho naroda piše, zo so kolonisća z Flandriskeje w lěće 1159 na płódnej runinje wot Bělska do Jutroboga zasydliłchu, kajkež běchu we swojej domizmje měli: „Niedegk" pomjenowany po Nimwegen, „Brück" po Brügge, „Aken" po Aachen, „Kemberg" po Cambray. — A jako Württembergscy do Ruskeje, do Wukrajiny, wućahowachu, zo bychu so tam zasydlili a kraj wudobywali, woni też s wojim sydliščam mjena dawachu, kotrež jich na staru domiznu dopominachu. — A podobne wašnje pola wšitkich kolonistow widźimy, hdyž hotowych sydliščow njenamakachu. — Pola našich serbskich prjedownikow ani jene ani druhe njenadeńdźemy. Zestajeńka mjenow nam cyle jasnje dwoje pokazuje: 1. zo woni njejsu do žanych hotowych sydliščow začahnyli a žanych starych mjenow přewzali a 2. zo njejsu při pomjenowanju swojich nowych sydłow na prjedawšu staru domiznu spominali a po njej mjena dawali. — Hdy by so přeńše stało, njebychu mjena słowjanske byle, dokelž su po wudawanju němskich spisaćelow prjedy Serbow Burgundojo we Łužicy bydlili, a hdy by to druhe so stało, woni cyle wěšće njebychu tak swoje mjena po krajinje a wot krajiny, wot štomow a kerkow brali; přetož hdyž my mjena přepytujemy, spóznajemy, zo su wone cyle prěnjotne abo originalne, na př. w Delnjej Łužicy je wjele wjacy tonidłow, tohodła wjele wjacy mjenow, kiž na taiku krajinu pokazuja a dale wjacy mjenow po brězy, dokelž je štom tamneje krajiny, w Hornjej Łužicy pak wjacy mjenow po lipje, dokelž ta w halniščach njerosće, a wšelake druhe na to pokazuje, zo mjena njejsu z cuzeho kraja sobu přinjesene, ale su na městnje a wot městna přiwzate a dawane. — to su słowa, kotrež je tón lud we swojej rěči měł a kaž je wón kajkosć zemje, štó-

pschewostajl. Se samjersnjejom šo woda tak roscsehnje. so najtwjerdschi sornowz rosschkšpa a to zyle w tej mērje, kaž ma pschipokasane, wot jamki k jamzu. Nalēto šo potom tute hobrike kruchi wotpacka a powjerschnje w podobje kuluchow abo stolpow wobdžēlaju; do'pekne hladjenje stawa šo hakle tam, hdjež maju wostacź. Kak wjele prōzy a dźěła wotwalenje taikich hobrikich kruchow potrjeba, mōžemy žebi myslicź. — Rola naš šo sornowz s pomozu nuts labitch zelesnych klinow schčežeri, schtož šo jenoź tehdy s dobrym wunoschkom stanje, hdyž šo schčēpna cjara po pschirodnej worschtowanej hlada. Naschi kamjenjekamario šo na to derje wutsela, a schčēpjenje rabi šo jim wubjernje, teź bies pomozy ruskich srēdkow. K dobywaniu twarskich kamjenjow nalōžuje šo s dobrym wunoschkom pólver abo tēleschi proch. Sa tym. hacź je kruch kamienia, kotrež ma šo wobdžēlacź, wulki, wjercźa šo do njeho khētro hluboke dźěry, nasypaju šo s prochom kotryž, hdyž je šo sawalił. niz jenoź wulkotny kusk wupkodži. ale teź kruchi, druhdy na 10 zentnariow cźežke. wotschčēpi. — Hdyž sakario naschcje trainy smoje kmiedjenje swjecźa, šo njeporōbko wulka syla taikich wjercźannch dźěrow nabobo s prochom natrka, a nakanje potom se savaleniom procha w pschiprawnym abo postajenym cźasu taiki brimot, jako bychu wulke tēlbiny (kanony) hrimale. To šu te mjerźe abo mieliske a mulke schtuki abo tēlbiny kuzilskich skakariow, kotrež bē nēkdy mēty wudawaś nowin sa wopraudźite wudawak, jako bē w nēkaitich druhich nowinach nēschto wo kanonērowaniu Semičonskich skakariow cźitał a sa cźimż je šo potom samo Drjezdźanske policajtiwo napraschowało. Tak wēdźa žebi naschi skakario sawjesć a wujitne se swjeselaznym sjenocźicź: pschetoż tōžby smjeselam wutsel wotdēlił sbohom teź hromadu twarskich kamjenjow wot wulkeho skalnischcźa.

Budyske stawniske powēsće

Schtwórtk 4. junija 1936.

Narodźiła je šo: 3. 6. Maksej Oswaldej Lanšy, sastarańskemu cźakanjej, dźowka.

Wumrēli šu: 3. 6. Klara Elsbjeta Katha Ladewigez, knihwjedniza, 61 lēt. — Frnjez Jurjej Lischny, hosćenzarjej, morwonarodźeny žyn. — 4. 6. Jan Hendrich Jurij Lorenz, moleršti mischtr, 63 lēt. — Jan August Szymank, invalidny rentnar, 72 lēt.

Pschipowēdźikoj staj šo: Jakub Bjarnat Scholta, skakar, a Hana Lehmannez, domjaza pschistajenza, wobaj w Budyschinje.

Škitajće lēs před wohnjowej škodu!

Hischcźe pschezo šo w cźasu lischim počažu lōžde lēto i wohnjemi w lēšach, holach a pochu milijony nēmišeho ludoweho samoczenja inicźeja. Dokelž maju ikoro wschitke taike wohnje jenoź w njewobhladnjowm a lokomyslnym wobkhadźenju s wohnjom (pschi kurjenju, wotwarjenju wonka atd.) swoju pschicźinu, je kōždy jenotliwy winowatr, jo w sajimje ludoweje khromadnosće kaž teź we swojim samownym sajimje pschedwidźeć, kiž su šo k sabšēwaniu lēšnich wohnjow a jich haischeniu wudale. naitrucźischo wobkedźbuje a so šo wischeho, schtož móże strach lēšneho, holšteho abo pochoweho wohnja nacźinicź, na kōždy pad wostaji.

Na sakladze wukasa nēmišeho a pruskeho ministra znutskownych nalēžnosćow f 15. 5. 1936 wo wobaranju pschećźmo strachom lēšnych wchnjow so tohodla na ględowaze sakonšte pschedwidźme hischcźe tas pokazuje:

I. S wukasom sakischeho khromadneho ministerstwa se 24. 7. 1934 k schtitei lēša je sakasane, **stany stajecź a lēhwa we lēšu sadźēlacź** abo w straschnej bliskosći lēšow bjes priedawschcheho wosjewjenja pola pschišłuschneje polizajiskeje wyschnosće.

Nimo toho je w lēšu a w straschnej bliskosći lēšow sakasane, 1. **kurjecź** a to teź na jawnych puczach, 2. pod holym njebjom **woheń sadźēlacź abo kwēzu sapalowacź** a njeschkitany woheń abo kwēzu pschi žebi nošnyć.

Tutón sakas płacźi wošebje teź sa porjadnje wosjewjene stajenje stanow a pschiprawjenje druhich lēhwow. Napischecźiwne sadźerżenja šo f pjenježnym khłostaniom hacź do 150 hriwnow abo f jatbu khłostaju.

II. Hdyž na sakładze §§ 368, 6 knihi khłostanskeho sakonja šo f pjenježnym khłostanjom abo f jatbu khłosta, schtož na straschnych mēstnach w lēšach abo holach abo w straschnej bliskosći twarjenjow abo łohjy palomnych wēžow woheń sadźēła.

III. Na sakładze §§ 31 a 32 sakischeho lēšneho a pólneho khłostanskeho sakonja šo teź f pjenježnym khłostanjom abo f jatbu khłosta:

1. schtóž na straschne waschnje f njeschkitannym wohnjom abo kwēzu do lēša stupi abo šo jemu bliži;

2. schtóž w lēšu abo w straschnej bliskosći lēša da palażnym abo žehlaznym wēžam dele padnnecź, je precź cźišnje abo njewobhladnimje f nimi wobkhadźa;

3. schtóž pōdla padow § 368, 6 knihi khłostanskeho sakonja w lēšu abo w straschnej bliskosći lēša bjes prawa woheń sadźēła abo sanjecha, f prawom sadźēłanej woheń dosć dohladowacź abo haśnycź;

4. schtóž pschi lēšnych wohnjach. hdyž jeho polizajiska wyschnosć abo lēšny wobkedźer abo jeju sastupierjo k pomozy nawołowjeja, niepemha, hacźruniež budźischo žadanje mohł bies wjetschcheje schkody sa sebje dopełnicź.

IV. Nimo toho ma šo na pokazanje § 127,1 porjadneje khłostanskich procesow pokasacź. Tu ma **kōždy** teź bjes žudnikoweho pschikasa prawo. toho nakhwilnje **zajecź** kotrejhož pschi pschestupjenju sakonja nadeńdże abo kotrymž sledźa, hdyž je podhladny, jo cźekne, abo hdyž jeho woła njemōże hnydom swjesćicź. Ludźo mōže šo teź pschestupjenja dla zajecź, na pschikład hdyž njedźiwajo sakasa w lēšu kurja.

Nowosće z cyłeho swēta

Rozbuchowanje w Pražy.

We wulkim palaśe „Lucerna" f Cźerenchowa wosćenja, pschi 25 dnjemi w Kirowej jamje nad semju woheń wudyri. Ognjowa šo jara spēchnje rosschēri a šo dotal njemożesće zalecź. Staro mēšaj dołho mrózowachu šo i naiwulscheho napinanjom, so hnchu rosschērjenju wohnja sadźiwali. Na haischeńskich wobkhadźenych bēšach abo holach abo w straschnej bliskosći twarjenjow abo łohjy palomnych wēžow woheń sadźēła.

III. Na sakładze §§ 31 a 32 sakischeho lēšneho a pólneho khłostanskeho sakonja šo teź f pjenježnym khłostanjom abo f jatbu khłosta:

1. schtóž na straschne waschnje f njeschkitannym wohnjom abo kwēzu do lēša stupi abo šo jemu bliži;

2. schtóž w lēšu abo w straschnej bliskosći lēša da palażnym abo žehlaznym wēžam dele padnnecź, je precź cźišnje abo njewobhladnimje f nimi wobkhadźa;

3. schtóž pōdla padow § 368, 6 knihi khłostanskeho sakonja w lēšu abo w straschnej bliskosći lēša bjes prawa woheń sadźēła abo sanjecha, f prawom sadźēłanej woheń dosć dohladowacź abo haśnycź;

4. schtóž pschi lēšnych wohnjach. hdyž jeho polizajiska wyschnosć abo lēšny wobkedźer abo jeju sastupierjo k pomozy nawołowjeja, niepemha, hacźruniež budźischo žadanje mohł bies wjetschcheje schkody sa sebje dopełnicź.

IV. Nimo toho ma šo na pokazanje § 127,1 porjadneje khłostanskich procesow pokasacź. Tu ma **kōždy** teź bjes žudnikoweho pschikasa prawo. toho nakhwilnje **zajecź** kotrejhož pschi pschestupjenju sakonja nadeńdże abo kotrymž sledźa, hdyž je podhladny, jo cźekne, abo hdyž jeho woła njemōże hnydom swjesćicź. Ludźo mōže šo teź pschestupjenja dla zajecź, na pschikład hdyž njedźiwajo sakasa w lēšu kurja.

25dniowski woheń w kowjetiske-rukiej jamje.

Kaž „Prawda" f Cźerenchowa wosćenja, pschi 25 dnjemi w Kirowej jamje nad semju woheń wudyri. Ognjowa šo jara spēchnje rosschēri a šo dotal njemożesće zalecź. Staro mēšaj dołho mrózowachu šo i naiwulscheho napinanjom, so hnchu rosschērjenju wohnja sadźiwali. Na haischeńskich wobkhadźenych bēšach abo holach abo w straschnej bliskosći twarjenjow abo łohjy palomnych wēžow woheń sadźēła.

39 sranjenych rēchi jelesniškim njeschožu.

W Barcelonje f Katara pschikhadźany wošebowy cźah do sakkodka dwórnischcźa saidźe. Wschi mōžnje sranjenju šo někotre woni khētro wosschkodźichu a 33 wožobow do schkody pschihdźe, mjes nimi 4 cźežy.

Pśilook

*** 50 000 dollarow kradnyli a šo dla niewobhladźenja wobkhadnych pschedpisow nawzali.** Khrobły nalēšniski nadpad w mēšcu Newyorku k dźiwnemu wobkhadnemu nieboźu dowjedźe. Schtyrjo banditzo, kotrž s wulkim cźežitym autom pschijēdźechu, na žiwom tēle žowanischcźu dwaju bankowkeiu sastojnikow nadpadnychu, wobdźēlachu jeju s revolwerami a wutorhnachu jimaj mēšk s 50 000 dollarami. Na to je swojim autom cźeknychu. Na dolschim jara žiwym drohowym khēžowanischcźu jich policajt dla niewobkedźbowanja cźerwjeneho swētła sastaji. Niewēdźo, so ma rubježnikow psched sobu, sastojnik jich po wusłażenju žudnischeho skasanja muždcźi, tak so mōžachu cźeknycź.

Hudźba — wumēlstwo — dźiwadło

Kino für Jedermann. Widźimy historiski film „Cleopatra". Snata podawiźina wojowanja wo Egiptowsku w cźasu psched Khrystusom so nam tu pokasuje. Bēše w cźasu, hdyž Caesar knježeśche. Wschitke kraje žu jemu podtane i wuwjasaom Egiptowskeje, hdyž Cleopatra knježeśche. Caesar cźežnjeśche pschećźiwo Egiptowskej. Jako tam pschebywowasche, salubowa so do Cleopatry a wsa je so do Roma. Krótko po tym bu Caesar sakłóty a Marc Anton a Octavian knježeństwo nastupichtaj. Cleopatra bo dołhi cźeknu. Nētko cźehnjeśche Marc Anton pschećźiwo Egiptowskej a teź toho Cleopatra se žwojej rjanosću a lekłnosću dobyć wēdźeśche a Marc Anton wosta pschez dwē lēcźe w Egiptowskej. Octavian tule składnosć wuži a cźehnjeśche pschećźiwo Marc Antonej a Cleopatrje. Octavian dobu. Marc Anton žebi žiwjenje wsa a Cleopatra, kotraž jeho pśe wscho lubowaśche, dźeśche sa nim. Octavian jako dobyćźer do mēšta saćźahnywschi namaka mortwego a mrēźazu. Marc Anton a Cleopatra staj hischcźe w dźenžnischim cźasu snataj jako njeśmjertnaj lubowazaj. — W pódlanskim programmie widźimy „Swuczowanje na łódźi" a „Stsylnjak".

Radio

Sobotu 6. junija šo słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschēdneho programa: 6,10 wjeselý ranschi konzert. 11.40 sa bura. 15,15 pomołśe ludowe reje. 15.30 hospodarski tydźenski pschehlad. 16 tacźele. 18.45 sportiski tydźeń. 20.10 f nowych operettow.

Lipsk. Nimo snateho wschēdneho programa: 6.30 ranschi konzert (s Wrótsławja). 8.20 sa hospodu. 11.45 sa bura. 16 wjeselý konzert (s Wrótsławja). 19.15 rudnohorskemu ludowemu spēwarjej Antonej Güntherej k jeho 60. narodninam. 20.10 hudźbna zabawa.

Hischcźe wažne f dnjowneho programa: Wrótsław: 20.10 wjeselý program. Kōln: 16 wjesełe zwobotnische popoidnja. Frankfurt 18 wojeński konzert. Mnichow: 19.35 komedija „Różowy kawalēr".

Waršawa: 9. junija ½9 hodź. wječor zmēje prof. dr. Golabek přednošk wo: Basnistwje zabyteho ludu. Přednošk budźe kōždeho, kiž so ze serbskej literaturu zabēra, zajimować.

Młody kral Farouk pjenjesy mjes khudych rozdźeli.

Pschi nastupjenju trona dawaiche młody egiptowski kral Farouk w Kairskich drohach pjenjesy mjes khudych poddanow rozdźēlecź. (Scherl Bilderdienst, M.)

my, keŕki, trawy, mochi, ptački a ryby woznamjenjł — a to wšitko je ryzy serbske było. — Tak nam mjena dopokazuja, zo su Serbja prēnjotni a wobstajni wobydlerjo našeje Łužicy.

Nētko je dalše prašenje, z wotkel su stari Serbja přišli. Na tole prašenje wšeteho wotmołwjenja nimamy. Ja mam za to, zo je w zastarsku słowjanski a z nim naš serbski lud ze starym grekskim ludom we wuzkim zwisku był. Na to pokazuja mjena, kotrež su sebi serbscy županojo přiswojili abo sebi dawali. Tute mjena su zwjetša po grekskim wašnju tworjene, na př. Wjaceław, to je tworjene po grekskim „Pericles", t. j. wjacy sławy. Hišće dźensa su zbytki tajkich mjenow w našim kraju a mjez našim ludom žiwi, na př. Broniš, t. j. Bronisław, Boriš, t. j. Borisław, Budych, t. j. Budysław, Kótš, t. j. Chotesław atd.

Dale pak też wobdźělanje role a grat k tajkemu wobdźělanju na to pokazuje, zo su to, štož je założk kóždeje a wšitkeje kultury, naši prawótcowjo wot starych Grjekow nawukmyli a přewzali. Słowo „worać" je z grekskeho „aroo" a słowo „radło" je z grekskeho „arotron" nastało. A wšitke druhe słowa, kotrež so na rolu dźělanje poćahuja, su ryzy serbske kaž rola, wosrēdk, włóža, zahon, sklad, bróna atd. — Wudawanje wšelakich němskich spisaćelow, zo su stari Serbja hakle wot Němcow wobdźělanje role nawukmyli a z tym započatk kultury dostali, je cyle wopačne. Němske słowa na to pokazuja, zo su woni wot Romjanow rólnistwo přewzali, na př. „Acker" je łać. „ager" a po tym so wobdźělanje **role „ackern"** mjenuje, „Furche" je łać. „porca", „Egge" je łańanske „occa", „Fohlen" je łać. „pullus" atd. — W jenym su Němcy přez Serbow byli, zo su woni wot Romjanow hnydom železny grat dostali, mjez tym zo su Serbja wot Grjekow drjewjane radło měli, a tohodla su so woni zwjetša w nižinach a dolinach zasydlili, hdźež běše lōžo, rolu wobdźēłać. To pak zaso na to pokazuje, zo je so to pak w jara starym času stało, hdźež hišće njejsu železnych radłow měli, pak zo su w tajkim kraju bydlili, hdźež njejsu železneho grata trjebali, ale je drjewjany swoju přisłušnosć dopjelnił; tajke kraje też su, na př. Wukrajina. — Zwada je wo słowo „pluh". Tohodla je so też naš wótčine njeboh Jakub-Njeswačidlski zawjesć dał, zo je w zawodze swojeje revizije Lutheroweje biblije pisał: „Zo je pluh němske słowo, cyle wěsće mjeńši dźěl Serbow hakle wě. Tak stare je w jich rěči to słowo, zo so pluhej wósom serbscy mjenowanych dźělbow z časami připołoži: krjedźel, klak, křidlica, črjóšło, radlica, knjeźk; k tomu: woka a starčik." Snano by prawišo było nawopak sudźić: Dokelž su wšitke dźěle pluha serbske słowa, tuž dyrbi „pluh" sam też serbske abo słowjanske słowo być. Po Miklošću je tuto słowo mjez wšitkimi słowjanskimi ludami, też najdalšimi, rozšerjene a trjebane. A wón přisapomni, zo je słowo njeznateho pokhada. Němski wučeng dr. Kleinpaul we swojej knižcy „Cuze słowa w němskim wšitke słowa, kotrež so zez ynkami „p, pf, ph" započinaju, tak też słowo **„pflug", sa cuze słowa wukładuje.**

(Pokračowanje sćěhuje.)

wujaznicj, sa kotrej so jendželska politika fajinuje, prjedy hacj so wo pschichodze ponjerwo mjes Jendželskej a Italskej rosdzjerdzi.

Tuto stejischczo jendželskeje politiki so tež w nastawku Londonskich nowin „Times“ pokazuje. W nastawku so wo tšoch hlowinych nadawkach jendželskeje swonkowneje politiki rjeczi:

1. so so šwetej dotej jaknje eostoji, kotre winowatosce ma Jendželska šama dopjelnicj; 2. so so rasnje jednanja s Nemšej nawjasaju; 3. so so sakitanšte plany sa jendželske šwetowe knjeršstwo po možnosesi ruce pschewjedu. Wo sankzijach pak so pišche, so je nalešnosej Swjatska ludow, wo jich spuschczenju rjeczej.

Mussolini so re Schuschniggom rozrěčował

Schej italiskeho knježerstwa Mussolini je pjatk dopoldnja awstriskeho swjatkowneho kanzlera dr. Schuschnigga pschijak. Djensa so z Roma powě, so je Schuschnigg Viareggio wopuschcził a na dompuczu schefa italiskeho knježerstwa w Roca della Caminate wopytał. Mussolini je so je Schuschniggom dlše hacj dwě hodžinje wutrobnje rozrěčowak.

Rasowe zakonje za Abesynsku

Pschi rozdawanju italskich zakonjow wo sarjadowstwje w Abeßynskej maju so w blischich dnjach rasowe zakonje za rasiscu Afriku wocakatej. Na zakladze tutych zakonjow budže so mješenje běleje a cjorneje rasy zhotowacj. Nowiny „Giornale d'Italia“ pschipowěduja, so mješenzy w Abeßynskej njesmědja italskeho měschczjanskeho prawa.

Schtaj wutworjenje pjecj italskich gouvernementow we Abeßynskej nastupa, so wusdobuje, so so jenotlive abeßynske ludstwa tak sjednocja, kaj so po rasy a wěrje porujo žebi žive. Tak Harrar kraj muhamedanow wopschija. Tu so kedžbnosej muhamedanskemu šwětej wopokazuje. Italska chce žebi wěrje mjes muhamedanskimi ludami pschi Čerwjenym morju pschečelow sbudžicj a to w cjahu, když tež crabski šwět dla pobankow w Palestinje pschečelnje na Jendželsku njesłuchaduje.

Abeßynzy wšudnjaco a wjeschojo s nowymi sakonjemi twschitke prawa sbuša. Italske knježerstwo pak chce sim po swojim dobrodatsu hospodarjelo w sarjadnistwje kraja pschiwolicj.

Wustupowanje přećiwo židam w Minsku pola Waršawy

W Minsku pola Warschawy schtwórk pschi šypnym wobdželenju wobydlerstwa strašnitschtra Bujaka wot 7. ulanskeho polka hrjebachu, kotrehož běsche psched nekotrymi dnjemi žid fatšelił. Po pohrjebje rěčnizy na bróhach spytachu lud k wjeczenju naschczuwacj. Sachrunješ so wyschnosce wo porjad prózowachu, mjes Polakami a židami na nekotrych městnach k cžežkim pukam dóndže. Polazy tši židowske domy sapalichu.

Warschawska wohnjowa mobora haschersči cjah do Minska pósla. Haschersko w Minsku wostachu, dokelž lud pytasche nowe wohnje załožicj. Po bróhach šyne policajske patrouille cžahachu. Wieczor schej pólšeje statneje policije general Samorski do Minska pschijedze.

Kaj pólšte nowiny pišaju, je wot cjaha, so je so mordarstwo na strašnitschtwu Bujaku skutcžiło, nehdže 6000 židowo město Minsk. Wot ma 15 000 wobydlerjow, wopuschczilo.

Leon Blum nowy franzowski kabinett wutworił.
Po wotstupjenju Sarrautoweho kabinetta je franzowski wjednik sjednanych socialistow nowe franzowske knježerstwo sestajał, w kotrymž je 15 socialistow sastupjenych. Na wobrazu widzimy Leona Bluma po pschijerzu nadawka je strony statneho presidenty psched Lebrunowym palastom.
(Pressebildzentrale, M.)

Herriot, president komory.
Wjednika franzowskich radikalnych socialistow, Herriota su w franzowskej komorje sa jeje presidenta wuwolili. Po wólbje so Herriot k statnemu presidentej poda, psched kotrehož palastom jeho na wobrazu widzimy.
(Pressebildzentrale, M.)

Wuzud w prosenu pschecjiwo nazionalsocialistam w Awstriskej.

Schtwórtk dopoldnja je Winski pschišaždny sud w prosenu dla wjelepschcherdy pschecžiwo 18 nazionalsocialistam wuzud wossjewił. Wobstorjenj, kotrychž winowatchu, so SA-organizaziju tworili, so k sastwu na 5 hacj 10 mjez zom sašadzischu. Khlostanje je so j pschepytowanjej sa wotpokuczilo.

Młodzinske muzistwo Sowjetskeje unije.

Slawna rosprawa wo wuwiczu kommunistiskich młodzinskich zwjazkow wopschija liczby wo wojerskim wukuzenju sowjetskoruskeje młodziny: 3500 referowanych letakowych wjednikow, 990 000 strělcow, milijon ludži, kiž su w sanitetnej słužbie wukubłali, 52 000 w plachtawskich ludach, 1,6 milijona sa wothladanje motorowo wukuzenych młodych umjelcow. Woni maju žiwu referu czerwjene wójsko tworicj, „jich žiwjenje je poswjecžene wojowanju sa dobyczje kommunizma po zyłym šwěcže“.

Wjacy hacj 11 milionow ludži bjes dźěła w Sjednoczenych statach.

President amerikanskeho swjatka dźěłacžerskich zwjazkow William Green w listje na nowiny „Newyork Sun“ pische, so je zwjazk liczbu njeposłužerjow w haprelu na 11 506 000 woblicził. Nowiny, na kotrež so won wobroca, su pak liczbu ludži bjes dźěła jenaj z 3 393 000 wjetšiwše. „Sun“ na to wotmolwi, so je stajnje pschisporno, so so jeho wobliczenje na ratarstwo a na wješe bruze.

Nowosće z cyłeho swěta

Amerikanski mischterski detektiw so zajał.

Kaj so z Mount Holly (New Jersey) wozjewja, je Ellis H. Parker (nat. amerikanski mischtr detektiwow), kiž bě gouverneurej Hoffmannej w privatnym pschetowanju Lindberghowho dźěcžatka pomhał, njenadžijanje zajaty. Jeho wudacje na zhubjeneho hamt Newyorkskeho stata je so namjetował. Parker so winuje, so je při wotwjedženju rěčnika Mendela, kotrehož wunuzowanje wusnacže, so je Lindberghowe dźěcžo samordował, w swojim cžasu Hauptmannowe wotprawjenje bjesprawnje wotstorčił, namjedowaru rólu mał. Parkerowe zajacže je po měnjenju nahladnych wosobow tež politiske tejischczo gouverneura Hoffmanna satčhadžo, kiž by so swojim postupowanjom w Hauptmannowej nałožesi wjele njepschecželow dobył.

Nowy rjeh w Allgäuskich Alpach.

Schtwórtk poswjedniu s dobrecžowanjom nowe zwjenjenje temperatury w bavorskich horach naša. Thermometer spadny z 12 stopnjow na 3 stopnje cjoplotu. W horach hižo pschipoldnju sněha padaci pocza. Sněhowa mjeza wjerkor nimale hacj do dola zahasche.

Padnjenje sportskeho letadła.

Generalny direktor awstriskeho kreditneho wustawa van Hengel morjwy.

Sstredu wjecžor padny nad Amsterdamskim letiscžom awstriske sportske letadło, kotrež psched pschistajenjom. Wobaj pucžowazaj, generalny direktor awstriskeho kreditneho wustawa van Hengel a wjednik sportskeho letadła, znaty awstriski sportski letak Hejtman Brunowski, pschi tym zahinyschtaj.

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedler.

28] (Pokračowanje.)

„Postańće, knjez ryćerjo,“ Mařka měrnje rjekny a so z městna njehnu, „wotewřće durje a puščće mje won, dha so Wam mój wutrobny džak dostanje!“

„Chceš potom moja być?“

„Ně, knjez Luthero, Waša ženje njebudu!“

„Roznjemdrjeny nětko młodženc poskoči, z podušenym hłosom wuwołajo: „Česć Ći w błaznosći poskićena, budźiše moja a mojeho radu wěčna haniba była; wjedź, zo wo njej ženje wjacy rěče njebudže! Dale budu Če jako njewólnicu namołwjeć, tuž wočakuj hišće wjacy, dyžli samu jathu. Twjerdu mysl zmjehča jeno twjerde sředki!“

Bjez wočakanja wotmołwy won jstwu khwatajcy wopuści, durje zaprasny a ryhel zasuny. W najwjetšim rozhorjenju so Mařka na jene sedžadło sydny a *horce wobličo* z woběmaj rukomaj zapřikry, kaž by je samo před nocu potajić chcyła, kiž bě so mjez tym přiblížiła.

Wjacore hodžiny Mařka takle přesedźa, jako ju hrózbny šum a pikot zežeri, kiž běše w halozach duba, swój wjeršk nad woknom pozběhowaceho, słyšeć. To njebě šučenje nazymskeho wětra. Nóc bě tak cicha, zo so ani liščičko njehnu, a tola zhibowachu so halozy.

Zymny pót steješe na Mařcynym čole; jej pak možno njebě, woči wot hibanja halozow wotwobroćić. Skónčnje pozběže so w nich muzska podoba, halozu zapřijawši a ju tři króć přećiwo woknu stłóčiwši.

„Nětkle won přińdźe! Trójcy je zaklapał!“ předrě so kaž błysk přez holčcynu tyšnu dušu. Ale won nje přińdże. Malu khwilku běše wšo zaso cicho. Tuž zaslyša Mařka na jene dobo hłuboki, derjeklińcacy hłós bóle wudychać, dyžli wurjekować: „Mařka, njeslyšiš mje?“ To bě hłós jejneho přećela! Z jenymskokom běše wona k woknu a je khwatniwje wotewri. — —

„Ja dyrbju k Tebi nutř,“ šepta̍še so zaso ze štoma; „přepytaj, hač je wokno twjerde, a zwjazaj powjas, kiž Ći přičispu, za srjedźny wobluk.“

Mařka jón kruče začahny, a bórzy na to wotpowaše Siegmund w rukomaj swojeje njewjesty. Kajke přemjenjenje! Město lestneho zawjedowarja widźeše Mařka swojeho swěrneho přećela.

„O kak mje to wozboža, zo sy Ty přišoł! Bjez Tebje bych zahinyła. Wozmješ mje sobu, mój drohi Siegmundo?“

„Ně, Mařka, to je hišće mjenje možno, dyžli prjedy; tola wostawa Ći tón trošt, zo sym w Twojej blizkosći a Če hišće někotry wječor wohladam. Tola praj, kak Ty sem přińdźeš?“

Mařka powědaše, štož přećelny čitař hižo wě.

Siegmund rjekny na to z čmowym wobličom: „W bitwje jeho hižom namakam, a potom budź Bóh jeho duši hnadny!“

„Ach, zo by wón to Tebi jeno był, mój Siegmundo! Hdy by ty padył, dha by so mój posledni trošt zhubił. Mi je nětko hižom tak styskno Tebje dla, zo swoju samsnu nuzu nimale nad tym zapomnjam. Twoje stawy su wot mokreje drasty łódzymne a samo w mojimaj rukomaj njemóžeš so dyrkotanja wobróć. Mój luby, kak wjele sy moje dla wažił!“

„Kak bych mohł přećelnemu kiwanju Twojeho ślewjerja so zawrjeć!“

„Hdyha sy jón wuhladał?“

„Djensa rano, jako kromu lěsa wobsadźichmy. Wón tak do wočow pada, zo jón Husytojo ze spodźiwanjom wobhladowachu a měnjachu, zo je to wěsće někajke znamjo za wjesnjanow abo někajkeho přeradnika. Teho dla to samo znapřećiwić njemóžach; přetož Husytojo su jara njedowěrni. Jeno jemu přećelej sym so dowěril, a tóm steji tamnu stronu Śprjewje jako stražnik a budźe mi při wukuzenju na brjoh, kiž so tam runje jara nahle z hlubokeje wody wuzběhnje, pomohny.“

„Njeje přepřuwanje rěki strašne?“

„Na žane wašnje. Wosrjedža je wona samo płona, Tola, lubowana, mój čas je krótko přimjerjeny, a ja mam Ći hišće wumysł zdźělić, při kotrehož wjedźenju sy Ty hłowna wosoba.“

„Tak ruče chceš mje zaso wopuščić?“

„Wokoło połnocy dyrbju w lěhwje być, jeli chcu wustorčenju abo samo smjerći wuńć. Hišće jedna tajku krutosć njenańdźech kaž pola Husytow.“

„Dha sydń so k woknu, mój lubowany, zo mohła Ći při měsačku z najmjeńša tak dołho do wohča zhladować, hač je mi to spožčene. A nětko rěkaj, što móžu za Tebje činić!“

„Za naju wobeju a naju přichod! — Njejsy Ty powědała, zo so, hdyž w Khočebuzu wohenjowe dyri, te wupadne wrótka wotewrja, kiž su Śprjewi nasypowej hrjebi najbližše?“

„Haj! tola što dyrbi to nětko? Ty łola njeniš . . .“

„Ja měnju, zo dyrbiš tuto hnězdo zapalić, ruče hač maš składnosć k temu. Bych-li to sam mohł, dha Če njebudźich do spytowanja wjedł.“

„Siegmundo,“ dźeše Mařka łahodnje, ale z rozsudženosću, „dže Twoja česćelakownosć tak dalako, zo chceš swoju njewjestu na zapalefku poniženy Ně, mój luby, ja bych chcyła, zo by Ty Khočebuz z swojim sylnym ramjenjom a wo dnjo w zjawnej wjedobył, zle nic přez skutki čěmnosće.“

Siegmund so začerwjeni a wotmołwi trochu zrudženy: „To je wójnske wašnje, my dyrbimy z tymi samymi bróńjemi wojować, kaž naši njepřećelejo. Bych huže sym so w Tebi mylił; přetož Ty sy runje tajka, kaž druhe žony: mócna w začuwanju a słaba w skutkach!“

(Pokračowanje sćěhuje.)

Posledńje politiske powěsće

Nowy ništi staw bjesdźełaćelo.

Po powěsćach krajneho statistiskeho hamta mučiny ličba dostawarjow spomožeńskeje podpjery w Saksce 30. haprleje 62 438 (to je 12,02 na tyšaz wobydlerjow) je potajkim w běhu měsaza haprleje wo 4738 (to je 7,1 proz.) šo pomjeńšiła. Pornjo najwjeršemu stawej 28. februara 1933 mučini spadowanje 256 574 abo 80,4 proz. W Zwikowskim wokrješnym heitmanstwje je położenje pšchi 9,49 dostawarjow spomožeńskeje podpjery na tyšaz wobydlerjow najpšchihódnjše. Potom sćěhuja wokrjeły Kamjenicy se 12,28, Drježdźany-Budyšchin s 12,31 a Lipsk s 13,01. Nimale lězyła bjes dostawarjow spomožeńskeje podpjery šu města Wulki Hajn (1,57 na tyšaz wobydlerjow), Kamjenz (2.10), Zwikawa (2,52), Plawno (3,51), Budyšchin (4,77) a Lubij (4,85). Najwjazy bjesdźełnych maja Pirnjanscy wokrješ s 13.38 a Annabergscy s 13,78. S městow steji najhubjeńscho Pirna s 23,22, Plawno s 25,77 na tyšaz wobydlerjow.

Negus nochze šo swojich prawow wzdaś.

Haile Selassie je schtwórtk s Londonskim abeźynskim wupósłanzom dr. Martinom a se sastojnikami wupósłanstwa swoje politiske plany rospominał. S teho, schtož je negus s nominarjemi rěčał, je spóznaś, so chze wón, hačrunjež inkognito w Londonje pśebywa, pilnje politiku dźełaś. **Hačrunjež je swój kraj wopuschćił, njeje šo na žane waschnje swojich knježerskich prawow nad Abeźynskej wzdał.** Nako jedyn nowinar negusej rjekny, so je Mussolini krótko pśed jeho cekanjenjom chył ultimatum stajiś, kiž by kśerej trón a amhariske provinzy wostajił, negus wotmołwi, **so tola njeje dalako, hdyž chze Mussolini s nim jednaś. Abeźynsku je wopuschćił, so by do Europy pśischoł a pśehowdźenje swojich jednanjow wałožił.**

Nowinu „Daily Herald" pišaju, so chze šo negus 29. junija do Genfa podaś a tam stejišćo Abeźynskeje zastupowaś. S Londona šo hyšće powe, so je jendželski šwonkowny minister Eden negusa pjatk popołdnju na abeźynskim wupósłanstwje wopytał a šo poł hodźiny s nim rośmołwjał.

Strajkowy połpyt w Grichiskej šo njeporadźił.

W Solunje schtwórtk kommunistiscy agitatorojo spytachu generalny strajk naschkarać. Sich połpyt pak šo njeporadźi. Jenož dźěłaćerjo rośakoweje industrije strajkowemu heslu pošłuchachu. Sa někotre hodźiny pak šo zaso na swoje dźěło wróćichu, hdyž widźachu, so šo druzy dźěłaćerjo strajkej njepschisamknychu.

Spěšny cłah Wien-Paris s kolijow wuješ.

2 morwaj, 6 cźežkokranjenj.

Generalna direkcija awstriskich swjatkowych żelezniznow wozjewja: Pjatk, 5. junija, wujědże s Franzowskeje a je Schwizy pśes Arlberg pśichadźazy spěšny cłah 122 na tyšaz wobydlerjow najwjerschemu stawej 28. februara 1933 mučini spadowanje 256 574 abo 80,4 proz. W Zwikowskim wokrješnym heitmanstwje je położenje pšchi 9,49 dostawarjow spomožeńskeje podpjery na tyšaz wobydlerjow najpšchihódnjše. Potom sćěhuja wokrjeły Kamjenicy se 12,28, Drježdźany-Budyšchin s 12,31 a Lipsk s 13,01. Nimale lězyła bjes dostawarjow spomožeńskeje podpjery šu města Wulki Hajn (1,57 na tyšaz wobydlerjow), Kamjenz (2.10), Zwikawa (2,52), Plawno (3,51), Budyšchin (4,77) a Lubij (4,85). Najwjazy bjesdźełnych maja Pirnjanscy wokrješ s 13.38 a Annabergscy s 13,78. S městow steji najhubjeńscho Pirna s 23,22, Plawno s 25,77 na tyšaz wobydlerjow.

Towarstwowske powěstniki.

Bukecy. Serbske blido „Čornoboh". Skhadźujemy se pśichodnu njedźelu 7. smažnika na horje. We Wuježku 1/8 hodź. Kóždy Serb a Serbowka su witani.

Ralbicy. „Lilija" spěwa póndźelu wječor 1/2 9 hodź. pola Brěžanec w Ralbicach. Rozprawa wo koncerće. Přińdźće wšitcy! Dirigent.

Olympiska pósłska kharta statneje pósty.

Wot 15. t. m. wuda statna pósta dwě olympiskej pósłskej kharće, a to jemu sa 6+4 pj. a druhu sa 15+10 pj. Na lěwym boku dopišnizy je dźěł olympiskeho wojowaniskcźa s marathonskimi wrotami widźecy, mjes tym ko na šramzy je olympiski swón. (Scherl Bilderdienst. M.)

Dostanjeće je wšitkownjwymdonje
Mark w Kamjenicy
DIE FABRIK FÜR Vogel LINGEL der Schuh des Herrn HERRENSCHUHE

Zum Markgraf
(K markhrabi)
Kulmbacharska piwowa jatwička na Drjewowych wikach
Stóž. pruhuje, tón khwali 898
prenje Kulmbachske
swěže čěmne
jako znamkowe piwo najlěpšeje kajkosće

Paul Brosske tyšaćski mišter na Nowosełskej dr. 7 Garten-dwór Brückenstr. postrěha swój **skład** 122 **hotowych kašćow**

Barhy
Laki
Plusle
800
jenož wot firmy **Sablony**
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Wérowanske pjeršćenje
prawe złoto, we wšej płaćiznje
Casnik. Koš, Sukelnska h. 20

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
mj. 3. Pśiposp
na Jerjowej haźy 3 (Jeringstraße)
dźerža
1½ pośtśelśicja 12,80 11,40 8,80

Corne a barbne tiźane
lěčne jaki
nětko 100 šěroke
m **3,25**
Schaaf
1110

Wutočenje cylindrow
Nowe tarče (Kolben)
Awtowe wuporjedźenja
M. Schubert na Lubijskej dr. 59 Telef 2937. 894
Awtowe wosebite dźěłarnje

Domjaca hola, 1135
sylna, strowa, so k 15. junijej do wobkhodneje domiacnosće pyta, nic młódša hač 18 lět. Předstajić z wuswědčenjemi w Café Stiller w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy

Swérny **pohonč** 1138
so hnydom pyta w Bronju čo. 9

Pjecak (Herd) 1137
jara derje zdźeržany, je jara tunjo za hotowe pjenjezy na předań w Rózeńce čo. 2

Słoma na předań 1133
w Kanecach čo. 3 pola Pančic

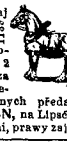
2 sylna oldenburgskej **konjej**
kobła a wanch dobraj do zapřaha, 1 a 2 přahacaj, přihod. za ratafstwo, so teź jenotliwje na privatnych předataj w **Drježdźanach-N,** na Lipsanskej dr. w st. rězarni, prawy zajězd

Čitarjo
płaće porjadne našim dowěrnikam wot ěběrański pjenjez

Někotre rjane zabawne
serbske knihi
měte w kóždym serbskim domje być! — Poručamy wosebje wobłubowanu zběrku našeho składa:

K. B. Sěca:
Cłowjek w přirodźe
I. a II. dźěl 1,— hr.
Na dalokich pućach
III. dźěl 0,50 hr.

H. Sienkiewicz:
Hana 0,50 hr.

J. Winger:
Hronow 0,30 hr.

B. Třebizský:
Kaspar Zdenek Kapler ze Sulec 0,30 hr.

Kubašec:
Wusadny wjazane 0,80 hr.

Cišinski:
Nawoženja wjazane 0,80 hr.
Ruske biliny (bajki) wjazane 2,00 hr.

Nowákowa:
Na farje — Hałžki wjazane 1,20 hr.

R. Domaška:
Pokładow-pytaŕ Le chevalier de Saxe wjazane 1,20 hr.

J. Lorenc:
Kupa zabytych wjazane 1,20 hr.

Jak. Nowak:
Pućowańsk. dopomnjeńki 1,50 hr.

M. Sewčik:
Směški a powědańčka 1,— hr.

Dr. J. Laras:
Sibakec nan 0,30 hr.

R. Domaška:
Wrjós 0,50 hr.

J. Lorenc:
Serbscy rjekowje wjazane 1,20 hr.

Černy:
Serbske wobrazki wjazane 1,20 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jena je zabawniša druhe. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tamnu kupić. — Wšě naspomnjene knihi dostanjeće we
Serbskej kniharni
w Budyšinje w Serbskim Domje

Kašćowy skład na Kotoušskej hasy 2 / Tel. 7286
H. Oswald tyšaćski mišter. Rěču serbsce 128

KAMJENC
Jězdne koła 1445
Motorske koła
Wuporjedźenja
Herbert Hohlfeld
pśedy Mühlbach
w Kamjencu

Jězdne koła / šij. mašiny
centrifugi/pisańske maš.
Wuporjedźenja 404
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstr. 7 blizko katol. cyrkwje

MEBLE
khamory, vertika, komody, loža z matracami, pjyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 Rěču serbscy

Kupuju
złote a sliborne debjeńki, nože a widličky, stare pjenjezy atd. po najwyš. dnjow. płaćiznach
Oskar Brückner rózk wérowańsk. pjerśenj. (Trauring-Ecke) rózk Budysk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6858

Hdźe?
dadźa swoje **fatmy, platy** atd. ruče, płaćiny hódno a derje wuwiwac?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošic hasa 21
ZEISS TESSAR
Po zawrjenju wobkhoda tyknješe swoje foto-wěcy proša do kašca pśi mojim wobkhodže.
21 T-lefon

So wrócił: 2136
Dr. Fischer wotrjadny lěkar za kožowe a močowe khorosće
Rěčne hodźiny: 1/2 9-11, 1-2, 5 1/2 7, srjedu a sobotu 1/2 9-1/2 12

Dom. sljac. maš. a jězdn. kołow **Georg Fuhrmann,** na Hornčerskej hasy 10
Jězdne koła wot 38.— hač 125.— hr. (Adler z 3 běhom šijace mašiny, zapušćiwe wot 130.— hr. 1866
Sachs-motorske koła 366.- hr. Sachs-motorske jězdne koła 325.- hr. Gumije, lampy a wše narunańske dźěła.
DOM WULKEHO WUBJERKA!

CIGARY tunje a dobre poruča
E. Simon w Serbskim Domje
na Lawskich hrjebjach 4

Unvergleichlich fein
MAGGI WÜRZE
MAGGIs Würze und achten Sie genau darauf, daß Ihr Fläschchen aus der großen MAGGI-Originalflasche gefüllt wird. In dieser darf nach dem Gesetz nichts anderes feilgehalten werden als
MAGGI WÜRZE
1025

Nowe serbske knihi:
W Małešecach před 100 lětami
wot fararja Aug. Sykory.
Płaća 0,50 hriwnow.
Łóńčko kwasnych hrónčkow
wot M. Nawki.
Płaća 0,50 hriwnow.
Za Božim khlěbom a druhe nowele
w. Hendricha Sienkiewicza.
Płaća 0,75 hriwnow.
Serbska kniharna w Budyšinje (Serbski Dom)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 130 — Budyšin — Sobotu 6. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Němski minister dr. Frick w Drježdźanach

Pjatk je němski snutskowny minister dr. Frick w Drježdźanach pśichebywał. Najprjedy je radnizu wopytał a ju tam do sloteje knihi města Drježdźan sapisał. Potom sakle knježeństwo w finanznym ministerstwje němskeho ministra witasche, statny minister dr. Fritsch jeho w mjenje knježeństwa postrowi. Němski snutskowny minister na to w dłóšcej rěcy wo nadawkach krajow rěcešeše. Potom ga te Kralowstwu brjohej poda, kiž zhromadnje z Drježdźanskim wyšichim měšćanostu Zörnerom sjawnosći pśichepoda.

Pśed radnizu běšeše ju dopołdnja cełotna formazija hitlerowje sturmowy sćěhnjała. Němski minister dr. Frick po swojim pśijěźdźe nimo jeje fronty krocešeše. W radnizy pśed kśěžemi měšćanskich městnosćow wobhlada a ju do sloteje knihi města Drježdźan sapisa. Wokoło 11 hodźin ju na finanzne ministerstwo poda, hdźež jeho sakśe statne knježerstwo witasche.

Tam jeho w pśichitomnosći ministrow, sastojnikow, pśisłušnjenzow a dźěłacherjow sakśkeho knježerstwa snutskownuj minister dr. Fritsch, njepśichitomneho sakśkeho bohota Mutschmanna sastupujo, powita a na dr. Frickowe sadaśe we wobarowanju wo nazionalsozialistiski stat dopomnješe. W mjenje sakśich sastojnikow pak minister pśichilbi, so wšo cynja, schto, zo by nazionalsozialismus k kśěžerstwu luda žada.

Němski minister dr. Frick ju sa wutrobne witanje dźakowasche a rjekny, so je rad do Drježdźan pśichiol. Potom na wobźěłanje Drježdźan a Sakśeje a **sćěhowanje wšich krajow spomni, kiž w přjedawšim času, ale ju sarjadnistwa němskeho knježerstwa. Ničo pak njeje było bóle wopak, hač wšichko w Barlinje zentralizować. To tež njeje we wjednikowej woli. Lěpšina pornjo sadźenosći pak je wěsta, mjenujuc so jenož jedyn wjednik zyły lud wodźi.**

Němski minister w swojej rěcy pokšacźujo rjekny, so nichtó nocne samolwitosći jenotliwych krajow smjerśicy. Němski lud je pśichi stilstwje wjednikowym knježenju mocy wobležbowacz, so wjednik samolwitosć nihdźe njewobmjesuje, a so jenož tehdy sapśichimuje, hdyž žrěbi to kśěžeńe zyłeho luda žada.

Potom němski minister k sastojnikam rěcešeše a jich napominaše, so bychu ju z ludom swjasani cźuli. Dopominaše, so je Adolf Hitler był, kiž je stat hakle prawje ludej sblizył. Sastojnizy žmědźa žrěbi teho wědomi bycź, so ju w najbźinšej mérje na natwarjenju Němskeje wobdźěleja.

Potom ju němski minister dr. Frick z wyšichim měšćanostu dr. Zörnerom na Kralowski brjóh poda, kiž je ju w pobłednim cźasu do kšaźneho krucha semje pśeworił. Tyšaźy ludźi ministra postrowichu, so bychu byli se źwěrkom pośwjeśenja tuteho naměsta. Wyšschi měšćanosta dr. Zörner w swojich žiwach rozłoži, kak je ju we wobnowjenju Kralowskeho brjoha sašada pśewjedła, so maju žrěbi amejny žane w zwojich należnosćach bomhacź. Pokšeśa léta je ju tu dźěłało a 2½ miliona hrivnow je ju za mšdy a potrjebu wudało. Dr. Frick wo rjanosći Drježdźanskeho měšćanskeho wobraza rěcešeše a ju wyšschemu měšćanosće za jeho wulkše dźěło dźakowasche.

Nowa lotterija k wobstaranju dźěła

W cźasu wot 5. junija hač do 31. augusta němskostatne nawjednistwo nazionalsozialistiskeje strony **7. němsku lotteriju k wobstaranju dźěła** pśichewjedźe. Tež tón króć „mužojo swóju" ložy na dróhach pśichedowaju. 7. němska lotterija ju w schěšćim hamtskim wobłuku hač dotal wotewri. Barliński pśichedawarjo ložow ju pjatk 5. junija pśed hrodom k appellej swołachu. W Sawježelenskej šahrodźe wot ½11 do ½12 hodź. policajska kapala pikšasche. Lotterija je ju dopołdnja w 11 hodźinach w Minichowje wotewrita. Němski pokładny minister nazionalsozialistiskeje strony Schwarz je ju sawjedł. Jeho rěcź **je ju na wšchitke** němske radia pśichenjeła a ju teź zhromadnje w Sawježelenskej šahrodźe złyšchała.

Dr. Dorpmüller 10 lět w sastojnstwje.

Schtwórtk žmědźesche generalny direktor dr. Dorpmüller na 10lětnu dźěławosć jako nawjednik němskostatneje želeźnizy zhladowacź. Jako wjednikowy poručenz jemu z tuteje pśicinjiny statny sekretar dr. Meißner wjednikowe wobłožnike zbožopśechcece pśichepoda, w kotrymž ju wjednik jubilarej za jeho hódnostne a wulkše dźěło dźakowasche, kiž je za wutwarjenje němskich želeźnizow a jich techniku wudokonjanosć dozpik. Jako znamjo zwojeho pśichiwóznacza jemu wjednik z dobom zwóji wobras pótla.

Strajk je Parižske wobydlerstwo do niemóra přinjesł

Nowe franzowske knježerstwo dyrbi tśwatacź, so by ju ludej pśichedstajiło. Hižo dźeńa zbobotu wono pśiched komoru stupi. Leon Blum je hižo pjatk pśichipołdnju pśiches radio k franzowskemu ludej rěcźał a je wobźeje dźěłacźerow k porjadej napominał. Ministerski pśisedźer franzowskeje sjawnosći namolwjesche, so by pśichi strajfach cźuwy wobkhowa'a.

Leon Blum pśichilubi, so ju nowe knježerstwo hnydom do dźěła da a najwa'nišche žadanja dźěłacźerstwa do skutka staji. Tohodla knježerstwo milijony, kiž sady w'eho stoja, napomina, so bychu pśichi strajku měr a porjad sakhowali. Strajkowazy žmědźa ju na knježerstwo spušćecźej. Knježerstwo ludoweje fronty by wobžarowało, hdy by pśichi nastupjenju zwojeje mocy dźěłowy konflikt nadeschło.

Parižke wobydlerstwo je ju hižo schtwórtk do wulkeje hrozy dało. Knježerstwo budźe ju dyrbjecź postarać, so by ju dźiwi strajk w transportistwje a wobkhadze skónčił. Wobydlerstwo we wschitkich klamach a pśichedawarnjach zhromadnje kupowasche, wjelej móžeše dostacź. Někotre wulke zhrobowe pśichedawarnje dyrbjachu na khwilu sacźinicź, dokelž pśichedawarśki personal nawalej kupowu njeběše sroščeny. Ludźo pódla zhroby teź petrolej a spiritus kupuja, dokelž ju boja, so ju sastaranje z płunom pśichetorhuje. Pjatk rano ju w Parišu dróhi njeńu cźišćiše.

Strajk je ju w pobłednim cźasu na wschě hospodarske wotnožki a na wschě provinzy wupśeschtrěł. Najbórzhe je, so móže ju Paris cźežko z benzinom sastaracź. Wobkhad ju nimo teho hischcze poseźuje, so schofkrožo wulkich Parišskich autowych transportiskich pśichedewsaćowu strajkuja. S rěsarnjow ju njemóže mjaso roswožowacź a z dwórnischcźow niz selenina a druha zhroba do pśichedawarnjow. Na dwórnischcźu Mont Parnassa stejachu ichtwórtk někotre tworowe cźahi rybow a druheje zhroby, kiž ju lohko skaly. Hač do pjatka wjecźora ju jara mało nowin w Parišu cźischcźeschce.

W někotrych pkunarnjach w Parišskich pśichedměstach ju tehorunja strajkuje. Teź we wulkej milinarni ju njedźěła, kotraž wulku plumparninu Parišskeho wobwoda z mozu sostaruje. Hižo njejźu dróhi rjedźili, so by ju woda za potrjebu wobydleśiwa khowała.

Mjes pschihtajenzami bankow a wulkich tworowych domow ju teź hižo strajkowe posbyty pokasuja. We wschelakich hosćenzach pschihtajenźy tehorunja strajkuja. Wyschnóšcze zbyła wjazy liczby wo strajku njewoscjewjeła. **Tola drje w Parišu a blišchej wokolinje pok milijona ludźi strajkuje.**

Nimo Parisa je ju strajk wošebje we wulkich industrijowych městach rozschěrił. Boja ju, so ju hischcze na podkopki, twarjetnje łódźow a arsenale wupschestrěje.

Blumowe póselstwo jendźelskemu ludej

W rozrěcźowanju z Parižskim zastupjerjom Reuterez telegrafowarnje je nowy franzowski ministerski pśisedźer Leon Blum śledowane póselstwo jendźelskemu wobydlerstwu wosjewił:

„Nowe franzowske knježerstwo budźe ju we wulkim zhromadnym dźěle z jendźelskej demokratiju pśirjowacź, so by mjezynarodnemu prawu cźescźowosć zakhowało a wopśiwdźiło zhromadny bjesstrach z podpjeranjom mjes ludu a skónčenjom bronjenja na pschemó organizowało."

Hoare ju za pśenjeho lorda admirality pomjenował.

Pśisedawschi jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare je ju na město lorda Monsella za pśenjeho lorda admirality pomjenował. Kaž je znate, je Hoare pśiched schěrjej měhazami zwoje zastojnstwo zwonkowneho ministra złožił, dokelž jeho plan, kiž běšche z franzowskim ministerskim presidentom Lavalom z rjadowanju italiskoabesinskeje zwady najwótriše pschecźiwjenje w Jendźelskej namakał. Hoare sleji w 55. lěcźe žiwjenja a płaci jako jena z najwažnischich wožbowom konservativnych.

Jendźelscy politikojo wocźakuja, so Hoare, hdyž Baldwin ministerske presidentstwo złoži, na město finanzneho ministra Chamberlaina stupi, kiž budźe potom, w lěcźe 1937, ministerski president.

Knježerstwowe wozjewjenje pólskeho ministerskeho presidenta

S Warschawy ju powě, so je ministerski president Slawoj-Składkowski schtwórtk w uniformje generala prěnje knježerstwowe wosjewjenje wudał. Najprjedy wón na wuwicźe hospodarskeho programma pokasa, kiž wón w tu khwilu samo jako zakoń wosnamjenjesche, dokelž móže za dwaj měhazaj wschitko hinak bycź.

W politiskim nastupanju ministerski president rjekny, so połoženje njeje hubjene, dokelž je Pólska po zmjerczi Pitsudskeho w generalnym inspekteuru Rydźu-Śmigłym noweho wjednika a roskasowarja dostała. Nahladnosć pólskeho stata leži dźeńa w sesylnjenju krajneje zakitańskeje mozy.

Ministerski president ju wótrje pschecźiwo oppozizji na prawizy a na lěwizy wobrocź. Prawizy porokowaschе, so ženje njeje za zwobodu Pólskeje wojowała. Schtož židowske prašenje nastupa, wón pschipomni, so móže ju tu hospodarśej wojowacź, so pak ma ju postupowanje z namozu wotpokałacź. Pólskim sozialnym ministerski president praji, so njemóże z ludźimi dźěłacź, kotriž ju ju z kommunistami srěcźeli. Wón pak chce ju na dźěłacźerjow sepjeracź.

Pschecźiwo wudawanju, so chce polizajske knježerstwo postajicź Slawoj-Składkowski wotmolwi, so za wožbowinsku politiku njehoni, dokelž žylnemu knježerstwu njeje trjeba ludźi z hromadami jimacź. Dźěło dyrbi ju wobstaracź. Hdyž nieje hłoda, njeje tež kommunistow. Ministerski president hischcze boda, so Pitsudski zwojich pschiwižowarjow njeje z titulemi pokrywał a so an wón an generalny inspektěr Rydź-Śmigły wot tuteho pschikłada njewotstupitaš. Wo zwonkownej politizy pólski ministerski president njeje rěcźał.

Zhromadźizna Zwjazka ludow na kóncu junija

Sekretariat Swjazka ludow je schtwórtk popołdnju zdźěli, so je president zhromadźizny na załožku argentinskeho namjeta a rozrěcźenja z radźijnym presidentom a generalnym sekretarom wobjamknył, zhromadźiznu Swjazka ludow zwołacź. Cźaš, hdyž ju zhromadźizna seńdże, ju bórzy postajł. Kaž ju z Genfa zhoni, ju zhromadźizna najsterje hakle 29. junija seńdże.

Rada Swjazka ludow ju najsterje někotre dny pśched połnej zhromadźiznu seńdże. Znajmjenscha jendźelske nowiny tak wocźakuja. Hewak pak ju jendźelske nowiny wschcho wěscźenja wo pschichodnym dóńcze sankzijow wostajeja. W pobłednim cźasu je ju wotpjet spóznało, so Jendźelska nocze praschenja Sdrjedźozemskeho morja na prěnje městno stajicź, ale chce nowiny druhe praschenja

Ze Serbow

W Budyšćinje, 6. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Lopjena móža drje brašniwy dźěl jabłukowy potaji, ale před padnjenjom je njemóža wobarnować.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, najwyšša dnjowa temperatura 15 stop. cyoloty. **Dźenja** rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer **minus 8**, najnižša temperatura w nozy 10 stop. cyoloty. — Mjezna hišćeje naše strony wobkniseja a nam deščeje pschinoscha. Jeje jadro **so** k zanju wotpalnje, tola **so** jeje wliw na naše wjedro jutšje hišćeje zyle njeshubi. Wyschina pola Jendźelskeje je **so** sešlabila a njesmeje **žanoho** wusnama sa wjedro w našich stronach. S mjezinu je **so** **khětro** **khłódny** powětr pschiplamił, kiž tež hišćeje jutšje pola **naš** wjedro wobknježi. — Jutšje njedźelu **k**ónčežo **8,47 hodź.** slhadża a **so 8,10 hodź.** khowa. Mjezačk slhadża jutšje wječor 10,08 hodź. a khowa **so** rano 5,35 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutšišchu njedźelu: Hišćeje khłódne a njewobstatne.

*

Tydźenšli plan kulturnych pschedewjačow w Budyšchinje
(Odźěluje měšćanšći kulturny hamt.)
Tydźeń wot 7. hačź do 13. junija 1936.

Njedźelu 7. junija 1936 we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hroda: Tiecza hudźba hrodowskeho dwora (měšćany khór „Sängerlust" a Budyšći bandoniowy orchester).

Pónđelu 8. junija 1936 we 20 hodźinach w Sozietecze: 4. wabjenšći wječor sa domjaju hudźbu.

Wschitkim, kotříž kulturne sawjedźenje pschiprawjeja, **so** prošcha, **so** bychu wschitke sawjedźenja tak sahe **kaž** mózno měšćanskemu kulturnemu hamtej źdźelili.

*

— **Pschi 3. hudźbje na dworje Ortenburgskeho hroda** jutšje njedźelu 7. junija rano we 8 hodźinach **so** sledowaze spěwy a hudźba pschednjesu: I. Měšćany khór „Sängerlust", nawjednik Kurt Schmieder w Budyšchinje spěwa: 1. Wém **žeby** **kwětku** **módru**", hadźba wot Pawoła Wegi. 2. „Kytka hwuhraya", hadźba wot Jurja Schumanna. 3. „Ach, ty cžisto-módre njebjo" wot Silchera. 4. Wojerska **luboscj**, hadźba wot Hansa-Młoknera. II. Budyšći bandoniowy orchester, nawjednik Waltar Näther: 1. Kaž starej spěwachu", wot Kantora. 2. „Fidelny Win", wot Kunzeka. 3. „Cžerńjowuzyna njewjesčinska jězba", wot Rhode. 4. „S měšterčka wom", wot Meißnera.

— **Pschedewanje olympijskich seschiwkow s listowymi znamkami a olympijskich dopišnjowu so saporcnje.** Dźiwajo na wukrajnych wobdźělnikow a wopytowarjow olympijskich hrow němska pósta w jenym dźělu olympijskich seschiwkow s listowymi znamkami, kotrejž so na wobešitych póstach na němskim sportiskim polu pschedawaju, najwažnische pózitse porta pódła **němskeje** rěcže też w jendźelskej, francowskej a schpanišej rěcži naspomni. Kaž je **so** njedawno zdźěliło, **němska** pósta pódła olympijskich znamkow też dopišnjuje po **6 pjenjezkach** (a 4 pjenjezki pschiražka) a 15 pjenjezkow (a 10 pjenjezkow pschiražka) dama shotowicz. Póšty s pschedawanjom tuteju dopišnjowu, na kotrejuž lewej połoiju je dźěl wojowniskcža s Marathonskimi wrotami swobcjowany a kotrejuž hóbnostny kolt (Stempel) olympijski swón pokazuje, runje kaž z wudawanjom sežiwkow s olympijskimi znamkami 15. junija sapoczny.

— **Pschedawanške njedźele psched hodami.** Kaž je nam industrijowa a wikowarška komora w Hitawje zdźěliła, ma **so** też w lěcze 1936 kaž luni licžba pschedawanških njedźelow psched hodami wschudže **jenak** postajecj. S wokolnika němskeho dźělowoho ministra z 28. junija 1932 wukhadza, **so** maju **so** stajnje njedźele w cžasu wot 8. hačź do 24. decembra sa pschedawanje dowolicz. Lětsa **so** tohodla mjes dezembernskimi njedźelemi 13. a 20. dźeń decembra sa pschedawanje we wotewrjenych pschedawarnjach na załkadze § 105, 3 němskoslatneho pschemóžkowskeho porjada dowolitaj. Hinasche postajenja w jenotliwych padach, hdyž wobzbite pschicžiny pschedleža, priedy pschihłoßowanje němskeho dźělowoho ministra trjebaju.

— **Na sjawne dopominanje finanzneho hamta,** **so** maju měšćanscy płacžerjo wobrotowy dawk 10. junija 1936 **naplacžicj, a też** na dopominanje naplacženja dokhodneho a twarstwowskeho dawka, kiž je **so** w hamtskim dźěle tuteho nowin wosjewiło, **so** dla cjucžiwych sežiwkow skonczenja też na tutym městnje pokazuje.

— **Sakhudženi stradźni ryschcerja radia.** W schtwórcžku wot januara hačź do měrza 1936 je **so** dla pschiprawjenja a wuziwanja niedowolenych radiowych pschiprawow 139 wosobow sakhudźiło. W 133 padach **so** na pjenježne khłostanje wot 3 hriwnow hačź do 100 hriwnow spósnja; 5 wosobow **so** k jastwu wot tydźenja hačź do 6 njedźel sakhudźi. Młodostnych so nahwari.

S **Bórka.** W nozy z **k**wjatkownej wutorje je **so** psched Bórkowskim hoscjencom mužaze koło jnamki Phänomen cžo. E 101 602 tradło. Koło je derje sdźerżane, **ma dynamowe wobskwětlenje jendźelske wodźidło,** na kotrymž staj 2 swónczałaj; swiena **su** žołte, wobruczk pródku cžerwjeneje a ladý cžorneje barbu. Pródku je widłach běžeše firmowa znamka. Schróž móže wo pa**suchistwje nješto bliščse zdźěliś, hač to najbliščemu** stražmistrej wosjewi.

S **Bukez.** Tjeczi dźeń zwiatkow ła **so** na dróze mjes Jawornikom a Leinom na Lejnickich henach wobžarujomne njeshoże. Piekarski wuchowank pekarskeho mischtra Kelle w Bukezach, Schóna, rodźenc w Bojerezach jědźeše rano kolo **so** zprjenje spadowaceje dróhi do Bukez, sawadźi wo schtom a pschi tym padnywschi **so** khětro srani. S pomocu auta jeho do starschich jeho bydlenja dowjeschu. W blizkosći pschebywaceho dochtra widźachu, kak Schóna z wulkej spěchnosću po horie dele jědźeše, pschi tym pak wodźidło njedźerżeše. Na městnje njeshoża je dróha khětro njeruna, schtož je za njeho wosudne bylo. Shubi mój nad kolom a jadnje z wulkej mozu do schtoma, tak **so** **k**ólnik mettama. Dojer namaka jeho bjezwědomeho a donjese jeho do zwojeho blizkeho bydlenja. Po wołkhadnych pschedpisach **so** kruče žada, **so** kolesař wodźidło z rukow njenawidzi. Schóna ma drje tohodla tuto njeshoże zwojej lohkomyslnosći pschiwisacź.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

W **Centralnym dźiwadle** w Budyšchinje hraje **so** w tu khwilu Alber-Ucicky-film „Savoy-hotel 217". To je film, kiž cže zima we wobsahu wot prěnjeho hač do poslednjeho nawědźenja, kiž cži do'ho hišćeje w myślach spominanje hudźuje. Nalepschi hrajerjo ryhuja tu wurjadnje cžežke žiwjenske nałhonjenja. Murasnosče typiskeho ruskeho žiwjenja podadźa zyłemu cžinej prawy wobluk a shłuschca hišćeje hłuboki duschiny zmyst — lubosć zony — hotowej k woporej — a sahubje! Nimo tuteho filma je sajimawy hišćeje Fox-klinczacy tydźeń a druhe wurěsći z nowych filmow.

Brigitta Horney
jako Nastassja Andrejewna Daschenka w Albers Ucicky-filmje Ufa „Savoy Hotel 217".

*

Palastowe dźiwadło. Hišćeje temu njeje tak dołho, so mjeseche semjanstwo tež pola naš zwoje wobžebite postajenje w cžłowjeskej shromadnosći a kóžde mjeschenje nadobneje krwě z jednorymi ludźimi tuteje „wobžewneje" druzyny ludźi **so** z wulamknjenjom z wulkeje zwójby pothłosta. W filmje „Sswójbna parada" tutón dawno njemoderny zwójbny porjad w jeho bludnosći pokaze zwójnawamy. Schwedska semjanska zwójba na zwojim wyšokim pokhadźe dale wobstejі, hdyž tež **so** pokasa, so je dospołnje zwrěschźiła a hdyž **so** hamo wukopa, so prěnjorodzene dźěcžo njeje semjanskeho pothada ale zyn jednoreje sluzobnje. Na dobre zwoje pschirunjeze prawy semjanski zyn, kiž pak bě potajnje w Kanadze žiwy był a žeby tam pschi měšćanskim wocžežnjenju hinašče nahlady zobu pschinjeł, nowe nahlady do zwójby, tak **so** **so** zyła należnosć z wjele žměchom hišćeje zyle zwožownje skónczi.

S **Lubija.** (Njeślyschana njeknicžomnosć.) Pschi pschilešnosći wohnjostroja bě njeknicžomnik na Saarland tej dróhy wjele wobruczow tam stejacych autow motorskich kolow pschekakał. K wohnjostroju bě wjele zusych pschijěło a na nětdże 30 motorskich kołach autach **so** tuta schkoda swěsci. Na jenym woju bě njedocžink zamo 3 wobrucze pschekalnyk. Wjes dwěła je njedocžint zwoje wjele dźěło pschi wohnjostroju wuwjedł. Do kelž zu wošsedźerjo wosow a motorskich kolow z tym schkodowali, ma powschitkownosć zaiim na tym, so je njeskmanik swěsci. Nahladnosć města Lubija po tym bjes dwěła cžerpi, dokelž poschkodzeni zu z wjeschelnych dźěła z wokolnych městow a wjes.

S **Němzow.** Wczera wotmě **so** tu wulsběhowanje konjow. Po dobrosdacju wulsběhowarskeje kommisije běchu wschi pschedwidjene konje w dobrym stawje. Nimo teho dosta tudyschi kowar Gerhard Höfa wožebite pschipóznacje z dobre wobkowanje.

S **Mjerej.** (Zyrkwinske.) Dop. w 9 hodź. **němski** hłowne Boże słužby. ¼11 serbske hłowne Boże słužby se spowědu. ¼11 hodź. dźěcžikemschenje w Kschižnej zyrkwi. Pschipołdnju w 12 hodź. serbske schcženje pow. w 2 hodź. **němske** schcženja. Popołdnju w 5 hodź pobožnosć we wokrjesnej khorowni a ½6 hodź. pobožnosć w Bethesda.

*

Se **Stolpna.** (Tragiski konz zwjatkownego puczowanja.) Młodożenjenmyaj mandźelskomaj z Kamjenicy, kotraj zwjatki we Lužicy pschebywaschtaj a na dompuću se zwojim motorskim kolom Schmiedefeld pschez dźeschcžaj, nadobo wobruczk rosleczа a wobaj mandźelaj sleczeschtaj na dróhu. Młoda zona žebi nop pukny a bórzy na to wumrě. Młody muž z lóžschimi zranjenjemi wotendże.

Se **Zitawy.** W Mittelherwigsdorfu zpyta sawdźenschtwórk hižo dźěschi cžaj cžeskomyslacy Theo Wigan w zwojim domje žebi žiwjenje wjacź, schtož pak **so** je mu njeporadźił. Na to cžerjeske Wigan z wulkim spchom k Scheibenbergej a cžišmy **so** tam do hłubokej skały. Tam jeho morweho namakachu.

S **Grimmy.** (Dwě dźěsczi **so** woparile.) Wulk srudoba je tudyschu zwójbu potrjechiła. Mjes tym z macą schaty powěschełche, kotrejž bowa z cžopkej wodbierjeschе, hrajkachtej **žebi** 1- a 2letnej dźěsczi pschiniej. Pschi wadźenju potorhnu dźěcžo bowa a wobe dźěsczi **so** tak cžežko woparischtej, so dyrbjeschtej **so** d khorownje pschewjesčj. Jenołktna holczka je tam n sčežkach woparjenja wumrěła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Oeffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

An die zum 10. Juni 1936 fällig werdenden Umsatzsteuervoraus-zahlungen für Monatszahler sowie Einkommen- und Körperschaftssteuervoraus-zahlungen nach einem Viertel der zuletzt festgestellten Steuerschuld wird öffentlich erinnert. Nach §§ 1 und 2 des Steuerstundungsgesetzes vom 24. 12. 34 (Reichsgesetzblatt I S. 1071) ist bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuschlag von 2 v. H. der Steuerbetrags verwirkt; außerdem werden die bis zum 10. Juni 1936 nicht entrichteten Beträge vom 11. Juni 1936 ab durch Zwangsvollstreckung eingehoben. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen lassen, sind sie in die wiederholt angekündigte Liste der säumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Die gleiche Erinnerung ergeht an die Arbeitgeber, die im Monat Juni 1936 fälligen Lohnsteuerbeträge noch nicht geleistet haben bezw. nicht rechtzeitig leisten werden.

Finanzamt Bautzen, 6. Juni 1936.

Hłowny redaktor Marko Smolerž w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerž w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. IV. 1936 2098. — W tu khwilu tarifna liščina čo. 5 płaći

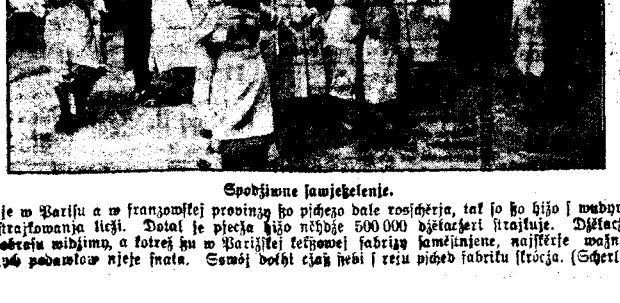

Spodźiwne sawjezelenje.

Strajkowanje w Parisu a w franzowskej provinzy so pschezo dale rosschěrja, tak so so hižo z wudyrjenjom generalneho strajkowanja liči. Dotal je pjecza hižo nětdże 500 000 dźěłaczerjow strajkuje. Dźěłaczejkam, kotrychž na wobrazu widźimy, a kotrejž zu w Parišskej kemjowej fabrizy Zamélinjene, najsterše wažnosći tutych dalekožadanych podawkow njeje znata. Swój bohi cžas žebi z rezu psched fabriku strócza. (Scherl Bdb., M.)

Přiloha k čisłu 130

SERBSKE NOWINY

Sobotu 6. junija 1936

Wustajeńca „Wojowanje přećiwo rakej"

Rak je šwbu najbuješćišcho ſ pšičiźinu šmjerćе. W Němskej łóžde lćto 86 000 ludźi na raka wumrěje a 200 000 na raka cjerpjazych ma šo trajnje lěkowacź a wothladacź. Hdyž šo tutej liczbje mjenujetej, njestawa šo tu, šo by šo hrosa naczinika, ale šo by šo budźiło a šo by šo kdźbnosćej šcherokich ludowych worschtow na rakowe prošchenje složiła. Rak šo dźenża pšchi wěstych wuměnjenjach hodźi wuhojicź. Njeźmětny wězam wjazy hicź dacź kajkuli chzedźa, ale šmy winowacźi, tammej jśej khorosći šadšěwacź a zyle rainje pšchećiwo njej wojowacź. Mnohy budźa šebi myślicź, šo je to jenicźky nadawk wědomosće a lźkarjow. To je wopak. Hdyž chzemy ſ wušpěchom pšchećiwo rakej wojowacź, trjebamy, šo zyły lud je šrošumjenjom šwbu dźěła.

To je teź ſ pšičiźinu, cźehodla je šo Němski hygienisti muješ, tutón zentralny wušťaw šа pěstowanje ludoweje šrowoty, rošsudźił, šo rakowe prašenje w pšcheśejenoscźi ſ powołannymi městnoscźemi w ludowej, ale na krueje wědomosćny podłoźk šatoženej wušťajeńzy dokładnje rošjašni. Rak wobaj šplahaj wohrožuje. Tohodla je kóždy dorosćeny, njech muž abo žona, winowaty, šo dacź wo rakowych khorosćach powuczicź. Kóždy dyrbi wědźećź, kak móže šo pšcheśiwo tutej khorosći šchikacź, dyrbi pak teź wědźećź, kak šo rakowa khorosć pokašuje abo šo hodźi špośnacź. To je najbóle ważne, pšchetož cźim prędy šo rak špośnaje a šo wězywušťojnje lźkuje, cźim lźpšche šu wuhłady na wuhojenje. Hdyž kóždy jenotliwz wo pšchicźinach raka, wo bycźu a wutwórcy rakowych khorosćow a wo tym, schtož ma pšchi škhorjenju šam cźinicź (wo tutych praschenjach wušťajeńza dołpołnje powuczuje), wě, potom horjeka napomnjenej liczbje bóršy špadnjetej.

Wo khorosći šamej a wo wojowanju pšcheśiwo njej, kiž je jenicźky wušpěch lubjaze, wědźećź, je teź tohodla nušne, šo by šo wjele na raka cjerpjazych pšcheđ njetrjebawschimi a njewušchnymi wudawkami schkitało, ſ kotrymiž šo jenož cźaš broji a šo wuhłady na wotkhorjenje šhubjeńšcheja, šamo — kaž nětkotry tragiſki bóht pokašuje — dołpołnje šnicza.

Wušťajeńža šo do tychle wotrjadow dźeli: 1. Wušnam raka ſa jenotliwza a ſa šhromadnosć; 2. bycźe a naštacźe raka; 3. špóinacźe a hojenje raka; 4. rakowe khorosće pola žony; 5. šadźěwanje docźažnej rakowej šmjerćі; 6. šadźěwanje rafej. W šwišku ſ wušťajeńzu „wojowanje pšcheśiwo rakej" šo teź škupina „herbšy šrowi — herbšy khori" němškotatneho wubjerka ſa šłužbu ludoweje šrowoty pokašuje, kotraž šo ſ praschenjemi pěstowanja herbšwa a raźu na ſrošumlive waschnje šabéra a kiž tójšebo wo tutym tak ważnym polu hódnje powuceli.

Tuta wušťajeńza šo wot 13. hacź o 24. junija w Budyšchinje pokašuje a šo we wušťajeńškich městnoscźach měšchcźańskeho muješa pšchi Zitnych wikach šameśći. Wona ludźe wšchědnje wot 10 hodźin dopołdnja wotewrjena. Šhromadne wodźenja móža pak šo teź na kóždy druhi cźaš šrěcźcź. Tak móža schulške rjadowanje, hdyž šo prędy šamołwja, wušťajeńzu hižo wot ranja we 8 hodźinach wopytacź. Wutoru a šchtwórtk wot 4 hodźin popołdnju jenož ša žony!

Łutowanje sčini kredita hódnych

W kreditowym wobthadźe šej dowěrjenje k temu, kiž kredit bjerje, a tharakterske pohódnoscźenje jeho wosoby kheźro ważnej wězy, a ſ prawom šo prózuja, šo bychu na tuto wołošobinske pošudkowanje hiſchcźe bóle hacź na hewaſche žadanja wěſtoscźe pšchi pšchiſwołenju kreditow hładali. To neje jenož tehodla dobre, dokelž šo na tuto waschnje wušťojne a dopředka šahajaca mozy podpjeraja, ale šobom šo na winowatoscźe dźiwa, kiž kreditne wušťawy jako dowěrniki łutowaneho wobydleŕſtwa w tutym naſtupanju maju. Pšchetož pjenjeźy, kiž šo bjerjerjej kredita ſa wobkhodne samery, k twarjenju doma abo ſa podobne samery pošcźa, pokhadźeja ſ nałutowanych pjenjes abo ſ druhich pjenjes wobydleŕſtwa, kiž do kreditnych wušťawow hěža.

Tehodla je ſrošumicź, šo nałutowarźne, banki atd. radšcho někomu kredit pšchiwola, kiž je jako šrózniny a šwišchcźomne šnaty, hacź wołošobam, kiž drje wšchitko lubja, ale šwoje lubjenja njedźerža. Wo šrózniwoscźi a šolidnym hošpodarjenju cźłowjeka pšchezo šwědcźi, hdyž móže nałutowańšku knižku pokašacź, kotraž potajkim niz jenož hłowny šamer šawěźcźenja pšchichoda dopjelnja, ale móže druhdy teź hódny pomognik bycź, hdyž dyrbi šebi łutować raš kredit wjacź.

Kaž je znate, pola šjawnych nałutowarźnjow kredity šwjetſcha šamóžnym ł powołańſkim a hošpodarſkim worſchtam domjazeźo wokrješa běža, wot kotrychž teź nałutowańške dołhody pola nałutowarźnjow pokhadźeja. Hižo nětkotremužkuli łutowarjej je šo na pšchkład pšchijeće hypotheki pola šwojeje nałutowarźnje ſa natwarjenje šwójſtwoweho doma abo k druhim šaméram khětro wołóžiło, hdyž je prędy wutrajnje łutował.

Kreditny wušťaw šebi ſ prawom rjeknje, šo něchtó, kiž porjadnje pjenjesy wróco kładźe, šmjeje teź w druhich pjenjeźnych wězach trěbnu špušchcźomnoscź a teź šwoje winowatoscźe pšchi pšchijeću kredita ſ dypkom dopjelni. Tehodla ma to hižo šwoje prawo, hdyž někotre nałutowarźnje pšchi špoścźenju šwojich hypothekow na prěnim měſtnje na šwojich šwěrnych łutowarjow dźiwaju. Łutować móže šebi tehodla teho wědomy bycź, šo šo je šwojej nałutowańškej knižku niz jenož pšchi podawkach žiwienja schkita, ale šo móže jemu jeho łutowanje teź niz pšchi móžnej kreditnej potrjebje ſ wužitkom bycź.

Na čo w Budyšinje mrěja

Ne šwěśćenjach statneho šrowotniſkeho hamta ſ. w prěnim połlěcźe łońſcheho lěta w Budyšchinje ludźo na šcźěhowaze khorosće wumrěli: na khripu 15, šuchocźinu 10, raka 35, na šajece moſhow a na mortwizu 21, wutrobne khorosće 16, šahorjenje płuzow 11, na šłarobne šłabosće 47, še šamomordarſtwom šłónčkichu 7 a šnješbožichu 4. Ša lźkarja maja tute ſtatiſtiſke liczby jara wulki wuſnam. Hdyž wě, na cźo ludźo mrěla, móže naprawy cźinicź, šo by šo rošcźerjenju khorosće šadźěwało. Špodźiwne je, šo je w Budyšchinje wiele ludźi na raka wumrěło. Tehodla šměje wušťajeńza, kotraž šo w najbliźšchim cźašu w naſchim měſcźe šarjaduje „wójna rakej" najwjetſchi wuſnam. Mjele ludźi wumrěje teź na šajece moſhow a na Boju ruckłu. Tu wſchak šo njejedna wo khorosće, ale wo njenadźite kaženja cźełnych funkcijow, kotrymž móže lźkar jenož ſ cźežka šadźěwacź. Skhorjenja na khripu a khorosće płuzow ſ wjetſcheho dźěła po naſnmnjenjach naštanu a tehodla je we wšěch ważnišchich padach trěbne, šo šo lźkar šawoła. Najwjazy wołošobow wšchak wumrěje na šcźěhowi šłabosćow šłarobu. To je dopołas, šo naſche wobydleŕſtwo w pšcheŕéšku tola wuložku šłarobu dožpěwa.

Kucharka ducy z kwasa

Wěch na kwašu bła a dźěch domoj. Tam jéj šedźeſche a praji: „Kuchařka, hdźe šy bła?" „Na kwašu." „Schto dha maſch?" „Schto dha mam? Liſćik jehlicźkow." „Pokaj mi." A ja jemu pokašach, a wón pšchezo jenu po druhej do šy tykaſche, hacź mi wschitke rjenje štyka, a potom cźekny. A ja niczo njemějach.

Dźěch dale, a pschilecźa šroka a praji: „Kuchařka, schto maſch?" „Schto bych měła? Trubku cźorneho płatu." „Pokaj n... A ja jej dach, a wona wjeſche pšchezo wokoło łopuſche, hacź wšcho šwi, a potom precź lecźeſche. A ja šaso niczo njemějach.

Potom dźěch dale, a Bruſtez mužojo tam wotawu šyzcźechu a prajichu: „Kuchařka, hdźe šy bła?" „Hdźe bych bła? Na kwašu." „A schto maſch?" „Kuſt cźorneje łuſchki šej njeju." „Daj nam woptawacź." A ja jim dach, a woni pšchezo woptawachu a woptawachu, hacź mi wschitko šwoptawachu. Mje tak na nich šamjerša, a jim pšchezo hornczk pschiſtorczich, a nětko hiſchcźe dźeńšnjſchi dźeń maju Bruſtez mužojo cźorne brody. A tak ja šaso niczo njemějach. (S luda.)

Še šchule: „Jano, wopiſaj mi wjelbłuda (kamela)!" — „Cźehodla tak hkupje na mnje hladaſch? Ty drje hiſchcźe žaneho kamela widźał njejšo!"

Wušťajeńza „němſka gmejna" pšcheđ wotewrjenjom.

We wobłuku 6. mjeſynarodneho gmejnſkeho kongreša w Barlinje wotewri šo na wušťajeńſchcźu na Kaiſerdamje wulka pšchehladka pod mjenom „němſka gmejna". Mjes wšchelakimi ſajimawymi wušťajenymi pšchedmjetami budźe tam teź modell hłowneho měſta ſ wotmyślenymi pšchetwarjenymi šrjedź měſta, kotrež na wobrazu widźimy. Pšchéđku widźimy hród, ša nim wězu Barlinſkeje radnizy a w prawo naměſto, kajkeš budźe po pšchetwarjenju. (Přeſſebildzentrale, M.)

Započatki Serbow we Łužicy

(Z Č. M. S. 1936.)

Podał Matej Handrik.

(3. pokračowanje.)

K tomu so prašenje přizamknje, hdy su naši stari Serbja do Łužicy začahnyli. Němska wědomosć powšitkownje na tym stejnišću steji, kaž hižo w spočatku spomnich, zo je so to w 5. abo 6. lětstotku stało a zo su tu prjedy druhe ludy kaž Burgundojo abo Illyriske splahi swoje sydło měli. Ze wšeho toho, štož sym prjedy wo mjenach sydlišćow a zasydlenjow prajił, wěrje podobne njeje, zo bychu ludy z kulturu, to je z wobdźělanjom role a ze zasydlenjom dołhe časy swoje přebytki we Łužicy měle; mózno je było, zo su Łužicu jako nomadiske, pastyrske ludy přećahale, na př. Swebojo, wo kotrychž dr. Muka pišе, zo su so wokoło l. 150 do Khr. pola Barlina a Khoćebuza zasydlili, wokoło l. 100 do Khr. do Belgiskeje wućahnyli a kotrychž je w lěće 58 pola Belforta Caesar zbił, ale za dołhe časy jow pastwišćow za swoje stadła měli njejsu, wosebje hdyž sebi na naše holanske suche krajiny abo na bahnišća Delnjeje Łužicy pomyslimy. A hdyž nětko Serbske Nowiny (čo. 201/35) pisachu, zo je so w Póznańskim wójwodstwje a na połkupje Biskupinskeho jězora sydlišćo wukopało, wo kotrymž wěcywustojni sudźa, zo z doby 400 hač do 700 lět do Khuystusoweho naroda pokhadźa a zo je słowjanskeho razu, dha móže so z wěstoscu prajić, zo su w tym samym času teź Serbja we Łužicy bydlili. Tohodla je to jara zwjeselace, zo tutón podawk za nahlady našeho njezapomniteho wótčinca prof. dra. Muki swědči, kiž je stajnje za to wustupował, zo su Serbja Łužicu ze starodawnych časow wobsedźeli, a to hižo do Khrystusa, a zo su wšitke kulturne starožitnosće, kaž hrodźišća, popojelnicy a wšitko, štož so ze zastarskich časow w zemi khowa a namaka, zjewjenja a znamjenja stareje serbskeje kultury.

Přećiwo swojej woli abo bjez wotpohladanja a wědźenja dyrbi spisaćel hižo naspomnjene knižki „Die Wenden", k. prof. dr. Schmidt, to přiznać, hdyž wón str. 12 pišе: „Jara nadpadne wostanje, zo tuto wulke přesydlenje ludow w tehdy tola nic cyle wusnjenym łaćanskim pismowstwje žaneje jasneje a nadrobneje powěsće, haj samo žaneho składnostneho naspomnjenja njeje namakało. To je wěsće dopokaz za to, zo je začehenjeje Słowajnow do wšelakich šěrinow krajiny, mjez Adriu a baltiskim morjom so wupinaceje, bjez swět jimacych a zatrašacych bitwow so stało, bóle z překwapjenjom a po něčim nazad ćišćenej drobnej germaniskej worštu. Dóńt tutych z prěnjej słowjanskej žołmu překhwatanych a nazad wućišćanych „germaniskich" mjeńšinow dla njedostatka napisanych powěsćow drje so ženje njewujasni; wone drje su při składnostnych wojowanjach podležałe, zdźěła w přewažacej kopicy cuzych zasydlenjow so zhubiłe."

Naše rozestajenje njech je nam dopokazało, zo romscy spisaćeljo njejsu spali, ale zo njejsu ničo mohli pisać, dokelž tajke wulke přesydlenje ludow so docyła njeje stało; wulkich bědźenjow a wojowanjow w naspomnjenym času njeje w našim kraju žanych było, to su jenož fantasije knjeza spisaćela; tež ćeńke abo drobne „germaniske" woršty njejsu nazad ścišćane, přemóžene, zabite abo so ze serbskimi ludźimi změšałe, dokelž tu docyła njejsu byłe. Serbja su we Łužicy sedźeli, prjedy hač je romski lud knježestwo swěta na so wzał. Tohodla žana přičina njeje, myslić a wěrić, zo kraj, kotryž Caesar „Germanija" mjenuje, je tajki, kotryž by był wobydleny jenož ze ludami, kotrež so dźensa „germaniske" mjenuja; we tutym kraju su syły słowjanskich splahow tež za Caesarowy čas bydliłe. — My cyle wěsće wěmy po spušćiwych powěsćach starych spisaćelow, zo su němske splahi w času Caesara Nomadojo byli, t. r. wokoločahace pastyrske ludy, a ja sebi myslić njemóžu, zo by tajki lud mohł lětstotki dołho w našej holanskej krajinje, nětkuždy w Slepem abo Čělnom, přebywać. Wšitcy bychu z hłodom zahinyli. W časo-

Čisło 600

(Wobras je wžy.)

Potajkim — běšche něhdy muž. A tón měješe žonu, kaž bychu dyrbi a kajkaž w knihach stejі. A tutón muž — — ně, tuta žona — — — pyeyfkobaneyo — kak bha thets?

Ach, ty moja luba schaka, na čo žo tunje dopomnju! Ludščička, ludščička! Woprawdže, woprawdže! Ssaprilschka — holla, hejda! Skoro běch na tutón ćwět zimazy podawku sabył. To wschak tunje žadyn hrěch a žane slótnistwo njeby było, ně wschak, ně. Ale hdyž žo tunje na to dopomnju — — khóts dracz a garbak!

„Wórscha! Wórscha! Hejda, hdże dha tejšch. Pój thets nuts!“ — „Schto dha je tebi do mojhow pschischko, so ty stary hamplo sfuczesch kaž mkody króschak? Je dha dunder do tebje sajet abo hrajesch na „Sonnenschtejn“!

„Budź směrom! Pój jow, tkakaj žobu a wjercz žo bjes herza. Wěsch schto? Nětko wostaj wscho leżo a stejo a hydź žo na moje městno a pišaj dale. Dokelž pola mje je dźensa kónz ſ tym, pišaj! To mi žadyn człowjek sa sto wsacz njemóže, — pišaj! Pschi tak wurjadnym jubileju by druhi runje tak cżinił, — pišaj! Mój schćesćetwótki „wobras“ je pjecza w Sserbskich Nowinach, — pišaj! A pschi tajkim ćwětaſkawnym, wutroby a jérchenje zimazym podawku móju hižo wokomik wokomik na bok położicz. Ssamo žlónzu, měsaczkej a semi by na khwilku dych fastat a bychu žo, Bóh wě, kak hłuboko pokłonike! Ssamo podobłki ſkor dże 600 stron dołhu depeschu pósłaczz, kaž smy runje po schatowym powjasu ſ radia sponili. Pschezo tak pišaj, kaž cżi powědam. A ja chzu žej k tajkemu wurjadnemu ćwjedżenjemu dnjej tak prawje derje bycz dacz.

Latatu bradu žym žej ſ mjeśwocża wotschkrabat a „bubiskowu se ſportikim nětnom“ žym zhu hodźinu ſ ata schdrowat, so žo błyschczi, kaž womcża Latarnja. A wyzoki chornar po ſastarſkim, tak mjenowany „Vatermörder“, žym žej ſcżinił, so mi schija ſteji, kaž by nětkajki lineal po žerjela. A w cżornej žuhni ſ kastojcżej wopuschu a w lakowych cżrijach wupjeram žo po ſtwoje a bodu ſ nożom mrócżele. Tſiliterſku błeſchu kaviara žym hižo wupił a k temu wulki talěř ſekta pschikuſował. S wjeſelokoſcżu žym woprawdže hacz do wjerscha nitkeje ſtwy ſkocżił a žej ſtoro heju wobrahł a wokoło ramjenjow žym žej ſchéroku ſcherpu ſcżinił kaž Sſuſchcżanſki žiwoju wulku tubu (baž). Pschezo pišaj, to žane kołwrótnoſcże njeſžu!

Nadobo ſastupi macżerka Lužiza a krucże na mnje pohlada. A mi lakowe cżrije a kastojcże wopusche a wschón dalſchi plunder ſ cżéka wudrě. A mje ſaža tykny do wotnoſchenych, tkchiwje ſteptanych drjewjanzow, do wschédnych kholowczłow a do ſchepejerjaweje brody. Měšto kawrienzoweje ſcherpy mi běrnjaze ſelischczo napowěkny a měšto hobrikeje zigary ſe ſkotym bancżikom mi ſtaru lubu trubku do dźerkawych łubow tykny. „Ło njeby twojich 600 dźeczatkow wukakał, ty stary knótrje!“

„Hacz žo njehańbujesch, tajku hromadu do ćwěta hadżicz a jich wobhim cżitarjam pschewostajicz? Pój ras won na dwór a wobhladaj žej žnu wulku cżrjódu!“ Tak je prajika, — pschezo pišaj! Maje dla pišaj, schtoż žej myślischi, luba Wórscha! Pondu woprawdže ras won ſ lubym dźeczatkam.

Ach, ty moja luba schaka! Tajkele pišane paſmo! Po telko létach waž ſkoro wjazy njeſnahu, waž pjerachow wschitkich. A tola, haj, hdyž žej waž bliže wobhladaſu, wſo dha ſcże jedyn kaž druhi — bolšer, kak běrny žadża, kišy kalowy žuh, hadelump, wjeſmi herzy a wſcheho draczа. A nětko ſcże mje do mjerwjeſeny ſtorhnyli. Bychu-li žo jenož hižo ſ ſchczišchczeſzy wudobyć! Dwórnischczo, kowarnja, kachlowa ławka, cżrjopowa hromada, kak Pětr ſ wolomaj jedże. Kak žo ſalubuje a žo ſlubi. Kak ſpacz dże a wjele druheho. Mój jejdyrko ně, ſcże błyschcheli, njetłóczcże mje jenoż tak jara, hewak mje ſamjeczecze! Schtlenczany kamorje, tšeſchny rěblo, ſtej błyschałoj, niż tak blisko! Niczo łohke njeje, tajku cżrjódu wokoło ſo měcz, hdyž cżi na ſchiju lěſul —

Schtoha žo tu ſa njeju ſtawa? Ach, kuntwory rjenje hraja. A měšacżk poczina ćwěcżicz. Tele kražne wjeczory na mejſlej rožy! Tamle dopotdnischi cżah do Wonjez, tu dźeża. Hajitkowa kakaiza, tółlit ſa tólnju, Wjerſchcż žyczaza maſchina. „Měrczin jako bedeftik.“ Jako tajki je žo ſedżo na žyczazej maſchinje narodźił. Hladaj, tu Jurkez pyrowa hromada. A ſapalki, ſ kotrymiž bu pyr paleny. Grawocżiwe wjedro a wjele druhich dźeczatkow. Kaž praju, hdyž waž ſaży ras wohladam, njemóżeſch žo woprawdže na wſche mjena dopomnicz. Tajka wulka ſchwadrona je w běhu lét naſtała, ſkoro to mi a cżitarjej do hłowy njecha. To žo jenož tak ſchkodopſchejnje njeſmej, macżerka Lužiza. Mi žy wulku běrnjazu ſcherpu wokoło ramjenja powěſża. Kaž bych ja na wſchém wina byl. Wěſo, žym nan wſchitkich tutych, to pſchidam. Ale ty žy macz, roſemiſch? Ty žy runje telko wina na tutej wulkej cżrjódże, chżeſch-li wědżecz. Haj, masch wjetſchu hiſchcże winu. Ach tak, to ſaży prawje nimam, ſchto? Hižo žo muchi ſmeża. Ale tak to žony cżinja. Wſchitke žu njewinowate jehnjatka! Dopomń žo tola, kak žy ſo mnu lubkowaka! Haj, ſaviedża mje žy, a pſchezo ſaža. Sby mje wopſpiet do lizow ſcheżipaka, pod brodu mje ſoſtotała, lubośnje žo na mnje poſmękowkowała a žo ſo mnu helczkała, mje k wutrobje ſtłóczika a k žebi puſtała. A tónz ſcheżkanja? Wobhladaj žej to — na 600 jich hižo je. We woprawdžitoſcżi žu twoje! Khóts dracz, hladaj tola bliže, ſ mjeſwocża žu cżi wurěſane! Hdyž traſch tebi njewotpowěduja, te rad na žo woſmu, žu mój podżel, to pſchiſnawam. To žo jenož tak njehuſaj, wěſch o łkpje hacz ja. Měj roſuma a daj mi ruku, ſo cże wſchitke dźeczatka jako ſa žiwoju macz ſpóſnaja. Mój jejdyrko ně, kak žo jenož tukaſch a drożiſch! Kaž by žama njewinowatoſcz była! Możno, ſo mje jutſje hižo ſ luboſcżu ſa ſchiju hrabnieſch a mje hodźiny dołho njepuſchczíſch, ty ſalubowana koża! Tuż chżu dale na tom dźekacz, byrnjez po prawym ſaſtacz chżył!

„Cżorna legija“ w Amerizy.

Pſched nětkotrymi dnjemi w Amerizy ſtéd potajneje organiſazije „cżorneje legije“ wuſłědżichu, kotraž podobneje kaž nětkdyſcha „Ku-Klux-Klan“ organiſazija postupowaſche. Tuto towaršſtwo je wjele mordarſtwow ſkucżiło. Wobras pokaſuje rjadowu braju cżorneje legije, kotruž polizija namaka a w kotrejž žo potom poliſajſzy ſaſtojnizy fotografowacz dachu. (Scherl.)

Zmijica a wuž

W cżopłych lěcżnych dnjach w nětkotrych krajinach ſtrach kuſnjenja ſmijizy hroſy. Smijizu namakachu na ſłónczných měſtnach pſchi ſkatach, we wrjožku a mochu, pod ſwjezelami holanſkich jahodow a na ſłónczných hórſkich łukach. Schcżiparjo jahodkow a ſbérarjo hribow, a wſchitzy kotříž ſ powokanja we lěſu a na łukach thodża a dźelaja, ſu najbóle wohroženi, ſo mohła jich ſmijiza kuſnyć. Kruta ſchtórnia, powſchitkownje we bożahajzej mérje pſched kuſnjenjom ſchkita. Schtóž bjes nohajzow khodi, njech je pſchi ſtupjeniu do lěſa a na łuku kedżbliw. Powſchitkownje hrdom wothladane kuſnjenje ſmijizy njeje pſchezo ſe ſmjertnym ſtrachom ſjednocżene. Tam, hdżež je ſmijiza kuſta, widżiſch 2 małej ranje, kaž ſ jehliczku kaſnjenej. Małej žo ſ cżiſtym nožom powjetſchicz a mózne wutrobu cżi a wuzwacz (ale ſ njeſranjennjej łubomai). Kuſnjena noha abo ruka ma žo wſche rann ſpinje wobwić, lo by ſajedoſcżena krew žo k wutrobje njedoſtała. Lékaſ ma žo tak ſpjeſnje kaž móżno wopytacz. Jako najwjetſchimny ſrédk pſchećiwo kuſnjenju ſmijizy žo alkohol porucza, tola wuſłédk njeje pſchezo ſaruczeny. Se ſmijizu nima žo ſamenicz wuž (Rinaelnatter). Tutón najwjetſchi a najrjeńſchi had w naſchej domiſnje njeje jedoſty. Je ſ wjetſcheho dźéla w bliſkoſczi wody žiwy, może pluwacz a na ſchtomy łaincz a wije žo ſe ſwojim ſchwižnym cżełkom ſpężchnje pſches trawu a łoſi žaby a myſche. Wuž łohko wot ſmijizy roſeſnawaſch. Wuž ma dwaj žołtaj błakaj na hłowje, kotrajž ſtaj pjerſchcżenjej podobnaj a kotrajž ſmijiza nima. Na khribjecże wuža widżiſch na ſchérnym, brunym abo ſeleno-módrym dnu pornjo khribjetej bżażej rynkaj cżornych dwokow, mjes tym, ſo ma ſmijiza jako wěſte ſnamjo ſrekłoty paſk cżémneje barby na khribjecże. Wuž ma dołhu a tónczſtoju wopuſch, mjes tym, ſo ma ſmijiza łoſtu a krótku.

Wón „ſteji w nowinje“. Wón: „Sby hižo błyschała, Kata, nowiny ſo hižo ſo mnu ſaběraju.“

Wona: „Kak to, njeje to wěrje podobne.“

Wón: „Proſchu, tu ſteji cżorne na běłym, ſo je pſchi wcżerawſchim bólkopanju na 15 000 ludźi pſchitomnych było, — a mjes nimi běch tola też ja!“

*

Ssylny tobak. Wcżipny: „Pſchi ſewjernym cżłoſe drje bé khętro ſyma?“ — Polariſi ſpytnik: „Praju Wam, dyrbjachmy žo na kedżbu bracz, naſche pšy maſkacz.“ — „Maſche pšy? Cżehodła?“ — „So njebychu ſ wjeſelokoſcżu ſ wopuſchu wjechłowake. Jich wopuſche běchu tak ſmjerſke, ſo bychu bjes dwěła žo wotkamałe.“

Wulke žiwy ludźi pojtrowjeja neguža, kiž je do Jendżelſteje dojeł.

Saudżenu žrjedu je Halle Sellaſie do Jendżelſteje dojeł. Pſchi pſchiſtacżu w Southamptonje, kaž tej pſchi pſchiſjédże na dwórniſchczo w Londonje pſchihotowa jemu wobydlerſtwo wutrobite pſchijacże. Na wobcżaju widżimy negužowy pſchikhad w Southamtonje. (Scherl Bilderdienſt, M.)

---

pisu Mać. Serb. sym we swojim času wozjewił, kajka nuza je tam w mokrym łęce 1772 była, wo kotrejž je Njepila-Rowniski cyłe knihi napisał abo njech spomnju na to, kaž je nam dźěćom njebo Mazulina z Běleje Wody powědała, kak zlě je tam ludźom před něhdźe poldra sta létami hišće było; žita k khlěbej njeje narostło, to su dyrbjeli „kólej“ (kołodźij) mlěć a do khlěba pjec; khlěb je był čorny kaž zemja. We tajkich khudobnych wobstejnosćach su ludźo w starych časach tam žiwi byli, a před tym w zastarsku niđo lěpje njeje było, skěrje hubjeńšo, — a tola su tam wjele popjelnicow z předhistoriskeho časa namakali; jedyn dźěl hole je stajeny pod škit stata, zo so njebychu starožitnosće zhubiłe; ludźo ze Slepjanskeje wosady su mi powědali, zo je syn zarjadnika Mužakowskeho knježstwa, kiž běše zastojnik pola pruskeho pósłanstwa w Londonje, před něhdźe 80 létami wozy polne popjelnicow mjez Brězowku a Kromołu w holi wuryć a do museja w Londonje přewjesć dał. — Z toho je widźeć, zo w tutej khudobnej krajinje, kotraž ludej njeje ani khlěba dać mohła, a hdźež so njeby žadyn pastyrski hul mohł dźeržeć, je lud sedźał, wot najstarših časow sem, kiž je so z bědu bił, rolu dźěłał a tak też swoju kulturu měł, wo kotrejž te popjelnicy swědča. W tym nas postajeja wučenych njemóžeja mylić, kiž Serbam ničo njepopřeja, ale wšitko chcedźa „germanskim“ přjedownikam připisać. — A tak też njech je z tym, štož k. prof. dr. Schmidt jako poslednju khartu wuhraje, hdyž běše na njewěste wostajił, hač buchu „germaniske“ wotsyty pobite abo hač su so z cuzobnikami změšałe, wón dale pišе: „Bjez sleda so tola zhubiłe njejsu; „Germanojo“ su znajmjeńša cuzym we kraju jako wjednicy słužili a jim „germaniske“ mjena rěkow a horow přewostajili. Přetož kaž njeluba je tuta wěc słowjanskim chauvinistam a jich přewodnikam, woprawdźitosć tola wostanje, zo njeje najwjacy mjenow za rěki a hory nowych českich, serbskich połobskich krajinow słowjanskich, ale zo su „germaniske“. Jow dale ničo prajić njetrjebam hač jenož to: Štóž so za to zajimuje a chce so wo tym přeswědčić, tón njech sebi serbski zemjepisny słownik wot našeho dra. Arnošta Muki do ruki wozmje a tam zhoni, zo su mjena horow a rěkow w serbskim kraju serbske, a nic „germanisko“ abo też keltiske, kaž sym to pola druheho wuložerja čital.

A kaž su mjena wšitkich sydlišćow, kotrež Serbja założichu a wobydlachu, mjena horow a rěkow serbske, tak też je mjeno cyleje krajiny serbske a za myslaceho człowjeka by to to najmjeńše było, štož by so zdźeržeć mělo a štož by na potomnikow přińć mohło, mjenujcy **mjeno kraja**, hdy budźichu tón kraj prjedy přikhada Serbow druhe ludy wobydlić a wobdźělać, ale tajkeho mjena tu njeje było, tuž jo stari Serbja přewzać njejsu mohli, ale woni su nowu domiznu po tym pomjenowali, štož su tam namakali, mjenujcy

Łužicu.

Łužica ma swoje mjeno wot kajkosće swojeje zemje: je kraj łuhow, łužow a bahniščow; to je mjeno, kotrež so za našu dźensnišu Łužicu tak prawje njehodži. Tohodła tož wona wot spočatka tak rěkała njeje w zastarsku Serbja docyła zhromadneho mjena njemějachu, ale kaž z kharty, kotraž je Hórnikowej historiji serbskeho naroda přidata, widźiš, w serbskim kraju tři splahi bydlachu, kotrež mějachu wjele mjena, to běchu Serby, Milčenjo a Łuženjo (łaćanski: Lugi abo Lugii). Kraj Serbow je so z přeměnčenjom jeho wobydlerjow zhubił, ale jeho mjeno je so na cyły lud wupřestrělo, zo hišće dźensa serbski zynk klinči po serbskich honach: kraj Milčanow — Milska —, wot Muki swjata zemja našich prawěcow mjenowana, — je swoje mjeno wotpołožił a so pod knježstwom českich kralow mjeno „Łužica“ wobleki, hač runjež wjele łuhow nima a tohodła mjeno prawje njezasłuži, — dha je so tola z tym docpěło, zo ma serbska zemja jene mjeno, kotreż Delnju a Hornju Łužicu wopřija a wo kotrymž njemóže ničtó prajić, zo tole mjeno njeje serbske mjeno.

(Kónc sćěhuje.)

winske powěsće

Swjedźeń zwjateje Trojizy, njedźelu 7. hmježnika 1936

Pischedwesacze Budyskeho zyrkwinskeho wokrjesa: Dop. w 10 hodź. lětna Boža žłužba na Cžornobosy (superintendent Berg).

S **Budyschina.** W Pětrowskej zyrkwi směje rano 1/7 hodź. farar lic. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje, 1/8 hodź. farar Vogel předuje. Dop. 1/12 hodź. směje farar lic. Ludwig dźěćikemschenje Pop w 3 hodź. směje farar Vogel kichcenja. — W Martinej-Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Vogel předuje. Dop. w 11 hodź. směje farar Vogel dźěćikemschenje. Wjeczor we 6 hodźinach směje superintendent Berg wjeczornu nutrnosć. — Sběrka sa wošadny dom dźěći. — Póndźelu pop. 1/4 hodź. w Naturikim domje pschi Delnjatinjanskej drózy měšacna shromadźizna kschesćanskeje jónskeje žłužby Pětrowskeje wošady. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. hodźina Módreho kschiža w Lutherskim domje. — Wutoru pop. 3/43 hodź. nutrnosć sa njedźelnicze. — Wutoru pop. w 4 hodź. Gustav-Adolfske jónske towarstwo we Societecze. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. směje farar Vogel biblisku hodźinu w Lutherskim domje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. směje farar Schneider Pschi pólnym hrodźiku 6 biblisku hodźinu, kotrejž so rosrěčenje pomocnikow pschiswinje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. (wumjacnje) w towarschowni na Hornjecźišej haju 23 macźeński wjeczor kschesćanskeje jónskeje žłužby Pětrowskeje wošady. — Schtwórtk pop. 1/4 hodź. mišijonske schicźowe towarstwo we wošadnej diakoniji.

S **Budyschina.** Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo. Shromadźizny w Budyschinie: Njedźelu dop. 1/11 hodź. swjatk dźěći. Wjeczor we 8 hodź. evangelizazija (insp. Brück z Plawena). Srjedu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźinn. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisa hodźina. — Shromadźizny jsvonka Budyschina: Njedźelu po. połdnju w 3 hodź. lětny swjedźeń w Kwětkowym Dole, pschi niepschihódnym wjedrie w Teichertej hoscźenzu we Hornjej Hórzy. Póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Dobruschi, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Znjezach (inspektor Brück), schtwórtk wjeczor we 8 hodź. w Budestezach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina sa zony: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwaldźe, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semijach.

S **Bukez.** Rano 1/7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje.

S **Hornjeho Wujesda.** Rano we 8 hodź. němske předowanje (prěni krócź we 8 hodź.!). Pop. w 3 hodź. směje farar Böttger z Budestcz serbske předowanje a potom serbske Boże wotkasanje.

S **Huski.** Dop. 1/9 hodź. němske předowanje, w 10 hodź. dźěćikemschenje. — Srjedu pop. w 3 hodź. kschesćanska žónska žłužba w Huscźanskim hoscźenzu.

S **Wjelećicach.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje a 1/11 hodź. dźěćikemschenje. — Wutoru pop. w 2 hodź. sjedu so wowki w młodźinowni. — Srjedu wjeczor w 7 hodź. měšacna shromadźizna kschesćanskeje jónskeje žłužby w Hajnkowni.

S **Wulkich Sdzarow.** Rano 1/8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. 1/9 hodź. serbske kemschenje a 3/10 hodź. dźěćikemschenje, wschitke Boże žłužby we Wulkich Sdzarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

Swjata Trojica, 7. junija 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. zhromadna Boža mša ze swjatym woprawjenjom cyłeje katolskeje młodźiny a mužow, w 9 hodź. wulka Boža mša s předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom, w 19 hodź. wuznawarska swjatočnosć cyłeje katolskeje młodźiny. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 18 do 19 hodźin, 19,30 do 20,30 hodźin, njedźelu 5,30 do 6,30 hodź., w 9 hodź., srjedu wot 18 do 19 hodźin a štwórtk kaž njedźelu. Na Boże cźěło 11. junija 1936 (13hodźinska pobožnosć). 5.15 hodź. Boža mša, 5,45 hodź. wustajenje Najswjećišeho z Božej mšu, w 9 hodź. wulka Boža mša a procesion we cyrkwi, w 14 hodź. procesion w cyrkwi z nyšporom, 19,30 hodź. skónčna pobožnosć. W oktaviji Božeho cźěła Boža mša z wustajenym Najswjećišim wšědnje rano w 6 hodź., 19,30 hodź. pobožnosć před Najswjećišim.

Serbska cyrkej. Přileżnosć k spowědźi sobotu we 15 hodź. za dźěći, w 18 a 20 hodź. za doroscenych, njedźelu 1/8 hodź. Boža mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim předowanjom, we 11 hodź. šulske Boże służby z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor. Wjeczorneje pobožnosće njeje dla wuznawarskeje swjatočnosće w Tachantskej cyrkwi. Božе mšě wšědnje wot póndźele hač do štwórtka w 6 hodź., pjatk a sobotu 3/46 hodź., nimo teho je tež Boža mša w 7 hodź. z wuwzaćom wutory. — Štwórtk na Boże cźěło rano w 6 hodź. zhromadna Boža mša za młodźencow, 1/8 hodź. wulka Boža mša s předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim procesionom, w 11 hodź. šulske Boże służby s předowanjom, nyšporneje a wjeczorneje pobožnosće njebudźe.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 5. junija 1936.

Narodźenja: 1. 6. Korli Heinzej Jungej, rektorej, diplomowemu ratarjej w Njeźwaczidle, dźowka. — 4. 6. Richardej Pannaschej, blidarjej, dźowka.

Wumrěli je: 3. 6. Jurij Hermann Krenc, kondukter, napósledk dźěłacźer, 52 lět.

Nowe knihi

Dr. Józef Gołazbek, Łužica (kraj a ludźo). Nakładował „Słowjanski zwjazk“ we Waršawje. 1936. — W poslednich łótach rosće też mjez Polakami zajim wo zbytk połobskich Słowjanow. Polacy pak maju hišće poměrnje mało powučacych knihow wo łužiskich Serbach. Tutomu njedostatkej chce wotpomhać najnowša knižka, kotruž je pisał přećel a dobry znajeŕ serbskeho kraja a ludu, dr. Józef Gołazbek we Waršawje.

Knižka je spisana ludowje, zrozumliwje a zajimawje. Ma dźěš šěršu pólsku zjawnosć informować wo słowjanskim wobydlerstwje nad hornjej Sprewju. Spisaćel je so wzdal njetrjebawšich frazow a rozpominanjow. Rysuje skrótka, na jednore wašnje, wěcownje a wěrnje pohlad a wosud łužiskich Serbow, podawajo krótki přehlad jich stawiznow. Předstaja skrótka dźensnišе położenje serbskeje narodnosće a přeńdże potom k nadrobnemu wopisowanju kraja wot Budyšina hač k Błótam. Wopisuje też serbski lud, jeho wašnja, nałožki, powěsće, pěsničkі a narodne drasty. Tak móže knižka derje poinformować čitarja, kiž chce nanajručišo so dać powučować wo serbskim kraju a ludźe. Na 30 stronach teksta na maka so wšo, štož je někak wažne a trěbne.

Jenički brach knižki je snadź, zo so stajnje wušudźe mjena městow a wsow konsekwentnje njenałožuja. To dźěš je skónčnje też prahrěch cyłeho słowjanskeho pismowstwa. Hewak pak smy z tuteje knižku jara spokojom a přejemy jej nanajwjetše rozšěrjenje mjez pólskim čitarstwom. A přejemy sej hišće, zo so přizamknje druha knižka wo kulturnym pócowanju a žiwjenju našeho naroda. ***

Radio

Njedźelu 7. junija jo słyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 koncert z Hamburskeho pschistawa. 8 sa bura. 9 tačele. 10 swjatočne muzikwobdźerjenje mischtrow (z Frankfurta). 12 koncert z Adolfa Hitlerskeho stanišća w Nürnbergu. 15.15 wjesna hudźba. 16 pěkne wěcy z Kölna. 19.30 sport. 20 „Zygański baron“ (ze Stuttgarta).

Lipsk. Nimo snateho njedźelskeho programma. 6 koncert z Hamburskeho pschistawa. 8 pischčele. 10.30 tačele. 11 wotewrjenje wustajeńcy „Němska gmejna“ w Barlinje. 12 koncert (z Barlina). 15.40 wo krajinje pschi Lobju mjez hrodomaj Wilinizu a Seußlitzami. 16 koncert. 20.10 sabawny koncert.

Kitajcze ważne z njedźelskeho programma. Barlin: 20 koncert. Köln: 20 ze swěta operetty. Mnichow: 20 Richarda Wagnerowy wjeczor. Win: 20 wjeselohra „Doktor Klaus“.

Póndźelu 8. junija jo słyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wischčeneho programma: 6.10 tačele. 11.40 sa bura. 16 koncert. 18.45 sport. 19 tačele k swjatokej. 20.10 hra „Indicije“. 21 nowa domjaza hudźba z Awstriskeje.

Lipsk. Nimo snateho wischčeneho programma: Wróćsławk: 20.10 schěra póndźela. Mnichow: 20.10 Mnichowske wjesele. Win: 20.10 symfonifki koncert. Warschawa: 21 Marcźewskeho koncert. Praha: 21.15 islandska hudźba.

Waršawa: 9. junija 1/9 hodźin wječor zmjeje prof. d. Gołąbek přednošk wo: Basnistwje zabyteho ludu. Přednošk budźe kóždeho, kiž so ze serbskej literaturu zeběra, zajimować.

Nowaj němski rekordaj.

Pschi Königsbergskim wjeczornym sportowym swjedźenju, jo někotre nowe němske rekordy wubědźichu. Erwin Blask (w prawo) cźišny hamor 52,55 metrow a Hanjs Fritsch (w lěwo) cźišny diskus z wobmaj rukomaj 83,71 metrow daloko. S prawej ruku cźišny diskus 47,28 mtr. a z lewej 36,43 mtr. daloko. (Pressebildzentrale.)

Kak su muchi nastałe.

Hdyž Jezus hišće po zemi ze swjatym Pětrom khodźeše, přińdźešaj raz k lipje, pod kotrejž bě někajki człowjek so wulehnył. Jezus so jeho wopraša, po kotrym puću do susodneje wsy přińdże. Ale lěnikej nochcyše so stanyć a přistojnje pokazać, kotry puć to je. Z nohu jeno pokaza, hdźe mataj hić. To swjateho Pětra jara zrani a wón rjekny Khrystusej: „Mištrje, tón lěnjoch je khłostanja hódny, hdyž je tak njezdwórliwy.“

A na to Khrystus wotmolwi: „Kak jeho pokhłostać? Wzmi horšć pěska a čisń ju zady so!“ Pětrk tak ščini, kaž bě Jezus kazał, a z pěska nastachu muchi a počachu leżaceho muža kałać, tak zo dyrbješe so z nohomaj a rukomaj wobarać, haj samo stanyć a z městna před rojom muchow čeknyć. A zo by tajkich lěnikow stawy nałožował wučił, wostaji Zbóžnik muchi na wšě časy na swěće. Češka bajka. M. N.

Mucha a bruk.

Stwina mucha naleća
Něhdy bruka buchanca,
Pócnje wołać: „Hańbuj so,
Njenasytny zežrance!

Lisco štomam wurubješ,
Khošćišćam je spodobnješ.
Chcešli tak wšo spóżerać,
Praj, štó mohł će lubować?“

Trašnje rohi nastaji
Bruk a křidła šepjeri,
Hněwny muchi praša so:
„A što ty maš za jědło?

Ty sy bita honjena
Z khěžow, ze šklč, z hornyka,
Praj, štó tebje lubuje
A na kermuš prosy će?“

Paduši a njewušni
Rad so wadźa, wěrće mi,
Jedyn přec na druheho
1847. Z njepopřećom hórši so. **A. Zejlet.**

Hódańčka

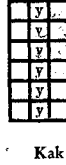

1. žiwa we wodźe.
2. žiwa w powětře.
3. khorosć we šiji.
4. śrjóda.
5. promjo włosow
6. za předźeno a niče (špula)
7. kralowa loda.
8. dar swj. tŕoch kralow.

Kak mudry sudnik paducha zhóda.

Na sudnistwje małeho francowskeho města wobskorži 1929 wjesnjan njeznateho paducha, zo je jemu w nocy před tym wšě kołče z pčołami kradnył.

So khwilu rozmysliwši poruči sudnik wjesnjanej, zo by nazajtra swojich susodow na sud přiwjedł.

Tak so wobkradnjeny z cyłej hromadu wjesnjanow na druhi dźeń zjewi.

„Kak sy mohł, hłupy człowječe, sudnik z pozběhnjenym hłosom zawoła, telko bjezporočnych ludźi přede mnu přiwjezć! Njewidźiš, zo ma paduch, kiž či kołče pokradny, hišće cyłu hromadu pčołkow na kłobuku?“

W tym wokomiku jedyn z přiwjedźenych na kłobuk sahny a so z tym přeradźi jako paduch. A dósta za to pokutu. M. N.

Wulka zmužitosć.

Wjele dyrbiš sebje sameho wobkedźbować a wjele a jara sprawnje sameho posudźeć, prjedy hač sebje sameho dospołnje póznaješ... K tomu, zo chceš sprawny być, trjebaš wjele zmužitosće a khrobłosće!

A wjele khrobłeje zmužitosće dyrbiš měć, chcešli přeco zaso wustupować za wšo dobre, nadobne, wulke a čiste, za cyłe rjane, bójske!

Přetož wšo woprawdźe čiste a nadobne a, woprawdźiće wulke by swět najradšo zateptał. Stóž pyta špatnemu zadźěwać, tón dyrbi wulku morališku khrobłosć wobsedźeć.

Ale mužnje móže jenož tón jenu wěc zastupować, kiž je přeswědčeny wo jeje čistosći a dobroće.

Tohodla móže wulka moralna zmužitosć też jenož korenić w čistym, sylnym žiwjenju, kiž je po krutych zasadach wukublane.

Stóž prawu sylnosć wole nima, abo so wo nju njepócuje, tón sebje sameho slabi, tón budźe po něčim struchły, njezmužity, njerodny. Tón sebje sameho bórzy wjacy njewobkedźbuje, tajki ma jenož hišće spróčne chcyće do předka, won wostawa stejo a wěsta styskność jeho dale a bóle tyši a čwiluje.

7. 9. 1928. **Š. N.**

Hospodařski kučik

Wo wotstronjeniu posledneho pola našeho skotu

Zo poslednje wostanje, je časćišo běda za naš žwakžuwacy skót, wosebje za howjado. Bóle zrědka potrjechi to konje abo tamne skóćata, kotrež maja wjacy młodych. Docyła njenałoža so na tole ćerpjenje kedźbliwosć, kotruž wono zasłuži.

Poslednje dyrbi za 6—8 hodźinow po porodźe wotenć; traje-li dłeje, njeje wěc prawa. Za dwaj abo tři dny wšak hišće może też bjez runje nuzneho škodowanja wotenć. Widźimy tu poslednje z posledna wisać; skóćo so horbi a přeradźa hrona, kiž su tak sylne, zo druhdy rodźenca wustupi. Što pak ma to rěkać, njetrjeba so žanemu ratarjej dale rozestajeć. Njewoteńdže-li poslednje za hodźiny, dyrbi so najwjetša kedźbliwosć na kruwu nałožić, haj wona njesmě so wjacy z zwočow puśić. Zwoprědka dyrbi skóćo, kaž prajachmy, khorje njećini; je starosćiwe wo ćelo, jě a dawa też porjadnje mloko.

Přepyta-li lěkař tajke skóćo, namaka zahorjenosć rodźency a zo cyle zamknjena njeje, kruwa je khora, byrnje so strowa być zdała. Tale khorosć zhubi so sama, hdyž poslednje na 3. dźeń woteńdže a hdyž přez porod ničo w kruwje ranjene njeje. Njewoteńdže-li pak poslednje za tři dny, ma so wěc hinak; započina wothniwać a hnić je w létnim času spěšniše a strašniše, hač w zymje. Poslednje wostanje cyle hač do 9. dnja, ale přebarbi so, móže so lohcy torhać a smjerdźi. Smjerd přiběra a zawda cyły powětr we hródźi. To njewobćeži jenož ludźi, ale też druhi skót w hródźi. Po něčim woteběra lóšt k žranju, pokaza so zymica a hrona přestanu. Dale dawa kruwa přeco mjenje mloka a spadnje; koža leži na rjeblach, kosmy su šećerate a njeswěża so wjacy a zadnjej nozy stej kaž zlemjenej. Woteńdže-li poslednje hač do 12. dnja hišće seyła, móže so kruwa zaso zhrabać; traje pak dołho, a tak strowe, kaž přjedy, njebudže skóćo ženje wjacy. W tymle padźe njemóže so rodźenca cyle zamknyć, wot kruwy ćehnje so běły, druhdy też drjebjaty spadk (Ausfluß).

Njeje-li poslednje hišće 12. dźeń seyła wotešło, rozpadnje zhnile. Přehnite wuńdźe zdźěła z kruwy: zdźěła wostanje w njej. A to je najhórša strona wěcy. Nětko hinje skóćo w kwri, dokelž su zhnile dźěle do krwě stupile. Tajke skóćo je hubjene, suche a nima mloka. Přeco ma zymnicu; wot njeho ćehnje so smjerdźata jucha. Při nutřkownym přepytowanju namaka so najwjetši njeporjad. Při wulkej prócy a wustojnosći lěkarja je zahojenje možne, ale přjedawši wuzitk njenamaka so wjacy. Na dołhi čas je skóćo njeplódne. Druhdy pak khorosć při wšej prócy lźeń wete duja přiběra, kruwa leži wjele, nimale přeco a zahinje. Nastanu też jědźenja přez cyle skóćo, wosebje pak wokoło žałzow, kotrychž ma skóćo wšelakorych we swojim ćele. Tajke jědźenja dyrje su najbóle na nutřkownych žełzach, ale też zwonka so pokazaja. Wšitke tele pokazma su pósły wěsteje smjerće. Spomnjene jědźenja w wótšelakim ma najwěsćišu kliničnu při nimale přeco poćežu.

Wurjadnišo pokaza so też jako sćěhiwk drjenje w stawach. Lemjenje stawow a khlamy (Maulkrampf) so też widźi, kaž też lišawa. Potajkim dobre z zwostaća poslednjeho njeseźenje. Tohodla ma ratarjowa starosć być, zo so skerje lěpje wotstroni. Nětko pak so přiwěra namaka, zo namócne wotewzaće poslednjeho skóćeću škodźi. To drje je w tym padźe wěste, hdyž so wot někoho stanje, kiž znutřkowny twar kruwy nieznaje. Za wuwućenoho skótneho lěkarja njeje pak wěc ćežka. Tuž radšo mjeńši wopor za pomoc lěkarjowu, hač pozdźišo cyle skóćo.

Wósk

Też wósk je wupłod pčołkow. W starym času měješe wósk wjetšu wažnosć, hač w našim času; běše to před rozšěrjenjom cyrkwje, hdyž so hišće we wšěch cyrkwjach wósk za swěčki trjebaše. Ale też dźensa so hišće wjele wóska nałožuje; přetož zahrodnik měša wósk do žałby za štomy a tyšer do hładkowaceho mazu za rjane blida, khamory atd. Lěkařnik skrěje nimale do wšěch žałbow wósk, dokelž ma wósk hojacu móc. Praša so nětko, kak a hdźe wósk nastawa. Pčołka trjeba, kaž kóžde druhe zwěrjo, cyrobu, zo by žiwa była a so hrěła. Stož wona wjacy zjě, hač je k žiwjenju a zdźerženju ćopłoty trěbne, rěka produktivna cyroba. Tale so pożije, přeńdże do krewje a nahromadźi so pak w nutřkownym ćěła jako tuk abo mjaso, pak wustupi ze zwěrjatka, kaž mloko pola kruwy, jejo pola kokoše atd. Też pčołka zjě w přihódnym lěćnim času často wjacy hač runje k zežiwjenju trjeba. Ma-li ćerw žiwić, wróći so zjědźene ze žołdka zaso do cumadła, z wotkelž jo ćerw abo truta dostanje. Njeje-li pak tam ćerw, abo su-li pčoły při twarje, pożije so wša cyroba a přeńdże do krwě. Pčoły wisaja při tym kaž na rjećazach, wósk wustupuje jim z časmami žiwota w mólićkich łopješkach a druhe pčołki je do płastow předźělaju. Wósk je potajkim tuk pčołkow.

Zwoprědka je wósk běły, bywa pak po času žołty, bruny a čorny. Z płastow so na wšelake wašnje dobywa. Pak so w słońcu skrěje, pak přez paru, pak so wućišći. Dobyte je žołte, přez bělenje na słóńcu bywa wósk běły.

Třeći wupłod pčołkow je žiwica, też domeď (Vorwachs, Propolis) mjenowana. Žiwicu hromadźa pčoły, zo bychu skałby w kołćach z njej zalěpile. Tak wjele wšak žiwica winojta njeje, kaž wósk: ale hdyž wužitke też njeje. Štóž ma na přikład skaženu wóń we wobydlenju, może kusk žiwicy na žehliwe żelezo położić a dostanje luboznu wóń.

To je wužitk pčołkow, njeličimy-li wjesele, kotrež pčołarjej z pilnosću a porjadnosću přihotuja.

Rjadki za runklicu dyrbja hižo w nazymje derje zdźěłane, dohnojene a z juchu napojene być, zo njesměli runklicu tam syć, hdyž sy lěto přjedy morchej měł; tuta wucyca rjadki a runklicowe přesadki budźa kipre.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 6. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,485	100 čěskosł. krónow	10,255
100 šwajc. frankow	80.28	100 franc. frankow	16,355

Barlinska bursa, 5. junija. Po pscheměnjenju tendenzy na pschedwčerawšich akcijowych wikach wotewrì bursa na wčerawšim dnju z dalšim popuschćowanjom kursow. Možebite pschičinu tuteho padowanja njeje znate. Może pak so tu jenož wo pschirodnu reakziju na pschedtrajdźaze zhlne poćupowanja abo korrektury kursow pschestupnjowanych hódnotkow jednacz. Zajimawe pschi tym je, so wjetše pospschećenja bankowske klientele njepschichodźachu, ale wotedawanu material pokhadźa z koła burzownych mokhodnikow z powołanja. Najbóle popuschćachu linoleumowe a kaliowe hódnoty. Stara wójnska pojźomka so dla blischeho cźehnjenja njesapiśowasche. Hewak běsche na rentowych wikach měrny wobkhod.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach njeju so pospschećenja je strony ratarstwa sekznine, tak so też pschi swpschećennch wurunanskich pschiraźach napraschowanje so njemóžesche pschesco spokojić. Potrjeba je najwjetscha w małych młynach, kotrež maja małe możnosće składowanja. A wulkominy nimo zwojich pschedpisanych składow też blischće na mjeńschich abo wjetschich wobstatkach sedźa. S dźěła je so też dowolnosć k temu dała, zo by so dźěl pschedpisanych wobstatkow pschedźěłał. Njekontinuentowane zhlěbowe žita běchu ležy na wikach. Wowsk a jećzmień sa pizowanske samérny staj dale w dožahanej měrje na wikach. Sajim pak je jenož sa lohke druźiny. Na mukowych wikach so jenož běžna potrjeba knje.

Wejera płaciejche w Barlinje zentnar

pschenizy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećzmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Sberjelzu.

Pschenza (100 ka.) 20,70 hr., rožka 17,20 hr., jećzmień. nalětni 17,40 hr., jećzmień. nalětni 17,40 hr., wowsa 16,20 hr., běrny zentnar 2,50—3,10 hr.

Twora	Němski wupłod Najnišša płaćizna pl	Němski wupłod Najwyše płaćizna pl	Wukrainy wupłod pl	Twora	Němski wupłod Najnišša płaćizna pl	Němski wupłod Najwyše płaćizna pl	Wukrainy wupłod pl
Boby (Buny) punt	—	—	—	Solotej keček	5	8	—
Hroch »	—	—	—	Ščerbak »	—	—	—
Kórki za solotej »	30	35	—	Kosćadło punt	—	—	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Seleriš štuka	—	30	—
Kórki (žonon.) »	—	—	—	Seleriš punt	20	30	—
Sydrotyc kał štuka	10	80	—	Łoboda »	—	10	—
Bety kał punt	—	25	—	Rapunelki »	—	60	—
Čerwjeny kał »	—	22	—	Tomaty »	—	—	50
Wirsingowy kał »	—	25	—	Cybla »	—	14	20
Pupkaty kał »	—	—	—	Hromak »	25	70	—
Zeleny kał »	—	—	—	Křěn »	77	80	—
Kolrabi mlod.) št.	10	15	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	50	80	—
Karoty walšk	—	15	—	Sušene hriby litr	50	80	—
Karoty punt	—	—	—	Dobre jabłuka punt	35	45	60
Korjeń pětršylki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	15	70	—
Porej »	—	20	—	Dobre krušwy »	—	—	—
Radiski walčk	—	8	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	20	—	Wišnje »	—	50	70
Rjetkej punt	—	—	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	10	—	Brěski »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	20	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrěpa »	—	—	—	Kózlata »	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

6. junija 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najnišše płaćizny hr	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	2,01	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swiniace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swiniacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńena muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,271
Jědźene běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	1,18	1,00
Amerikanski swiniacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połě	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr	0,20	0,24
Jědźena butra	1 kg	2,81	3,2
Jejo	štuka	0,08	0,11
Jědźene buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,14
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wiene płaćizny w Budyšinje.

6. junija 1936.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnišša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	10,25
Pšeńca —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Jećmjeń, nalětni 50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg kr. pł.	—	8.85
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	8,30
Wows 50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju 50 kg	3,60	3,90
Běrny (we wulkowikowkow.) najn. pł. 50 kg	2,' 0	3,00
Běrny, žołte 50 kg	3,10	3,30
Syno 50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	1,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	—	1,70
Słoma z cypami młóćena 50 kg	—	—
Butra 1 kg	3,00	3,20
Jeja 1 štk.	—	0,08
Pšeńć. muka Type 502 100 kg*	—	34,30
Pšeńična muka Type 790 100 kg*	—	31,30
Ržana muka Type 997 100 kg*	—	24 45
Pšeńć. wotruby wokrjes. młyn 50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńćne wotruby 50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5,85
Wikowańske ržane wotruby 50 kg	6,10	6,30
Husy	2,00	2,80
Prosata 816 štuk 1 štk.	14,00	25,00

Waha prosatow w přerěžku 14—30 puntow.

(Swinjace wiki běchu srěnje).

Płaćizny rěznego skotu na Barliuskich skótnych wikach.

5. junija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 165.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznecje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 169

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznecje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Šnatne	—

Jałowcy a krowy: 516

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznecje hódnosće	41
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwjetšeje rěznecje hódnosće hač do 7 lět	37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	24
Mjenje a šnatnje picowane	—

Ćelata: 1165.

Najlěpše wukormjene (1. družina)	77—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	63—75
Šnatne (3.)	52—62

Wowcy: 5405.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	45—47
Starše wukormjene (6.)	42—44
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	33—41

Swinje: 9613.

Połnomjasne wos. rasow a jich křiženi., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Šnatne	48,50
Rancy a hundrosy	53,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 6.	4. 6.		5. 6.	4. 6.
Pšenca	219,0	218,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmień now	—	—	módre hruny	17,5-19,5	17,5-19,5
ječmień nal.	—	—	žołte hruny	29,0-31,0	29,0-31,0
wowa	—	—	zeradelk	41,0-45,0	41,0-45,0
hulurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rožna muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
nk. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	18,70	18,70
rožne	10,10	10,10	syno, 50 kg		
ruma 1000 kg	—	—	rožna słoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńć.		
lane symjo	—	—	wowsna		
o.eluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźenja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźenja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za ječmień za wuplodźenja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wupłodźenja 11: 167.0 13: 174.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž. dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 131 | Budyšin — Póndźelu 8. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednik na pohrjebje generalneho leutnanta Wevera

Schef generalneho staba němskeje lětarskeje bronje generalny leutnant Wever je žrjedu w Drježdźanach lětarsku zmjerzł namakał. Sa njeho je žobotu dopołdnja w němskim ministerstwje sa lětarstwo zarowańska zwjatoznosć wotmě. Na zwjatoczności wobdźělichu so wjednik Adolf Hitler, kiž běše hakle pisched někotrymi dnjemi pischi rowje swojeho stareho zwonowjotwarja generala Litzmanna liejał, wyschi roskascowar wojerskeje mozy generalny pólny marschall Blomberg a wyschi roskasowarjo wojerstwownych dźelow generalnaj wyschkaj Göring, Fritsch a generalny admiral Raeder.

Pischi kaschczu generalneho leutnanta Wevera w němskim ministerstwje sa lětarstwo w poslednjej pot hodźinje schěrej generalow strażowasche, prjedy běchu offizjerojo strażowali. Pischi zwjatoczności běsche so zyła městnosć hasć na poslednje městno se zarowańskimi hoscenemi napjelnika. W 11 hodźinach SS-muzej wulki wěnc pischinjesechtaj. Su nimaj wjednik, generalny pólny marschall Blomberg a generalny wyschk Göring sastupischtaj. Wjednik kaschcej spožohnjenej prawizu postrowi, potom wudowje semrětcho swoje zobužarowanje wupraji.

Hdyž běsche žarowańske pschespolo Beethovenoweje „Erwiki" wukline'alo, měsesche pólny biskop wojerskeje mozy D. Dohrmann wopomnjeńka rěcz. Komorny kwartett statneje kapały pschednjeje „Ave verum" wot Mozarta.

Potom so generalny wyschk Göring w žarowańskej rěcži z jimazymi zkowami se schefom zwojeho generalneho staba rozžohnowa. Rozłoži, kak je powěsć wo Weverowej zmjerzi wschitkich jako blyk pschekhwatala. Wopominasche, kak je był semrěty woprawdźity pichikad zwojim zobuczlowjekam. Hischcze w kralej starobje je lětacz nawuknył. Wschitzy jeho lubowachu a wědźachu, so wot druhich nicko njezada, schtož sam njeběsche zwólniwy dacz. Schtož je semrěty dokonjał, njemóže so je zkowami wupraicz, hdyž pak tu dźensa nikoda lětarska bróń steji, je to jeho wulki skutk a jeho wulka sasłužba. Wjednik je jeho sasłužbu pschipóznał a je jemu najwjetschu wojersku cześcz spožcził. Jena wojerska eskadra so pichichodnje po nim mjenuje.

Generalny wyschk Göring semrětcheho tez jako zahorjeneho idealista wopisowasche, kiž z wulkej rozsahlosću do pichichoda zwojeho ludu wérjesche. Se zkowani wutrobneho dźaka sa wschitko, schtož je sa lětarsku bróń dokonjał, so wón je semrětym rozžohnowa.

Wózom podoffizjerow lětarskeje bronje kaschcej z městnosće wunjesechu. Sa kaschcom krocziesche wudowa semrětcheho, kotruž wjednik wjedźesche.

Wjednikowy naměstnik nowy móst přez Rhein poswjećił

Njedźelu je so pola Krefelda nowy móst pisches delni Rhein poswjecził. Móst Krefeldsko-Uerdingensku hospodarsku krajinu z Poruhrskej zwjazuje. Dźeń poswjećenja běsche sa krajinu nad delnim Rheinom zwjedźenski dźeń.

Krótko po ½12 hodźin němski minister Rudolf Heß je zwojim pschewodom na Krefeldske letanischczo pschileczał. S letanischcza so wón nimo spalěra stronjanow na městno manifestazije poda, hdyž jeho tuhaz ludu witachu.

W zwojej poswjeczeńskej rěczi, kotruž pichitomni husto z pschikleskom pschetorhowachu, so wjednikowy naměstnik najprjedy wjednikej dźakowasche, so je zhromadnosć němskeho ludu wutworił a so je němskemu statej saso žiwy schkit wobradźił. **Wón pak wobzarowasche, so wje zorni zwjazuja Němske wjednikowe pospytu k sasnjenju dorozumjenju dotal dosć njepohódnoscznych, kaž jo w sajimje smjerowanja Europy wocakujemy.**

Wjednikowy naměstnik z cżim wjetschim pschipósnaczom khwalesche, so je so wjednik sa schkit němskeho ludu postaral. Nowy móst pak wón symu mjenowasche, kotraz pomha njerostorhajomny swjask mjes woběmaj briohomaj Rheina dźerżecz. Pschejesche, so by nowy móst był móst měra pisches rěku, kotraz je najbohatscha na němskich stawisnach.

Němski minister Rudolf Heß móst na wjednikowe mjeno wukschcżi a jemu Adolsa Hitlerski móst narjekny.

Po zwojej rěczi so Rudolf Heß k městu poda a sajerański pas pschekerjny, kiž Hitlerskaj połzaj dźerżeschtaj. Potom dźesche pisches móst na Duisburgsko-Mündelheimsku stronu a formazije postrowi, kiž běchu so tam sestupałe. Popoldnju so Rudolf Heß do Krefelskeje měschczanskeje hale poda, hdyž z dźesacżerjemi, pschistajenżami a sastojnikami firmow a powołańskich skupinow, kiž su so pschi twarjenju mosta wobdźělili, zhromadnje wobjedowasche.

Kischżakaj „Karlsruhe" a „Emden" domoj jědźetaj.

Němskaj kischżakaj „Karlsruhe" a „Emden" staj sandźenu tydźeń schtwórtk popoldnju z Pontevedry w Schpanjelej wótrjeloj, so bychtaj so do Wilhelmshavena wrócżiłoj.

Dr. Sahm so norwegskemu kralej pschedstajił.

Wurjadny wupósłanz a połnomócny minister němskeho stata dr. Sahm je so žobotu norwegskemu kralej zwoje wutwědczenske pismo pschepodał.

Proces dla wjelepěrady w Katowicach

Tsecżi dźeń wulkeho prozesa dla wjelepscherady w Katowicach je někotre wězy pschinjesł, kiž su kedźbnosć zbudźe a kiž pokazuja, so su w tajnym swjasku policajskich agentojo a chuchlakojo žiwje dźełali. Wo tutym dypku 35letny wobstorżeny Karla Pielorz z Emanueloweho Zohnowanja rjekny, so je w septembru 1935 zhonił, so tajna organizazija pod mjenom „cżorna ryka" wobsteji, kotruž znaty policajski agent z mjenom Adamus w Krakowskej Hěcże nawjedowasche. Hakle posdźischo je zhonił, so je tuta cżorna ryka" Maniurowa tajna organizazija, kotrehoż tehdy hischcze njeje znał. W januaru 1936 pak je Pielorz zhonił, so běsche Maniura przedawschi legionaŕ a sdźerżak, kiž je tajny swjask załožił, so by Němzowstwu seschodźił a jo do stracha pschinjesł.

Druhe Pielorzowe wupraienje cżuschlerstwo w tajnym swjasku wobžwětlichu. Wobstorżeny rjekny, so je pschez 30 pižomnych rospravow wo tajnej organizaziji jemu znatemu policajskemu cżuschlakej Aloisej Ptokej z Griescheswalda, kiž w tutym prozesu jako posejerowazy zwědk wustupuje, pschepodał. Kak hubjenje je Ptok Pielorzowemu sługbu mytował, je z teho zpóznacz, so je Ptok pschepytowazemu zubnikej prajił, so je Pielorz jemu rospravy podawał, so by je wobsobam zuseho stata pósłał. Pielorz so tehodla wobstorżi, so je powěsće tajneje organizazije do wukraja podawał. Pielorz pak winowanje wotpokasa a rjekny, so žo w tajkim pschipadże njebudźische na Ptoka wobrocził, kotryž běsche jemu jako policajski agent znaty.

S wuprajenjom wótrom druhich wobstorżenych běsche spóznacz, so su tajnemu swjaskej jenoż pschisłupili, dokelž běsche jim sakožeŕ Maniura dźeło žlubił.

Němske nowiny w rańschej Hornjej Schlesyńskej so zebrak.

W swisłu z prozeżom w Katowicach je pólska policija w Katowicach zobotu němsko-hornjoschlesyńske nowiny „Die Ostdeutsche Morgenpost", „Die Deutsche Ostfront" a „Der Oberschlesische Kurier"; kiž so tez w rańschej Hornjej Schlesyńskej wudawaju, zebrała. Pod sebracże padżechu zyle wostawki z wotkryczow, kiž běsche wobstorżeny Pielorz pjatk wo dźełakowosći cżuschlerjow a połzajskich agentow nawědak. S teje žamaje pschicżinny su so nowiny „Kattowitzer Zeitung" pod policajsku pschedzensuru stajile. S rospravy wo zudnistwu jednanju su so z zensuru wjetsche dźele wuwostajile.

Pschipomoz strajkowazym w Parisu.

Parižska měschczanska rada je wobsamkła, so zwójbam strajkowazych dźełacżerjow pschipomoz wupłacżi. Parižski policajski prefekt je w pobědźenju měschczanskeje rady wostajił, so žo měschczanske wjednistwo wo naprawy postara, z kotrymiž pschecżiwo rosschěrjenju wopacżnych wudawanjow sakroczi.

Italske manewry w połodnischej Tirolskej.

S Bozena so powě, so žo tez lětža w lěcże w połodnischej Tirolskej wulke manewry italskeho wójska wotměja. So by žo za wojakow dosć městna pschiprawiło, zu so schule hižo 25. meje samkte. W krajinje Brennerskeho hórskeho pschekhoda su zapoczeli někotre nowe kasarny twaricz. W Gofensassu su z temu někotre leżownosće tamnischeho wulkeho hotela wuzwojili.

Negus da so w Genfu sastupowacz.

S Londona so zhoni, so so Haile Selassie wozobinsky do Genfa njepoda, so by zwoju wez psched Swjazkom ludow sastupował. Wón na zwoje městno delegaziju pósćele. Negus dże Jendźelsku sa tydźeń abo sa dwě njedźeli wopuschczicz a so do Schwajzarskeje podacz, hdyž dlěschi cżas wostanje.

Eden wo němsko-jendźelskich jednanjach rěcał

Jendźelski zwonkowny minister Eden je žobotu w zwojim wólbnym wokrjesu rěcał a je wuprajił, so je Jendźelska rosžudżena Swjask ludow sdźerżecz a je-li trjeba někotre jeho wustawki tak pschemėnicz, so by Swjask ludow był dosć khwany srědk k sakhowanju méra. W zwojej rěczi Eden tez jednanja z Němskej respominasche.

Eden chżesche rosjasnicz, so je zebi jendźelski knježerstwo domjerjenje do Swjazka ludow sakhowało, dokelž jón ja najlěpschi grat k sdźerżenju méra wobhladuje. Wuspěch abo njewuspěch prózowanjow wo nowy porjad w zwězce pak tez wot teho wotwisuje, w kotrym obžahu chżedża ludy nazionališmus spuschczicz a na měrnym wotstronjenju swadew zobu dźełacz. Eden jako wažne mjenowasche, so žo njeby žana sskładnosć za mjesynarodne dorěczenje wo wobmjesowanje a pomjenschenje bronjenja skomdźila.

Dołhoż pak žo tuta nadźija njedopjelni, ma Jendźelska pschi wobrónjenym zwězce wulke samołwjenje a dyrbi zwój kraj a pucze jendźelskeho knježerstwa w zwězce sakitowacz. Eden pokracżowasche, so žo jendźelska politika wo sdźerżenje měra prózuje, kiž pak so nježdźe na jedyn abo dwaj kontinentaj wobmjesowacz. Oddy pak žo Jendźelska wo powschitkowny zwětowy měr stara, žu pak tez měrina, na kotryżkuli žo jendźelske sajimy žiwjenja z kaženjom měra wohrožuja.

Swonkowny minister wjeczornu Europu jako take městno wohnamjeni. Tehodla je jendźelske knježerstwo wot teho cżasa, so je so Porheinska zaso wobsadźiła, składnosć pytała, so by mjesynarodny bjesstrach wobnowiła a mjesynarodne dowěrjenje mjes ludami wjeczornje Europy we wobłuku Swjazka luda znowa potwjerdźiła. Jendźelske knježerstwo położenje wozaruje, tola to je wot samostwitosće njewotwisujuce, so by nowe położenje, kiž je so sdźerżenjom němskeho knježerstwa nastało, rozrisało.

Jendźelske knježerstwo je z němskim knježerstwom sapoczało wo namjetach jednacz, kiž je tuto 7. měrza pschedpołożiło a 31. měrza rosschěrschiło. Schtož Jendźelsku potrjechja, Eden wusběhny, so je swólniwy wo njenadpadowym a pomocznym srěczenju we wjeczornej Europe jednacz. Take srěczenje by žo w Jendźelskej witało, hdy by žo jemu srěczenje wo lětarstwje pschidało, kaž z je žo lonimojetowało.

Konferenca wo Dardanellach so wotstorčła

Na 22. dżeń junija bęšche so spoczatk konferency dla wobtwjerdżenja mórskich wužinow pola Turkowskeje postajił. Nětko pak so ſ Ankary powěsći rozsćěrja, **so je so tuta konferenca na žadanje Jendżelskeje na njewěsty czas wotstorčiła.**

Tuta powěsć je Turkow wulcy pschekwapiła, so so prascheja, hač pschiczina wotstorczenja konferency w bliskim zhadżowanju rady Swjatła ludow leži abo hač žu druhe politiske rozmyslowanja byłe ſ nastorkom wotstorczenja. Konferenca měješesche so w Montreuxu pola Genfa wotměcz.

W nětczišchim czasu so mies Jendżelskej a Turkowstej dla zrěczenja w Sdrjedżoseišim morju diplomatiſy jedna. Tuž wichał ſebi mysla, so so jednanja wo wojerske podpjeranje też na wobtwjerdżenje Dardanellow wuskutkuja. Turkowskej pschi jednanjach wšo najbóle na tym saleži, so by Jendżelska wobtwjerdżenju mórskich wužinow pschihłosowała.

Nětczišcha politika Jendżelskeje je se swady w rauschej Afrizy wuschła. Kaž je spóznaczy, chze Jendżelska Turkowskej wobtwjerdżenje Dardanellow dowolicz, hdyż so Turkowska w praschenjach Sdrjedżoseišeho morja na stronu Jendżelskeje stajł.

Wuspěch zbožkarjow w Nikaraguwje

Psched nětkotrymi dnjemi pižachmy, so je w Sjednoczenych statach Nikaraguwje zbožk wudyrił. Nětko so ſ hłownego města tuteho kraja Managuwy zhoni, so je zbožk narodneje gardy pod generalom Ssomozy pscheczišwo nětczišchemu knježeršwu wuspěch měł. Kaž so powě, chcetaj **so president Ssahaja a městopresident Espinoza** zwjeho **ſastojnstwa wsdaczi.**

Chilešti a **peruski** wupósłanz w Sjednoczenych statach staj do swonkowneho hanita we Washingtonje pschischłoj a staj wojſewitoj, so jeju knježerstwo njepodpjeratej, hdyż so zuſy stat do ſnutskownych należnoſezow Nikaraguwy tyka. Statny sekretar Hull je wupóſłanzomaj wotmołwił, **so so Sjednoczene staty do ſnutskownych należnoſezow** zaneho druheho stata njetykaju. **Wón** wobžarowałsche, so so Chileska a Peruska njeſtej kupje wobhonitej pryedy hač ſtej ſakroczikej.

Prawizarſka opposizija w Schpaniſkej pscheczíwo wotstorczenju duchownoje schulſkeje wuczby.

Prawizarſka opposizija schpaniſkeho žejma je njedawno w nóznym pożedżenju shromadnje pożedżenje wopuschczíła. Prawizarjo so k wopuschczenju městnoſcze rozsużbżichu, dokelž bęšche minister ſa rozwuczenje pschi rozmotwje wo wotstorczenju duchowneje schulſkeje wuczby prajił, **so je tuta wuczba „khudobna, njekniczanna a je se ſabudu** schpaniſkeho schulſtwa."

Wotewrjenje Ssmjetanowcho muſeja w Prahy.

W Prahy je so w ſtarowměſtſkej wodarni, w jenym ſ najrjeńſchich ſtarych twarow města, muſej Bjedricha Ssmjetany wotewrił a ſjawnoſczi pschepodał. W tutym muſeju žu so wſchě dopomnjeńki na ſławneho człowieka mischtra ſameſebje.

Wuhił dyri do ſkupiny dżełaczerjow. — 2 morwaj

Pschi czełnym niemjedzrje njedałoko Graßliz w Czechach 7 dżełaczeriow pod wyſokej khójnu ptałche czekanyczi. Nadobo błykł do nieje dyri, a mori dweju dżełaczerjow, 5 dżełaczerjow błykł nabkuſchi, tola wożiwjenſke poſpytu měſachu połna wuſpěch.

Mały Jan

W ſchuli bęchu so wſchitzy ſchromadżili, jenoż Jan tam bíſchche niebe. Tu ſam'ny wucżeř durje a praji thutnje: „Nětko chcemy hładacz, ſchtó ſtajnje pjenjeſy ſ waſchich thabatow kradnje." Wón hładaſche pſches kluczowu dżerku do draſtnizy.

Zyſe cżłeko bu w ſchulſkej ſjtwi. Nichtó ſebi dychacz njeſmęrí; nimale ſprośtnjene ſedżachu dżęći we lawkach a pożuſchachu, mjes tym ſo hiſchche njeſnata bojoſcz a ſtrach jich wutrobu napjelnił. Hižo pſches nětkotry cżaſ kradnjeſche nęchtó dżęćzom pjenjeſy, kotrež ſobu dóſtachu, ſo mózachu ſebi ſchkleizu mloka kupicz. Njemózachu na nikoho tukacz. Wucżeř pak chanſche wěz na tójdy pod wuſkłédżicz. Tuž hładaſche pſches kluczowu dżerku. Potaſtim dyrbżeſche ſo na paducha dohladacz. A wopramdże — wotprašny durje, a jeho wobliczo bu znjeſ khutne a ſrudne. Wón ſawoła ſ durjemi won: „Tak, tak, tu ſy potaſtim tón paduch! Pój hnydom nuts, pokaſam cži, ſchto ſo ſ tajkim dżełczom ſtanje!"

Dżęći nazjahnowachu ſchije, koho wucżeř pſchiwiedże. Nětko ſtejeſche mały hrěſchnik pſched nimi ſe ſcheſcheratymi cżornymi włoſami.

„Jano!" wołachu naſtrózane dżęći wótſe. Schtó by tutomu cżichemu, ſtajnje ſwólniwemu a dobroczijwemu Janej taiſe nęſchto pſchipsł! Wón bě w ſwojich roſtorhanych kholowczkach tak pſchijitojny, kaž by w nowych bnk. Też wucżerjej bě to k wěrje niepodobne, dokelž Jan bęšche tola jeho najpokſuchniſchi ſchuleř. Ale thłoſtanje dyrbi dóſtacz, hižo vſchitkada dla. Nacżahowaſche ſo po tij, tiż znje ſaprošcheny na thamorje leżeſche. Jan po zytym cżěſe tſchepotaſche. Hołan hubu wocżiniachu, każ bychu ſ Janom ſobu wokacz chcyłe, hdyż ſebi puki dóſtanje. Wucżeř tii popuſchcził, każ by jemu żel było, dżęco na tuto wócżnje thłoſtacz.

„Cżehodła ſy to cżinił?" woprascha ſo wucżeř ſobuležnje.

Jan płacżo a żakoleżo na pak wótſje rzekny: „Dokelž — dokelž bęch tak hłódny . . . !"

Wucżeř cżiſnu tij do kuta, zyła ſchula wodnychny. Jan njeje potaſtim pjenjeſy hrał ſ worakawſtwom, ale ſ hłodom! Bęſche potaſtim thudſchi, hačž bęſche ſebi ſchtó mysłił. „Dżenża mózeče domoj hicz, dżęći", praji wucżeř, wża Jana ſa ruku a woteńdże ſ nim.

So by ſo doſpołnje pſcheſwědcził, dżeſche ſ hólcom ſcżu domoj. Kajke hubjeńſtwo namaka tudy! Żona macz njebě w domie, nan ſaniwaſche ſwoju thudobu w korczmje. Nuſa, hórka nuſa! Wucżeř pſchemiſlowaſche ſebi dołho, wſa Jana ſobu ſ ſebi domoj a wobłarza ſa njeho měſtno w jenym wuſtawje. Bohužel pſchiſchło jeho pomoz pſchewołdże. Jan bu thorn. Hłód a trabanje běſchtej jeho tak ſeſtabikej, ſo dyrbżeſche do thorownje. Tam w běłym tótku w pſcheczelnej ſtwicżaſy dochadże Jan najrjeńſchi cżaſ ſwojeho żiwienja. Lětaſ, kotryž duchownu ſo napſchemo prózowachu, tutomu lubemu dżęćzu dobroty wopokaſacz. Ssobu najrjeńſche bonſa ſa Jana běchu, hdyż jeho ſobuſchulerjo na wopyt pſchińdżachu. Wě ſich tekło, ſo mężachu rěwma w komorzy ſtuſa. Kóżdy pſchińneſe nęſchto ſobu: róſe, tabłuka, klóſczerki. Woni widżachu, kak ſo Janowej wócżan błyſkli. Janowa komorka bě każ ſahrodka radoſczow: nichtó njeſaſtupi a też njewoteńdże bjes dara.

Nas bu ſakaſane, k Janej na wopyt khodzicz. Nad tym ſo jeho pſcheczelſko ſrudżichu, dokelž widżachu, ſo wón nětko ſkoro ſa ſwojej macżerju do niebjeſ ſpadże. A jeneho rania jim wucżeř ſe ſynſami ſdżeli, ſo je Ja wumrěł. „Wón waſ hiſchche wſchitkich wutrobnje poſtrowja a ſa wſchitko, ſchtó ſcże jemu dobreho cżinili, ſo wam dziakuje! Njeſpominajcże na to, ſchtoł je wón nęhdy cżiił, dyrbiſcże jemu wodacz, kaž je Bóh ſam Knjes jemu wodał!"

Wſchitzy bęchu Janej dobri a wobžarowachu jeho wumrěcże ſ zyłeje wutrobu. Daricżu rjany wěnz na jeho kaſcżu, modlachu ſo pobožnje ſa jeho duſchu a pſchemyſlowachu ſebi ſ rowu. To bě wſchitko, ſchtoż mózachu dżiſcże ſa Jana cżinicz. Sabył pak na njeho nichtó njeje, a wobeho Jana . . .

S pſchednoſchka. „W prjedawſchich cżaſach niemſkeho ſa wětkownych kraiinach Balkana puczowacz. Bęchu w ſtrjeſche, ſo bychu cżłowjeka rubjezne zwólny wjacz krócż wurubił a ſabił.

*

„Trjechi to, ſo rybu jara ſpěſchnje roſtu?" — „Myſlu ſtej! Mój wuj je na pschikład ſaſdżeny tydżeń rybu popadnył, tiż je kóżdy krócż, hdyż wo njej powěda, wo pół metra dłéſcha!"

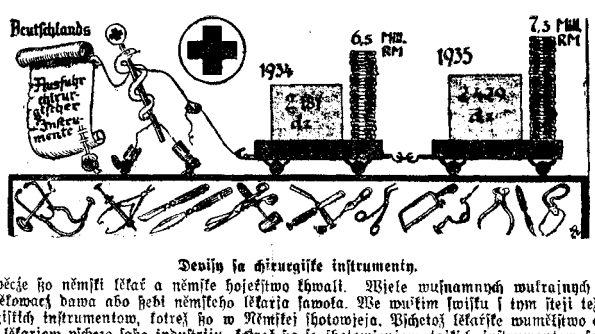

Dewizy ſa chirurgiſke inſtrumenty.

W zynym ſwěcże ſo nęmſki lěkarſke a nęmſke hojeńſtwo chwali. Wjele muſnamnych wukrajnych wołobow ſo w Nęmſkej lěkowacz dawa abo ſebi nęmſkeho lěkarja ſamoła. We wutkim ſwiſlu ſ tym ſteji też wyſoki ſtan dżeńk chirurgiſkich inſtrumentow, kotrež ſo w Nęmſkej ſhotowjeja. Pschetož lěkarſke wumělſtwo a wunamałanja nęmſkich lěkarjow pſchežo ſażo indukrtriju, ſkraj ſo je ſhotowjenjom tajkich inſtrumentow ſaběra, wopſodża. Tohodla ſo tomu njedżiwamy, ſo wukraj runje tute twory wołoſche rad kupuje. Na wobraſu widżimy pſchehlad wumożenſkich lěkjow ſa chirurgiſke inſtrumenty w létomaj 1934 a 1935. Łohaj pósnamowanje wulki poſtyw, kotryž je ſo w jenym lěcże ſtał. Do jenotliwych krajow je ſo tani wumjeſdżo do Ameriki ſa 1 117 tyſac hr., do Italiſkeje ſa 594 000 hr., do Schwizarskeje ſa 379 hr., do Schpaniſkeje ſa 327 000 hr., do Brazilſkeje ſa 293 000 hr., do Jendżelskeje ſa 285 000 hr., do Francowſkeje ſa 263 000 hr., do Pólſkeje ſa 295 000 hr., do Czěſkoſłowakiſkeje ſa 256 000 hr., do Wuherſkeje ſa 235000 hr., do Hollandſkeje ſa 265 000 hr., do Schwedſkeje ſa 207 000 hr., do ſendżelskeje Indiſkeje ſa 167 000 hr., do Rumunſkeje ſa 89 000 hr., do Juhoſłowjanſkeje ſa 82 000 hriwnow.

(Rysżewanka: Alf. Luſchnat, Schert, M.)

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedlek.

29] (Pokračowanje.)

„Mój Siegmund je tak wulki, zo wón někajkeje słabosće abo tuteho zjawneho słowa dla njedótkliwy njebudże. Słyš, što dha to bě?"

Słabe, krótko wotlemjene hwizdanje da so trójcy słyšeć, hewak bě wšo cicho.

„To je mój přećel, kotryž mje wotwoła, Dyrbju Če wopuščić; tola jutře wokoło teho sameho časa sym zaso při Tebi. Wotwjazaj powjaz, hdyž sym štom docpěł a začiń potom z cicha wokno, ale ruče, zo so wšón podhlad po możnosći zminje, jeli zo by mje něchtó widżał přez rěku pluwać. Jutře měsack pozdżišo skhadża a mój smój wěsćišaj."

Hišće raz wón swoju lubu wobja, stupi do wokna, docpě štom, suny so rychle po nim dele, podnóri so do Sprjewje a bě so Marcynymaj wočomaj zhubił. Z jeneho wokna napřećeneho kónca hrodu hladaše někajki muž, kiž Siegmunda pytny, jako přez rěku brodżeše. Wón na njeho zawoła; tola jako žaneje wotmołwy njedosta, bě najskerje teho měnjenja, zo je so jemu něšto zezdało. Tuž zawrje wokno, mjez tym zo před sobu zabórbota: „Z wotkal so to jeno zahwizda — hraje so tudy přerada?"

XVI.

Nazajtra rano zetkašaj so bratraj Reinhard a Luther na dworje Khočebuzskeho hrodu, při čimž Reinhard powědaše, zo je Zhorjelc padnył, a zo chce so knjez Hans z dwě sći muženi, kotříž jemu hišće zwostachu, w bližšej nocy hač do Khočebuza přebić.

„To dže je jara derje, zo posylnjenje dostanjemy."

„Haj, ale Prokop z 5000 muženi za nimi čehnje, a potom je Husytam možno, cyle město woblehnyć. Tuž dyrbimy dźensa wječor na wupad hotowi być. Hotuj so tohodla na krutu bitwu!"

„Hišće ženje w bitwach njecofach, budże-li strach, dha mje tež na swojim měsće namaka!"

„Najskerje změješ tež hišće druhe njespodobnosće pódla", pokračeše Reinhard ze zarkastiskim posměwkom, „my dostanjemy wjele hośći, a może so stać, zo budżeš swoju rjanu róžknu jstwu wotstupić dyrbjeć."

„Z Twojeho wobliča hižo póznaju, zo je Či moja należnosć znata. Wě ju nan?"

„Ně, hač dotal hišće nic. Tola na to chcu Če kedżbliweho sčinić, zo maš najskerje strašneho konkurrentu. Jako wčera wječor pozdże z wokuom won pohladnych, so mi zezda, kaž by někajka muzska postawa so po štomje, pod Twojimi woknami při Sprjewi stejacym, dele sunyła a wodu přepłuwała. Młyn zadźěwaše wuhlad, tak zo njemóžach jejny dalši puć wobkedżbować."

Luther so stróži. „Što dyrbjał tak ruče jejny přebytk wuslědżić, hdy by jón wona sama na potajne wašnje niepřeradźiła? Jejne wokno hodži so jenoż z njepřećelskeho łěhwa wobkedżbować, a je lohcy móžno, zo tudy přerada hraje. W kotrym času sy tu postawu widżał?"

„Krótko do połnocy, a buch hakle přez trójcy wospjetowane hwizdanje z tamneho brjoha Sprjewje kedżbliwy sčinjeny."

„Připoldnju so zaso widźimoj, a potom chcu Či swój rozsud zdżělić."

Reinhard kiwny z hłowu, a wobaj bratraj so dźělištaj.

Marka mjez tym zrudna we swojej stwi sedżeše. Wona njebě so rozsudžić mohła, do tehoh łoża so lehnyć, w kotrymž hewak njedušnik wotnoćowaše, a běše tehodla cyliczku nóc na stole přesedźała. Jej bě, kaž by so někajka khorosć přez jejne žily drěła: zyma ju tłaseše a kałata bolosć bě jejnu spróchnu hłowu zapřijała. Tu so słabje do duri zaklapa, zasuwadło so rozhladnje wotsuny, a nutř zastupi służobnik zańdżeneho dnja. Tón so stróži, jako do mučeneho wobliča pohlada a rjekny ze zjawnej sobuželnosću:

„Mi je Če żel, holčka, a tola dyrbju Či wozjewić, štož je mi poručene: Knjez Luther so dawa prašeć, hač chceš jeho dźensa widżeć; jeli nic, dha zapiwaš z nim też swoje snědanje, haj zcyła jědź a piće."

„Praj jemu, zo chcu radšo zawutlić, hač jeho zaso wohladać. Tola, dobry mužo, jenu prózstwu mi njezapowědżiš: Dny su zymne a wječory dołhe, a mi pobrachujetaj wohoń a swěca. Budź smilny a zastaraj mje z wobojim!"

„To dyrbi so na měsće stać, prjedy hač so mi rozkaže!"

Służobnik dźěše a wróći so bórzy na to z łónca sucheho drjewa a lampu; też żelezko, kamjeń a žahu njeběše zabył. „Poslužuj sebi sama, płetoš moja dłeša přitomnosć by njedowěru zbudźiła; też mam wjele činić, dokelž tule nóc sta hośći wočakujemy."

K dalšim rěčam njestejiwši, so wón spěšnje wotsali. Marka sebi w pjecaku zatepi, wuži něšto wotskhowaneje jědże, wupřestrě swój płašć w blizkosći wohnja na zemju, lehny so na njón a bórzy twjerdże wusny. Hakle pozdże popołdnju wona wocući a hladaše z pol wjeselymi, z pół tyšnymi dočakanjemi nocy napřećiwo. Jako bu čma, pokazowachu so zaso wohnje husytskich strażow při kromje lěsa.

„Nětko wón bórzy přińdże," wona sebi ze zedźiwosću šepny.

„Bóh chcył dać, zo mohł to bjez stracha sčinić!"

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšćinje 8. junija 1933.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Winowe kitki maju mjehke bólizny, tehodla so tak lóhey wužimaja.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer plus 3 a najwyšćicha dnjowa temperatura 20 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer minus 8 a najnišća nózna temperatura 11 stop. cźopłoty. Niižna, kiž běšče na tónzu tydźenja naschim stronam nowe deschcze pschinjeßła, je so wcżera rucże do Pólskeje scżahnyła. Wona je wubeżk tyjaca nizinow, kiž so ſ Połnóżneho ladowneho morja pisches Skandinawisku hacź do Pólskeje cżehnje. Sady niżiny žu so chłódnische wětry ſ dalhowjerznych kónczin k nam pschipławiłe. Nad Schpanielſej so wyschina wupschestrěwa. Jeje wliw so žrjedźnjej Europje bliži. Tehodla žnjemy nětko wocżakowacź, so so wjedro też pola naß sméruje a so smjerny bórsy wobstajne a cźopłe wjedrow. — Jutrje wutoru ßtónczko 3,46 hodź. ßhadża a so 8,12 hodź. thowa. Mjezacźł ßhadża jutrje wjecżar 11.01 hodź. a thowa so rano 8,03 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutrjschu wutoru: Trochu ßtajniſche a cźopłiſche wjedro.**

*

— **Paduch na Budyßkich tydźeńßkich witkach.** 6. junija na witkach je tu paduch wutupował, kiž je ſ wotkłajenych jésdnych kolow nakupne tasche a wézy kradnył, kiž so w tutych khowachu. W jenym padze je món ſ jésdneho kola, kiž běšche so na Mjaßowym torhoschczu pschi Pětrowskej zyrkwi ßtajiło, hrunu kożanu toschu bjes wucha kradnył, w kotrejž běchu 4 kuſki burßeje butry, hromadże 4 punty wucżinjaze, a do kaſchczikateho rubiſchka jawołene, a 3 punty ßmaroha. W druhim padze je wón ſ jésdneho kola, kiž so na Sserbßkich hrjebjach psched Spenkez korczmu ßtaji, módrolwětkatu wiczniu toschu ſ metallowymi rynczkami kradnył; w toschi běšche 4½ punta mótßkeje rybu. Najßerje je jedyn paduch wobe paduſchtwje ſkutżił, kiž žnadź ſe ßwojim poczinanjom hiſchcze pokracżuje. — Wězowne hdźelenja njech žo kriminalnemu wotdźelenju na Ortenburgſkim hrodże, telefon 2802, abo blizſchej policiji z ho żandarmſtwu zapodaja.

*

Synowe žně

Njepschihódne wjedro, kotrež někto hižo wot ßwjatkow nimale pospochi traje, ratarjej žałka njehowi. S wulkej ßtarożu ßhladuje tódże ranje k njebju a widźi cżežke deschczowe mróczele, pisches kotrež žo ßłónczko pschedabocź njemóże. SStyno je žo wurjadnje derje poradźiło, kola je najwjetſchi cżaß, so žo poßnycże, hewak je ßtrach, so podhnije. W hußnych rjadach ſ wjetſcheho dźela so na łukach leżo widźimy, dźěła hižo khětro ſ deschczom wotpłokane a schěre. Tam a žem widźimy ßtejeczki, wosebje na dźecielowych polach, kotrež žu polne ſ pizu wobwěſchane. Natać dźensa najnuſniſcho trjeba ßtónczne wjedro, so by ſ łětuſchimi žahnowanymi žnjemi mohł ßwoje žyle wuprózdnjene łubje trochu wupjelnicź. Wożebje cżeſto cżerpike žu pschi njepschetrawanych deschczach naſche žita. Jara rjane rożki, kotrež psched nékotrymi dnjemi kżěcź poczinachu, žu ſ wulkeho dźela žyle k jemu bite a każ ßmałkowane. Tam ßdyż tak huſte njeßteji, wschak wurjadnje rjanu wożołu rożku, kotraž pornjo leżej ßteji, namakamy. Też ſa naſche žita je trěbne ßtónczne wjedro, hewak hroſy ßtrach, so rożka łubjenje wukcżeje, tak so wulki wunoſchk njepschinjeße a so žo druhe žita, wożebje pscheńza a wowß, žo tohorunja lehnu. Huſte pscheńzy na nékotrych wożebje płódnych méstnach hižo bnicź poczinaju. Wěrnam a runßligy po dacżu tutew jedro hewi. Wſchudże widźimy bórnißcże ſa žo młódnje ſelenicź a dołho niebudże tracź, budźa žo móz wobńdźeć. Łubjene dcżeńkoſte ſrmne wjedro też pcżołarjam njehowi. Pcżołki ßwoje wažne wopſledźenje dźěła a ßběranje nektara wobſtarać njemóża a pschetrjebaja nětkole dotal nadbrane ſkłady. Każ bórſy budźa tute pschetrjebane, budźa potom dyrbjeć pcżołar pcżoły ßam wizowacź, ſchoż je wélo drohe. Sa ßtónczkom tohodła kóżdy hlada, a też méſchczenjo budźa ßo wjeſelicź, hdyż cżopliſche ßtónczne dny naßtanu.

*

Wobkedźbujće jězdne znamjenja na drózy!

Ssobotu 6. junija je na Lawſkich hrjebjach motorowy koleßaŕ wożbowemu automobilej do boka jaſeł, jako je žo cuło chżył na Seminarſku hażu ſawinyć. Pschi tym je motorowy koleßaŕ ſ hłowu wo ſemju dyrił a je žo na hłowje a na rukomaj khětro ſranił. Lékaŕ je ſranjeneho ſwobalił a do khorownje dowjeſł. Wina na ſra'enju pjecza na motorowego koleßarja žaneho pada, dokelž njeje ſnamjo wożbowoheho automobila wobkedźbował, kiž je tutón ſ cżaßom k ſawinjenju dał.

Njedźelu 7. junija ßtej žo ßaßo dwě ſnjeßbożeni na drózy ßkaſej, pschi kotrymż je žo ßaßo njewobkedźbowanje jédneho pokaſowarja jako pschicżina ſpósnaka. W jenym padże motorowy koleßaŕ ſ pólßkim omnibußom, w druhim padże motorowy koleßaŕ do wożboweho auta ſrały. Wobě nießbożi ßtaſchtej žo na Lubijſkej dróży a běſchtej łożej, to rěka, naßta jenoż ſchloda na jéſdźadłach.

W tutym ſwiſku žo hiſchcze raz na khutne napominanje němſkeho wobkhadowego miniſtra pokaſuje, kiž je pschi wojſewjenju liczby ſnjeßbożenjow poßledniſcho tydźenja wudał. Njemóże žo doſcź naležnje praji ſ: **„Wobkedźbujće wobkhadne ſnamjenja, dźiwajcże we wobkhadże jedyn na druheho!“**

*

Němſki cżerwjeny kſchiż ſpomina na morwych ſwětowe wójny a nazionalſozialiſtiſkeho hibanja.

Kóżde léto němſki cżerwjeny kſchiż w ſwiſku ſe ßwojej ſbérku na padnjenych ſwětowe wójny a nazionalſozialiſtiſkeho hibanja ſpomina. Po zyłym němſkim kraju žo wcżera w tej ſamej hodźinje nużejo a żony němſkeho cżerwjeneho kſchiża k ßwjatocznoſczi pschi cżeſtnych pomnikach ſa naſchich padnjenych ſhromadźichu.

W naſchim mésczu žo ſanitetna kolonna a wotdźelenje ſamaritkow w 11 hodźinach na Dróży SA ſeſtupachu. Se ſtandartowej kapału na cżole nahladny cżaß najprjedy do cżeſtneho haja na Tuchoŕſkim pohrjebniſchczu cżehnjeſche, ſo by na mornych wulkeje wójny a hibanja ſpominał a ſo jim dźakował, ſo žu ſe ßwojim woporom naſch němſki wótzny kraj ſakhowali a pomhali jón ßaßo wuzwobodźicź. Wiſched ſaſtupjerjemi mésta a ſtrany, Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka a němſkeho ſwiałka ſa powětrowy ſchłk rěcżeche kolonniny wjednik twarki rada Gerlich k nuzam ßwojeje kolonny a ſanitetnizam. Dopominaſche na woporny ßmjercż naſchich pólnoſchěrch a wojowarjow hibanja, mjes kotrymiž běſche też pisches 34 000 kameradow cżeſtwjeneho kſchiża. Jako widomne ſnamo dźaka wón wón; k cżeſtnemu pomnikej połoži.

Potom pak cżoh po wſelakich dwórach cżehnjeſche hacź na Jitne wiſi a ßo tam ſeſtaji. Kolonnin wjednik tu na naſcheho wjednika a němſkeho kanclera ſpominaſche, kiž je wumrěcżu wojowarjow ßaßo ſmyßł dał ſ tym, ſo je němſki lud ßaßo k ludej cżeſcże a ßwobody pozběhnył.

*

S **Barta.** Saſtdźenu ßobotu tu ßtotnik E. Röthig ſe ßwojej mandżelſkej w kole ßwojich pschiwuſnych ßwój ſlóbornu ſwatu wobwjeczi. — Njedźiwajo mokreho a ſmuteho wjedra mójachu ßo tu prénje ſrake wiſchnje ſchczipacź. Wiſchni budźe létſa jara wjele.

S **Mórwarka.** Pschi nowinarnje pschihódnym wjedrje wotmě ßo tu njedźelu hiſtoriſki ſwjedźeńſki cżaß tudyſchich ſtrělcow. Wſchi tym pokaſachu ßo ſtare uniformy hiſchcze raz, pryedy hacź ßo ßaßo na léto do khcżinjow położa. Mjele wjeſela knjeżeſche pschi tym mjes młodymi a ſtarymi.

S **Wjeleċina.** Cżeſte njeſbożo ßo ſrjedu na dróży k hajtkowni ſta. Tſchukrnieſtſi mſchtr Frycża jédżeſche ſ druhim dźěławym towarſchom na ßwojim ſole po korje dele. Na prawej ſtronie dźěſchtaj mandżelſkaj, ßwojej koleży cżłóweże, taborunia ſ horn dele. We wulkim ſawinjenju pschieſcżeſnyſchtaj mandżelſkeju. Mjes tym ło Frycżowy towarſch derje ninu njeju jédżeſche, Frycża do pěſchi tracżazcho koleßarja ſawadźi. Frycża ſ wulkim wotmachom a dróhu ſlecża a woſta bjes wědomia leżo. Pomozni ludźo hnydom kżarja ſawołachu, kotryż pschikaſa, ſo ßo do Budyßkeje khorownje bowjeſe. Tam je nékto ßobotu, hakle 48 lét ſtary, na ſcżěhwlach ſra[illegible]w wumrěł.

S **Nixwaczidła.** Njedźiwajo na ßwjatkowne ßwjate dny bě ßo na ſtótne wifi doſcź ſłotu pschijwjedło. SSwjatkowu wuturu bě ßo tak wjele kupzow ſeſchło, ſo poſtrowenja njedóßahachu. Howjaju ſtót ßo pschi jara dobrych płacżiſnach pomału wotpſchedawaſche. Wyßoke płacżiſny płacżachu ßo też pschi mało poſtrowenych twarach ſa běhaki a proßata. Sa howjaſu ſtót płacżeſche ßo 450—650 hr., ſa běhaki 35—65 hr., ſa proßata 17—25 hr. Běhaki a proßata ßo bórſy roſpſchedachu, mjes tym ſo w howjaſym ſtócże wjetſchi pschedbytk ſwoja.

Z **Khróścże.** Zańdżeny ſtwórtk je naš nowy wjesnjanoſta Pawoł rGoſa ſwoje zaſtojnſtwo naſtupił. Alo žiwši přiſahu w Kamjenc. Při tutej ſkładnoſći je eyle přihódne, zo Khróścenjo raz wróće pohladaja a ſo dopomnja, što je ſo wſitko pod wjednistwom naſcheho ſtareho wjeſnjanoſty, Jakuba Kokle, kiž bě 17 lét z wjeſnjanoſtu, dokonjało. Hdyž ſo w lěće 1919 naši wojacy k krwawych bitwiſćow wróćichu, mějachu Khróścicy eyle hinajši napohlad. Wjeſne puće njeběchu hiſće plestrowane, Zatkula pluskotaſo hiſće we ſwojim ſtarym rěčniſću, přenlawjo po ſylnych deščach wšě łuki k Worklecam. Też we wſy bježeše deščikowa woda kaž cheyże a wjećor běše wjes čěmna bjez ſwětła. Wſitke tute njedoſtatki ſu ſo za jeho čas wotſtronile. Naša wjes elektriſke wobſwětlenje na pućach doſta, puće ſame ſo wiele porjedźichu, ſo plestrowachu, wentoki ſo přerawjachu a

Hospodarſki rozhlad

Póndźelu 8. junija 1936.

Barlińſka burſa 6. junija 1936. Pryedy hacź móżeſche ßo wocżakowacź, naſta na ßobotniſchej burſy pſchemjenjenje. Snowa bóhdźe wjele kupowanikow pſchijßło, ſa kotrejž pak njebě doſcź materiala k ruzy. Tohodła prénje ſapiży rjane dobytki ßobu pſchinjeßechu, kotrejž ßo w běhu wobkhadowanich hiſchcze powjetſchichu. Nadźije na wjetſche dividendy tu mózne pohonjowachu. Na rentowych wiłach bě cżiho.

Drježdżanſke ſtótne wiki.

Na Drježdżanſke ſtótne wiki je ßo pſchihnało 289 ßwjadłow, a to 134 wołow, 28 bykow, 83 kruwow a 14 jałcżow. Nimo toho 1274 cżeſtakow, 1000 wowcżow a 2835 ſwini. Howjaſy ſtót ßo pſchi żiwym wobkhodże po najwjetſchej płacżiſnje pſchedawaſche. Na cżełazych wiłach je wobkhod żrěni. Płacżiſny žu trochu ſtónczene. Słowjaze wiłi maja dobry wobkhod. Swinje ßo po krutej płacżiſnje pſchedawachu.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2974. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

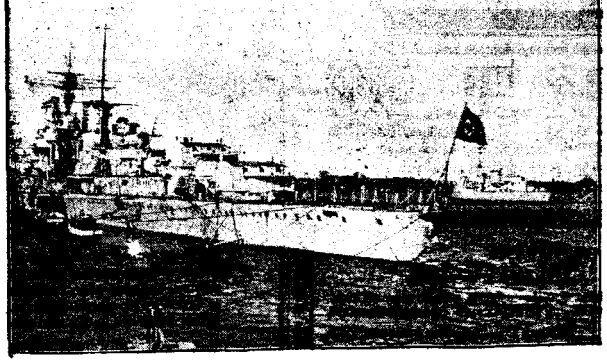

Němſke wójnſke łódże k łodźnej pſchehladzy w Swinemünde.

Kónz tutoho tydźenja bě dźeń němſkeho łódźſtwa w Swinemünde. Wjele nowych typow wójnſkich łódźi **wulku ſahorjenoſcź budźichu.** Na lewym **wobrazu widźimy** łichtak „Lipſk“ w Swinemündſkim pschiſtawiſchcu **a na prawo widźimy ſkupinu matroſow psched łichtakom** „Kóln“. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Zatkula so regulowaše. Bydleńskej nuzy so wotpomha z nowymi domskimi. Na zjawnych twarjenjach, kaž w cyrkwi, w šuli so wjele přetwari a přitwari. A za wšitke tute dźěła bě trjeba wjele wobstaranjow, mnohich pućow a — pjenjez. Wosebje poslednich, ale najwažnišе srědki sebi wjele próstwow, pisanja a běhanja wužadachu. Ale wšitko je so za tutón Kholowy čas dokonjało — wězo nic bjez prócy a potu — a skónčnje hodźałe so hišće wjacy naspomnić. Powšitkownje móže so rjec, zo su Khrósćanske gmejnske poměry strowe, wosebje też financielnje. A to mamy so dźakować nie naposledku našemu staremu swěrnemu wjesnjanosće Jakubej Kokli, synej slawneho Michała Kokle, kiž serbske należnosće nehdy w sakskim sejmje tak derje zastawaše. Też cyrkwinu wosada tolmačeše přez knjeza fararja z klětki swój horcy dźak za pilne prócowanja w zajimje cyrkwje a nabožiny. Přejemy staremu wjesnjanosće nětko mrěny wotpočink, wosebje spokojacu strowotu. Nowemu wjesnjanosće pak přejemy za přichod prawje zbožownu ruku, wótre wóčko a krute zaprimowanje, zo by dóńt našeje wsy ze swojimi 600 wobydlerjemi dale tak wodźił a zastaral po přeću našeho wjednika a pod heslom: Bohu k česći a Serbam k spomoženju.

Z Khrósćic. Wčerawša njedźela běše za našu a susodnu Baćońsku wosadu ważny dźeń. Młodźina přistupi k swj. woprawjenju. Popoldnju w 3 hodź. wotmě so w Božim domje swjatočny nyšpor. Swjedźeński předar rozestaji přitomnej młodźinje z krutymi słowami, kak maju so k Bohu dežrżeć, jeho kaznje wobkedźbować atd. Riane kěrluje zaklinčachu k Božej česći a pozběhnychu raz naše myslički k njebjesam.

S Pěskez. Psched někotrymi dnjemi je tudyšchi hajnik młode liščki z dweju samow wurwcy dał a pschi tym 9 popadnył. 2 liščaj je sebi wotkrěknu wjednik Zitzmann sobu do Kamjenza wzał, so by sebi jej tam wocžahnył. Sbytne je hajnik jabił. Pola naš je hišćerje wjele liščich samow, kotrejž mohłe so też wurwcy.

S Wukrančiz. Wjesna nalutowarnja wotmě tu njedawno swoju hłownu schromadźiznu. Po podaću wobłhodnje wospravy sa lěto 1935 poskići pschedźyda dohladowarskeje rady sdźělenja wo pschewjedjenych pruhowanjach. Sa wustupowazeho ratarja Hermana Běrku bu bur Jan Tupak do pschedźydstwa wuwolenj a město wustupjaceho bura Wawrija wuwolichu ratarja Makša Lehmanna do dohladowarskeje rady. Ratař Gustav Měrsch so znowa wuzwoli.

S Nitšeje. (Njeslužo ś kolešom.) K njesłužu ś kolešom dóńdże schtwórtk na dróhu ś Nitšeje do Kodarez. Kolešat měješe dźěćo sobu na koleju sedźo, kotrejž ma nohu do prědneho kolesa sjedźe. Pschi tym so kolešat cešny a wotpa bjez wědomja leso. Też dźěćo so tkěrko jara rani. Wobeju dyrbještej ś khorobnym wosom cerwjeneho kschiża do Emmauskeje khorownje dowjesć.

•

— **W Sprjewi smjerć pytała?** 5. junija 1936 je so we Wobramowych 79lětna Hana S. ihubiła. Wona je ś Budyschina swójmi pschiwuznym we Wobramowych pakćik pósłała, w kotrymž papjerka ležeschе ś napisnom: „Póslednje postrowy. Wascha mać." 6. junija su na lěwym Schprjewinym brjohu znapschećeja kukelnje cžornu nakupowanšći šackk ś cžornym žonjazym klobukom namakali. Wobě wězy tlej so jako zwóstwo teje S. spóznałej. Tehodla ma so ś wěstotu za to, so je S. smjerć w Schprjewi pyta'a a namakała. Jeje cžło najšterje mjes wosłem Nahłeho pueża a saftawu Hamorskeho młyna w Schprjewi leži.

Budyske stawniske powěsće

Sćebotu 6. junija 1936.

Wumrěł je: Emil Maks Fryčo, tšechikrjejer ś Wjelečina, 48 lět.

Pschipowědźiłoj staj so: 6. 6. Bruno Franz Schejčpan, sarjadnik domu a Johanna Helena Kriegelez, domjaza pschisłušenja, wobaj w Budyschinje.

Swěrowli so: 6. 6. Pawoł Ota Hartmann, profurišt w Budyschinje a Hadwiga Renata swjud. Kobanowa rodź. Patzigez, bjes powołanja, w Malym Wjelkowje. — Hermann Bjedrich Wilhelm Schuster, dźěłaršći pišaŕ w Nataryjach a Frieda Margareta Höhlig, pschedawarka w Budyschinje. — Oswald Marćin Donat, lijeršći dźěłaćeŕ we Wulkej Dubrawje a Wanda Elsa Wernerez, domjaza pschisłušenja w Budyschinje. — Pawoł Kral, mějicjeŕ wójnistwa a Maria Marta Kuzorjez, domjaza pschisłušenja, wobaj w Budyschinje.

Radio

Wutoru, 9. junija ło ktyschi:

Königswusterhaosen: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,10 tačzele. 11,40 ša bura. 16 konzert. 18,10 politišći pschehlad nowin. 18,30 wo pschihotach na olympiadu. 18 tažele k šwjatokej. 20.10 rejwanška hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wschědneho programma: 6.30 rańšći konzert (ś Kólna). 8.20 ša hospošu. 11.45 ša hospošu. 17.10 lečzne špěwy na tačzelach. 20.10 konzert (ś Frankfurta).

Hišćcje wažne ś dnjoweho programma. Barlin: 20.10 šabawna hudźba. Mrótšlaŕ: 20.10 w špěwje wokoło šwěta. Win: 20 Winška hudźba. Praha: 19.30 opera „Rigoletto".

Waršawa: 9. junija 1½9 hodźin wječor změje prof. d. Gołąbek přednošk wo: Basnistwje zabyteho ludu. Přednošk budže kóždeho, kiž so ze serbskej literatu[illegible] zajimować.

Přiłopk

* **Dobra roda ša testament.** Nałatajnje na pryste složeny amerikanšći žortaŕ Mark Twain bu jeneho dnja k šwojemu pschećelej skakany, wo kotrymž powschitkownje wědźachu, so pod driewjanzom swojeje žony steji. Tutón bě khory a měješe spodźiwne pschedčuća šmjercie. Tohodla bě wobłamnyńk, so šwój testament cžini. Hdyž bě Mark Twain pichi nim, praschesche jo, kak by nałeńje tajki testament šhotowił. Kaike napiśmo by jo najchmaršcho hodźało. Mark Twain hładasche rosmyšlujo wsched sobu. Potom jo jeho mjeswocjo rozšmjeli a mènjeshe: „Nałepje, luby pschećelo, napiśmy jako šawod k Twojemu testamentej: „Moja poslednja mola je moja prěnja mola . . .

* **Połěwschenja w jědnym rjedźe.** So by jo puczowarm ś Kamjenza a do njeho pschiležnošcź dała, so mohli špěchnu cžah je Zitawy do Driežđan motšedźany 18.48 hodź. wuzicź, jěchali wot 18. junija 1936 nětko 20.42 hodź. ś Arnsdorfa wotšedźaan cžah do Driežđan hižo wot Rikonta jo ješchowazanm jědnym rjedźe: Bilkopizy wotjedź 20,13 hodź., pschijědź do Arnsdorfa 20.33 hodź. a wotjedź 20.42 hodź. S Arnsdorfa wobsteji pschisamknjenje na cžah 243 do Kamjenza a Sleho Komorowa a na cžah 3366 do Pirny.

Nowosće z cyłeho swěta

Nesłobjenšći ło wuzłoćiła.

Pschi rosbuchowanšćich dźełach w Mercedje w Kalifornišći wulki kamjeń tak njeńbožownje do dźěłaćerja trjechi, so jemu nohu rosrasy. Jeho do khorownje dowjeschu, hdźeež pschećele munraji, so bychu jemu kamjeń na wopomnjenje darili. To jo też sta. Lědy móješche dźěłaćeŕ jašo nětkaŕ khodźić, wša šebi cžežši hamor do ruki, so by we šwojej rošłobjenošći jón rosbił. A kajtš dźiw! W kamjenju namaka słotu žiłu, kotraž jemu nětkaje 10 000 hrimnow wunješe.

Se žertom šwojeho towaršha šaštrěli.

Jedyn dźěłaćeŕ w jenym se Pleišenšćich młynow pola Krimmitšchawy jo ś tešchinkom do cžrjódy šwojich dźěłowych towaršchow, kotšiž tam młynšku hrjebju rjedźachu, praizy šameri: „Hdyž njebudźeješe šmérom, waš šaštrěli." A hižo jo ś tšělby wutšeli a kulla trjechi jeneho muža do hłowy. Tšelž wšelo běšche měnjenja, so bróń nieje nabita. Młynk ju k tšelenju wulkich myšchi wuziwaschе.

Pokiwy pyskej a pjeru

će, ći, šej, so njemóžeš nasposčatk sady stajić, dokelž so jako bjezpřizwučne jeno za přizwučnymi hodźa: widźu će abo ja će widźu, dowjedu će. Max će dowjedźe (nic: će dowjedu); te ći nješkodźi; pokładź sse pomazku, njemjerzaj so. Přizwučne twórby tych štyrjoch naměstnikow su: tebje, tehi, sebi, sebje a te smědźa wándże stać: tebje strowju, tebi so dźakujemy, sebi ničo njepopřeje, sebje kóncuje (druhich lubuje). Wuwzaća znjesu też pěsnje lědy: Će widźu, So k tebi modlu.

Teint płeć. Běła, bruna płeć (dł. płeś)

telko — kelkoż. Dźensa tu telko ludu njebě, kel. koż (bě) wčera.

ćerpjeć (nic: ćerpić), ćerpjeł kaž widźeć

Teufelsfuß čertowa klacha

ti bu ći: Sebastianus — Bosćijan, Maćij, Marćin; ti bu ty: Augustinus — Hawštyn, practica protyka. (te bu ty: haptyka)

tief aufatmen zhłuboka zdychny Jan; tiefer adv hłubje, hłubšo. Starša twórba je hłubje (kaž lěpje, skerje, dale, dlěje, bliže, wuže, lóže, niže, wyše)

Tier. Jedes Tierchen hat sein Plüsserchen Kóždе zwěrjatko swoje ma wašničko. M. A.

čim „z tym": „Wopomnjenje zasłužuje też Jakub Ticinus, a to z tym hóle, hdyž stej runje dwě sće lět wot wudaća jeho rěčnicy so minyłej." (M. Hórnik. Č. M. S. 1878, 9)

Čišinski ma wšelake swoje wurazy, na př. wulkotnik, Gelanski (Genie); wótry w słuchu scharfhórig; škowrenčk so wyše kolebota, so do módriny toči

Tod. Gegen den Tod ist kein Kraut gewachsen.
Smjerć powala zelowe žony.
Wšo ma swój kónc, šewc a kopyto.
Lékarjo też smjerći njewujdu.
Pře smjerć w swéće žane zelko njeje.
Žadyn lékaŕ smjerći durje njezawrje.
Smjerć z kóždym porejwa.

Todesfall zemrěće, wumrěće, smjerć, Todessturz smjertny pad

Towaršstwowske powěstniki.

Ralbicy. „Lilija" spěwa pónđelu wječor 1/9 hodź. pola Bržezanec w Ralbicach. Rozprawa wo koncerće. Přińdźće wšitcy! Dirigent.

Na patentowym hamće škitana črijowa zapołožka
po ginsowym wotćišću, stupnowym wotćišću abo rysowanju. Skedźbliwe, wěcywustojne wuw edźenje, spěšne dodaće, solidne płaćizny. 1141

Dodawaćeŕ za wšě khorobne pokładnje

Armand Wiedling w Budyšinje, Kralowski Wall 5
Wosebita dźěłarnja za wumětške stawy a bandaže

Prakticěruju zasy sam 1142
Zubny lěkaŕ dr. Ludwig
Dentist Drewes so wrócił

Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pf.**

W Kumicach čo. 8 su hišće
rěpowe sadźenki
dostać. 1146

Wutočenje cylindrow
Nowe tarče (Kolben)
Awtowe wuporjedźenja
M. Schubert na Lubijskej dr. 59
Telef. 2937 894
Awtowe wosebite dźěłarnje

Žaromańske
kharlki a lisły
serbske a němske, spěšnje podawa
knihićišćerńja dra. Jana Cyža
w Budyšinje :: w Serbskim Domje

Nowy transport wosebje dobrych rańšopruskich - hollandskich

krowow a jałojcow
wysokosućelnych a z čelatami, kaž też
3 rjane čělčki
su płaćizny hódno na předań.
Maks a Theodor Rychtař w Njebjelčicach
wikowarnja ze skotom [1144] telefon hamt Kamjenc 895

Naš luby nan, dźěd a bratr,
Jakub Pjetaš,
je so njedźelu připoldnju, derje přihotowany ze swjatymi sakramentami, 72 lět stary, zbožnje ze swěta minył.
Hana Pjetašowa rodź. Jakubašec
Na Horje, 8. junija 1936.
Swjatočne khowanje srjedu, 10. junija, rano we 8 hodź. w Khróšćicach. [1143

Grót za synowe a dźećelowe kóziki
(Henreiter-Draht) 1095
Riečazy za prašiwa poskića
Franz Schneider & Schulze
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Nawěštk w „Serbskich Nowinach" přinjese kóždemu wužitk, překupcej kaž kupcej! — Tohodla inseruj, hdyž maš něšto na předań też wosebitu kupnu

składnosć wozjew twojim kupcam. A štóž ma hewak něšto na předań, domu abo z hospodarstwa, abo chce něšto kupić, tón to wozjew w Serbskich Nowinach. Stóž che so žeńć z pěknej Serbowku — też toho přeća doppelnt

mały nawěštk

Přiloha k čisłu 131

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 8. junija 1936

Ludwig Kuba:

Narodne drasty serbskeho ludu

Njedawno pisachmy, zo je Karlowa universita w Prazy slawneho čěskeho molerja, hudźbnik a spisowaćela Ludwika Kubu za čestneho doktora pomjenowała. Jeho zasłuby wo wuhlowanje serbskeho ludoweho spěwa, jeho rjane zapisy ze swojich pućowanjow, zjednoćene w „Serbskich wobrazkach“ a też jeho krasne drastowe wobrazy, z kotrymiž su so na wšě časy naše narodne drasty zwěčnił, su našim čitarjam z wjetšeho dźěła znate. Pře wšo zajimawy je też přednošk, kotryž je wo nich w swojim času na Maćičnym posedźenju měł:

Mylił by so, štóž by myslił, zo je narodna drasta w narodopisnym zmysłu jenož maćizna, kotruž staj krawe abo šwalča jenož přitřihałoj, kiž je wšelakoro zabarbjena, na wšelake wašnje přirězana a z knefličkami a bantami zhotowjena. Drasta ludu znamjenja wjele wjacy. Drasta ludu nima jenož nadawk, kryć nahotu a čěła, wona ma stołmačić też wuraz duše, zmyslenje ludu, jeho filosofiski nahlad na swět. Wona zdobom też přizjewja wašnje estetiskeho začuwanja ludu, kotrež z hłubin duše přez čělne stawy a kosće wukhadźa na zjawne z pomocu drasty, jeje přirězka a jeje linijow. Lud ma swoje wašnje začuwanja, štož ma wliw na jeho dźerženje čěła a pohibowanja stawow, a tute zaso pokazuja swój wliw na drastu a jeje zahiby a formy. Tohodla hnydom spóznawamy, hač w narodneej drasće tři wosoba, do njeje njeslušaca, měšćanska, abo wosoba z ludu, kotraž je ze swojim krajom zrostła. W prěnim připadźe mamy njeluby začišć maski, w druhim pak smy wobkuzłani z harmoniskim wobrazom jednotneho stila, kiž w prěnim rjedźe dušu a čěło wujimuje a hakle w druhim rjedźe so nam pokazuje jako drasta zwonkowna.

Tutón staw a zjaw njemóže so w tych připadach poskićeć, hdyž je so wosoba něčeju drastu zwoblekała, a hišće mjenje w křinjach musejow, hdyž su drasty nawěšane na wumělske, morwe klanki. Tu pozbywa tajkej wustajenej narodnej drasće podłožk a wona je podobna duchej abo zwjadnjenej kwětcy, kotruž je něchtón preč čisnył.

Z tutoho stejnišća hladajo sym při swojich dźołach bóle na tule znutřkownu stronku swoje skedźbnosće złožował, dyžli na zjawnu podrobnosć woblečenjow. Wotměrjeny čas, kiž njedowoleša mojim modelam dołho sedźeć, mje nuźeše někotru stronku zakomdźić. Tuž sym radšo něšto zez wonkownosće přepušćił, a sym so prócował podać nic jenož drastu, ale runje z pomocu drasty wosobnosć a dušu ludu serbskeho, kajkiž je woprawdźity ze swojim zaměrom narodneje drasty; přetož na kryće holeje nahoty dosahа maćizna sama, ani zo by wosebitych twórbow za drastu trjeba było.

Po tutym powšitkownym rozjasnjenju přistupuju k drastam samym. Što je katolska drasta ze Sakskeje, što Wojerowska, Slepjanska abo delnjołužiska, je wam, kotřiž wy to sami lěpje wěšće dyžli ja — euzbnik — derje znate, njetrjebam dołho wułožować. Sami też spóznajeće abo tola zhódaće, što je žarowanje, što je njewjesta, družka abo kmótra. Wam je derje znate, zo lud nježnje rozeznawa kmótru swobodnu wot wudateje, haj samo kmótru, kotraž prěni króć kmótři a nimo běleje a čorneje barby smě měć jenož zelenu, wot tajkeje, kotraž je wjacy króć za kmótru pobyła a móže so debić z paćerjemi, kwěćelemi a pisankojtej wozdobu, wosebje ze žołtej a čerwjenej.

Ja činju was kedźbliwych na zestupowacu liniju, kotruž wobkedźbuju w pisanej měšeńcy wašich drastow a na kotruž traš mnohi z was njeje swoju kedźbnosć złožił.

Přińdźemy-li do Łužicy, njewuhladamy po prawom žane narodne drasty, khiba we wokolinje Slepoho, hdyž čerwjene měcy (khapy) kaž muchoriznу so wšudźe na nas směwaju, abo wokoło Khoćebuza, hdyž křidłata lapa wodźeta wokoło skrónje so w powětře zmahuje kaž křidło sokoła. Jenož we Wojerowskej krajinje hišće zawohladamy wšědny dźeń wosebite drobne čěpčiki na žónskich hłowach. Wšědna drasta bjez mała njeje abo wona so bliži jara mjezynarodnej módźe, a zwjeršnemu a njeznatemu wobkedźbowarjej do wočow njepadnje. Hakle hdyž přińdźe njedźela abo swjaty dźeń, hdyž přikhadźeja ważne wokomiki w čłowjeskim žiwjenju, njech su to struchłe abo radostne, hdyž nastanu kwasy, křćizna, pohrjeb, hdyž je trjeba so wobdźělić při wobrjadach, přez kotrež woznamjenja so hranica mjez wšelakimi epochami (dobami) w čłowječim žiwjenju, tehdy hakle stanje so drasta wuznamniša a wuzběhnje najwažniše přileżnosće žiwjenja. Jeje formy dostanu ryzyši wuraz, bóle krućiši a nadobniši, jako bychu cheyle wuprajić wurazmosć, twjerdosć, njekhabłatosć wokomika, za kotryž su postajene jako tołmačerjo. Hdyž widźimy njewjestu, wuspinanu z twjerdymi bantami, jehłami, wozdobjeńkami, dźeržacu bjez pohibnjenja swoju hłójčku na hobrskim škrobojtym kornarju kaž na talerju, kiž réza při kóždym pohibnjenje do šije kaž pila a nući holcu do njehibićiweho postajenja — prajimy sebi bjezdźak: haj, tak je to prawje. Tajkele dźěn je žiwjenje. W nim tohorunja zaboli kóždе nahłe a wólniše pohibnjenje, byrnjež by wono w času najwjetšeho zboža było.

Hdy by mać swoju dźowku najpřihódnišo wudała abo syna z domu wotpuščiła k nowemu so wotewrjacemu zbožu — puć žiwjenja so łama, dostawaja nowy směr a dóńt boli a réza při najwjetšim juskanju kołowokoło knježacym.

Tute myslički, tole přeswědčenje, tutón nahlad na žiwjenje a wosudy ludu wupraja drasta łužiskich Serbow, postupuju wot jednoreje, lohkeje a mjehkeje formy k formje přeco bóle złožitej (zawitej) twjerdšej a ćežšej, a my tu namkamy wobkrućene to, štož sym horjeka wuprajił: narodna drasta njeje wodźeła čěła, ale rěč duše, je to rěč hłuboka, wo kotrejž taji so žiwjenska mudrosć, nahromadźena po cyłych lětstotkach, haj lětstosacach.

Takw dźimy, narodna drasta łužiskich Serbowstwa wjedźe k idejowym rozważowanjam, k přemyslowanju wo žiwjenju čłowjekow docyła. W tutym zmysle je trjeba, hišće na jednu wosebitosć pokazać. Mužcy su so naroadneje drasty wzdali (hač na brašk, nawoženjow, młodźencow a kmótrow, kotřiž so wšak jenož přez wumělske kwěćelki a pisane rubišks woznamjenjeja, hewak noša čorny salonski mjezynarodny woblek z cylindrom) a narodna drasta je so jeničcy wot žónskich zakhowała a zdźeržała. To njeje připad, to je zjewjenje jenak zwisowace z wuměnjenjemi žiwjenja łužiskich Serbow, jenak zwisowace z wuznamom žony w čłowjeskej towaršnosći docyła. Serb je w tajkich wokolnosćach žiwy, kotrež so wot dawnych wěkow staraja, zo jeho serbskej narodnosći wocuzbni. Tuž ze swójby přirodźinscy so wotcuzbni najprjedy muž, kotryž dyrbi we wobstajnym zwjazku a zwizku ze zjawnym swětom być, mjez tym zo je dźěławosć žony bóle k domjacnosći připutana. A z tym móžemy sebi tón dźiw wujasnić, zo Serbstwo njeje hač dotal ze zwjeršnosće zeměskeje kule so zhubiło: ze swěrnosću žony mjenujcy, kotraž ks wojemu rodej bóle přiwisuje dyžli mužski. W nawopačnym připadźe by Serbstwo hižo zašło; přetož přiroda kładźe wjetšu ważnosć na žonu dyžli na muža. Muž

Wubědźowanje wo „wulke myto“ w Barcelonje.

Sa njedźelu bě so w Barcelonje wubědźowanje wo „wulke myto“ postajiło, kotreż so na dróhy wokoło Iberowskeho sa ćmělowu wustajenju wotmě. Na wobrazu widźimy Rosemyera na Auto-Union při jeho přećelnim swjećowanju. Sahy widźimy město Barcelonu. (Scherl Bilderdienst, M.)

Bobak:

Treskawac

Sedźach w předawarni swojeho Prilepskeho přećela, wikowarja z paleńcom, mjez hobrskimi sudźiskami nanajwšelakorišeje makedonskeje „rakije“. A zastupi tam brodaty pop a kóždemu z hosći přepoda potajnje drobny plack, za čož dosta něšto dinarow, dyž k přepiću. Prašach so přećela za wuznamom tutoho rozdawanja lizankow.

„Přeprošuje na kermušu do Treskawca.“

Wjele běch hižo słyšał wo hórskim klóštrje Treskawcu nad Prilepom. Přećeljo mi dowukhwalić njemóžachu jeho rjanosće a krasnosće, njemóžachu mi dowukhwalić wulkotnosće a powaby hórskeje wokoliny, w kotrejž klóštr so namaka.

Nětk hišće tutón plackowy pop a kermušа!

Horjach so za Treskawcom. Chcych putnikować do tutoho sławneho klóštra.

Swój zaměr wšak bjeze wšeho do skutka stajić njemóžach. Tři hodźiny puća po njeznatej dźiwjej hórskej krajinje! Wulke wuradźowanje, rozpominanje, rozjimanje. Skónčnje póslachu přećeljo do wjeski na pol puća, zo bychu wottam póslali wjednika s wóslom.

Njeprińdźe wšak ani posoł ani wosoł, a hdyž běch so nabył dołheho čakanja, rozsudźich so, zo tam pónđu sam. Staroscziwy paleńcaik přepoda mje swojeje služobnikej, kiž zo mnu po Prilepskich hospodach pytaše jězne skoćo. Njedostachmy wšak ani konika ani prašiweho wóslika.

Tola přicpich sebi dosć khmanosće a dowćipnosće, trjechić też bjez wóslaceho rozuma do susodneje wjeski Dabnicy, hdyž na mnje měješe čakać tamniši wjesny wučeř.

Služobnik mje hišće khwilku přewodźeše a ducy snadź dźesać króć za sobu wospjetowaše nadrobne wopisowanje puća: pół hodźiny po wuprahnjenym rěčnišću a potom na lěwo po šćežcy, kiž wjedźe do wsy . . .

*

Po wuprahnjenym rěčnišću . . .

Wjetšina makedonskich rěkow a rěčkow ma nimale cyłe lěto tak rjec „prózniny“. Jenož po zymskich deščach a po nalětnim taću služi rěčnišćo swojemu prawemu prěnjotnemu zaměrej. Hewak pak trjebaju jo jako dróhu. Rěčnišćo je polne pěska a walankow. Wósłej a konikej to snadź mjenje wadźi a domoródny tu zrědka hdy pěši khodźi . . .

Ja bórzy cofnych z tutoho horbateho dróhiska a pytach sej přijomnišu šćežku na brjozy . . . Pać wjedźeše nimo samych na zeleń brunych tobačišćow, po kotrychž pilni burjo šćipachu łopjena.

A přewodźeše mje pisany rjad makedonskeje kwětniny: dźiwja želbija, wysoki leńčk, pyšna kozybroda . . .

Druhdy winicy tobačnišća zastupuja a kićate rańki khileja so nad pućom, spletuja so z hłušćinu a černinu, kiž z městnami puć wobrubja.

Něhdźe z černjow něšto zastona a hrózbnje porska. Wćipny so dodrěju k městnu, z wotkelž pokhadźeja tute potajne zwuki. Přeslapju dwě nopawje, kiž tam kwasujetej. Nopawa je w Makedonskej jara rozšěrjena a nic žadniše zwěrjo hač pola nas ješćelca.

Kwasny ropot zazlubowaneju nopawow bě přiwabił šwižneho sokoła, kiž tu dźě wočakowaše witanyy popad, tola hnydom wostrózbjeny zaso so wotsali.

*

Rěčnišćo běch wopuścił; pola, winicy so minychu, po suchich pastwiščach kročach mjez kamjeniskami a skalami, kiž bě bližše hora póslała po stronitjenje jako předstraže. Krajina bu dale dźiwiša, dale horaćiša, dale puścíša . . .

Dale kroču mjez skalami a njeje tu živeje dušeje, štož jenož te šuskate ješćelcy po kamjeniskach a tóraj samotny sokoł tam horjeka w njebjeskej módrinje.

Naraz so zezady skały wusuny dźiwja dyrdomdejska postawa. Někajki wobrónjeny domoródny muž puć zastupi . . .

Njemóžu rjec, zo běch lubje přeslanjeny. Z razonm we mni so woživichu wšě sčitana powšaće wo balkanskich rubježnikach, wo „hajdukach“, wo hrózbnych makedonskich „komitačach“ . . .

Wobrónjeny so na mnje měri: „Hdźe chceš?“

„Do Treskawca!“

„Njeńdźeš derje, tamle je puć!“

„Haj, ale ja chcu najprjedy do Dabnicy.“

„Komu?“

„K wučerjej!“

„Du sobu! Pójmoj!“

Dźěchmoj. Wobhladach sej swojeho přewodźerja z boka. Běše to snadź tola rubježnik, kiž chce mje najdowjesć nětkle k towaršam do hór, zo mohł mje tamale

hrajo drje wjetšu rólu w človjeskej towaršnosći, ale we wšoswětnym zmysle, w zmysle zakhowanja človjestwa a jeho splaha a wotnožkow wotpočuje wjetša waha na žonje. Po tutej zasadże je też priroda swět zarjadowała: narodźi so wjacy žonow hač muži, žona wostawa bóle we wokolnosći domizny dyžli muž, a wójnske katastrofy wotnjesu zwjetša a hlownje jenož muža. Tuž je přirodźinske to ziewjenje, zo jedna so tu w prěnim rjedze wo swěrnosć serbskeje žony k swojej narodnosći, kotraž je Serbstwo hač ulctal při žiwjenju zdźeržała. Tutón faktum je swój wuraz namakał najkrasnišo w zakhowanju narodneje serbskeje drasty, kotrejž je serbska žona swěru wobkhowała. Nadźějmy so, zo zwostanje to też dale tak. —

Nowosće z cyłeho swěta

Ssebi sam ruku wotrubnył.

W Nowej Wěży w Rudnych horach je žebi 46 lět stary cźěsła Keilwerth lěwu ruku ſ jenicźkim rubnjenjom wotcźał. Jeho do Graslitzskeje khorownje dowjesechu, hdźež žo poradźi, jeho wukrawjenju wukhowacź. Bjes dwěla je Keilwerth tutón cźin w sacźěnunjenju ducha stucźił. Psched krótkim běsche žo na wustaw sa sozialne sawěsćenje wobroćił, to by žo jemu invalidna renta pschidźělika, schtož pak žo wotpokaja. Najsterje je tuk. wotpokasanje sacźěnunjenje jeho ducha pospěschilo.

L[illegible] do skupiny dźěcźeri dyril. — 1 morwy a 3 sranjeni.

W blisskosći Bischofsheima dyri pschi njewjedrje błysk do skupiny dźěcźacerjow, kotříž na Kamjeńtnej horje khódnikowe kamjenej wobcźesachu. Pschi tym błysk 29lětneho nježenjeneho Lorenza Lindena ſ Weltersburka sabi. Tśo druſy dźěcźacerjo buchu cźežzy sranjeni.

[illegible]tuk žarliwosće w Altonaskim pschistawje.

Muž ſ Finkenwerdera shoni, jako njedawno ſ khorobneje dowolenźy žo wróći, so je jemu jeho žłubjena njeźwěrna. Tohodla chanyše ſ njej poréćecź a žebi ju pjatk rano do Altonaskeho pschistawa skasa. Tola rosmołwa žo sa wobeju derje njeskónći. Nawoženja wucźahny praskawu, tśeli do hołzy, tola ju njestrani. Na to wucźahny britej a strani njewjestu we wobliczu a na schiji. Skżónczenje shrabny hołzu a kłocźi ſ njej do wody. Tola wobeju samoch[illegible] ſ wody wucźahnyć. Njewjestu ſ cźežkimi sranjenjemi do khorownje dowjesechu, nawoženju pak pschistawna policija saja.

Ssmjertne njesboże pschi kulojtej pile.

Schtwórtk jsta žo w Augustuśburgu cźežke njesboże, pschi kotrymž bohužeł cźłowjek žiwjenje sbudi. Na rynceźkuble pschistajeny mlokowy pohonc Michał Meiner rěsaſche na kuljtej pile koliki ja stejeczki (jěcharje). Pschi tym jemu kolik tak mócnje do žiwota slecźa, so dyrbjesche žo do khorownje pjchewjesć, hdźež je nětko wumrěł. Sawostaji žonu a 4 njesastarane dźěcźi.

Sakas kurjenja ja młodoſtnych.

Mecklenburgski statny minister je ſa Mecklenburgski kraj w policajſtim wukaju sakas kurjenja ja młodoſtnych wudał. Młodoſtnym wožobam pod 18 létami je sakasane, na sjawnych drohach, puczach a naměſtach, kaž też w hoſcźencach a wschech drubich sjawnosći pschistupnych měſtnosćach kuricź. Starschi a druhe wožoby, kotříž maja žo ſa njedorosćenych starasć, maja na to hladacź, so žo tutón sakas njewobeńdze. Wobkhodnizy ſe tobakom, ſ zigarami a zigarettami njeje[illegible]dźa młodoſtnym pod 18 lět twory pschedawacź. Pschestupjenja žo cźežko khłostaja.

Ssamcmordarſtwo Pletneho.

21. měrza bě 9letny Erhard Knobloch ſyn schkleńzarja ſ Hornjeho Schwarzbrunna pola Jabłońza we Czechach se starschiskeho doma po wotſalił a dotal žo njebě sajo wróćił. Hólczej bě tehdy ſ druhimi towarſchemi w lěsu woheń sapalił, pschi cźimž žo wjetscha wobschěr niſkeho lěsa spali. S bojoscźu žo hólczej domoj njewróćił. Nětko namakachu w lěsu nimale 8tlete cźełko, kotrež mějeſche powjas wokoło schije ſwjasany, pschi schtomje leżo. Starschej spóſnaschtaj w morwym ſwojeho ſyna.

Hospodarski kućik

Rozwućowace drobnosće

Cim wjacy so pije, cim wjacy so sjé, dokelž pića wumyje jědźne cźesto ze žołdka. Hdyž pak so też wjacy jé, cźeło z toho wužitka nima, ani wjacy mocnu: nawopak! Pica rozdźini sleny, kotrež žołdk hromadźi k předźělanju jědźe, tohodla dźe wjele jědźe njepředźělaneje přez cźeło. Hdyž so jé, nima so pódla pić, tak praji strowy rozum, to wobkrućuje wšědne nazhonjenje. Pić so njemělo, khibali lačnosć k tomu pohonja a tehdom zwaha.

Hdźež na běrny žito syja, štož je najbóle w pěskach, mjeta so do rynčkow, hdyž so běrny druhi króć wobjězdźuja, lupinowe zorno. Tuto skhadźa snadnje a je za přichodne žito z hnojom; trjeba so jenož něšto Domašowje rudy a kainita mjetać, a hnój z hrodźe ani trěbny njeje. Dokelž lupina nasrěba nadobnje dusyka z powětra a zelo přetwori so do humusa.

Rapsowy a lenowy wosuch ma so skotej přeco suchi dawać; namačany zakisnje a twori so tuk (wolij), z kotrehož sebi skót ze slěnami jón sam namača, t. r. hdyž so suchi, jako šrót do korta sypnje.

Syju tola čiste zorno na polo, z wotkel — žiła? Tak wije nechtóžkuli z hłowu. Daj wšak womješki přehladać: do nich mjeta předawaŕ wšo, štož je z rjedźerjom sał, wosebje do wosuchow. Někotry womješk je połny žiłdźanych zornješkow, a hdyž nie ze symjenjom, přinidu z hnojom do pola.

Hdyž so roh kwěka, skřeł měć z wóskom (kóžde po polojcy) a kapaj horce do skałby, kotruž sy prjedy wurjedźił. Kwěkańca zarosće, hdyž to wospjetuješ.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nowe syno

dobre, strowe a suche kupuje 1140

Wojerski proviantski hamt w Budyšinje

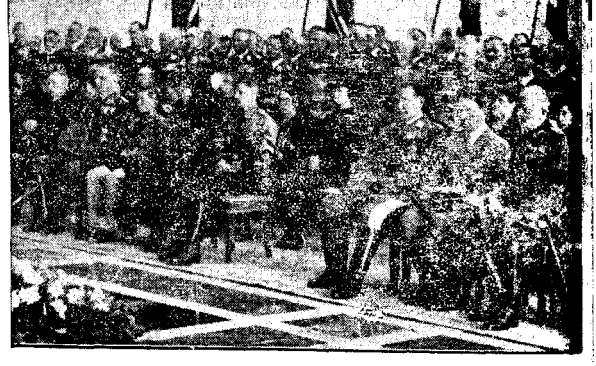

Wjednik pschi žarowanſtich ſwjatocznoſcejach ſa generała Wevera.

Ssobotu popołdju wotmě žo w cźestnej hali ministerstwa ſa wojeńſke létarſtwo hnuſaja žarowanſka ſwjatocznoſcź ſa generalneho ſtaboweho ſchefa wojeńſkeho létarſtwa, generalneho leutnanta Wevera. Na ſwjatocznoſći wobdźěli žo też wjednik a najwyſchſchi roskaſowaŕ. Na lěwym wobraſu widźimy generała na marach w ministerſtwje ſa wojeńſke létarſtwo. Pschi taſchcźu ſtražuja generalojo. Prědku na prawo ſtatny ſekretar Milch. Na prawym wobraſu widźimy žarowanſkich hoſći. Wot prawa na lěwo: generalny połny marſchall ſ Blomberg, wjednik, wyſchſchi roskaſowaŕ wojeńſkeho létarſtwa, generalny wyſchſchi Göring a dale na lěwo wudowa jemrětcho ſe ſynomaj.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

změrom a njemyleny wurubić a zarěźać po zwućenym waśnju balkanskich rubjeżnikow w ćitanych powěśćach?

Woprašam so jeho: „Štóha sy? Sy-li snadź — hońtwjeŕ?“

„Ně, stražeŕ!“

Stražeŕ Kamjeń so mi z wutroby wali. Njewědźach drje, što tu stražuje w tutej skalnej pusćinje. Wěsće pak běše wón jara spokojom, zo bě skónčnje nadešoł něšto k wobstražowanju, mjenujcy mje.

Stražeŕ z tśělbu přez ramjo mje mjelčo přewodźeše, doniž prěnje domćki wsy Dabnicy so njewunorjachu zezady skałow a štomiskow.

„Tamle, knježe, Dabnica! Božemje!“

Chcych swědomitemu stražnikej stłóčić něšto k přepiću do dłónje, ale wón zhorda wotpokaza. Wobkhad cuzych jeho po zdźaću hišće skazył njeběše . . .

*

Dabnica . . . Makedonska podhórska wjeska. Błudźišćo šćežkow so wije mjez rozprošenymi statokami, kiž so tula za hobrskimi włoskimi kostonychami, figowcami a druhimi štomami. Ze wšěch stron wjesne psy mje hroznje wobšćowkaju a zuby šćerju jewja žadosć za mojimi kholowami. Přeležu něšto płotow a murjow, pušću so přez hłuboke wudrjejcy wuprahnjenych rěkow a hrjebjow a měrju so na wulke wosebne běłe twarjenje, kiž mam za šulu.

Njeběch so mylił.

Wućeŕ mje wutrobnje powita. Je to młody čerstwy wjeseły młodźenc, kiž hnydom dźěći domoj puści, zo mohł so jenož hosćej wěnować. Pokhada z Niša a ma tu kaž kóždy wućeŕ w Južnej Serbskej nimo měry cźežki nadawk. Južna Serbska, Makedonska, je ze wšěch krajow Juhosłowjanskeje hišće najbóle zanjechana a zezadkarska. Před wójnu, hdyž běše kraj runje so wuswobodźił z turkowskich kwaklow, tu scyła hišće šulow njeběše . . . Makedonski wućeŕ ma jara wobšérny nadawk. Nima tu jenož dźěći wućić čitać a pisać, ale ma też jako sokolski načolnik so starać wo cźełne wukubłanje młodźiny, ma šěrić juhosłowjansku mysličku a ma skónčnje też wobydlerstwo poradźeć na hospodarskim a strowotniskim polu.

Dabničanski wućeŕ hnydom so poskići dowjesć mje sam na horu do kłóštra Treskawca. Wohžarowaše, zo běch dyrbjał přicampać pěši, bě mi dźe pósłał do města wjesnjana z wóslom, ale njeběchmoj so zetkałoj . . .

Tuž so podachomoj na puć do hór.

Šćežka so wiješe a seklowaše mjez samymi skałami a wysokimi kamjeniskami, hdźež so wohrěwachu njezbytne ješćelcy. Kročachmoj po samym šěrym skalnišću, do kotrehož jenoč tu a tam nizki jałorc něšto zeleneje barby podawaše.

Zwónčki zaklinkotaja. Po wuzkej šćežcy drypota nam napřećo zastup kłóštrskich konikow, kiž nabrěmnjene khwataju do města z přewodom jeničkeho stražerja. Šćežka je tak wuzka, zo dyrbimoj stronu stupić na zornowcowy kamjeń, zo by mohła přeńć karawana koni . . .

A zetkamoj zaso dźěćacerjow, wjesnjanow z Dabnicy, kiž pod nawjednistwom Dabničanskeho wjesnjanosty wuporjedźuja puć do kłóštra. Za něšto dnjow je w kłóštrje kermuša. Putnikarjo a hosćo z hromadami budźa přikhadźeć do kłóštra, tuž je trjeba, znajmjeńša nanajhubjeńše městna trochu porjedźiwać.

Skónčnje so jewi studnička: jena z tamnych kamjeńtnych turkowskich studnjow, kajkež je zetkaŕ wšudże po cyłej Makedonskej. Mała hórska łuka so tam zeleni. Něšto štomow so pozběhuje nad bujnišej kerčinu lěsnych worješinow, kiž tu wysoko na horje wšudże rostu mjez skałami.

Po hórcy pastyrjo pasu stadło płowych kruwičkow. A zaso puć dale so wije mjez skałami, mjez hórskimi łukami, mjez huscinu lěskowcow, doniž so skónčnje na wjeńšku njeběła murje kłóštra Treskawca. Dwě hobrskej fantastiscy rozkwěkanej skale so pozběhujetej před kłóštrom, ze swojej podobu dopominatej na kamjeńtnej žabiscy . . .

Znowa woda bórhoce z kamjeńtneje studnje, kotraž so khowa w khłódku hobrskich štomow. Na lěwo ćeńka rěčka skakoce po zelenym trawniku nimo sběhornych wjerbow a topołow do dola a za rěčku so zeleni wulka bujna kłóštrska zahroda.

Hišće trochu puća a strowi nas namołowane na nahłu skału swjećo Maćerje Božeje, kotrejž je wěnowany kłóštr Treskawac.

Nahle so za šěrymi skałami wunóri kłóštr, kiž wobdaty z wysokimi tołstymi murjemi dopomina na hrózbnu a krutu twjerdźiznu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 132 — Budyšin — Wutoru 9. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Dotal nainiższi staw bjezdźěłosće so docpěł

Němšokrajny wustaw za wobstarnje dźěła a sawěsćenje njesamostatnych wosejwja, so je podobnje kaj loni bjezdźěłosć w meji hyłnišcho wotběrała hač w hapreji. W lětušej meji běšche wotběranje tak hyłne, kajkej so ja léta njebě wobkedźbowało. Ličba njesamostatnych so w meji wo 272 000 pomjenšchi a na konzu měsaza jenož hišcze 1 491 201 wučinjesche.

Počesenje dźěła, kiž běsche w symje 1935/36 sastupiło, je so z wotběranjom wjazy hač wurunało. Sobohom je bjezdźěłosć niže nainišcheho stawa lońskeho léta spadło. Nainišchi staw lońskeho léta 31. augusta nětkle 1 706 000 njesamostatnych wučinjesche.

Wažnosć tuteho pśichódneho wunoška so hišcze z tym powjetšichi, so je so ličba mustowych dźěłaćerjow za tón ramy cźaj wo nětkle 39 000 porjadnje pomjenšchika.

Němski minister dr. Frick wustajeńcu „Němska gmejna" wotewrił

W Barlinskich wustajeńcowych pśichi Kaiserdammje je němski a pruski krutskowny minister dr. Frick njedźelu dopołdnja wulku wustajeńcu „Němska gmejna" wotewrił.

Statny kommisar Lippert 1500 cźestnych hosći w mjenje města Barlina witasche a rozestaja, so je so gmejnam jich swobodne hibanje w pjenjezným nastupanju wróćiło. **Tak** móža so sasa swójim kulturnym nadawkam pśichwobrośić.

Minichowski wyšši měšcźanosta a pśedsyda sjeźda němskich gmeinow němskokrajny nawjednik **Fichler** spomni, so móža so wukrajni hosćo na nětkle ramym pśicheźwěcźić, **tak** w nowej Němskej gmejny a gmejnske swójski dźěła. Potom rěcnik pomnik němskeho samosparadnistwa wotkry, kiž běsche sjeźd němskich gmejnow 1926 pśichiprawił.

Němski minister dr. Frick na 50 000 němskich gmejnow, w sjeźdźe němskich gmejnow śiednocźenych, pokazuje rjekny, so chcedźa z wustajenzu wo swójim dźele a swójich dokonjenjach źiwdźeć. Wustajeńca dyrbi pokazaś, kelko staroscow za ludowu zhromadnosć je stat z dowěrjenjom gmejnam pśichopodał a z kajkim wuspěchom su gmejny tutón nadawk dopjelnile. W gmeinach so njeźimy wot samosparadnistwa wotwobroćili, ale su so pomału wobnowile, kajkej maju mjes statom a gmejnami wopraudźe być. Na to minister wustajeńcu wotewri.

6. mjezynarodny gmejnski kongres so wotewrił

W źwjedźenju wupśichcenej Kreliowej operze w Barlinje staj póndźelu dopołdnja pśichedźyda kongresowego cźełsnego wubjerka němski krutskowny minister dr. Frick a president mjezynarodneho gmejnskeho swójska Jendźelcan G. Montagu Harris 6. mjezynarodny gmejnski kongreß źwjatcznje wotewriloj.

Mjes cźestnymi hosćemi a konareźowymi wobdźělnikami, kiž dom hač na posledne město pielnjachu, běchu sastupjerjo němskich ministerstwow, nazionalsozialistiskeje strony, němskeho hłowneho města, němskeho kommunalneho źiwjenja a pśedstajerjow sjeźda němskich gmejnow. **Na městnu wšudnich wobdźělnikow běsche so Siemensika pśichosjerska pśichipraswa pósłajiła, z kotrejž je možno, jednanja w niž mjenje hač štyrdom rěcźach sćěhowaś.**

President Harris wotpódpałkanzow se 36 krajow powita, kiž so na kongreßu wobdźěleja. Rjekny, so sajim za lokalne sarjadnistwo po zylym źwěcźe pśichěra. Sdźěli, so su Sjednoćene staty mjezynarodnemu gmejnskemu swójskej pśichistupiłe a so teź Japanska bórzy pśichistupi. President Harris potom wo swójskowych samerach porěcza a namaka słowa najwjetšeho pśichósnaca za Barlinsku wustajeńcu „Němska gmejna".

Potom mějesche **němski minister dr. Frick** wotewrjenišku rěc. Pśichitomnych postrowjo na wulku cźesć pokasa, kotraž bo Němskej stawa, so bo kongreß w jeje kraju sthadźuje. Spominasće na znamjenja, kiž pokazuja, **so zyły źwět pśeco prezeß wobnowenja kśeći** a so ludy nowe puteje zhromadneho dźěła pytaju. Potom bo minister pśecźiwo podbladej wobroći, so je so w Němskej samosparadnistwo gmejnow wotstronilo a **so je so smutkownym pśicheźwěcźenjem k němskemu gmejnskemu samosparadnistwu wusna.**

Ministrowe słowa bo z mócnym pśikliskom pśichijachu, kiž bo wospjetowasche, jako městopresident **dr. Feserich** postrowjazy telegramm wjednikej a němskemu kanzlerej pśecźerała, na kotrejž wjednik posdźišcho wotmołwi.

Pśichedźyda němskeho gmejnskeho sjeźda a Minichowskeho wyšschi měšcźanosta němskokrajny nawjednik **Fichler** kongreß w mjenje wjazy hač 50 000 němskich gmejnow postrowi. Statny kommisar **dr. Lippert** kongreß w mjenje němskeho hłowneho města strowjeśe. Kongreßowy president **Montagu Harris** bo za wutrobne witanje w Němskej dźakowasche a sa to, so bu bo tak kwalitniwje na pjecź wulkich studijowych jěźach pśichipraswy noweje Němskeje pokasałe.

Němski zwjazk wjeledźěćnych so w Kölnje skhadźował

We wulkej źwjedźenjowni Kölnskich wulkowikow je bo němšti zwjazk wjeledźěcznych sthadźował. Na sjeźdźe je bo teź wjednikowy namjesnik němski minister Rudolf Heß wobdźělił.

Nawjednik němskeho zwjazka Stüwe rjekny, so bu němšti zwjazk wjeledźěcźny husto wopaki swójunili a pśichestwo swój program njepśewiedźe z nospytanjom franka. Wo strajku minister pśesident jenož krótko porěcza a rjekny, so ma so tuta naležnosć se symnej kriwu wobhladowaś.

Po skónczenju rosmołwy je komora Blumowemu knježeństwu z 384 hłosami dowěrjenje wuprajiła. Pśecźiwo knježeństwu běsche 210 sapołožanzow hłosowało.

Dojednanje mjez francowskimi dźěłodawarjemi a dźěłaćerskimi zwjazkami

Pod wobrobinskim wliwom ministerskeho presidenta Léona Blumna su so dźěłodawarjo a dźěłaćerske swójski sašadnje na śiedowace dypki dojednali:

1. **so so hromadne dźěłowe śrěcźenja sawjedu;**
2. **so so dźěłaćerjam pśichewostaji, kotremu swójskej chcedźa pśichilušcheć;**
3. **so so mjedy potajetscha, a to wo 7 prozent, pola wjetšich a hač do 15 prozent pola najmjenšich mjedow, tola tak, so so zyłe pśichedowacje powšitkownje z wjazy hač 12 prozentami powjetšichenja mjedow njepowoźeli;**
4. **so so we wšitkich dźěłarnjach, w kotrychž wjazy hač dźesaś dźěłaćerjow dźěła, dźěłaćerske rady sawjedu;**
5. **so so strajkowazy njeskhostaja;**
6. **so dźěłaćerske wotpósłanzstwa w dźěłarnjach, hdyž so strajkuje, dźěłaćerjow k dźěłu namołwiju, tak ruce hač dźěłodawarjo sašadnje śrěcźenje pśichiwosmu a so jednanja wo pśichewjedźenju śrěcźenja postaja.**

Tola hišće nowe strajki w Francowskej

Njedźiwajcy dojednanja mjes dźěłaćerskimi organizacijemi a dźěłodawarjemi so na strajkowym położenju w Francowskej póndźelu hišcheze nieběšche wjele pśicheměniło. Wocakowasche so, so dźěłaćerjo wutoru dźěłarnje wopuśchcźa a po nječim sašo sapoczmu dźěłaś. Póndźelu je so we wulkich młynach a pola transporśkich towarstwow sa benzin atd. sašo dźěłało.

W Dünnkirchenje su póndźelu rano dźěłaćerjo pśichistawskich składnišchcowow do straika stupili. Dźěłaćerjo su wrota pśichistawa zamknyli, so njeběšche možno twory pśichinjowaś a wotnjowaś. Dopołdnja krótko po 9 hodźinach sapoca 2000 dźěłaćerjow francowskeje łódźetwarjernje w Dünnkirchenje strajkowaś.

Dźěłaćerjam tśoch wulkich podkopkowych towarstwow w południowej Francowskej běšche so póndźelu generalny strajk poručił. Dźěłaćerjo so wšchudźe po pśichikazu složowachu. Nětkle 150 000 podkopkowych dźěłaćerjow sapoca strajkowaś a schachty wobsadźi. S někotrych samow inźenjerow a pśichistajenzow njeźimu domoj puschćiłi. Směrowanske jednanja maju so wutoru w Douairu sapocześ. Dojednanje so bórzy wocakuje.

Ribbentrop so do Barlina wróćił.

Pósłanc z Ribbentrop je so z swójeho privatneho pśichebywanja w Jendźelskej wróćił a je swobotu popołdnju na Barlinsko-Tempelhofske lětanišćo pśichileźał

Skhadźowanje němskeho rjemjesła w Frankfurće n. M.

We wulkej Frankfurtiskej žwjedźenjowni je žo sobotu sjězd 7000 rjadnikow němjeskeje dźěłoweje fronty z rjemjeźła wotewrił. **Krajny rjemjeźlniski mischtr Gamer** wotewrjenske rjekowa porěča.

Potom **němšti rjemjeźlniski mischtr Schmidt** wo rjemješe w pschitomnosći a pschichodže rěčeše. Praji, so je rjemjeźło stajnje wuhbadźiłcźo wěrneje ludoweje zhromadnosće było. Něčnik potom hospodarske połoženje wopisowaše a wo hospodarskim natwarje rjemjeźła porěča. Organizacija rjemjeźła so prózuje, so by so po nazionalsozialistiskich zasadach stajnjo wěrnosć a spranwnosć płaćizinow w hospodarskim žiwjenju dozpołka.

Hdyž běše němski rjemjeźlniski mischtr Schmidt porěčał, so **němskostatny nawjednik Alfred Rosenberg** rjekowa zjimasche a na burstwo jako na jórko pokasa, z kotrehoż so žórli, schtož tworjace rjemjeźło mjenujemy. Cźaż techniki je był z wulkim strachom za rjemjeźlnike kćitkotki stare tradizije. Winowatosć nazionalsozializma pak je, so cźełej němskeho rjemjeźła wobnowi a też so swisk mjes wumělcami a rjemjeźłom sajo wutwori.

Sobotu wječor bo **žwjedźenski wječor němskeho rjemjeźła** w Frankfurtiskej žwjedźenjowni wotmě. **Němskostatny nawjednik dr. Robert Ley** sastupjerjow rjemjeźła w mjenje 20 miljonow dźěłacych, kiž su w němskej dźěłowej fronce sjednoćeni, powita.

Na sjěd rjemjeźa běchu też wukrajne delegazije pschichle. Pschitomni běchu sastupjerjo z Belgiskeje, Franzoskeje, Italiskeje, Juhosłowjanskeje, Norwegiskeje, Austriskeje, Polskeje a Schwizy. Wukrajne sastupjeństwa wjednej telegramm pósłachu, w kotrymž žiwoje pschipósłace wuprajichu nad tym, schtož je žo na němskim rjemjeźe cźiniło.

Njedźelu žo wobdźělniły němskeho rjemjeźlniskeho sjeźda w Pawoliskej zyrkwi na **wuwołanju mischtrow** wobdźělchu. Němski rjemjeźlniski mischtr wuwołasche. Posłužischo w Römeru rjemjeźłowych hosći w mjenje města Frankfurta witachu.

Njedźelu popołdnju **žo žwjedźenski cźah němskeho rjemjeźła wotmě**. Njedźiwajuc niepschestawajuceho deschcza běchu žo ludźo po dźesacźtyźcach sešchli, so bychu žwjedźenskim wosam pschiwitskali. Sswjedźenski cźah žo na Operowym namješcze stonczi. Tam žo potom wulka manifestazija rjemjeźła wotmě.

Generalny wyšchi se Seeckt w Londonje.

Němske a franjowske žobustawy němsko-franzowskeho twubjerka jendźelskeho swjatka sa wothładowanje wojeźiskich rołow žu njedźelu do Londona pschijšle. Městopresident swjatka sir Fabian Ware, sastupjeć schefa, jendźelskeho generalneho staba wyšchi A. G. Neville a němski wojeński atašej w Londonje general Geyr se Schweppenburg generalneho wyšchka se Seeckta powitachu.

Němski sportiski wjednik pšched němskej koloniju we Warschawje.

Němski sportiski wjednik z Tschammer a Osten je žo njedźelu na mjeńnarodnym rěchańskim turnérje we Warschawje wobdźělił. Wšchi rěchanju němsay rěcharjo mnyto narodow dobychu. Wjeczor němski sportiski wjednik w Němskim klubje pšched Warschawskej němskej kolonoju pšchednoschowaše. Rozłoži ethiłke a sozialne nadawki sporta a cźełowuczowanja, wo kotrejž so němski sportiski wjednik w Tsecźim knježerstwje prózuje.

Wospjet samomordarstwo w Katowickim procesu

W swisku z wulkim Katowizskim prozeßom **dla** wjeleschorady je wobškorjenu Ignaz Schlappa z Chorsowa njedźelu samomordarstwo skućił. 48lětneho wobškorjeneho njedźelu dopołdnja w jeho domorzy w Katowizskim šudnistwim jastwje ja woknowu lěžuzu wobwěźnjeneho namakachu. To je druhi pad, w tutym prozeßu, so je wobškorjeny do šmjerce schok. 2. měrza 1936 běsche załožer a nawjednik tajneho swjatka Maniura w šudnistwim jastwje w Královej Běcze šamomordarstwo skućił.

Pondźelu jako na pjatym dnju šudniskeho jednanja je so 23 wobškorjenych pscheślychowało. Tak je dotal hižo 50 mjes 119 wobškorjenymi wuprajicho. S ich wuprajenjow wuhbadża, so najwjazy z nich njeje wědźało, schto je šastupjenjom do Maniurowcho tajneho swjatka žinja. Wobškorjeni, kiž su bjez dźěła, pschesło šnowa wošpjetnia, so jich Maniurowe pschikubjenje, je chze jim dźěło wobstarać, k tutej wobšudnej kročeli pohnuło.

Rošaßnjacze běchu wuprajenja 54lětneho wobškorjeneho Kurta Viktora, kiž praji, so je hižo w novembru 1935 šhonił, so je Maniura tajny swjatk załožił, kotremuž běsche němske mjeno dał. Viktor je hnydom wulki strach tajkeho poćinjanja špóšnał. Maniura je jemu praił, so chze swjatk jenož dźełowe możnosće wobstarać. Posłužischo hakle je so Maniura wušnał, so dyrbi tajny swjatk najprjedy na 40- hač 50 000 šobustawow šrosć, potom chze sbźěr šoudźicz. Wobškorjeny Viktor pokračowasche, so na Maniurowe rěcze njeje wjese wažnosće kładł.

Tež wobškorjeny Viktor Biołek wo Maniurje jako wo wulkim wobschudźerju rěči, kiž je wschitkich šowědł a sjebał. Hakle w januaru 1936 je najwjetschi dźěl šobustawow shonił, k cźenu swjatk po prawom je. Mjes šhotnymi wobškorjenymi jednacźo šwoju dopołnu njewinosć wokrucźachu a praiachu, so jsyła njejsu tajnemu swjatku pschisłuchali a nětkótři su hakle pschi šwojim sajeću preni krócź mjeno organizasije hlyscheli. Woni su je do prozeßa sćahnuli, dokelž je jich Maniura w pschepytowańskej jatbje pocześił.

Wunoški provincialnych wólbow w Belgiskej

Pšched dwěmaj njedźelomaj běchu w Belgiskej wólby do komory. Sandźenu njedźelu pak je provinzialne wólby wotmědu. Wunoschki běchu podobne kaž pschi wólbach do komory. Sajo je Degrelleowe rexte hibanje na schkodu ßaroke katolsseie strony wjele hłosow dostało. Tola też narodno-flamske sjedno zjenstwo mjesche dobry wuspěch. Runje tak zylne pschiběranje kommunistiskich hłosow pak hišchze njeje pschewidźecź. Domisnje zwérni Cupenstko-Malmedyšty naležacej wuwołaczich sakonjow k zwojimaj dotalnymaj zyndłomaj jene zrdło pschidobychu.

Sstata je so 696 provinzialnych radow wusmolilo. Sstdła so na jenotliwe strony takle rozdźěła:

Sozialdemokratajo	221 zyndłow	(20 zyndłow zhubili),
katolikojo	224 zyndłow	(94 zyndłow zhubili)
liberalni	89 zyndłow	(6 zyndłow zhubili),
rexte hibanje	78 zyndłow	(78 zyndłow dobyło),
narodno-flamske sjedno.	50 zyndłow	(19 zyndłow dobyło),
kommunistojo	27 zyndłow	(20 zyndłow dobyli),
Cupenstko-Malmedyšty	3 zyndła	(1 zyndło dobyli).

Van Zeeland dyrbi hišchze raz pytacz nowe belgiske knjeżerstwo wutworicz.

Wjednik belgiskich sozialistow Vandervelde je žebi pischał, so by je kral dla wutworjenja knježerstwa znowa na dotalneho ministerskeho presidenta van Zeelanda wobrocźił. Kral Leopold II. je na to van Zeelandej porucźił, so ma nowe knježerstwo sestajał. Van Zeeland je žebi k pischemyšlenju wuprošył. Wutoru rano chžysche hacź może nadawk pischewjesć.

Italska w Londonje protestowała

Kaž so z Londona powě, je italiski pósłanz Grandi jendźelskim šwonkownym hamje pschecziwo pischiwzate jendźelskich politikarjow protestował, kiž Haile Selassie abeßynski kěžor w Londonje wotmě.

Grandi je pschi šwojim protestowanju na to pokaza, so je italiski kral někto abeßynski kěžor a so italiski pósłanz italiskeje Abeßynskeje pschi jendźelskim kralowskim dwo diplomatiezym sastupuje. Italiski pósłanz je też na to kěcźinił, so je abeßynski wupósłanz w Londonje dr. Martin nima wjazy jako diplomatiski sastupjeć wobkadowa

Mussolini argentinskeho pósłanza pschijał.

Mussolini je pondźelu argentinskeho pósłanza Cantilla pschijał. W poślednim tydźenju je žo Cantillo wo z italiskim statnym sekretarom Sšwichom rosrěcźował.

Dźeń njewotwisnosće w Italskej.

Sandźenu njedźelu je žo po arkej Italskej dźeń sjewjenja njewotwisnosće w lěcze 1870 wobwjeci Kral Viktor Emanuel, kralowa a marschall Badoglio na Kěžorskej dróży paradu 25000 muži wotmědu. Mussolini je na wobhladanju wojakow njewobdźěli, dokaz pschezo hischcze w Forliu pschebywa.

Italske manevry mjes Neaplom a Bariom.

Italska powěsćerńa „Agenzia Stefani" powěsće wo kraińych nowin wo italiskich lěcźnych manevrach jako „bo spońje fantastiske" wosnamjenja, wobzeže schtož trakanaštupa, w kotrejž maju žo wotměcź. Powěsćerńa pisa luje, so žo „z wuwołaczom padow wyšchicźe mozy" (?) wulke italiske manevry mjes Neaplom a Bariom wotmě.

Krwawna njedźela w Spaniskej

Njedźelu je w Schpaniskej sašo k nětkotrym krwawym srażenjam mjes politiskimi pschecziwnikami dóschło. W měrzce Orenje so dwě wožobje morischcźej a dwě cźełe franischcźej.

S pschicźinu kreiwosleeża běsche, so někotři faschistojo zhromadnje na Schpaniku wumjeschu. Kommunistojo wo rewolucionarnym wokanjom wotmołwichu. W Malagi radikalni lewicarjo sastoinika zbiwnje gardy nadpadnychu a jeho z někotrymi mutšelemi morichu. Sastojnika běchu hakle njedawno z Barcelony do Malagi pschesadźili, dokaz běchu tam se strony lewicarjow był wobrozeni.

W La Corunje měschcźanjo dźěłacerjo a pschisłuchacy strajkuja. W Malaży je žo też někotři żelesnicarjo strajkowej pschijsamknyli. Njedźelu někotre cźahi njemóžachu tamnischeho dwórnischcźa wotsćeź.

Knježićerjo statow Małeje ententy w Bukarestu

Rumunski kral Karol je žobotu w kralowskim hrodźe k cźeśći juhosłowjanskeho prynzregenta Pawela a cźěskoslowakskeho presidenta Benesa šnědanje wuwołował.

W žwojej rěcźi kral Karol rjekny: Naše schadźowanje žwětej pokaże, so žmy na mjeńnarodnym polu jednoza, kotraž so we wulkim shromadnym dźěle z Jugoslawskim Iwjatkom wo politiku sakhowanja měra a schłowanja žwojich sajimow prózuje. Nad tutymi sajimami pak na prěnim městnje steji, so žo nětcźišche mjesy wo

---

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přel. K. A. Fiedlerk.

30] (Pokračowanje.)

Njejabcy, jako swojej woči zaso k znatej kromje lěsa złoži, wuhlada tam někajke spodźiwne hibanje. Wjele cźemnych podobow so napřisnje přez lěs ćišeše a k Šprjewi běžachu; wohnje husytskich strażow běchu z dobom wuhasłe, zatrašny hołk, kaž wot kopytow mnohich koni, naměšany z wójnskej wolancu, klinčeše přez runinu, hač so skóncźnje prjedy rozpróšene cźrjódy w hustej kupje přez hrodowske wrota tłóčachu, kotrež běchu wotewrjene a wuceк pytacych přijachu. Husytojo jim za pjatomaj sledowachu a pytachu so sobu přez wrota přećišćeć. Dokelž pak běchu přez nahły nadpad Zhorjelčanow do njeporjadka přišli a so w cźemnej nocy ruče do zamknjenych kolonow w hromadu namakać njemóžachu, dha jeno jenotliwje přikhadžachu a buchu tohodla wotraženi.

Mařka bě přez nóc a leženje swojeje stwy zadźěwana, tute podawki dopóznać a ménješe, zo su Husytojo nadpad sćinili a hród wobsadźili. Kóždy wokomik wočakowaše swoje wuswobodźenje přez Siegmunda. Jako bě tak pol hodźiny w styskněj napjatosći přebyła, w hrodźe wšo wócichny; też wonka so ničo wjacy njehnu.

„Dźensa wón wjacy njepřińdźe!" wona zdychny, „wón ma wěsće na swojim měśe być. Njespušć hišće nadźiju, wboha wutroba, štó wě, hač jutřiši dźeń něšto dobreho njepřinjese!"

Z tajkimi myslemi lehny so Mařka zaso blizko pjecaka na špundowanje, zo by spar pytała hačrunje podarmo. Bórzy na to jej bě, jako bychu so po khódbje skradžu stupy blížile, a to hač k jejnym durjam, hdźež potom wócichnychu. Też wot wonkach tajki zynk zasłyša, kaž by nječhtó na suchu halozu stupił; potom bě też delkach wšo cicho. Po něhdźe stwórchodźinje słyšeše so słabe šumjenje we wodźe. Potom zhibowachu so zaso kaž wćera, dubowe hałozy, w kotrychž so bórzy na to muzška postawa pozběže. Mařka bě k woknu přiskočiła a je z cicha wotewrila.

„Cźekaj, lubowany", šeptaše wona z lědy słyšomnym, ale styskným hłosom, „mi je, kaž bychu na naju łakali!"

„Njebudź tak bojazna! Wšak dźě je w hrodźe a wokoło njeho wšo cicho; tuž zapřimń ruče štryk a zwjazaj jón prawje twjerdźe za wobluk!"

Z tymi słowami jón jej bjez wočakanja dalšeje wotmołwy přićisny, a dołho njetraješe, dha wotpočowaše z nowa na Mařcynej wutrobje.

„Sto Ći je, lubodroha?" poča wón po prěnim wobjeću, „Ty třepotaš!"

„Ja třepjetam wo Tebje. Runje mi bě kaž bych šćerkot mječa na předsalu zasłyšała."

„Změruj so, Mařka! To je najskerje straž, kotraž po dworje khodźi."

Mařka njewotmołwi ničo, ale połoži Siegmundej ruku na ert a kiwny ze styskniwym wobličom na wokno. Jako pak wón z hłowu wiješe, šepny jemu do wucha:

„Božedla cekń; runje bu zasuwak mjelčo wotsunjeny."

Siegmundowe wobličo so pokhmuri.

„Njeje tu žana bróń?"

„Žana! Cekń, prjedy hač . . ."

W tym wokomiku wrjeskotaše zamk; w tym samym wokomiku zapřija też Siegmund jedyn z tych cźežkich stołow, kotrež wó jstwje stejachu, a Mařka skhowa so z wukřikom zezady lubeho; přetož z wrjeskotom wotewrichu so nahle durje a na smjerć błędy z njemdrosću a rozhorjenjom wali so knjez Luther do jstwy. Jako wón Siegmunda pózna, postupi kročeł nazad; jeho wobličo přija čertowski wuraz a z podušenym hłosom wón syčeše:

„Tajkeho konkurrenty njebudźich so nadźiał! Twoja smjerć, Bastardo, mi dwójny wužitk přinjese — tuž jědź k heli!"

Z jenym skokom bě wón před Siegmundom a chcyše jemu runje wótry mječ do wutroby storčić. Tola tón běše na to přihotowany, stupi kročeł nazad, pozběže stoł a zasadźi swojemu přećiwnikej zatrašny wudyr. Runjeż so tón wotwobroći, bu tola jeho prawe ramjo trjechene a jemu ruka rozrażena. Ścerčo mječ k zemi padze, a Siegmund so jeho zmocowa.

„Nětko by w mojej mocy stało, Wam to skónčinić, štož měješče Wy zo mnu prjódk, knjez Luthero, tola je dźeržu pod mojej ryćeńskej dosć nosću, bjezbrónitych morić! Wotsałce so a wobkhadźujće z mojej njewjestu cłowječnišo, hač sće to dotal činili. Běda Wam, jeli so jej najmjeńša kriwda stanje! Dźeń wjećenja zawěrno njewuwostanje."

Wo poslednje słowa so njestarawši, Luther k wotewrjenemu woknu přistupi a dele zawoła:

„Kedźbujće derje! To je Bastard!"

Na to khabłaše so, wot bolosće přemóženy, k durjam, w kotrychž so hišće raz Siegmundej wobličo a rjekny z wošćerjenjom, do kotrehož so cźelna losć měšeše:

„Wy drje sće mi dźakowny, knjez Bastardo, sym Was na přećelow, kotříž Was delkach wokuja, kedźbliweho sćinił. Jeli zo so hišće khwatkomdźiće, Wam też někotrych horje pósćelu!"

Z tym wopuści jstwu a khabłaše wotsal.

Siegmund ruče durje wot nutřka zamkny a k Mařcy poda. Mječ wostaji leežo, dokelž bu jemu při cźekanju, hdźež wobe rucy trjebaše, zajał. Jako bě swoju Mařku horco wokošał, skoč wokno, zapřija štryk a pušćeše so po nim do hłow zow duba.

(Pokrač. sćěkuje.)

sedźbuja, kiž so ženje njeſmědźa franicź, a so so měrowe sdźerżenja wobkedźbuja. Tuto zwjatočne potwierdźenje, kiž so na rozsudnosć sakazuje, wolimowi, je so bu se samérom naſcheho ſeldźenja. Njepschitimamy też ſamych namietow, kiž so na ſeſtajenje wuſtawkow Swjatka ludowa měrja“

Juhoſłowjanſki prezident Pawok kralej Karolej wotmołwi, so so wjeſeli, dźiwi móże w tutym ſmiatočnym wokomiku ſwěſćicź, so so politika ſtjoch kraſow na dospołnu ſkromnoſć idejow ſakazuje a so ſ niej wojźiwja. Mała ententa nětko 16 lět wobſteji. W tutym czaſu je so ſnowa naiſaſniſcho dopokakało, so je ſwjatk mózny, kiž so ſenicžny na luboſć k měrej ſakazuje.

Nowe njeměry w Palestinje

Njedźelu ſpuchu ſkožłarjo blisko Jerusalema żeleſniſki móſt we wokomiku do powětra buchnyć, hdyż so woſobowy czah bliżeſche. Pſchipadnje pak móżeſche so njeſtnikej ſadźiwaċ. Lokomotiwnik bu niedowěrliwy, ſaſtaji czah a da policiſtej móſt pſchepytaċ. Tutón wuſłědźi, ſo běchu so iſt wulke dźěry do moſtowych kamjenjow wuwjerżale, do kotrychż běſche ſo dynamit natyknyć.

Njedźela běſche po zylej Palestinje ſaſo nieměrniſchi dźeń. Bombowe nadpady ſtachu ſo w Haifje, Jaffje, Nazarecze a Beiſanu. Pſchi egiptowſkich miſtach ſo żeleſnizy ſapuſcźichu. Sydom arabſkich ſtraſtowych wuſtawkow njedźelu ſalachu a do konzentraziſkeho łahwa blisko egiptowſkich miſtow wotwjedźechu.

Njedźelu je ſo wulki židowſki bałwmowy a drjewowy ſtlad wotpalił. Niedaloko Jerusalema ſo do automobilowe karawany tſělěſche. S teho nasta tſělenża mies wojſakami a nadpadnikami, kiž někotre hodźiny trajeſche. Kaž ſo powě, ſu někotrych Arabow ſaſtrělili a někotre wożoby ſtamili. Reuterez telegrafowarnja w Londonje ſ Jerusalema ſłyſi, ſo ſu ſo arabſcy ſtrělcy we wopuſchczenych tſělenych hriebjach ſ cźaſa wójnu ſamoſcźili. Bataillon hórſkich wojałow ſ panzerowanymi wozami pſcheczijowu Arabam wojowaſche.

W Budyſchinje 9. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hojzo-li dejenje njerozumiš, dha wot najlěpšeje kruwy žaneho mloka njedostanješ.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer minus 4 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 13 ſtop. czopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 1 a najniſcha nózna temperatura 8 ſtop. czopłoty. Nijana nad Połſkej dyrbjeſche ſo k połnozu winyć, dokelż jej czopłe wětry nad Ruſkej puć ſalehnychu. Sa nitźinu ſu ſo połnózne wětry k nam dobyłe a ſu nam trochu ſłónczniſche wjedro pſchinjeſłe. Wyſchina pola Schpaniſkeje ſo njeje naſchim ſtronam ſłožiła. Tehodła ſnježeny hiſchcze trochu nałeſnje, njech też czopliſche wjedro. — Jutſje ſrjedu ſłónczko 3,46 hodź. ſkhadźa a ſo 8,13 hodź. khowa. Měſacźk ſkhadźa jutſje wjeczor 11,22 hodź. a khowa ſo dopołdnja 9,21 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſrjedu: Trochu njewobſtajne, tola czopliſche wjedro.**

S **Mniſchonza.** Njedźelu pruhowaſche ſo Czornonoſłiczańſka wohnjowa wobora. Wjednik wobory, wopalny direktor Ryczeř, móżeſche pruhowanſkej kommiſiji, kotruż woborowy komamndant Kaſper ſ Hajnitz nawjedowaſche, 30 mużow dobrowólnje a 63 muži dyrbjeſkeje woboru pſchiſłuſchnjo. Po pſchehladowanju uniformow a hotowanjow ſapo ła ſo ſnuczowanje Wotkhodowa ſłužba ſo pod wjednyſtwom wjednika woboru Rycźerja ſ wulkej ekſaktnoſcźu wuwjedźe. Też ſnuczowania na ſtykawje a na ſtykawiſkich rěblach prěnje pod wjednyſtwom woborowego heſtmana Haſche a poſłednje pod wjednyſtwom Arnoſchta Rjenca, ſo tohorunja derje pſchewjedźechu. Na to ſo nadběhowe ſnuczowanje wotmě. Jako pſchednjet wuſwoli ſo kubło bura Měrcha. Woborniży pſchi trm ſ najwetſchim měrom a wěſtoſcźu poſtupowachu. Też ſamaritoſo ſwoje nadawki ſ wuſtoſnoſcźu pſchewjedźechu. Pſchi wſchich ſnuczowanjach wobora dobre wuſmědźenje doſta.

S **Tucźiz** (Tautemalbe). Saſdźenu ſobotu tudyſchi wobydźeŕ Alwin Liebſcher ſmjertnje ſneſeboż. Món dźěſkaſche pola Kunathej firmu w Semizach. Hdyż chżyſche ſ pacźawu kamjeń wotpacźicź, ſo wobſkrunywſchi někotre metrn hłuboko do ſkały padźe. L. je hakle někotre Nta wożenjenu. Jeho ſtarſchej běſchtaj hakle pſched někotrymi lětami ſwojeho 18lětneho ſyna pokhowakoj.

S **Sufi.** Pſchi noſchenju wody padny 65 lět ſtara zentnarka Emma Ottowa ſ Hunczeriz pſches ſe ſemje ſtejacy kamjeń tak nieſbožowny, ze ſebi nimo druh ſ ſtranjenjow też kulku ſłama. Dyrbjachu ju do Budyſkeje ſpitalnje dowjeſcź.

S **Hodźija.** Ssobotu pokhowachu na Hodźijiſkim poſrjedniſchczu ſmjertnje ſneſeboženeho ſ Pröſtkawja pochadźaceho 29 lět ſtareho L. Kaž hiſchcze ſnate, běſche L. na kſchižniſchczu dróhi pola Janez wo kamjeń ſawadźiwſchi ſebi ſchiju ſwinył.

S **Wulkeje Dubrawy.** Samkaŕ Pilz ſ Lomſka porzilnaſnje H. Schomburka a ſynow we Wulkej Dubrawje pſchi wuworjedźeniſkich dźěłach ſ rěła padźe a ſebi nimo ſchſchaſenia mo'how khětro jara rjap ſrani.

S **Maleschez.** Saſdźenu ſobotu ſo tudyſcha wohnjowa wobora pruhowaſche. Do pruhowanſkeje kommiſije ſkluſchachu wopalny direktor Eckhardt ſ Budyſchina, woborny heſtman Guda ſ Wulkeje Dubrawy a woborowy heſtman Hauſka. Woborine komando měſeſche woborowy heſtman Czech. Pſched ſnuczowanjemi, kotreż ſ pokhodowych, nariadowych a ſtupaŕſkich wukonow, każ też ſnuhowanja Samaritow a trubarjow wobſteleſche, pſchewjedźe ſo pſchehladanje narjadow a draſtow. Na to ſo k alarmej trubieſche. Nako ſnuczowanſki pſchedmjet ſo hróżnia mſnnikeho miſchtra G. Bienady wuſwoli. Hydrantowy czah ſa 3 mjenſchinami a 2 ſykawje ſa 3¼ mjenſchiny wodu dawachu. Sa wſchě ſnuczowanja wudźěli ſo woborie dobra ſnamka.

Se **Suhornicki.** Tudomny wobydźeŕ wotny ſpodźiwny pſchipadk: S nóznym kłukim ſabłyſknjenjom meteor ſ jemi padźe. Pſchi tym ſwěcźił ſo bě padnyn meteor wulkej lipie wſcho liſzo ſe ſchłoma idrěł. Lopjena bě ſnu koł wokmalene a we wobłuku nětdźe 50 metrow wokoło ſchłoma roſmjetane leżachu.

S **Komorowa** pola Rakez. Bies mała budźiſche tudy wežera powołdnju wola ujekaſkeho miſchtra Jana Nakonza woheń naſtał. Neho mandźelſka běſche ſebi wotmyſlika pokaſcź a běſche w pokaſni ſwody kótka ſatepiła. Hdyż běſche potom wotejchła, ſchtrě ſ nésze padnychu a ſapaliſchu pódła ſteiacy koſch ſ walczkom a drjewow. S naſtajeſ horzotu ſo hromada mětkow a jena aummiowa wobruczź roſebraneho motorſkeho kola a wſchelake druhe wěcy ſobu ſapaliſchu. Nimokhodźacy ludźo ſo wohnja dohladachu a jón ſalachu.

S **Komorowa** vola Rakez. (Kruwa wodźiwiła.) Kubleŕ Njelka ſe Sſoneje Borſchćże běſche pola jeneho Kulowſkeho wikowaria kruwu kupił, kotruż jena żona pſches naſchu wieſ wjedźeſche. Mjes hatami k Rakezam pſchijźěże hólz ſ pſtom napſchećźiwo, poſ na kruwu khětro naſchczowka, ſ czimż ſo kruwa ſpołčichwiſchi ſo żonje wutorhny a cźerjeſche w dźiwnym ſkoku ſaſo wróćźo, wſchelecźa wokłoženje pola kubleria Schibaka tu a woſta tam pſchi ſkocźe, kiž ſo tam paſeſche. Nékotſi wutrobicźi mużojo chżychu kruwu ſmérowacź, ſchtoż pak ſo jim njeporadźi. Tohodła telefonowachu wobydźeŕjerjej. Tón auto po kruwu póſła. Hdyż pak chżychu ſkoczo na auto dowjeſcź, ſo kruwa ſaſo wutorhny a cźerjeſche pſches żitr do wſy a do Kralez dwora ſabéża. Tam ſkónczńje kruwu popadnychu a ju ſ automowotwjeſechu.

Přilopk

Cźeſke njewjedro w dolinje rěki Lahny.

W dolinje rěki Lahny ſo nadobo někotre cźeſke njewjedra roſpuſchcźichu, kotreż 4 hodźiny dołho trajachu. Błyſk pſchi tym 3 wożoby ſabi. Mjes nimi też ratarja Jäckela, nana 9 dźěcźi, kotſiż běchu ſo pod khójnu ſchowali. Se ſtiwkami ſjednoczene njewjedra ſu wulku ſchkodu nacźinile.

Wulki woheń w měſcze Gumbinnenach.

Njedźelu wudyri w fabrikſkich měſtnoſcźach raniſchopruſkeho druſtwa ſa ſnużitkowanje lena w měſcze Gumbinnenach woheń, pſchi kotrymż ſo wjetſchi dźěł fabriki ſnicźi. Woheń ſrjedź warienja na łubi ſ wulkim wrjeſkotom wudyri a roſcheŕi ſo ſ njewjedźenej ſpěſchnoſcźu, tak ſo ſa někotro mjenſchinow zyłe twarzenje ſo paleſche. Sa krótku hodźinu bě zyły lenowy khład ko ſpalił. Nětdźe 700 000 ſk. lenoweje ſtomy a 30 000 kg. hotowych twarow ſu ſnicźennch Też někotre ważne maſchiny ſo ſobu ſpalichu. Kaž je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſnate. W pónd'elniſchich raniſchich hodźinach njebě woheń hiſchcze zyłe ſalaty.

Ssmjerć na kolijach.

Sa Topowikej ſtaziju njedaloko Podmoklow we Czechach hrabny ſchtwórtk, jako 2 cźaſaj pſchi ſtražowarkej khěży ko kchižowaſchtaj, lokomotiwa jedneho cźaſa żeleſniſkeho ſtražnika Joſefa Favera, jemu hłowu wotſorhnywſchi.

Směški

Snaſeć. Wohnjowy wobornik Promjo ſaſtupi pſchi wohnju zigarettoweje fabriki jako prěni do wotdźělenja, hdźež ſo jara kurjeſche a hroſnje wonjeſche. „Tu ſym do wotdźělenja dwěſenkowſkeje zigaretty trjechił“, měnjeſche ſ kritiſkim noſom.

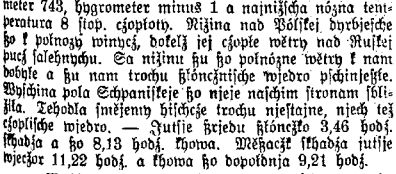

Hospodarſki rozhlad

Wutoru 9. junija 1936.

Wčeraſze kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 połſk. złotych	46,80
1 iendźelski punt	12,415	100 čeſkoſł. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	80,50	100 franc. frankow	16,395

Barlinſka burſa 8. junija 1936. Na ſpočatku bě pornjo poſłednim dnjam ſaſchkeho tydźenja poměrnje mało kupowanſkich pſchiſkałow ſe ſtrony bankowſkeje klientele dóſchło, tak ſo ſo burſowy wobkhod ſ powałenja wróćźo dźerżeſche. Wobkhod ſo jara pomału ſapocźa. Muwicźe kurſow niebě zyle jednotne. Mułke pahły pornjo ſobocze pak ko niewobkedźbowachu. Hlowny ſajim na burſy ſchiſwobroćźi ſo wotſamknjenju IG-Farben, dokelż pak wobkhodna roſprawa hiſchcze niebéſche ſnała, njebéchu měnjenja zyle jednotne. Liczi ſo jenoż je 7 proz. dividendy, ſchtoż bě powſchitkownje burſa wocźakowała. Na rentowych wikach běſche jara cźiſcho. Stara wójnſka pożcźonka ko po cźehnieniu ſ 112,5 ſapiża, ſchtoż je wo 2,3 proz. niże pornjo pjatkownemu ſapiżej.

Barlinſke żitne wulkewiki. Też na ſpočatku noweho tydźenja njeje ſo w polickeriſkich a wotbywnanſkich pomerach Barlińſkeho żitneho wobkhoda nicźo pſchemeńiło. Dowóz w khlébowych żitach ſe ſtrony ratarſtwa je jara ſnadny, mies tym ſo napraſchowanje wożebje ſa rożtu njepomjenſchenje dale traje. Wożebje w provinzy, we kotreż młynyn ſedyn hiſchcze ſkładu wobſedźa, je potrjeba mułka, tola też porhunſke a Barlinſke wulkomłynyn ko ſiwje ſa rożtu praſcheja. Sdźěła je ſo też na namjet pſchiwołenje wudźěliło, ſo ſo dźěł ſ pſchikaſanych ſkładow pſchedźěła. Wowſha a pjowanſkich jećźmjenia ſo wożebje cźeſke drużiny poſticzeja, kotreż żebi pſchiraż żadaja, mies tym ſo je wjetſchi ſajim ſa pſcherźkowe drużiny. Mukowe wiki maja měrny wobkhod ſa krycze běżneje potrjeby.

Wežera płaćeiche w Barlinje zentnaŕ

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożſ R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr. H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	8. 6.	5. 6.		8. 6.	5. 6.
Pšenica	219,0	219,0	bruny	20,0–22,0	20,0–22,0
rożna	183,0	183,0	woka	30,0–31,0	30,0–31,0
ječmień now.	—	—	módre łuniny	17,5–19,5	17,5–19,5
ječmień, nat.	—	—	žołte łupiny	29,0–31,0	29,0–31,0
wows	—	—	zeradella	41,0–45,0	41,0–45,0
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosuſk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,70
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0–38,0	35,0–38,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjelniſki	32,0–35,0	32,0–35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208,0 9: 209,0
Płaćizna za rożku za wuplodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wowſ za wuplodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Płaćizny rżneho ſkotu na Drježdźańſkich ſkótnych wikach.

8. junija 1936 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenje

Woły: 34

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rżeneje hódnoſće młode	44
Starſe	40
Hewak połnomjaſne, młode	35
Starſe	—
Mjaſne	—

Byki 58

Młódſe mjaſne, najwětſele rżeneje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	38
Mjaſne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 97

Młódſe połnomjaſne kruwy najwětſeje rżeneje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	38
Mjaſne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwětſ. rżn. hódnoſće	43
Hewak mjaſne jałojcy	—

Wowcy: 1004

Najlěpše kormjene jehnjata a młódſe kormjene borany	54 – 57
Srěnje kormjene jehnjata, starſe kormjene borany a derje wuwite wowcy	53 –57
Mjaſne wowcy	47 – 50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	41 –46

Celata: 1274

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	75 78
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	64– 74
Snadnje wuwite	53 – 63
Najſpatniſe	50 –52

Swinje: 2835

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cźežke	55
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cźežke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cźežke	50
Mjaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cźežke	—
Rancy	55

Wobkhodna roſprawa IG-Farbenindustrije ſa lěto 1935.

Pornjo lětu 1934 je ſo w lěcźe 1935 wumoſ do wukraja powjetſchiłk. Wulke ſrědki ſabaſche ſebi pěſtowanje wědomoſtnych pſchepytnowanjow. Dźiwajo na roſrót wobkhoda, je ſo też liczba pſchiſłuſajenych a dźěłacźerſtwa powjetſchiła. Liczba tutych je w lěcźe 1935 na 148 205 pornjo 134 677 kóre lěta 1934 ſtupiła.

Dźiwajo na wobkhodne wuſłědki bě móżno, w ſoſjalnje politiſkim naſtupanju dalſche lěpſchiny poſticzeć. Hromadźe ſ pſchenoſchkom 4,78 (2,08) mil. hr. wucźinjachu zym wobliczi ſo cźiſty dobytk na 56,22 (53,07) miljonow hriwnow, ſ kotreżnoż ſo ſaſo 7 proz. dividendy wudźěla. Na konto reſerwow ſo 3 miljony pſchepiſaja.

Hlowny redaktor Marko Smolerſ w Budyſinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobraſy Arnoſt Dučman w Budyſinje, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smolerſ w Budyſinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyſinje.

D. A. V. 1936 2074. — W ta khwilu tarifna łiſćina čo. 5 płaćł.

Ze Serbow

Njekasanstwo pschi Cžornoboh.

8. junija pschipoldnju 3412 hodžin je njesnaty muzšti w kerkach mjes Rachlowom a Cžornobohom 59letnu žonu nadpadnyl, na semju cžišnyk a wumozowak. Njesnaty je žo potom na stronu Cžornoboha wotkalk. Stóšnik žo takle wopišuje: Najskerje dželacželkemu stawej pschijšuscha, je njehdže 35 lět stary, 170 zm wulki, sažadžity, najskerje nima wušow (Schnurrbart), ma sbrunjene mjeswocžo. Njesnaty běsche w sportskej ciapzy, cžemnym zakecže, spody njeho w módrej bluzy, dolhich cžemnych kholowach, na kotrychž běsche snajmjenscha na jenym kolenu mjesta saplata, w cžornych wyšokich schnórowanskich stupnjach, rěcželesche tudomnu narěcz. Nadpadnik mějesche stare jězdne koło pschi sebi, na kotrymž běsche stara karbidowa latarnja s malym zwětlomjetakom. Schtóž je kluczerja widžał abo schtóž hewak něschto wo nim wě, žo prošny, so by žo pola blischeje polizije, žandarmstwa abo pola kriminalneho wotdželenja w Budyschinje samolwił.

S **Wuczlej.** Tudyschi tšelzy wotměchu saidženu njedželu zwoje letuske prěnje tšelenje wo myto. Na tšelarni žo 148 rajow tšeli a sako žo rjane drohotne myta rosdželichu. Kěsnišli mischtr Oskar Borsch z Khrósčicy dyrbjesche žo tón ras z druhim mytom spokojicy. Prěnje myto wobžadži bur Pawoł Kühna z Njeradzy.

S **Wojerez.** (Swinjaze wiki.) Na zwinjaze wiki bě žo 133 prošatow pschihnalo. Wobkhod bě jara živy, tak so pschebytk njewosta. Ptaczisny pohibowachu žo mjes 15 a 22 hr., sa wubraue twory žo tež hischcze wjazy ptaczesche.

S **Krynhelez.** Smijiza ie 11lětneho Ericha Kulku kuštła. Běsche žo w zynje sthomaka. Pschi wobroczenju zynna sakuženy žo do hólczežoweje nohi. Hólczežowy nan jeho hnydom lékarjej donjese.

S **Muhanczicach.** We Wuhańczizach kóń dželacžerja Millia Eifolda tak mózne do wobliča dyri, so dyrbjesche žo tutón do khorownje dowjesch.

S **Prjejdžan.** (Lobio stupa.) Wo njepschestawanych dešczach je woda we Lobiu w poskledních 24 hodžinach wo ¾ metra wyšche stupiła. Liczi žo z tym, so woda hischcze dale postupi. Djenža so wočakuje, so wona 4 metry wyšche normalneje wyšokosčze stupi.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Kino für Jedermann wokakuje hacž do srjedy jara sajimawy film „Njewidžomny dže pisches městu", z hłownej rólu Harry Piela. Harry Piel je tež režiser tutoho filma. Wón w swoich filmach wopytowarjam kinowa pschezo hódaczko abo něschto, schtóž žo hakle w pschichodze stanje, pokakuje. A tak widžimy w filmje, kak žo Harry Piel k problemom saběra, kak mohł instrument wunamakacz, z kotrymž mohł so njewidžomny sčinicz. Harry, jako wjeselny taxischofer, swojich ludzi wožesche a běsche pschezo dobreje mysle. W jenej nozy mějesche spodźiwnehą muża, kotrehož policija pytasche. Policija da auto sastajicz a pschi tym spodźiwny muž cekny a wostaji swój kofr w aucze ležo. Domoj pschijdžewschi schofer kofr wočkini a namaka spodźiwny aparat. Staji sebi aparat, kiž mějesche napohlad kaž letarska khapa, na hłowu a bě njewidžomny. S tutym aparatom wědjesche, kak mohł spohatnyca. Ma wulke staroscze, kiž je jemu aparat žobu pschinjesł. Widžimy tež znje derje, kak tajny ludźo, kotriž jeho priedy njeje chzyli snacz, jeho jenož jeho pjenjes dla czelesca. Na konzu widžimy, schto ma aparat zanka wosnamjenicz. — W póblanskim filmje widžimy „Jězbu psches dolinu nad Oetzom".

Radio

Serjedu, 10. junija so słyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tačele. 11.40 za bura. 15,15 tačele. 16 konzert. 17,50 sport młodźiny. 19 k zwjatokej. 20,10 pschehlad tačelow. 20,45 hodźina młodeho naroda. 21,15 dujeńka hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert (z Barlina). 8,20 za hospodu. 11,45 za bura. 19,20 konzert. 20,15 hodźina naroda. 20,45 hodźina rudnohórskeje dominy.

Hischcze wažne z dnjoweho programma: Barlin: 20,45 orchestrowy konzert. Wrótkław: 20,45 składby schlesjskich składnikow. Mnichow: 20.45 opereta „Kosakowa njewěsta".

Nadobny a woporniwy syn

„Tole njewjedro hischcze mnoho njesboža a hubjenstwa pschinjese", dwórnischczowy inspektor we Monezach někotrym muzšim powědasche, kotriž staroscziwi a bjes rady w dželarni stejachu. „Djenža rano je hrimanje prudowy swjasł telegrafa na stronje k wjeczoru sniczisko a nětkole straznik želesničneje kolije czišło 114 wosjewja, so je wulki mósł wobschkodženy a so, schtož žo pschewidjecz hodži, njebudže mózno, jeho dlelschi czasb wjazy trjebacz."

Wschitzy mjelczachu, to bě jich wotmołwa.

„Sa hodźinu dyrbi wožobowy czah psches mósł pschejecz, to dyrbi so wotwobroczicz. Kaž žym hižo prajił, z telegrafom njemóžemy czah sadžerzecz. Njeby dha jedyn z was pěschi pisches mósł doschoł, so by pschijědżajemu czahej z czerwjenym zwětłom w latarni warnowaze znamio dał? Schtó žo na to smeri?"

Sako nichtó njewotmołwi. Nichtó se žylnych muzšich njemějesche dosć khrobkosče, w tymle nóznym hrimanju wuricz. Mósł sawěsczje bě hischcze dosć žylny a krutny, so by jena wožoba po nim mohła pschecz, ale kóždy bo bojesche, na njon stupicz.

„Potajkim žebi njecha nichtó smerjcz tutón pucz nastupicz, so by tak mnohich ludzi wulkowak?" inspektor žo hischcze ras woprascha. Sako mjelczachu.

„Tamle dže Dworakez Handrij; mózno, so tón to na žo wosmje", sa khwilu jedyn z dželacžerjow rjekny, pokajujo na pachoła, kotryž z dycha wubežany pschichadžesche.

Dworakez Handrij wschědnische dżela cžinjesche a czežko sakužene pjenjesy tež se zwojim hubjenym khorowatym nanom dželesche. Inspektor mějesche pachoła jara lubo, dokelž bě poskuschny a swólniny k poskuženju; tež nětkole běsche inspektorej k woli, hacžrunje bě njedžiwajo straschneho krimanja hižo daloki pucz schoł.

Duž inspektor biese wscheho pschihotowanja pachokej roseńdżesche, so dyrbi na straschny pucz psches mósł so podacz, so by mnohim zimjenje wutkowak, a wón žo Handrija woprascha, hacž by cžuł wón to na žebje wsacz.

„Dowolcze, knjes inspektoro, so žo na khwilczicžku woikalu?" Handrij žo prascheschе.

Inspektor do teho swoli, hacž runje žo trochu dziwasche.

„Wón cha žebi hischcze z krótka trochu pschekakacz, kóždy cžłowjek lubuje zwoje zimjenje", jedyn z dželacžerjow naspomni.

Handrij žo do jeneje stwy na dwórnischczu poda a hakle sa dżesacz mjeńschinow žo sazo wrócži. Wón bě swólniny, žo na pucz nastajicz.

„Lepje woprowacz zimjenje jeneho, dyžli zimjenje mnohich", to bě jeho rosžudzenje.

Wón chzyschе po koliji želesniju hicz, dokelž bě runje tón pucz najmjenje straschny a najkrótschi. Wón sasnjewcži sebi wulku latarnju z czerwjenym schkleńzami a wia ju do ruki, a poda žo na pucz.

Inspektor wutrobiteho hólza kruch puczа pschewodżesche. Psched rosendżejom žo inspektor pachoła woprascha, hacž žo swoprědka njeje bojał, tak straschne wež na žo wsacz.

„Ně", Handrij wotmołwi, „ja žym Boha wo pomoz prožył sa žebje žameho a, hdy bych ja sahinył, też žwojeho stareho nana".

Pokraczowanje.)

Nowosče z cyłeho swěta

Padaze lětadło wulki woheń sawinowało.

Dotal 5 mortwych w Dubrowniku.

S Dubrownika žo pisa, so je tam póndželu se swjecženjom wojerskeho lětadła žałostne njesboža nastało. 2 wojerskej lětadle nad městom lětaschtej. Nadobo jedne z lětadłom padacz počza a padże do srjedi města w powyschene twarjenje. Pschi tym lětadłowy tank rozteczża a palazy benzin žo po wusčich Dubrowniskich hatkach rosliwasche. W haskach bě runje jara živy wobchad. Mjenjenja shrabnychu też nimobuzujcy, kotriž kaž zwinizy wokolo běhacz poczachu. Tři wožoby žo na mjesczu spalichu a 13 dowjesenu z cžeżkimi wopalenymi ranami njemi do khorownje. Dom, na kotrej lětadło padnu, bě dospołnje wupali. 3 dalsche domy žo z wohnjom cżerpjachu, wobschkodžichu. Kaž z Božim dźiwom njeje wjetscha schoda nastała. Cżełe lětarja a jeho wobchadźowarjo žo z dospołnje spalenehо lětadła wuczahnychu.

Budyske stawniske powěsče

Póndżelu 8. junija 1936.

Narodżili žu žo: 6. 6. Markej Pawołej Schäfrigej, jastwowemu wyschschemu strażmischtrej, žur. — Erwinej Kurtej Gerhardej Dehnstej, wupomhawaczej tepjerjej lokomotiwy, žyn. — 7. 6. Oskarej Alfredej Paulej, wobkhodnemu służobnikej, žyn. — 8. 6. Jurtej Bjarnatej Beckerej, hłukotwarskemu dželacžerjej, dźowka.

Wumrěli je: 7. 6. Gustav Korla August Burghardt, wyschnoscžowy pschistajenz w Khwacžicach, 54 l. — Pschipowědżitej staj žo: 8. 6. Pawoł Kurt Arthur Brabandt, bankowski sastojnik a Hilda Charlotte Sommerez, domjaza dźowka, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Strażensperrung.

Die Straße Wittichenau — Brischko — Maukendorf von der Einmündung bei der Schwarzen Brücke in Wittichenau bis zur Einmündung in die Staatsstraße Hoyerswerda—Bautzen wird auf Grund des Paragraph 34 der Reichsstraßenverkehrsordnung vom 28. Mai 1934 (RGBl. S. 457) hiermit aus Gründen der Sicherheit für alle Fahrzeuge mit einem Gesamtgewicht von mehr als 2,5 Tonnen gesperrt.

Hoyerswerda, den 26. Mai 1936. **Der Landrat.**

Towarstwowske powěstnik.

Jasenca. Kat. Bjesada w Jasenicy wobdżěli so jutře srjedu rano we 8 hodź. při pohrjebje zemrětego sobustawa Jakuba Pjetaša z Hoty w połnej ličbje. Předsydstwo.

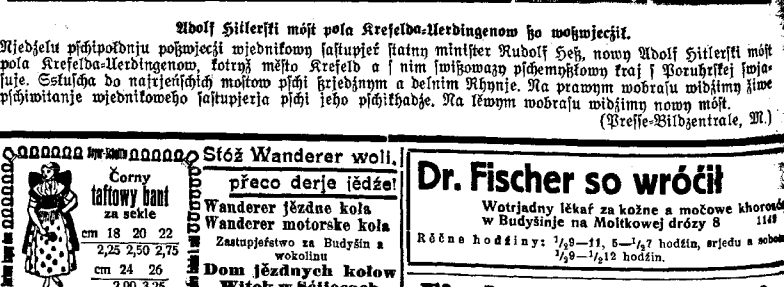

Adolf Hitlerski móst pola Krefelda-Uerdingenow žo wotwjecził.

Njedźelu pschipołdnju pożwjeczi wjednikowy sastupjeŕ statneho ministra Rudolfa Heža, nowy Adolf Hitlerski móst pola Krefelda-Uerdingenow, kotryž města Krefeld a z nim swisowazy pschemyslowy kraj z Porurskej zwjazuje. Sstuscha do najrjeńschich mostow pschi žrjedźnym a delnim Rhnje. Na prawym wobrazu widžimy žiwe pschiwitanje wjednikoweho sastupjerja pschi jeho pschikhadze. Na lewym wobrazu widžimy nowy móst.

(Presse-Bildzentrale, M.)

Nowe serbske knihi:

W Malešecach před 100 lětami

wot fararja Aug. Sykory.
Płaća 0,50 hriwnow.

Łónčko kwasnych hrónčkow

wot M. Nawki.
Płaća 0,50 hriwnow.

Za Božim khlěbom a druhe novele

w. Hendricha Sienkiewicza.
Płaća 0,75 hriwnow.

Serbska kniharna w Budyšinje (Serbski Dom)

Čorny taftowy hant za sekle
cm 18 20 22
2,25 2,50 2,75
cm 24 26
2,90 3,25
Schaaf
1147

Stóž Wanderer woli,
přeco derje jědźe!
Wanderer jězdne kola
Wanderer motorske kola
Zastupjeństwo za Budyšin a wokolinu
Dom jězdnych kołow
Witek w Sčijecach

W Kumšicach čo. 8 su hišče
rěpowe sadženki
dostać. 1146

Míele prochsrěbak
Dostać we wotrjadu. wobkhodach
58,— hać 135,— hr. 246

Štóž w „Serbak. Nowinach" swoje twory njeposkića, nima kupcow abo je njewotbudże. Tohodla njemóże nichtó, kiž ma něšto na předaŕ, to hjaz na wósstku w „Serb. Now." činić!

Dr. Fischer so wrócił

Wotrjadny lěkaŕ za kožne a močowe khorosće w Budyšinje na Moltkowej dróży 8 1149

Róčne hodźiny: 1/2 9—11, 5—1/2 7 hodźin, srjedu a sobotu 1/2 9—1/2 12 hodźin.

Fischerec barbjerńja
chemiska rjedźerńja
dźěła spěšnje, čisće a płaćizny hódno
Njezabudźće na wašu drastu!
Klamy a přijimanje: 1148
Maks Klenke w Kamjencu na Budyskej dr.
w Budyšinje jenož na Moltkowej dr. 2

Přiloha k číslu 132

SERBSKE NOWINY

Wu'oru 9. junija 1936

Rasowo-politiski kurzus w Budyšinje

Nawjedni mužojo strony a wědomosće rěcža pšeco nješto stami pšichipoßkucharjow. Statna akademija sa rašowe a strowotne praschenja w Drjezdžanach je we dnjach wot 6.—8. junija w Budyšchinje rašowo-politiski kursuß sarjadowała, kotryž je wšchém ludowym towarschom pšichistupny. Se wšchěch dźelow Luižy ßo wobdźělniły na tutym wušnamnym kursußu sendźechu. Nawjedni mužojo strony, profesor wyßokich schulow a wjedniuy krajnych wustawow jako rěcžnizy wuztupowachu. Prof. dr. Krampf pschednoschkowy kursuß je sawjedźenjom do rašowych praschenjow wotewri. Rajka wo pschirodnym nastaczu a pschestaczu raßy nikoho wjacy pschepwědźicź njemóże, pschetoż rašowe rosdźele pschiroda twori a je tež schkita. Jenoż ſ namoznymi sahadami móże ßo wola pschirody sniczicź. Dyrbimy jaßnje psched wočomaj měcź, so ludy, kiž nochadźa wumrěcź, ßo pisches wschě sadźewki wukhowaja a mózniße dale wuwija. Prakara swada je, hacź ßo cłowjek we ſwojim waschnju ſ namrěwstwom abo se ſwojej wokolinu twori. Theorija, so ßo cłowjek je ſwojej wokolinu we ſwojim smoßlenju a jednanjach twori, pokhadźa ſ orienta a jeje salożerjo maja wschu pschicznu, so bychu ju sa ktitali, dokelž chcedźa ſ jeje pomozu wliw na wuwicze ludow dobycź a je sa roskład pschihotowacź. Rěcznik nadrobnje spominasche na naprawy sa sdźerżenje nimskeho ludu a jeho namrěwstwa. Tute naprawy ßo wěsto njeßmědźa ſ tym wuczekpacź, so ßo schkodne (negatiwne) wotstroni, ale so ßo lepschiny (poßitiwne) stupnuja a spěchuje. Je bjes dwěla swěsćene, so ßo nabyte (nawukjene) wołebitosće njenamrěwaju. S cłowjekom ßobu sahinu. Rosßudne pak je namrěcznike jadro (Erbmasse), kotrež cłowjek we sebi nosy. Nastacze raßy ßo we lěta dokhim wumicźu [illegible]

Dr. Knorr rěcžesche n[illegible] nazionalsozialistiskej rašowej politiży. Rašowa wucźba ßo wědomosćow dla njeßpěchuje, ale so by ßo praktizy wuskutkowała. Dyrbimy ßo wo to staracź, so je lud ſwojim nadawkam srosćeny. Kóżdy, kiž ßo na ſwojim městnje ſ rosßudnosću saßasi we ludowej shromadnosći jenak wyßoko, wjcho jene hacź ſ hłowu abo ſ ruku dźěła. Schto by nam pomhało, hdyž wěczne hódnoty tworimy, sa někotre generazije nicho[illegible] njeje, kiž by jich wužiwał a je pohódnosćiał. Rěcznik na to jednotliwe wjednikowe naprawy rospominasche, kotrež k spěchowanju strowego potomstwa ßłuża.

Wyschschi knjeß[illegible] rěcžesche wo themje: „Němiti wucź ſ ludu k narodej". Na pułace waschnje wschitke sjewy psched wocźi pschedstaji, kotrež smy we najnowschim czaßu ßobu nawědźili.

Niedźelu rěcžesche prof. dr. Wöhm wo powschitkownej herbskej wucźbje. Możebje najwonni dźědźinsku wucźbu (Vererbungslehre). Możebje spomni na dźědźinske sakonje. Na to wołała na cłowjesku dźědźinsku wucźbu, a rosßuźili, kak daloko powschitkowne dźědźinske sakonje pschirody też sa cłowjeka płacza. Wo praschowanich wobrdźicźiskeje politiki powschitkownje rěcžesche dr. Schulter. Wo herbskich thorocźach, kajkeż kaheń k sadźěwanju thoreho potomstwa wowschija, rěcžesche dr. Catriere ſ Sonnensteinskeho wuźtawa. Rašowy wobraz němskeho ludu a jeho nastacze bě thema jara sajimawego pschednoschka prof. dr. Reche. Wón po historiskim wumicźu w nadrobnoschcźi w němskej raßy rěcžesche. Raßa njemóże ßo jenoż po ſwonkownym poßudźecź, ale wschě woßebitosće maja ßo wobkedźbowacź. Nordiska raßa, ſ kotrejež ßo němski lud sestaja, ma jako hłowne znamjo, so by nješto wukonjała. Jenoż tak ßu wulke wukony móżne byłe. Dźenża póndźelu ßo we pschednoschkach pokhačuje.

Milionar so z khudej kofejownicu woženił

W małej kofejowni w Teheranje ßo khudej Winskej holzy Hilži Moorsmüllerej, kotraž je psched lětami do Persiskeje wucźahła, pucź k ßobu wotewrił, hdyž dyrbjesche ßo w jeſnym awstriskim narodnym mésće kofejownja jejneju starscheju dokha dla samknyć. Starschej, woporaj hospodarskeje krisy, ruku na ßo složischtaj. Jenicźka dźowka dyrbjesche studijum na univerzicze spuschczicź a służbu w jenej restawraziji w Istanbulu (Konstantinoplu) pschijeć. Tola wot tam ju dóńt bórzy wotehna, hdyž korczmar swrěschcź. Hilda bě ßobu[illegible] na, hdyž w ſwojej nuzy służbu jako němsko-jendźelska stenotypistka w jenej persiskej fabrizy namaka. Towarstwo wolijowych wobßedźerjow nowe petrolejowe žórło pola Teherana wotewri, do kotrejež pisarnje Hilżu Moosmüllerej pschesadźichu.

Ras rano, hdyž wona po nowym pschedewsaczu dźesche, widźesche, kak ßo sta dźěłaczerjow wokoło prostych cźajnikow tłóczachu, kotrež w masanej khałupje stejachu. A tehdy w jeſnej hłowje plan nasta, kotryž jejny wožud do ßożownischich kolijow ſwjese. Wona sarjadnistwowemu direktorej namjetowasche, so by ſrjedź pschedewsacza

korczmu po europiskim pschikładze

pschipramił, hdźež bychu sastojnizy a dźěłaczerjo mohli jěcź a napitki tunjo dostawacź a ſwój próżdny cźas pschijomnje pschebywacź. Tutomu namjetej pschihłokowachu a młodej Winjanzy hospodarstwo tuteje nowocźasneje „kofejownje" dowěrichu, kiž ßebi bórzy psches Teheranske mjesy khwalbu nabywasche. S daloka ludźo pschikhadźachu, so bychu ßebi ßo spodźiwajo prěnju Winsku kofejownju w Persiskej ſ jeje nowinami. Winskim pjerźwom a pschitulnym pschehowacom wobhladali. Pjećsadwazyci lět bě wuitojna kofejownisa stara, kotrejž běchu direktaija petrolejoweho towarstwa a pschistaleńzy sarjadnistwa jenak dźakowni sa nowocźasnu hospodu.

Do tejele kofejownje psched někotrym cźasom Jendźelczan pschidźe, kotryž ßebi fabrizne twary wobhladowasche. Wón běsche bohacźi mjes petrolejowymi wulkopjenjeznikami sr. Doudworth, kotremuž w Irakiej wobsedźerne petrolejowe žórła ſtuscheja. Strej Doudworthej ßo pschitulna Winska khofejownja tak sa-lubi, so knjeznu Hildu namołwi, so by ſ nim do Mossula dojeła a tam tehorunja sa ludźi, kotříž pschi petrolejowych žórłach w Iraku dźěłaju, tajke hospodu pschiprawika. Hilda ßebi dowol wuproße a sa krótki cźaß w starym hajskowskim kraju mjes rěkomaj Eufratom a Tigrisom někotre Winske kofejownje nastacu, na kotrej ludźo kaj na wobhladanja hódny dźiw ihladowachu. Mała Hilda Moosmüllerez bu wulka pschedewsacźelka. W Persiskej k nowemu dobremu waschnju ſkuschesche, jenu ſ Winskeju kofejownjow wopytacź a pschi tym někotre ſkowźka ſ pschcerjelnej hospoły porěcźecź.

W małej Teheranskej kofejowni bě ßo błyschcźatny

50 000 wjeledźerjnych starschich w Kölnje.

W Kölnje ßo statne seńdźenje statneho ſwjatka ſ dźěćimi ſohnowanych starschich wotmě, na kotrymž ßo daloko pisches 50 000 wobdźělnikow se wschěch němskich ſupow seńdźe. Wjerschit seńdźenja tworjesche rěcź wjednikoweho sastupjerja Rudolfa Heßa we wulkej ſwjedźenjowni Kölnskich wulkowikow. Na wobrazu widźimy kedźbliwych pschipoßkucharjow.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Boha[illegible]

Treskawac

(Pokračowanje.)

Zastupimoj do klóštra přez šěroko wočinjene wrota a so nimale zakopnjemoj wo črjódu kwičatych prosatow, kiž ze swojej swinjacej maćerju so wukhodźuja pod torožu.

Klóštr też nutrika ma napohlad stareho hroda ze srjedźeńo wěka. Šěroki dwór je plestrowany ze zastarskim hobrskim plestrom. Srjedź dwora strażuje pra[illegible] cyrkwička, kiž ze swojimi šěrokimi wozdo[illegible]tymi formami někak dopomina na hobrsku nopawu. Kołowokoło wobdawaju dwór hospodarske twarjenja a přenocowarnje z dwójnym rjadom drjewjanych wotewrjenych łubjow.

Je připołdnjo. Klóštrske wósły slapotaju z połnych žłobow. Pódla sedźi we khłódku klóštrska čeledź za wobjedom. Hdyž widźu a słyšu, kak kołowokoło wšitko mlaska a tyka, je tež mi hłódniwje... Wučeř mje [illegible]edźe po rjepotatym skhodźe horje na łubje a potom do jědźerńe klóštrnikow. Klóštrnicy naju wutrobnje, haj radostnje witaju. Iguman doma njeje, wón dźe po kraju pučujo přeprošuje hosci na klóštrsku kermušu.

Postrowi naju brodaty starc z milym posměwkom, bratr Mitrofan. Postrowi naju z nic bjezporočnej serbšćinu. Je rodźeny Rus, čemuž so hižo njedźiwam. Po makedonskich klóštrach so mjeńwi z ruskimi mnichami, kaž po juhosłowjanskich městach z ruskimi „wulkowjerchami". Też klóštrski kuchař, kiž smějo naju powita, je někak podobny na Stjenku Rasina. Njejsym so mylił, je to Donski kozak, kiž złożiwši „nagajku" a brónje je so přinał měšawki a so nětko stara wo čełne derjemeće měrnych klóštrnikow. Je po zdaću derje so přiwučił klóštrskemu a kuchańskemu žiwjenju w makedonskich horach, je też — bohužel — přeradźiwši domjacu kuchinju dospołnje so podał pěstowanju ſuhoserbskich jědźow, wo čimž so bórzy dyrbjach na swoju škodu přeswědčić. Klóštrnicy drje běchu po wobjedźe ale w tajkim klóštrje je tajki nadbytk jědźe, zo też za naju noweju přikhadnikow hišće dosahaše. Nanosychu poliwku — wězo z papriku, nanosychu pječeń — wězo z papriku, nanosychu wjerćane jeja — z papriku, nanosychu solotej z boblinow a wězo z papriku. Kak rjenje by było tajke makedonske pućowanje bjez papriki!

Ale hłód paprikowane jědźe nutř čěrješe, byrnjež nutriny bóle so pyrile. Bědźach so rjekowscy z tutym wóhniwym wobjedom a wšitcy swjeci prawosławneje cyrkwje mi bjez hnuća ze sćěnow přihladowachu...

•

Mjez klóštrnikami bě też młódši mnich, nowotnik, wjesoły a přećelny, inteligentny pachoł, kiž so namaj hnydom přidruži jako wjednik po klóštrje a jeho okolinje. Pokaże mi „zwěčku", dołhojtu desku, kiž na dwěmaj powjazomaj wisa před cyrkwičku a tu zastupuje zwón. Tu do Božeje služby zwoluje kemšerjow klepot drjewjaneju hamorow po drjewjanej descy. Klinči to drje trochu dźiwnje a dźiwje, ale runje tak derje abo hubjenje swój zaměr docpiwa kaž druhdźe napominanje zwonow.

W cyrkwi je ćma kaž w pincy. Lěhdy spóznawamy postawy starych mólbow po sćěnach. Cyrkej je prastara. Khowaju so tu dopomnjeńki samo na cara Dušana a krala Milutina. Powědaju, zo je kral Milutin dał klóštr a cyrkej wobnowić. Tola swjatnica je drje tu stała hižo w předkřesćanskej dobje, přetož pytnjemy w murjach powostanki z romskich časow.

Młody mnich naju dale wjedźe do stareje podzemskeje jědźerńe, hdźež na sćěnach su namolowane prastare podobizny staroserbskich kralow. Su wšak bohužel na barbarske wašnje z błóckom znićene. Praji so, zo su to Bołharjo sćinili. Struchly pomnik bjezbóžneje hidy mjez zaslepjenymi bratramił

Južnoserbske klóštry su jara bohate na starych mólbach ze srjedźeńo wěka. Bohužel wšak su tute často khětro wobškodźene. Stož zub časa njeznići, to je cłowjek skóncował z wotpohładom. Najbóle maju postawy swjatych wukałanej woči. Zrědka hdy widźiš tu postawu z njewobškodźenymaj wočomaj. A powědaju so powěsće, zo su to skućili muslmanscy Turkojo abo Albancy z hidu přećiwo křesćanstwu. Tola w nowišim času su skóńcnje wusłědźili woprawdźitych winikow. Nic cuzbnik je zwohidźił tute postawy, wukałajo woči swjatym staroserbskim kralam, ale pobožny křesćanski Słowjan sam to skući. A njeskući to z hidy přećiwo swojim něhdušim kralam ale z přewulkej česćownosće, z přiwěry. Wěri, zo samo molowany swjaty może pomhać bědnemu cłowjekej. Boli-li jeho žołdk, khětř khwata do cyrkwje a wotdrapa swjatemu barby a małty z brjucha. A boli-li jeho wóčko, to swjatemu wudrapa woči, zo by wotškarabanki sebi położił na woči a z tym widźenje polěpšował. Tak dyrbja wbozy serbscy swjeći kralojo woprować swojej woči, zo by makedonski horjan měł sokolacej woči...

Mnich naju dale wjedźe: do klóštrskeje pjekarńe, hdźež pjeku jakny rźany khlěb, do hródžow a khlěwow, kiž wšak su próżne a puste, dokelž je wšón skót wonka na pastwje, do kuchinje, hdźež knježi z měšawku donski kozak, ale so do tuteho knježstwa dźělić dyrbi z přećelnej starušku. Ani w klóštrje njeńdźe bjez wustojneje nježneje ruki žónskeho splaha.

Scyla tajki prawosławny klóštr w Makedonskej njehodźi so přirunać z katolskim klóštrom. Z přeńa njeje tu wjele mnichow. W mjeńšich klóštrach bywa jenoż jenički mnich, we wjetších bywataj dwaj nimo igumana, a jenoż w někotrych jara wulkich a slawnych klóštrach su tři abo wjacy mnichow.

Za to pak je tu wjele klóštrskeje čeledźe: pastyrjo, kucharjo a kuchańki, wotročcy a dźowki a rjemjeslnicy...

žiwjenjoběh sapoczał. Stawišna Hildy Moosmüllerez hišće njeje na tónju. Mona měnješe, so běše jako pschedewsaczelka na wjerschku žiwjeho shoža, tola schtóž ju dženża wopyta, dyrbi jej

lady Doudworthowa rěkaci,

pschetož wona je žo runje jendželskemu petrolejowemu wulkowobsědžerjej wudała, kotryž ju w Teheranje we jejnej prěnjej hospodze wopytowasche. Khuda Winska holza je žo na mokolopuczu psches pschitulnosć stareje Winkeje thofejownje milijonarka a jendželska lady (semjanka) sčzinila.

Sport

Předposledneje kolo w kopańcach wo němske mištrstwo.

1. FC-Nürnberg přeciwo Schalke 04 2 : 0 (0 : 0). Fortuna-Düsseldorf — Rasensport-Gliwicy 3 : 1 (0 : 1).

W Stuttgarće zetkaštej so zańdźenu njedźelu we bojownišću mjenje Adolf Hitler FC-Nürnberg a Schalke 04, zo byštej mjez sobu wukopałej prawo k poslednjej, doskónčnej hrě. Zo budźe to jena z najzajimawšich kopańcow cyleho lěta, bě hižo do hry wěste. Tohodla tež ludźo w tak njesmrěnej ličbje so posołwnje „přiwalichu". Dotal w němskim kopańskim sporće njedosahnita mnohosć zajimcow so při tutej hrě dospě: 78 000 ludźi přihladowaše: a wjele, wjele tysac dyrbješe doma wostać, dokelž zastupnych lisćikow njedostachu. Podamy krótki přeběh hry, w kotrejž dotalny němski mištr poslednich dweju lět swoju krónu zhubi.

Wobě mužstwje nastupištej tak sylnej kaž móžno. Schalke 04 dyrbješe hišće bjez swojeho slawneho mjezynarodneho nadběhowarja Póstgena kopać. Bórzy po započatku hrabnychu Nürnbergscy zmužiše wotežki a wužichu z tym taktiku „hórnikow", kotřiž nocheychu tak prawje z kože wujěć, ale radšo wočakać a potom raz ofensiwu po ofensiwje do strony Nürnbergskich wrotow wjerhać. Ale poradźiło so jim to njeje. W prěnjej połojcy bě jich sydm rožkow za Nürnbergskich a jenož dwaj za Schalke 04. To hižo jasnje wobswětla nadknježstwo haverskeho mištra nad mištrom westfalskim w prěnim połcasu. Do přestawki njetřěli žana strona ani jeneje branki.

Po połcasu so skónčnje „hórnicy" zhrabachu, dopomnjejo so na to, wo čo tu dźe. Čišć před wrotami množstwa Schalke 04 popuści a přesuny so na druhu stronu k njeluboznemu překwapjenju koparjow we FC-Nürnberg. Brankač Nürnbergski Köhl storhny hnydom po změncy hórnikej Urbanej bul z nohi, jako chcyše do wrotow prasnyć. Zbožo zezda so na bok Schalke 04 khileč. Ale nadobo bu kónc. W 14. mjeńšinje sadźi Friedel, Nürnbergski srjedźny nadběhowar, bul do wrotow: 1 : 0 za Nürnberg. Přihladowarjo, dotal jara objektiwnje hru sćěhujo a jenotliwe wukony koparjow bjez falša wotwažejo, so nětko tola za haverskich koparjow zahoriechu. Ale hra hišće njebě skónčena. Husto zdza so narunnanje za Schalke we wrotach Nürnbergskich bimbolić, ale z fantastiskej wustojnosću wotražowaše Köhl wšě wutrěle, kotrež hórnicy do jeho „swiatnicy" funkachu. Budźe to nětko 1 : 1? Třeli Schalke 04 swoje wrota abo nic? To prašenje zhubaše po mozhach 78 000 přihladowarjow. Tu sta so nawonk: 5 mjeńšinow do kónca powyši zazo Friedel wunsłeše na 2 : 0 za FC-Nürnberg. Schalkowski skitaŕ Bornemann bě — njezbožowny přinad — Friedla natřělił. Bul wotskoči wot nieho w smužcu k swojim westfalskeho mištra. Friedel khětř za nim a bul dosćahnywši kopny nimo Mellagi do branki. Wězo so nětko Schalke 04 zadwělnje wobaraše a z mocu nadběhowaše, ale hjez wuspěcha. — Njetrjebam lžeć, hdyž praju, zo je dobyła lěpša druzina a cyłkownje bólo w sebi skrućena. FC-Nürnberg ma najlěpše wuhlady zdobyć sej lawrjenc lětušeho němskeho mištrstwa. Za dwě njedźeli — snano w Barlinje — budże wo to dyrbjeć kopać z Fortuna-Düsseldorf.

*

W Drježdźanach stejěštaj sebi Fortuna-Düsseldorf a Vorwärts-Rasensport Gliwicy napřeco. Zo bě jenož 15 000 přihladowarjow přišło, je wina najskeršo toho, zo sebi wjele ludźi myslešе, zo Fortuna (mištr z lěta 1933 tak a tak, a zo lohcy Gliwičanow zbije. Ale tomu tak njebě. Wězo je Fortuna z dobyćerku, ale lohki bój to na žadyn pad był njeje. W prěnjej połojcy kopaše Düsseldorfske muzstwo spodźiwnje słabje. Hdy by Slezyski mištr njeměł telko njezboža, njeby Fortuna była z dobyćerku. Jedyn ze Slezakow, Josefus, złama sebi w prěnjej połojcy ruku, to bě njezbožo nic jenož za Josefusa, ale za cyle muzstwo. A tola třeli w 14. mjeńšinje Gliwičanske muzstwo prěnje wrota: 1 : 0. Třele bě prawy zwjazkowy Pišček. Po přestawcy třeli pak Zwolanowski prěnje wrota za Fortunu. Tuta branka zebra Gliwičanam měr. Pol hodźiny pozdźišo třeli Nachtigall druhe a krótko před kóncom Kobierski třeće wrota za Fortunu. Hakle napřeco zesłabjenej druzinje Gliwičanow zamó Fortuna dobyć. Fortuna (zbožo) bě na stronje Fortuny z Düsseldorfa.

Nowy němski rekord w dalokim skoku.

Wilhelm Leichum postaji při jubilejnym swjedźenju sportoweho towarstwa VfB-Jena w Jenje nowy rekord w dalokim skoku. Skoči 7,76 metrow. Dotalny rekord 7,73 metrow.

Hana

Sedźi pschi wokniešchku swojeje niskeje thježi a hlada pšches wokno do wšy; po hobźinach jenož wob dźeń. Hewak je na swoje lože swisana. Dawno je hižom swoje wósomdźesaćlětne narodniny swjeśiła. Hižo swoje wósomdźesaćlětne narodniny wošwjeśiła. Jo mjeswocza swjećitej.

Starschich ludźi, tiž nimo wokna thodźa, sejnaje. Młodźinu je wotesnała. Schto je tola wscho wokoło njeje semrěło. Do koła wokoło wschitkjo žuboda. I kotrymiž běšche w swojich młodych lětach snata. Lońsche lěto žu poslednjeho i cžiródźiczki tych thowali, tiž běchu i njej psched konfirmazijskim wottarjom stali. To ju bolesche; nětk je hischcze jenicka.

Jejne mysle du mrócio do zaidźenych cžakow. Kak wiele ludźi je tola hižom snała. Hai, wošebje wona. Mějesche saśim sa wjesne swójby. Tuž snajesche dźěcow a wowki, cžety a wujow a zyse pschecjelstwa. Hdyž stary knjes farar w znatkownych knihach swójbne wosstejnosće žaneho wošzadneho iaśnje bošeš wopisane niesnamaka, wobrocži žo na Hanu, a wona jemu wscho hacž nanajdrobnischo treskadźe.

Sa nowische podawki žadyn pomjatk nima. Ale schto je wješ a jejnych wohbderiow potriechiło, to derje hischcze wě. Kóžby woheń, kóždu cžeżku khorosć we swóibie, cžežke niewjedra, krupy a śmjerśi a schtož hewak burśi a wjesny lud podeńdźe, ma hischcze we pomiatku. Powjeda rady, kak je jako schulerika holza psched wiac hacž 70 lětami staremu kantorej žobu napschecžo bała, hdyž do wohady wschciahny, a kak je žo 1858 wulki swón pokwiecžił, hdyž běsche prjedawschi rosleśak. Swoje knihi, cžischcane a wupane, se schulskeho cžaża hischcze khowa a i wěsći hordoscžu pokasuje, kak rjenje je nětkhy pisała. Sserbske schtuczki a pěsnicžki je schulskich lět móże dźensa hischcze.

Po jejnym nětcžišchim nanohladze je nětkhy rjane holicžo bała. Mudała pak so njeje. Cžohodla niz, nichtó njeshoni. Dawno wumrěty wjeśnjan ras sa tym žo pralschecž pocža. Tola spěchnje jeho wotpokasa se ześwami: „Ty śiu wěcžnje stara bambora był." Je mi tak, lo je w młodych lětach wot młodzenza njeśwěru shonika a lo je nětkhi shtyk hórkolesce pschecžiwo mužam w jeje wutrobje jawostał. Swoju macj, tiž tej 30 bozpě, je i hnujazej dźěcźazej luboscžu lubowała a pytała a hladała hacž do wudnchnjenja. Dźenża radny wo njej powěda. Njesabywa ženje prajicz macj i wulkeho wjeśnjeho kubła była a so je jenoš bošcž pohnuła, so thěkarjej wudacž.

Po macžerinej śmjerśi je i bratrom a je hospodarika; cžłowjekaj runje tak lubaj a njježitaz kaž wona žama. Bratr Pětr bě w zrjadnych wšy tam i pomozu, jenož śwojeho wujitka ke dnju njemješe. Ras jemu knjes farar se žortom radźeshe: „Pětr, hraj tola w loteriji, dha móześch wjele pjenjes dobyć. A pschi trm žnano nětkajke kroschki jeho zyke samoke wucžinjachu. Pětr bě tola najbohatschi cžłowjek w kei wšy, dokelž mějesche pschi wschej thudobje wšitko dosć. Běsche w druhich wšach nětchto wobstaraci, bežesche. Na taikim hiczu jeho Boża ruczka saja. W male zylu nóz wonka na mjesy leżesche, hacž jeho ranje namakachu a na pol mortweho domoj pschinjechu. Hanu jeho śmjerśi zara rudźesche, a dženża hischcze žebi porokuje, so je jemu tehdom dała hicz.

Ssotra je nětkhaje 15 lět młódscha. Hacžrunje nětko tež hižom pšches 70 lět, rěcži Hana husto hischcze wo tej „holzy". Psched nětkotrymi lětami žo do Bautzina hotowasche. Ssusedźinka žo jeje praschesche, cžehodla tam dźe. „Holza dyrbi nowe stupnje měcź, tuž dyrbi žobu." Tej žotra je po swojim waschnju kaž Hana. W žuždźitwje bydleshe hubjeny cžłowjek, žamatar. Mona jemu na wschě 30 lět domjaze dźěcko a jěsći bjez dźak mšdy wobstara a husto je śwojeho hornyczka do lože tydasche, hdyž žo jej jeho jěsći pschesnadne dosć. Haj, tajšy woni su: jenož so móža druhim dawaci, sebi samym nětchto wostanje, wo to śebi starosće njeczinia.

Žadyn pohrjeb we wšy, hdyž njeby i thježi wenka kaischcu leżał, žadyn kwaž, hdyž njeby namoženy abo niewjesta male wopomnjeńcko dostała. Nětkole hetru njedostatk pjenjes jara cžisćeći, ale sstorżbow tam nieśtychich. Teiu wěra je, so Bóh jeju njewopuschcza. Ssotra hischcze husto pola druhich ludźi nomha, ale je płaczene dyrbi žo jej žódyn ras nichinuczisć.

Hana snaje wschitke stare serbske waschnja, tej pschi wěrji. Tola tutych pschiwěrkow nieshonich. Khowa je w śebi kaž nětchto świate. Cžehodla, niewém. Mjesto śebi, so žo boji, so mohł nětchto śmech i tym měcź, a to njesmě być. Pschiwěra je wot wowki a wot macžerje namrěta a płaczi jej tohodla sa nětchto świate.

Wšitki je cžaš, so budźemy tutej žotrje i jeju thježi na pokrjeshischczo pschewodźeli. Tam stei derje inseraty pschetož ta wulki dźěl wošadnych domow kaischcži a krowa žotra to hischcze cžini. Jeju thježka śteji blizko pola Božim domje. Tam bęschtej Hanje tódzu niedźelu. Tu jimaj pesledźnja komerka a Boži rai žanej zulej wolje niebudźetej. Naš pak budźe potom wupróżdnjeny domczk k jeśnjwnym myslam namahacź, pschetož kaiž śwójba, tiž mějesche wschitke poczinki serbskich bur wieśnjanow, wjazy we wšy njeże.

Hamtske wozniwjenja z Budyšina

Kirschenversteigerung.

Die Kirschennutzungen an den Reichsstraßen und Landstraßen 1. Ordnung im Bezirke des Straßen- und Wasserbau-Amtes Bautzen sollen wie folgt versteigert werden:

Straßenbaubezirke Bautzen-Nord und -Süd: am 13. Juni 1936, 10 Uhr, im Gasthaus „Gärtnerbörse" in Bautzen;

Straßenbaubezirke Bischofswerda und Wilthen: am 15. Juni 1936, 11 Uhr, im Gasthaus „Zur Goldenen Sonne" in Bischofswerda;

Straßenbaubezirke Pulsnitz, Kamenz und Königsbrück am 11. Juni 1936, 9 Uhr im Gasthaus Stadt Dresden" in Kamenz.

Zu den Versteigerungen werden nur Käufer zugelassen, die sichere Gewähr für sachgemäße und pfleckliche Behandlung sowie für ausreichende Bewachung der Bäume bieten. Ueber die Pachtstrecken erteilen die zuständigen Straßenbauinspektoren und die Abteilungswarte nähere Auskunft.

Der Vorstand des Straßen- und Wasser-Bauamts.

A też tójšto hosći ...

Přez polojcu klóštrskich městnosćow su přenocowańnje za hosći. Kóždy pućowař je tu radłubje witany a móże tu do syteje wole so najěść a nasnać a powotpočować. Husto měšćenjo z juhoslowjanskich městow swoje prózdniny přebywaju w někajkim rjanym klóštrje wysoko na horach. Klóštry bywaju zwjetša bohate, maju dosć kraja, nolow, pastwišćow, skota a čeledźe, wone z hospodliwosću njewokhudnja. A nimo teho, kóždy hósć před wotkhadom při zapisanju do knihi hosći też wěnuje někajki pjenježny dar klóštrej. To so tak sluša kaž na serbskim kwasu dar kwasnemu nanej. Darmačkow je jara mało a ći klóštr njeskhudźeja.

Klóštr so runje hotuje na swoju „slawu", na kermušu. Kóždy klóštr tu jara swjatočnje woswjećuje dźeń swjateho, kotremuž je wěnowany. Klóštr Treskawac ma za škitarku Mać Božu a tuž też swoju kermušu swjeći na Marije naroda. Tajka klóštrska kermuša bywa přeco wulka wěc. Putnikarjo, lud z daloka, šěroka přikhadźa, přetož je to wulki ludowy swjedźeń nic jenož z wulkimi božimi službami ale też z hosćinowanjom a rejemi.

Dokelž je před samej kermušu, je klóštr hižo khětro polny luda. A přecy dalši přikhadźeja. To wušudže wšo šćeboce, spěwa, haruje po łubjach a po dworje. „Klóštrske" žiwjenje to njeje!

Lězemy skónčnje na nowu zwonicu, kiž je natwarjena nad torožu. Tu so ći poskići bajkojty wuhlad na wokolinu. Kołowokolo šěre dźiwnje rozpukane skały so šerja. A mjez nimi so zelenja hórske pastwišća, po kotrychž so pase klóštrski skót, běle wowcki a płowe kruwy a dale po skalach čorne a šěre kozy.

Kołowokolo pak stražuja skalne hobry wulkotneje makedonskeje horiny ...

(Pokračowanje sćěhuje.)

W Krollowej operje w pożedźeni statneho jejma w Barlinje žo pondźelu pschipoldnju žwjatočne wotewrjenje VI. mjezynarodneho gmejnskeho kongreża sapoča. Na prawym wobraźu widźimy statneho ministra dr. Frida pschi jeho postrowjazej narěczi, na lěwym sastup do Krolloweje opery, i thorhojemi němskich mštow pyschenych.

((Scherl Bilderdienst, M.)

Z 35 narodow na VI. mjezynarodnym gmejnskim kongrežu w Barlinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 133 | Budyšin — Srjedu 10. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

110 morwych — 4118 zranjenych

Němski wobkhadowy minister dźěluje: „110 morwych, 4118 zranjenych su w sandźenym tydźenju woporły dróhowego wobkhada w Němskej. Město, hdźež jěchała trubja, połasuje, so w nim autaŕ a motorowy koleźaŕ njewobkhadnitwje jěchjetaj a so so pichi ludźo wopaćnje sadźerža."

Pohrjeb wyššeho dźesatnika Krauße

Póndźelu popołdnju je so w swojej domisnje Ruhsterske pola Paßawy w Bayerskej wyschichi dźesatnik Ludwig Kraus k rowu donjesł. Wón bě hromadze se schefom generalneho staba wojerskeho lětarstwa, generalnym leutnantom Weverom w Drježdźanach lětarsku smjerć namakał. Wokrjesne stronje formazije běchu z korhojemi a wěnzami pschichće. Němske lětarstwowe ministerstwo běsche wotpósłanstwo pósłałko Kompanija lětarjow z Neubiberga w Hornjej Bayerskej morwemu towarschej poslednju česć wopokasa.

Po poručnoschi němskeho lětarstwoweho ministra a wyschscheho roskazowarja lětarskeje mozy wyschschi lětarski kommanděr w V. lětarskim wokrjesu generalny major Felmy lawrjenzowy wěnc k rowu położi. We swojej rěči riekny, o móže so hódnosći semrětkeho hižo i teho hóńcaŕ, so so wěcże naibubjetschi wojak schefej generalneho staba lětarskeje bronje jako monter nieschidawa. Wěnan położichu so też w mjenie němskeho lětarskwowego ministerstwa, w mjenje kameradow Staakenskeho lětanischcza a w mjenje župneho nawjedźerja Wächtlera.

Mjezynarodna rjemjeslniska konferenca w Frankfurće n. M.

Sobotu j němskim rjemjeźlnikam sjědom w Frankfurće je so mjezynarodna rjemjeźlnikla konferenza wotměła. Mimo němskich rjemjeźlnischich zastupjerjow wobdźěli so na niej zastupjerjo f Belgiskeje, Francowskeje, Italiskeje, Juhosłowjanskeje, Norwegskeje, Schwedskeje, Danskeje, Finskeje, Islandskeje, Awstriskeje, Pólskeje a Schwajzarskeje. Němsku zastupowaše němski rjemjeźlnisti mišchtr Schmidt. Pschedsyda běsche profesor Burenzo f Roma. Konferenza wosrjewi, so je so mjezynarodna centrala k studowanju rjemjeźlnischich praschenjow se sydłom w Romje pschiprawiła. Nowa rjemjeźlnikla konferenza so w Zürichu seńdże. Profesorej Burenzej so porucźi, so by konferenzu najpoźdźischo nazymu 1936 swołał.

Nowy francowski zwonkowny minister so z Edenom zetka

Francowski zwonkowny minister Delbos chce wschitkich diplomatow, kotřiž Francowsku w europiskich krajach zastupuja, w bliźischich dnjach porjadu do Parisa swołacź, so by so z jich rozprawow wo nětčišchim europiskim położenju powucził. 26. junija so wón k zhadźowanju rady Swjatka ludow do Genfa poda. Kaž so powě, najskerje ministerski president Léon Blum z nim sobu pojědże.

Kaž pak so w francowskich nowinach pische, so Delbos pched tym z jendźelskim zwonkownym ministrom Edenom zetka. Na tuto setkanje so wulka ważnosć kładze, dokelž na zwonkowne ministerstwo w pschesjenosći z ministerskim presidentom Léonom Blumom pjecza wotpohlad, **w prašenju italsko-abeźynskeje stadły we wulkej pschesjenosći z Jendźelskej postupowaći.**

Přeco nowe strajki w Francowskej

W Parisu je 200 000 twarskich dźěłaćerjow do strajka stupiło, w połnocnej Francowskej pak su so dźěłaćerjo podłopkow strajkowazym pschidružili. Ličba strajkowazych w połnocnej Francowskej so na 400 000 woblicza. W Belfortskim wokrjesu su so strajkowazy a dźěłodawarjo zyle dojednali. W druhich francowskich městach pak so nowe strajki sapoćinaju.

Jednanja w Parisskej metallowej industriji njejsu tak wuspěšne, kaž běsche so wočakowało. Dźěłaćerjo so hischće z pschiwolenjemi dźěłodawarjow połnje njespokojeja. W Renaultskej dźěłarni hischće nědźe 32 000 dźěłaćerjow strajkuje. W Citroenskich dźěłarnjach so dotal njemóžachu dojednać. W Lavalettu běchu zbodotu sašo sapoćeli dźěłać, tola dźěłaćerjo někto do nowego strajka stupichu a dźěłarnje wobkładžichu.

W twarstwje wschitcy dźěłaćerjo strajkuja. Strajkowe hibanje je so tež na 10 000 pschistajenzow samoćerskich towarstwow, na krawskich pomocnikow a na někotre kofejownje rozšěrilo. Wschudźe dźěłodawarjo se strajkowazymi jednaju. We wulkich kupnych domach pschistajenźy hischće njejsu pschestali strajkować. Konjenźy pomozny wulkich wobdźěłarnjow koni je někto też swoje žadanja sapodali a sa 48 hodźin wotmołwu žadaju.

W provinzy je so strajk tehorunja rozšěrił. W połnocnej Francowskej su dźěłaćerjo někotre wulke batwmowe pschadownje wobkładźili. **W Rouenje** dźěłaćerjo plunarnje strajkuja. Jeli so hač do wutory wječora k dojednanju njeběźdže, wobydlerstwo wot hrjedy pluna njesměje. Wutoru tam też wotwožowarjo wotpadkow strajkowachu. Strach je wulki, so też pschistajenźy dróhowe železniźy sapoćnu strajkować. **W Bordeauxu** dźěłaćerjo mnohich łódźetwarjerjow strajkuja. Tamnischej chemiskej industriji tehorunja strajk hrosy.

Na druhej stronje pak su so w Parisu a wokolinje kaž też w druhich stronach we wschelakich dźěłarnjach zyle dojednali. Dźěłaćerjo su so na swoje dźěło wróćili. **Powschitkownje pak je nowych strajkow wjazy hač skónčenych.**

Pola wulkeje rosešłarnje nowin Hachette so hischće njeje dojednali. Tehodła hischće njeje móžno, Parižske nowiny do provinzow słać. Hačrunjeź so za cyłk strajkowanje njeje zdało, so by było sastaranje z zyrobu khutnje wohrożene, su so twory hižo tak podrožiše, so dyrbjesche policija hižo w 200 padach dla pschedroženja zkhostać. W francowskim knježeństwje běchu so pondźelu z wětšinu nadźijeli, so so wutoru sašo powschitkownje z dźěłom sapoćnje. Někto pak su nadźiju hižo na konc tydźenja wotstorčili.

Léon Blum chce 40hodźinski dźěłowy tydźeń zawjesć

Pod pschedsydźiwom presidenta francowskeje republiki so wutoru dopołdnja knježeństwowa rada a popołdnju ministerska rada wotmě. Knježeństwowa rada je wobsamkła, so hischće wutoru w komorje někotre se zakonskich nacźiskow pschedpołoži, kiž su so w knježeństwowym wosjewjenju sandźenu zobotu mjenowałe. Mjes nimi su nacźiski wo 40 hodźinskim dźěłowym tydźenju, wo saptacźenju dowola dźěłaćerjow atd.

Krótke pohladźenje francowskeje komory.

Pohladźenje francowskeje komory wutoru popołdnju zenoź 30 minutow trajeshe. Ministerski president Léon Blum napředy skótka wo jednanjach mjes dźěłaćerjemi a dźěłodawarjemi rosprawjeshe. Potom pschipowědźene zakonske podłohi pschedpołoži a namjetowasche, so by so wobeběh wubjerk 33 zapósłanzow k pruhowanju nacźiskow postajił. Léon Blum pschilubi, so budźe so komora hižo schiwórki se zakonjemi zaběrać. Wjetschina komory namjetej ministerskeho presidenta pschihłosowasche.

Němsko-brasilske hospodarske jednanja.

Brasilske knježeństwo je pschi spočatku tuteho léta nimale wschitke swoje wikowarske sćěrjenja wupowědźiło, mjes nimi też wikowanske sćěrjenje z Němskej. Jednanja wo nowym wikowanskim sćěrjenju su so na to bórzy sapočzałe.

Čežke straikowe njeměry w Torunju

W Torunju pcla Póznanja pondźelu strajkowazy dźěłaćerjo a policistojo do so srašychu. W hamtskej rosprawje so wosjewja, so su so pschi roschnacźu demonstraziskeho cźahna někotři wobdźělnicy zranili. Jedyn muž je na swoje cźežke zranjenje wumrěł. Policija je schtyri wosoby zajała. S kruhym pschepytowanjom maju so schkarazy wuhladźeć, kotřiž spytaju mjes dźěłaćerjemi pschi sjawnych dźěłach njeměr naćinić.

S privatnych powěsćow z Torunja so zhoni, so je so do policistow z kamjenjemi mjetalo a z revolwrow strěłało, jako spytachu demonstraziski cźah rospuschćić. Privatne powěsće też wo zranjenju policajskich sastojnikow powědźa. Někotre sejmlnjene patrouille po dróhach khodźa. W mjesće sašo měr knježi.

Van Zeeland belgiske knježeństwo sestaja.

Kaž so z Brüsela powě, je ministerski president van Zeeland nadawk wutworjenja noweho belgiskeho knježeństwa pschijał.

Italske knježeństwo so přetworiło

Wutoru popołdnju je so italske knježeństwo na zakładze kralowskich dekretow pschetworiło. Najważnische pschemjenjenje je, so je dotalny propagandowy minister hrabja Ciano zwonkowne ministerstwo pschewza.

Mussolini je ministerstwa spuschćił, kiž je wot januara 1935 wobsedźiło sastupował. W nowym italskim knježeństwje su dotalny propagandowy minister hrabja Galeazzo Ciano zwonkowny minister, dotalny statny sekretar w korporazijskim ministerstwje Lantini korporazijski minister a statny sekretar w kolonialnym ministerstwje Lessona kolonialny minister. Dotalny statny sekretar w propagandowym ministerstwje Alfieri bu propagandowy minister.

Dotalny statny sekretar w zwonkownym ministerstwje Suvich je próstwu sapodał, so by jemu tuto sastojnstwo złožił. Kral je do jeho próstwy zwolił. Na Suvichowe město stupi nětčišchi italiski pósłanz we Warschawje Bastianini. Mussolini je so Suvichej za jeho schtyriletne kubłanje z listom dźakował a jemu dźěłk, so je za njeho nadawk wulkeho dowěrjenja zhował.

Najwjetše pruhowanje za italske wójsko so wočakuje

Italske nowiny su w poslednim cźasu pisałe, so su hrědki italskeje mozy na kóždy pad w rjedze. Najskerje je to dowjazowało na pomalke zbližowanje mjes Italiskej a Jendźelskej pisało. K powschitkownemu pschekwapjenju staj so w italskich nowinach njedźelu na napadnym městnje telegrammaj mjes Mussolinom a marschallom Balbom wosjewiłoj.

Marschall Balbo jako roskazowaŕ nad italskimi wojakami w połnocnej Afriji wo wulkej paradze swojich domisnischich a jeneho domorodneho wojerskeho swjatka rosprawja. We telegrammje hischće stej, so su wojaźy w swojim wschědnym khutnym wuwuczowanju **najwjetschu pruhu wočakuju** swojeho wojerskeho ducha znowa wožiwili a so su tunje kaž na dnju mobilisazije za wulkosć wótzneho kraja ke kóždemu appellej hotowi. Mussolini je so za tutón telegramm dźakował.

Stejišćo Jendźelskeje w abesynskim prašenju hišće njejasne

W jendźelskim delnim sejmje je so wo abeźynskim prašenju rěčało. Statny podsekretar lord Cranborne rjekny, so w tu khwilu hischće njemóže wo politiźy rěčeć, kiž chce Jendźelska na shromadźiznje Swjatka ludow zastupować. Wo położenju w Abeźynskej Cranborne źdźeli, so jendźelske knježeństwo hischće njeje žaneje powěsće dostało, hač Italcenjo po wobsadźenju Addisa Abeby, Harrara a Diredawy hischće wjetsche dźele Abeźynskeje wobsadźili. S rosprawow z wjezorneje Abeźynskeje withadża, so je mjes gallaskim spłahom a amharskim wobydlerstwom k wjetschim njeměram dóschło. Dokelž su w tamnischich dźělach nowe njeměry možne, staj so jendźelskaj konsulataj w Mesy a Madźiju samknjoj.

Spaniska póslanc·two w Moskwie připrawi

Schpaniska ministerska rada je w swojim wutwornischim pożedżenju wobsamkła, so wurjadny kredit k pschiprawjenju schpaniskeho pósłanza w Moskwje pschiwoli. Finanzny minister wosiewi, so Schpanitka po wujaňenju pjenjeżneho praschenja sa nětkle bżeżacy dnjow w Moskwje swoje diplomatiske sastupjeżischo wotewri.

Cyrkwje maja so zhubić

Plany jeneho schpaniskeho měschczańskeho sarjadnistwa.

Wjednistwo pschiwižowarjow ludoweje fronty, kotrež ma w měsce Murcia měschczańske sarjadnistwo w rukomaj, je żej wotmyślilo, wulku fahrodnu dróhu natwarić, pschi czimż měle so klóschtr Kapuzinow, klóschtr Santa Clara, konwent macżerje Bożeje a zyrkej Santa Catalina potorhać. Tute wotmyślenje je mjes ludom wulki pohórschć sbudżiło.

Jendżelscy wojacy w Palestinje raznišo postupuja

Wo puczu k Jerichu do Jerusalema so karawana automobilow k kamjenjowej barrikadu sadżerża. Hdyż dyrbjesche sastacj, so k stżelenjom nadpadże. Autam pak so poradżi nadpadnikam wuczeknyć.

Żidowska kolonija Hatikwah je so wospjet nadpadła. Tón króć nadpadnizy k tjoch stron pschirdżechu. Policija nadpadnikow k maschinskimi stżelbami wotrany. **Jendżelscy wojacy nětko raznischo pschećiwo bżeżiarjam postupuja.**

W poślednich dnjach su so wojerske wotdżelenja sesylnike. Sżyła dwě jendżelskej brigadze w Palestinje leżitej. Wjetschemu arabskemu městu Jeninej je so wojerske zbromadne khłostanje napokazało. Město dyrbi 550 puntow (6 500 hriwnow) pokuty sapkazyć. Wjetschina zobustwowu arabskeho komiteja je so do wuhnanstwa wotwjedła. Tehodla komitej skoro sżyła njemóże dżełacj.

Wschitke wudawanja, so chże wyschschi kommizar w Palestinje pschicżahowanje żidow pschetorhnyć, so hamtsky jako wopaczne wospnamjenjeja. Póndżelu je so pschi Jaffskich wrotach w Jerusalemje napdad k bombu sfucził. Stuczerja dotal njemóżachu wuslědżić.

Położenje w Palestinje so hišće priwótra

Nowy jendżelski kolonialny minister Ormsby-Gore je wutoru prěni króć w delnim žejmje rěczał. S jeho rěczu so wobkruczesche, so je so położenje w Palestinje znowa zhubjeńschiło. Wyschnoscje dyrbja w mnohich dźělach kraja njepschestawazym nałožnosćam wobarać.

Sapóžkarz Locker-Lampson so wopraschа, hacż chże kolonialny minister něchto czinić, k czimż by so Jendżelskej njepschecżelska italska propaganda sastajiła, kotraż so w arabskej rěczi pseches radio rozschérja. Kolonialny minister na tuto praschenje njewotmolwi.

Židowski napřećiwny boykott w Palestinje

Arabojo w Palestinje židowske twory boykottuja. Póndżelu so židźa k napschećiwnym boykottom pschećiwo Arabam sapoczeli. Wikowarjo židowskich seleninowych wulkowikow w Jerusalemje seleninu arabskeho pokhada njekupuja a żadaju, so by so pschi seleninowych pożełkach dopokazało, k wotkel so selenina podawa. Żidża chżedża so na tuto waschnje hospodarżiz hischcże bóle wot Arabow wuswobodzić. To pak Arabow wěsce znowa żylnje roshorja.

Président Nikaraguaskeje so do wuhnanstwa podał.

Dla politiskich njeměrow w Nikaraguwje je so tamnischi president dr. Sawaja rosbudżił, so so dobrowólnje do Salwadora do wuhnanstwa poda. Přiedy hacż wotpuczowa, Sacasa presidentowe smutskownemu ministrej dr. Julianej Irisejej pschepoda. Wutoru mjesche nikaraguaski kongreż natřiwilneho presidenta wuswolicż, kij ma żwoje sastojnstwo sastawacż, dóniż so lětża presidentske wólby njewotmětja.

Wusudźenja

§ Dwaj pschekupanaj paduchaj spytachtaj je ... hatkym saprěwanjom żwojemu pothkotanju wucżekn... nyć. 35 lět stary Hermann Khěžnik k Wbohowa a ... nje tak stary Oskar Albert k Holeschowa pola Njeswa... czidża, wobaj hižo pokhłostanaj, běschtaj 7. oktobra 19... k jenym żedlarskim mischtrom w Rakezach dla bo... żtomy sa zhotowenje żtomjanych matrazow jednako... Pschi tutej sktadnosczi běschtaj hromadże 2 tornistraj a ... wjetschi kruch kože pokradnyłoi. Hižo druhi dżeń K... nik żedlarskeho mischtra znowa wowrta a pschi tym ... mu dalschi kruch kože a kožanu schulsku tołchu pokra... Napożledku běschtaj Khěžnik a Albert wjecker 13. ... tobra pó czmie do Rakez pschischtoj. Albert bě żo je ... dżelarskim mischtrom do rosmokwy puschcził. Khěžnik ... mjes tym njenapadnie do mischtroweje dżełarnje ... a wot tam pżesnżku maschinu wotnjeże. Se żwojim ... tom żebi ju wotwjeże, zkowa ju najprjedy pschi bro... wej hromadże a posdżischo ju do Budyschina dowie... łódżeł ju za 75 hriwnow pschedo. Kupżej pschi tym ba... biesche, so je maschinu wot rěmiskeho mischtra a ... ułaczeny jsót pschijał. Pokradnjenu kožu a schulsku ... schu bě hoscenzarjej w Sarečku pschedał, so by ... boje pschedał a j wunoschka żebi jeho dołżnu worczi... wotczahnył. Sworżdka wobaj wobwinowanaj pa... schtwa saprěwaschtaj. Hdyż pak kriminalny kommis... Wachs wobeju saja, pokradnjene wězy w dżerje a ... Khěžnikez żynowej żwój wschelake kruchi kože wuhlad... żo żwojeho pałoschenja wuznaschtaj, so staj wězy ... żudnikom pak nadeho wudamaschtaj, so staj wězy ... j dżełarnje żedlarskeho mischtra wotnjeżkoj, tola ... jeho pschecże a j jeho pschikhowanjom, so hochu ... tuto maschinje mischtrej sam żedlarskeho mischtra p... stupne njeścinile. Albert bě żebi samo tak hałoso ... żił, so pschećiwo żedlarskemu mischtrej wohłkarżu dla ... wědomeho wopaczneho wobwinowanja sapoda, dokż... bě tutón na njeho tukał, so je paduschtwo sktucził. ... Saprěwanje pak wobskorżenymaj njeso niewomhaw... Wobémaj żo jeju wina dopokaża. Khěžnik 1 lěto a 1 ... żaz thłostarnje dosta, Albert 1 lěto khłostarnje a wo... bémaj żo na 2 lěcże cżestne prawa wotrjeknyć.

§ K wulkej żwadże mjes někotrymi wobydlerjemi pod Hrodom w Budyschinie dońdże. Tam żo 20. ... tutoho lěta na sjawnej dróży taiki pohórschi bżdżi... żo pschećiwo jenemu k wobdżelennk. 52 lět staremu Mikrorej Schlechtej k Budyschina, wobstórżba dla ... dżenja a dla każenja mira sapoda. Hamtski żud w B... dyschinje bě jemu mżaz a jedyn tydżeń jastwa kaz... 10 hriwnow pjenjeżneho khłostania nawałożił. Ma... thłostanska komora jako powołanski żud na pschi... k milischim wobżkom hladasche, powali wużud a na ... kładże amnestije k 23. haprcże 1936 pschećiwo Schle... tej żudnike jednanje sastaji.

§ Wożebite rosborjenje bě żoudżiło, kdyż sapoc... dcz. 1935 na Ssokołay 43 lět stareho Otu Knóch... la, jeho kodrunika 35 lět stareho Mara Knocha a ... toho mandżelsku Martu rodż. Tittmannez, każ tej 1... lětneho Heinza Knöchela, synna Oty Knöchela w Hodź... ju sajachu. Kriminalna policija a strainży běchu ... Knöchelowym żudnešim domczku na Ssokołay wu... „ikkad" kradnjenych wězow namakali a k jich wotwje... nju běchu żebi żurbjeli sapschas wsacj. Wobaj Knóch... laj a Knoch mějachu żo wczera dla wulkeje licżby ... madnych paduschtwow, dale 21 lět staru Arnoscht M... ka k Makeje Borschcże dla paduschtwow, kotrež bě ... abo hromadże k Heinzom Knöchelom wuwjedł, 28 ... stary Oswald Tittmann na Żidowje. Knochowu ... dla wobdżelenja na spytanym cżestnym paduschtwje ... dla khowanja kradnjenych wězow a Martu Knochowu ... Tittmanowa dżowka, dla pschi wuhnanju kradnje...

Stawny statowy Makeje ententy w Bukarescje.

6. lětny dżeń nastupjenja tróna krala Carola Rumunskeho bu w Bukarescje k wulkimi żwjatocżnosczemi a paradami wobkżamjeny. Też czeskosłowakski statny president dr. Benesch a juhosłowjanski regent Pawoł bżeżachu pschi tutych żwjatocżnosczach pschitomnaj. Widżimy na wobrazu wożoby na czelnej tribunje k prawa na lěwo statneho presidenta dr. Bneścha, krala Carola Rumunskeho, regenta prynza Pawola juhosłowjanskeho a prynza Miklawscha rumunskeho.

(Scherl Bilderdienst, M.)

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedler.

31] (Pokračowanje.)

Měsačk bě runje zeskhadżał, a Marka, kiž so styskna z woknom won pokloni, wuhlada někotre šipy nimo lubeho šwórčeć, kotrež pak jeho njewobškodżichu. Jako bě wón za male wokomiki štom docpił, pozasta khwilku, kaž by přemyślił chcył, što ma činić. Delkach při štomje stejachu tři wobrońenoi mużojo, kotříž jemu jatbu abo smjerć zhotowjachu, jeli so zemje dótkny. Żadosćiwje zhładowachu k njemu horje, a jedyn wot nich z wótrym hłosom zawoła: „Pój dele, spionje! Ty nam njemóżeš wućeknyć, a dyrbjeli Cě, każ wrobla, ze šipami zatřělić!"

„Wočakńće jeno wokomik, sym hnydom pola Was", wotmołwi Siegmund; a woprawdże suwaše so po dubowym zdónku dele. Hižo běše šěsć rukow hotowych, jeho zapřijeć, jako wón njejabcy zasta, so na mócnu halozu pozběhny, kotraž nad rěku wisaše, kruch po njej běžeše a z mócnym skokom do žołmow zasadźi, kotrež so šumjo nad nim zamknychu. W někotrej zdalenosći wot štoma so zaso wunóri, přepluwa rěku a docpě zbożownje tamny pobrjoh. Jeho njepřećeljo wostachu zezady a přesłapjeni na so hladachu. Žadyn z nich njeměješe łóšta, so za nim puščić; přetož znapřeća Husytojo leżachu, a hižo pokaza so wysoka postawa, kotraž Bastardej ruku napřećiwo wupřestrje a jemu z wody pomhaše. Z třepjetanjom běše Maŕka tymle podawkam přihladowała. Jako pak swojeho lubowaneho wumoženeho widżeše, padże na swojej kolení a dźakowaše so Bohu w horcej modlitwje.

*

XVII.

Lědy bě nazajtra rano słónco zeskhadżało, jako knjez Jan Khočebuzski wšěch nawjedowarjow swojeho małeho wójska k sebi skaza. Też Hans ze Zhorjelca, kiž běše so wječor prjedy do Khočebuza přewił, z někotrymi swojich hłownikow na hród přińdże. Na jeho wobliču njebě ničo wjacy wo jeho prjedawšej nadutości widźeć; struchle a pokhmurne běchu jeho spohladnjenja. Tam a sem bu wuradżowane, hač ma so wupad ważić a nadběh Husytow wočakać. Wjetšina so za posledniše rozsudźi.

„Hdy by Budyski ze swojimi ludźimi hač sem dočahnyć mohł", dźeše knjez Jan Khočebuzski, „dha by wupad nuzny był; dokelž pak smy wo jeho dóńće hišće w dwělu, by njemudrje było, jeno jeničkeho z našich ludźi woprować, dokelž wšěch k wobaranju města trjebamy; přetož Husytojo z nadběhami wěsće dołho wjacy na so čakać njedadža."

„Wo dóńće Budyskeho móżeće na měsće powěsć dostać; wonka čaka jedyn wot jeho čeknjencow", rjekny Reinhard, kiž bě runje do jstwy zastupił. „Prščće jeho na měsće nutř!"

Čeknjeńc bě w zrudnym stawje, jeho drasta běše tu a tam rozpróta a wša womazana, jeho wobličo wot napinanja, wutłosće a smjertneje hrozy dospołnje wotpjate. Wón so wó jstwje rozhladny a spózna hnydom knjeza hospodarja, před kotrymž wosebity pokłon sčini.

„Kajke njeseš powěsće wo swojim knjezu a jeho měsće?" prašeše so knjez Jan, kotryž ze zwonkownosće pósła hižo wotmołwu zhóda.

„Hubjene! Knjez Kurt je zajaty, město do čista spalene, a jeno mało mužow, žonow a dźěći hišće zbytknych wosta, kiž móža potomnikam powědać, štož widźachu."

„To su woprawdże zrudne nowiny! Chcyli je našim ludźom potajić, bychmy sebi podarmo prócu činili; přetož też bjez pósłow so tale zła powěsć samo přez murje předrěje. Zdźěłce tohodla, my nawjedowarjo, swojim ludźom, štož sće słyšeli, a zahoń... w jich wutrobach znajmjeńša wutrobitosć zadwělowanja, dokelž tola na jich horliwosć nihdy twar... njemóžemy. Markhrabja Bjedrich móże za tydź... ze swojim wójskom pola nas być, a wot hoh... zollernskeho so wjele dobreho nadźijam; Bóh d... zo by moje dowěrjenje dopjelnił!"

Nětko přestawka nasta, při čimž so male čr... tworjachu, w kotrychž so runje słyšane rozpowě... waše. Jena tajka wobstawaše z Jana Khočebuzskeho, Reinharda a Hansa ze Zhorjelca.

„Hdže dha je Twój bratr?" so přeniši wopra...

„K tomu sym k Wamaj přistupił, zo bych ... jeho njezbožu rozprawu dał."

„Wo kajkim njezbožu?"

„Připadnje bě jeho wokno wotewrjene wost... do kotrehož halozy wulkeho duba dosahaju. Ja... wón wčera wječor do swojeje jstwy přińdże, je... jedyn Husyta, kiž bě do njeje zalězł, tak mó... dyri, zo jemu prawe ramjo rozrazy, a tak njebu... drje wón dlěši čas žaneho mječa wodźić móc."

„To su sčěhwki jeho łohkomyslnosće a přiwu... njeje njerody. Što dha z njeho budże, hdy bych... nuzowani byli čěkać?"

„Mi žel čini, zo dyrbju Wam, knjez Hanso, w... zjewić, zo měješe tamny Husyta wosebitu należno... na Was. Kaž mój bratr praješe, chcyše wón h... njedawno z Wami započatu, dospołnje doskónč...

„Ja Wam njerozumju!"

„Wy mi snano zrozumiće, hdyž Wam praju, ... bě to Bastard, kotryž Was pytaše. Nó — njestrós... so jeno tak jara! Chcemy hižo hladać, zo zaso ... njepřińdże."

Ze šibałym posměwkom so Reinhard na ... wotsta...

(Pokrač. sćěhuje.)

nach wjelow psched prenjej wulkej khłostanskej komoru samolowicź. Sajecji bchu jenoź Kmoch a wobaj Knöchelaj. Wschе wobdźelnizny žo źwojich paduschtiwow wusnamu. S wumjatkom Heinza Knöchela a Muki žu wschе druzy hižo pokhłostani. Wožebje Kmoch, kiž bě prjedy hižo w khłostarni podsedźał. Posledńje khłostanje pak je žo psched 10 letami stako, tak so žo tu wo wospjetne paduschtwo, kaž wschi Ocze Knöchelu, njejedna. W auguscte 1935 bě Kmoch a Knöchelej pschichadnyź. Hižo spočatk oktobra 1935 počjeschtaj wobaj hromadźe ſ Heinzom Knöchelom na źwoje schromadne paduschne puczе źhodźicź. Heinz Knöchel bě hižo w meji 1935 žrjebi w Budyschinje koleźo jenoź tohodła kradnyk, so by domoj wettud do Hodźija njetriebał bjeźeź. Món kaž tež jeho nan a Kmoch běchu w Nowych Porschizach, Hnaschezach, Khelnje, Brěsowje, Wurizach, Ssowrjezach, Drožbiju, Krakezach, Małych Debżezach, w Rabozach, na Lubjenzu, w Spiošku, w Delanach a Hruboczizach cźeźke a jednore paduschtwa ſtuczili. Wožebje běchu wulke błeje miasnych tworow, tuka, połcza, konserow, seźiwjenſkich prędkow, wina, likerow a teź ſchatow žobu wſali. Nimo toho kradnychu teź koln, huźn, kury a karnikle, kotrež na mjenje njeſkutka sarešachu. Wo jich wulkej khrobłoſći świedczi, so w Hnaschezach pola wobkradnjeneho liſcika ſawołanjichu, w kotrymź žo paduſchi ſa „tučne kuſki“ podlakowachu. Wschi wowncе, teź w Sskónkezach žo sadobrež, njemóžachu Knöchlaj a Kmoch ſhožo. Runje tak drubjeschtaj žo Kmoch a Ota Tittmann wotmyſleneho ſadobwanja w Cźemjezach krótko psched wuwjedźenjom wostajicź, dokelž jeju pschi tym ſeschertchu. Nimale zyn wurubk pschezo na ſwoich koleſach do Ssokolzy do Knöchelez doma ſwožachu. Knöchelez a Kmochez ſwójbje žo ſ pokradnjenej źiwnoſcju, palenzami a winami dere źiwjachu. Wožebje na kermuſchi 1935, na kotruź běchu teź Tittmannez pscheproſcheni, žo wurjadnje kermuſchowasche. Kmochez pak ſ pokradnjennych wězow teź Marei a Oswaldej Tittmannej pschidźělowachu. Heinz Knöchel a Muka běſchtaj hromadźe w Hodźiju ſchatr, wino atd. a w Janezach koleźo kradnuloj. Muka teź žo pschijma, so je teź hižo w lěcze 1934 w Budyschinje ſ Lutheroweje ſchule 5 koleſow a w hoſcenzu na Ssokolzy ſ jeneho koleſa lampu a pumpu kradnył. Dalſche paduſchtwa w Hornjej Kinje, Bórku, Budyschinje, Bónezach, Luſy, Natarjezach, Spiošku, Khelnje, Hodźiju, na Ssokolzy, w Jickenju, Rabozach žo žobu njeźudźachu. W tutych wězach žo jednanje mjes tym ſaſtali, dokelž žu na muměrjenje khłostania bies wusnama. Muźudy žo ſcźehowaze: Ota Knöchela k 4 letam khłostarnje ſaſudźichu a jemu na 4 l. cźeſtne prawa wot rjeńnych. Kmoch dosta 5 lět khłostarnje a na 5 lět žo jemu cźeſtne prawa wotrjeknuchu, Heinz Knöchel ma 1 leto a 6 měſazow jaſtwa. Muka 9 měſazow jaſtwa wotžędźeca. W naſtupanju Heinza Knöchela žo teź wozebite wocźehnjeńſke naprawy pschikaſachu, kotrychź wuwiedźenje žo vſchedvoruczníkemu budej pschewoſtajił. Pschepytowanſka jatba žo wſcheźm pschiliczi. Wo ſyntaznam cźeźkim paduſchtwje w Cźemjezach žo Kmoch a Oswald Tittmann wuwinowałchaj. Sa Oswalda a Maza Tittmanna kaž teź ſa Kmochowu žo ſakoſi wo amneſtiji ſ 23. 4. 1936 nakoži. Jednanje pschecźiwo tutym žo tohodła ſaſtali.

W Budyschinje 10. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njerozum by byl, chcył-li nječtó pupčik wotewrić a barbu nutř leć.

— **Wo wjedrje.** Wczera w wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 2 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 13 ſtop. cźopłoty. Dźeńſ rano we 8 hodź. barometer 741,8, hygrometer plus 4 a nainiſcha nózna temperatura 9 ſtop. cźopłoty. Nad połnóznej a wjeczornej Europu běſche žo wczera rjane wjedro roſcheŕito. Dźenſa je žo nětko teź na nalche ſtrony wupſchestrěło. Dokelž ſlaba niźina nad Pólikej leži, je mózno, ſo ſo nam wjedro pod wliwom niźinych kronow ſ khwilemi pichekaſy. Hewak pak ſmějemy rjane wjedro. Pola Islandſkeje wobſchěrna niźina k ranju cźeńnje a ſymnym wětram ſ Lodowheho morſa puczе ſalehnje, ſo je khłodny cźaſ najſkerje nimo. — Jutſtje ſchtwórtk ſtónczko 3,46 hodź. khłada a ſo 8,13 hodź. khowa. Mežacźk khłada jutſtje wjeczor. 11,31 hodź. a khowa žo dopołdnja 10,40 hodź.

— **Wuhladny na wjedro ſa jutſtſchi ſchtwórtk: Swjetſcha rjenje a cźopło.**

— **Sacźemnjenje žłonza 19. junija.** Pjatk 19. junija nawědźimy pola naſ ſdźeł ſacźemnjenje žłonza, pschi kotrymź žo žłonzo ſ ⅓ pschikryje. Pok hodźiny po khada dźenju žłonza ſunje žo 19. junija 4.22 hodź. rano mežacźk ſ praweje ſtrony pschikhadźejo mjes ſemju a žłonzom. W 5.12 hodź. budże wyſchina ſacźemnjenja a w 6 hodź. budże wobras žłonza ſažo jaſny. Tutón dźeń žłonzo 3.36 hodźin ſkhadża. Tón, kiž budże žełi potaſkim dźiwcź ſacźemnjeje wobhladacź, dyrbi potajkim ſahe ſtawacź.

— **Potuńſchenj cźaſ do Drježdźan a k Malterſkemu jeżorej.** Pschichodnu njedźelu rano 8.01 hodźin jědźe wobjebity cźaſ ſe 60 proz. potuńſchenjom do Drježdźan a k Malterſkemu jeżorej. Pſchi tutej khładoſći móże žo ſo tunje waſchnje wurjadnje rjana ſahrodniſka wuſtajeńza, kiž pschezo ſažo nowe žyły ludźi do Drježdźan wubi, wozjawi. Schtoź chce w Bozet pschinjeć a zawotpocźinkl, žełi hacź k Malterſkemu jeżorej dojedźe, hdyž je dobra ſkładnoſcź na kupanje a wjeſkowanje. Hlej teź nawěſchtk.

— **Mortwu ſe Schprewje wuzahnyli.** 5. junija běſche žo 79létna žona Hana S. ſhubiła. Ju žu 9. junija w ſaſnych wjeczornych hodźinach morwu ſe Schprewje wuzahnyli. Schto je žonu k dobrowólnej ſmjerći pohnuło, njeje ſnate.

— **Jěſdnej kole žo kradłej.** 8. junija popołdniu je žo ſ njeſamknjeneje pinzu leżownoſcje na Smutkownej lawſkej haży cźiſtło 4 mužaze jěſdne koło ſnamki „Anker-Chrom“ ſ cźiſłom 217 878 kradło. Koło mějeſche cźorne krožna ſ módrej hwězdu, ſachromnjenjene ſwjena ſ cźornej ſmuſku, Torpedoſki ſamobéh, pſchiprawu ſa elektriſke wobſwětlenje, prędku cźerwjenu a ſady cźornu wobrucź. — W tym ſamym cźaſu je žo ſ teje ſameje pinzy mužaze jěſdne koło ſnamki „Elite“ ſ njeſnatym cźiſłom kradło. Koło mějeſche módre krožna ſa ſchěrobéżej hwězdu, wuměſdowanſke wobdźidło ſ cźerwjenymaj gummiiowymaj pſchimadłomaj, ſwjenowej ſpinadle, cźornej wobrucźi. — Wo idźelenja wo kotomaj prožu kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu niedźelu běſche žo dobrowólna wohnjowa wobora w Hornjej Hórzu psched rjekawnju w połnej liczbje ſeſtupała, ſo by ſwojeho towarſcha Nielku, kiž bě 25 lět dołho woborje ſłużił, počeſcźiła. Kommandant Kaſper ſ Hajnitz połdnoſcźi jubilarowe ſaſłużby a jemu po poruczńoſći pſchedſtydny Budyſchi wohnjowych woborow cźeſtne ſnamjeſchko ſ cźeſtnym wopiſmom pſchepoda. S tiſtym darom žo na wjednika pschi tym ſpominaſche. S hudźbu kroczeſche wobora do Cźornych Nošliz, ſo by žo tam na ſmuczowanju Cźornonošliczanſkeje wobory wobdźelika.

S **Budeſtez.** W ſwjatſkowej nalutowarni w Budeſtezach je žo w 307 dźelbach 9686 hriwnow na knjižki pſchicźiło a w 128 dźelbach 7202 hr. ſ knižkow žo wupłaciło. Pschiroſt na knižkach tohodła 2454 hriwnow wucźinja. Nalutowanki wſcho hromadźe wucźinjeja 201 000 hriwnow. Sa puczowanſku połkadnju „Móz ſ radoſcźu“ je žo 370 hriwnow nalutowało.

S **Mitkez.** Sańdźenu niedźelu pruhowaſche wopalny miſchtr Schubert ſ Nježwacźidła tudyſchu dobrowólnu wohnjowu wobору. Sa ſwoje dokony wobora dobru ſnamku doſta. Po pruhowanju ſo wſchitkim wjeſnjenio k rjanemu wječernemu dnjei ſeńdźechu. Na namětče pſched ryczerkubłom žełi dźeći wekele hraikachu. Kóżde dźećo doſta maku dor. Piſ'ario Khelnjanſkeje dobrowólneje wohnjowoje wobory žo ſa hudźbnu ſabawu poſtarachu.

S **Mulkeje Dubrawn.** Tudyſchi płahowario karnikłow ſo tutón raz w hoſcenzu w Adolfowej Hěcźe ſeńdźechu. S rosprawy khłéw wobhladarſkete kommiſije bě khóſnacź, ſo ſu wschе khłéwy płahowarjow w dobrym rjedże. Wschi tym žo teź ſwěſcźi, ſo ma towarſtwo 177 karnikłow wſchelakich raſow. Na to poſtiſi ſo pſchednoſchk wo wothładanju khłéwa. Njedźenje khłéwa ma žo w lěcze tydźeńſkuju ſtacź. W ſymje móże žo pſchi ſuchej pjaty khłéw ſa dwě njedźeli wuriedźicź. W nałęcźu a we naſymje maja žo khłéwy desinfiſěrowacź. Wschi tym žo kalkej nječhto malo liſola abo kreolina pſchidba.

Z Łužicy

S **Noweho Gersdorfa.** Na wſchelakich měſtnach ſakſkeho namjeſneho kraja w poſledńim cźaſu paduſchna zwólba, kotraž najſkerje ſ Cźech pothadza, wobydleriſwu njemér cźini. Skradźu do domſkich łaſe abo wokno wuſtorčiwſchi žo ſ nim do domu dobywa, ſo by potom ſa pjenjeſami ſłědźiła. W nozy k njedźeli žo na tuto waſchnje w Habrachczizach pola wobkhodnikow ſadobywa; w jenym padże bu pſchi ſwojim bźele ſeſchertena. We nozy k póndźeli we Walddorfu „dźełaſche“. Dokelž teź tam pſchewulki wuſpěch njemějeſche, łaſaſche ſebi wſchelake pjeczwa ſobu a potom žo na ſtronu k Nowemu Gersdorfej ſhubi.

Nadobny a woporniwy syn

Skónčenje.

Inſpektora to hłuboko hnu. „Wrócź ſo ſtrowy, luby ſyno“, wón wotmołwi, „a ſaſtužene myto cźe njeſminie.“

„Myta dla to na ſo wſak njeſym. Schtoź cźinju, to je moja winowatoſcź!“

„Duź dha njech cźe Bóh ſakita, mój ſchwarny młodźenzo!“ Inſpektor ſo ſ nim roſzohnowa a pachol ſam do nózneho njewjedra wotešdźe.

To bě nimomérny cźeſki pucź. Symny a mokry wětr hólzej runje napſchecźiwo dujeſche a cźinjeſche, ſo njemóżeſche ijeſchinje do prędka krocźicź.

Hólz bě mucźny, pſchetoż krótko prjedy bě, kaž ſmy wrazili, dałoki pucź ſchoł. Tola njedóżiwało teho ko k ſpěchnemu hicźu nuſowaſche. Ale dale bliže ko rěku bliżeſche, a ſtraſchniſcha hwnaſche jeho wobiteinoſcź. Pſchetoż woda bě ſchćerko ſ rěcźniſchcźa wuſtupiła a po wobémaj ſtronomaj żelesničnych kolijow ſchumjeſche.

Wjacy hacź jedyn krócź ſo ſdaſche, ſo ſunu wichor khrobłeho hólza do wody ſtorcźi. Jenoź wſchitke moty napinajo mózeſche ſo pachol na nohomaj dobjerźecź. Nětkole pſched moſtom ſteſeſche: jeho ſyma wobémaj. Pſchetoż ſchtoź wuhlada, bě hróſbne. Jedyn dźeł prędkowneje murje bě niewjedro dopołnje powalił hacź na nětotre ſtwtki, duź dyrbjeſche jara kedźbliwe ſtupacź, ſo njeſkj mjenuł a nahle do rěki padnuł. Mólo ſo

Ze Serbow

W Budyschinje 10. junija 1936.

Hospodarski rozhlad

Sſrjedu 10. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 šendźelski punt	12.445	100 českosk. krónow	10,25
100 šwajc. frankow	80.35	100 franc. frankow	16,36

Barlinſka kurſa 9. junija 1936. Po njewobſtajnym wuwiczu na akcijowych wikach w poſledńich dnjach je ſo wczera położenja na ſtronu ſtupanja kurſow pſchemeniło. Po wotſtronjenju niewěſtocźowych ſ wosſcewjenjom wotſamknjenjow industrialnych pſchedewjaczow pſchihódże ſdźeła wocźakowaza bankowſka klientela ſ nowymi kupowanſkimi pſchikazami na wiki, kotrež na tuto waſchnje ſažo khětro wozjawichu. Njedoſtatk poſtiſe njow wiedźeſche k mózneniu poſtupej kurſow na wſchěch polach. Na rentowych wikach běſche pomérnje cźidho.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wſchi jara žłabych wotpſchedawanjach ſe ſtrony rataſtwa běſche wobrót na Barlinſkich żitnych wulkowikach dale jara wobmjeſowany. Pſchi tym ſo wobkedźbowaſche, ſo wjeſne młynu hiſchće husto dołcź wot rataria twory doſtawaja, tak ſo je ſaſtaranje wulkomknowe dźeń a hóle hubjeńſche. Napraſchowanje je dale jara wulke, tola teź pscheńza ſo kupicź pyta. Teź njekońtingentowane żita ſu ſłdy na wikach. Mowſ a jeczmień ſa njezwanſke ſamery ſ ſnakoſeniu potrjebny ſo w dożahajeſ mérje poſkicźeſchaj. Muki maja mérny wobkhod ſa kryce wſchědneje potrjeby.

Wężera ntacźeſche w Barlinje zentnaſ

pſchenicy M 8: 10,40 hr., M 9: 10,45 hr., — rožſi M 8: 8,60 hr., M 11: 8.75 hr., — jeczmienia M 7: 8,85 hr. M 9: 9.10 hr. — wowſa H 11: 8,35 hr. H 13: 8.70 hr.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płačiny po złotej hriwnje.

	9. 6.	8. 6.		9. 6.	8. 6.
Pscheńca	219,0	219,0	hurwy	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmień now.	—	—	módre lupiny	17,5-19,5	17,5-19,5
ječmień, nal.	—	—	žołte lupiny	29,0-31,0	29,0-31,0
wows	—	—	zeradelli	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosnik	—	—
nšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosnik	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ruch. truhanč.	—	—
ns. wotrubY	11,50	11,50	běrnč. kruški	18,60	18,60
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg	3.30-3,50	
rena 1000 kg	—	—	rżana słoma	2,10 2,20	
hroch. Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	nšeńč. „	1,90-2,10	
lane symjo	—	—	wowsna „	1,90-2,00	
nseluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	1,90-2,00	

Płačiny za nšeńcu za wupłodźerja S: 203.) 9: 2 90
Płačiny za rožku za wupłodźerja S: 172.0 11: 175 0
Płačiny za ječmień za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płačiny za wowsu za wupłodźerja H: 167.0 13: 174.0

Płačiny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. junija 1936 Płačiny po cent. a złot. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenia:

Woły: 126.

Połnomiasne, wukormjene, najwietšeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	44
Młodź. miasne, niewukormjene, ſtarše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	35
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki: 212

Połnomiasne, wukormjene, najwietšeje rězneje hódnoſce	42
Połnomiasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	33
Špatne	—

Jałowcy a kruwy: 393.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwietšeje rězneje hódnoſce	42
Połnomiasne, wukormjene jałowcy najwietšeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2712.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	75 - 80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	63 - 73
Špatne (3.)	52 - 60

Wowcy: 362.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	44—46
Starše wukormjene (6.)	40—43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30 - 39

Swinje: 13242.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět ſtare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Špatne	44,50
Rancy a kundrosy	53,50

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njerozum by byl, chcył-li nječtó pupčik wotewrić a barbu nutř leć.

— **Wo wjedrje.** Wczera w wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 2 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 13 ſtop. cźopłoty. Dźeńſ rano we 8 hodź. barometer 741,8, hygrometer plus 4 a nainiſcha nózna temperatura 9 ſtop. cźopłoty. Nad połnóznej a wjeczornej Europu běſche žo wczera rjane wjedro roſcheŕito. Dźenſa je žo nětko teź na nalche ſtrony wupſchestrěło. Dokelž ſlaba niźina nad Pólikej leži, je mózno, ſo ſo nam wjedro pod wliwom niźinych kronow ſ khwilemi pichekaſy. Hewak pak ſmějemy rjane wjedro. Pola Islandſkeje wobſchěrna niźina k ranju cźeńnje a ſymnym wětram ſ Lodowheho morſa puczе ſalehnje, ſo je khłodny cźaſ najſkerje nimo. — Jutſtje ſchtwórtk ſtónczko 3,46 hodź. khłada a ſo 8,13 hodź. khowa. Mežacźk khłada jutſtje wjeczor. 11,31 hodź. a khowa žo dopołdnja 10,40 hodź.

— **Wuhladny na wjedro ſa jutſtſchi ſchtwórtk: Swjetſcha rjenje a cźopło.**

— **Sacźemnjenje žłonza 19. junija.** Pjatk 19. junija nawědźimy pola naſ ſdźeł ſacźemnjenje žłonza, pschi kotrymź žo žłonzo ſ ⅓ pschikryje. Pok hodźiny po khada dźenju žłonza ſunje žo 19. junija 4.22 hodź. rano mežacźk ſ praweje ſtrony pschikhadźejo mjes ſemju a žłonzom. W 5.12 hodź. budże wyſchina ſacźemnjenja a w 6 hodź. budże wobras žłonza ſažo jaſny. Tutón dźeń žłonzo 3.36 hodźin ſkhadża. Tón, kiž budże žełi potaſkim dźiwcź ſacźemnjeje wobhladacź, dyrbi potajkim ſahe ſtawacź.

— **Potuńſchenj cźaſ do Drježdźan a k Malterſkemu jeżorej.** Pſchichodnu njedźelu rano 8.01 hodźin jědźe wobjebity cźaſ ſe 60 proz. potuńſchenjom do Drježdźan a k Malterſkemu jeżorej. Pſchi tutej khładoſći móże žo ſo tunje waſchnje wurjadnje rjana ſahrodniſka wuſtajeńza, kiž pschezo ſažo nowe žyły ludźi do Drježdźan wubi, wozjawi. Schtoź chce w Bozet pschinjeć a zawotpocźinkl, žełi hacź k Malterſkemu jeżorej dojedźe, hdyž je dobra ſkładnoſcź na kupanje a wjeſkowanje. Hlej teź nawěſchtk.

— **Mortwu ſe Schprewje wuzahnyli.** 5. junija běſche žo 79létna žona Hana S. ſhubiła. Ju žu 9. junija w ſaſnych wjeczornych hodźinach morwu ſe Schprewje wuzahnyli. Schto je žonu k dobrowólnej ſmjerći pohnuło, njeje ſnate.

— **Jěſdnej kole žo kradłej.** 8. junija popołdniu je žo ſ njeſamknjeneje pinzu leżownoſcje na Smutkownej lawſkej haży cźiſtło 4 mužaze jěſdne koło ſnamki „Anker-Chrom“ ſ cźiſłom 217 878 kradło. Koło mějeſche cźorne krožna ſ módrej hwězdu, ſachromnjenjene ſwjena ſ cźornej ſmuſku, Torpedoſki ſamobéh, pſchiprawu ſa elektriſke wobſwětlenje, prędku cźerwjenu a ſady cźornu wobrucź. — W tym ſamym cźaſu je žo ſ teje ſameje pinzy mužaze jěſdne koło ſnamki „Elite“ ſ njeſnatym cźiſłom kradło. Koło mějeſche módre krožna ſa ſchěrobéżej hwězdu, wuměſdowanſke wobdźidło ſ cźerwjenymaj gummiiowymaj pſchimadłomaj, ſwjenowej ſpinadle, cźornej wobrucźi. — Wo idźelenja wo kotomaj prožu kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu niedźelu běſche žo dobrowólna wohnjowa wobora w Hornjej Hórzu psched rjekawnju w połnej liczbje ſeſtupała, ſo by ſwojeho towarſcha Nielku, kiž bě 25 lět dołho woborje ſłużił, počeſcźiła. Kommandant Kaſper ſ Hajnitz połdnoſcźi jubilarowe ſaſłużby a jemu po poruczńoſći pſchedſtydny Budyſchi wohnjowych woborow cźeſtne ſnamjeſchko ſ cźeſtnym wopiſmom pſchepoda. S tiſtym darom žo na wjednika pschi tym ſpominaſche. S hudźbu kroczeſche wobora do Cźornych Nošliz, ſo by žo tam na ſmuczowanju Cźornonošliczanſkeje wobory wobdźelika.

S **Budeſtez.** W ſwjatſkowej nalutowarni w Budeſtezach je žo w 307 dźelbach 9686 hriwnow na knjižki pſchicźiło a w 128 dźelbach 7202 hr. ſ knižkow žo wupłaciło. Pschiroſt na knižkach tohodła 2454 hriwnow wucźinja. Nalutowanki wſcho hromadźe wucźinjeja 201 000 hriwnow. Sa puczowanſku połkadnju „Móz ſ radoſcźu“ je žo 370 hriwnow nalutowało.

S **Mitkez.** Sańdźenu niedźelu pruhowaſche wopalny miſchtr Schubert ſ Nježwacźidła tudyſchu dobrowólnu wohnjowu wobору. Sa ſwoje dokony wobora dobru ſnamku doſta. Po pruhowanju ſo wſchitkim wjeſnjenio k rjanemu wječernemu dnjei ſeńdźechu. Na namětče pſched ryczerkubłom žełi dźeći wekele hraikachu. Kóżde dźećo doſta maku dor. Piſ'ario Khelnjanſkeje dobrowólneje wohnjowoje wobory žo ſa hudźbnu ſabawu poſtarachu.

S **Mulkeje Dubrawn.** Tudyſchi płahowario karnikłow ſo tutón raz w hoſcenzu w Adolfowej Hěcźe ſeńdźechu. S rosprawy khłéw wobhladarſkete kommiſije bě khóſnacź, ſo ſu wschе khłéwy płahowarjow w dobrym rjedże. Wschi tym žo teź ſwěſcźi, ſo ma towarſtwo 177 karnikłow wſchelakich raſow. Na to poſtiſi ſo pſchednoſchk wo wothładanju khłéwa. Njedźenje khłéwa ma žo w lěcze tydźeńſkuju ſtacź. W ſymje móże žo pſchi ſuchej pjaty khłéw ſa dwě njedźeli wuriedźicź. W nałęcźu a we naſymje maja žo khłéwy desinfiſěrowacź. Wschi tym žo kalkej nječhto malo liſola abo kreolina pſchidba.

Z Łužicy

S **Noweho Gersdorfa.** Na wſchelakich měſtnach ſakſkeho namjeſneho kraja w poſledńim cźaſu paduſchna zwólba, kotraž najſkerje ſ Cźech pothadza, wobydleriſwu njemér cźini. Skradźu do domſkich łaſe abo wokno wuſtorčiwſchi žo ſ nim do domu dobywa, ſo by potom ſa pjenjeſami ſłědźiła. W nozy k njedźeli žo na tuto waſchnje w Habrachczizach pola wobkhodnikow ſadobywa; w jenym padże bu pſchi ſwojim bźele ſeſchertena. We nozy k póndźeli we Walddorfu „dźełaſche“. Dokelž teź tam pſchewulki wuſpěch njemějeſche, łaſaſche ſebi wſchelake pjeczwa ſobu a potom žo na ſtronu k Nowemu Gersdorfej ſhubi.

Nadobny a woporniwy syn

Skónčenje.

Inſpektora to hłuboko hnu. „Wrócź ſo ſtrowy, luby ſyno“, wón wotmołwi, „a ſaſtužene myto cźe njeſminie.“

„Myta dla to na ſo wſak njeſym. Schtoź cźinju, to je moja winowatoſcź!“

„Duź dha njech cźe Bóh ſakita, mój ſchwarny młodźenzo!“ Inſpektor ſo ſ nim roſzohnowa a pachol ſam do nózneho njewjedra wotešdźe.

To bě nimomérny cźeſki pucź. Symny a mokry wětr hólzej runje napſchecźiwo dujeſche a cźinjeſche, ſo njemóżeſche ijeſchinje do prędka krocźicź.

Hólz bě mucźny, pſchetoż krótko prjedy bě, kaž ſmy wrazili, dałoki pucź ſchoł. Tola njedóżiwało teho ko k ſpěchnemu hicźu nuſowaſche. Ale dale bliže ko rěku bliżeſche, a ſtraſchniſcha hwnaſche jeho wobiteinoſcź. Pſchetoż woda bě ſchćerko ſ rěcźniſchcźa wuſtupiła a po wobémaj ſtronomaj żelesničnych kolijow ſchumjeſche.

Wjacy hacź jedyn krócź ſo ſdaſche, ſo ſunu wichor khrobłeho hólza do wody ſtorcźi. Jenoź wſchitke moty napinajo mózeſche ſo pachol na nohomaj dobjerźecź. Nětkole pſched moſtom ſteſeſche: jeho ſyma wobémaj. Pſchetoż ſchtoź wuhlada, bě hróſbne. Jedyn dźeł prędkowneje murje bě niewjedro dopołnje powalił hacź na nětotre ſtwtki, duź dyrbjeſche jara kedźbliwe ſtupacź, ſo njeſkj mjenuł a nahle do rěki padnuł. Mólo ſo

Hlowny redaktor Marko Smoler w Budyšinje. Zamołwity za zo lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoler w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtkl dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu taritna liſčina čo. 5 płaći.

wótije: „O Bože, pomhaj mi!“ postupi na móst, a schtož mózu doßahachu, spěchasche do prědka. Ale jeho kedžbnosći njewuńdże, so zyły móst pschi kóždym storku trochu ßo ßynje tschasćo poćza a ſ teho ßudźesche, ſo je pschijeźdżowaŋy ćah w najwetschim strasche. Ale na khoże bě ćah hischće doſcé dalóko wot tam a tehodla mějesche Handrij krutu nadźiju, ſo ßo jemu wscho hischće poradźi. Nimo teho kolije mósta hischće doſcé dalóko tak dźěchu, ſo woczomaj ſawodźete nieběchu, tak ſo mózesche wjednik lokomotiwy hischće nasdaia cźerwjene ſwětło widźeć.

Ale schto to? Tam nasdala ßo dwaj błyschćataj dymkaj pokalujetaj, kotraj ßo spěschnje blížitaj. Pachoł ſe ßwojimaj wótrnymaj woczomaj ko jeju dohlada — woprawdże, to je ćah — ćah ßo hižo bliži a wón hischće je na mosche.

„Bože, pomhaj!“ pschenapinaŋy pachoł ſe ſtrachom ſawoła, a po kolíach ſ ſnkej mozu ćahej napschećo běži, mónje ſ latarniu kiwało. Dawno je hižo móst ſady nječo, tola ſtainie hischće khwata doprědka. To ßo rosſumi, ćah je ſpěſchniſchi hać wón; wrjekkotajo ßo bliži, njeſbože wěſchćo ſwětła lokomotiwy kolije roſßwětleja, kotraj nětko ſta ludźi do mokreho rowa wjedże. Hischće truch Handrij ćahej napschećo běžł, na ßwoje ßboże po robocźnej koliji — kolenje ßo jemu pódnjetej, pada k semi, tola pak ſ cźerwjenym ſwětłom lokomotiwnikej na warnowanje kiwa.

Móżnje ſarži a ſawrjeſkota; ćah nimo njeho pschejeźdże. Hólzej ßo pched woczomaj ſacźmi. We womoźe pada k semi ſe ſtrachom a ſ muczńoſću. Ćah ſ tetko ludźimi — je ſahinył.

Ale ně! Dwaj abo tři krócź bě ſlyschećz, kak wótrje ſpinadła ſakſchipnychu, ćah niż zyle wóſsombźesacz kroczeli wot ſtraſcheho méſtna ſdaleny ſtejo wosta. Hnydom počachu wſchitzy żeleznicźni ſastojniży pytacź, kajka je pschicźina ſnamienja k ſastaću.

„To dyrbi nětdże ſtrach bnyć“, dasche ßo hlóß ćahowjeho wjednika ſtlyschećz. „Ale to móże nam jenoż wot mecźa ſtrach hrożyć.“

Món dwěmaj konduktoromaj pschikasa, ſo bychtaj pokaſane méſtno pschepytałoj, wón ſam pak ſ lokomotiwnikom dźěſche ſnamjo daważeho pytacź. Dołho pytacź njetrjebaſchtaj, cźerwiena latarnia, kotraż bě doſcź daloko ſa ćahom na kolijach widźeć, wojnamjenjesche méſtno, hdźež móżesche wón pschebywacź.

„Jenoż ſo ſchwarny cźłowjek naſche wumożenje ſe ſwojim ſamknym żiwjenjom ſapfacźił njeje!“ lokomotiwnik naipomni. Khwataſaju k temu méſtnu dźěſchtaj a Handrija we womorie na ſemi leżażeho naidźeſchtaj, ſ boka njeho latarnja ſtejeſche.

„Woprawdże, njedorocźeny pachoł, kiż je nam ſnamjo ſ cźerwjenym ſwětłom dał,“ wjednik ćahaa praji. „Tón je mohł jenoż ſ Wonej pschińcź. To je jaßnje widźecź, ſo je bjes wědomnja, dokelż ſaneje rany widźecź njeje.“

Dwaj abo tſio mużiaŋ bjeswědomneho pachoła ſbźechu a dó ćaſa ponjeſechu; hdźež jeho ſtaroćźiwje wothladowachu. W tym wokomiku też konduktoraj dóńdeſchtaj a powjedaſchtaj, kajki běſchtaj móſt naſchkoj. Duż niebě wiele pschekładżenja trjeba; ćah ßo do poſtejońeje ſtanije wróćił. —

Ale ſchto bu ſ naſchim Handrijom? K wobżarowaŋju wjazy njewottkhori, dokelż ſthori na ćzuwowu thońroſcź. Se wſchej ſtaroſćiwoſću ju jeho ſaſtanischću pschijachu a jeho kedźbliwje hladachu, ale dwaj dnjej dołho ſu ſaborjenju khudźeſche. Leſak, ſpěſchnje ſawotann, rjekny, ſo dwěluje, hać wón ſaſo wotkhorje. Hakle na ſchtwórty dźeń ſaßo k ſebi pſchińdże.

Mnoſy ſ tych, kotrymž bě Handrij ſe ſwojim nadobnym ſkutkom żiwjenje wukhowak, jeho wopytachu, ſo bychu ßo jemu wutrobnje dźakowali a jemu wyſoke ſarunanje pſchilubili. Ale thory młodżenj wſchitke dźakowanja a ſlubjenja wotpokaſowaſche, praju: „Schtož ſym cźinił, bě jenoż moja winowatoſć.“

Sdobom cźinjeſche ſebi Handrij ſtaroſcźe wo ſwojeho nana — kak ſlě ßo jemu powjedże, jeli ſo Bóh jeho, kiż bě nanej dotal pomoc ſył, k ſebi wośmje. To jemu łacź do poſlednjeje khwile měra njeda. Sa niż zyle dwě njedźeli ſchwarny hólz ſwojim cźerpjenjam podleża.

Ale hischćze po ſmjerczi bě wón ſwojemu nanej ſe ſohnowanjom. Pſchetoż wſchitzy puczowaŋy, wukhowani ſ Handrijowym nadobnym ſkutkom, a tych bě na 50, nawdachu nahladny pjenjes, a nětchtóżkuli, kotremuż ſmjercź wboheho młodżenja woſebje k wutrobje dźěſche, k temu darej hischće ſlotak abo nětkotre ſlěborne pjenjeſy pſchipokoži. Wſchitko to wotedachu ſtaremu wowuſchćenemu nanej. Nimo toho jemu żeleſnicźne miniſterſtwo wulku ſummu pjenjes wupłacźi, dokelż bě bjes jeho ſyna dyrbjało wulku ſchkodu ſarunacź. Duż thory nan tradacź njetrjebaſche. Wſchitko to méjeſche pſchiſpěwacź ſwěrnoſćt, ſ kotrejż bě pjatnaczelětny hólz ſwoju winowatoſć dokonjał.

Wólby do litewſkeho ſejma.

Wutoru a ſrjedu ßo w Litwje a Memelſkej do litewſkeho ſejma woli. Do ſejma, kiż je ßo po dźeſaczelětnej pschestawży ſwo'af, ma ßo na tuttunaj dnjonaj 49 ſapósłanzow wujwolicź. Mjes 144 wólbnymi kandidatami ſu pjeć Memelźanow a dwaj źidaj. Sſamoſtadniitwa ſu wſchitkich kandidatow poſtajiłe. **Tuźi ßo ſ wjazy hacź 90 preż. ſ pschiwiſowarjow knjezerſtwowje ſtrony ſeſtajeja.**

Nowy wólbny ſakoń ſeſtajeſche politiſkich ſtronow wjazy njedowoła. Tehodła ßo wunoſchk nětcźiſchich wólbow njemóże ſ wunoſchkom poſledniich litewſkich wólbow pſchirunacź. Prěni wólbny dźeń bějeſche měrny. Każ ßo ſ priwatneje ſtrony powě, wólbne wobdźělenje njebějeſche żytne.

Serbja, rěćće ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich prjedownikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźěćacy kućik,** kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńších pisa

Naitalſkim półłanſtwje w Barlinje je półłanz Attolico Leni Riefenſtahlez wulke mnyto na jeho ſtatneho filmoweho wuſtawa Luze ſa jeje režiju w ſilmje wo nemſkim ſtronnym ſjeſdźe „Triumpf wole“ pſchepodał. Mnyto je bronſowa ſchkła ſ wěnzom. Schkła wotpokazuje na cźornym wozołonaj. Muſſolinijowa dźowka, hrabinka Ciano, Leni Riefenſtahlez ſbożo pschejeſche. Na wobraſu widźimy na lewizy półłanza Attolica a wot prawjeje ſtrony nemſkeho półłanza ſ Haſſela, profeſora Lehnicha, preſidenta nemſkeho filmoweje komory a nemſkeho miniſtra dr. Goebbelſa. (Scherl Bilderdienſt — M.)

209. sakska krajna loterija

Ćehnjenje 2. rjadownje nóndźelu, wutoru a ſrjedu 15., 16. a 17. junija 1936.

Hłowne dobyće 30,000 hr.

Losy prošu hnydom zaměnić.

Losy móża so hišće kupić.

1/10	1/5	1/2	1/1
6,—	12,—	30,—	60,—

Běrkaj ſtatneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorſkej drózy čo. 22
Ernſt Lehmann na Kamjentnej haſy čo. 45

1151

Richard Sommer [493
prjedy W. Hoppe Telefon 2626
na Kamjentnej haſy 20
znapř. čełozwučowarnje
Klampnarnja a instalacija
wuwjedże wšě dźěła derje a płaćiznyhódno
Bohaty ſkład w domjacej a kuchińſkej potrjebje

Blih jězdny plan **1936**
naletny wudawk z přidawkom za nuta za 1.— hr. dostanjeće we
wudawarni Serbskich Nowin

Auf **LINGEL** Schuhe schwören Millionen Männer
Dostanjeće je wſtupnje wuſudomje **Mark** w Kukowie

Njedźelu, 14. junija pojedże **spěšny**
wosebity ćah
do **Drježdżan** (na zahrodnisku wustajeńcu) a do **Maltera** (Rabenauski dol a dolna zawjera) ze 60 procentami zniżenej jězdnej płaćiznu.
Wotjězdże z Budyšina 8.01 hodź. :: Wróći so 22.27 hodźin
Tam a sem jězba do Drježdżan 2,— hr.
Tam a sem jězba do Maltera 2,80 hr.
Darmotne jězdne plany a zniżene zastupne liſćiki na ſtatnu zahrodnisku wustajeńcu (75 pjenjeźkow) při wudawarńach jězdnych liſćikow a MER-bürowje w Budyšinje. [1150
Wobkhadny hamt ſtatn. żeleznicy w Budyšinje

Kedźbu! Kołojězdni!
Wodźidła, zalejtowane 1,50 hr. **Přimadła** 20 pj., **Spinadła** 65 pj. **Pedale** 90 pj., **Rjećazy** 90 pj. **Zwjena,** drjewobarbne . 90 pj. **Sački** 25 pj., **čeženošakła** 50 pj. **Błótoſkitaki** 75 pj., **Rjećazne kaſčiki** 55 pj.
J. Schieback w Budyšinje Mužak. dr. 4
Gumije za jězd. kola we wšěch wulkoſćach, też za dźěćace kola

KAMJENC
Vogtlandske
Zwjeſne Domowne Wumělske gardiny
story, voile, přěcźne wobrubki, barbne tkaniny, rolowy kupujeće jara płać. hódno pola
Spitzen-Uhlemann
w Kamjencu na Hrod. horje (am Schloßberg)

Kupuju
złote a ſlěborne debjeńki, noże a widlički, ſtare pjenjezy atd. po najwyš. dnjow. płaćiznach
Oskar Brückner rózk wěrowańſk. pjerścźenj. (Trauring-Ecke) rózk Budyſk. a Wrótkowſk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6688

Krjepjawy,
10 litrske, zacynkowane
2,85 2,15
Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej haſy 15
blizko Butrowych wikow (914)

„RAPPID“
za kóždu brodu idealny njewonjacy
srědk k truhanju
Žane palenje, swěrbjenje a ſnimanje. Bjez myda, pinzla abo jeśża je za mjenjšinu najwinliſa a najdźiwiſa broda struhana. Zawalk za nětdże 150 truhanjow 1,— hr. w znamkach abo na dobórku přez
Phil. Rapp w Mnichowje 42
Skazanka dopokaza też Wam tutu lěpšinu. Za zasopředawarjow, frizérow zastupjerjow rjana zasłužba [960

Gumije za jězdne kola
mantle . . wot 1,25 hr.
šlawchi . . wot 0,75 hr.
Wobswětlenja kołow
6 volt, komnl., wot 5,— hr.
Jězdne kola, přisłuški za kola
poskića firma 571
Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjentne haſy čo. 16

Žonj. płóčl. drasty
indanthren 3,45 2,75 . **1,98**
žonjace sórcuchi
indanthren 1,48 1,25 . **98 pj.**
Zawalne sórcuchi
indanthren 1,95 1,75 . **1,48**
Indanthren
70 cm šěr. meitr 83 pj., **68 pj.**

Bokelmann Nachf.
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2 830

Wutočenje cylindrow. Nowe tarče (Kolben) Awtowe wuporjedźenja
M. Schubert na Lubjskej dr. 33 Telef. 2937 [944
Awtowe wosebite dźěłarnje

Čiſchćzinu wſchě cźiſchćzerſke dźěła, herbſke a němſke, każ nacźiſchćze na liſtowe papjery, ſlicźowanja, kwitowanja, nacźiſchćze na liſtowe wobalki, twarne ſpisy, plakaty, ſłubowe khartki, ſmjertne khartki, programy a też pſcheproſchenja, viſitne a džakne khartki, cźeſtne dopisy, wěnzowe ſtelke, dopisniży, wſchě cźiſchćze, jeno- a wjazybarbne, ſtwědomicze, ſpěſchnje a płaćiżiny hódno

Knihicźiſchćzerńja a nakład Serbſkich Nowin
w Budyſchinje w Serbſk. Domje / Tel. 2687
J. Zyž

Přiłoha k čisłu 133

SERBSKE NOWINY

Wutoru 10. junija 1936

Reportaža — bjez mikrofona

Ludowi towaršchoju w měšcze a na wjacy!

Pschebywamy runje na sanitetnej straži Němskeho čerwjenoho schkiża Budyškeje sanitetneje kolonny na Bisarckiej dróhy 12.

Cžasnik pschipowěda wóśmu rańschu hodžinu, a my jedźimy žebi powědaco ſ čłonmi sanitetnikami, kotśiž maju słužbu, wokoło blida, kiž dźenża, dokelž je njedźela, blidowy rub a kwěcžel pyschitaj. Pschi tym powěda nam strażny nawjednik, ſtupinowy wjednik Steinberg, nadrobnje wo wobžarujomnym nóznym podawku, pschi kotrymž měšczanu sanitetniku, kotrychž słužba běšche žo w 7 hodźinach ſtimcžita, tśinoch cžeškoſranjentych do měšczańskeje khorownje dowjeſcz. — Snjeſbożenje ſ autom! Tak žo nam wotmołwi, hdyž žo ſa pschicžinu wopraschamy.

Sćłyſch! — Telefon ſaswoni. Nahle nascha rozmołwa wocžichnu. Cžiſchina wokoło naſ; mjeſcženje roſtsha ſo po měſtnoſci. Strażiny nawjednik ſłuſchak k wuchu ſłoži. — Sekundy jenož a hižo je mózny hłóſ ſawołał: „Sajedźo-cženje ſ płumom!“

Wſchitko ſwjeſelomne je žo le ſtrowy ſchubiło. Sanitetniży ſe ſwojich ſtółzow poſtocza. — Wobkedźbujemy jich . .

Zyle hinaſchi buchu. Khutnoſcz ſteji we wobliczach tuteho tśioch ſanitetnikow. Wſchitko wokoło naſ je bibot; pschicne a tola derje pschemyſlene pschihotowanje. Kóždy ſ nich — ležnma ſłowcžka žo rěcži — ſwoju winowatoſcz znaje.

Hlej! — Hižo njeſe Palmer, najmłódſchi ſ muſtſtwow, inhabad, apparat k ſaſowożiwjenju. Strażiny nawjednik ſam khwata won. Kluecže njeſe w ruku. Dźemy ſa nim a žo na wobſchérnym dworje ſeſtupamy. S depota ſady ſtražerńje njeſe wón cžeſku kißlikowu błeſchu. Nětko ju kedźbliwje do auta połoži. Jeho jěſdźeſ je hižo motor ſawjertnył a ſtójźi hižo k wotjědźenju hotowy. Neſtner jako tśeſi w ſwjaſku ſanitetnikow ſtupi na dwór. Pſched ſobu nieſe inhabad. Nětko je jón do woſa położił. Snowa woka tśeſon! Neſtner khwata do ſtražerńje wrócžo . . . Sćłyſchimy zyle derje, kak ſanitetnik pſchiłubja, ſo budźa hnydom k pomocy. — Hłowa ſthili žo ſ wokna pſchiſemſkeje měſtnoſcze. „Spěſchnje, najmjeſtſi khwatk!“ reji ſo pſches dwór. Nimale njetrjebawſche je tuto napominanje; pſchecź hižo ſtaj ſanitetnikaj na wóſ ſaleſkoj. Wótſje ſo ſatrubi! Warnowanje ſa ludźi na dróſy, ſo bychu wujeźd wobkedźbowali a hižo ſanitetnu auto k měſtnu njeſoża jědźe.

Woſtanjenuy ſamnyſleni wrócžo. Dźemy hiſchcze ras do ſtražerńje. Tam roſzohnujemy ſo ſ cžłowjekom, kiž na ſwonkowneſcze njemyſłi, kotrehoż žiwjenje zyle ſłuſcha žeſi Henrka Dunanta. Ale do krutejſe rukow tuteho muża, kiž ſo dźeſawe dny cžeſko wo wſchědny khlěb ſa ſebje a ſwojich bědźi, ſwjatoczńje ſłubujemy: Pſchichodnu ſobotu a njedźelu, na ſětnſchinaj dnjomaj ſdźerki ſa cžerwjeny kſchiż, budźemy tež my mjes wjeſołymi darcželeni — jako ludowi towaršchoju, kotſiž žebi cžerwjeny kſchiż wědźa ważicź.

Kurt Ryčzeř, ſanitetnik.

Wojak a trónski naſlědnik

Włośte (italſke) nowiny ſchěroko roſpinjuja ſajimawu ſtawiznu, ſajimawu tohodla, dokelž ſwiſuje ſ abeſynſkej wójnu a je tola ſwójſkeho, měrowego raſu. Hłowna woſoba je młody Włoch, tśigeſiłetny wojak, kotryž bě ſo dobrowólnje ſamołwił do ſrjadow wójſka, kotrež Muſſolini ſkjeſche do narańſcheje Afriki, do boja wo abeſynſke kěſtwo. Druhu hłownu rólu hraje knjez młody hiſchcze na kětach, ſ rjanej žonu a ſ autom; hłowne ſzeny tuteho „bźiwadła“ (wojak je žo ſnajmjeńſcha njemało dźiwał!, wotwiwachu ſo w aucže, a to w aucže młodeho horka naſpomnjeneho pana, w aucže tajkim, ſo, widźeſch-li jón traſch na dróſy, prajiſch: ſaprlíſchka! Pſchihładowari njebě ani jeneho.

*

Pſchedſtawiſniczka tuteho dramata:

Guiſeppe Barone, wojak, je ſe wžu San Pietro Infine, njedaloko měſta Mignano, we italſkej Riwjerie. Połk bě ſo hižo ſ Abeſynſkeje wrócžił, ale woſtanu wſchitzy wojazy hiſchcze w ſłužbje, połk ſtoji w Ventiniglia. Guiſeppe Barone ma holcžku, a tuta dźowcžicžka je nahle ſthorjeła. Guiſeppej Baronej ſo poradźi, žebi wot ſwojeho połkownika wyſchka, wuproſzycź dowol, ſo mohł domoj jěcź k khorej holcžy.

*

S cžahom dojědźe Guiſeppe Barone hacž do Mignano a wottam puſchcźi ſo pěſchi do ſwojeje ródneje wjeſki San Pietro Infine. W rózowniku je horzo, w Italſkej wołoſbje. Wě bjes dźiwa, ſo bě puczowazy wojak — pſchebźežawſchi nětkotre tyńcz metrow — bórſy pſchepoczeny a, dokelž bě puczi žuchi, też zyły ſapróſcheny, a k pschemu temu też hiſchcze khětro muczny. Tola tak ſprózny hiſchcze njebě, ſo by wuſtnył, a to bě jeho ſłowo: wuſtkyſcha mjenuja, ſo ſady njeho nětchto brunezi, a ſo wobkładnywſchi ſwójna, jo je to auto. Guiſeppe pſchelicźi ruce w buchu, kelko wjazy dobrotow by měł, by-li měł tajſk auto, woſebje dźenża: to by bórſy doma był. A hižo bě automobil hacž k mjenu dojěł, a wojownik na dowal duzy wjele njemyſło, ſběhny ruku ſ tajkim wotmachom, kaž by wuwuczeny ſólzaj ſ wulkoměſcžańſkich kſchiżniſcžkow był. Auto ſaſtanje. Wojak widźi w nim porik ſebźo: młody pan w ſcžérym wobleku a młoda, rjana blondynka. Sakurjeny wojak ſo wokomik na ſebje ſameho roſmjerſa, ſo bě ruku ſběhnył, ale ſtónczńje auto tak a tak ſtoji, cžehodla ſo nětko niz też wopraſchecź?

„Chcžych jenož wo to proſzyć, ſo ſměł ſo ſobu do woſa pſchiſtupnyć, a ſ wami kuſk ſobu jěcź, do ſwojeje wſy?“

Knjeſnk pſchi wjedniży (volant) kiwnje pſcheczelnje ſ hłowu. Guiſeppe Barone ſłeſe do auta. Jednory wjeſnjan-wojak je trochu ſamyleny, myſłi, ſo je ſnano tola pſchekhrobły był a mkodu dwóſku ſe ſwojej próſtwu myłił. Ale po cžaſu ſo tola trochu ſhraba, mkodaj cžłowjekaj dźe też na žane waſchnje nětkaſ pytnyć njedaſchtaj, ſo byſchtaj ſo ſnano hněwałoj nad ſapróſchenym hoſcžom, nawopak běſchtaj roſmjeſelenaj, a to ſkhrobli wojakej wutrobu:

„Jědu na dowol. Khwatam domoj, dokelž mam dźowcžičžku khoru, a ſtaroſcž wo nju mje njepuſchcźi. A wyſchk je mi jenoż dwaj dnaj dowolił.“

„Dha jeno woſtań zyły tydźeń doma“, wotmołwi jemu młody muż w zibilnym ſcžérym wobleku.

„Haha! Lokko, to tak rjez, ale ſnajecze mojeho połkownika, knježe?“

„Nó, ale ja mam poła wojakow też nješchto prajicź, žiwm ſam wojeſkeho ſtawa!“ ſmějo rěcži wobſtedźeſ auta.

To ſaſkyſchawſchi ſjedźe žebi wojak njeſapzy po khabacže, po ſakach, pruhuju, hacž ma bożelba wſchitke knefle ſeſapinane. A potom, hižo ſ trochu njerowźtym khłoſom, rjeknje ſ ſcžéremu zibiliſtej:

„Nó derje, ale knježe, wy ſzyła njedźiwacže na mojeho wyſchka! To je wyſoka wożoba. A wy ſcže młody. Najſtérſcho ſcže hižo ſ porucźnikom, ale wjazy drje niz . .“

„Wjazy —!“ wotmołwi ſcžérny muż. Jónka pſchi boku ſo ſmějkoże.

„Najwjazy bych waž ſa kapitana měł“, boda wojak.

„Hiſchcze wjazy!“

Mjes tym bě auto do San Cataldo doſpěſchił. Tu ſo dróha dźeli a wóſ měſeſche wottud hinaſchi ſmjer hacž wojak. Tohodla wuſkocži a podźakuje ſo ſa luboſcž ſcheſ-

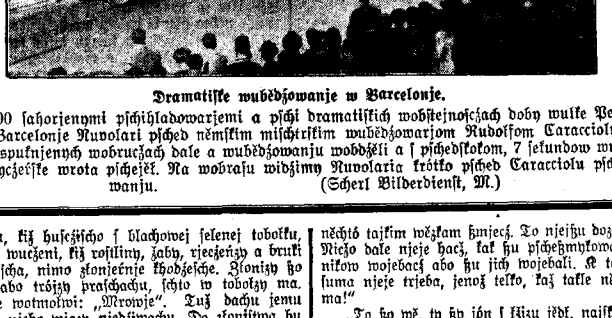

Dramatiſke wubědźowanje w Barcelonje.

Pſched 100 000 ſahorjenymi pſchihładowarjemi a pſchi dramatiſkich wobſtejnoſcžach doby wulke Penay Rhinſke myto w Barcelonje Ruvolari pſched němſkim miſchtrikim wubědźowarjom Rudolfom Caracciolu. Ruvolari ſo pſchi roſpuknjenych wobruczach dale a wubědźowanju wobdźěli a ſ pſchedſkokom, 7 ſekundow wuczinjazym, bě prěni dobyczěrſke wrota pſchejěł. Na wobrazu widźimy Ruvolaria krótko pſched Caracciolu pſchi wubědźowanju. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Překlepany

Jakub Krawz w Budyſchinje njerěkaſche jenož Krawz, ale wón też woprawdźe krawzowaſche. Tola to njeje nicžo woſebiteho. Tajſe nješchto móżeſch też druhdźe namakacź. To pak bě jeho woſebitoſcž, ſo móżeſche jara wjeſoła bajka a rjane žorty powědacź. Žorty drje njeběchu pſchezo najſmjeſchcžiwi mérnje Krawz. Wón je ſamo huſcžiſchu woſpjetowaſche, ale to nicžo njewadźeſche. Mějeſche wulku wuſchiknoſcž, najſtrjeboy wcžipnoſcž poßłuchacžerjow ſłuhacź. Potom ſ rjanymi ſłowami wézku tak ſaſimawoje wopißowaſche a woſpjetowaſche žorty na nowe waſchnje žiwje pſchedſtajeſche, ſo jemu wſchitzy ſ wulkej napjatoſcžu pſchipoßłuchachu. Jedro žorcžika ſkhowa žebi kóždy raz na kónz ſwojeho powědančka, tak ſo ſo potom wſchitzy prawje wutrobnje ſmějachu. Skoro kóždy dźeń ſhadźowaſche žo ſe ſwojimi ſnatymi, tśi běchu najbóle rjemjeſlniſy, w małej, cžiſtej ſcžerčmiczy „K cžornemu kozorej“. Hdyž Krawzez Jakub wjecžor do korcžmiczki pſchińdże, powitachu jeho wſchitzy ſ wjeſołym pſchiwołanjom, ſ wuwjacžom jeneho. Běſche to Emil Schcžipak, ſwojeho powołanja rěſnik. Scžipak bě ſtarſiwy na Krawza, dokelž też wón powědaſche rad žorty, ale njenamaka žanych kedźbnych pſchipoßłuchariow. Winu jeho pſchipißowaſche Krawzej. Woprawdźe pak bě ſam na tym wina. Njepſchipóſna pak to, kaž to też nětkotrykuli njepſchipóſnawa abo pſchipóſnacź njecha. Schcžipak bě hrubeje powahi. Jeho žorty běchu tohodla najbóle ſchcžipate, haj ſamo ranjaze, ſtuto też njepſchiſtojne. Też njemjeſche Schcžipak dar ſrěcžnimoſcze, tak ſo najbóle nichtó njewědźeſche, w cžim žort dozyła tcži. Schcžipak ſabéraſche ſo hižo dźeſchi cžaſ ſ myſlicžu, Krawzej na nětajke waſchnje jeho wobluhjenoſcž w towaršchoſci ſniczicź.

Běſche piatk, rjany, cžpytu, léžny wjecžor, hdyž na wuanacže towaršchow w „Cžornym kozoru“ pſchi wjeſołej ſabawje ſa wulkim dubowym blidom, na kotrymž ſtojeſche: „Stajne blido“, jědźeſche. Krawz powědaſche runje wo khudym muzu, kiž huſcžiſchu ſ blachowej ſelenej tobołku, kajkuż hółzu a wucženi, kiž roſtlinu, žaby, rjecžeńzy a druhi hromadźa, noſcha, nimo zkonjeńnje khodźeſche. Zkonisy ſo jeho dwóżzy abo tróżzy praſchachu, ſchto w tobołzy ma. Muzik ſtajnje wotmołwi: „Mrowje“. Tuž dachu jemu khodźacź a na njeho wjazy njedźiwachu. Do zkonſtwa bu nowy ſaſtojnik pſchežadźeny. Hdyž tutón muzika ſ tobołu wuhlada, woprašcha ſo jeho: „Schto maſch?“ Muzik rjekny: „Mrowje“. Saſtojnik pak wſa muzika ſobu do zkonſtwa a žadaſche, ſo by tobołku woczinił. Muzik ſo ſpjeczowaſche a rjekny: „Luby knježe, njecham wam wobcžeſnoſcze pſchitobtowacź. Hdyž tobołku woczinju, roſcžekaju mi mrowje a wy je we waſchim domje wjazy njerozbudźecze.“ Ale ſaſtojnik wosta na ſwojim. Muż woczini tobołku, a ſchto běſche w njej? Běſche połna kofejowych bunow! Sebrachu jemu kofej, kiž běſche łéta dotho ſ Cžéſkeje do Saſkeje pſchežmykował a dosta hiſchcze khłoſtanje.

Hdyž bě wéżka tak rjez ſabyta, khelpaſche naſch muzik ſaſo ſe ſwojej tobołku nimo zkonſtwa. Kaž poż wuleczа zkonik ſ zkonjeńnje, hrabny muzika ſa khornaż a wlecžeſche jeho do théżi.

„Schto maſch w tobołzy?“ ſareji na njeho zkonik.

„Mrowje, luby knježe!“

„Snajemy twoje mrowje, wocžiń!“

„Woprawdźe, mrowje!“ rjekny muzik.

„Khwataj, khwataj a wocžiń, hewak —!“

Muzik zyły tſchepoze, nadobo wotewri tobołku a wutżypa ju na blido a na ſemju. Wſcho ſo mjerwojeſche ſ mrowjemi, kotrež khwatachu ſpěſchnje do kutow a dźěrow. A hiſchcze dźenża maja tam zkonjeńnju połnu mrowjow. S wuwjacžom Schcžipaka ſo wſchitzy žortej, hyrnjej też niz nowennu, wutrobnje ſmějachu.

Sſo ſ hněwoni pyrjo ſawoła Schcžipak: „Krawzo, tutón žort ju žebi hižo w Roawowej arſche powědali. Jane ſtarſche drje njeweſch. Njemóżu ſapſchijecź, ſo móże ſo nětkoż tajkim wézkam ſmjecź. To njeſtu dożyła žane žorty. Nicžo dale njeje hacž, kak ſu pſchežemykowarjo chżyli złonikow wojebacz abo ju jich wojebali. K tomu wjele roſtuma njeje trjeba, jenož telko, kaž takle nětkajki Krawczik ma!“

„To ſo wé, ty ſy jón ſ łżizu jědł, najſtérje ſy réſał!“ ſnapſcheczíwi mérnje Krawz.

„Mój luby Krawzo“, ſawoła Schcžipak, „łaikiż roſum, tajke ſłowa, tajke ſkutki. Hdyž wéſch žebi wéż tak ſawjeſcz, ſo dźeſch nimo bérkownje abo zkonjeńnje ſ nécžim, ſa cžoż ma ſo płacźicź, a ſaſtojnikam to ſprawnje praſiſch, ſo maſch w méſche na pſchikkad cželo, a woni tebje tola bjes zła pſchepuſchcža, potom chżu wérieź, ſo maſch roſum. Ale myſłu, ſo twój ł tomu njedoßaha!“

„Ale twój“, praji ſo ſmějo Krawz. „Ty prajiſch, ſo chżeſch nimo bérkownje hicź a ſaſtojnikam prajicź, bjes tcho, ſo ſy jich wobtykał, ſo njeſeſch cželo, a woni tebje bjes damka pſchepuſchcža! Nó, to někomu druſemu powědaj, małym dźěcžom abo ſtarym žonam a niz nam!“

Hordże a kóżde ſłowo ſadźeju wotmołwi rěſnik: „Pónđu ſ cželeczom w méſche nimo bérkownje, rjeknu ſaſtojnikam, ſo mam cželo. Wyrnjeſ ijch njewobtykał abo ſ nimi nécžto prjedy njeſrěcžał, mi woni pſchecželnje pſchikiwaja a mje bjes damka pſchepuſchcža. So to dokonjam, ſadźu na to cželo, kiž ponjeſu, łóżby doſtanje ſ naſcheho towaršſtwa njedźelu wjecžor darmo cželażu pjecžeń a bleſchu wina. A cžło ſadźiich ty, Krawcžiko?“ — „Schtoż ty móżeſch, móżu też ja. Tożanje ſchtoż ty. Ale ja a hiſchcze jedyn mataj ſo pſchepokaſacź, hacž je wſchitko po prawdźe ſo ſtało.“

„To móżetaj jutſje dopoldnja wot wożmich hacž do dźerjoweſcich. Ssyditaj ſo do korcžmiczki ſnapſcheczа bérkownje, wocžińitaj žebi wokno, tak móżetaj wſchitko ſłyſchecź a widźecź, ſchtoż ſo pſched bérkownju ſtanje.“

(Skónczenje ſcžehuje.)

sćijanikeho smyślenja, to běschtaj jeho zobuwjakoj. Knjes, sdrasćeny w schěrym zivilnym wobleku, tyka wojakej do ruki bankowku:

„Sćwojej małej dźowćiczy to daj. Budźeš widźeć, so ći bórzy wotthorje!"

Jednory wjeznjan Guiseppe Barone njemóžeschе ani jenicžkeho słowčka dźaku wujakotać, tak jeho to pschestrapi, jenož to wultoreši:

„Schtó sće, chzu to wědźeć, so mohł Wam fotografiju moje hotcžki pschipóśłać. Proschu, dajsće mi swoju adrěsu."

„Nó haj, masch dha kusk papjery, to ći swój napisć naschmóram."

Wojak pscherpwa swoje ssaki, hacž słónčnje wuczehnje satokanu knižku běłych papjerkow a poda ju automobilistej, kiž je sa wojaka pschezo bóle s hódańcikom. A s pomjenowkom pisče tón: „Komandant dźesateho armejskeho korpsa".

Wojak cžita a sačerwjeni so hańbujo, ale wokomik jenož, potom hižo je sašo s wojakom hacž do dna, stupi so runje, kaž by něchtó „ředźu!" satrubił a strowi wyšokeho pschedstajeneho, ruku k cžapy swjerčo. Auto wotjedže. Guiseppe cžerpa po wjeznej dróšy domoj. Ale hłuboko jeho spiny, hdyž poldźišcho zhoni, so bě młoda dwójka, kotraž bě jeho w aucze zobu wsała, trónki nałožnik italskeho kralowskeho doma, prynz Humbert, a jeho mandźelska, prynzeza Marja Piemontska!

Jendźelšzy wojazy pschepytuja arabišku schtwórcu w Jerusalemje.

W běhu njemérow w Jerusalemje sta so wjele politiskich mordarstwow. Njedźiwajo dalokožahajazych naprawow je so ledy jendźelskim wojeřskim dohladowazym wožobam poradźiło, stóžnikow swěsćicź. Widźimy na wobrazu arabišku žwójbu w dworje jeje doma po pschepytowanju. Wójsko bě wschón naporjad dało wunjesecź, so b ntak kóždy kuczik pschehladacź mohło.

(Scherl Bilderdienst.)

Nowosće z cyłeho swěta

Wulki woheń w Augsburgu.

Pónđelu wječor we 6. hodźinje wudyri w kólni kolesćerjarja Pawoła Seidela wulki woheń, kotryž so s njewschědnej spěschnosću na korczmarske twarjenje a na susodny dom schkleńcerskeho mischtra Lanscha rozschěri a sa krótki cžas wobě hłownej twarjeni a 2 pódlanskej twarjeni docóista sniczi. 8 žwójbow je s tym bydko sbubiło. Wobžiwjeršej, Pawoł Seidel, w kotrehoż kólni woheń wudyri, je so zobu spalił. S zyłeje wokoliny pschikhwatachu wohnjowe wobory na pomoz.

Spytane mordarstwo a žamomordarstwo w Pschibuzu.

Sobotu rano 47 lět staru mandźelsku dźełacžerja Matuschki s cžežkimi ranami na hłowje w jeje bydlenju leżo namakachu. Pschi tym so žiwjenje, so bě ju jeje muž s cžežkim pschedmjetom do hłowy dyrił. Lěkař a wolaja so wo to postarachu, so so do khorownje pschewjese. Matuschku žamoho poldźišcho we kólni wobwěžnjeneho namakachu. Wěsche nimo měry nahły cžłowjek a najskerje je cžin w mandźelskej swadźe stucził.

Duchowny k 2 mězazomaj twjerdźiznoweje jatby so zahudźił.

Dla pschesłupjenja sakonja sniewužiwanja kletki mjesće so psched Schleswig-Hollsteinskim wožebitym sudom sarał dr. Bahlke s Brockhádta je Steinburkskeho wokrjesa samotwicź. Wobžkorženy běsche, powołajo so na nastawk „Nordmarkjugend" H. J. zjawnje porokował, so w njej cžertowny duch knježi a so maja so starschi psched njej warnowacź, so njebychu dźěcži tajkej organisaziji dowěrili. Psched sudom duchowny Bahlke wotmołwi, so njeje powschitkowne poradi pschecžiwo H. J. cžinił, ale jenož so žiwjeho žwědomja ponjnuty pschecžiwo najpomnjenemu nastawkej žwoje měnjenje wupraji. Wušud so na 2 mězazaj twjerdźiznoweje jatby wupraji: sud je, tak so we wušudu praji, wo cžestnosći wobškorženeho pschežwědčeny a njeje jemu tohodla ponižaze jastwowe khłostanje napołožił. Wobškorženy njeńmě so jako duchowny do statnych naležnosćow měschecź. Na sakładze amnestije s 23 haprcležje so sasudźenemu khłostanje spuschcźi i wumènjenjom 3lětneho pruhowańskeho cžasa.

Njeměry w Torunju.

K cžežkim sražanjam mjes stawkowazymi dźełacžeriemi a policajtami pónđelu w měsće Torunju w Pólskej bóndže. S hamtskeje rosprawy wuchadża, so su so pschi rospuschcźenju demonstrowanskeho cžaha někotři wobdźělniwi sranili. Jedny muž, kiž so cžežko srani, je mjes tym wumrěł. 4 wožoby so sajachu.

Lětadłowe njeńsće w Schpanjelsej.

Wutoru rano so schwedske lětadło „Lappland" bórzy po wotleczenju njedaloko lětanischcža swrócźi. S 11 puczowazych a schtyri muži wobchadki amerikanskeho pschekupa krótko po tym wumrě, hdyž běchu jeho do khorownje podali. Sranjenja druhich wožobow njeje straschne. Mjes puczowazymi běchu dale dwaj norwegiskaj, jedyn finlandiski a někotři schwedscy puczowarjo. Lětadło padny na male twarjenje, kotrež so docžista sniczi.

Ssypnjenje tribuny w Bukarešcze, 3 morwi, 13 cžežkosranjenych.

Pschi paradže młodostnych swjatkow, kotraž so kóždoletnje pschi wopomnjenskim dnju snatrónjenja Carola II. wotměwa, spadny so tribuna, na kotrejž bě něhdže 3000 hosći shromadźenych. Dotal su 3 morwych a něhdže 100 sranjenych s rospadankow wucžahnyli. Parada wotmě so niedźelu we pschitomnosći kraloweju holczi presidenta Benesscha a pryzoweho regenta Pawoła. Kral, kralowska žwójba a knježerstwowe hobustawy, diplomatiski korpš a wiele statnych hódnostkarjow běchu shromadźeni. Wulka sypka ludźi bě so sešchła, so by krasne poschcźenja widźała. Tribuny běchu hacž na poslednje městno wobhadźene. Najskerje bě tribuna pschepjetnjena a so pod cžežu zhynuły. Pschi tom nasta panika, kotraž pak so bórzy smérowa. Kral sam so hnydom na městno njeńsboża poda.

Wulke sapaleństwa w New Yorku a San Franzisku.

Něhdže 300 policajtow a detektiwow New-Yorkskeje poknózne dźele města po sapalerju pschepytuje, kiž bě niedźelu po sdźělenju policajtie we wóžom wulkich najeńskich domach woheń sałožił. Pschi tom bě jedna wožoba sahinyła a 13 wožobow so cžežko srani. W dźělu Newyorka, kiž Bronz rěka, so w poslednim cžasu wohnje tak rozmnožile, so dyrbjachu so wozebite straže postajicź. W hotelowym dźělu w San Franzisku je woheń schtyri poschodowy hotel snicził, pschi cžimž hydom wožobow smjerć w płomjenjach namaka a něhdže 30 so cžežko srani. Tež w tutych padach maja sa to, so su sapalerju woheń sałožili.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Palastowe dźiwadło. Wusmamni hrajerjo, kaž Leo Eslezak, Hans Söhnker, Jupp Hussels, Ida Wüst a Susi Lanner dźěła so do hłownych rólow we wjeselohrě „Najmjeńi manever". Wojazy w polu, sacžehnjenje do kwartěrow, manevrowy bal a luboscź staraja so njezbicžnje sa prawy tempo a sabawu. Najpodobnischa pak je pětna attaka dweju młodeju leutnantow na wěcžnu nienasytnosć a swadu mjes wobkedźerjom Ramdawskeho ryczerskubła a wobkedźerku Pólzej leżowoscžom. Jako mnto dostanjetaj offizjeraj rjanej dźowzy ryczerskubleńki. Zała hra je jara žiwa a połneho wjesela, tak so budże so wopytarjam dźiwadła sawěrjene spodobacź. — Dale polscica tež hischcže pódlanski programm mnoho widźenja hódneho.

Radio

Schtwórtk, 11. junija so ktyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6.10 tacžele. 11.30 sa bura. 16 konzert 18,40 port. 19 k žwjatokej (tacžele s Argentinskeje). 19,30 wo wojeřstwje (artillerija). 20,10 operetta „Doxpěte sboże".

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rarschi konzert. 8.20 sa hospodu. 11,45 sa bura. 19 wjecžorny konzert. 21 hra „Rembrandt".

Hischcže wažne s dnjeschneho programma: Königsberg: 20.10 wojeřske spěwy a pschespola. Köln: 20 konzert. Stuttgart: 20,10 schwabiski ludowy wjeczor. Mnichow: hra „Dźiwi invalid". Win: 19,25 opera „Othelde". Warschawa: 21 pólske spěwy.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 9. junija 1936.

Narodźili su so: 3. 6. Hendrichej Augustej Hansej Richterej, knihwjedničej, dźowka. — 4. 6. Herbertej Hermannej Schlenkerej, fabrikskemu dźełacžerjej w wotdeszezach Rajchowje, syn. — 5. 6. Alwinej Bahle, cžišcherjej schleizyj, syn. — 6. 6. Pawołej Herbertej Marthi pschekupskemu pschisłužbnemu, syn.

Wumrěli su: 8. 6. Hana Pawlina dźěl. Krc fowa rodź. Krawcez, dostawarka starobneje renty, 69 — Ferdinand Julius Lemner, garbaršti mischtr, 82 — 9. 6. Bjedrich Alfred Pilc, samkar w Khrósce, 49

Pschipowědźili su so: 9. 6. Jan C pschekupski pomocnik w Budyschinje a Erika Johanna Geiseleż, bjes powolanja w Kirchhainje w Delniej Lu — Kurt Rudolf Bar, ratar w Kotwasy a Hild Johanna Webseż, hospoża w Budyschinje.

Pokiwy pyskej a pjeru

todmüde smjerć mučny, **todkrank** na smjerć kbo

tójšto. To su poprawom tři słowa: štó wě što. z „člowjeka" nastawa „člójk", tak ze sady štó što słowo tójšto. A tójdy = štó wě dy

tok Balzen des Auerhahns (točišća, točki Vogelflur)

toll. Běži kaž tóllany (zajac), kaž hłupy, kaž ny, kaž njenudny, kaž hłudny, kaž kłóty, kaž parjeny, kaž dźiwi, kaž wehsmudźeny, kaž kaž čert, kaž (wot zmija) kusnjeny, kaž wo atd.

Ton zwuk. Zwuk truby. Zwuk jeho lista. Beton přizwuk.

tón so sklonjuje: toho, tomu, z tym, po tom a po atd. Zo so trjeba teho, temu — to je analogija „jeho, jemu". A zo so trjeba joho, jomu — je podobnjenje po „toho, tmu". Stare twórby kim su: toho a tomu (o po twjerdym t) a jeho jemu (a zady j mjehkeho). Po tymle prawidle w kajkostnikach mělo rěkać: nowoho a nowotola tunjeho a tunjemu.

tuž je tu že (= tu zo ; tohodla nic: duž).

torhowišćo skróći so na torhošćo a torho Torh su staroserbske wiki (hermank), torh potajkim městno wikow(anja). Dźeń „po t je „pa-toržica".

tř nastawa z tr: wětr — wětřik, bratr — bratřik, kmótra — kmótřička, kmótře, jutro jutře, wótro — wótře, khětro — khětře, tři — nědy střeleć — nětko třeleć (přir. Strahl, Strei Strelizen), stara střecha — nowa třecha, strěž (mały kralik) — nětuši třěž (abo w polu Ziesch).

trachten (streben) slipać za čim (ungeordnet).

tragen 1. Schwert z mječom (wopasany) kh Z palmu měra budźemy khodźić horjeka. mječ nosyć, palmu nosyć). Det Baum trägt měwa, njese. Brille, Hosen tragen w bry w kholowach khodźić. Na čole kročeše bluščowym wěncu (Efeukranz — nic: nošo

Trau, schau, wěm. Wěř, ale hladaj, komu Liščej (čerwjenej) brodže so pomalku wěri. wjele rěči, wjele hwizda. Njewěř wušomaj, wočomaj. Wiki wuča woči wuwaleć. Wěř maj wušomaj, nic cuzym rěčam. Rjana je druhdy jědojte kćenje. Na jazyzku mě wutrobje jěd. Lestny čert ma mjedowy ert. nimo měry rjeńko čini, ma mysle liški (kradnyć). Njestajej wěru na ludźacu Štóž ludej njewěri, so njepřepadnje.

Pruhowanje sa paradu na dnju kralowskich narodninow

23. junija, a dnju narodninow krala Eduarda VIII., budźa w Jendźelskej wulke parady, pschi kotrychž we žwojich starych pišanych uniformach wobdźěla. Hižo nětko dyrbja so wojazy, kaž na wobrazu widźi tutón paradowy pochod swuržowaj.

(Scherl Bilderdienst.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 134 | Budyšin — Stwórtk 11. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Goerdeler přećiwo njedowěrje w swěće

Sćrjedu je Lipšćanski wyšchi měšćanosta dr. Goerdeler na mjesynarodnym gmejnskim kongresu w Barlinje wobkładnje wo finanzowanju wobstaranja dźěła rěkał a němske naprawy pšećiwo bjesdźěłoscy nadrobnje wopisał.

Posłyšcho so dr. Goerdeler praschenjam pšchiwobrocy, kiž běšche Jendźelčan profesor Hilton naćišnyk. Pšchedpokaza, so je je stajnym nadawkom a sdobom ſ najwjetšichim wuměšćiwom kóždeho sjawneho sarjadnistwa, so dyrbi zadosće na hospodarsku móz jenotliwza tak wutworjo, so so w płaćenju dawkow a trjebanju śrědkow we wulkim jenake lěpšiny wuskutkuja.

Hdyž stat a gmejny ſ kapitalowych wikow śrědki za swoje wužitne dźěła hjeru, maju tu wěso na dwoju mjesu dźiwać. Jena tuteju mjesow so w tym pokazuje, so so kapitalnym wikam njeſmě krej wucjahnyć, kotruž pśiwatne hospodarstwo nusnje trjeba. W druhej mjesy so wobkedźbowanje pšchichoda wuskutkuja.

Dr. Goerdeler spomni, kiž so je swojim dźěćimi cźaſom měra w stawišnach wusnamjenja. Jako pšchiczinu wón mjenowaſche, so je tehdy była wobsedita pśchesćenjosć mjes wuwiśom politiki, hospodarstwa a techniki. Wobſamknjenja měra, kiž su so w 19. lětstotku stałe, su so wobsebje na samokwitosć ja pšchichod zakazowałe, **schtož pak so wo skónczenju swětowoje wójny njemóže praśeć.**

Wunamakanja 20. lětstotka njemóža so hospodarsce polnje wuzi ſ, dokelž wuzwy njedowěry trěbne politiske wumělenja za wobsćernu wobkhad njemóže wuskutkować. Tehdła dyrbi być ſ prěnim nadawkom tutu njedowěru wotstronić. Njedowěra pak wostanje, dołheż so cźeſej jenotliwemu luda še wschelakej měru měri.

Němski rjemjeslniski mištr Saksku khwalił

Němski rjemjeślniski sjězd w Frankfurcźe n. M. je so sjedu skóncził. Němski rjemjeślniski mišchtr Schmidt bilanzu ktuscheho sjěda wosjewi. Schtož dźěło w jenotliwych zupach nastupa, wón rjekny, **je zupna dźěłańska zhromadnosć Saſkeje w sandźenym dźěłowym lěcze najlepje dźěłała.**

Tehdła so namjednikej saſkeje župneje zhromadnoscze Englerej **stoty pjerschćeń města Frankfurta** spožći. Namjednik organisaziskeho běrowa Müller so na ſamkne waschnje wusnamjeni. Namjednik němſkeje dźěłańskeje zhromadnosce Pawot Walter dźěłowe naprawy pschipowědźi, kiž maju so w blišschim cźaſu wobsebje wobkedźbować.

Jenoż hišće z dźěłowej knižku

Němski dźěłowy minister je runje wukaz wudał, na kotrehež ſakładze ſmědźa so dźěłaćerjo a pšchisłuſajeze pśedewzaćych powołanjow, ſa kotrež maju so dźěłowe knižki wupiſać, wot 1. julija 1936 jenoż tehdy pśiſłuſajeć a w dźěle wobkhowaćej, když dźěłowu knižku wobsedźa, kiž je so porjadnje wupiſała. Tute powołanja su:

1. **Rataršstwo, ſahrednistwo, ſlotarſtwo, lěſarſtwo, rybarſtwo;** 2. hórnistwo, jelnistwo, pochowstwo; 3. **tekſtilowa industrija;** 4. rośnoleńske pschemysko; 5. industrija hudźbnych nastrojow a hrajkow; 6. dratlarſtwo; 7. **wudobywanje wody, pluna a miliny a ſaſtaranje ſ tuthymi wudobytkami;** 8. cźiſćerſtwo; 9. hoſćenzarſtwo; 10. **domjace ſłužby.**

Schtož pschećiwo ſakonſkim pschedpiſam dźěłaćerjej abo pschiſłuſajeſej dźěła ſ dawa abo ſchtož jako dźěłaćerj abo pschiſłuſajeſ dźěło pschijima a dźěłowu knižku njewobkedźi, ſo khłosta.

Lěto domjacneho hospodarstwa za holcy

We wobluku wojowanja ſ pschewinjenju njerowcznych dźěłaćerjow wjedniſtwo němſkeje młodźiny też prawo ſaſtupuje, kiž na žónſka młodźina na ſwoje wukublanje. W cźaſopiſu Hitlerſkeje młodźiny „Das junge Deutſchland" Erna Pranjez pišče, so ma so też holcza dźěłowa móz **ſ lěpſchenju ſyleho luda w prawym ſmužle do dźěłoweho prozeża ſtajicź. Dyrja móże ſebi kóžde powołanje wuſwobodźeć, kiž so po jeie cźělnych a duchownych darach ſłoži.**

Na druhej ſtronje pak je nusne, ſo so holzy dźěłam njepschiwobroceja, kiž tuto wumělenje njedospjelnja. Trěbne praschenja maju so ſ pschichodnym ſakonjom ſchkitanja młodźiny a žónſkich ſrjadowacź. Referentka pišče, so prawo na wukublanje žónſkeje młodźiny niz jenoż hospodarſtwu kajſotne dźěło ſwěſćeje, ale ſo też na holzy tak wuſkutkuje, so so k zhromadnosći wocźahnu a so politizy wukublaju.

Pschichodny puć wukublanja žónſkeje młodźiny ma so tak pschiprawić, **ſo dyrbi kóžda holza, hdyž ſchuli wukhodźi, lěto domjazeho hospodarſtwa pschećeć.** Dźěłazej holzy dyrbi być ſ kóždy cźaſ móżno, ſo nimo ſwojeho powołańſkeho dźěła ſrowmi ſwójbne žiwjenje ważnje rjadowacź. Lětu domjazeho hospodarſtwa móże so wuczba pschiſłamknyć. Potom ma ſledowacź zhromadnotne wocźehnjenje w dźěłowej ſ'użbje.

Dowol wojakow za ratarstwo

Wójkowny wyšchi kommando wojſenja, ſo huſto aktiwni wojazy abo jich pschiwuſni próſtwu ſapodadźa, ſo ſměli so ratarſkeho dźěła dla na dłšchi dowol puschćiceź. Taſke próſtwy so powſchitkownje njemóža dopjelnicź, dokelž je cźaſ wojerſkeho wuwuczowanja ſam na ſebi hižo krótki. Dowol ſmě so ſ wuwſacźom a jenoż pschi wobſebitych pschicźinach dowoliceź:

1. **hdyž je wopraſnje nuſa a hdyž to tež měſtna abo wokrjeſna polizajſka wyſchnoſcź wobkruci;**
2. **hdyž so pola wojerſkeho wotdźelenja ſa cźaſ dowola jane wobſebje ważne wuwuczenje njepſchewidźe.**

Němski swjedźeń młodźiny wot 20. do 23. junija

Psched nekotrymi dnjemi su němſki ſtuttſkowny minister, němſki ſportſki wjednik a němſki wjednik młodźiny k němſkemu ſwjedźenjej młodźiny namolwjeli. Swjedźeń so wot 20. hacź do 23. junija po zyłej Němſkej jako dźeń wobrota ſłonza ſe ſportſkimi wubědźowanjemi a ſwjatocznoſcejemi k wobrotej ſłonza wotmětje. Na ſwjedźenju so zyła němſka młodźina wobdźěli, dalokož so ſ Hitlerſkej młodźinu, jeje formazije a ſchule ſapſchija. Loni je so na ſwjedźenju młodźiny nětkuž 5 hacź 6 milijonow młodoſtnych wobdźěliło. Letſa so nětkuž 7 hacź 8 milijonow wobdźělnikow wocźakuje.

Dr. Ley so na nowe puczowanje po Němſkej poda.

Němſkoſtatny organiſaſjiſki namjednik dźěłowe fronty dr. Ley ſo njedźelu 14. junija na puczowanje po Němſkej poda. Puczowanje budźe 6 njedźel tracź. Dr. Ley na mnohich wulkich manifeſtaziſach němſkeje dźěłowoje fronty a jeje wotrjadow porěcźi.

Wobhladowanjſe puczowanja němſkeho wojnſkeho ministra

Němſki wójnſki minister a wyſchſchi roskaſowar wojerſkeje mozy, generalny pólny marſchall ſ Blomberg žebi w cźaſu wot 10. hacź do 12. junija wojakow a garnizony namórniſkeje ſtazije „Nordſee" wobhladuje a budźe 13. junija pſchitomny, hdyž so druha plachtata ſchukſka łódź němſkeho namórniſtwa w Hamburgu ſ dźěłarnje puſchći. 13. junija so wón do Barlina wróći.

Dr. Goebbels jako ſwědk.

W prozeſu dla ſaſzypnjenja w Barlinje je ſwid na ſchwórtk dopołdnja w 11 hodźinach němſkeho miniſtra dr. Goebbelſa, miniſterialneho radu Hanku, ſtandartowego wjednika ſ Wedella a majora Retteljſkeho kaſaſ. Wutoru wěſche dźěłaćerſ Sſobotka jako ſwědk prajiſ, ſo je dr. Goebbels ſ naſpomnjenymi ſobudźěłaćerjemi k měſtnu njeſboża pschiſchedſchi k nětkotrym dźěłaćerjam mjes druhim rjek, ſo je pſches wokno žiwjeho wobhdlenja huſto wobkedźbowak, ſo so woły dróhowoje żeleſnizy khablaju, hdyž nad twarſkim měſtnom jědu.

Němscy pósłancy pola wjednika

Wjednik a němſki kanzler pschija wutoru ſledowazych němſkich pósłanzow, kotriž w tu khwilu w Němſkej na dowolu pschebywaju: Pósłanza w Romje (pola italſkeho knjezerſtwa) ſ Haſſela, pósłanza w Tokiu dr. ſ Dirkſena, pósłanza w Nankingu dr. Trautmanna pósłanza w Rio de Janeiru (w Braſilſkej) dr. Schmidta-Elſkopa.

Němſka rosliczeńſke śrěczenje ſe Schwajzarſkej wupowědźiła

Němſki pósłanz w Bernje je ſrjedu ſchwajzarſkej ſwjazkowej radźe notu pschepodał, w kotrejž Němſka ſchwajzarſke namjety k pschemělenjenju rosliczeńſkeho śrěczenja ſ Němſkej wotpokaſuje. Němſke knjezerſtwo je ſdobom rosliczeńſke śrěczenje a śrěczenje wo płaczenju ſ tworami ſe 17. hapreje k 30. junijej 1936 wupowědźiło. Wono pak je ſwólniwe, mjes tym wo rjadowanju płaczenja mjes Němſkej a Schwajzarſkej jednacź.

Jednanja mjes Gdańſkom a Pólſkej ſo ſkónczile.

Jednanja wo ſarjadowaniu praſchenjow, kiž ſ wulkulkowanjom pólſkeho dewiſoweho hospodarſtwa na Gdańſk ſwiſuja, su ſo 9. junija w Zoppotu ſ podpiſanjom dojednanja ſkónczile.

Njelube sćěhwki strajkow w Francowskej

Strajki w Franzowſkej pomału wotběraju. W nozy k ſrjedźe je k ſrěczenju dóſchło, ſ kotrymž so ſtrajk podkopkowych dźěłaćerjow w pelnójnej Franzowſkej ſkónczi. Dźěłaćerjam so mſdy wo 12 prozentow powješcha. Schtwórtk cźahnu w podłopkach ſ dźěłom ſaſo ſapocźeć.

W Pariſu su ſo w drobnowikowarſtwie a w ſawiſcerſtwie dojednali, ſo ſo tu ſtrajk ſkónczi. Sa to pak su w Toulcuſu twarſzy dźěłaćerjo a dźěłaćerjo podobnych pſchemyſłow do ſtrajka ſtupili. Teſ na mnohe ſchijerńe módow je so ſtrajk wupſchestrěł. W ſrjedźišchczu Pariſa su ſchwalcze módowe ateljee wobſadźile.

Nowiny, kiž franzowſkemu knjezerſtwu blizko ſteja, wo „dobrocu dźěłaćerſtwa" pišaju. Prawizarſke nowiny pak njewidźa, ſo by napjatoſcź popuſchćiła. S wekſym njezměrom pišaju, ſo ſu wutoru w Pariſkich pſchedměſtach **ſtrajkowazy dźěłaćerjo prěni króć ſ połběhnjenej pjaſcu ſtrewili.** W nekotrych fabrikach, hdyž ſu ſaſo ſapocźeli dźěłać, kommuniſtojo ſpytaju, dźěłaćerjow wobſwět k ſtrajkej nawabicź. Knjezerſtwo je też dyrbjało pſched nadpjerjarjemi warnowacź.

Franzowſke nowiny poczinaju ſo też ſ hospodarſkimi jeźdźiwkami ſtrajkow ſabaracź. Prawizarſke nowiny powſchitkownje wocźakuja, ſo ſo **powjetſchenje płaczijſnow a podrejenje žiwjenja njechcźi wubenicź.** Lěwiza pak nadźeje, ſo bychu ſo plody jeje wojowanja ſ njewoprawnenym podrožowanjom ſniczile. Kaž ſo ſka, dźěłodawarjo wohzdźa cźeſe powjetſchenych mjdoio ſami njeſcź. Tak ſu ſo hižo ſchoſerjo njekubje pſchetwapili. Póndźelu běchu ſwopcźdha wjezeli, ſo ſzyła ſaſo benzin dóſtanu, a potom ſpóſnachu, ſo běchu płaczijny pornjo priedawſchemu tydźenjej wo 6 hacź 8 prozent poſtupile.

Zraženja miez straikowacymi a policiju w Gdyni

Hakle póndźelu běchu w Torunju ſtrajkowazy dźěłaćerjo ko policije cźežko ſrajhli. Wutoru nětko w Gdyni k ſrażenjam mjes policiju a ſtrajkowazymi twarſkimi dźěłaćerjemi dóndże. Pſchi ſrażenjach ſo nětkſi demonſtrantojo ranichu. Teſ w Ssochazejowje je ſtrajk mjes dźěłaćerjemi pſchi ſjawnych dźěłach wudyril. Tam pak dotal njeje k njeměram dóſchło.

W ſwiſku ſ tuthymi podawkami nowiny dźěłaćerſtwo pſched ſchkaranjom kommuniſtiſkich agitatorow warnuja. Warſchawſke nowiny „Expreſ Poranny" naju ſa ważne, ſo ſu ſo dźěłaćerjo pſchi ſjawnych dźěłach k ſtrajkej nadpjerali a niz tajzy, kotriž ja kapitaliſtiſke pſchedewzaca dźěłaju. Nowiny pišaju wo wotmyſlenym poſtupowanju ſaplacjenych kommuniſtiſkich agentow, dokelž w Moſkwje dźěło a derjemjerje Pólſkeje njeſnjeſu. „Kurjer Poranny" pišče, ſo ſo prózowanje komintrow jenoż pſchećiwo politizy pólſkeho ſtata měri.

S tajkeho pišan'a móže ſo wucźitacź, ſo ſo wótre naprawy pſchećiwo ſchkaranju komintrow w Pólſkej pſchihotuja. „Krakowiki Illuſtrowany Kurjer" wo tajnej konferenzy komintrow w Schwizy pišče, hdyž je ſo wo propagandže ludowoje fronty we wſchelakich krajach rěcźało. W Pólſkej ma so pśeza wobſebje mjes źidami agitowacź a woni maju so „k ſamojakitanju" nawabicź. Pódła maju so terroriſtiſke napdady, mordarſtwa a druhe njeſkutki ſtawacź.

Swajcarski zwjazkowy rada Motta přećiwo kommunismej

W schwajzarskej narodnej radze je ło hrjedu wulka rozmolwa wo wobnowjenju počjahow mjes Schwiju a Ssowjetiskej Ruskej sapoczata. Kommunistojo, sozialdemokratojo a njewotwisni ſ namjetami počjahi jadaju. Wubjerk ſa wobkhodne pruhowanja, kiž ło w Montreuru skhadźowasche, je ło ſ 9 hłoſami pschećiwo 3 hłoſami ſa wobnowjenje počjahow wuprajił.

Swjazkowy rada Motta pak ło w dźeſchej rěcži pschećiwo počjaham se ſowjetami wobroći a kommunistiske waschnja postupowanja najwotrischo ſaſudźowasche. Wosebje pak na to pokasa, ło ło ſowjetiske knježerſtwo njeda wot 3. internazionale dźělić, ło hu w ſowjetiskim knježerſtwje a kommunistiskej ſtronje ſdźěla te ſame wosoby a pschesjenjosći idejow a ſajimow.

Mjez Moskwu wschudźe dźěła, hdźež ło jenu hodźi, a ludowe fronty wutworja. Kommunistojo ſpytaju revoluziju naſchkaraċ w połodnjoſchej Amerizy a ſpytaju anarchiju wschudźe rosſchérjeċ.

86 italskich lětarjow w abesynskej wójnje padnyło

Italiske lětarſtwowe ministerſtwo je liczby wo ſtukowanju lětarſtwa w abeſynskej wójnje wojſewiło. Wot 3. oktobra, hdyž italiske wójſko rěku Mareb pschekrocźi a na abeſynſku ſemju ſtupi, hacž k wobſadźenju Addisa Abeby je 400 italiskich wojeriſkich lětadłow 35 000 lětarſkich łodźi w powětſe pobyło. Pschi tym hu lětarjo 1500 bombow dele ſmjetali, 270 000 paſow munizije maſchinſkich ſtrělbow ſtrělełeli a 225 milijonow puntow zyrobu a wuhotowanja ſa wojakow nošyłe.

Sa bydom měſazow tuteje wójny hu italiske lětadła 872 bombowych nadpadow, 830 wobhoniſkich lětow do dołoka, 2149 wobhoniſkich lětow do blížſcheho kónčina a 128 nadpadny ſ maſchinſkimi ſtrělbami pschewjedźe. S wjednikow 400 lětadłow je ło 86 morilo a 150 ło ſranilo.

Jendźelſki wójnſki dołh w Sjednoczenych ſtatach.

Jendźelſke knježerſtwo je runje běłu knihu wudało. W knihi ſo woſjewja, kelko wójnſki dołh Jendźelskeje w Sjednoczenych ſtatach wuczinja. W tu khwilu wobliczja ło na něhdźe 1 miliardu a 600 milijonow hriwnow.

Wójnski ſtrach w Chinje

W provinzomaj Kwangtungu a Kwangſiju w połodnjoſchej Chinje je ło powſchitkowna mobiliſazija wſchitkich wojakow wójſka, namórniſtwa a lětarſtwa poručiła. Wójſko, kiž je nětkole 250 000 muži žylne, ma ło na 500 000 muži jeſtylniċ.

S hamtſkej powěſcju ło potwjerdźa, ſo hu ło ſchtyri diviſije kwangſiſkeho wójſka do provinzy Hunana nałwaliſe. Prědnje wotdźělenja hu ło hižo 150 kilometrow daloko do provinzy dobyte a hu hacž k měſtu Höngczonej dóſchle.

Marſchall Tſiangkaiſchek je poručił, ſo bychu knježerſtwowi wojazy ſ krótkorańſkeje Hunanſkeje wuczahnyli. Marſchall chże na tuto waſchnje krwawne ſrażenja wobeńcz. Chże też puċ k měrnemu doſednanju wotewrjeny woſtajiċ, dokhoż budże jenu to možno.

Tſiangkaiſchek je nimo teho wjedniker krótkowjeczorneho wójſka Tſenczſitangej wobſchěrny telegramm pósłał a jeho namołwjał, ſo by wſchě wojeſke pschihoty hnydom ſaſtajił. Prezident ſakonjedawarſkeho ſtatneho hamta Sun Fo je tohorunja Tſenczſitangej telegrafował a jeho namołwjał, ſo njeby ſe ſwojim pschekhwatanjom blížſche rozſudu zentralneho wukonjazeho wubjerka we ſwonkownej politizy mylił.

Japanſka neutralnoſej pschilubja.

Japanſki generalny konſul Kawai w Kantonje je ło wutoru połdra hodźiny dołho ſ Tſenczſitangom rozeřěcował. Pschi tym generalny konſul pschilubi, ſo japanſke knježerſtwo krućze neutralne woſtanje. Wón też warnowaſche, chineſki lud pschećiwo Japanſkej naſchcźiwaċ.

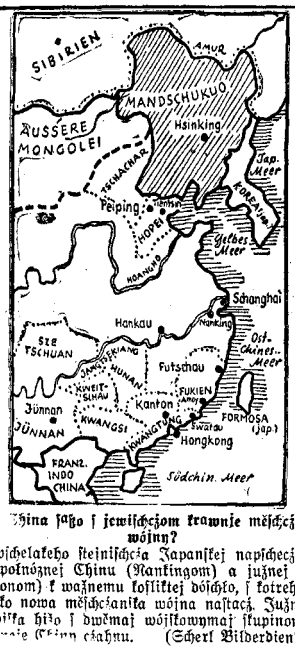

Chiny ſaſo ſ jewiſchczom krawnje měſchczanſkeje wójny?

Dla wſchelakeho ſkeinſkicha Japanſkej napſchećiwo je mjes połnóżnej Chinu (Nankingom) a južnej Chinu (Kantonom) k ważnemu kofliktej dóſchło, ſ kotrehoż może lohko nowa měſchczanſka wójna naſtaċ. Južno-chinſke wójſka hižo ſ dwěmaj wójſkowymaj ſkupinomaj dó połnóżneje Chiny ćahnu. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Nowa přewožna wustajeńca Němſkeho hygienſkeho muſeja

Sobotu 13. junija ło w měſchczanſkim muſeju we Budyſchinje nowa pſchewožna wuſtajeńca Němſkeho hygieniſkeho muſeja „Wojowanje pſchećiwo rakej“ wotewri. Wuſtajeńca je ło w dźekarńach Němſkeho hygieniſkeho muſeja ſhotowiła. Němſki hygieniſki muſej też wotměrje wuſtajeńcy organiſuje.

Němſki hygieniſki muſej rozumi ſwojich wopytarjow pſchekwapiċ, rozumi pak też wobczežne praſchenja ſbožowne rozſajnniċ. Dźe kóždy ſtruchleje wutrobu do tuteje wuſtajetzy dźe, hoji ło, ſo komoru ſtrózelow ſ hróżnymi preparatami, hróżnymi ſkażenjemi cźłowjeſkeho cźěła wuhlada, ſtrachuje ło, ſo dyrbi na khorość hladaċ, kotraž jako žmjerċ ſama mjes ludźimi ſatkhadźa.

Ničo tajkeho njeje we wuſtajeńcy widżeċ. Staſtiſiſy drje ło pokaſuje, ło rak pſchiběra, ſhonimy drje, ſo lóžbe lěto 46 000 ſonow w Němſkej na raka wumrě, je, ale ſhonimy ſbodom, ſo tutoho mrěcza njeby ſta trjeba. Hižo w 2. wotdźělenju ło pokaſuje, ſchto dotal wo pſchičinach naſtacza rakoweje khorośce wěmy, ſchto je wědomoſcz wo jeho roſcźenju w cźěle wuſtrěbſtka. A potom pſchidźe wulke wotdźělenje wo ſpóſnacju a lětawanju raka. To pak je ſa tajkow ſkoro wſchitko nowe.

Na wobrazach ło pokaſuje, kak może ło ſe wichelakimi chemiſtimi, fiſikaliſtimi a biologiſtimi pschepyrowanjemi w nowocźaſnej klinizy hižo ſara ſahe rak ſpóznaċ, w cźaſu, hdyž ſkhorjeny ani boloścze ani druhich ſranjenjow cźěłnemu rospada njeſkażuwa, ale jenoż powſchitkowne ſnamjenja. Se ſwědomicźiwym wobkedźbowanjom ſwojeho cźěłneho ſtawa ło w nim tutanje ſudźi, ſo ſnadź na raka cźerpi, a nětko może ło jemu ſ tutym pſchepytowanjom ſ měſtoſcu prajiċ, hacž tomu tak je abo niż. Ničo pak pola raka njeje ważniſche hacź měſtoſcź, njech dyrbi ło też ſ małej operaziju na pruhu wobſtaraċ. Pschetoż potom może ło arſenaſ lékowanſtich waſchnjow wotewriċ, rak może ło ſ operaziju, wobſwětlenjom abo elektriſkim prudom wotſtronić, ale w tutym ſalnym ſtadiu hodźi ło rak w kóždym padźe wuhojiċ. Bjes kóždeho pſchehnaca na może ło prajiċ, ło je ſ dźenjniſchimi ſrědami lékarſkeje wědomoſcze hižo možno, kóžde lěto ludźi po dźeſahcźerſazach jenoż w Němſkej wot raka wuhojiċ. So ło mjes ludom hiſchcze powěda, ſo ło rakowa khorość nieda wuhojiċ, pokhadź hiſchcze ſ cźaſa pſched wójnu. Wot toho cźaſa pak je ło tu dołpolna revoluzija ſtała; mólemy prajiċ, ło rak dźeńſa njeje wjazy njewuhojna khorość.

Tuta měſtoſcź może ło wobeſe jonam dacź. Jonow wjazy na raka cźerpi hacź muſow, wobeſe na raka rodźeńcy a nadrazeje ſaſlo. Runje tutej rakowej drużyny ſtoi pſchi wothladanju lohko pſchiſtupnej. Runje jonu, kiž ſu na raka khorite, dyrbu ło mohłe nimale wſchitke wuthkowaċ, hdy bychu ło ſ cźaſom lékowałe. Tohodła ma wuſtajeńca wobeſbitu ſkupinu wo ſenizam raku. Tu też widźimy, ło ſe khorjenych jonow jenoż mały dźěł ſ cźaſom do kliniki pſchikhadza, wjetſchi dźěł pak hacź połdra lěta pſchepoſdźe pſchikhadza. W tutej ſónſkej ſkupinje běſche też nuſne, poſitivne prawidła wojſewiċ, kiž ſu porjadne wobkedźbowanje ſyłeho cźěła, wobeſbe hdyž je ło mjeſa 35 lět pſchekrocźika, poriadne ſapiſowanje w měſacznym cźiſcźenju, też tu wobeſbe pola tych, kiž ſu 30. lěto pſchekrocźiłe.

Tola też zyle powſchitkowne ſadźerżenje kalnje ło ſdźěluja, ło by ło rak ſ cźaſom ſpóſnał. Prěnje ſnamjenja rakoweje khorośce ło na wobrazach pokaſuja, ło ſu ſa pſchihod kóždy, kiž tajke ſnamjenja na ſebi ſacźuwe, namołwja, ło by ſebi wěſtoſcź wobſtarał. Niech pak woprawdźe nětkoſi bojaſliwy ras pſcheſahe abo njetrjebawſchi k lékarjej pſchiběża, to nieje ſlě. dokelž pola raka ło wo ſiwjenje jedna a dha ło tuta njehoda ſama ſnjeſe. Hacź je taiki hypochonder ſ bojoſcju pſched bazillemi k lékarjej pſchiběżał abo ſe ſtrachowanjom pſched rakom, je nimale wſcho jene.

Hižo ſ dotalneho wopſchijeća rakoweje wuſtajeńcy

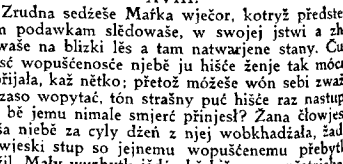

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedlerk.

32] (Pokračowanje.)

Wonkach před městom, na samotnych lěsnych ſcěžkach, překhodźowaſtaj ſo mjez tym naš Siegmund a jeho přećel Rudolf z Harta, ponórjenaj do ſwojeje rozrěče a tohodla dys a dys pozastawšij.

„Mój drohi Siegmundo! Twoje nadźije běchu přezwažliwe, hač zo by ſo w lěhwje Husytow dołho zdźeržeć mohł.“

„Njebudźech wěrił, zo budże Prokop přećiwo ſwojej krala Wjacſława takle zymny“, bě Siegmundowa khmurna wotmołwa.

„Ród pola nas ničo njepłaći, a budże dołho trać, prjedy hač ſebi dowěru našeho rozkazowarja dobudźeš. Wón je najkruċiši taborita a wubjerny ludźiznajeć. Žadyn wokomik nad tym njedwěłuju, zo Će wón prawje posudźa, a je tomu tak, dha maš jeno wólbu, z ludakom być, abo ſo nawjedowaſtwa wzdać.“

„A što dha měniš, zo je wón na mni pytnył?“

„Njewzmi mi za złe, dyrbjał-li ſo Će z wěrnoſcu njepřijomnje dótknyć: Je to Twoja liwkoſć w nabožnych wěcach — —“

„Mi nabožina na žane waſnje bjezdźak njeje!“

„Mój přećelo, ſłyš mje ſćerpliwje. Ty drje do Boha wěriš, ale Ty njećiniš doſć wótry rozdźěł mjez Husytami a katolikami; Tebi ſu ći jeni nimale runje tak lubo, kaž ći druzy; to pytnych na Twojej ſobuželnoſći z powěſnjenym Zhorjelčanom, to dopokazuje mi Twoja lubosć k jenej podjanſkej, ke kotrejež wobroćenu Ty hiſće ani pospyt ſćinił njejſy.“

Siegmund na někotre wokomiki womjelkny a wotmołwi potom trochu rozbudźeny: „Wy ćiniće, kaž byſće jeno z wěru wojowali a žanych ramjenjow k bitwam njetrjebali.“

„Na žane waſnje; jeno ramjenja bjez wěry pola nas ničo njepłaća, a ja ſebi myſlu, zo maju naši nje-přećeljo wěſće přičiny doſć, ſo před nimi ſtrachowaċ.“

Siegmund mjelčeše a lohki posměwk ſuny ſo přez jeho rjany ert. Jeho přewodnik jón njepytny a pokračeše z hłoſom wěrneho přećelſtwa:

„Hižo Twoje elegantne dwórſke zadźerżenje dyrbješe Prokopej, kotryž pychu njelubuje, njespodobne być; tola to hižo hrubiši ſat počehnje, budźeš-li dlěje pola nas.“

„Kak dołho změju we Waſim wójſku ſłužić, prjedy hač mózu nadźiju měć, ſwoje wumyſły wuwjeſć?“

„Wo poſlednišich njemóže žaneje rěče być, jeli pod nimi założenje ſerbſkeho kralestwa, ſwoju njewjetu jako kralowu na čole, zrozumiš. Jeničke, ſtoż mózeš wot nas dočakać, je: po wjacyłětnych ſwěrnych ſłužbach zaſodotaće Twojich wobſedźeństwow w Čechach a ruka Twojeje njewjeſty, jeli je zwólniwa, ſwoju wěru ſpuśćić.“

„To wona ženje njeſćini, a ju k tomu pohnuć, dźeržu poď ſwojej dóſtojnoſcu.“

„Dha ju wopuſć, jeli nochceš do jejneho pada zapleċeny być!“

„Mój přećelo! ſyrotu wopuśćić, kiž je moja njewjeſta, kotrejež wyſoke počinki dyrbja pod rukami němſkich zemjanow zahinyć? Měniš, zo mohł ja tajki njeſkutk ſćiniċ? Nětko mjelćimoj wo tutej należnoſći, hewak zhubju ze ſwojimi kublami a ze ſwojej njewjeſtu też poſlednjeho přećela na ſěrokej zemi, wo kotrymž ſo nadźijam, zo mi mojej woči zaňdźeli, hdyž — ſnano bórzy — ſwoju dušu wudychnu.“

Mjelčicy ſteještaj přećelaj ſebi z napřeća.

„Ničo, ničo njeje wjacy wočakowaċ“, Siegmund před ſobu zabórbota, „wboha holćka, hdże dyrbju Će dowjeſć? Hdyž jutře, při nadběhu na hordu twjerdźiznu, jejne jaſtwo rozlamam, potom dyrbi tole ſylne ramjo ju na mojeho dobreho konja pozběhnyć a — z njej wotſal, hdźež ſo Bohu ſpodoba!“

Jeho hłowa nakhili ſo na wutrobno; horjo ſo też hiſće na njo zlehny, zo móżeše pod tajkej čežu lědy dychaċ.

„Pój, Siegmundo, dyrbimoj ſpěchaċ, zo před połdnjom lěhwo docpijemoj. Wokolopuć, kotryž mamoj činiċ, je wulki, a bród w Śprjewi njeje lohko namakaċ. Do přědka, přećelo, a začěř ſwoju zrudobu! Snano změje naju wopyt pola Prokopa lěpše plody hač ſo nadźijamoj!“

XVIII.

Zrudna ſedźeše Mařka wječor, kotryž předſteja cym podawkam ſlědowaše, w ſwojej jſtwi a zhladowaše na blizki lěs a tam natwarjene ſtany. Ćuciwoſć wopuśćenoſće njebě ju hiſće ženje tak mócnje zapřijała, kaž nětko; přetoż móżeše wón ſebi zwažiċ, ju zaſo wopytaċ, tón ſtrašny puć hiſće raz nastupiċ, kiž bě jemu nimale ſmjerć přinjeſł? Žana człowjeſka duša niebě za cyły dźeń z njej wobkhadźała, žadyn człowjeſki ſtup ſo jejnemu wopuśćenemu přebytkej blížił. Mały wuzbytk jědźe bě hižo rano přetrjebany a žołdk ſwoje prawa žadaše. Žałostny podhlad w njej ſkhadźeše:

„Mi zahlódnić dadźa, jeli nochcu... Nó, radšo ſmjerć, dyžli hańbu! Hał a tu ſo na to dopomnju, štož mi Siegmund do wucha ſepny: mam hiſće ſrědk k zatrašnemu wjećenju a móžu z nim ſpěšnu ſmjerć za pomałšu a bolostnišu ſebi wukupić. Dźenſa w nocy chcu hiſće raz dřemać ſpytać; jutře dyrbju ſkutkować, abo ja ſym zhubjena.“

Wona pohlada z woknom won k lěhwu Husytow. Jedyn woheń za druhim tanſ hasny, w hrodźe bu wšo ćma a ćicho, a wona ſo lehny na ſpundowanje a bórzy twjerdźe wusny. Hižom do ſwitanja ju ſpěw Husytow wubudźi. Poſkočiwši ſo njemało ſpodźiwaše, zo ſo dźeń hiſće njeſěri.

„Ženje Husytoju ſwój ſpěw hiſće zahe njezanjeſechu“, wona při ſebi rjekny, „što ma to na ſebi? Najſkerje ſćinja dźenſa ſwój nadběh na tuto město hřecha a potłóčenja; moje wumoženje ſo bliži!“

(Pokračowanje ſćěhuje.)

widžachmy, so je k wojowanju pschećiwo rakej lepsche rosumjenje sa swoje kamšne cžeło a wobkedžbowanje swojeho cžeła trebne. Poslednja skupina wustajeńcy to wospjetuje. Nad njej steja słowa: „Wscho schtoż schtoż strowoj schmuje, schkita też pschećiwo rakej.“ Tam widžimy prawe leżiwjenje, wothladanje subow, wothlandanje cžeła, cžełowuczowanje, draschenje, bydlenje a duschownu hygienu.

Tuta nowa pschewoźna wustajeńca potajkim dokładnje powuczuje wo wschém, schto je rak kam a schto s nim swiżuje. Wustajeńca hacž do 24. junija w Budyschinje wostanje a so potom do druhich němskich městow pschepołoži.

Tschiangkaischek so prezuje, so by wójnje sadżewak.

Po postupowanju južno-chinskich wójskow do połnócneje Chiny je marschall Tschiangkaischek naležnu prózdnu do Kantona pótak, s kotreż prosy, so by so sa wschě pady měschczanska wójna wotwobroczika, a so by so tak spjeczowanje pschećiwo Japanskej s znutskownymi wojowanjemi njewobkadło. (Scherl Bilderdienst, M.)

W Budyschinje 11. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Waż druhich, zo nawukneš sebje sameho wažić.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 2 a najwyschscha dnjowa temperatura 19 stop. cžopłoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer plus 7 a najnischcha nócna temperatura 10 stup. cžopłoty. Nižina nad Połskej je so s pschipławom cžopłeho powětra s połodnischeje Runkeje s nowej mocu nażiwiła. Tehodla je so jeje wliw wotpjet hacž do Němskeje wupschestrěł a w naschich stronach pomrócenje wustupował. Wostawamy na tromje mjes tutej nižinu a mjes wyschinu nad wieczornej Europu. To musnamjenja, so wjedro hischcze njestajne a khłodne wostanje. — Jutsje pjatk słónczko 3,45 hod. khadża a so 8,14 hodź. khowa. Mježačk khadża jutsje we połnocy a khowa so pschipołdnju w 12 hodź. Mježačk steji jutsje w połednim bértliku.

— **Wuhladny na wjedro sa jutschi pjatk: Trochu pomrócene a hischcze pomérnje khłodne wjedro.**

Swjedżeń Božeho Cžeła

Dżensa swjeci katolska cyrkej jedyn z najwjetschich cyrkwinskich swjedżenjow: Božе Cžeło. Hač runje je tutón swjedżeń jedyn z najmłódschich we cyrkwinskim lěče, so tola z wurjadnej swjatočnosću wšudže tam, hdżež katolscy křesčenjo bydla, woswjeċuje. We wšěch wosadach wotmětwaja so wobkhady pod holym njebjom k woltarjam, kotreż su při Božich martrach natwarjene. Wšitcy wosadni dawaju česć tomu, kiż je so ponižił, zo by mjez khudymi a bědnymi cžłowjekami přeco bydlił a nas ze swojimi hnadami wozbožował. Je to swjedżeń njewobmjezowanje lubosće Boha k jeho stworjenym cžłowjekam. We wšěch serbskich katolskich wosadach so tutón swjedżeń z nawjetšej dostojnosću swjeći: Wjes je każ wulizana. Wjesne puće a cyrkej su z mejkami rjenje debjene. Žony wobleča so čorne drasty a wodżeja so z běłej płachćičku, kneżny pyša so z wosebnej drużčej drastu, mužojo a młodżencojo du w čornych suknjach, a też duchowny pod baldachinom kročo a monstrancu z Najswjećišim w rukawnaj dżerżo je swjedżeńscy zdrasćeny. Wšo je potajkim w znamjenju najwyššeje dostojnosće a kaž napřemo pyši so wšo z Božej přirodu, kiż je so nětkole swoju najrjeńšu drastu woblekła. Ponižny pačeř a dżakny kěrluš stupa z erta wěriwych k njebju . . . Też stwjerdżena wutroba na tutym wysokim swjatym dnju roztaje.

*

— **Sozialnym rentnarjam** wup'ačuje so podpjera na měżaz junij pódżelu 15. junija 1936 w cžasu wot 3 do ½5 hodżin w žejmownej na Hrodowskej haży 10 dełeka.

*

— **Liczba radiowych wobdżelnikow 1. junija.** Shromadna liczba radiowych wobdżelnikow 1. junija 1936 wuczinjesche 7 517 240 porno 7 599 252 wobdżelnikam 1. meje. W běhu měżaza meje je liczba potajkim wo 82 012 wobdżelnikow wotběrała. Wotběranje 1.1 prozent wuczinja. Shromadna liczba 1. junija wopschitjesche 568 224 wobdżelnikow, kotrymż je so radiowy pjenjeż spuschcził.

— **Liczenje żwini.** Pschi liczenju żwini 4. junija je so tu w 60 domjaznoscjach naliczilo: 31 prožatow, 86 běhakow, 3 ranża a 7 druhich żwini. Cžełatow narodżi so w měrzu 1, w haprleji 6 a w meji 8.

Radiowy přednošk prof. Gołąbka wo serbskej literaturje

We Waršawskim radiu poda wutoru wječor knjez prof. Gołąbek krótki rozhlad wo serbskej literaturje nowšeho časa. Přednošer, kotryż swój přednošk złożowaše na swoje wosebite studije wo serbskim pismowstwje, zabjeraše so kritiscy z wuplodami serbskich spisowaćelow. Wuzběhnywši wuznam Handrija Zejlerja a Jakuba Barta-Čišinskeho rozpomni basniske dźěło Józefa Nowaka jako revolucionarne; pěsnje Jana Skale pohódnosći jako wojowarske wo wukhowanju serbskeje zemje a ręče, Skalowu lyriku pak jako wosebiteho intimnje-naivneho raza. Jana Lajnerta widźi jako zastupjerja swojoraznelo ręčneho a poetiskeho wuraza a jako najlěpšeho nowočasneho serbskeho lyrika. Nimo tutych hłownych zastupjerjow naspomni prof. Gołąbek hišće někotrych druhich, kaž P. Krječmarja, P. Wiźaza a druhe. Dale rozpomni we swojim — jenož štwórčhodźinskim přednošku — dźěławosć Jakuba Lorenca-Zališskeho, P. Romualda Domaški, Jurja Wingera, M. Kubašec a wosebje moleńske a žurnalistiske dźěło Měrćina Nowaka. Přednošk skruči z krótkim rozhladom wo dźiwadlowej literaturje. Njedźiwajo krótkosće přednoška, w kotrymž so hodźeschu jenož někotre skicy wo serbskej litraturje podać, směł drje so z połnym prawom prajić, zo bě to krótki rozhlad wo našim pismowstwje a snano też přednošk docyła přez pólski radio. Nadźijamy so, zo knjez prof. Gołąbek namaka składnosć k wospjetnemu rozprawjenju wo serbskej kulturje, njech přez radio, njech na druhe wašnje.

*

S **Mnichonza** Pschichodnu njedźelu womeje so tu żwjedżeń tjelżow. Ssobotu budże pruhowanje piwa. Njedźelu rano w 5 hodź. so budźi. Po paradowym wobkhadże w 1 hodź. sapocżnje so wjesele żiwjenje na żwjedżenskej łuży. Póndźelu też żony tjelżow na żwjedżensku łuku pschicżahnu. Póndźelu popołdnju maja so wožebje dźěcži na żwjedżenskej łuży sawjeselicź. Wobluběnu wohnjostroj żwjedżenske dny słónczi.

S **Mateho Wjelkowa.** Jutsje pjatk wožiwjeċi nasch wjesnjan Jan Rostok, bydlaży we wjesnym dźělu Wulkeho Wjelkowa, żwoje 75. narodniny. Narodźi so 12. junija 1861 w Cžornych Nošližach. 1883 pschicżahny do Wulkeho Wjelkowa. Tu so w lěcže 1886 wożeni. Po 131ětnym khožownym mandżelstwje wumrě jemu 1899 mandżelska, sawoštajiwschi jemu cžrjódku dźěcži. 1902 so saso wożeni. Se swojej druhej żonu pschehy 331ětne mandżelstwo. We dezembrje sańdżeneho lěta wumrě druha mandżelska. S prěnjeho mandżelstwa wukhadżesche 7 dźěcži, z druheho jene dźěćo. Wšě su derje sastarane. Pjeć jeho żynow wobdżěli so na swětowej wójnje. Schtrjo so khožownje do domiwny wróćichu, jedyn pocžerpi riekowitku śmjerć na bitwischczu a wotpocżuje w zusej semi. Rostok pschebywa nětko pola swojej dźowki a wujiwa swój derje sańdżeny wotpocżink. Wjele cžesćeho khyschenja je też hewak hischcze strowy na cžełnych a duchownych mozach. Rostok běcże dobroćiwny cżitar „Serbskich Nowin“. Swój „Pomhaj Bóh“ pak hischcze dale dżerži. Pschejemy jubilarej te na tutym městnje Boże žohnowanje do dalscheho żiwjenja.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschichodnu njedźelu tudyschi wojeńske towarstwo wopomnjeńsći żwjedżeń 50ětneho poswjeczenja khorhoje woswjeczi. Hižo so pilnje pschihoty tutomu ważnemu dnjej cżinja. Sswjatocžnosć maja porjeńšicź snacźt Żitawżu spěwarjo.

S **Wulkeje Dubrawy.** W pěskowej jamje pola Wulkeje Dubrawy kulojty delny dźěl něhdże 5000 lět stareho wumělskeho žudobja namakachu. Wumělske wuwjedjene dźěło hornczerja na to pokaże, so je wobydleršwo nascheje Lużicy hižo psched 5000 lětami wyšoku kulturu měło. Schtó pak może s wěstoscu rjez, so je žudobje tak stare?

S **Porschcż.** Njedźelu popołdnju wotmě so tu pschehladka dobrowólneje a dyrbjeńskeje wohnjoweje woborny. Wopalny direktor Lucius s Maleje Borschcże, woborny hejtman Szymank s Niechornja a waborny hejtman Poldrak drasty a narjady pschehladaju pruhowachu. Po pokhodowej a narjadowej słužbje a po stupańskich swuczowanjach a pruhowanjach samaritow wotmě so hromadże se žużodnej Budyschinskej woboru, kotruż bě w žamžnym cżasu wopalny direktor Görling s Budyschina a woborny hejtman Loebenstein s Delnjeje Kiny pschehladak, so alarmowe swuczowanje na Teichekuble wotmě. W scżehowanej kritiju wobě kommišiji woboram swoje pschipósnacże wuprajischtaj. Sa Porschiki gmejnski wokrjeż wjesnjanoita Wünscha pruhowanskimaj kommišijomaj sa prózu swój dżak wupraji.

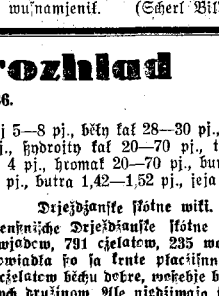

Nowy italski swonkowny minister.

Mussoliniowa pschichodny żeńt hrabia Galeazzo Ciano bu sa italskeho swonkownoho ministra pomjenowany. Hrabja Ciano dotal propagandowe ministerstwo nawjedowasche a běsche so też w rańscho-afrikiskim wojowanju jako letak wuznamjenił. (Scherl Bilderdienst, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 11. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,465	100 čěskosł. krónow	10,255
100 swajc. frankow	60.39	100 franc. frankow	16,36

Barlinska burza 10. junija. Bjes pschestajena kursy na akcijowych wikach stupaju. Rozšudżowanje je pschi tym pschecżo: Litwidne pjenjeżne wiki na jednym boku a njedostatk materiala na druhim boku. S koka publika a industrije pschikhadżaze kupowanje pschikazy wschě wiki, ne pola bjes wuwżacża najtupaja, jenož srědka wobkedżbowachu so na sakładże wožebitnych podawkow wožkadżenja. tuhletcżenaċr p drienstjensten bjenja. Poslednje placżesche wožebje za akzije Orenstein, dokeż tute sažo bjes dividendu sa sajsche lěto wuschachu. Tuta akzija so sjpła wo 2 proz. sniži. Też schlesyske zynkowe hěty wo 2,75 proz. popuschczichu. Na rentowych wikach tohorunja kursy wo nječicho mało dobrżu.

Barlinske żitne wulkowiki. Na żitnych wikach dale jara mały wobrot. Poliċżenske poměry su wschelakore. Wumlěwanske żita maja mało wotsamknjenjow, dokeż njeje poliċżenjow. Napraschowanje je wulke a to je strony młynow a też wobkhoda. Też za pjazwanske twory su možnosće swużiwanja dobre. Pschenicżne a rżane muki so lohzy wotbywaja. Sastaranske położenje je spokojaze. Wowż a jeczmjeń a pjazwanske samery doprajataj, so bychtaj potrjebu spokojiłoj. Kurzy placżijny jara tłócża. Pjazwanske srědki maja měrne wiki.

Wczera placżesche w Barlinie zentnar

pschenicży W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki N 8: 8,60 hr., N 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Někotre placżijny s Drježdżańskich wikow.

Huży, sarěane 1,20—1,50 hr., tacżki, sarěane 1,10 hacż 1,20 hr., kury, žiare sarěane 90—1 10 hr., kury, młode sarěane 1—1,20 hr., schćuki 1,20 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 15—60 pj., běrny po puntach 6 pj., nowe 13—18 pj., jedna koloda 18 pj., zabla 14 pj., kěn 90 pj., žołtej 5—8 pj., běły kał 28—30 pj., cżerwjeny kał 28—30 pj., žydrołty kał 20—70 pj., tomaty 70 pj. pětrschilka 4 pj., hromat 20—70 pj., buny 80—90 pj. rjerwjeń 8 pj., butra 1,42—1,52 pj., jeja 8—11 pj.

Drježdżańske słotne wiki.

Na dżensnjsche Drježdżańske słotne wiki pschihnychu so 35 howjadow, 791 cżelatow, 235 wowzow a 141 żwini. Howiadła so za krute placżijny pschedawachu. Kaikosće cżelatow běchu dobre, wosebje bě wjele kriedżnych dobrych družinow. Ale niedźiwaja toho dyrbjachu placżijny wo 3—4 pj. popuschczicź. Wowzowe wiki běchu bjes wuznama. W bohatej liczbje pschihnate żwinje a rosprschedawachu.

Placżijny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placżijny po złotej hriwnje.

	10. 6.	9. 6.		10. 6.	9. 6.
Pšenica	219.0	219.0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	17,5-19,5	17,5-19,5
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	29,0-31,0	29,0-31,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosuśk	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55	lanv wosuśk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11.50	11,50	běrni. kruški	18,60	18,60
rżane	10,10	10.10	syno, 50 kg	3.30-3,50	
raps 1000 kg	—	—	rżana sloma	2,10-2,20	
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „	1,90-2 10	
lane symjo	—	—	wowsna „	1,90-2,00	
mjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	jeċna „	1,90-2,00	

Placżina za pšenu za wuplodżerja 8: 208.0 9: 209.0
Placżina za rožku za wuplodżerja 8: 172.0 11: 175.0
Placżina za jeċmjeń za wuplodżerja 7: 177.0 9: 182.0
Placżina za wows za wuplodżerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smoleť w Budyšinje. Zamołwity za lokalny dźěl a přiłohi Marko Smoleť w Budyšinje, za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć: dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

S **Bukez.** *Nowa wuczejka.* Na město knjezny Haselhoffez, kotraž je so do swojeje domizny wichcadžiła, na tudyšcej schuli wot 6. junija knjezna Ulrichez z Ochranowa skutkuje. Wona budže tež mjode holcy nawjedowacj.

S **Mitowa.** (Wobkedźbowanje deschczow. W sascheym měsazu je tu nimo měry wjele deschcza napadalo. Deschcamérjazy hamt w Mitowje je w meji 81,4 litrow na kožny meter deschczoweje wody nalicził. Na 19 dnjach běše so telko nadeschczowało, tak so možesche so měricz. Najwjazy deschcza namdže so 13. meje, a to 27,8 mm. Měsacny pschericzk poslednich 5 lět je so w letuschej meji daloko pschekročił. — (Naschej baczonej staj pschirostk w swobje dostałoj.) Tši mjode baczony nětko swoje dołhe schije a swój pysk z hnězda tykaja, cžakajo na zyrobu, kotruž jim baczonez macj donoscz njemóže.

S **Krjebje.** 17letny hólcžej z Cžernsta chzyschče bjes dowolenja swojeho nana z jenak starym pschecželom z Krjebje bjes jězdneho wonjezma z motorskim kolom wulět cžinicz. Hižo w Krjebi měsejchtaj njesbožo, sawadžiwschi tam po mało wobjězdźenym puczu pschijězdźo do wožoboweho auta, kotreż na hkownej bróni z Krjebje do Klětnoho jědzeschče. Wobeju dyrbjachu khětro sranjenoju do Niscžanskeje khorownje dowjesecz. Motorske kolo so pschi tym dospołnje smicži a też auto so lohko wobs...dži.

*

S **Wulkeje Hartawy.** Wutoru rano dyrbjesche so na tudyšcej staciji se Sohrjelsko-Drježdžanskeho tworowego cžaha pschikrytny wós wotpinyc, kotrehoż nakład, znjebžka amerikanska bawołma, bě so hama zapalika. Tuhodyscha wohnjowa wobora sa krótki cžas wohenj sala. Wós a też zyły nakład cžežku schkodu pschi tom poczerpischtaj.

Nowosće z cyłeho swěta

Sswoje zamyne dźěcko samordowak.

W nozy k wutorje je 30 lět staty Albert Pětsch we Auerbachu pola Zwikawy swoju nij hischcze 3 lěta staru dźowku Eriku morił, jej z kuchinskim nožom krt pschereznywschi. Na to złoži zam ruku na so. Jeho do Heinricha Braunoweje khorownje dowjesechu, hdyž hischcze nicze khmany za pschepytschowanje. Pschicżinu k tutomu njeskutkej njeju hischcze swěczene. Pětsch bě hižo psched dlejcim cžasom spytak, zebi zywjenje wzacz a je też tehdy dlěchi cžas w khorowni pschebywacz dyrbjak.

35 zm. noweho śněha na horje Alberje w Bayerskim Lesu

Spadnjenje temperatury w poslednich dniach tež na... horach Bayerskeho lěsa śněh pschinjesze a to tak bohacze, so na horje Alberje 35 zm. wysoko śněh leži, kotryż hacz do 1000 metrowskej mjezy dele pada. Słót dyrbjesche so z pastwy do dola sahnacz.

Pschez 200 wowzow w deschczu a smje sahinyty.

Po njeschkodnym deschczowanju a pschi njemschědnej symje poslednich njedźel je z nědźe 1000 sztuk liczazeho stada na Lechskim polu 220 wowzow konz wsako, kotreż běchu so krótko psched tym tshake.

Dźesacny paduch na kongresu kriminalistiskich sastejnikow.

Na miesnarodnym kongresu kriminalistikow w Beogradze zhromadzeni wobdźiwnizy so na wulět do Saarajewa puschczichu. Tam měsesche rěcznik napad, so wuwołanym kriminalistam wjedzikład wo wustoinosczi dyhsacznych paduchow na Balkanje pokasa. Naja zebi tajkeho „wumělca" a pschikasa jemu, so by kriminalistam mjes nimi běsche też sastupjeł direktora Londonskeje policajskeje direkzije Norman Kendel, cžasnik a mólchnicki sebrał. To so iara derje poradzi a hdyž so knjeza po wobhladanju města do hotela wróczichu a sa zwojimi wězami hladachu, pokasa jim radostnje naspomnjeny rěcznik, pokradnjene wězy jim wróczo dawajo, so też najwusnamnischi kriminalistojo psched tajkimi „wumělcami" bjes straczha njejsu.

Posledn'e politiske powěsće

Njeměry a nazylnosce w Palestinje njepschestanu. W nozy k srjedźe tu Arabojo wotrawdźity napad na židowske zydlischo zatcžili. Zydowskizy wojazy dyrbjachu nadpadnikow wotehnacz. W Ber-Schebje tu do pomnika lorda Allenbya, kiž so jako wuswobodźer Palestiny cjesesi, bombu cžitnyli, z kotrejž je so pomnik jenož znadnje wobschkodźił.

Pschi wožebitej zwjatocznosci w Addisu Abebje je so wutoru 50 abessynskich wlodykow a druhich nahladnych wožobow Italiskej podstajiło. Mjes nimi běchu priedawschi nepuskowi ministrojo a sastupjerjo koptiskeho a islamskeho duchowenstwa.

Budyske stawniske powěsće

Sdźeny 10. junija 1936.

Narodźił je so: 10. 6. Pawołej Alfredej Baldaufej, samkarjej, zyn.

Wumrěła je: 9. 6. Hana Helena swud. Salomonowa rodź. Wendschuhez, bjes powokanja, 78 lět.

Pschipowědźili su so: 10. 6. Marcžin Werner Fuchs, rězník a Emma Frieda Lehmannez, pschedawarka, wobaj w Budyschinje. — Arno Theodor Körner, feldwebl we Weißenfelsu a Elsa Charlotta Sommerez, stenotypistka w Budyschinje.

Radio

Pjatk 12. junija so zlyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 taczele. 11,40 sa bura. 15,15 dźěcži spěwaju. 16 konzert. 18,45 dźełowa zlužba spěwa. 19 taczele k zwjatokej. 20,10 komorna hudźba. 21 „10 lět Runxendorfskeho scželaka".

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert (z Gdańska). 11,45 sa bura. 17,10 sa zony. 18 hudźba k zwjatokej. 20,10 sabawna a rejwanska hudźba (z Königsberga).

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Barlin: 20,30 Beethovenowy zwjedženski konzert cžerwjeneho schiża. Wrótzlaw: 20,10 hra „Dyrdombej města Calico". Köln: 20,10 „Wojazy — kameradojo". Stuttgart: 21 wschelezijnowy wojerski wjeczor. Win: 19,30 sabawna hudźba. Warschawa: 19,30 połske ludowe reje a spěwy. Budapest: 19,40 symfonijski konzert.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.
Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 13. Juni 1936, 8—9 Uhr für die Nrn. 4401—4650: Rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg., rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Pokiwy pyskej a pjeru

trauen. Što budże jeju wěrować wer wird sie trauen? Tomu swoje dźěćco njedowěrju Dem werde (kann) ich mein Kind nicht anvertrauen. Ja jemu njewěrju ihm traue, glaube ich nicht. To ja jemu pschepě w a m das traue ich ihm zu. Tomu njejewěrjo Dem ist nicht zu trauen.

traž (Łužican 1877, 41 a 43) = trjeba że = trjeba zo. Tu je 6 wupadło kaž w słowomaj derje (debrje — breje), serski za serbski.

treffen zetkać, zet(y)kować, zetkować. W Budyšinje zetkawamy so koždu sobotu w Serbskim Domje (nic: zetkamy so).

treiben. Wie man's treibt, so gehts. Kaž pluh klinis, tak wora. Njeład do měcha a njepřidźeš na młyn (zwischen die Mühlsteine).

tśe = třihać, třiże Jap. skutki 8, 32. Pf.

třihać scheren; wowcy třihać, włosy sej třihać dać. Su jeho tam wotřihali abo woskubali. Włosaŕ może lěkarja třihać, lěkaŕ pak może włosarja rězać (khoreho). Dwoje nožicy wšak ma, tola nicžo njetřiha. (Rak).

Trittroller šuskadło, sornik.

trjeba a treba. Mi je trjeba (nominatř), zo by mje wukřćił. Nimam trjebu (= potrjebu) so z tobu wadźić.

trmjeń Steigbügel. S.P. 337. Pf.

trochu trjeba so w samsnym padże (akkusatiwje) kaž třěchu, wěchu, muku, horstku. Znata je nam třěcha, wěcha, muka, horstka, ale woteznata je nam trocha, a tola ma prěnja być trocha, přetož **bjez trochi** nimaš trochu kaž bjez třěchi nimaš třěchu. Što wuznamuje trocha? To same, štož horstka, kus, mało atd. Daj mi trochu muki = horstku muki. Ty sy trochu dźiwna, Marjalkus dźiwna. W horncu je hišće trocha muki.

Trojica, troji (nic: tśroji), potrojić, trójka, trójcy, tronohi, trojak.

Towaŕstwowske powěstniki

Hornja Hórka. Towaŕstwo „Łužica". Bohu lubemu Knjezej je so spodobało. našu towaŕsku knjeni Klarn Heroldźinu z Družkec do niebjeskeho raja wotwołać. Pohrjeb budże pjatk pop. w 4 hodź. we Husecy. Towaŕstwo zrzhomadźi so w 3 hodź. w žarowanskim domje. Knjeża dowěrnicy so prošu, zo bychu to wšém sobustawam wozjewili. Wo hołate wobdźělenje so prošy. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma njedźelu 14. junija wječor we 8 hodź. pola Natušec w Kukowje posedźenje. Jednaž budże so wo wšelakich ważnych wěcach, tohodla so wšitke sobustawy (aktivne a pasivne) wšěse wočakuja. Předsyda.

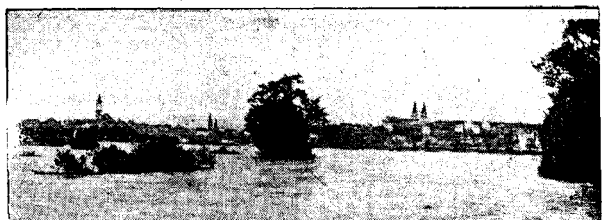

Wulke powodźenja w Bayerskej.

Nievschědnjewaze deschcze sawinowachu, so rězy Regen a Cham swoje brjohi pschestupiwschi krajinu daloko a schěroko powdźischcej. Na wobrazu widźimy wulku wodu psched městaczkom Cham w Bayerskej.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Kopřiwina
80 cm šěr., m 42 38
70 cm šěr., m **30** pj.

Kopřiwina
160 cm šěr. m 1,10 98
140 cm šěr., m **85** pj.

Ložowe poćehnjenja
160 cm šěr., m **1,45**

Wupjerki
pjerjakrute, njewotbarbjace, 130 cm šěr.
m 2,50 **1,75**

Wupjerki
njerjakrute, njewotbarbjace, 80 cm šěr.
m 1,40 **1,10**

Bokelmann Nachf.
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Žitny
k nakładźenju
Žitny palenc, 38 Vol. % 1,20 hr.
Wjazoński palenc 32 Vol. % .. ½ litra 1,00 hr.
Palenc 25 Vol. % .. ½ litra 1,00 hr.
Gustav Hache 1158
w Budyšinje na Butrowych wikach
fabrika likěrow a wikow. z winom

MEBLE
a pólstrowane twory 69
poruča po najnišich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rožowej hasy 15
Sym Serb!

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
mej. 3. Pilopp
na Jerjotowej hažy 3 (Heringstraße)
dźerža
1½ poblešćicza 12,80 11,40 8,80

Tunja 3dnjowska wosebita jězba **ze Zhorjelca**
k ranšemu morju
do Šćećina / Swinemünde
wot 20. hač 22./23. junija 1936. 1155
60procentowske zniženje jězdneje płaćizny (přizamkowace zniženje 50 procentow).
Jězdna płaćizna Zhorjelc—Šćećin a wróco . . 9,80 hr.
Jězba z parnikom Šćećin—Swinemünde a wróco 3,— hr.
Z Budyšina (20. 6.) 5.18 hodź., wróći so 5.39 hodź. (23. 6.)
Nadrobny darmotny lětak při wšěch wudawarnjach jězdnych khartkow a we wšěch pućowańskich bjurowach.
Statnaj zeljezniskaj wobkhadnaj hamtaj w Zhorjelcu a Budyšinje

Mam wot pjatka, 12. junija, w swojej filijali w Budyšinje w hotelu „K markhrabi" zaso nowy transport
kruwow, jałoscow a młodeho skota 1154
po znatych tunich płaćiznach na předań a k zamjenjenju.
Dale mam w swojim hłownym wobkhodże w Drježdźanach
wubjerk dźěławych a rólnych kónt
z połnym rukowanjom po znatych tunich płaćiznach na předań.
Paul Grosch. wikowarnja ze skotom a konjemi
w Drježdźanach-N., Hechtstraße 30
telefon 50628, prjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Barby
Laki
Plasle
Šablony
800
jenoš wot firmy
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Černy taftowy band za sekle
cm 18 20 22
2,25 2,50 2,75
cm 24 26
2,90 3,25
Schaaf
1147

Šulske knihi
za wšitke ludowe a wyšše šule, serbske a němske, wjazane a njewjazane, wobstara, njejsu-li na składže, za krótki čas
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 135 — Budyšin — Pjatk 12. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Němski financny minister wo němskej financnej politiky

Schtwórtk wječor je němski finanzny minister hrabja Schwerin ſ Krosigk w Rostoku wo finanznej a hospodarskej politiji rěčał. W swójim pśedńosoku pokaza, kak w politiśkim a hospodarskim njemérje źiwéta Němska wobras němeho dźěła a móžneho natwara politika. S postinowazym wuwiśom, kiž je ſo w lěcu 1933 w Němskej zapoczało, hišći njeje ſo wón dosć. Tute wuwiśowanje njeje pśesta'o.

So ſo liczba njezamóstnych tak pśichódnje wuwiwa, chorunja dawkowe dochody, staśe postupowanje też w lěcu 1936 dopokaśuje. Hłoby, kiž w zamóžnych létach hospodarske a pjenježne zwěrěśenje Němskeje wótpóraju, su bóle a bóle pśed pśeswědčajcej rěču wopśiwdaśitosće wumjelke. Tute wobdźiwanja hódne wuspěchi su wuslěte ſ wuwuzeńa a sjednoczenja wšitkich finanznych, hospodarskich a politiskich mózow naroda, kiž bu móžne ſ tym, so Adolf Hitler knježeńśtwo pśichwa.

Teſ ſa pśichod wostanje ſ nadawkom němśkeje finanzneje politiki, so wulke narodne nadawki dopjelni, hdyž wšitke finanzne a hospodarske mozy ſ wědomjom na jedyn samér sjednoći. Wulkosć samóra hodźi ſo na wulkosći wopora wumělicź, kiž chce lud ſa tutón samér pśinjasć. Też němski lud budźe dyrbjeć někotre pśeśeńa spušćicź a někotre wopravnjene žadanje na posdźiśe cźaſu wotstorcźicź.

Jenož hdyž ſo politika wudawkow sjawneje ruki, a to we wšěch jeje dźělach a wótnoſkach, ſasni najwótśicheje sluźiwośeje podcźišnje a ſo na wulki samér ſamóri, hodźi ſo tutón samér dozpěć. Tuta sluźiwosć njeſmé ſo jenož pokazować w cźeſcźownosći pśed dawkownymi kroſchkami, kótrychž ſo ſo pót a hyšto dosć žyłły dawkarjow lěpja, ale ma ſo też pśechde wšěm wuslukkowacź w zyłym naſchim apparaće, kiž ma ſo tak pśeorganiſowacź, ſo ſo dwójne dźěło, dźěło pornjo žebi a pśećiwo žebi wusamknje. Pśichi tym pak mamy ſo zentraliſowanja hładacź, kiž by było žiwjenju zuſe.

Wjednik we Wilhelmshavenje

Wjednik je schtwórtk dopołdnja ſ němśkim wójnſkim ministrom generalnym pólnym marſchallom ſ Blombergom a generalnym admiralom dr. Raederom do Wilhelmshavena pśichóźeł. Na dwórniſchcźu kommandowy admiral ſtaršeje Północneho morja měſtoadmiral Scholta wjednika powita. Pśichi ſynkach narodnje hymny wjednik nimo frontu cźeſtneje kompanije kročeſeše, kiž běše wobſadła łódźe „Schleswig-Holſtein" ſtajiła. Pśched dwórniſchcźom a na wšěch dróhach, po kótrychž wjednik jędźeſe, běchu ſo žyły ludźi ſeſchle, kiž wjednika ſahorjeze ſtrowjachu.

Dr. Frick w radiu porěcźi.

Pjatk wječor wot 3,8 do 8 hodźin němśki minister dr. Frick w Němśkim ſcźelaku k dnjeſ cźerwjeneho ſchišća porěcźi. Druhe němśke ſcźelaki ministrowu rěcź w druhich ſtajach pśechowachu.

Sběrki 13. a 14. junija.

Němśki a pruśki minister ſmutkownych naležnoſcźow je ſa 13. a 14. dźeń junija ſběrki po domach a na dróhach ja němśki cźerwjeny ſchišć, ſmutkowne mišionſtwo a karitaſki ſwjaſk dowolił.

Staw sywow spočatk junija

Staw pólnych płodow je ſpočatk junija lěpſchi hač w ſamſnym cźaſu lońſcheho lěta, ale też hiſchcźe lěpſchi hač w juniju rekordneho lěta 1933. Symnika ro'ta móže ſo ſa ſpočatk junija 1936 ſe ſnamku 2,4 (w junija 1933: 2,7), ſymſka pśicheńa ſ 2,4 (2,6), nałétna pśicheńa ſ 2,5 (2,7), naſymſki jecźmjeń ſ 2,3 (2,9), wowſ ſ 2,7 (2,8), ſokrowa rěpa ſ 2,6 (2,9), runkliża ſ 2,8 (2,9), dźecźel ſ 2,3 (2,8), luzerna ſ 2,2 (2,9) a łuki ſ 2,4 (3,0) pohódnoſcźiſcź. Napadne je wulke polepſchenje pśiſowańſkich roſtlinow, hdyž je ſ 1933 pśichinnamy. Tola też pśichi druhich pólnych płodach ſu polepſchenja wulke. Wuhladny na dobre žně ſu tohodla dobre, tola ſa wunoſchk žitow je roſſudźaze junijowe wjedro.

Dr. Schacht w Beogradźe

Němśki hospodarſki minister dr. Schacht je ſchtwórtk dopołdnja w létadle do Beograda dolećeł. Jako preſident němśkoſtatneje banki wón je ſwójim wopytom na gouverneura juhoſ'owjanſkeje narodneje banki dr. Radoſławljewicza w Barlinje wotmołwi. Po ſwójim powitaniu dr. Schacht nowinarjam zdźeli, ſo jeho wopyt w Beogradźe nima politiſkeho abo hospodarſkeho wuſnama, ale je jenož napſcheśiwny wopyt pola dr. Radoſławljewicza. Wón ſo jara wjeſeleſche, ſo ſmědźeſche ſa 17 lět ſaſo do Beograda pſchińcź, ſo by nowy Beograd ſejſnał.

Dr. Schacht je ſo ſchtwórtk pſchipołdnja na ſwój pśeni wopyt pola dr. Radoſławljewicza podał. Kaž Beogradſke nowiny „Pravda" pišaju, je jeju rozpšašowanje měſtnym praſchenjam němſko-juhoſ'owjanſkeho płaćeńſkeho wozkhada płaćiło. Na woběmaj ſtronomaj ſo wo ſkruczenje wikowańſkich poćahow próźuja. Němſka ſteji hižo na pśenim měſtnje juhoſ'owjanſkeho dowoſa a wuwoſa.

Bombowy nadpad na jendźelski wojeński transport

S egiptowſkeho hłowneho měſta Kaira ſo powě, ſo je ſo k połnozy wot Lyddy w Palestinje na transportiſki cźah jendźelſkich wojakow bombowy nadpad ſtuſcźił. Pśched transportiſkim cźahom wěſtoſcźe dla druhi cźah jędźeſche, kotrehož woſy běchu jenož ſ wězami nakładźene. Tutón cźah ſo do powětra buchny. Transportiſki cźah, kiž pólnu kompaniju jendźelſkich pioněrow wjeſeſche, pak njewobſchkodźeny woſta. Pioněrſke wotdźělenje, kiž je ſo k ſeſtyknjenju ſ Egiptowſkeje póſłało, je ſchtwórtk do Jerusalema dojěło a je ſchkitanje wobłkodnych ſwiſłow pśichwaſło.

S Jerusalema ſo powě, ſo ſu ſo arabſcy katolikoju na patriarcha wobroćili ſ próſtwu, ſo by bamž ſakroćił a połoženje w Palestinje wujaſnił. Podobny appell běchu njedawno anglikanſcy Arabjo Canterburgſkemu arcybiſkopej w Jendźelſkej póſłali.

Wustupy pśećiwo katolikam w Irſkej.

Kónc ſańdźeneho tydźenja dóńdźe w Fintonu w Irſkej k važnym wuſtupam pśećiwo katolikam. Skupina młodych pachałow ſ Belfaſta cźehnjeſche, ſpěwy ſpěwajo a hewrjekaje po hałach. Pśichi tom wohrožowachu někotrych młodych katolikow. Tuchi do ſtareho młyna cźehnychu, kotryž pak hewrjekarjo wobſtupichu. Bórſty na to ſo někotre raſy wutśeli. Policija ſaja dweju mnjow a žonu, pola kotrychž tśělby namakachu. Pśched policiju ſhromadźi ſo wulka žołma ludu, kotraž ſ raſnoſcźu žadaſche, ſo bychu ge ſajeſći puſchćili. Posdźiſcho bě w Fintonu ſjawna ſhromadźizna, w kotrejž dźěłacźeŕiſki wjednik Kmoore ſ Belfaſta žadaſche, ſo njebychu katolikow do ſtłużby pśichijimali a też pola katolſkich pſchekupzow njekupowali. Też njeſmješe ſo katolikam leżownoſcźe pſchedawacź, dokelž ſo w Belfaſcu hižo dwě katolſkej zyrkwi twariſchtej.

Badoglio zastojnstwo městokrala złožił

Romſka powěſćenja „Agenzia Stefani" wojewja, ſo je abeſynſki městokral Badoglio ſwoje ſaſtojnſtwo městokrala ſpuſcźił. Badoglio je ſo ſpokom na wójwodu Addiſa Abeby powyſchił. Na jeho městno je ſo marſchall Graziani ſa městokrala Abeſynſkeje pomjenował.

Badoglowy roſſud njeje zyłe njewoczakany. Dobycźeŕiki marſchall je hač dotal ſchef generalneho ſtaba italſkeho wójſka woſtał. Muſſolini ma wěſcźe ſa wołbje važne, ſo marſchall, kiž jako najwobdarjeniſchi mjes wojeŕſkimi wjednikami ſwojeho kraja płaći, najwažniſche wójeŕſke ſaſtojnſtwo też w pśichodźe ſaſtawa. Jako abeſynſki městokral pak Badoglio tuto měſtno njeby mohł pſchezo tak wupjelnicź, kaž žebi wono to žada.

So je ſo marſchall Badoglio na pśichod do Italſkeje wróćił, je ſ wšěm dopokaſom, kajku važnoſcź Italſka w nětcźiſchim wokomiku na ſwoju móc w Europje kładźe. Badoglowy nahłědnik jako městokral je marſchall Graziani, kiž je we wšěch koloniſaciſkich praſchenjach wurjadne naſhonity a kiž je žebi hižo wo organiſowanje Libyſkeje najwjetſche ſaſłużby dobył.

Graziani žada, zo bychu Abesynjenjo brónje wotedali

Njedawno běchu nahładni Abeſynjenjo do Addiſa Abeby pſchiſchli, ſo bychu marſchallej Grazianej ſwoje podcźišnjenje pod italſke knježeŕſtwo wojſewili. Pśichi tutej ſkładnoſći je ſich marſchall Graziani na ſwój pśejedawſchi wukaz wo wotedaću brónjow pokaſał, kiž pak wſchitcy Abeſynjenjo njejšu dopjelnili. Knježeŕſtwo w bliſchich dnjach ſ nowym wukazom poruči, ſo maju ſo wſchitke brónje ſa 30 dnjow wotedacź. Wobſkedźerjam ſo brónje pśichi wotedaću ſaplaća. Hdyž ſo po poſtajenym cźaſu hiſchcźe brónje pola ludźi nadeńdu, ſo tuchi cźeſko chłoſtaju.

Francowscy dźěłaćerjo chcedźa ze strajkom nowe zakonje přetłóčić

Ha ſrunjej franzowſke knježeŕſtwo bórſty kónc ſtrajkow wěſchcźi, ſtrajkowe hibanje mjes dźěłacźerjemi njeje pośuſchcźiło. Najebacź wſchitke jednanja mjes dźěłodawarjemi a dźěłacźerjemi dźěłacźerjo pſchezo hiſchcźe dźěło ſtožuja. Też dojednanja ſu huſto dosć jara žłabe. Tak ſu na wjele měſtnach dźěłacźerjo, kotśiž běchu ſaſo ſapoczeli dźěłacź, ſnowa do ſtrajka ſtupili, ſo bychu ſwojim ſtrajkowazym towarſchom w druhich dźěłarńach ſwoju pſchikhilnoſcź wopokaſali. Kommuniſtojo ſpytaju na knježeŕſtwo tłóčeź ſ tym, ſo ſtrajkowazych dźěłacźerjow pohnuwaju tak dołho ſtrajkowacź, doniž parlament njeje wo ſakonjach dowuradźił, kotreż je knježeŕſtwo pſchipowědźiło.

Tak ſu dźěłacźerjo wulkeje Renaultez automobiloweje dźěłarnje wojſewili, ſo hakle ſe ſtrajkom pſcheſtanu, hdyž ſu ſakonje ludoweje frontu poſtaja. Dokelž je lohko možno, ſo dźěłacźerjo w druhich dźěłarńach to ſamne žadanje wojſewja, budźetaj komora a ſenjm dyrbjeć pod cźiſchcźom dźěłacźerſtwa wunradźowacź a wothłosowacź. **Pśichi takich wobſtejnoſcźach ſo kónc ſtrajka njemóže tak ruče wocźakowacź.**

Położenje ſo też ſ tym někak wobměńeluje, ſo dźeſća kommuniſtow ſa ſajimy dźěłacźerjow a pśichiſlajeſcźow wojowacź, kaž ſu to ſnjedu wjecźor ſ wołbitym wojſewjenjom ſdźěliſi. W tutym wojſewjenju woni też žadaju, ſo ſo faſchiſtiſke ſwjaſki roſpuſcźa. S wšěm doścźiſnjenjom kommuniſtiſka ſtrona wojſewja, ſo liczba jeje ſobuſtawow ſ łóńdym dnjom pśichibra.

Strajkowe położenje njepřeměnjene

W podkopkach a industrijach połnócnje Franzowſkeje ſu dnje ſo dźěłodawarjo a dźěłacźerjo dojednali. S dojednanjom ſo ſtrajk 270 000 dźěłacźerjow ſkóncźi. — W Marſeillu w potodniſchej Franzowſkej ſu ſchofeŕowjo autowych dróžkow do ſtrajka ſtupili. — W Paríſu a druhich franzowſkich měſtach ſo ſjednanjemi k wotwobroćenju ſtrajka jenož pomalu pokraćuje. Schtwórtk ſu w Paríſu też hiſchcźe rěźniſcy pomocniſcy a pśchiſtajeńcy kofejownjow a horćezſow ſapoczeli ſtrajkowacź. S ſpjeſe Franzowſkeje pśichibdźeja powěſće wo nowych ſtrajkach.

Swajcarska počahi k Ruskej njenawjazа

Schwajzarska narodna rada je so schtwórtk popoldnju se 96 hłosami pschećiwo 72 hłosami pschećiwo wobnowjenju diplomatiskich poćjahow se Ssowjetskej Ruskej rosbudźiła.

Sa nawjazanje poćjahow hłoso wackolo sozialdemokratojo a kommunistojo, Dutzweilerowa njewotwisna skupina, sozialni politikojo a někotři sastupjerjo młodoburow, žwobodnomyślazych a měšćanskeje a burskeje strony. Katolsko-konserwatiwna skupina a wjetšchi dźěl syntnych měšćanskich stronow pschećiwo nawjazanju poćjahow hłosowachu.

Ze Serbow

W Budyšchinje 12. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wšón spočatk je ćežki.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 741,5, hygrometer minus 3 a najwyschscha dnjowa temperatura 16 stop. cžopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742,6, hygrometer 0 a najnišscha nózna temperatura 12 stop. cžopłoty. Nižina nad Półskej je ſ pschikazkowom cžopłeho powětra nowu mózdostała. Sšylna wyschina nad Ruskej tutu nižinu k wječoru cžišchećši. Tehodła žo wona tež w naschich stronach ſ deschćom wukłutuje. Dokelž žo powětr nad žrjedźnjej Europu jenož słabje hiba, žo njewobstajne wjedro ſ naschich stron najšerje tak lohko njeſhubi. Kaž žo ſda, žo nižina nad žrjedźnjej Europu wuńdźe a potom hakle wobstajniſche wjedro sastupi. — Jutſje bótku žłónčko 3,45 hodź. ſhadźa a žo 8,14 hodź. ſkowa. Měsačk ſhadźa jutſje po połnozy 12,01 hodź. a ſkowa žo popołdnju 1,20 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutſiſchu ſkotu: Hiſchće njewobstajne a niż pſchećzopłe wjedro.**

— **Wustajeńca „Wojowanje pſchećziwo rakej“.** Wustajeńca Němſkeho hygieniſkeho muſeja, kotraž žo wot 13. hačž do 24. junija tu w Budyſchinje we wustajeńnjach měšćanſkeho muſeja pſchi Žitnych wikach pokazuje, a kiž mějeſche dotal we wſchěch měſtach, hdźež je žo pokazowała, wurjadnje dobry wopyt, žo pilnje pſchipraja. Kaž wſchudże druhdźe tak tež tu žo łekarjo wſchědnym wodźenjam po wustajeńcy měnija. Wſchitcy wobydlerjo žo prošcha, ſo tychu žebi wustajeńcu wobhladali, kiž je ſa kóždego tak powuczaca. Organiſatorje, dźěłarje, towarſtwa, žónſtwa a ſchule móža, hdyž žo priedy ſamolwja, kóždy cžaſ pſchewodnika po wustajeńcy dóſtaſ.

— **Jane dźěło wjazy bjes dźěłoweje knižki.** Po runje wudatym wukazu ſtatneho dźěłoweho miniſtra žmědża žo w ſcžěhowaz, pſchedewjacžowych ſkupinach dźěłacžerjo a pſchiſtajeni, ſa kotrejž ma žo dźěłowa knižka wuſtajicź, wot 1. jul. jenož do žłużby bracź, hdyž porjadnje wuſtajenu dźěłowu knižku wobſchedża: 1. ratarſtwo a ſahrodniſtwo, ſkotarſtwo, leſniſtwo a rybarſtwo; 2. hórniſtwo, pychačerſtwo; 3. tertilowa indušrija; 4. rosmnožerſke rjemjeſło; 5. indušrija ſa hudźbne inſtrumenty a piſadła; 6. indušrija ſa wodźerža; 7. pſchedewjacža ſa dobyče wodu, pſuna a miliny; 8. rjedźerſke rjemjeſła; 9. hoſcžeńcarſtwo; 10. domjace žłużby. Schtóž pſchećziwo tutym pſchedpiſmam dźěłacžerjow abo pſchiſtajenzow do žłużby bjerje, abo žo jako dźěłacžeŕ abo pſchiſtajenc jenž do žłużby najecź da, popokhłoſta.

— **Budyſka dobromólna wobſtajnowa wobora** bóſche žo žrjedu wječor k ſwojemu 3. ſchtwórtemu wječorej pſchi žołkownj ſeſtupała. Pod nawjedniſtwom kommandanta wopalneho miſchtra Eckhardta wobora 1/8 hodźin ſ hudźbu na Tſelnik cžełnjeſche. Wjeſelſchi dźeſ wobornikow dźěſche w ſwojich nowych cžapkach. Na Tſelniku wopalny direktor Görlinz a dezernent měſchćanſki rada Kral woboru pſchijeſchtaj. 1. a 2. kompanija žo do rynečkeho dźěła pódła a ſ hudźbu na dźěło cžełnjeſche. Tam žo konzertowaſche. Mjes tym 3. a 4. kompanija proſte ſwucžowanje ſwucžowaſchtej. Tſi motorſke cžahi běchu žo prěnim tijom kompanijam pſchidźelile. W pſchešłowanju žo wotpóſłanzy na ſwjatkowy jěſd kommandowachu, kiž budźe 13. a 14. junija we Ramnowje pola Biſkopiz. Po pſchešłowanju žo woboro jako ſhromadnje do měſta wrócźi. Pſchichodne ſwucžowanje budźe ſchtwórtk 18. junija jako hydrantowe ſwucžowanje ſ narjadami.

— **Tuni 3dniowy wožebity cžah ſe Shorjelſa t Raušchenu morju.** Sobotu 20. junija t. l. (wócžo pódła 22. junija t. l.) pojěd'e tuni 3dniowy wožebity cžah ſ 60 prozent potuſchenja - jěſby ſe Shorjelſa na Khocžebuz, Kubin-Frankobród k Raušchenu morju (do Schczeſcžina-Swinemünde). Cžah wotjěd'e ſobotu 20. junija ſ Budyſchina 5,18 hodź. a pſchijěd'e do Schczeſcžina 13,40 hodź. Wróći ſo w Schczeſcžinje pódźelu 22. junija 22,25 hodź. a pſchijěd'e do Budyſchina 5,39 hodź. Jěſba płaći we Shorjelſa 3. rjadowne jenož 9,80 hr., 2. rjadowne jenož 14,20 hr. Jěſba ſ parnikom ſe Schczeſcžina do Swinemünde a wróćo 3 hriwny. Nemſkotkatna želeſnica po pſchěcžu płaćiſny hódne pſchenoſowanja w Schczeſcžinje a Swinemünde wobſtara, też jěſby po měſece a pſchiſtawje wobjenja atd. Na jěſbu k najbłuſnemu dwórniſchcžu a wróćo hacž do wokolinu 100 kilometrow žo na pokazanje jěſnehu liſcžika wožebiteho cžaſa 50 prozentow wołóženja pſchiſwoli.

— **Liſcžina** wulożowanych kuſow ſtareje ſtatneje wójniſkeje pošcžonki ſ pośledźeho wuložowanja 8. junija t. l. je wew udawarni naſchich Nowin ſa tójdeſ ſajimza pſchiſtupna.

— **Dojtawarſo wojeſkeje renty.** Pſchiražna renta wójniſkim cžeſkoſranjenjom ſa měſ. junij wuplaćuje ſo pódźelu 15. junija 1936 popołdnju wot 3 do 1/4 hodź. w hejmowni na Hrodowſkej haju 10 deleka.

— **Rada ſa maſcer'e w Kamjenſkim wokrjeżu.** W Sſernjanach, Pěſkezach a Sſerbſkich Paſlizach ſo maſcerjam rada podawa wutoru 16. junija 1936 popołdnju 1/2 hodźin w Sſernjanach, w 3 hodźinach w Pěſkezach a 1/4 hodźin w Sſerbſkich Paſlizach.

Z **Radworja.** Hiſče raz ſo zańdźenu njedźelu wo hromadukładźenju naſich lenow w herbſkej gryſchće wuradźowaſe. Wosebje bě dojednanje wo polach z dźećelom a lucernu posytych, wobćežne. Tola ſkónčrje ſo wſo k dobremu kóncej dowjedźe. Tak budźe tola možno lětſa znowa rozdźělenu leżownoſce jich wobſedźerjam přepodać. Dokelž pak bě jedyn hač protest přećiwo tomu zapodał, ſo zaſo wſo da prajna ſtaji. Někto pak je wyſnoſ niespokojnoho bura přeſwědčiła, zo wón nieſkoduje. Tuž je wón ſwój protest wrócił. Na rozdźělenſkim planje ſo někto niče wjacy njeehodźi přemnić. Jenož wyſnoſ ma hišće wozjewić, zo přewjedźenemu hromadukładźenju přihłosuje. Potom budźe kóždy na připokazanych honach

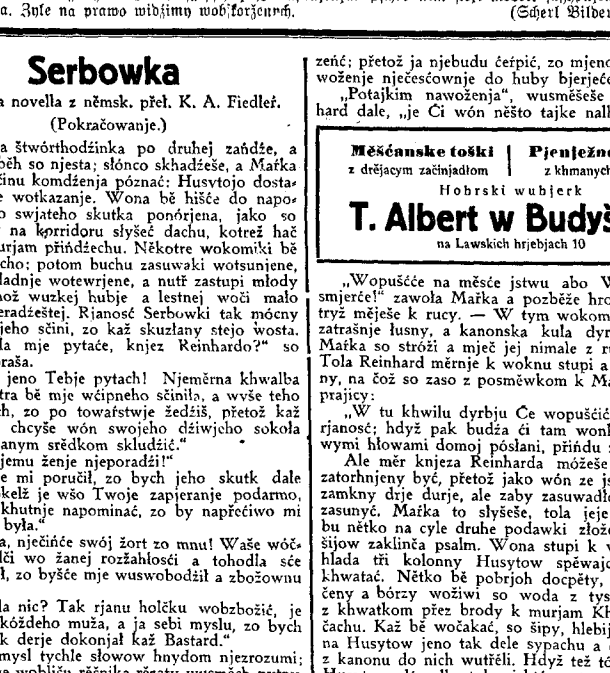

Statny minister dr. Goebbels w prozeßu dla ſaſnynjeńſkeho njeſboża w Hermaku Göringowej dróſy.

W běhu prozeßa dla ſyzpnjeńſkeho njeſboża pſchi twarje Barlinſkeje pokrózno-južnoje Sſelešnjeje Sſelešnjeju bu też ſtatny miniſter dr. Goebbels jako ſwědk ſkyſchany, dokelž je twarſke dźěła ſe ſwojeho bydlenja moſt wobhladowacź. Na wobraſu widźimy dr. Goebbelſa pſchi jeho wuprajenju. Pſched nim ſteji modell ſaſnynjeneho twarſkeho wotrěźka. Žyle na prawo widźimy wobſkorženych. (Scherl Bilderdienſt, M.

R. Fidus:

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedleŕ.

33] (Pokračowanje.)

Tola jena štwórthodźinka po druhej zańdźe, a žadany nadběh so njesta; słónco skhadźeše, a Mařka mysleše přičinu komdźenja póznać: Husytojo dostawachu Boże wotkazanje. Wona bě hišće do napohlada tuteho swjateho skutka ponórjena, jako so krute stupy na korridoru słyšeć dachu, kotrež hač k jejnym durjam přiňdźechu. Někotre wokomiki bě wšo zaso čicho; potom buchu zasuwaki wotsunjene, durje wobhladnje wotewrjene, a nutř zastupi młody muž, kotrehož wuzkej hubje a lestnej woči mało čělnosće přeradźeštej. Rjanosć Serbowki tak mócny začišć na njeho sčini, zo kaž skuzlany stejo wosta.

„Što pola mje pytaće, knjez Reinhardo?“ so Mařka wopraša.

„Nó, ja jeno Tebje pytach! Njeměrna khwalba mojeho bratra bě mje wćipneho sčinila, a wše teho sebi myslach, zo po towaršstwje žeđiš, přetož kaž sym słyšał, chcyše wón swojeho dźiwjeho sokoła z jara trjebanym srědkom skludźić.“

„To so jemu ženje njeporadźi!“

„Wón je mi poručił, zo bych jeho skutk dale wjedł, a dokelž je wše Twoje zapjerane podarmo, chcych Če khutnje napominać, zo by napřećiwo mi zwólniwiša była.“

„Božedla, nječińće swój žort zo mnu! Waše wóčko njeswědči wo žanej rozžahłosći a tohodla sće wěsće přišoł, zo byšće mje wuswobodźił a zbožownu sčinił.“

„Čehodla nic? Tak rjanu holčku wobzbožić, je drje přeče kóždeho muža, a ja sebi myslu, zo bych to runje tak derje dokonjał kaž Bastard.“

Mařka mysl tychle słowow hnydom njezrozumi; jako pak we wobliču rěčnika rězaty wusměch pytny, wuloži tónle wusměch prawje na šwoje znajomstwo ze Siegmundom a wotmołwi nawalnje:

„Knjez Reinhardo, jeli sebi dowoliće, muža a holcu česće wusměchować, mohło so Wam hubjenje zeńć; přetož ja njebudu čerpić, zo mjeno mojeho nawoženje nječeščownje do huby bjerjeće.“

„Potajkim nawoženja“, wusměšeše jeho Reinhard dale, „je Ći wón něšto tajke nalhał?“

Měšćanske toški z drějacym začinjadłom | **Pjenježne toški** z khmanych kožow

Hohrski wubjerk

T. Albert w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 10 1159

„Wopuśćće na měśće jstwu abo Wy śće muž smjerće!“ zawoła Mařka a pozběže hrožo mječ, kotryž měješe k rucy. — W tym wokomiku wonkach zatrašnje łusny, a kanonska kula dyri do murje. Mařka so stróži a mječ jej nimale z ruki wupadźe. Tola Reinhard měrnje k woknu stupi a won pohladny, na čož so zaso z posměwkom k Mařcy wobroći, prajicy:

„W tu khwilu dyrbju Če wopuščić, moja mała rjanosć; hdyž pak budźa ći tam wonkach z krwawymi hłowami domoj pósłani, přiňdu zaso!“

Ale měr knjeza Reinharda móžeše tola trochu zatorhnjeny być, přetož jako wón ze jstwy wuńdźe, zamkny drje durje, ale zaby zasuwadło wot wonka zasunyć. Mařka to słyšeše, tola jeje kedźbliwosć bu nětko na cyle druhe podawki złožena. Z tysac šijow zaklinča psalm. Wona stupi k woknu a wuhlada tři kolonny Husytow spěwajcy k Sprjewi khwatać. Nětko bě pobrjoh docpěty, spěw dokónčeny a bórzy woživi so woda z tysacami, kotřiž z khwatkom přez brody k murjam Khoćebuza kročachu. Kaž bě wočakać, so šipy, hlebje a kamjenje na Husytow jeno tak dele sypachu a dys a dys so z kanonu do nich wutrěli. Hdyž tež tón abo tamny Husyta padźe, dha tola nichtó na to njedźiwaše, ale wšitcy sahachu mužnje do prědka. Hižo nastajachu rěble na murju k prawicy a k lěwicy hroda. W prěnich rjadach běše wysoka postawa pytnyć. Ta pohladny horje k třepjetacej Mařcy, so w najwjetšim rozhorjenju z woknom won nakhilacej, a jej z ruku postrow kiwny. Bě to naš Siegmund, tón króć w nahłownika a panceru. Mječ wisaše změrom na jeho bjedrje, přetož wón dźeržeše mócnu sekeru w swojej prawicy. Z jenym skokom bě před wupadnymi wrótkami, wot Mařki jemu wonisanymi, a jeho zatrašne wudyry hrimotachu. Tola wrótka zdachu so na tyrnle městnje niepřemóžne, jeno třeski wot nich wotlětowachu, a někotru šćerbu bě jeho wótra bróń wot sylnych hozdźi hižo dostała, z kotrymiž běchu wone kaž wobsyte. K woběmaj bokomaj spadachu hromady Husytow, trjecheni wot ćežkich kamjenjow, kotrež kaž krupowe hrona wot horka dele lětachu. Někto so tež Siegmund motaše a padny — ale w bliššim wokomiku stoješe zaso na nohomaj a pokraćeše w swojim strašnym dźele. Na město spadanych Husytow zastupichu nowi, a jako běchu kamjenje a šipy na stronje Khoćebuzčanow dotrjebane, móžachu tamni z wjetšim zbožom rěble nastajeć a spytachu so na murju šwiknyć. Z tym bu kedźbliwosć wot Siegmunda wotwobročena, kotryž nětko njeznadźewany a po krótkim wotpočnjenju z nowej mocu w swojim skutku wutupjenja pokraćowaše. Pódla njeho padachu často Husytojo dele, kiž buchu z murje dele zestorkani; mnozy motachu so bjez rukow wotsal, kotrejž běchu jim wotrubali, jako so kromy murje přimnychu. Po dwěhodźinskim, njespróćniwym, podarmnym nadběhowanju zaklinča sa Husytow znamjo k cofanju. Njemdrje wopuščichu murje, kotrež běchu dobyć [illegible] nadźeli, brzy dźachu přez Sprjewju a zes[illegible]chu so na tamnym pobrjozy do rjada. Při tym sebi nawjedowarjo šepnychu: „Prjedy nadběh wospjetować njesměmy, dokiž někajka dźěra wutřelana njeje.“ Jeno jedyn bě znamjo k cofanju pak přeslyšał, pak na njo njekedy bował. Bě to Siegmund, kotryž w swojim dźiwnym njewustawajcy pokraćeše a bě hižo tajku dźěru do duri wurubał, zo móžeše muž z hłowu přez njom. Strach so někto za njeho podwoji; přetož wón bě na tej stronje města jenički njepřećel, kotryž měješe wšo hišće wotrazvć. Tola dobry pancer jeho přećiwšemi šipami zakitowaše. (Pokračowanje sćěhuje.)

...ło započeć hospodarić. A hdyž Bóh luby Knjez ...le swoje žohnowanje spožči a njezmějemy zaso ...hi čas, budże kóždy spokojom.

S **Radworja.** Radworjske družstwo sa hromadźekładźe...jolow bě 8. junija žwojich žobrstwowow do wojeznje ...chy swolako. Wjednik hromadźekładźenskeho hamtu, ...ny kulturny rada Wolf ſ Drježdźan w pschitomnosczi ...rcziježneho burskeho wjednika ſ Watzdorfa wschě móje...ce rospominasche, so mohli nowi wobhbjedźerjo pola ...hjo nahnuc pschewjacz. Wschě wobhbjedźeli běchu w ...pschejedni, so ma pschewjasce žo nasynu stacz ſ wu...lowcom jeneho. Po hodźinu dołhim dźele wożebje wo ...bjedźeniu hajnischcza, możesche krajny kulturny rada ...hcze wobhbjedźenych dopjelnicz a jim hdźelicz, so nowe ...ho nasynu pschewosmu.

S **Warnocziz.** Ssriedu wieczor wotmě tu Wjeleczan...e kolonna czekowjeneho ſkichża wulke ſmuczowanje, ko...rej mjesche sdoham tez jako wabjenje ſa sbérku czekowjeneho ſkichża skuszicz. Smuczowanje skožowasche žo na ...kožowasze wobthadne njesbožo: Pschi straschnym sawi...jenju pschi wojerskim pomniku bě auto, kotrez sawi...jenje jara krótko bjerjesche, ſe žnjeńskim wosom, jemu ...nascheho pschikhadźazym, hromadu sraiyko. W žamž...nym wokomik- idźesche wo Budyschej drohy tez motorski ...lesaŕ, kotrż pak njemóżesche wjaz dosez spěschnje wu...sczinycz a sajędże do tam stejazeho mésnika. Nékotsi ...bjazy, kotsi tam se žwojimi kokami stejachu, žo žobu ...ranichu. Towarsch Hentschel wokolo 20 hodźinach samaritiske znamjo pitkacz dasche. Jako préni motorski czah ...na město njesbożo pschijędże a bórzy tez druhi samaritow pschikhwatachu. Jedna dźelba dyrbjesche hnydom stan natwaricz, so bychu so wschitzy ranjeni do njeho snosili. Sa 17 minutschinow bě městno njesboża wuprózdnjene a czekowanjeni do stana snoscheni. Dr. Striegel jako kolonnowy lékaŕ tute wuthowanske dźeła nawiedowasche. Sanka wobdźěli so na smuczowanju 1 lékaŕ, 11 wjednikow, 36 pomocznikow a pomocznizow. Wjednik pokazaha Rather wschěch, kiż běchu jako pschihladowarjo pschikhwatali, napominasche, so bychu pschichodnu žobu prawje bohacze sa sameny czekowjeneho ſkichża skladowali.

S **Pomorz.** (Wukubłanske jenđzenje.) Sandźenu wutnu sapocza so wukubłanski kursus ſa krajne wotrjadne wjednizy a wézywusto'ne wotdźělenja domjazych hospodsow ...jomjeriskeho stawa. Nędźe 60 wobdźělenizow je wschěch ...nezin bě so sesko. Sastupjeŕ sakskeho krajneho burstwa, Petersen, a statna wotrjadna wjednisa Eichwedźina, po...rowischtaj pschitomnych pokasujo pschi tom na ważnosez ...hdźenja, dźiwajo na pschichodne méżazy. Po tym so ...k jednotliwym pschednoschkam pschikrocżi. Wożebje rěczesche so wo praschenjach ježiwjen'a němskeho ludu a wo sa...staranju ſ katastrami wuplodami. Tez knihjwjednistwowe praschenja a praschenja statistiki so pschebérachu. Ssrjedu wotrjesny wjednik sir. Reiter ſ Lubija w nadawku „Buud Deutscher Osten“ rěczesche, a wjeczor str. Aholinger ſe Salomja vjany film „Lužiza, kak žy ty vjana“ posficzi.

S **Hornjeho Wujesda.** 11. a 12. junija t. l. wošwje...ch nalscha wjeż žwoje 600lětne narodniny. Zyrkej a ...hula, gmejna a stronjenio so hižo pilnje pschihotuja, ...o bychu tutón wopomnjeński žwjedżeń prawje žwjatocz...nje pschihotowali. S naidalscheje zuiby žu hoczo, ko...trychż priedowniza ſ wošadu wokhadźeja, žwój wopyt na tutym dnju dominn pschijiewili, snajo derje rianoſ tuteje krašneje wjeſki ſ jejnej rianej znrkwiu, sta...m pohrjebnischczom a ſ jejnymi lubosnymi kucżikami. Programm, kotrż so sa tutu žwatocznosez pschihotuje, budże jara wobschérny a spodobny a nadźijomnje so tez pschi tym njesabudże, so ie Horni Wujesd hacz do nie...bawna hilscze žerbski bnk a so w Hornjowujesdźanskej wožadze hilscze wjele Sserbow brdli.

S **Hermanez.** Jako naistarschi žerbski wucżeŕ dźenża ...hjes kantor a wjeschczi wucżeŕ na wotpoczinku Jan Tuguſt Kapler swoje 85. narodniny žwjeczi. Wschitzy žwérni Sserbja, kotsiż jeho ſ jeho dołheho žaſ...konskeho žiwjenia snaja, jemu k dźenżnischemu dnjej najwutrobnischo sboże pscheja. Knjes jubilar je žwoje sastojnstwo jako rakki stacżan a jako znn žerbskeho luda ...e žadnej žwérnosczu sastrawak. Każ srédża jedyn wucżeŕ ...o won na to wusitejesche, w žwojej schuli dźeczi niz je...nož w němskej, ale tez w žerbskej rěczi ſ wuwżechom ros...wuczicz. Sswoim sastojnskim kolleaam, kotsiż do wul...teje lizbn wotrodźenzow niežkuschachu, a žo postajez...now schulskeho sakonja dierzo žwoje winowatosczje tez ſ žerbskemu ludej dopjelnjachu, je won jich wucżerske dźeło ſ nowowobdźěłaniom a wudacżom Bartkoweje ...ichanki wolożił. Tez jako kantor Michaſteje zyrkwje je won je žerbskim pschekoſkom wiele špěwow, kotrež jeho pomnjeniki thór špěwasche. Sserbam skusził. Niech so tez ...a jeho wjeletne knihjstkadnitwo w Macżizu Sserb...ej njesabudże. Stajnje ſwólniwy a hotowy je won ...bytak žerbske pižmowstwo pschi tym spěchowacz. Bóh ...uby Kjes je knjesej kantorej Kaplerjej jako sastojnikej a Sserbej jeho žwérnu dźękowosez ſ dołhim žiwjenjom ...nagrodź. Pschejemy jemu, so by jemu Bóh tez strowosez a cżiłosez žpożczit, so by mohł wulku cżeju lět ſ wjeże...łoczu a lohkosczu njesez.

S **Wulkich Sdźarow.** (Wjerhanža.) Pschichodnu nje...dźelue budże we Wulkich Sdźarach Wrótžkawski ſwu...dowanski a gymnastiski klub je ſportikim a athletiſtim ...ubom „Jednota w Strójach“ wo schleſyske mischrstwo we ...wjerhanżu wojowacz. S wulkim sajimom žo wužledk ...utoho wojowanja a tutoho setkanja wocżakuje. Stró...janjay sastupjerjo bjes dwěla Wrótžkawskim twjerdy wozjesch kužacz dadża. Sloro wschě rjadowne wobeju wužitkowe ju nimalee jenat wustojne w technizy. Wrót...kawjay maja drje lépsche wojowarske nashonjenja, to ...et bjes dwěla njedožaha, so bychu nad Strózanskimi ...lohkeżu dobyli. Wożebje w lohkej wain śmeje Wrót...kawski Schmiit pscheczíwo Herbertej Kohlej cżežke stejnischczo. Strożenjo na tutoho žwojeho sastupjerja ſ naj...wjetschej nadźiju shladuja.

S **Kulowa.** Tudyschе tšelerske družstwo wotmě nje...dźelu a pondźelu žwoje kralowske tšelenje. Po ranšim wołanju sapjika žo na naměsce. Popołdnju w 1 hodź. bě žo družstwo na naměsce sestupało a jako hoscżo běchu žo wiele stronjanow a pschecżelow tšelzow sejchło. Starschi Emil Wjeńka pschitomnych postrowi a pschepoda tšelzej Heinrichej Rocże ſ wutrobnymi pschecżemi wusnamjenje...nje sa 50letne žobustwostwo. Na to žo nowonatwarjeny maly kaliberski tšelnik poßwjeczi. Kralowsku hódnosez žebi Pětr Schołta wutšeli, hódnosez marschałow Bjarnat Hejduschka a Józef Handrik. Czestnu tarcz dostaschtaj na małokalibrowym tšelniku Maks Tichonz ſ 35 kołami a druhu myto Ota Domaschk, tohorunja ſ 35 kołami.

S **Klétnoho.** W evangelskej zyrkwi žo w mězazu me...ji wukschcżicku: Waldtraut Erika, dźowka Wjedźicha Günzela ſ Jamnoho, Erwin Helmuth, žyn cżežke Erwina Balaka w Klétnom, Werner Max Heinz, žyn dźe...kacżerja Maza Richarda Pawoła Schwaby w Klétnom. Swérowaloj staj žo: dźekacżeŕ Hermann Lowka a Hana Augusta Pětrikez, wobaj ſ Woleschnizy. Połkowali žu žo: Erich Rjek, žyn bura Arnoschta Rjeka w Krynhelezach, 17 l.; Madlena Henselowa rodź. Pjechez w Klétnom, 94 l.; Jan Schołta, dźekacżeŕ w Jamnom, 51 lět. — Ssudniski dźeń budże w hoscżenzu k „Zelenemu hamorej“ w Krjebi, kotrež hamtšti žud w Nikez sa...rjaduje.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 11. junija 1936.

Narodźił je žo: 10. 6. Pawołej Handrikej, pižmikšitajerjej, žyn.

Wumrěłoj staj: 10. 6. Rudolf Robert Fischer, kupernik, nětkole kowaŕ, 47 lět. — 11. 6. Franz Oskar Illing, invalidny rentnaŕ, 60 lět.

Pschipowědźiłoj staj žo: 11. 6. Maks Pawoł Khějnik, metallowy dźekacżeŕ a Hańža Handrikez, domjaza pschisłajeńza, wobaj w Budyschinje.

Staro-japanske waschnje ſ Kyoto.

Niedźiwajo wscheje modernisazije njeje žo w Japanskej srosumjenje sa stare žwjedżenje a tradiziju skubiko. Na wobrasu widźimy tempelski žwjedżeń w japanskim mésczu Kyoto. Méschcnizny krocża w starodawnych dra...stach nimo žwjedżeńzy smožnjenych pschihladowarjow. (Presse-Bildzentrale, M.)

Hospodarski rozhlad

Pjatk 12. junija 1936.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,47	100 českosł. krónow	10,25
100 šwajc. frankow	80,34	100 franc. frankow	16,355

Barlinska burza 11. junija 1936. Po žynnych pohibach na pschedwczerawschich akzijowych wikach žo wcżera wésza pożerżliwosez pokasowasche, schtož drje žo ſ tym wujasni, so dla wyšokeho katolikowa žwjatcho dnja ſ južno- a wjeczorno-němskich krajow skoro žadna kupowanske a pschedawanske pschikasy njedołhadźachu. Tohodla bě wobkhod khětro wobmjesowany. Na rentowych wikach žo po wuloženju stara wójnska pożczonka snowa kupowasche.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrót na Barlinskich žitnych wulkowikach njesamó žo wožiwicz, dokelż dowós se strony ratarstwa njebě žynlnischi. Na druhej stronje je napraschowanje sa khlěbowymi žitami we wschěch dźelach kraja wulki a potrjeba njeda žo tez pschi pschiwolenju wjetschich wurunanskich pschirażbow spokojicz. To pracži sa wumělowanske a tez sa njekontingentowane žita. Wobkhod muki niepschekrocżi mjeży pożledních dnjow. Wowż a jeczmień sa pizoxwanske samény žo jenicżżu w lohkich družinach wobkedźbowaschtaj, dokelż je napraschowanje pschi dobrych wuhladach žynownych ...inow a wurjadnje rjanych paſtwiſchczow popuſchczikło. Tez žo kukuriza sa pizowanske samény žodźela pschi...dźeluje.

Wežera płaczesche w Barlinie zentnaŕ

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmienia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Miki w Kamjenzu.

Pschenicza 10,35 hr., rožża 8,80 hr., jeczmień 8,85 hr., wowż 8,30 hr., pschenicżna muka 18,35—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenicżne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žkoma 1,75—2 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., prožata 13—24 hr., huzy, młode 2,20—5 hr., jedźna łoboda 20—25 pj., rjewjeń 8 pj., wischnje 35 pj., žybla 15 pj., hromaŕ 50 hacz 70 pj., žołotej 5 pj., morchej 15 pj., radiški 5 pj., rjetkej 7 pj.

Miki w Lubiju.

Pschenicza 10,25 hr., rožża 8,60 hr., jeczmień, nal. 8,90—9,40 hr., nas. 8,85 hr., wowż 8,30 hr., bérny 3,05—3,55 hr., žyno 2,25—3 hr., žkoma 1,20—1,40 hr. pschenicżna muka 17,10 hr., rżana muka 13 hr., pschenicżne wotruby 6,85 hr., rżane wotruby 6,20—6,50 hr., butra 75 pj., jeja 8 pj., twaroh 20—25 pj., bérny punt 13—18 pj., karoty 15—20 pj., jedźna łoboda 15 pj., žyndrojty kał 15—50 pj., kólrabi 10 pj., górki 25—30 pj. kłaty at 15 pj., žybla 15 pj., buny 35 pj., tomaty 25 hacz 60 pj., žołotej 5—8 pj., radiški 7 pj., rjewjeń 8 pj.

Miki w Khocżebuzu.

Mjaso, howjaze 70—90 pj., cżelaze 60—90 pj., kozyjaze 80—1 hr., žwiniaze 70—90 pj., twaroh 25 pj., lany wolii 1,50 hr., linn 1—1.40 hr., schcżuki 1 hr., hołbje, młode schc. 40—90 pj., kury, žiwe 50—60 pj., chapony, žiwe 40 pj., górki 40—50 pj., kólrabi 20 pj., morchej 15 pj., kožmaczki 20—25 pj., jedźna łoboda 15 hacz 20 pj., hromaŕ 40—60 pj., žyndrojty kał 60—80 pj., wirsingowy kał 20 pj., bunv, selene 75 pj., žołotej 5—10 pj., žybla 10—20 pj., kulrebi 5—10 pj., truskalay 70 pj., jabłuka 40—60 pj., worjechi 45—50 pj., lešne worjechi 40—45 pj.

Płaczizny na Barlinskich prodaktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	11. 6.	10. 6.		11. 6.	10. 6.
Pšenca	219,0	219,0	lupy	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmień now.	—	—	módre lupiny	17,5-20,0	17,5-19,5
ječmień, nal.	—	—	žołte lupiny	29,0-31,5	29,0-31,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukuriza	—	—	raps, wosuńk	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55	lany wosuńk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	18,60	18,60
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
p.eluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaczizna za ječmień za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

11. junija 1936 — Płaczizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 791

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	71—76
Srénie kormjene čelata wot cyca	61—70
Snadnje wuwite	54—60
Najšpatnišе	50—52

Swinje: 1416

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	55

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tariſna lisćina čo. 5 płatna.

Swěrowałoj staj ɣo: 11. 6. Werner Ottokar Giesecke, inżeněr a Hilżbjeta Charlotta Siegemundez, bjes powołanja, wobaj w Budyšcinje.

Se **Zidźinego** pola Wojerez. Tu je 9. junija wobydleŕ Wilhelm Grofa 69 lět stary wumrěł.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Kino für Jedermann pokasuje hacź do njedźele ɣortapołny film „Hermännchen". Na tutón film ɣu ɣišcherjo radża hižo dawno cźakali, dokelž tśjo wjeźeli towaršchojo ſ Kólna, tśi w radiu huſto ſe ɣwojimi ɣortami ɣišcherjow ſmjeſela, ɣobuſkutkuja. Film je wot ſpocźatka hacź do kónca wjeźety a ɣortapołny. Wopytowarjo film ſ njepſchestawazym pſchiſleſkom mytuja. Tucźi tśjo wjeźeli pacholjo ſ Kólna maja nadawk, ſeſtarjene dźiwadło ſaſo na wyſchinu ſdźěwnyć. To ɣo jim poradźi ſe ɣwojimi ɣortami. — W pódlanſkim programmje widźimy kulturny film „Meteorafelſen" a trikowy ſynkofilm „Ziwa ɣónſka poſtawa".

„Hdyž honacź ſpěwa"

potom je nimo ſ radowankami w rjanej mejiſkej nozy. Nowy dźeń ɣo ſapocźina a ſ nim zyły rjeźaś dźiwnych ſopletkow, kotrejž naſtanu, hdyž młody muž ras pſches poſtront dyrl. „Hdyž honacź ſpěwa" je titul Korle Fröhlichowego filma Tobis Europy. Je ɣo po dźiwadłowej hri ɣamźneho mjena wot Augusta Hinrichſa wjerczał. We hłownych rólach hraja Heinrich George, Cläre Reigbert, Hildegart Barko, Fritz Hoops, Hans Brauſewetter, Marianne Hoppe, Certa Löck.

Barlinſke płaćiźny pizowańſteje kłomy a ɣna 9. junija 1936.

S grotom ſadźernjena rožłowa ɣloma (rózkate waliki) wot ſtaźie 2,10—2,20, franko Barlin 2,70—2,90; ſ grotom ſadźernjena picheńcna ɣloma (rózkate waliki) 1,90 hacź 2,10, 2,60—2,70; ſ grotom ſadźernjena iwowźna ɣloma (rózkate waliki) 1,90—2,00, 2,60—2,70; ſ grotom ſadźerniena jeczmjenjowa ɣloma (rózkate waliki) 1,90 hacź 2,00, 2,60—2,70; do'ha rźana ɣloma (dwójźy ſe ɣłom'anym powſałkom wjaſana) 1,85—2,15, 2,70—2,90; rźana dołha ɣloma (ſ bórnizu ſwiaſana) 1,75—1,85, 2,60—2,70, ſ bórnizu ſadźerniena praſowana rźana ɣloma 1,65 hacź 1,80, 2,50—2,60; ſ bórnizu ſadźernjena praſowana picheńcna ɣloma 1,50—1,70, 2,25—2,35; ɣykanje 3,30 hacź 3,40, 4,00—4,20. Tendenza měrna. Sźyno, ſtrowe a ſuche, nij pod 30 proz. mjenjehódnych trawow wopſchijeje (ſtare) 3,30—3,60, 3,90—4,40; dobre ɣyno (ſtare), mjenje hacź 10 proz. mjenjehódneje trawy wopſchijaze, 5,30—5,70, 6,10—6,40; nowe ɣyno 4,00—4,50, 4,60 hacź 5,00; luzerna (njewalcźowana, ſtara) 7,00—7,40, 7,80—8,20; nowa 5,00—5,20, 5,80—6,00; timotea (njewalcźowana) 8,10—8,30, 8,60—9,00; dźeŕźelowe ɣyno (njewalcźowane) 7,10—7,50, 7,90—8,40; ſ grotom praſowane ɣyno 80 pjenjezkow nad notizu. Tendenza měrna.

Radio

Sobotu 13. junija ɣo ɣłyſchi:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 wjeſeły raniſchi konzert. 11,40 ſa bura. 15,30 hoſpodarſki tydźeniſki pſchehlad. 16 taźele. 18,15 ſportiſi tydźeń. 20,10 wſchelcźiny ſ hór.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma. 6,30 raniſchi konzert (ſ Wrótźkawja). 8,20 ſa hoſpoju. 11,45 ſa bura. 16 wjeſełe popołdnjo je Saarbrücken. 18 wjeſeły lud pſchi ɣwjatoku. 20,10 wjeſełej hodźinje.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20,10 ſ operow. Wrótźlaw: 20,10 wokſriſny roſkud k ɣobuſkutkowanju pſchi ludowym ſcźelaku Shorjeſkeho wokrjeża. Stuttgart: 20,10 wjeczor wſchelcźijnow. Win: 19,25 operetta „Paßliczťak". Budapeſt: 21, 10 hudźba narodow.

Bratraj a złoto

W ſtarodawnych cźaſach běſchtaj njedaloko Jeruſalema ródnaj bratraj ɣiwaj: ſtarſchi Atanaſij a mjeńſchi Jan. Wonaj běſchtaj na horje ɣiwaj, njedaloko města a ɣinjeſchtaj ɣo ſ tym, ſchtož jimaj dawachu ludźo. Wſchón cźaſ pſcheczinjeſchtaj bratraj na robocźe. Njedźełaſchtaj pak ɣwoje dźełko, ale dźełaſchtaj ſa ɣhudych. Hdyž běchu ſ dźełom pſcheczeźeni, hdyž běchu khori, ɣtrohy a wudowy, tam ɣhodźeſchtaj bratraj a tam dźełaſchtaj a wotkhadźejźy njeběrjeſchtaj mjeńy. Tak pſchebywałſchtaj bratraj zyły tydźeń rośno a jenoź ɣobotu wjeczor ſeńdźeſchtaj ɣo we ɣwojim ɣydliſchcźu. Jenoź njedźeliſi dźeń wostawaſchtaj doma, modleſchtaj ɣo a bjeźadowaſchtaj.

A jandźel Bożi khodźeſche k nimaj a ɣohnowaſche jeju. Póndźelu ɣo roſeńdźeſchtaj kóždy ɣwoju ſtronu. Tak běſchtaj bratraj ɣjeſe lět ɣiwaj a kóždźiźu njedźelu jandźel Bożi k nimaj ɣhodźeſche a jeju ɣohnowaſche.

Jónu póndźelu, hdyž běſchtaj bratraj na robotu wuſchłoj a ɣo hižo roſeſchłoj na wſchelake ſtrony, běſche ſtarſchemu bratrej Atanaźej źel, ſo dyrbjeſche ɣo roſeńcź ſ lubym bratrom, a wón ſaſta a wobhladny ɣo.

A nadobo teź Jan ſaſta a, kaź by něſchto wuhladał, kedźonje ſ pod ruki na to ſhladowaſche. Potom ɣo k tomu pſchibliźi, na cźoź hladaſche, potom nadobo ſtronu ſtoczi a njewobhladuju ɣo leczeſche pod horu a na horu prjecź wot teho méſtna, kaź by ɣo dźiwje ſwérju ſa nim ɣnało.

Atanaſijej ɣo to dźiwno ſeida. Wrócźi ɣo naſpjet k tomu měſtnu, ſo by ſpóſnał, cźeho je ɣo jeho bratr tak wuſtrójał.

Pſchibliźi ɣo a wuhlada, ſo ɣo něſchto na ſłónzu błyſchcźi. Pſchiſtupi bliże, na trawje, kaź ſ ɣórza wuɣhpana, leźi hromada ſtota. — A hiſchcźe bóle ɣo Atanaſij dźiwaſche, to na bratrowy ſłok.

„Cźehjo je ɣo naſpjetſchak a wot cźeho je cźeknył?" pomyſli ſej Atanaſij. „W ſtoce hrěcha njeje, hrěch je w cźłowjeku. Se ſtotom móźeſch ſemu nadźełacź, ale móźeſch teź dobreho wuſtutkowacź. Kelko ɣyrotow a wudowow by mohł naɣcźiſcź, kelko nahich ɣobleſkacź, kelko ɣhudych a ɣhorych wuhojicź ſa tele ſ'oto! Mój nětko ludźom ſłużiſch, moj ale nan ſłużba je maſa po nan małej mozy, a ſ tym ſtotom móżemoj ludźom lěpje ſłużiźcź."

Tak pomyſłi ſebi Atanaſij a dyrbjeſche wſchitko to bratrej rjeź, ale Jan bě jemu hižo ſ wocźow wuſchoł a jenoź kaź tajki cźorny ɣpyk bě hiſchcźe widźeź na druhej horje.

A ɣwlečze ɣo Atanaſij ſuknju, a nahraba do njeje ſtota, kelkaž ſamoźeſche wunieſcź, ſwali ſebi brěmjo na ɣhribjet a ɣonjeſe jo do města. Pſchińdźe do hoſcźenza, wuteda hoſcźenzarjej ſtoto a wotešdźe po tym, ſchtoj bě tam hiſchcźe woſtajił. A hdyž bě wſcho ſtoto ſwotnoſnył, dźěſche k pſcheſkupzam a nakupi w méſcźe leźowoſcźom, nakupi kamjenow, lěka, naja ſebi dźěłacźeri a pocźa ɣtwaricź tſi ɣtwarjenja. A Atanaſij woſta w méſcźe tſi měźazy, naɣtwari w méſcźe tři ɣheże; jednu ɣheżu — ſkhow ſa ɣuɣwy a ɣyrotu, druhu ɣheżu — ɣhorownyju ſa ɣyrych a ɣhudych, tśeću ɣheżu ſa putnikow a proſcherjow.

A naſtdźe Atanaſij ɣjoch pobożnych ſtarzow, a jednu ſtaji nad ɣyrotnizu, druheho nad ɣhorownyju a ſtwórtego nad putnikji doni. A hiſchcźe woſta 3000 ſtotakow ſebi Atanaſija. A wón woteda kóždemu ſtarzej po tyſaźu, ale ɣhudym do ruki roſdawał. A wſche tśi ɣheże napołnichu ɣo ſ ludźimi, a ludźo khwalachu Atanaſija ſa wſcho to, ſchtoż bě dokonjał. A Atanaſij ɣo na tym wjeſełeſche, tak ſo ɣo jemu njechcźaſche ſ města wotećź. Ale Atanaſij ſe ɣobowaſche ɣwojeho bratra a, roſžohnowawſchi ɣo ſ ludom, njeſthowawſchi ɣebi ani jeneho ɣjenjeźka, w tej ſamej ɣori dracźe, w kajkejž bě pſchiſchoł, w tej teź wróćźi ɣo ſ ɣjet do ɣwojeho ɣydliſchcźa.

Dóńdźe k ɣwojej ɣorje a myhleſche: „Prawje ɣo bratr njeje roſhudźił, hdyž wot ſtota prjecź wotſtocźi a wot njeho woteńdźe. Hacź teź to ja khmańſcho njeſcźinich?"

A ſedma bě ɣebi Atanaſij tak pomyſlił, nadobo ɣo ohlada — na jeho puću ſtoji tón jandźel, kotrejž bě jemu ɣohnował a hlada tak ɣroſnje na njeho. A Atanaſij wſpomjelkny a ſchepny jenoź: „Ša cźo, Knjeźe?" A jandźel wotewri ert a dźeſche: „Dźi wottud! Ty njeſtyż hódny, ſe ɣwojim bratrom ɣiwy ɓyć. Jeniczki ſkok ɣwojeho bratra je dróźſchi dyžli wſchitke twoje ſkutki, kotrejž ɣy ſe ɣnamjim ſtotom dokonjał."

A Atanaſij począ powědacź wo tym, kelko bě ɣhudych a zuſych naɣcźił, kelko ɣyrotow ſaſtarał. A jandźel jemu wotmołwi: „Djaboł to bě, kotrejž je to ſkoto tam połoźił, ſo by tebje ſawjedł, wón je cźe teź tute ſłowa nawucził."

A tehdy Atanaſija jeho ɣwědonje pſcheɣwědcźi, a wón ſa ſapſchija, ſo njebě Boźe dła ɣwoje ſkutki cźinił, a wón ſa płaka a bu ɣelnoſcźiwy.

Tehdy ſtupi jemu jandźel ſ pucźa a wotkry jemu ɣwój, na kotrymž hižo Jan ſtojeſche a na bratra cźakaſche. A wot teho cźaſa njeda ɣo hižo Atanaſij ſawjeſcź dlońbokej, roſhɣohnowazeho ſkota, ale ſpóſna, ſo nij ſe ſtotom, ale ſ dźakom mójeſch ɣłużicź Bohu a cźłowjekam. A bratraj běſchtaj ſaſo ɣiwaj kaź hdy prjedy.

Graciani budźe ſ Abeſynſkim měſtokralom.

S Roma ɣo oficzielnje piſa, ſo ɣu Graciania ſa abeſynſkeho měſtokrała pomjenowali. Marſchall Badoglio da ſta titul Harrarſkeho wójwody. Naſch wobraz pokaſuje nam na prawo Graciania a na lěwo marſchalla Badoglia. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Towaŕſtwowske powěſtniki.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma njedźelu 14. junija wječor we 8 hodź. pola Natušec w Kukowje posedźenje. Jednaź budźe ſo wo wšelakich ważnych wěcach, tohodla ſo wšitke ſobuſtawy (aktivne a pasivne) wěſce wočakuja. Předsyda.

Kukow. Wotrjad ſwj. Iurja zeńdźe ſo njedźelu, 14. junija, wječor we 8 hodź. pola Kralec w Kukowje.

Třělernja w Budyšinje

Po skónčenej renovaciji nutŕkownych měſtnoſcow kaž teź po dotwarjenu pſed wětrom kryteje kofejoweje zahrody

wotewrimoj

dźenſa pjatk 12. junija naſe měſtnoſce z rjanej zabawnej hudźbu.

Nadźamoj ſo, zo z naſej wubjernej kuchinju Wašu doweru dobydźemoj a proſymoj wo pſeźelnu podpjeru.

1161 **Alfred Mühldorfer a mandźelska.**

Haj, to je tunjel

Wodźidła	2,45	1,85	1,45 hr.
Spinadła	1,80	1,15	0,75 hr.
Riecazy	2,60	1,45	0,95 hr.
Pedale	2,40	1,45	0,95 hr.
Zwónčki	0,60	0,35	0,25 hr.
dźerźatka	0,60	0,35	0,25 hr.
pumpy	0,60	0,45	0,35 hr.
sedła	4,50	3,75	2,95 hr.
nosadka	2,35	1,45	0,75 hr.

a wjele druheho pola 1156

kolesarja Warnecke

Budyšin : Nowosalcska dróha 24

Dla wożenjenja nětčiſeje pyta ſmy dom

hołcu

1162

ɣo domu Bartowa w Brězyncy

Dźěcace kolesa

we wšěch wulk. a płaćiznach **J. Schieback w Budyšinje** na Mužakowskej drozy čo. 4

Jězdne koła

Victoria / Kayser / Bauer dóstanjeće płeco pola **Otto Fischer na Ierjowej hasy 7**

Grót

1157

za sušenje dźećela

wužehlen. a nanajlepje cynkowany

čisło 18 a 20

płaćizny hódno poruča

wobkhod ze żelezn. twarami

Paul Seidler

w Budyšinje, Zwonkowna Lawska hasa 16 :: telefon 2865

Célčku 1163

a dójnu kozu

chce kupić **Bartowa w Brězyncy**

Meble jenotliwe meble Lehańnje Jědźelnje Kuchinje wulki wubjerk **Hänchen** [585

Přijimamy mandźelske požčonki tyšeſki mištr, mebl. wikow., žane klamy **w Budyšinje na Lubljskej dr. 17** (w dworje)

Grót za synowe a dźećelowe kózliki

(Heureiter-Draht) 1096

Rjećazy za paſtwu poskića

Franz Schneider & Schulze

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Nowe serbske knihi:

W Malešcach pſed 100 lětami

wot farara Aug. Sykory. Płaća 0,50 hriwnow.

Łóńcko kwasnych hrónčkow

wot M. Nawki. Płaća 0,50 hriwnow.

Za Božim khlěbom a druhe novele

w. Hendricha Sienkiewicza. Płaća 0,75 hriwnow.

Serbska kniharna w Budyšinje (Serbski Dom)

Marta darł njewjesće a nawo ženi rjany dar a to nože a widlićki! **Hdźe je tute tak rjane dary kupiła?** pola časnikarja 1160

Fritz Hebold

w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Tunje časniki

pola firmy Uhren-Kokach na Sukelnskej hasy 28

Wot njedźele, 14. junija 1936

kurjatka 1159

znateho prěniorjadneho pokhada (w płahowańſk. knihach zapisane) pola **G. Pawoła Nowaka w Ledźborjecach** (Taschendorf über Bischofswerda Sa.) Telefon Horni Wujezd čo. 75

Na 300 jězdnych kołow

mam na składźe. Znamki **Diamant, Göricke Bauer Anker.** Na přeće podźelenje płaćenje. Nastawjenje 10 hr. Tydźeńſk wotpłahowanje 2 hr.

J. Schieback w Budyšinje **na Mužakowskej drózy 4**

Wosebite jězdne kołe **mužace** . . . wot 35 hr. **žonjace** . . . wot 38 hr. Trjebane kola wormu sobu do płaćenja 1160

Gardiny, rolowy

tunjo pola 1150

Würker na Zwonkowne Lawskej hasy 16

Njedźelu, 14. junija, pojědže spěšny

wosebity ćah

do **Drježdźan** (na zahrodnisku wustajeńcu) a do **Maltera** (Rabenauski dół a dolna zawjerć) ze 60 procentami zniżenej jězdnej płaćizny.

Wotjědže z Budyšina 8.01 hodź. :: Wróći so 22.27 hodź.

Tam a sem jězda do Drježdźan 2,— hr.
Tam a sem jězda do Maltera 2,80 hr.

Darmotne jězdne plany a zniżene zastupne lisćiki na stacijach zahrodniskiu wustajeńcu (75 pjenježkow) při wuda wanju jězdnych lisćikow a MER-bjurowje w Budyšinje. (1150

Wobkhadny hamt statn. železnicy w Budyšinje

Příloha k číslu 135

SERBSKE NOWINY

Pjatk 12. junija 1936

Janski swjedźeń — swjedźeń zhromadnosće

W tuchi dnjach po zyłej Němskej we wšěch městach a wjesnjemi dźěławi ludźo grafiśeło a papjeru pśechowanego pśichmjeśa, kótśiž žu w němskim dźěławskim a zhromadnosćomaj sa cśišćej a papjeru sjednoćenj, swisku ſ NS-sjednoćenstwa „Móz ſ radosće“ swój fest swjedźeń wotmětwału. Sdawna žem zu wuczobnizy a serbskego wumětśiwa“ wopomnjeśe swojeho wulkeho mistra, wunamakarja knihicśišćerskeho cśeſerſtwa Jana Gutenberga, cśeſesśili. Dźo wot lětstotkow žo knihicśišćerjerjo w cełu wobrota błonza skhadźuja, so bychu we wjeſelej tohodnjoſći swój Janski swjedźeń wosmjeśili. Tola nimo Gutenbergowych wuczowńikow ma zyłu luď pśicśiżinu, so by Jana Gutenberga spomina. Tehodla dyrbi Janski swjedźeń byeć ludowy swjedźeń w najlěpśichim zmyśle. Dyrbjeśe pak maju tež powołanja kaž lithografojo a kamjeſerjo, cśišćerjo (wunamakaŕ Aloiś Senefelder) kaž tež knihikupcy a wšitke pśichiwusne powołanja, kiž take jako grafiſke wuſtukkowanje Gutenbergoweho wunamakanja ſ pśichu, dołeſ pśicśiżiny, Gutenbergowy ſkutk cśeſeśeju a ſtajeju.

Němſkostatnej dźěławſkej zhromadnosći ſa cśišćej a papjeru w němſkej dźěłowej fronece ſtej tehodla Janski swjedźeń ſ wobłuka hewaſchich knihicśišćerſkich swjedźenow wſaloj a jón swjedźeń wſchitkich dźěławych grafiſkego a papjeru pśechowańcego pśichmjeśa ſcśinjeloj. Sdawna žem žu ſo swjedźenje ſ tym wuſnamjenjaſe, ſo žo pśez nałožki, kiž žu žo pśeſes lětſtotki ſdźerźałe, pśichi wjeſelej nałożowachu. Tu błuſcha wożebje kśeſcenja knihicśišćerjerjow „gaweźowanje“, ſ kótrymž žo nkódyi powitaju w kóždym lěcźe jako połnohódni gutenbergowi wuczobnizy do powołańſkeje zhromadnoſće pśichtśimachu. A tak ma žo nětko tež létſa w Budyſkim wokrjeſu Janski swjedźeń na tuto waſchnje wośwjeśiś.

4. julija 1936 smjeje žo nětko Janski ſwjedźeń. Počnju w 4 hodźinach wjeźelu cźaſ na Mjałowe torhošcu poćeńe. Hdyž w pśichtomnoſći Budyſkeho wobeſtwa a pśichſtušnikow rjemjeſła nkódyi towaſſtwo „gaweźu“ dostanu. Wjeczor budźe potom w Kehelowych Janſki ſwjedźeń ſam na žebi. Sa ſawjeźelenja je Janſkeſ postarało. Němſkostatna dźěławſka zhromadnoſć Gutenbergu pśi 400. narodninach Jana Gutenberga wudało, ſo by ſo kóždy hacź k Janſkemu ſwjedźenjeſ nośył. Budyſke wobydlerſtwo pak ſo proſy, ſo by ſo na tutym ſwjedźenju wobźělśiło.

Cyrkwinske powěśe

1. njedźela po ſwj. Trojizy, 14. ſmjažnika 1936.

S **Budyſchina.** Rano we 7 hodź. ſerbſke Boże wotkſanje, ſarař Kapler, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, ſarař Teſcher. ¾11 11 hodź. dźěśikemſchenje.

S **Budyſchina.** Krainozyrkwinſke ſjednoćenſtwa. Shromadźiſny w Budyſchinje: Njedźelu pop. ¼4 hodź. ſwjatk dźěśi, wjeczor we 8 hodź. evangeliſazija, na Židowje we 8 hodź. bibliſka hodźina. Wutoru pop. w 4 hodź. hodźina ſa žony. Sſerjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny. Schwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina. — Shromadźiny ſwonka Budyſchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Roſwodźezach, ¼4 hodź. w Njeſwačidłe, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wjeczor ½8 hodź. w Rachlowje. — Hodźiny ſa muſy: Wutoru pop. w 4 hodź. w Budyſchinje, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semizach, pjatk wjeczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. — Domjaza sbérka ſa ſnutskowne mišionſtwo! — Wutoru wjeczor we 8 hodź. towaſſtwo młodych holzow w paćerſkej iſtwi.

S **Budeſtez.** Rano w 7 hodź. śmeje ſarař Bójſa ſerbſku ſpowědź, ſarař Böttger we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Dop. w 11 hodź. śmeje ſarař Bójſa kemſchenje ſa dźěśi 5. hacź 8. ſchulſkeho lěta. — Póndźelu wjeczor we 8 hodź. evang. ſłužba młodźiny ſa holzy na farje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. evang. ſłužba młodźiny ſa młodźenzow na farje. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. śmeje ſarař Bójſa bibliſku hodźinu na farje.

S **Budyſchinka.** Rano we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, ½10 hodź. dźěśikemſchenje ſa mjeńſche dźěśi, pop. w 2 hodź. ſłužba młodych holzow w Porſchizach (knjes wokrj. dohladowaŕ Uthoff ſ Budyſchina).

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S **Hodźija.** Rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S **Hrodźiſchcźa.** Rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowědź ſe ſwj. wotkſanjom, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba.

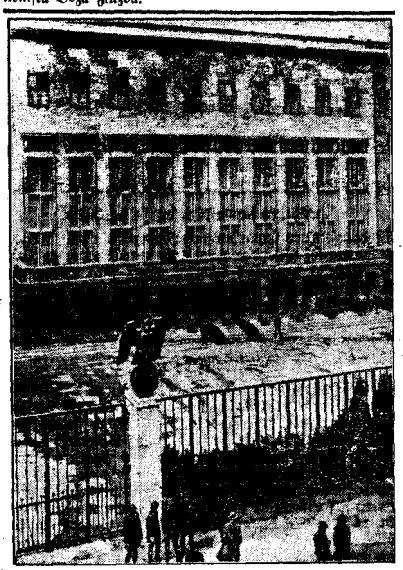

S akne ministerſtwo ſa wojeńſke lětaŕſtwo we Wilhelmowej dróſy rózk Lipźcźanſkeje dróhi w Barlinje.

S nětko nimale dotwarjeneho ministerſtwa ſa wojeńſke lětaŕſtwo widźimy hłownu frontu pśeđ nam napadnje mózneje ſkutkowazy twarſki ſtil.

(Presse-Bildzentrale, M.)

S **Huziny.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, we 11 hodź. kemſchenje ſa dźěśi.

S **Khwacźizy.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, w 11 hodź. dźěśikemſchenje. — Semrěźi: 5. 6. Marja ſwud. Siebenbürgerowa rodź. Sahrodnikez, rentudoſtawarka, w Khwacźizach, 62 lět. 7. 6. Guſtav Korla August Burkhardt, pſchiſtajenz w Budyſchinje, bydlaźy w Khwacźizach, 54 l. 2 m. 14 dnjow (wumrěł w khorowni. pohrjebany w Khwacźizach). 8. 6. Marja ſwud. Marxowa rodź. Bergerez, wumjeńſkarka ſ Njeſdaſchez, bydlaza we Khwacźizach, 73 l. 10 m. 3 dny.

S **Kluſchca.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Bożim wotkſanjom, we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. kemſchenje ſa młodźinu. Pop. w 3 hodź. ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu w Komorowſkej ſchuli.

S **Kotez.** Rano we 8 hodź. němſke předowanje (wobadny ſarař). Krajna kollekta ſa ſnutskowne mišionſtwo.

S **Krjeńe.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſka a ¾10 hodź. němſka Boża ſłužba we 11 hodź. dźěśikemſchenje.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje; potom dźěśikemſchenje. Pop. w 2 hodź. ſchcźeńſke kemſchenje. — Sobotu a ſchtwórtk, 11. a 14. junija, sbéranje ſa ſnutskowne mišionſtwo.

S **Maleſchez.** Rano we 8 hodź. němſke kemſchenje, dop. ½10 hodź. kemſchenje ſa młodźinu, ½11 h. ſerbſke kemſchenje. Sbérka ſa naſchu wosadu. — Khowano: 10. jun. w Dobroſchezach ſemrěła wumjeńſkarka Marja ſwud. Nowakowa, 72 l. 10 m. 12 dnjow.

S **Minakala.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Bożim wotkſanjom, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ½3 hodź. ſerbſke kemſchenje ſ Bożim wotkſanjom we Wjeźelu. — Sſerjedu wjeczor we 8 hodź. evangelſka ſłužba młodźiny ſa młode holzy. — Wumrěł: Wjedrich Alfred Wilz, ſamkař w Króſcźe, 49 lět 6 mjezazow a 5 dnjow ſtary.

S **Njeſwačidła.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sbérka ſa naſchu diakoniju. Pop. w 3 hodź. němſke, w 4 hodź. ſerbſke kemſchenje w Sarěcźu. — Sſerjedu wjeczor we 8 hodź. ſónſke twaŕſtwo pola Gneuſez. — Pjatk ſo ſeſtri pop. w 5 hodź. ſchulſke dźěśi, 10—14 lět ſtare, wjeczor we 8 hodź. konfirmowana młodźina k evang. ſłužbje.

S **Nošaźiz.** Rano we 8 hodź. Boża ſłužba ſa młodźinu, dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S **Porſchiz.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ½10 hodź. dźěśikemſchenje ſa mjeńſche dźěśi w Porſchizach, ¾10 hodź. dźěśikemſchenje ſa wjetſche dźěśi w Porſchizach, pop. w 2 hodź. ſłužba młodych holzow (knjes wokrjeźny dohladowaŕ Uthoff ſ Budyſchina). — Knjes ſjednoćenſtwowy wothladowaŕ śmeje pjatk wjeczor bibliſku hodźinu w Nowych Porſchizach.

S **Rakez.** Dop. ½9 hodź. němſka ſpowědź, we 9 hodź. němſke kemſchenje a ½11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěśi. — Póndźelu rano w 7 hodź. ranſcha nutrnoſć. — Sſerjedu wjeczor posawnowe mišionſtwo w Jitku a Njeźej Wſy.

S **Wóſporka.** Dop. ½10 hodź. předowanje, Bože wotkſanje a ſtónſcźne dźěśikemſchenje (wobadny ſarař). Krajna kollekta ſa ſnutskowne mišionſtwo.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. ſerbſke a ¾10 hodź. němſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach.

S **Wóſłinka.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Kollekta. Dop. ¼11 hodź. Boża ſłužba w Cźišnowje.

Překlepany

(Skónczenje.)

Skoro wſchitzy wjachu mjenje abo bóle ſ hłowu nad tym, ſchtoj cźe rěſnik dokonjeć, a měnjachu, ſo Krawz dadźiny dobudźe.

Hoſcźenzaŕ korczmiczki, napiſchecźa bérkownje, ſo dźiwasće, hdyž ſobotu rano we wóſmich hižo miſchtr Krawz ſ wojnarjom Bětku k njemu do iſtwy pſchińdźeſchtaj. Tutaj wſchak na njeho njedźiwaſchtaj ale ſpodziwſchtaj ſo k woknu, kotreż ſchćeroko wocźiniſchtaj, ſo byſchtaj, kaž praſchiſchtaj, cźerſtwy powětr nuts puſchcźiłoſi. Pola korczmarja klaſaſchtaj žebi nźichto cźopytaſo ſa žoldk. Mjeńſchtaj, ſo njetrjeba pſchejara ſpěchaćj, dokelž chcźetaj žebi po rańſchim wulhodźe łuſt tu w mérje wotpoczuńć.

Bórzy widźeſchtaj rěſnika Schcźipaka ſ měchom, w kotrymž žo ſdaſche nźichto wulke kaj cźelo być, na khribjecźe pſchichadźeć. Rěſnik dźěſche mérnje nimo bérkownje. Ale nadobo wuſtoczi ſaſtojnik ſ bérkownje a ſadźerza rěſnika wołajo: „Najprjedy bawk a potom móżecźe ſ waſchim cźeleſcźom dale hicź!“

„Rimam cźelacźa. To je poſ, kotrehož ſym žebi kupił, a ſo tohodla bawk płacźiću nietrjebam.“

„Njerěćecźe hłupoſcźom! To je tola widźećć, ſo macźe cźelo! Myſlicźe, ſo njemóžu pha wot cźelecźa roſeſnawacź, hdyž tež w měſche było?“

„Praju wam ſprawnje. To je poſ a nicźo druhe!“

Krawz ſlehny žo ſ wokna a ſmjeſeſche ſo pſches zyłe wobliczo tak prawje wot wutrowby, ſo je žebi rěſnik do ſmichowow ſaſeſt a ſo ſo žadźbu pſchěkra'e.

Wótſje ſaſtojnik ſawoła: „Rimam khwile žo tu ſ wami nahladźowaći! Wocźińcźe mech a potom žo pokaże, ſchto je w nim.“

„To njemóžu. Poſ hiſchcźe njeje na mnje ſwucźeny. Hdyž mi cźeknje, ſchtó mi dwa wróćći!“

„Ah! waſche cźelo wſchak nam njecźeknje, tuž praju: Wocźińcźe měch!“

Krawz ſ wjeſelekoſcźu pſchezo dale ſwoju hłowu ſ wokna tykaſche, bě ſtrach, ſo ſ wokna wupadnje.

Hnéwnje ſareji rěſnik: „Wocźinu měch, ale wy mi wſchitku ſ toho naſtatu ſchkodu ſarunacźe!“

Saſtojnik ſawoła žo ſmějo: „Haj, haj, toho žo njeboju.“

Rěſnik wotewri měch a wulki poſ ſ njeho wuſkocźi, běhaſche po wuliny, ſo by cźěł namakaŕ. Rěſnik rejeſche na saſtojnika, ſo dyrbi jemu ſchkodu ſarunacź. Saſtojnik a druſy, kiž pſchińdźechu na pomoz, běhachu ſa pſom. Tutón pak cźěł namakawſchi žo ſebra a běžeſche wróćo ſ mésta.

Saſtojnik pſchińdźe nětko zyłe wujachleny k rěſnikej a rjekny: „Luby miſchtrje, njewińcźe mi to ſa złe. Poſ žo ſamožeſcźe wróćći tam, hdźež ſcźe jeho kupił. Najlěpje je, ſo žo tam wróćićeſcźe, a potom jeho žebi domoj donjeſcźe.“

„A myſlicźe, ſo mam telko cźaſa k tomu. Ludźo hižo doma na mnje cźakaja. Wěſcźe, ſo je dźenża ſobota!“ —

„Schto to wſchitko pomha. Cźim prjedy žo wróćićeſcźe, cźim lěpje ſa waſ. A ſaſtojnik rěſnika ſtojo woſtajiwſchi khwataſche do bérkownje.

Rěſnik, žo mjerjazy poczinajo, žo wobhladowaſche a wuhlada pſchi wokńe w korczmje žedźo žo ſchcźerjazeho Krawza.

Schcźipak žo ſebra a dźěſche runu ſcźeźku wróćo, kotruž bě prjedy pſchiſchoł.

Krawz dźyſche tehorunja najradſcho woteńcź. Tola wojnaŕ měnjeſche: „Njemyſlu, ſo je hižo wźki kónz. Rěſnik je tež prajił, ſo žo podawk ſtanje wot wóſmich hacź do dźewjećich. Tuž dyrbinny hiſchcźe wocźakaćć.“

Sa krótke pot hodźinki wuhladaſchtaj rěſnika ſaźo ſ pokhym měchom na khribjecźe pſchikhadźećć. Bérnik ſtojeſche wonka a pſchiwoła wjeſele rěſnikej: „Nó, ſcźe pha dožahnył! To je derje!“

„Taſkeho ſcźerba dožahnyć, to njeje tak lohko. A k tomu hiſchcźe cźelo na khribjecźe njeſć, to mohł cźłowjek duſchu žebi wudychaćć. Sſym wſchón pſchepoczeny.“

„Nó, jenoż ſo macźe cźelo. A hdyž jo jónu ſarźeſcźe, pósćeſcźe też mi někotre punty wot tuteho waſcheho cźelecźa“, rjekny bérnik Schcźipakej wjeſele kiwajo, ſo móže dale hicź.

Krawz ſ wojnarjom njerozumjeſche, ſchto ma to rěkaćć. Saplacźiſchtaj ſpěchnje ſwoju worcźiſnu a khwataſchtaj ſa Schcźipakom. Pſched Schcźipakowym domom doſcźahnyſchtaj rěſnika, a hdyž tutón na dworze měch wotewri, wuſkoczi ſ njeho bjeźaze cźelo. S kiſałym mjeſwoczom ſaplaćći Krawz cźelo.

Njedźelu wjeczor bě pola „Cźorneho kozora“ wjeſołe žiwjenje. „Stajne blido“ bě ſ běłym rubom pſchikryte a rjenje wupyſchene. Sa nim žedźo bachu žebi wjeſeli towaŕſchojo dobru cźelacźu pjeczeń derje ſłodźecź a k tomu pſchipiwowachu žebi ſ winom, kotreż bě Krawz ſaplaćći ſ cźežkej wutrobu. Tajka žadźba bě khětry wudawk ſa jeho hewaſ hižo khudu mósćeń. Cźelo njeběź jara tunje. Rěſnik bě ſ płaćićenje pſchiraihł dobry dobytk ſa žwoju próſu a hiſchcźe punty, kiž bě bérnikej ſłubił. Bérnik ſo njemaŕ dźiwaſche, hdyž ſobotu wjeczor někotre punty cźelacźeho mjaſa doſta, a to darmo wot rěſnika pſchipóſkane. Na wokołopuczu ſhori, kaŕ je jeho rěſnik truhnył. Njedźelu pſchi wobjedźe njeſłyſcźeſche jemu darjena cźelacźa pjeczeń. Na rěſnika njemóżeſcźe žo wutichaćć, wſchak bě tón jemu ſjawnje prajił, ſo ma w měſche cźelo. Tuž njerjaſche žo žam na žo, ſo žu druſy hiſchcźe bóle pſcheklepani dyźł wón žam.

Kak so jědła čerstwe zdžerža

Lečna czopłota je schłódna sa jědła; hrožazemu strachej, so žo skaża, dyrbi hospoša po możnosći sadžewać. Sćežhowaže pokiwy tej abo tamnej nječsto wužitne postrika.

Prěnje ważne wumĕnjenje je, so maja žo jědła w kłóbnym a cźmowym khować, ženje nimaja žo na wyšoke khamory klasć abo stajeć, dokelž jstwiny powětr je cźim dale, cźim bóle k wjerchej czopłiši; po możnosći khowasch je deleka w pinzu, stajiwšchi je na kamjenje. Lodowy khamor, hdjež jón wobsedża, dyrbi žo pokjadnje s horjej rospuschćenej sodowej wodu wumyć, tak je so bakterije šnicża abo jich wuwiciu žo sadžewa. Jědła šmědża so jenož wotkłóbnjene do njeho stajicć, dokelž khamor wón czopłych jědžow wobkhowa a tež šnutskowna temperatura žo pschemĕni. Schtóž taiki khamor njewobsedži, ma druhi wotkłóbnjoważy grědk k ruzu, kiž je tuni a wschudže dostać, mjenujzy mokre rubischczo je žuroweho płatu, kotrež žo wokoło hornjoho a bleschow, jatła wokoło žudobjow, w kotrychž žu jědła, pokoji. W rubischczu nahromadzena woda poczina žo do wobdawažeho powětra wuparicć, s cźimž žo rubischczo a žudobju k jědłam czopłota bjerje. So njeby rubischczo po cźasu wulkhnyło, sadźewa žo s tym, so žo tónzu rubischcza do nĕkajkeho žudobja s wodu tykku. Tak žreba pschezo snowa wodu a wostanje khłódne. Pisches nóz najlepje wschitko pschi wotewrjenym woknje abo won na balkon sejtajesch, wšeso pschikryte, a rano s cźajom do pinzy abo do khłódneje stwy snožysch, prjedy hacź žtónzo na nje žwĕcźicź poczina. Hižo ranscha žtónczna czopłota je schłódna.

Mokre rubischczo khowa tež narĕst (Aufschnitt) cźerstwy, kiž žo mjes talerjomaj khowa. Dyrbi-li žo twarožk psched wulkhnjenjom schkitacź, ma žo rubischczo je želenej wodu napojicź. Plĕsniwosć nastarwa pschi wulkej wlóžnosce; jeje rosschĕrjenju sadźewasch, hdyž pod schkleńzu s twarožkom kuk zokora položisch.

Wožebje kolbaša, rybu, konjerwy žo lohzy nakaža a jich wužicże móže jara schłódne bucź, haj žamo žmjercź sawinowacź. Smjetana a kišale jědže nježdĕdża žo w kowowych (metalowych) žudobjach, jědźne shutki niž hacź do nasajtra khowacź, konserwowe bikšy nimaja žo pisches nóz wotewrjene stejo wostaiicź. Njekupujcze nabite abo nadute bikšy. Shutki hotowych jědžow ženje njewodžéte njewostajcze, jenož tak žo pschekańzuja wabja. Na derje žedźaze wĕcźka na hornjach a derje šamkaze durje w khamorach ma žo kedžbowacź.

Syre mjaso, kiž ma žo khowacź, nježdĕ žo wotmyć, dokelž woda rospuschćenje špĕchuje. Njehodźi-li žo wotmyće sadźewacź, ma žo mjaso we warjazym tuku šwobrocźecź, so by žo wlóžnosć wuparika a na to polije žo s warjazym tukom. Hdyž ma žo kupjene mjaso na druhi dżeń khowacź, wumala žo najlepje w żeti, położi žo do kišaka abo — wažebje cźelaze mjaso — do mloka a pisches nóz mjes talerjomaj. Nawarjene mjaso nježdĕ we wodze we wotewrjenym hornju hacź do ranja leže wostacź, dokelž žo tak lohzy skaży. Warjene abo pjeczene mjaso pak njepschikrywaj, schkitaj je jenož s grotom abo šawalkom psched prochom a pschekalanzami; tak njech wušušnje.

Też butra móže žo s pomozu mokreho rubischka cźerstwa sachowacź, wobežje dyrbi žo psched pschirodnym a kunschtnym žwĕtkom schkitacź, tohodla žo w cźmowych městnosćach pschezo pschikryta khowa. Snate hornjeńske tyły žu wupruhowane, pschetož móža žo do šymneje wody stajicź.

So by mloko cźerstwe wostało, ma žo pschi wotwarjenju drobny zokor pschidacź, na litr žnadź maka łžica. Tak žo wone, njedźiwajo cźopłeho wjedra a hrožazeho hrimanja, njekšaje. Mlekowa blescha móže žo tehorunja s mokrym rubischczom wobdacź.

Cźopłe bĕlene bĕrny nieždĕdża žo dlĕschi cźaš pschikryte khowacź, ludźo móža žo s nimi sajedożicź pisches nastaty solakin.

Też w twarožku, hyrnjej šnate šwĕrjatka w žebi njemĕć, móža žo jĕdy nahromadzicź, pisches kotrež potom łoldk a cźerwa škorja.

Tołsame płaczi wo rybach a hribach. Selenia a žo šwĕtscha po potrĕbnosći kupuje. Jenże šmilh abo šwjadły, na kišal woniazy had kwowacź, je schłódny. Szula dyrbjało žo w cźopłym cźažu jenož tełko jĕdła kupowacź abo pschihotowacź, kelkoj žo wob dżeń trjeba. Njehromadź na šklad, hdyž też by twory tuńscho dostał. Wužitk žo šhubi, hdyž žo wiazy pschetrjeba hacź je trĕbne, abo hdyž žo dżel šniczi.

Nowosće z cyłeho swĕta

Sanitetne narjady sa powĕtrowy schkit w haptykach.

Minister sa statne powĕtrowe łódźtwo je s wošebitym listom na wjednika statnych haptykow na šakładže sakazka wo powĕtrowym schkiće pschedawanje sanitetnych narjadow sa powĕtrowy schkit a sa schkit pschedewjacźow a sa schkit žebje žnameho hacź na dalšne wšchĕm haptykam w Němskej dowolił. Pschi tom žo jedna wošebje wo sanitetny kaschćik, plunowy kaschćik, wobwalowańske kaschćiki sa powĕtrowy schkit a domjeze haptyki sa powĕtrowy schkit.

Srudne wobkhadne njeszožo na drózy pola Fürstenberga — 3 morwi.

Zakešne wobkhadne njeszožo žo hrjedu dopoldnja na drózy mjes Fürstenbergom a Granseeom njedaleko wšy Drögena sta. S Barlina pschikhadźaju je 4 wožobami wobžadżeny wós Barlinšeje NSK, kotryž do Lychena jĕdźeše. Jaječe do šchtoma a žo pschi tym dolpokuje rosbi. Se 4 puczowazych wosta jenož wjednik žiwy. Dwaj žoburucźowazaj bĕschtaj hnydom morwaj, mjes tym jo 3. s cźežkimi sranjenjemi w Carolinym wušatwje w Strelizy wumrĕ.

Schĕsć njedżel jastwa sa panzarku s mlokom.

Falschowanja šežiwjadłow žlušheja do najwjetšich pschehrĕšenjow pschećiwo ludowej šhromadnosći. Psched małej khłostańskej komoru w Darmštacze mĕješe žo žona s Langena samokwecź, kotraž bĕše mloko s 50 proc. wody mĕschała. Ssud sadžudži hrĕschnizu k 6 njedżelam jastwa, dokelž runje s panzarnym mlokom najwjazy khorych a dżeći do šracha pschinjdże.

Najwjetschi wuheń w Europje.

W Gelsenkirchenskej jamje je žo nĕkotle s twarom wuhenja sapočzało, kotryž je žwojimi 150 metrami budże s najwjetšim wuhenjom w Europje. Fundament wobžaha w pschereźu 24 m. Deleka je w pschereźu nutskowneho wuhenja 8 metrow a na žwojim tónzu 5 metrow schéroki. Wschо hromadże budże sa tutón hobrski wuheń poldar miljona zyhelow trjeba.

Rubjeżne mordarstwo w Essenje.

Rubjeżnikaj pokładnika satsekiloj a wurubiloj.

Sandżenu wutoru krótko po 13 hodźinach w Essenje na jara žiwje Irmagradskej drózy dwaj muzej pokładnika Hansa Riedena nadpadnyschtaj. Monaj s motorskim kolom wot sadu k Riederej pschijĕdżeschtaj a do njeho wjazy krócź šeklinschi jeho morischtaj. Stóšnikaj wutorhnyschtaj morjenemu dwĕ aktowej toschzy, w kotrymaj bĕchu nimo 3000 hr. hotowych pjenjes hischcze wyschelake druhe wažne hódnotne papjery. Na to cźekneschtaj skoku jĕdžo še žwojim motorskim kolom na stronu k juznemu wukhodej města. Sa šwĕcźenje stóšnikow je žo 500 hr. myta wustajiło.

Drohotny japanski mjecź sa wjednika.

Sjednoczeństwo kowarjow mjeczow w Gifu pola Nagoya w Japanskej pschepoda němškemu wupósłanjej w Tokiu dr. Nöbelej drohotny kowany mjecź jako cźestny dar sa Adolfa Hitlera a jako wuras japanskeho ducha kaž tež nadźije pohłubschenja němško-japanskich poczahow.
(Presse-Bildzentrale, M).

Sajedojczene wino.

Sćežhwkow polne samĕnjenje je žo w Müttholzu pola Kolmara w Elsaskej stalo, kotrež je žebi žiwjenje dweju burskeju ludźi žadało. So byschtaj swoju lacźnosć smĕrowałoj, pijeschtaj na polu s winoweje blesche. Borzy na to s wulkimi bolosćemi do womory padnyschtaj. Pschi pschepytowanju žo wupokasa, so wino šyłowe kwantum nikotina wopschijesche. Ratař bĕšche rano na polu s nikotinom žnjał a po skónczenym dżĕle blesch ku, w kotrejž bĕ hischcze šhutk nikotina, do jĕdźneho korbika połožił. Jeho žona napjelni blesch mĕnjo, so žo wo winowu blesch jedna, saso s winom a da ju žwojemu mužej žobu na polo. Duzy domoj do bydlenja ratař a tež jeho pomozik na sćežhwkach sajedojczenja wumrĕschtaj.

6 morwych a 40 sranjenych.

Ssrjedu rano žo dotal hischcze s njesnateje pschicźiny wulkokolizny cźah na cźarje mjes Neaplom a Rolu šwročźi. Wukhowańske wuzitwa s Neapla dotal 6 morwych a 40 sranjenych s rosbitych wosow wocźahnychu.

Jakošiny podawk w bolharskej schuli.

We wucźerskej jstwi Dobrinskeho gymnasija w Bolharskej pšched krótkim nowopomjenowany schulsti direktor Penew wucźerku Michailowu s nožom nadpadny, dokelž bĕ wjazy krócź jeho žadosć na zenitwu wotpokasała. Nastrózana wucźerka cźekasche s jstwu na thódbu, pschesche na wot direktora, kotrehož tež nastrózane wotanje wokoło stojazych schulskich dżesći niewustrózhi. Hakle hdyž mózachu někotsi wucźerjo pschikhocźicź, poradźi žo samorodowanju Michaloweje pšched wocźomaj schulerjow a schulerkow sadżewacź. Tuteho spodżiwoneho „wukubkarja“ hnydom se službu puschcźichu.

Směškl

„Hólcźe, schto chzesch?“
„Punt dobreje kolbašy.“
„Masch pjenjesy žobu?“
„Naich nan mĕnjesche, so žnĕm wam to hakle prajicź, hdyž mam kolbašu. Hewak mi ju trasch njedaceje.“

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ev.-luth. Kirchensteuer 1936.

Am **10. Juni** 1936 wird eine weitere Vorauszahlung auf die Kirchensteuer 1936 fällig. Bei der Einzahlung der Beträge sind die den Steuerpflichtigen zugegangenen Zahlungsbescheide vorzulegen. Nach Ablauf der 14tägigen Zahlungsfrist erfolgt im Falle des Zahlungsverzuges kostenpflichtige Mahnung.

Bautzen, am 10. Juni 1936.

Die ev.-luth. Kirchenvorstände zu St. Petri und St. Michael.

Der Oberbürgermeister — Steueramt.

Die Pläne für den Bau der Kraftfahrbahn Dresden — Görlitz — **Abschnitt von Pkt.** 46,0 bis 52,0 — liegen

vom 12. bis einschließlich 18. Juni 1936.

bei den Bürgermeistern in Coblenz, Prischwitz, Schmachtitz, Belbritz und Solzenforst öffentlich aus.

Einwendungen und Einsprüche Beteiligter gegen die Pläne sind bei Verlust des Widerspruchsrechtes innerhalb **der Auslegungsfrist** bei mir anzubringen.

Gleichzeitig mache ich gemäß §§ 24 und 33 des sächsischen Wassergesetzes bekannt, daß innerhalb 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung auch etwaige Einwendungen gegen die aus Anlaß des Kraftfahrbahnbaues auf der oben genannten Strecke notwendig werdenden Verlegung von Wasserläufen bei mir anzubringen sind. Beteiligte, die sich innerhalb dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung. Soweit die Verlegung des Schwarzwassers zwischen Prischwitz und Pießchwitz in Frage kommt, sind Einwendungen nicht mehr zulässig, da dieses Verfahren bereits gesondert behandelt worden ist.

Bautzen, am 9. Juni 1936. **Der Amtshauptmann.**

Montag, den 15. und Dienstag, den 16. Juni 1936 sind die Geschäftsräume des Bezirksverbandes und der Amtshauptmannschaft — mit Ausnahme der Bauabteilung, der Kraftfahrzeugabteilung und des Grundsteueramtes — wegen Reinigung **geschlossen.**

Besonders dringliche Angelegenheiten können in der Zeit von 8—12 Uhr erledigt werden.

Bautzen, am 9. Juni 1936. **Der Amtshauptmann.**

Durch rechtskräftigen Beschluß vom 30. März 1936 ist das über den Betrieb des Gastwirts und Landwirts **Ernst Hermann Hofmann** in **Steindörfel** am 24. September 1935 anderweit eröffnete Entschuldungsverfahren wieder **aufgehoben worden.** 25 Lw. E. 11.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen, den 2. Juni 1936.

Tu je žo šažypnjenjka katastrofa pschi Bukarestskej paradże staka.

W Bukarescźe wotmĕ žo pšched kralom Carolom wulka parada. Pschi nimokhodże šypny žo nadobo jedna s hobrskich tribunow a roschty wjele stow ludźi pod žobu pohrjebachu. Liczba morwych a sranjenych hischcze njeje doskónczne šnata. Po wotwjesenju šnjeložených a po pschi wukhowanskich dżesach tribuna tutón nahrjeb poskicźesche. Žyle sady widżimy hischcze sczĕnu stejazeje tribuny. (Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 136 | Budyšin — Sobotu 13. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Namórnistwowa parada před wjednikom

Kaž hižo pišachmy, běše wjednik schtwórtk dopołdnja do Wilhelmshavena pschijěł. Němski wójnski minister generalny pólny marschall ſ Blomberg a generalny admiral dr. Raeder jeho pschewodźechtaj. We Wilhelmshavenje wotmě wjednik paradu wschitkich tamnišich namórſtich wojakow. Na wuwpschenych dróhach tyrazy wjednikej wujachu.

Wopołdnju je wjednik rybarſku wieſ na Kjosy Północnego morja Horumersiel blisko Schillinghorna wopytał, hdźež běše w pschimórſkim hotelu huſcejšcho ſa wojowanſti czaſ pschebywał.

Dr. Schachtowy wopyt w Beogradze

Juhosłowanſki wikowanſki minister dr. Vrbanicz je schtwórtk pschipołdnju dr. Schachta na hnědanje pscheproſył. Popołdnju dr. Schacht juhosłowanſkeho ministerſkeho presidenta a ſwonkowneho ministra dr. Stojadinovicza wopyta. Wopyt nětkuždy hodźinu trajeſche.

Němſki wupósłanz ſ Heeren a mandźelſka schtwórtk wjeczor k czeſći dr. Schachta mjeńſchu hoſćinu wuhotowaſchtaj, na kotrejž so mjes druhimi tež dr. Stojadinowicz wobdźěli. Po hoſćinje běše wulke witanje, pschi kotrymž bychu tež někotre zobuſtawy juhosłowjanſkeho knježerſtwa a wjednike wožoby hospodarſkeho žiwjenja pschitomne.

Prezident emeritowaneje banki dr. Schacht pschi wjeczeri w němſkim wupósłanſtwje schtwórtk wjeczor psched mnohimi hoſćemi pschednoſchowaſche. Pschitomni běchu tež juhosłowjanſki ministerſki president a ſwonkowny minister dr. Stojadinowicz, wikowanſki minister dr. Vrbanicz a finanzny minister Letica. Dr. Schacht wo wumělstwje ſwětoweho hospodarſtwa po wójnje a wo helbodarſkej politiſy nowoje Němſkeje rěčeſche. Wo poćahach mjes Němſkej a Juhosłowjanſkej dr. Schacht rjekny, ſo ſo hospodarſke ſajimje wobeju krajow ſhotowanje wudowolnja a ſo niczo mjes ſtatomaj njeſteji, ſchtož by jej dźěliło.

Dr. Schacht pola prynzowskeho Pawoła.

Pjatk dopołdnja je ſo dr. Schacht ſ guvernérom juhosłowjanſkeje banki dr. Radosławljewiczom dźěſchi czaſ wo praſchenjach němſko-juhosłowjanſkich hołwodarſkich poćahow rozrěčował. Pschipołdnju juhosłowjanſki prynzregent k czeſći dr. Schachta hnědanje wuhotowa, na kotrymž ſo też juhosłowjanſki ministerſki president dr. Stojadinowicz a němſki wupósłanz ſ Heeren wobdźěliſchtaj.

W jendźelskim delnim sejmje so za němſkej wotmołwu prašało

Liberalny ſapósłanz Mander a ſapósłanz dźěłaczerſkeje ſtrony Garro Jones ſtej w jendźelſkim delnim ſejmje wujaſnjenje žadaſchtaj, hdy ma ſo němſka wotmołwa na liſtſinu jendźelſkich praſchenjow wočakać. Eden rjekny, ſo knježerſtwo na ſwoje ſdźělenje, kiž je 6. meje pſches ſwojeho pósłanza němſkemu knježerſtwu pſchepodało, dotal njeje wotmołwy dóſtało. 23. meje je ſo jendźelſkemu pósłanſej poruczilo, ſo by ſnowa ſ němſkim knježerſtwom do ſwiſka ſtupił a jo na wotmołwjenje dopomnił.

Wotpohlad jendźelſkeho knježerſtwa, tak Eden rjekny, ſo na to měri, ſo by ſo ſwěſczilo, ſo ma ſo wo powſchitkownych jednanjach wo bjeſtrachowych ſrěčenjach ſa wjeſornu a ranſchu Europu a wo nawrócenje Němſkeje do Swjaſka ludow rěčeć. To ma ſo k trajnemu wujaſnjenju położenja ſtacz, kiž je ſo ſ poſtnpowanjom němſkeho knježerſtwa 7. měrza wutworiło. We wotmołwje je ſo jendźelſkemu pósłanſej Erikej Phippſej 26. meje ſdźělilo, ſo ſo priedy wutworjenja noweho franzowſkeho knježerſtwa nima wotmołwy wočakać.

Marksistiski njeskutk w Gdańsku

Sozialdemokratiſka ſtrona běſche we wſchelakich dźělach města Gdańſka dala leczaze łopjena rozdźělicz. Polizija pak łopjena ſakaſa a ſebra. Sozialdemokratowy pak ſo wo polizajſke pſchedpiſmo njeſtarachu a ſwoje lětaki wudźělachu. Na Selenym puczu ſo policiſti nawjednik nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony F. Schulz ſ marksiſtiſkimaj rozdźělerjomaj lětakow ſetka. Jedyn marksiſt ſo ſ nožom do Schulza da a jeho tak cźežko do brjucha kłó, ſo dyrbjachu franjenego do thorotnje dowjezeć. Schulz je tak cźežko franjeny, ſo polizija jeho hiſchcze njemóže ſłyſchcez. Naſpadowy kommando je ſtuczerja a ſeneho jeho towarſchow ſajat.

Mało přeměnjenja w Francowskej

W franzowſkim ſtrajkowym położenju je ſo mało pſcheměniło. W podkopkach połnóznje Franzowſkeje ſu ſo dźěłaczerjo ſwjetſcha ſaſo na ſwoje dźěło wrócili. Tež w ſtrajku pſchiſtajenjow Parizſkich koſejownjow je k dojednanju dóſchło. Ale w prowinzy ſo ſtrajk hiſchcze roſcherja a ſo na nowe dźěłarnje wupſcheſtrěra.

Pſchi franzowſkim ſtrajku mamy wożebje roſeſnawacz mjes dojednanjom dźěłodawarjow ſ dźěłaczerjemi a mjes ſapoczatkom dźěła. To wożebje poměry w metallowej induſtriji wucza, hdźež njedźiwajcy ſrěczenja ſe 7. junija njeſu ſaſo ſapoczeli dźěłacz, haj hdźež dźěłaczerjo ſamo dźěłarnje ſnowa wobſadźichu. **Dźěłaczerjo mjenujcy ſrěczenja mjes dźěłodawarjemi a dźěłaczeſkimi ſwjaſkami njepſchipóſnawaju.**

Tehodła może ſo wo woprawdźitym ſkónczenju ſtrajka jenoż rěczeć pola koſejownowych pſchiſtajenjow, pola podkopkowych dźěłaczerjow w połnóznej Franzowſkej, pola dźěłaczerjow draſczanja a konfekcije, pola dźěłaczerjow meblowoje induſtrije a pola dźěłaczerjow hrajkowoje induſtrije w połnóznej Franzowſkej. We wulkich rěſnišćach ſu drje ſo tehorunja dojednali, tola rěſnišćo hiſchcze ſe ſolidarity k rěſnikam mjeńſchich rěſarnjow ſtrajkuja. We wuhlowym wikowarſtwje ſo tehorunja hiſchcze ſtrajkuje. To ſamo płaczi wo ſawěſczerjach, twarſkich dźěłarnjach, mječkach, łódźnikach na franzowſkich rěkach, ſahrodnikach, filmowoje induſtrije a parfumownjach.

Nazionaliſtiſke nowiny "Echo de Paris" piſaju, ſo chodźa wótſje prajcz, ſchtož ſtebi ludźo mjelczo ſchukotaju, mjenujcy, ſo ſo wſchitko tak ſtawa, **jako by ſowjetſtwo w Franzowſkej blisko było** abo ſnajmjeńſcha, jako by ſo ſ nim mělo poſpytacz. Wěſo franzowſka ſa ſowjetſke knježerſtwo njeje ſraka. Ale to tež nawjedniczy ludowe frontu wědźa. W dźěłaczerſtwje ſo ſtrajchne anarchiſtiſke ſmyſłenje namaka. A w tutej anarchiji ſo pjecza kommuniſtojo nochcedźa dacz nikomu pſchetrjechicz, haj woni ſu jenicźy, kotliž wědźa, ſchto chcedźa. Nowiny na druhim měſtnje piſaju, ſo ma Paris ſacźucz, ſo je ſo revolucija ſapoczała.

Prawizarſke nowiny „Le Jour" ſu njemérne, dokelž woprawdźitych nadpjerarjow ſtrajka w dźěłarnjach ſchtyri njeſnaja. Huſto ſu ſo žadanja wot wonka do dźěłarnjow pſchiniešłe a ſo pſcheczíwo woli dźěłaczerſtwa poſtajile. **Hižo je k prěnim wuſtawjenjam fabrikow dóſchło.**

Francowska komora 40hodźinski tydźeń dowoliła

Franzowſka komora je zeſtoł ſakoniſti nacźisk wo ſawjedźenju 40hodźinſkeho dźěłoweho tydźenja ſ 385 hłoſami pſcheczíwo 175 hłoſam pſchiſtała a tak to ſwoje poſtajenje wotſtorczíła. Nacźisk je ſo pjatk popołdnju ſnydom ſenatej pſchepodał.

Schpaniſke fabriki nochcedźa czerwjenych mordarjow pſchiſtajicz.

W Oviedu ſu ſaſtupjerjo dźěłodawarow ſ kommiſtiſke wikowarſtwa a induſtrije wuſtupili, kotraž ma ſaſo pſchiſtajenje oktoberſkich rewolucionarow pruhowacz. Pſchiczina běſche wotpohlad marxiſtow, kich chcychu ſchtyrjoch dźěłaczerjow pſchiſtajicz, kotliž ſu pſchi ſtrejku w Aſturiji fabrikſkeho direktora, dweju pſchiſtajenjow a někotrych duchownych ſamorodowali. Pſchedewſzaczelſo chcedźa ſwoje dźěłarnje ſawrjecz, jeli ſo wot nich ſ mozu žada, ſo dyrbjo revolucionarnych mordarjow pſchiſtajicz.

„Sowjetſtwo w Francowskej blizko"

Napjatoſcz w franzowſkim ludźe njepokaſuje ſo jenoż w nowinach prawiczných ſtron, ale ſamo ſozialiſtiſke nowiny „Ere Nouvelle" piſaju, ſo ſjewy ſandźenego ſchtwórtka najkutniſche roſmyſlenje žadaju. Wěſo je roſumicz, ſo dyrbi knježerſtwo ſcźerpliwe być, ale bjes tajenja dyrbi ſo prajicz, ſo ſcźerpliwoſcz njeſmě być tajka, ſo ſo ſ njej njeporjad nacźini.

Też van Zeeland njemóže nowe belgiske knježerſtwo zeſtajeć

Jednanja belgiſkeho miniſterſkeho preſidenta van Zeelanda wo wutworjenju noweho knježerſtwa njeſłu ſo poradźile. Van Zeeland běſche ſtebi pſchedewſał, knježerſtwo narodneje jednoty ſeſtajecz. Jeho prózowanja ſu ſo na ſadanjach ſozialdemokratow roſraſyle.

Schtwórtk popołdnju ſo pod kralowym pſchedſydſtwom w Brüſſelſkim měſchczanſkim hrodźe roſrěczowanje wjednikow politiſkich ſtronow wotmě. Na roſrěczowanju pak ſo jenoż wjednicy ſozialiſtiſkeje, katolikeje a liberalneje ſtrony wobdźělichu. Roſpominachu położenje, kiž je ſ njeporadźenjom van Zeelandoweho pospyta naſtało. Se ſwołanjom ſhromadneho roſrěczowanja ſtronitych wjednikow je kral njewſchědny pucz naſtupił, kajkiž dotal w Belgiſkej pſchi wutworjenju noweho knježerſtwa njeſnajachu.

Kaž ſo dźenja ſ Brüſſela powě, je belgiſki kral miniſterſkemu preſidentej van Zeelandje woſpjet porucził, ſo by knježerſtwo ſeſtajał, dokelž ſtebi to położenje w kraju nuſnje ſada. Pjatk je ſo ſtrajk tež w Belgiſkej ſhórſchił.

Prawosławna (grichisko-katolska) cyrkej w Sowjetskej Ruskej

Sowjetſko-ruſke knježerſtwo chze, kaž hollandſki fchecſzijanſki nowinarſki bérow wojſewja, ſcźěhowaze konzejźije prawoſławnej zyrkwi cźinicz: Swony ſmjerja ſo ſaſo ſwonicz. W zyrkwjach ſmjerja ſo ſaſo pjenjezy wěrach, wotewrjenje ſeminara ſo dowoli, jeli ſo jen wożoby do njeho pſchijimuja, kotrejž ſu ſwérni ſowjeſkemu knježerſtwu. Wożebita kommiſija ma wſchoruſtyrkwinſki radu pſchihotowacz, kotraž pak ſmě ſo jenoż w pſchitomnoſczi ſaſtupjerja ſtatneje polizije ſchadźowacz. Tuta rada by wożebje měła po ſmjerczi patriarcha Tychona njewobſadźenu patriachat ſnowa wobſadźicz. Praſchenje dawno wočakowaneho wobſadźenja hižo ſaſudźenych duchownych je ſo wotſtorczíło.

Rada zwjazka ludow so na 26. junija zwołała

W Genfje je ſo pjatk pſchipołdnju hamtſzn woſſewiło, ſo je preſident rady Swjaſka ludow radu na 26. junija popołdnu w 5 hodźinach ſwołał. Rada ma ſe ſwojim 92. ſchadźowanjom pokračowacz. W hamtſtim woſſewjenju ſo dopomina, ſo ſlědowaze praſchenja na dnjowym porjedźe ſteja:

1. **Swada mjes Abeſzynſkej a Italſkej.**
2. **Rukowaniſke ſrěczenje mjes Němſkej, Belgiſkej, Franzowſkej, Jendźelſkej a Italſkej, kiž je ſo 16. oktobra 1925 w Locarnu ſcźinilo.**
3. **Saſzydlenje Aſzyrow, kotliž ſ Iraka wupuczowachu.**
4. **Roſprawa wo poſledním ſchadźowanju wubjerka ſa njewólniſtwo.**

Arabowje jendźelſkeho polizajſkeho inſpektora nadpadnyli.

Jendźelſki polizajſki inſpektor Sigrift ſ woſebitej raſnoſcju pſcheczíwo Arabam poſtupuje. To je jennu wulku hidu Arabow wunjeſło. Pjatk jeho Arabaj nadpadnyſchtaj, a jeho ſ wutſelemi na wutrobu a ranjenju cźežko ſranjſchtaj. Pſchi tſeleńju ſo jedyn ſ nadpadnikow tehorunja cźežko ſrani. Druhi nadpadnik cźekny. Jendźelſki polizijſt, kiž polizajſkeho inſpektora pſchewodźeſche, ſo lohko ſrani.

Wojujće wo swoju štrowosć!

K wustajeńzy „Wojowanje pschecziwo rakej" Nĕmskeho hygieniskeho museja w Budyschinje.

Nĕmski hygieniski musej w Drježdźanach ßo jenož hischcze se stawisniskich pschiczinow tak mjenuje. Je ludowa akademija, zentralny wustaw sa hojenje ludoweje strowoty. Jeho dźĕło je ßo hižo dawno dale mĕsta Drježdźan rosschĕriło. Wustaw je s mjesynarodneje hygieniskeje wustajeńzy w Drježdźanach 1911 wuschoł. Organisator hygieniskeje wustajeńzy Korla August Lingner je jón sałožił. Hižo w ßwojim memorandźe k sałoženju narodneho hygieniskeho museja wón pißasche, sa ma ßo tu musej sałožicź, kiž ßo wot mnohich druhich musejow sażadnje rosesnawu. Wón je na ludowu akademiju, na plastisku roswuczowańsku knihu sa hajenje strowoty myßlił, s kotrejž móže ßo kóždy wo najwažnischich praschenjach ßwojeho žiwjenja a ßwojeje strowoscźe powucźicź. Tutón musej ßo wot druhich musejow tež w tym rosesnawa, so wĕzy, kiž ßu tam widźecź, ßo njejßu hromadźiłe, ale ßu ßo we musejowych wosebitych dźĕłaŕnjach po pedagogiskich sażadach wudźĕłałe. Po Lingnerowej ßmjerczi a po wójnje je musejowe dźĕło pod wĕstym wjednistwom Lingneroweho najblischeho ßobudźĕłaczerja, jeho nĕtcźischeho presidenta dr. med. h. c. Jurja Jurja Seiringa nad sałožerjowe wotpohlady rostło.

Sapocźa ßo dźĕławosć pschewojomnych wustajeńzow s tajkim wuspĕchom, so je ßo hacž do dźenßnischeho jenicžzy w Nĕmskej psches 1000 wustajeńzow wotmĕło, kotrychž licžba wopytowarjow ßo 23 milijonam bliži.

Tola tež na bliski a daloki wukraj je ßo tuto dźĕło wupschestrĕło. Budźe mało nĕmskich wustawow, kiž ßu telko sa nĕmsku kulturu a nĕmske dokonjenja we wukraju wabiłe kaž Nĕmski hygieniski musej.

Najwažnischi dźĕl ludoweho wocźehnjenja je stajnje wocźehnjenje młodźiny, tehodla je ßo wucźbna macźisna sa schule pschiprawiła a w statyßazach eksemplarach rosschĕrjała. Rjady fotografijow ßo wudawachu, lĕtaki ßo cźischcźachu, spißy ßo nakładowachu, so móžesche ßo rĕka powucźenja hacž do poßlednjeje wßy wulíwacź. Lĕta dołho bĕsche Nĕmski hygieniski musej w njedoßahazych wotnajatych mĕstnoscźach samĕscźeny. Skóncźnje w lĕcźe 1927 móžesche ßo sakładny kamjeń sa nowotwar położicź, kiž ßo 1930 ßwjedźeńßzy wotewri. K wosßwjecźenju tuteho podawka ßo w Drježdźanach w lĕcźe 1930 druha mjesynarodna hygieniska wustajeńza pschipravi, kotraž ßo ßwojeho wulkeho wuspĕcha dla tež hischcźe w lĕcźe 1931 pokasowasche. Rjany wulki nowotwar wopschija wustajeńske sbĕrki, pschednoschkowe a kursowe mĕstnoscźe, knihownju, cźitaŕnju, salu sa gymnastiku, sarjadnistwowe a wobkhodne mĕstnoscźe a, niz napoßledk dźĕłaŕnje. W tutych musejowych dźĕłaŕnjach je ßo tež wustajeńza „Wojowanje pschecźiwo rakej" pschiprawiła, kotraž nĕtkole w Budyschinje pschebywa.

W tutym swjsku njech ßo dopomni, so je Nĕmski hygieniski musej w bĕhu lĕt hižo wospjet se ßwojimi wustajeńzami w Budyschinje s hoscźom pobył. Tu ßu ßo ßlĕdowazé wustajeńzy s nĕhdźe 55 000 wopytowarjemi wuhotowałe.

1920 w meji: wustajeńza k wojowanju pschecźiwo spłajnym khorosćzam,

1920 w oktobru: wustajeńza wo wothladanju cźĕschenkow,

1925: wustajeńza wo hajenju strowoscźe,

1930: wustajeńza „Cźłowjek w strowych a khorych dnjach",

1934: wustajeńza „Lud a raßa" s najwjetschej licžbu wopytarjow wo 15 595.

Wocźakuje ßo, so wobydleŕstwo Budyschina a wokoliny tež nĕtcźischej wosebitej wustajeńzy „Wojowanje rakej" trĕbnu kedźbnoscź wopokaže a wustajeńzu bohacźe wopyta. Kóždy jenotliwz dyrbi ßebi pschezo snowa wĕdomy bycź, so je winowaty, ßwojeho luda dla sa najdokonjanischej strowotu honicź.

Tak je Nĕmski hygieniski musej w ßwĕcźe ßwójorajny macźeŕski dom ludoweje strowoty, kiž dyrbi ßebi kóždy wobhladacź, kiž raz do Drježdźan pschińdźe.

Worješ!ny na kóždym burskim dworje

Pschi poßlednim licźenju ßadowych schtomow je ßo w Nĕmskej 1,6 milijonow worjeschinow nalicźiło. Dźiwajo na wujnam, kotryž ma worjech sa sežiwjenje, wojuje sežiwjeŕski staw hižo dlĕschi cźaß sa seßylnjene ßadźenje worjeschinow. Wulki kurwjeŕch ßebi wot ßwojich burow žadasche, so bychu pschded kwaßom 6 dubow a ßadowych schtomow ßadźili. Na podobne waschnje mĕł dźenßa kóždy burski dwór worjeschiny ßadźecź. Pschi 700 000 herbskich dworach by tajki wukas dobry spocźatk wosnamjenił. Wosebje rataŕska młodźina mĕła ßo we tutym nastupanju s zyłym wotmachom do dźĕła dacź. W Gdanskej na pschikład bĕchu loni młodźi ratarjo wjazy hacž 3000 worjeschinow wosadźeli, s cźimž ßo tam wobstatk na worjeschinach 5 krócź powjetschi. Kóždy herbski dwór by dyrbjał 5 hacž 7 worjeschinow mĕcź. Jako dobry posticźeŕ khłódka by ßo tež na dworach kasarnow a na wojeŕskich swucźowanischcźach, dale pschded zyrkwju pschded gmejnskim domom, na pohrjebnischcźach, schulskich dworach atd. dyrbjała worjeschina ßadźecź. Dyrbimy ßo wo to postaracź, so ma kóžda ßwójba wjetschi skład strowych worjechow w domje.

Kedźbu na žitneho račka

Žitny racžk je jedyn s najstraschnischich schkódnikow naschich žitnych składow. Wschĕ žita, wosebje pak pscheńza, rožka, kukuriza, jecźmjeń, wowß, hejduschka atd. pod tutym racźkom cźeŕpja. Tež nudle a makaroni rady wopyta. Zyłe wuwicźe tuteho schkódnika wot jejka hacž ke brukej ßo w žitnym sornjatku stawa. S jejka wulĕje cźeŕwik, wužerje sorno wot nutska; s tym sorno 20—30 prozentow sa krótki cźaß na wasy ßhubi. Dospołnje wurosćzeny bruk je cźĕmnobruneje abo cźorneje barby a 2,5—5,7 mm dołhi. Pschi cźopłym wjedrje ßo wosebje spĕschnje rosmnoži. Kóždy njech, kiž jón na žitnej łubi a druhich składach namaka, njech na pruhu nĕschto sorna s pschipołoženjom jedneho listoweho porta statnemu hłownemu hamtej sa schkit rataŕskich rostlinow do Drježdźan (Dresden-A 16, Stübelallee 2) pósćzele, so by wot tam darmo prawe pokiwy w postupowanju pschecźiwo tutemu schkódnikej dostał.

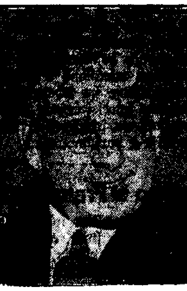

Guverněr Landon — Rooseveltowy pschecźiwnik.
W Sjednocźenych statach pschihotuja ßo strony na wólby noweho presidenta. Guverněr kansaskeho stata, Alfred M. Landon, je nĕtko offizielnje sa kandidatu republikanskeje strony postajeny. Je potajkim jenicźki Rooseveltowy pschecźiwnik pschi pschichodnych wólbach.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Lucerna jako najlěpši dodawaŕ bělika

Wurjadny wujnam luzerny sa sežiwjenje naschcho skotu je najlĕpje se sćźĕhowazeho pschehlada spósnacź: Sa dobycźe 15 dwójnych zentnarjow ßuroweho bĕlika trjeba ßo

pschi luzernje	1 hektar role
pschi cźeŕwjen. dźecźelu	2,25 hektara role
pschi trawje	4,5 hektara role
pschi wowßu	4,5 hektara role

Tak husto khwaleny cźeŕwjeny dźecźel potajkim jenož połojzu toho podawa, kaž luzerni a trawa, a wowß ßamo jenož 1 schtwórcźinu. Pódla toho ma luzerna lĕpschinu, so wjele lĕt dołho rosćźe, mjes tym so móže cźeŕwjeny dźecźel jenož dwĕ lĕcźe a wowß ßamo jenož jenicźke lĕto njescź.

Posledn'e politiske powěsće

Landon Rooseveltowy napschecźiwny kandidat.

Kongreß amerikanskeje republikanskeje strony w Clevelandźe je schtwórtk wobsamknył, so ßo jako jenicźki straniny kandidat sa presidentske wólby Landon postaji. Kaž bĕsche ßo wocźakowało, staj ßo tež senatoraj Borah a Vandenberg kandidatstwa wsdałoj. Jako kandidat sa mĕstopresidenta ma Knox najwjazy wuhladow.

Nadpad na pschewodźenje w Schpaniskej.

Napjatoscź mjes markßistami a anarchistiskimi syndikalistami w Schpaniskej je ßo w poßlednich dnjach ßhórschiła. W Malasy anarchistizy syndikalistojo schtwórtk dopołdnja pschewodźenje nadpadźechu, w kotrymž ßo komunistiski ßmjejnski rada k rowu wjesesche, kotrehož bĕchu woni ßrjedu satsĕlili. Syndikalistojo pschi nadpadźe sizialdemokratiskeho presidenta provinzialneho ßejma satsĕlichu.

Krótkowjecźorna China žada, so bychu Japanzy hnydom postupowali.

Wjednizy krótkowjecźorneje Chiny ßu namołwjenje k mĕrej, kiž je general Cźiangkajschek wudał, w njejednanliwoscźi wotpokasali. Woni Nankingske knježeŕstwo dla wupóßłanja wojakow do provinzy Honana sa wudyrjenje mĕschcźanskeje wójny samolwite cźinja a žadaju, so bychu Japanzy hnydom w Chinje postupowali.

Wulke powodźenja w južnych Cźechach.

Po bjeskóncźnych deschcźach w južnych Cźechach je rĕka Woltawa na wschelakich mĕstnach brjohi pschestupiwschi pola a łuki saplawiła. Pola Opatowic ßu wody naßypy pschełamałe a na łukach a polach wulku schkodu nacźinike. Wosebje cźežke ßu schkody we wokolinje Pilsna. Dolina Berunki runja ßo wulkim jĕsoram. Wßy pschi rĕzy ßu jara wohrožene. Zyła rjada wßow je zyle sa wobkhod njepschistupna.

Tragiska ßmjercź jedneje macźerje. — Dźĕsćzi ßo satepiłej. Macź ßo s Božej rucźku sajała.

Jako mandźelska lĕßneho dźĕłaczerja Henkela je ßwojimaj dźĕsćzomaj mjes wßomaj Waitze a Małym Krjebjełom pschi rĕzy Warcźe dźĕsche, padny 5lĕtny ßynk pschi hrajkanju do wody. Macź hnydom sa wótsje wołazym dźĕsćzom skocźi, njemóžesche pak jo wjazy wukhowacź. Bschded jeje wocźomaj ßo satepi. W tutym wokomiku Boža rucźka macź saja. Jeje 3lĕtne dźĕcźo, kotrež na brjoßy bjespomoznje sa macźerju a bratsikom wołasche, tohorunja do wody padźe a ßo satepi.

R. Fidus **Serbowka**

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedleŕ.

34] (Pokračowanje.)

Runje w tym času pohladny knjez Reinhard z murje dele. „To je Bastard", wón z pyrjacym hněwom zawoła, „popadńmy abo mońmy jeho!"

Na dobo widźeše Siegmund k swojemu najwjetšemu spodźiwanju wrótka so wotewrić a tři hlebije, kotrež běchu na jeho wutrobno złožene. — Nadběh tychle třoch Khoćebuzčanow bě tak nawalny, zo, jako Siegmunda, kiž so ruče wotwobroći, njetrjechichu, dwaj z nich so přez nawisowata wrótka motaštaj. Prjedy hač so zaso domasaštaj, bě jeju Siegmund ze swojej sekeru porazył. Dale surowješe wón ze swojej sekeru, rozrazy najprjódcy hlebije, kotrež so na njeho złožichu, pobi potom někotrych wojakow a kročeše přez wrótka. Budźichu jemu nětkole Husytojo ruče slědowali, bychu město zawěsće dobyli. Siegmund sam njemóžeše so přećiwo tajkej přemocy dźeržeć; ze zubami křipjo so wón přez wrótka naspjet sćahny, hdźež jemu zamknjena falanksa wo něhdźe 50 wojakow sćěhowaše, skoči do łudy nilkeje Šprjewje a bě mjez Husytami, kotřiž chcychu docpěty dobytk khětře wužić, ale so ze Siegmundom zaso na tamny pobrjoh wróćichu, jako buchu wrótka z wrjeskotom zaprasnjene a zamknjene.

„Jeli nic prjedy, dha tola tutu nóc!" Siegmund sam při sebi rjekny a zhubi so we wójsku Husytow.

XIX.

Dźeń bě mróčny a směrk swoje włóžne sćěny hižo k zemi dele sćeleše. Hišće raz widźimy Siegmunda ze swojim přećelom Rudolfom z Harta při pobrjozy Šprjewje horje a dele khodźić. Khmurna ćežkomyslnosć, ze zaćišćom zadwělowaceje rozsudźenosće zjenoćena, wotpočowaše na Siegmundowym wobliču.

„Ty ju potajkim nochceš wopušćić, jelí zo padnu?" so wón Rudolfa wopraša.

„Prokop mi to njezapowědźi, zo ju k swojej maćeri pósćelu, kotraž dźowku potrjeba; a njewjesta jejneho lubuška, štož dźě Ty pódla mje něhdy běše, wěsće město na jejnej wutrobje namaka."

„Ty ćečeš balzam do mojeje zranjeneje wutroby. Bóh chcył Ći tajku lubosć zapłaćić, jeli mi to móžno njebudźe. Njezapomń tež na mojeju sprawneju słužobnikow. Wonaj staj mi přez njezbože, haj přez nuzu a tradanje swěrnje slědowałoj, a Tebi to samo wopokazataj, dyrbjał-li ja jeju wopušćić. Moje nadobne konje njech Će dołho a k sławje noša; ja wěm, zo je lubuješ, a njech Će dopomnja druhdy na teho, kotrež je něhdy wobsedźeše. Skhowaj je za Mańku; z tutymi drohuškami móže so jej k něšto zamoženju dopomhać, budźe-li wójny kónc a wona chcyć samostatna być."

„Chcu wšo po Twojej woli wuwjesć, mój drohi přećelo, dyrbjał-li Će přežiwić; tola tež ja móžu padnyć."

„Ty wostanješ žiwy a budźeš zbožowny; mój znutřkowny hłós mi to praji, ale ja mam žiwjenje wažić, jeli chcu Mańku wumóc. Hišće raz so dźensa po znatym štomje k njej horje podam, a było-li jeno, zo bych ju před zahłódnjenjom abo hańbu wobarnował."

Při tajkej rozmołwje běštaj přećelaj swětlinu docpěłoj, kotraž wuhlad na Khoćebuzski hród poskičeše. Siegmund pohlada do kónca, hdźež majestotny dub pod woknom lubeje stoješe, a wosta kaž skamjenjeny stejo.

„Njewidźiš postawy pod štomom?" so Rudolfa nahle wopraša a bjez wočakanja wotmołwy rjekny: „Wone so hibaju, wone z wotměnjenjom rucy pozběhuja, a łuskanje mócnych wudyrow hač sem klinči. Dyrbju tam, dyrbju poslední móst zdźeržeć, kotryž mje z njej zjednoća."

„Sy błazny? Njewidźiš při wotewrjenych wrótkach wjacy dyžli dwaceći wobronjenych muži stejo? Před nadběhowacym wójskom bychu drje přez wrótka twochnyli, dweju jednotliweju člowjekow pak morili, prjedy hač byštaj na brjoh wustupiłoj."

Ruče khwataštaj na to přećelaj do lěhwa a so bórzy na to z wotdźělenjom Husytow zaso wróćištaj. Tola bě to hižo přepozdźe. W tym wokomiku, jako pobrjoh nastupichu, so krasny štom ze swojim wjeŕškom daloko do Šprjewje podnóri, hač tak žołmy zašumichu. Husytojo, wot Siegmunda a Rudolfa nawjedowani, walichu so do rěki, zo bychu so ze swojimi njepřećelemi sobu přez wrótka přećišćeli. Tola puć bě za Husytow hišće předaloki. Bjezwuspěšny wosta jich nadběh; z hrimotom zaprasnychu so wrótka pod wošćerjenjom wobsadki, kiž běše tomu přez murinu kromu z napjatosću přihladowała.

A što začuwaše Mańka při padźe tamneho štoma, po kotrymž bě jejny lubowany kaž po njebjeskim rěblu k njej přikhadźał? Žadyn zynk so jejnymaj hubomaj njewusuny; bjezmócna ćisny so na swoje sedźadło a zapřikry wobličo z woběmaj rukomaj. Zaso nastawaše nócna ćišina, tola Mańka njezačuwaše žaneje bojosće wjacy před nocu a jejnymi strachosćemi. Złožuje-li so duša tak cyle na jedyn dypk, wotpočuja wšě hewak zwučene hibanja. W Mańcy klinčeše nětko jenož j e d y n hłós: Wumóženje přez wjećenje!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 13. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Na mnohim smjeću błazna spóznaješ.

— **We wjedeje.** Barometer wječera wječor w 7 hodźinach 743, hygrometer plus 3, thermometer wo dnjo plus 21. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer plus 3, thermometer we nozy plus 11. — S dołhowječorneje Europy žo czopły powětr, kiž je žo tam w pożledniem czasu nahromadźił, do frjedźneje Europy wupschestrěwa. To chże praticj, so smějemy we naschich stronach nětko žtónczniše a czopliše wjedreje. Tola žo wjedro hischcze nětkole dospołnje njesměruje, dokelž žo ſ wječora beschcze bliža a snajmjenscha ſ khwilemi rjane wjedro pschetorhnu. Pschi czopłischim wjedreje tež ſ njewjedream bóndže. — Jutše njedźelu žtónczko 3.45 hodźin schadźa a žo 8.15 hodźin khowa. Mežaczł schadźa po połnozy 12.21 hodźin a khowa žo popołdnju 2.42 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro za jutšischu njedźelu:** Słónczne a czopłe wjedro, ſ měsnami njewjedra.

*

Tydźeńſki plan kulturnych sawjedźenjow w Budyšinje.

(Sdźeluje měschczańſki kulturny hamt.)

Tydźeń wot 14. hacž do 21. junija 1936.

Wutoru 16. junija 1936 w 20 hodźinach w Pětrowskej zerkwi: 125. duchowno wjeczorna hudźba (němska spěwna mša wot Josefa Haasa). — 20,30 hodźin w Naturſkim parku: Wječorny koncert měschczańskeho orchestra.

Njedźelu 21. junija 1936 we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hroda: 4. hudźba na hrodowskim dworje (muſiki chór „Sängerbund“ a Budyſki mandolinowy a bandoniowy orchester).

Wschitzy pschiprawjerjo kulturnych sawjedźenjow žo prošcha, so bychu wschitke pschiprawjenja tak sahe kaž možno měschczańskemu kulturnemu hamtej sdźelili.

*

— **Trubjenje ſ wěže.** Njedźelu 3/4 7 hodźin budźe pschi pschiležnosći sběrki za mišijonſtwo mišijonſki trubarſki chór ſ Bohateje wěže nſtkać.

— **Wožebity cząh do Wjasońzy.** Sobotu 17. junija popołdnju pojedźe wožebity cząh ſ Budyšchina do Wjasońzy a wróčo. S nim žo pschihódna składnosć k wopytanju rjaneje Wjasońskeje krajiny poſtica. Cząh wotjedźe w Budyšchinje 14,15 hodź. a pschijedźe do Wjasońzy 14,42 hodź. We Wjasońzy wotjedźe 20,10 hodź. a wróći žo do Budyšchina 20,35 hodź.

— **Liſczina kombſitwnych dawkarjow.** Na wosjewenje finanzneho hamta wo wupołożenju liſczinu kombſitwnych dawkarjow poła finanzneho hamta a pola pschiſluſchnych gmejnſkich wyschnoſcjow žo tež na tutym měſtnje pokaſuje.

— **Dźěſći ſ pschiczinu wopaczneho wosjewenja dla nadpada a njekaſanſtwa.** Kriminalna polizija nam pische: 10. junija wječor wukhadnik w žitnym polu mjes Pschiſchczańſkim puczom a Schprjewinym kupjelemi 13ličneho hólza wuwjaſaneho nadeńdże. Hólzaj běschtej nohy a ruzy ſ powrjeſitami ſe ſelenych rožkowych ſtwjelzow ſwjaſanej. Mjeſwocžo běſche ſ podlenjenymi žitnymi ſtwjelzami pschikryte a wokoło ſchije mějeſche hólz tehorunja ſeleze ſtwjelza. Wukhadnik hólza wuſmwobdźi a žo praſcheſche, ſchto je žo ſtako, tola hólz jemu njejaſnje wotmołwjeſche. Druhi hólz teje ſameje ſtarohy, kiž tež tam w bliſkoſći pschebywaſche, powědaſche, ſo je njeſnaty muž hólza do žitniſchcza ſtorcził abo ſwlekł a je jeho potom wuwjaſał. Wuwjaſany hólz potom rjekny, ſo je njeſnatemu jemu pjenjeſy poſkicził a ſpytał, žo na nim njepózcžiwje pschenčz. Njejazny pak je pjecza njeſnatemu muž prjecz khwatał. Starſchej wuwjaſaneho hólza, žo we nad tajkim ſadźerjenjom njeſnateho jara roshorjenaj, podawſ policiji wosjewiſchtaj. Pschi wobhladanju měſtna pak žo pokaſa, ſo wudawane hólzowe njemóžeſche we wschěch dypkach prawe być. Po dołhim porokowanju a mnohim napominanju k wěrnoſći hólzaj ſkónczniže pschiſnaſchtaj, ſo ſtaj wukhadnikej a podźiſcho tež ſwojimaj ſtarſchimaj wopaczne wězy powědałoj. Wěrny podawk je žłědowazu: Wonaj ſtaj ſamaj do žitniſchcza ſchtoj, ſtaj žo ſamaj jedyn druheho wuwjaſałoj a ſtaj měkoj wotpohlad, žo jedyn na druhim njepózcžiwje pschenčz. Tutón wotpohlad pak njeſtaj wukontajoj, dokelž žu po bliſkim połnym puczu pschejžo ſajžo ludźo nimo pschiſchli a dokelž žo tohodla njeſtaj zyle wěſtaj czuſtoj. Gdyž je potom nadobo muž do žitniſchcza pschiſchoł, je žo jedyn hólz wot ſwojeho wuwjaſaneho ſchulſkeho towarſcha wotžałił. Wuwjaſany pak je žo pschi njewědźitym pschikhadźe wukhadnika naſtróżił, je njehibajo žałoſć wotſtał a njeje wědźał, ſchto dyrbi rjeź. Gdyž je žo jemu praſchał, ſtaj hólzaj muſej njejaſnje wotmołwjałoj, ſtaj ſa wurěcu pytałoj a wo njeſnatym mužu rěkałoj. Duzy domoj ſtaj žo ſrěczałoj, ſchto chcetaj ſwojimaj ſtarſchimaj wopaczneho prajicz.

S **Jenkez.** Schtwórtk popołdnju wokoło 3 hodźin pschińdże na twarſkim měſtnje na ſtatnej dróhy ſ Lubija pschikhadźaju wós pschi pschieſchěhnjenju motorſkeho koleſarja do wjerhanja. Pschi njejapkim ſaſpinanju wobwjertny žo wós wokoło ſebje a ſlecza ſ wulkej mozu do konjaſeho ſapſchaha, kiž ſ kamjenjemi nakładzeny w bliſkoſći ſtejeſche. Snydom na to jadźe motorſki koleſaŕ do wokoło ſebje žo wjerčazeho auta a wali ſo pschi tym na pucz. Na dobre ſbožo pak žo njeſtrani. Tež wjednik auta bjes ranjenjew woteńdże. Auto jame je žo nimale zyle rozbiło.

S **Budeſtez.** (Stawniſke powěſcze.) Narodźił je žo: 9. 6. Adolfej Kurtej Dreßlerej, maſchinſkemu ſamkarjej w Mnišchońzu-Hornjej Hórzy, hyn. — Wěchtowdźiłoj ſtaj žo: 11. 6. Arnoſcht Pawoł Valentin, wojnař w Mniſchońzu-Čornych Noſližach a Meta Margareta Henkej, domiznа dźowka w Mniſchońzu-Čornych Noſližach.

Z **Radworja.** Starši a wšitcy wotroſcenci kedźbu! Nětkle, hdyž su Bože žita wulke, so poměrnje lózo ſtanje, zo so njedočincy na dźěłocach přeńdu. W naſej wokolinje móžachu hižo někotre razy mužſkich wobkedźbować, kotrež podhladnje dołho na měſtnach přebywachu, hdyž ſebi małe dźěći hrajkachu. Jich cyle zadźerženje pokaza nimale jasnje na to, zo móžachu njehańbičiwe wotpohlady. Tuž njedajće dźěćom ſebi mjez polemi, wosebje na mjezach a pućikach mjez žitami, ſamym hrajkać. Hdyž ſće ſnadź pódla na polu, kedźbujće na nje! A dźěći njech ſo z cuzymi ſeyla do rozmołwy njedadźa, a jeli chce ſebi z nimi snadź ſamo něchtó cuzy ſobu hrajkać, potom je ſtrach hiſće wjetši, a njech wone potom haydom ćeknu! Podhladne wosoby pak wobkedźbujće a je-li trjeba, wozjewće wobkedźbowanja wjesnjanoſce! Lěpje njeſknutkej zadźěwać hač ſnadź potom jene z naſich lubuſkow wopłakować!

S **Hornjeho Wujesda.** 25ličtny wobkhodny jubilej a žlěborny ſwađ. ſwěchodnu njedźelu tu hoſćenjcał Max Leßmann ſe ſwojej mandźelſkej ſwój žlěborny ſwađ. Kaž tež wobkhodny jubilej wožwjeći. Jeho ſemrětny nan Arnoſcht Bohuwěr Lehmann hoſćenj, kotryž je jene ſ najſtarſchich twarjenjow naſchefe wſy a kotreż bě něhdy město Budyšchin jako wothladanſki dom wužił, 1884 pſchewza. Wot 1. junija 1911 je hoſćenj kaž tež ſ tomu žkuſchaju koloniatny wobkhod w ruckowaj jubilarow.

Z **Khróšće.** Z 1. junijom t. l. je ſo wupomocny wučeř Eifkler, kotryž hižo 2 lěće dołho na Khróšćanskej ludowej ſuli wuči, za nic ſtajneho wučerja pomjenował.

S **Njebjelčźiż.** Wjeſna młodźina ſa klóſchtrſku wokolinu pojedźe 2. julija do Drježdżan, ſo by tam žebi ſarhrodnilku wuſtajeńzu a zoologiſku ſahrodu wobhladała. Jěſba a ſaſtup płacza 2,30 hr. Wotjědź ſ Njebjelčźiż 1/28 hodźin rano. Schtóž chce žo na jěſbje wobdźělić, dyrbi žo hacž do 20. junija pola młodźinineho kubłarja Jana Hermanna w Njebjelčźiżach čo. 5 pſchijewić.

Z **Konjec.** Henčec wowka, Madlena zwud. Henčowa, najſtarša wosoba we wſy, haj drje tež w dalšej Delanskej wokolinje, ſobotu 13. t. m. 92. lěto dokonja a je při ſwojej wyſokej ſtarobje pomérnje hibićiwa, ſtrowa a wjeſela, pobjesaduje rad ze ſusodami; wot ranja je hižo na nohomaj a překhodźuje ſo wokoło ſtatoka, wobkedźbuje cyle wjeſne žiwjenje a zaſo wotpočuje w zahrodźe pod lipu aba pod wokmanj. Wjele hlada za husami a čini ſebi ſtarosć, zo njeby-chu ſo paſeli na cuzym abo hdźež bychu ſkody činić mohle. Powšitkownje zajima ſo hlšće za mnoho a ſwěru přečita přeco ſwój „Kat. Posoł“. W lońſim Krajanje widźachmy jeje wobraz. Přejemy naſej wjeſnjancy dalši rjany wječor žiwjenja.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke.) Nano w 7 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. hłowne Boże ſłužby, 1/2 1 hodź. hłowne ſerbſke Boże ſłužby ſe ſpowědźu, dop. w 9 hodź. hłowne Boże ſłužby w Kulowje, pſchip. w 12 hodź. ſerbſke khćenja, pop. w 2 hodź. němſke khćenja.

S **Niſkeje.** Wotrjadna ſkupina pčołarjow wotmě tu w hoſćenju „Hwjždže“ ſwoju měſačnu ſhromadźiznu. 4 nowe ſobuſtawy mózachu ſo pſchijeć. Pſchedbyda poda

Parnikowa kataſtrofa we Winje.

Kaž hižo piſachmy, ſta ko ſchtwórtk we Winje-cźełka kataſtrofa parnikom „Win“. Tutón parnik ſ hiſchcze njeſnateje pſchičiny do ſtoka Winſkeho ſtatneho mosta ſawadźi a ſo do dweju dźelow ſtama. Na wobrazu hiſchcze jedyn dźěł njeſeſoženeje łódźe widźimy.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

najprjedy rozprawu wo poſtupanju wokrjeſnieje ſkupiny pčołarjow w Hórzy. Tuta ma wotpohlad, pschichodne lěto w Niſkej kurſus ſa plahowanje matkow wobcerej. Tež ma ſo jedyn wjeſnowuſtajny ſa plahowanje pčołkow wukubłacj. Po poſtejenju wotmě ſo wukubłanje wokrjeſnich wothladarjow pčołarſkich khoroſcow. Wokrjeſna ſhromadźizna budźe ſapoczatk ſeptembra w Mnjatkowje.

*

S **Habrachčiż.** Paduſchna zwólba, wo kotrejž hižo njedawno piſachmy, wjeſcžo khorbiſtcho wuſtupuje. Snowa je ſo do dweju wobkhodow ſ materialnymi twarami ſadobyła. Nimo pjenjes a ſnamkow ſu paduſchi woſebje ſeſiwjadła ſobukaſali. Pschi tym ſo ſamo da ſajcžow dobywachu a wſcho pſcherychu. Sadobywarjo ſo pſches derje ſamknjene wokna ſ mozu do domu ſadobywaju. Tež wutorhachu wokenzy ſ czopow a wutłórčichu wokna.

Hudźba — wumělſtwo — dźiwadło

Centralne dźiwadło poſtaji ſwojemu wopytowarſtwu wot wječerawſcheho pjatka ſ filmom „Hdyž honacj ſpěwa“ po burliſej komediji ſamžneho mjena wot Aug. Hinrichſa. Hdyž žortapolne podawiny wobſtojnoſwobornſkeho žiwjenja na wjſu hižo w dźiwadle cźe ſ njepatanym wjeſelom ſahorjeja, tak film wobradźi hodźinki ſchuntjazeho ſchijwjka a radoſcze. Kat H. George hraje wjeſnjanoſtu Kreyenborga, Hildegard Barkowej jeho dźowku Lenku, wobeje Fritz Hoopts typiſzy wotrocźka Tamelinga, Hans Brauſewetter ſtótneho lekarja Renkena, Wilhelm Krüger krawza Witta, Carſta Loeckes jeho dźowku Stinu a Ernſt Wadlow hamtſkeho hejtmana Krögera; to pſchetrjechi wſchě wocžakowanja. Róle ſu kaž ſa pſchedſtajerjow wobeje ſpjate w ſwojej dokładnoſći wukona. A hdyž ſu ſo tak ſ zyleje wutrobh wuſmjeli, potom namakach hiſchcze pſchihódnu runowahu w filmach wo thodźe ſemje wokoło ſtónza a wo podawkach ſwětowych nowoſcžow w Fox-kinczazym tydźeńſkim pſchehladźe.

Palaſtowe dźiwadło. Pat a Patachon, tutaj rjekaj, kotrajž mataj pschjeżo ſtrach psched ſwojej ſamžnej kuražu, jaſo w Budyšchinje w Palaſtowym dźiwadle wukupuſejtaj a to w jeju najnowſchim filmje „Rubježnikaj hołowy“. W ſwojej bźěžazej dobrocźiwoſcźi pomhataj hudźonikej, kiž ſa ſwojej na ſcźi pólnatej luboſcźu ſlědźi, ju namakacj. Pschi tym nawědźimy najſpodźiwniſche wuſtupy tuteju woblubjeneju komikarjow.

Pokiwy pyskej a pjeru

troja ſława. Wupraji chu wjednikej troju ſławu (nic: trikrótnu ſ.).

trotz při, we, wo. Tola we wſej khudobje bě hóle wjeſołeje myſle. Při wſim bubjeńſtwje wonaj njemórkotaſtej. Spatne je: naſebjeć.

trélna Schilf, ſwětlik 173li ćrna, nětko ſélina — drje je trośćina (troſć — troſ(t)ka, Rohr).

trubić trinken. Njewutrubi mi cyłu kaun!

trumjo dl. Quell (pola trumjenja).

tryk p a t r u m s Sw. Vaters Bruder, Oheim Pf; **trykowa** amita Sw. Vaters Schwester, Muhme, Tante. Pf.

tulatwa Pfeife aus Weidewinde (SP II 219. Pf.) — **tarakawa** e. der Oboe ähnliches Instrument aus Buchenholz mit messingenen Ringen (SP. II 219. Pf.)

tulić a tuleć. Lěs, za kotrymž ſo Łazk tuli. J. Winger. Tul hubu, tulej hubu! Kurwota ſo tula.

Tunnel jask.

Tüte zwitka (charta cornuta).

tw nasta z th: ženitwa, modlitwa, honitwa, bitwa, žratwa, pastwa, jastwa (zajeće, jastwo).

Twjerdnjenje; z ú maš n; kšinja — kšinčka, winica — winca, piwnica — pinca, pónđźela — pónđźela, swinjo — ſwinc, młođźenc a młođźene. Wšě twórby ſu prawe.

tydźeń to je t ó n dźeń, kiž ſo po ſedmi dnjach wróći — potom je nětčiši tydźeń nimo. Čeſa ſkónjowachu tydźeń hač do njedawna hišće tak: tydźeń, teho dne. Prašowjenjo njejſu tydźenja znali ani měli, my jón z Čech dóſtachmy a póſłami křeſćanſtwa, też njedźelu, pónđźelu, wutoru, ſrjedu (srjeda = ſrjedźizna), ſtwórtk, pjatk a ſobotu.

tyras (pſyče mjeno).

Tyrol, tyrolſke Alpy.

Towaſtwowske powěſtniki.

Kukow. Wotrjad ſwj. Jurja zeńđże ſo njedźelu, 14. junija, wječor we 8 hodź. pola Kralec w Kukowje.

Lipsk. „Serbſke blido“ ma wutoru 16. junija wječor we 8 hodź. ſchadźowanje w „Halštrowskim hrodźe“ w Lipsku na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi (potajkim nic we Wachawje!). Starši.

Pančicy. „Lipa Serbska“ ma njedźelu 14. junija wječor we 8 hodź. pola Natušec w Kukowje posedźenje. Jednaċ budźe ſo wo wſelakich ważnych wěcach, tohodla ſo wšitke ſobuſtawy (aktivne a pasivne) wěſce wočakuja. Předsyda.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłožk Marko Smoleſ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 5 płaći.

Wusudźenja

§ Hižo wjacy krócz je so dla paduschistwa pokhłostał 26lětny Oswin Bielig s Porchowa, na kotrehož so tukasche, so je wospjet pjenjeżniki kradnył a kotrehož bě so tohodla hamtšt šud w Budyšchinje k 1 lětu khłostarnje sažudźił. Pischečiwo tutomu wuwudej bě so Bielig powołał. 18. 6. 1935 šabawjesche so Bielig pischi reji we hoćenju w Porchowje. Pischi tym jena knjeżna wobkedźbowalsche, so krótki czaš na mětnje, hdyż mějesche swoju toschku leżo, pschebywalsche. Bórzy na to swěźšt, so bě so s jeje toschki mószniczka 8 hriwnami zhubika. Pischi blidże pak běchu so tež druhi na khwilu pożdrunyli. Bielig rozsudnje saprawsche, so je s paduchom hył. Mała khłostarska komora krajneho šuda njemějesche paduchstwo za dopokasane, prjedawschi wuzud powali a Bielga wuwinowa. Wudawši so statnej pokładni napołožichu.

Budyške stawnišče powěsče.
Pjatk 12. junija 1936.

Narodźiłej stej so: 10. 6. Hansej Kurtej Hărielej, wucżerjej w Bóschizach, dźowka. — Bjedrichej Willijej Kranzej, pjekarjej, dźowka.

Pschipowědźili su so: 12. 6. Pawoł Marczin Müller, samkař a Emma Marianna Helmertej, kontariška, wobaj w Budyšchinje. — Gerhard Pawoł Schalek, samkař, nětkole twarski dźěłaczeř a Marta Gertruda Wobstej pomozniza, wobaj w Budyschinje.

Statny pokładnjowy kanzler Neville Chamberlaine dźesczu žiwjenje wukhował.

Jendźelski pokładnjowy kanzler Neville Chamberlaine ješ chtwórtk w St. Jamesskim parku nětkle 4lětnemu hólczejej žiwjenje wukhował, kiž bě do hata padnył, kotryž hrjedźe Jamesskeho parka w Londonje leżi. Tutón park je tohodla znaty, dokelž so w nim tuno a wjecjer žohnuštawy jendźelskeho knježerstwa a diplomatojo pschechodźuja. Chamberlaine swobłokany sa so tejazym dźěsczom dow ody stocži a wunjeże jo žiwe na brjoh.

*

Młodźički skhorja často, nic wjedra dla abo wot njerodże, ale tehodła, zo nahle rostu. To spóznaješ na tym, zo khidleška jim wisaja a k sebi je sčahuje njemóża. Skiwla přeco, tež hdyž je pata pódła. Bě-hają tež rad na słónco, a wohrjewaja so. Druhdy přińdże tuta khorosć hižo w prěnich 14 dnjach, druhdy wot 5.—8. tydzenja. Widźiš-li to, wzmi młodźičku, sadź ju do čopłeho a dawaj rozsykane (warjene mjaso a wobli jejo, tež namačeny khlěb a tuni rajas abo hejduš. Zhrabaja so při tym bórzy. Młodźički rosy a dešća rad nimaja a dyrbiš w prěnim časn na to dźiwać, zo je jenož w suchim času do dwora puščeš.

brokat.blidowe přikrywy
z cankami, 130/160
4.95 3.75 2.95

komodowe přikrywy
z cankami, 80/130
1.98 1.48

sofowe přikrywy
65/250 2.95 1.45 1.28

šeslongowe přikrywy
130/250
4.75 2.25 198

gardiny
do zahrodkoweho domu z wobšiwk.
45 pj. 33 pj. 25 pj.

šwedske šantki lndantnir.
120 šěroke
m 95 88 pj.
89 šěroke
m 65 58 52 pj.

1853

Bokelmann Nachf.
Budyšin u Serbske hrjebje 2

Deputatska swójba
z 1 abo 2 muzskimaj knjeżimaj dźěłaćerjomaj so pyta. Rjane bydlenje tu je. 1169
Kubl. zarjadnistwo w Sćećcy
pola Łaza (Steinitz bei Lohsa)

Spušć. 18—20 lět. 1172
pohonča pyta
k 15. 6. abo 1. 7. 36.
Miška w Čornym Hodlerju

Dla wożenjenja nětčišeje pyta hnydom
holcu
do domu Bartowa w Brězcynicy 1162

Trawu syčacu mašinu,
derje zdźeržanu, wuporjedźenu, nowe podwalcy (Lager), dźěle, kotrež so najbóle přetrjebaja, kaž tež nože su nowe, ma na předań 1166
Měršec kowarnja w Lutobču

Stary specialny wobkhod Hornjeje Łužicy
wobkładź. podłohi a wobłożenje sčěnow
terazzo
kamjentne drjewo
fabrika za cementowe twory
a cementowe cyhelički / wobkhod z twarskimi tworami a ze skladom
Arnošt Marschner w Budyšinje
1167 założene 1890 na Nowosalcskej dróży 21

Dary
ke kwasej
kaž
knihi • spěwarske
serbske a němske
biblije • wobrazy
zbožopřejneje lisički
Kwasne plakaty
z rjanymi hrónčkami do wěncow
Kwasne přednoški
wubjernu knižku
kotraž kóždy kwas
por eńši!
Hrónčko na sčěnu
riana debieńka kóždeho serbsk. domu
Wšitko dostanjeće
w Serbskej kniharni
w Budyšinje
w Serbskim Domie

Wot njedźele, 14. junija 1936
kurjatka 1158
znateho prěnjorjadneho pokhada
(w plahowansk. knihach zapisane)
pola G. Pawoła Nowaka
w Ledźborjecach (Taschendorf
über Bischofswerda Sa.)
Telefon Horni Wujezd čo. 75

Žonjacy lěkař dr. Wünsche
w Budyšinje na Walskej dr. 6
wotměwa zasy rěčne hodźiny a wukonja zasy w swojej klinicy operacije. 1164

Srjedu, 17. junija, pojedźe spěšny popołdnišk
wosebity ćah
do Wjazońcy (wjeselne dwórnišćo)
ze 60 procentami sniżenej jězdnej płaćizny.
Sniżene porcije kofeja (75 prenjeżk.) w hotelu Georgenbad a w hosćencu na „Wjazońskej horje".
Wotběžde z Budyšina 14.15 hodź. :: Wróći so 20.35 hodź.
Wotběžde z Budestec 14.26 hodź. :: Wróći so 20.25 hodź.
Tam a sem jězba wot Budyšina 0,80 hr.
Tam a sem jězba wot Budestec 0,60 hr.
Darmotne jězdne płany při wšěch wudawarjach jězdnych khartkow a w MER-bjurowje w Budyšinje. 1165
Wobkhadny hamt statn. železnicy w Budyšinje

Fotowe aparaty [43
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy
za amatěrske fotografowanje
Fotowy dom Futh
mjićel Arno Lehnert
w Budyšinje, Serbska hasa 13
Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcywustoinie a naispěšniso

Zeißac prismowe sklency
nětko hižo wot 87,— hr.
Połne dalokowidy
za kóždu płaćiz. a we wulkim wubjerku pola firmy
Zeissglas mit! E. LENZ
Telefon čo. 2134. w Budyšinje na Hošic hasy 21
wobkhod z optiskimi wěcami a fotografiskimi potrjebami

Nowe serbske knihi:
W Malešecach před 100 lětami
wot Jararja Aug. Sykory.
Płaća 0,50 hriwnow.
Łóńčko kwasnych hrónčkow
wot M. Nawki.
Płaća 0,50 hriwnow.
Za Božim khlěbom a druhe novele
w. Hendricha Sienkiewicza.
Płaća 0,75 hriwnow.
Serbska kniharna w Budyšinje (Serbski Dom)

Barby
hotowje připrajene za znutřkowne a zwonkowne wobarbjenja
suche za klij, kalk a fernis
Laki
za meble a podłožby; za zwonkowne a znutřkowne wobarbjenja
běły emailowy lak
čorny a bjezbarbny spiritusowy lak
Klij
mołeński klij w paketach
zymny klij, tyšeński klij (parlički)
Barbiče
wšě družiny za domjacnosć a rjemjesło
• • •
Karbolineum, běłoba (Bleiweiß), kruda terpentin, rapid, siccativ, linimit
Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow
Natusch
1170 w Khrósćicach

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
měst. S. Pilopp
na Jerjowej hoźy 9 (Heringstraße)
dźerža
1½ połsteńcka 12,80 11,40 8,80

Čorny tafiowy bast
za sekle
cm 18 20 22
2,25 2,50 2,75
cm 24 26
2,90 3,25
Schaaf
1147

Barby
Laki
Pinsle
800
Šablony
jenoż wot firmy
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 14 | Mały nawěštk wulki wusměch

Wérowanske pjerśćenje
prawe złoto, we wšej płaćizne
Casnik Kokš, Sukelnska h. 23

Wopytajće wustajeńcu němskeho hygijeniskeho muzeja
Wojowanje přećiwo rakej
w Budyšinje w měšćanskim muzeju we wustajeńskich městnosćach na žitnych wikach wot 13. hač do 24. junija.
Wotewrjena wšědnje wot 10 do 8 hodźin wječor, srjedu a štwórtk wot 4 hodźin popołdnju jenoż za žony, na wšěch druhich dnjach za žony a mužow. Lěkarske wjedźenje w wšěmi wot ½5—½7 hodźin. Njedźelu w 11 hodź. dopołdnja.
Na dnjach za žony lěkař w 4 a w 6 hodź. po wustajeńcy wodźi. Nimo toho móža organizacije, předewzaća, towarstwa, žónstwe a šule po předkhadnym prijezwjenju kóždy króć lěkarskeho wjednika dostać, tež po 8 hodźinach wječor.
Zastup 30 pjenježkow, w předpředawanju 20 pjenježkow, wučomnicy a šulerjo 20 pj., cyłe radownje 10 pj., bjedźerjo, mali a socialni rentnarjo, čežcy wótnscy zranjeni maja, dyrbi móža so wupokazać, darmo přistup.
Předpředawanje: Měšćanska nalutowarnja a žirowa pokładnja, NS-dźenik, Budyski dźenik.
Poradźenja: Měšćanski wobkhadny hamt a Rotherec cigarowy dom na Kěžorskej dróży čo. 22. 1171

Blik
jězdny plan
1936
nałětny wudawk z přidawkom za auta za 1.— hr. dostanjeće we
Wndawarni Serbskich Nowin

Žonjace kłobuki
we wulkim wubjerku
na Serbskej hasy 7
mjićelka [161
Gertrud Kluge
Přepraswanje, předźěłanje najtuńo

KAMJENC

Fotografiske dźěła
kaž fotografowanje jenotliwych wosobow a cyłych skupinow, kwasne wobrazy atd., tež na wsy, tež wuwiće filmow a fotografiskich platow wuwjeduje swědomiće a płaćizny hódno
Josef Nowotny w Kamjencu
na Budyskej dróży 14. 1168

Štóž w „Serbsk. Nowinach" swoje twory njeposkiža, nima kupcow abo je njeswothudźa. Tohodla njemóže nichtó, kiž ma nětko na předań, to bjes nawěšćka w „Serb. Now." činić!

Jězdne kola / šijace mašiny centrifugi / pisańske mašiny
Wuporjedźenja [404
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstr. 7 blizko katolskeje cyrkwje

DIE FABRIK FÜR Lingel HERRENSCHUHE
LINGEL der Herrenschuh
Dostanjeće je wšudypjowymadonje
Mark
w Kukowje

Přiloha k číslu 136

SERBSKE NOWINY

Sobotu 13. junija 1936

Strowu krej!

„W strowym cźěle strowy duch!" To je stara mudrosć. Kak pak strowe cźěło ƀo strowe sdźerži? Wotmołwa: Hdyž je w nim strowa krej, ƀylna krej! Dosć dobreje krewje! To derje wopominaj a ženje njesapominaj!

Nětby — pšchedokho tomu hischcźe njeje — to ƀu ƀej krej puschczeli, žiłu rubali, kunki ſtajeli, ptejzy ƀadżeli, so ƀychu — kaž rětkasche — ƀo ſtrowi sdźerżeli a poždšcho wumrěli, ale schto hě? Sažna ƀmjercź, krótsche žiwjenje! Hdyž budźe ryba bjes wody žiwa, potom też hatle cźłowjek bjes krwe. Njeje-li dha ƀo w nětcźischej wojowanizy mnohi cźłowjek wukrawił a ƀmjercźi ƀo podał? Potajkim dosć krwe dyrbjsch měcź, chžesch-li ſtrowy, žiwy wostacź. We wschědnym, měrnym žiwjenju wschak je też najmjenje ſtracha, so krwe wjele hubisch: hdyž hdźe krawi, krawjenje ƀame wot ƀo ſaſtanje abo krawjazy ſtaw ƀej pschewjasajsch.

Hórke, wiele ƀórje je to, hdyž ƀo rěcźi wo ſtrowej krwi. Sa mikniješčko móže ƀo cźi najſtrowſcha krej ſtaſnyć. Dźesch po łěcźu, mojedła po łuſy, boży, do pjatych cźe kuſnje ſ jknicźkim ſubickom ſmijiza — nadobo ſaiědosći ƀo ſ jeje jědom wſcha twoja krej a łkaſy cźi zyłe cźěło — łkhorjesch a wumrjesch ſa khwilku, jeli nichtó rosnjeſenje jědu njesahacźi — ſ wupalenjom tany abo pschewiasanjom žiłow. A kak cźasto ſerſawy hódź abo masanoſcź ƀamžne njesbožo ſawinuje jakoż ſub ſmijizy! Tuž ředžbu! Cźiſtota je ſtrowota.

Bóh, ſtworicźel, wſchak je ƀo wulkotnje wo to poſtarał, ſo by ƀo cźłowječa krej ſtajnje ſtrowa ſdźerżała. Cźłowjek ƀam cźaſto najmjenje wo tym wě. Hewak dźěn by ſe ſtrowotu nětkožkuli łépje było hacź bohužel woprawdźe je. Tuž to ſ tróſta wopiſchu.

Najnuſniſchej dźělej cźłowječeho cźěła ſtej hłowa a žiwot, ſiednocźenej ſe ſchiju. Žiwot ma dwě komorje, horni žiwot abo wutrobno (rjebłate) a delni žiwot abo bruch. Mjes nimaj cźěhnje ƀo koża, ƀnłka ſ mjenom. Schto w tymaj žiwotomaj je? W hornim maſch ſrjeđża wutrobu a ſ wobeju ſtron — płuza; w delnim žiwocźe leži wjazy łuƀow: žołdk a cźriewo, ſatra a žołcźenk, jěrchenje (abo ledźwiny) a puchež atd.

Wſcho to je łkhowane w mjaſu a łóži. Wſchudże pak je krej; wſchudże wſchak niz jenajka. Jeje ſtatok, jeje dom, jeje ſrjeđžiſchcźo je wutroba. Wutroba ma dwě pokožy, mjes kotrymaj je njepſchestupna ſcźěna. S leweje poloży rosběhuje ƀo dobra, cźerſtwa, cźiſta, ſtrowa, ƀylna krej po ƀnłkim cźěle, ſo by je hrěła, rjeđźiła, žiwiła, płakała, twariła. A domej ƀo krej po druhich žiłach pſchimota, dokelž po druhich njemóže pſchińcź: hubjena, wutka, maſana, thora, łkaba; tajka ƀmě jenož do praweje ſtrony. Ale hdyž ƀo nětko wurjedźicź? We płuzach! Tam wottſchaſecź ƀaſny dym, kiž ſ huby a ſ noſom wucźehnje, a naƀrěbacź ƀo cźiſteho dycha, dobreho powětra. A hlej, jeje cźmowa ba ƀa ƀo ſłubi a żwětłocźerwjena ƀo wrócźi ſ płuzow ba ƀmoje pokožy a wot tam ſaƀn do cźěła. hacź ƀo ſnoc ruđna njewróccźi... Cźłowječe, widźiſch abo łkerje ſpóſnawasch, kak ważne płuza ƀu? Tuž ƀebi jich nieſtaƀ; łkore płuza, kiž ƀo ſe ƀuchocźinu bědźa, njemóža krej dorjedźicź — a wſchón ƀy łkory. A hdyž dychaſch, dychaj hłuboko, wudychuj ƀmjerć wſchón; pſchetož wjetſchina naſchich ludźi lěnjo dycha. A to ƀo wjecźi; mjenje ſchpatneho wudychaſch a mjenje dobreho ƀo nadychaſch — a krej ƀo pokojcźnje wobnowja. Ale njeje dosć, hdyž jenož wudych ſ noża wotbudźeſch, też je jſtwu dyrbi won: na cźo ƀu wokna! Wocźinjej wokna a njeſtydaj w ƀwojim ƀmjerdźe a jědźe! Pſchetož dychaſch jón ſaƀn do ƀo. A je to trjeba, hdyž je cźerſtweho powětra wſchudże dosć a darmo? Staraj ƀo wo ſtrowu krej, niz jeno wo dnjo, ale też we nozu! Tohodla cźim wjetſcha lěharnja, cźim ſtrowſcha: wokno ſnaimjeńſcha powocźinjej Sdźerż ƀej ſtrowy nóſ, kiž roſeſnawa ſchpatne a dobre dymy; tobak nós njeporjedźa!

Krej wſchak by duzy ſ cźěła hiſchcźe wjele brudniſcha dom běhała, hdy by koża ƀu hižo ſ dźěła njewurjedźała. Haj, to je traſch nětkomužkuli něſchto nowého. Też pſches kožu wuſtupuje ſchpatny dych a ſaſtupuje cźerſtwy powětr, a to telko wucźini, ſo bjes kožineje pomozy płuza krej dowobnowjecź njeſamóža. Njech je tjeźi dźěł koże woparjeny — a cźłowjek wumrje, niz woparjenja dla, ale dokelž tam dychanjo pſches kožu ſaſtanje. A je ſaƀnymjenym je ƀamžna wěz. Nóž a płuza njeſamóžetej jeho žiweho ſdźerżecź, dokelž 1. pak koża njepomha, 2. pak powětra njedoƀaha. A ſchto měniſch, krajano, kajka koża ƀwój nadawk lépje dokonja, cźiſta abo maſana? Cźiſta ƀo wě, ale je twoja cźiſta? Hdy bhđ ƀy ƀo pośledni ras mył? Dźeńża rano? Haj, ale kelko: ruzy a wobliczo, a wcźera wjecźor traſch hiſchcźe noſy. Hdy dha ƀy ƀo kupał zyły? Hdy dha je twoja koża po žiwocźe a hornimaj nohomaj (ſcźehnomaj) myta? Njeje-li to traſch dlěje łěta, abo ƀamo wjazy łět? Wuſnaj ƀo, hrěſchniko pſchecźiwo 5. kaſni! Wodny dźeń je dosć a dóſzow też. A kak maſany cźaſto runje ty, burſki cźłowječe, ƀy! Spominaj na žně! Schto ƀy ƀo wupocźił; pót je tucźny, a tucźneho ƀo proch pſchima. Njeje to na twojej kochli widźecź? A runje telko maſanoſcźe tcźi hiſchcźe na kóži a w njej ƀamej. Wſchě jeje dźěrcźicźki, ſ kotrymiž ƀo wuparjeſch, pocźiſch, ƀu nětko ſeſatykowane, ſo je dychanjo tak kaž ſahacźene. Daj ƀebi rěcźecź, myj ƀo cźaſcźiſcho po zyłym cźěle, njeſamaſuj tak jara ſpódnich ſchatow w tymle cźaſu, hdyž rěka ſ mydłom wobkhađecź kaž ſe ſłotom, maſaj radſchi wodu, ta ƀo w ſemi ƀama wurjedźi. Dobry ſrědk ſpónacźa, hacź je koża cźiſta, je krute ſchudrowanje koże ſ porſtami: doniž ƀo bibaſki wuwaleju, ƀy hiſchcźe maſany.

A tu něſchto woƀebite hiſchcźe naſchim jónſkim! Nětkotra ſ nich je toho wuſchnja, ſo w kapje abo mežu też — łéha. To je wopak, to je njeroda. Měža, kotraž je wodnjo włoſky pſched womaſanjom a ſapróſchenjom ſchtitała, je we kožu ſhytna. Też włoſy maja ƀo wuparicź a wudychacź! Wſcho w ƀwojim cźaſu!

Wſchelake ƀmjecźe krej ſayła domoj njebjerze, woƀebje hdyž je ƀo jich něſchto wjazy nakopiło. Wostaja je pod kožu, hdźež jej beženjo najbóle hacźa, leżo. S toho naſtawaju jětſeſchka, wumpjera a hrjody. Schtó je wina, ſo cźłowjeka jwohidźeju a krjuduja? Cźłowjek ƀam! A wón móže ƀo hiſchcźe wieƀelicź, ſo ƀo tele nieſchwarnoſcźe wumjetuja; hewak by ſe žiwenjom ſapłacźił ƀwoju njerodu a njepomérnoſcź. Haj, haj, tak je!

Hladaj, to je cźi nětkotrymžkuli kmótr tak lěni, ſo drje ƀo wě najběcź pjecź krócź woł dźeń a ſchesty krócź pſchidawa, ale jónu, jenož jónu wob dźeń ƀo wołožicź abo wuprózdnicź — to ƀo jemu njecha. A to tola też runjewon žane dźěło njeje: mnohi ƀej pſchi tom — wotpocźnje! Saſny druſy tykaju a kidaju pſchewjele do ƀebje. Wbohi žołdk je wjchón ſatykany a ſalaty; bjes dźiwa, ſa wrócźa! Ale ſwjetſcha ƀo njepomérnemu knjeſej podwola a hlada, ſo žiwnoſcź a napoi do cźrjewa ſtokła — te je błeſche. Ale też wuźiche! Wbohe cźrjewo njemóže wſcho do kónza ſeſumacź, kaž by rady chcźało; tuž ƀo ſ tym pjelnjenjom bědźi, ſo je ſłe. Dokelž pak je cźrjewowa koża pſchemokawa, pſcheczijſchcźi ƀo nětchtožkuli ſchtódne (njepſchedźěłane) do žiłkow, kotreż žiwne maczijny do krwe woża. A tak ƀo krej kaſy! Pſchewjele jědźe potajkim je pſcheczíwo Božej kaſni. A thkoſtanje hrěſchnik bórzy doſtanje. Tohodla hladaj ƀo wozrałſtwa (na kwaſach, tłcźejſnach, kermuſchach atd.) a wopiſtwa. Woboje cźi krej ſajědojcźi a cźaſto zyłe žiwjenje.

Wo cźiſtu krej ſtaraju ƀo ſkónczńje jatra a jěrcheńki. Jatra ſniczeju wſchelake maczijny, naſtawaje ſ pſchedźěłanja žiwnoſcźe w žołdku a cźrjewje, kotreż bychu hewak zyłu krej ſajědojcźiłe. W jatrach twori ƀo žołcź, kiž ƀo w žołcźeńku hromadźi a wottam ƀo do cźrjewa wuliwa, ſo by žiwnoſcź njetłaka abo njeƀniła. Wot njeho ma cźrjewowe pjelnjenje tu brunu abo žoltu barbu. Kak by ƀo hewak krej ſtaſnyła! Jěrchenje pak krej, jako koża, rjeđża ſe wſchelakich ſchkódnych maczijnow a wotwedźeja je jako mocź do puchérja. Schtož iatram a jěrcheńkam najbóle ſchkodźi je wopiſtwo. Tohodla ƀo jeho ſdaluj bóle hacź hewak cźeho! Pſchetož khoroſcźe jatrow a jěrcheni njewjedu jeno ſ ƀmjercźi, ale ƀu też doſcź boloſcźiwe (kamuſchki, wódniza, žoltnizа atd.). Chże-li ƀo cźi picź? Pij wodu abo mloko abo cźaj ſe

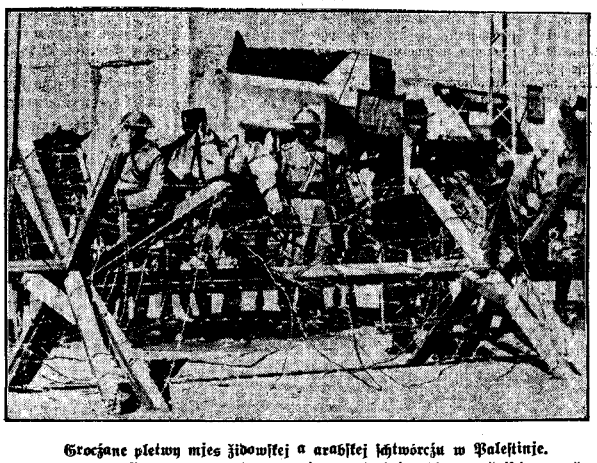

Grocźane pletwy mjes židowſkej a arabſkej ſchtwórcźu w Palestinje.

Wojowanja mjes Arabami, Židami a Jendźelcźanami w Palestinje pſchezo ważniſche rosměry nabywaju. Na wobrazu widźimy grocźane pletwy, kotreż ƀu jendźelſzy wojazy mjes wobydlerſkimaj ſchtwórcźomaj Arabow a Židow ſcźahali, ſa kotrymiž ſtajnje jendźelſzy wojazy ſtražuja. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Jurij Winger:

Do „I" abo „Y"?

Schto ſ tym? — Schto to je „i" abo „y"? — To ſtaj pſchede wſchěmi dwaj pišmikaj: jedyn troſchku wjetſchi dźěli druhi. A roſumiſch-li ƀo nětkaj na rěcźnizu, potom też wo nimaj wěſch, ſo je prěni mjeńſi, druhi pak twjerdy ƀamoſtatk. Też to moh ſnadź hiſchcźe wo nimaj naſpomnjeć, ſo ƀy, hdyž poczinaſche na ſchulſkich kholowach ƀudacź, mjes wjchěmi pišmikami abejzeja „i" najprjedy ſpóſnat a pišacź wukmył. Wo „y" ƀy hakle na tónzu alfabeta žiſchał. „J" ƀy bórzy rjez moh, ſ tym „y" ƀy cźežko ſtonał.

To pak je nětko wſcho, ƀebi myślíſch, ſchtož by ƀo wo tuttymaj pišmikomaj prajicź hodźało. A tak by naſtawk ſaƀo ke tónzej był! Ale to ƀo myślíſch. S tym „i" a „y" ma ƀo cźi podobnje kaž łuſto ſ cźłowjekami: nětkotrыžkuli na niczo ſapodobny njeje a tola je nětchto wjazy; płacźi nětchto wjazy; móže nětchto wjazy, dyžli ƀebi pſchi prěnim wobkładaniu wo nim myślíſch. Wěſo też nawopak je. To, schtož je wulke, rjane, to njeje pſchezo dobre, khmane. Niz wſchitko, schtož ƀo błyſchcźi, je hižo ſłoto. To móže też pěſk być! Nětkotrыžkuli je ƀo jſebak, hdyž je ƀo woženił. Do kwaſa wona majſaſche, po kwaſu drapaſche; ſdaſche ƀo po ƀwojim ſwonkownym prawje ſa porjadom być, a nětko je ƀadrjeſcźeżo. Wjele wulkich ƀu hižo na ſwětle ſ radoſcźu dawitali, ale hiſchcźe ſ wjetſchej radoſcźu jim ƀoženje dawali. Wiele pak, ichtož je ƀo malo ſdało a pokorne, je ſtawy dožpěło, luboſcźe a ſpodobanja. Ssamón Nazareth dźěn je ſwětej dał najwjetſcheho profetu, kiž mortwych ſbudźowaſche: druhich, ſtónczńje žebje ſamego. A tola do Nazareta wjele njedźerżachu. A też ſam ƀy hižo naſhonił, ſo, ſchtož ƀo cźi ſ wopředka jara lubjeſche, ƀy bórzy ſaczißnył. A nawopak: Bóle a bóle ƀo cźi ſalubi, ſchtož njeſtby najprjedy taſ kědźbu měł.

Po tajkich hłowach maſch ſawěcźe nětko hižo wjazy reſpekta pſched tuttymaj pišmikomaj dyžli prjedy, a ſ wěſtej napjatoſcźu ſnadź wocźakujeſch nětko wědźow, kiž maju pſchińcź. Ale też nětko hiſchcźe khwilku wocźaki, a cźitaj mjes tym dale.

Chżu cźi najprjedy něſchto druhe prajicź. Wo ſtenografiji ƀy ſawěcźe hižo błyſchał. To je waſchnicźko pišacź. Tak khěcźe kaž druhi rěcźi, ſamóſeſch, ƀy-li ju nawukmył, też pišacź. A ichtóż je pſchi tym woƀebiteje wuſtojnoſcźe dozpěł, tón cźi ƀamo błowo po błowje napiſa, ſchtož najlépſcha wrjeſkotawa nawrjeſkota; a bjernjeł ſa mjeńſchinu na kopu ſtójkow było. Też my Sſerbja mamy takſe pišmo.

Tola też w rěcźi mamy něſchto podobneho. Tak khěcźe pišacź hodźi ƀo jenoż, ſo ƀo pišmiki a błowa ſkrócźeja. A ſkrócźenja mamy też w rěcźi. Tak na pſch. prajimy: Kak je na cźaſu? We dwanacźich! S tym měnimy w dwanacźich hodźinach. So cźłowjek ſkrócźenja pſchi rěcźenju naložuje, tomu ƀo dźiwacź njeƀměmy. S prěnja ƀo cźłowjek pſchederje na lěnjoſcź wuſtoji. A ſo njeby trjebał pſchewjele rěcźecź, też ſ wurałami a błowami lutuje. S druha pak — a to drje je tola też ƀobu ważna wina — ƀo cźaſa nabywa. A to ma woƀebje w naſchim cźaſu ważnoſcź a prawa, hdyž tola ſnadź nihđże dokhmatacź njemóže. Też ſpěchniki drje bórzy na wumjenk póńdża. S lětakami budźemy lětacź: to hiſchcźe khěſtiſcho dźe. Jenož tomu ƀo dźiwam, ſo cźłowjek na to hiſchcźe pſchiſchoł njeje, kak by moh ſpěſchniſcho ſto lět doſpěcź. Sſnadź jenož tohodla niz, dokelž dźěn chże wěcźnje młody wostacź.

Tole ſkrócźene rěcźenje mohli ſtenologiju mjenowacź. A ta niczo makeho njeje. Tak n. pſch. wojak ſkrócźa: „Wuſtrélcźe!" a ſtélby praźnu, a ſnadź ta ludźi leži mortwych abo hubjenych na ſemi. A ſaƀo „woheń" a zyłe maſchiny płuwaju ƀmjercź a rany do tyhazow ſtrowych, rjanych, ſróſtnych muži. A dźěcźom padnje nan, khudej wudowje ƀyn, njewjeſcźe nawożenja. Tule ſtenologiju je wunamakała cźłowjeſka ſawiſcź, nahrabnoſcź, hida a hordoſcź a — njerozum.

Tola tak ſtraſchnej tamnej hornjej ſkrócźeni „i" abo „y" njejſtej. Hdyž jej wupraſiſch, ani hłójcźki, ani nóžki njepadnje, ani wopuſchki hiſchcźe nimaju. „J" mjenuju wofnamjena „hrib"; „y" „ryba". A hdyž ƀo praſchamoj? Hdźe dźenża? do „i" abo do „y"?, potom měnimoj, hacź pórádźemoj do hribow abo do rybow.

Tak, nětko ſnajeſch, kajke ważne potajnſtwo ƀo ſa tuttymaj pišmikomaj khowa. A to niczo malo njeje: hrib, ryba. Ale ſ tym hiſchcźe wſcho wo „i" a „y" njewěſch. Ow, ichto wſchitko ſ nimaj ƀwižuje. Kajka próza, kajke wopory, kelko cźaſa! Wutroba mohła ƀo cźi druhdy tuteju pišmikow dla puknycź. —

domjazych selow. Jebow so paz. Najlepsche pschecsiwo wschem sasedoscenjam je mloko.

So by jebi krej sdjerzak jyslnu, njesapleńcj so! Njetrjebawscheho drasczenja so wostaj a wulkeho sababjenja njeczery, ani na jebi ani na swojich bjeczach! Skaha krej je bole khorosczam podczinjena hacj jyslna. Nětko je wjazy khorosczi hacj hdy prjedy, dokelj symy skablcheje krwe hacj naschi prjedownizy. Wrócimy so k prostocze jich siwjenja! Nascha kuchinja tej bjes winny njeje! Wjele mjasa njewuczinja jyslnosczy czlowjeka: to dżen běchu mescheczenjo jyslnischi hacj wjesnjenzto bycz dyrbjeli, ale nawopak je! Zyke siwjenje a saběranje, zyły porjad a poczink sczini czlowjeka tajkeho, kajkiz je. A to może so katarěski lud na wjach wjeselicz a Bohu dzakowacz, so njeje sasudżeny — skadnycz; tola ma so tez prózowacz, so so je swojej winu sam niekłabi. Boh je swoje derje sczinik, njech czlowjek jeho pschikład ścitnje! M. N.

Kedżbu! Ščóna rěpoweje nače!

1. **Rěpnischcza we wukasowej krajinje so snowa nadpadle.**

S pschiprawjenjom iwjetischich smuhow a jich pscheworanjom, kotrejż dżele mějeschtej so pod najdokladnischimi wobkedżbowanjom ministerskich postajenjow pschewjesej, mějachu so schczóny rěpoweje nacze stójicz a potom sniczicz. So wuspěch saniczeńskich naprawow wot kruteho wobkedżbowanja jenotliwych postajenjow wotwiśuje, je so husto lohkomyślnje pschehladało. Sczehwki lohkomyślneho wobkhadżenja s postajenjemi je ho hižo na mnohich městnach nadpadnjenese krajiny pokasało. Tak je na pschikład njedożahaze pscheworanje lojerskich smuhow a pschesahnje wożadżenje na rynczki na lojerskich smuhach k temu dożwjedło, **so su schczóny rěpnischcza žame nadpadle** a to tehodła, so nadżalu je rěpowe schczóny pak dla njeczistoho a **niz dosez hlubokeho pscheworanja** abo **pschesahnjeho rostorhanja lojerskeje semje** sasto wuśrowobodżicz a na swjerch pschilěschcz.

Hdyż so nowy nadpad rěpy se schczónami spóznaje, žebi lubżo žamo swérja, lojerskim smuhom winu na njeporadżenju dawacz. Tajke smyślenje žwědczi, so tuczi ludżo **saniczaju naprawu dosez njesnaja** a jeje samer dosez njedowidża. Sdobom je pschi pschewjedżenju tajkeho spomożneho skutka a pschi lohkomyślnym wobkhadżenju s tutym njespóznawa, so tu njeńdże wo wulkowanje jenotliwych rěpowych wunoschkow, ale so je wo we sdjerżenje fakora jedna, kiż je za ludowe hospodarstwo ważny. Burza a ratacja, kotrejż rěpnischcza su je schczónu snowa nadpadle, dyrbja žebi wěcej bycz, so je jich lohkomyślnym khłostajenjom sadżerżenjom wulsech zyłeho skutka wobrosy, so móża je s tutych snowa nadpadnjenych městnow zyle dżele kežownoscow sasto sanjerodżicz.

Na wschelakich městnach wukaloweje krajiny žym rěpnischcza snowa sanjerodżene namakat. We wschěch padach běsche j pschiczinu nowoho nadpada, so běchu so kojeńke smuhi pschesahe pscheworake abo běchu so rjadki pschesahe sdżidżite. Hdyż husto kojeńke rěpy se semje kukachu a cofcejchu, njese wěso myślom, so je so podworane schczóny snicza. Dżiwało na tute strachi maju so wschudże rěpnischcza w blischich dnjach a njedżelach dokkadne wobkedżowacz. Namakaja-li so na rěpowej nacźi snate běle blecźi a nadeidu je na semi schczóny (blisko podworanych kojeńkich smuhow) ma je to **ni huybom wosjewicz** abo maju je dla dobytka cżasa **nadpadnjene polne dżele** rano pscheworacz. Tu ma je hnydom sapschimnycz, so by je sdybne rěpnischcze saniczenju wukhowało.

2. **Schczóny, w krajinje, kiż wukasej njepodżeji.**

Na mnohich městnach k polnju wot wukasoweje krajiny hacj blisko k horam žym schczónu rěpoweje nacze tu a tam nadeschoł. Tez tu maju je rěpnischcza w blischim cżasu najdokladnischo wobkedżowacz a kóżdy, njech tez njejasny wuśśódk ma je bjes komdżenja wosjewicz. Wosjewjenja njeśmědża na Jadyn pad wumoztacz se strachowanja, so mohle je leżownoscze do wukasoweje krajiny sapschijecz.

Tu dże wo njenarujomne hódnoscze ludoweho samóżenja a wo sdjerżenje njeparujomnych pjenadzow!

Dr. Leib, wószywnoscowjny w Budyschinje na Lóhrskej bróży 15.

Dopomnjeće

Pschinoschk k dwjomaj sdérki sa Němski cżerwjeny kschiż.

Dopomnjeće! Jako bajkotna žonina wono husto s nami dże, so by nam w měrnych hodźinach powedało wo podawku, kiż snowa wożiwja, schtoż je wutroba někdy rospominała . . .

Wěso! Njeje wschitko stoto, schtoż so blyschcźi, a też lubosna postawa dopomnjecza, kotraż wě s wjetscha jenoż se swětłych dnjow rosprawjecz, naš druhdy też trochu nježmilnje pschiruna. Měrnje a njenaprošnje krucze potom kóżdemu pschiwoła: „Cżehodła cżinjesche ty to? — Cżehodła stejesche s boka praweho pucża, kiż pschi prawym wobmyślenju nihdy njemóżesche smilicz?"

Takle wobżarowanje swjetischa cżłowjeka sapschimnje, hdyż so pod wobstorżowanjom dopomnjecza sadżerżenja dohlada, kiż ani jenmu žamemu ani psched powschitkownosczi njeběsche woprawnjene a srosumliwe.

Jako seńiszy wobhdźerjo wěrny, so so cżłowjek husto mylu, a skoro wobšožaza je myšl, so s wušpěwa kiż wobżarowanje rosžěwa, stónczenje dobre a žohnowane k njebjeskemu žrědłu murosce. — Tam dopomnjecze pschezo teje žameje postawy nabywa: Duchowne bycze, kiż naš dobroczinje naponinajo pschewodża.

Wjeselemy so teho a wukimy s teho sa pschichod. Pschetož cżehoż so ras wostatimy, jo s wotpohladom sapomnimy, ho ženje njehodźi narunacz, hdyż hodźina pschindże, w kotrejż žiwjenje k tepi pschistupi a cże wo něschto proża, cżeh- dopjelnjenje w twojej mozy steji. Budźmy sprawni. Husto je wola lóśscha hacź žebi to myślimy!

Hischcze něschto: Ty a ja, wobaj ženje njewěmoj, hacź nieje poślednja skladnosć naschego bycża tu na semi, hdyż žinšeny žebi ruzy sawdacz k fruktej, kiż sjawnje Boże žohnowanje w žebi khowa. — Dżenża a jutnje masch k temu sasto ras możnosć!

Pschetož dżenża žobotu a jutnje niedżelu cże žwérni pomosnizy Němskeho cżerwjeneho kschiża wo radostny dar prosicz, kiż słuži k wutrwarjenju wulkeho skutka ludoweje k bliżschemu pod znamjenjom cżerwjeneho kschiża, kiż zoły frět wobžahuje.

Wobmyślmy pak też, kak rucze móże ho stacź, so dyrbiich žam pomoży tych hladacź, kotrejż wo dnjo a w nozy w cżestnej drasce Němskeho cżerwjeneho kschiża sa ludowe lěpschiny dżełaju.

Tehodła dopjelń dżenża a jutnje žiwoju winowatosć!

Kurt Ryczek, saniteinik.

Je dżeń a młódša!

(Wobras se wšy.)

Nó, wobhladajcze žej ras naschu wjesesczicku! Wobhladajcze žej ju zyle nakkandze, lubi ludźo! Telkole létšotkow, kiż nia hižo na khribjecze, a je tajke a hinajsche cżasy pschetraka. Tak mohli snadź měnicz, so poczina na stare dny stara a schera, klepotata a klaba bycz.

Ale hlejcze, runje nawopak j niej stejt. Wjesecżicka, poczinacz dżeń a rjeńcza a młódnischa bycź!

Jenoż to tak prawje njepytnjemy, hdyż w niej žamt tczimy. Je to pschezo tak było a wostanje tak: schtoż masch wschędnje wokoło sebje, wo tom hej žanych hlubschich myślow njeczitnisch. Kaž se jawjasanymaj wocźomaj wokoło kasebi a žo tkocźich, žo cżerwjech a kramoticźich. A schtoż woprawdże widźicz, nó hai, to tak „jo žamo rosumni".

To by dyrbjał takle tijcezi, schtyrczezi, posta lět pohrjebany bycź abo daloko do Ameriki hej wujecź a potom cże nadobo prisz praż widżecź, to by rosdżel pytnył a wěcze wulke wocźi cźinił.

Hdyż takle stare Pschedżenaki se saschleho stolěta do rukow wosmjech, widźicz na wobrasach, kak žu so lubo tehdom draschili a kajke nałożli měiachu. To so cźi wowki dżenżnischeho cżasa cźilischo a młódnischo wupjeraja hacź tehdom młode knjeżnicźki w žwojej sababjenej módże. Wichón zymt wschak njewórku, ale něschto wěrne na tym je, hdyż so praji, so žu w naschim cżasu lubżo snajmjenischa 20, 30 lět młódnischi a cżerstwischi hacź psched 50 a wjacy létami.

A pschi naschej wjesży je to runje tak. Halej-luchej, kak rjane wobschérne domczki mamy, pornjo starym nikim twarzenjam se schérokimi žlomjanymi tšéchami, s wokmami, kdy tak wulkimi kaj nětczischе pinczne wokna, so tola njeby pschewjele žwětła a powětra sastupicź mohło. Kak nězne a pschitulne thežejczki žu so natwarike, mohł rjeż se semje wurosłe śéto wot lěta!

Ach a też wschо druhe. Barbjene tšéschne žłoby, pyschne winowe spalěry, lěcżne thłodnizy pched thěžu abo w sahrodży, hdyż mózejch nětko na cżopytych wjeczorach abo na njedżelskich dniach swobodnje pohejdżeć. Abo starschе so se cżerstwivmi barbami wobarbja, so so blyschcźa ka nowe. W prjedawschich cżakach wjele na to njedawachu. Dżenża to hižo w krjewi tczi, so chżesch wschitko wożbenje mócź a žu wjeselschi a młódschi, hdyż so barby tak cżerstwje žmėja, hacź hdyż je wschо stare, schére a rospruchnjene.

Runje tak bé ſ kuchinjemi a jistwami. Kajke běchu to druhdy dżerv, na pschikład te kuchiny. Wobšelenje wobstarajche swjetischa kóżdy žam. Njeje cżežko, how kakka namęschecź a ſ nim sczény wobarbicź, hlowna wěc, so be w kuchini sašo trochu žwětlischo. A schtóż chżesche trochu lěpschi być, namęscha do wapna ſa sczény horstku žołtej abo seleneje barby a wobarbi horjeła nekajši módrej abo cżerwjenej banczik. Abo žnadź žei tez murjerja skasacze, kiż bé trochu wuschitnischi a nékajku schablonu žobu pschi njeje.

Dżenża skasaja žej woprawdżitеho molerja, kiż je žamjim rěbłkom a wanczku a ſ hromadu hornczkami ſ barbami pschińdże. Wěso, dlěje a drózscho dżěła, wobrapuje tehnu a samasa ſ tym sjtwu, so hospoda ho hórschi. Ale, je hotowy, dyrbiich rjez, so je žwoju wěz rjenje cżinił. Je to cżi wutroba žmėje a skoro njewěrnich, so je to tajsama sjtwa.

A pschezo sašo rubaja wjetische wokna do domskeho a kuchinju a sjtwu. Haj, rjane a pschisłotne dże kóżdy wschо mócź, a byrnjež jenuj komorka była.

Runje tak je to na dworje. Knojne hromady psched thežu su nimale wschе prjecz a žu městna doskale, so je ſ dobrym prawom do wjeżnego wobrasa hodża.

A ſ płotami je też tak. Bjes wumslacżow wschat je njeje. A twoje sahrodki, luba wjesecżicka! Hacź tu hnje dżesch abo na delni konz, jena pschemo rjeńcza hacź druha. Kwětkow je tam hižo było, tez rjadkow a ſ pěłkom popanych sczežkow. Ale tak krasne rjadowane riadki, pyschne wobrubjene a kaž ſ linealom sczehniene a telko druhownajrjeńcżich kwětkow, ně, taźeje krasnoscze wjeżnjenio prjedy njewidżachu. Kóżdy ho w tom napschemo prózuje.

Kaž hižo prajach, dżeń a młódscha žu, luba wjesecżicka, pschezo cżerstwischa a lubosnischa ſ kóżdym lětkom. Kaž ſa snowa wożiwiła. Hdyż dżesch a hladaſch, wschudże běła, porjedżeja a borjeschcźa, kopaja a płeja a płenża ho ſ kwětkami. Wschudże krasnja, radosć a wjeselo. A twarnjej wokolo pomnika a žukawnje było. Pucże a sczežki su swupoređżene a wschо je w najskpschim rjedże.

Radio

Njedżelu 14. junija ho žłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho njedżelskeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 8,05 ja bura. 9 tacżele. 12 konzert (ſ Frankfurta). 16 tacżele. 17 rosprawa wo Nürburgkrim wuježdżowanju. 19,40 spocz. 20,10 cżaſ junija — cżaſ rožow.

Lipsk. Nimo snateho njedżelskeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 11,30 Bachowa kantata. 15 wo rjannym starym bu ſkim hornczerstwje. 16 hdyż młode wino kżeże. 18,20 tacżele. 20,10 wjeżety lud pschi žwjatotki.

Hischcze ważne ſ njedżelskeho programma: Königsberg: 20 konzert. Hamburg: 20 hollandska hudźba. Wrótkław: 20 pschespola. Warschawa: 19,55 polske khóry. Budapest: 21,30 kwažna hudźba.

Póndżelu 15. junija ho žłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschędneho programma: 6,10 tacżele. 11,40 ja bura. 16 konzert. 18,45 wo sporcze. 19 tacżele. 20,10 komorna hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschędneho programma: 6,30 rańschi konzert (ſ Frankfurta). 8,20 ja hospoſu. 11,45 ja bura. 17 wo němskim žwjedżenju mlodžiny 1936. 18 tacżele. 20,10 wulki wjeczorny konzert.

Hischcze ważne ſ dnjowoho programma: Barlin: 21 wosjerski konzert. Wrótkław: 20,10 schéra póndżela. Kóln: 21 sabawny konzert.

„Kdże někto dżenża?" do „i" abo do „y"?

Mje bále do „y" cżehnje. Tam pschi rězy na kronje rjaneho lěška stojo, pod dubom a njes brěžczkami a wólschenci so mi lěpje lubi, dyżli hriby pytajo po khójnach běhacź: woczi složene na cżmunowanu senju, kedżbujo na kóżdy mały khopik, kiż je lědom ſ mocha a ſ locze widżecź. A pschi tym žo w pawczinach schujatajsch, so cżi nicżo wjazy lubo n'eje. Ale tu pschi rybach je skerje žiwjenjo. A tez potom so hischcze pschi nich wjeselskich, byrnjež cże kuntworty na pot morwetho słužaſe. Wschak cżłowjek ſ cżažom pschiwinknje wótrnoscej, so njenakażanehо sawjeżelenja ženje na senji pytacź njetrjeba.

Tuž do rybow! — Ssakow a žyczi nimam. Też nochżu měcź. Schtóż ſ tymi lóji, tón pschede wschém na popadanje dżěła. Mi pak je wo tójenje žame cżinicź. A tohodła wudżu. Wěso, so też próżdnu hócźku ſ wodu cżahacź nochżu. Nějchto powěžnjecź žo dyrbi. A tak kražnje, hdyż maich takle wudu wuczišn'enu, a nadobo cżi tam pózdnje kórk saſlakowacź, a storhnjesch-li, so cżi tam rybiczka bimboli. To žu te najrjeńsche wokomiki. A cżim rjeńsche su, cżim wjetscha ryba, kiż je žo cżi salubja. Mały schmjerel, też malo wjesela. Potom hdyż wotpinalch, pschede wschém pak, hdyż ſy sarźał, je po wjeselu. Ale ſ nowa, ſ nowej nadżiju žažo wuczišnjesch.

Nětko pak wudu do rukow. Wačkow hižo mam. Marja je mi je na rjadkach naryla. Wěso lubiche bythu mi wački ſ lěža by'e. Te žu cżerwjene a kruczische. Na uje rybу hótc du. Też ryby žu khlóścheje a wo kóżdu pjerżeń nierożża. Je tola skoro jene stworjenje kaž druhe: ſlédne. — Měschch? Mam! Też někaiki žebjer te kalaniu a rěżaniu žebi nuts tyknu. Khmany bycź njetrjeba. Sa pierski dożini, a někchto wokeshnischeho dże tola njepopadnu. A nětko — cże nět mam dha zigary? Te nuśnje trjebam, to bych mucham a khuntworam trochku sahadżił. Hewak njebych pschi rězy wutracź mohł. Na cżłowjeczim wożebje du. Ale nětko khežije! Na kolo! S tym prjedy dojdu; tak žebi cżaſ njekemdżu.

A bórsy žym do lěška. Je to rjany žiwy lěs, kiż so daloko pschi rězy cżehnje skoro wot Ssernjan hacź do Schmorowa. Réka pak wije žo we wulkich žeklach a kolach a rózkach. Po traiownym puczu jedu, dóniż njepschijdżu k luzu. „Pěsječa" jej ludźo praja. Tu dyrbju dele; po luzu ječi njemóżu. Tuž koleso do kerkow, njech tam itejo wotpocżnje. — Pěschi du dale. — Ale hnydom jatorhnu krocżel. Tu na luzu wożbiedż trawy: jedyn, dwaj, tři, pjeć, žydom! Horny a žornik; rjane to swérjatka. Kak měrnje žo tu paſu; tym žłodži. Cżehżdża powjeczerjecz, pridży hacź lehnyeć póndża. Schkoda, so nimam aparat k ruzu. Trjebał jenoż stócźicz a wschě bych je měł. A nětkole bych cżi je posliczicź mohł, niz na talerju drje jako pjerżeńku, ale na papjerje we wobrasu.

Dołho na nje stejo hladam. Měrnje žebi schcźipaju dale. Njemyślu žebi, so je něchtó wokkedżuje. Njemiju niz cżłowjek. Hewak dżeń maju tu dosez pschihladowarjow: ptacźi je schtomow a mjetelki na kwětkach a skopczki njes trawu. Wo tych sawěcże wědża; ale jich so njeboja. To bu pschewjele žwětła a powětra sastupicź mohło. Kak nězne a pschitulne thežejczki žu so natwarike, mohł rjeż se semje wurosłe śéto wot lěta!

Ach a też wschо druhe. Barbjene tšéschne žłoby, pyschne winowe spalěry, lěcżne thłodnizy pched thěžu abo w sahrodży, hdyż mózejch nětko na cżopytych wjeczorach abo na njedżelskich dniach swobodnje pohejdżeć. Abo starschе so se cżerstwivmi barbami wobarbja, so so blyschcźa ka nowe. W prjedawschich cżakach wjele na to njedawachu. Dżenża to hižo w krjewi tczi, so chżesch wschitko wożbenje mócź a žu wjeselschi a młódschi, hdyż so barby tak cżerstwje žmėja, hacź hdyż je wschо stare, schére a rospruchnjene.

Runje tak bé ſ kuchinjemi a jistwami. Kajke běchu to druhdy dżerv, na pschikład te kuchiny. Wobšelenje wobstarajche swjetischa kóżdy žam. Njeje cżežko, how kakka namęschecź a ſ nim sczény wobarbicź, hlowna wěc, so be w kuchini sašo trochu žwětlischo. A schtóż chżesche trochu lěpschi być, namęscha do wapna ſa sczény horstku žołtej abo seleneje barby a wobarbi horjeła nekajši módrej abo cżerwjenej banczik. Abo žnadź žei tez murjerja skasacze, kiż bé trochu wuschitnischi a nékajku schablonu žobu pschi njeje.

Dżenża skasaja žej woprawdżitеho molerja, kiż je žamjim rěbłkom a wanczku a ſ hromadu hornczkami ſ barbami pschińdże. Wěso, dlěje a drózscho dżěła, wobrapuje tehnu a samasa ſ tym sjtwu, so hospoda ho hórschi. Ale, je hotowy, dyrbiich rjez, so je žwoju wěz rjenje cżinił. Je to cżi wutroba žmėje a skoro njewěrnich, so je to tajsama sjtwa.

A pschezo sašo rubaja wjetische wokna do domskeho a kuchinju a sjtwu. Haj, rjane a pschisłotne dże kóżdy wschо mócź, a byrnjež jenuj komorka była.

Runje tak je to na dworje. Knojne hromady psched thežu su nimale wschе prjecz a žu městna doskale, so je ſ dobrym prawom do wjeżnego wobrasa hodża.

A ſ płotami je też tak. Bjes wumslacżow wschat je njeje. A twoje sahrodki, luba wjesecżicka! Hacź tu hnje dżesch abo na delni konz, jena pschemo rjeńcza hacź druha. Kwětkow je tam hižo było, tez rjadkow a ſ pěłkom popanych sczežkow. Ale tak krasne rjadowane riadki, pyschne wobrubjene a kaž ſ linealom sczehniene a telko druhownajrjeńcżich kwětkow, ně, taźeje krasnoscze wjeżnjenio prjedy njewidżachu. Kóżdy ho w tom napschemo prózuje.

Kaž hižo prajach, dżeń a młódscha žu, luba wjesecżicka, pschezo cżerstwischa a lubosnischa ſ kóżdym lětkom. Kaž ſa snowa wożiwiła. Hdyż dżesch a hladaſch, wschudże běła, porjedżeja a borjeschcźa, kopaja a płeja a płenża ho ſ kwětkami. Wschudże krasnja, radosć a wjeselo. A twarnjej wokolo pomnika a žukawnje było. Pucże a sczežki su swupoređżene a wschо je w najskpschim rjedże.

Dżeń a žwérne towarische w jich lěžnym pschebywanju. Te jim hwidżaja a fifola a korcża a žnjeża a brunczka, a schwórcża a schczerca. Hižo ſ ranja sahe, hdyż lědom hlónza serja do lěsa žwércża, jim saſpěwaju a sapiſkaju. A hdyż je cżaſ k jedži, jim konzertuja do žnědanja a wobjeda a wjeczerje. A hdyż chżedża pschipołdnju po wobjedże kuli pedrěmacź, też bo španja jim sahraju. Tak derje ani naschi herzy pschi twaſach njemóża, ani žana wojerſka kapała ſ Kamjenza abo ſ Budyschina nje. Tohodła też nihdże dale na konzerty njeskhodża a njeśidża: niz do Jansiesze kupjele a też niz do Khrósczicz k Wjerikezom, hdyż tam herbizy wojazy hudża. Maju kapału lěpschu se žiwymi instrumentami. Kóżdy taſki hudźbnik ma žwój, a jenoj na tón dokonja hracź. Ale mischtrsżo. Druhebo, zuseho hižo so njepschima. A jenoż tak je mózno, so tak bjes smyslowe hudża a tak lubosnje. Bjes dżiwa tez, so žornam a hornam tak žłodji, so nje ani njepytnu. Tola tu stojo wotwarjenjemóżu, mam-li dżenża hischcze wudżicz. — Prajk! Klacz! — Ha, schto to bé? Kak hłowiczki horje cżiżmu! Kak wuschi naſtaja! Wokoło so hladaju! Hacź ju mje widżaſe? Nadobo so sawjertnu, a kaj ſ wětſikom ſtakaju do lěża. Ale pschi kronje wostanu stejo, je sadkom k luzy. Wschо taſe bále riczaki.

Tu dale. Pschekroczjiwschi dejku, kotruż je žebi tu hajnk pyches rěku po'ojit, žym bórsy pschi wyškolm dubje, pschi kotrymż ſ wjetscha wudżu. Tu mi kekki a halowy njehacża. hdyż wudu wuczišnjesch a wróczo schwinkam. Tu mam tez rjany wuhlad na luki a pola hacź dele do Schmorowa.

(Pokraczowanje scźehuje.)

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela po św. Trojizy, 14. smažnika 1936.

S **Budyšcina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farar lic. Ludwig prěduje; pšchip. w 12 hodź. farar Paul prěduje. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi směje rano we 8 hodź farar Vogel spowědź a Boże wotkazanje; dop. w 9 hodź. farar Paul prěduje (zyrkwinska hudźba). Pop. w 3 hodź. směje farar Paul kšcźenja. Wječor w 6 hodź. směje farar lic. Ludwig misionske kemšenje (swonkowne misionstwo), — (niz w Tuchowšcej zyrkwi), — rosprawa wo 1000klětnym jubileju w Lipšku. — Kollekta za šnutskowne misionstwo. — Póndźelu wječor ½9 hodź. bibliske kolo sa žony w Lutherskim domje na Horšicy haźy 28. — Wutoru pop. 3⅓ hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicze. Wutoru pop. w 4 hodź. žónska misionska słužba w Societeze. Wutoru wječor we 8 hodź. směje farar Vogel biblisku hodźinu w Lutherskim domje na Horšicy haźy 28. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. towaršstwo mowkow w evang. towaršschowni na Hornczerskej haźy 23. Schtwórtk wječor we 8 hodź. směje farar lic. Ludwig pšchihotowanje pomocnikow dźěćikemšcenja (Luk. 17, 11—19) w Lutherskim domje na Horšicy haźy 28. — Pjatk wječor we 8 hodź. šiurny pšchednoščkowy wječor evangelskeho skutka muži w Lutherskim domje na Horšicy haźy 28.

S **Hornjeho Wujesda** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske prědowanje a dop. ½10 hodź. dźěćikemšcenje ša 5. hać 7. schulske lěto. — Pohrjebana 9. 6.: Wilhelmina Ernestina šmud. Graukowa rodź. Hippej ſ Wulkeho Wožnika, 81 lět.

S **Huski.** Rano ⅛8 hodź. němska spowědź a dop. ½9 hodź. němske kemšenje.

Se **Slepoho.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boža słužba. Pop. ½1 hodź. kšcźenja.

S **Wjelecźina.** Sobotu a njedźelu domjaza sóerka sa šnutskowne misionstwo. — Niedźelu rano ⅛8 hodź. serbske a dop. w 9 hodź. němske kemšenje.

Katolske cyrkwinske powěsće

2. njedźelu po swjatkach, 13. junija 1936.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. hamt před wustajenjom najswjećišim, dop. w 9 hodź. wulka Boža mša, tomu přizamknje so procesion z Božim čółom. Pop. w 2 hodź. sakramentalny procesion w cyrkwi a nyšpor. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 18 do 19 hodź., wot 19.30—20.30 hodź., njedźelu 5.30—6.30 a w 9 hodź. Na oktavu Božeho čóła 18. jun. w 2 hodź. nyšpor ze sakramentalnym procesionom w cyrkwi Swjedźeń Jězusoweje wutroby 19. jun. 1936 rano w 6 hodź. hamt před wustajenjom Najswjećišim, litura Jězusoweje wutroby z požołnowanjom, ⅛8 hodź. wječor z předowanjom, pohožnosć Jězusoweje wutroby z požołnowanjom.

Serbska cyrkej: ⅛8 hodź. němska Boža mša z předowanjom, dop. w 9 hodź. serbska Boža mša ze serbskim předowanjom, na to wobkhad z Božim čółom w Tachantskej cyrkwi, w 1 hodź. serbski nyšpor.

Nowosće z cyłeho swěta

Njewjedro nad Drježdźanami.

Wječera dopołdnja wokoło 11 hodź. rospuščkźi so nad Drježdźanami mózne se žylnymi dešćkejmi a krupobiczom sćednoczene njewjedro, pšchi kotrymž wjazy tróch dyrbi. Mošebje potrjechene su šnutskowne nowe město, Lipiczanske pšchedměsto, Pleichen, kaž tež dźele Wilsdrufskeho pšchedměsta. Wobnjowa wobora měješe powjetšcheny alarm a dyrbješe wiele rasow wujsć, so by wodu ſ pinzow cźerpała. Dołhi cźaſ běchu dróhi zentimetry wyšoko ſ krupami pokrypane. Błyski na dobre šoło nihdźe škłody njenaczinichu.

Żeleśniste njeśboże na dnju pohrjeba bohota Loeppera.

Na dnju pohrjeba bohota a župneho wjednika Loeppera w Dešawie w oktobru łońšcheho lěta ho, kaž je hišće znate, cźežke żeleśnike njeśboże sta. Cźěridny wós Dešawsko-Wórlitzkeje żeleźnicy ſ dwěmaj pšchiwěšchakomaj na mosće do cźrjódy ludźi saźeže, kotrež k pohrjebnym światocźnoścam do Mindenśinne khwatachu. Pšchi tym buschtej 2 wozobie morienej a 8 mjenje abo bóle cźežko ranjenych. Nětko měješe ho wjednik cźěridneho wosa, Walter Schmidt je Wórlitz dla morienja ſ nekedźibliwoście pšched khłostańskej komoru w Dešawie samotwinć. Po świešcźenjach na městnje njeśboża, kaž tež po doktadnym pšcheśinkchowanju świedłow, spośna sud, so je Schmidt na njeśbožu wina a sadźudi jeho k 4 měsacam jaſtwa.

Wulke powodźenja Dunaja w Bayerskej.

Hižo wo tym piśachmy, so je rěka Dunaj ſ rěcźnischcźa wustupiwšchi wokoło města Straubinga zyłu krajinu do hobrskeho jězora pšchewobroczyła. Zyłe wjsy su wot wšcheho wokkhoda wotsamknjene a kaž tupy ſ wodu lcźa. Woda hacź k prénjemu poschodej domow dosahaba. Najnuschische domjaze narjadny su so do hornich poschodow skhowake. Jenoż ſ motorschim cźołmom móżeschi psches žitne a pschenicźne pola a luki, kotrež hacź do 5 metrow pod wodu leža, do tutnych wjeschow dojeźć. Wobnjezene žyzna je woda zwobu wotpłamiła. Tam a sem domjazy naporjad we wodźe pluwa. Skót ſ hlodom mrěje w hrózdach so je šmjerćerju bźěši. Schkoda, kotruž je powodźenje nacźiniło, njeda so hišće wobliczicź. Wšake pak je, so burja njebudźa lětša ani stwjelza mózi domoj thowacź.

Próstwowne Boże służby wo deschcź w Newyorku.

Lědy su so katastrofalne sćěhowki wulkeje symy pschewinnyte, je ſuchota, kotraž je wiele amerikanskich statow potrjechiła, hižo wulku schkodu nacźinika. Liczi so ſ tym, so schkoda wožebje na běrnischcźach hižo někotre 100 miljonow dolarow wucźinja. Njedostatk wody je we někotrych krajach tak wulki, so na polach žita wulkhnywaju a so je tež sa ludźi a ſkót pitna woda njedožahaza. Wožebje cźerpja južne staty.

Cźežke łódźne njeśboże we Winje.

Parnik „Wien", Dunajskemu parnišemu łódźnemu towaršstwu ſłuschazy, schtwórtk pschipołdnju ſ połnej mozu do stolpa Wienskeho statneho mosta srasty. Parnik so rosrasty a podnuri. S 25 muži wobžadki je so dotal 12 ſhubiło a so najšerje satepiło. Parnik „Wien" je najwjetschi awstriski wosobowy parnik a běsche po puczu do wuporjedźeńcze, tak so puczowazy na nim njeběchu.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Folgende im Grundbuch für Bautzen-Flur auf den Namen der Landwirtin **Emilie Jenny Sulchke** (jetzt verehel. **Anacker**) in **Bautzen,** Dresdenere Straße 931, eingetragenen Grundstücke sollen am **Freitag, den 24. Juli 1936, vorm. 9 Uhr** an der Gerichtsstelle (Saal 141) im Wege der Zwangsvollstreckung versteigert werden.

1. Blatt 4, Flurstück 1782 des Flurbuchs für Bautzen, nach dem Flurbuch 67,6 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 1700 RM. geschätzt. Das Grundstück, ein unbebautes Feldstück, liegt etwa 30 Meter seitlich des Schmoler Weges und wird zur Zeit landwirtschaftlich genützt.

2. Blatt 5, Flurstücke Nr. 1785 und 1785c des Flurbuchs für Bautzen, Ortslisten-Nr. 931, nach dem Flurbuch 21,0 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 8500 RM. einschließlich 500 RM. für Zubehör geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 3900 RM.; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Gesetzes vom 18. 3. 1921, GVBl. S. 72). Das Grundstück dient landwirtschaftlichen Zwecken. Flurstück Nr. 1785 ist mit einem ebenerdigen, zum Teil unterkellerten massiven Gebäude, welches als Knochenmühle und als Wohnhaus dient, einem einfachen Schuppen, einer Laube und einem Vorhäuschen bebaut. Außer dem gewerblichen Zwecken dienenden Hauptraume enthält das Hauptgebäude zwei Wohnräume. Flurstück 1785 ist vollständig eingefriedigt. Flurstück Nr. 1785c liegt mit der Schmalseite an der Dresdener Straße, es wird landwirtschaftlich genutzt. Die Gebäude sind in einfachster Weise erbaut, der Bauzustand ist mittelmäßig.

Amtsgericht Bautzen, 9. Juni 1936.

Öffentliche Bekanntmachung.

Auf Anordnung des Herrn Reichsministers der Finanzen ist von den Finanzämtern eine **Liste der säumigen Steuerzahler** angelegt worden. Sie liegt in der Zeit **vom 20. 6. bis 20. 7. 1936** in jedem Finanzamt und außerdem bei der zuständigen Gemeindebehörde zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 13. Juni 1936. **Das Finanzamt.**

Durch Wiederinbetriebnahme des großen Wasserturmbehälters sind die Schwierigkeiten in der Wasserversorgung wieder beseitigt. Das Sprengverbot in den Gärten wird aufgehoben.

Bautzen, am 11. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister.

Meisterkursus

zur Vorbereitung auf die im Herbst 1936 stattfindenden Meisterprüfungen. Beginn: 17. 6. 1936, 17.30 Uhr. Meldungen umgehend an die Technischen und gewerbl. Lehranstalten Bautzen, Wendischer Graben 1. Gebühr 20 RM., die bei Anmeldung zu entrichten ist.

Wědomostny přednošk wo měsačku.

Měsačk khodźi mjez hwězdami. Dokelž wón po njebjesach khodźi, mjenuja jón w někotrych dźělach swěta „njebjesačk". Tutón planet běše zwopředka, kaž wšě druhe stworjenja, mały a rěkaše tohodla měsačk. Na njebjesach khodźi jenoż jeno tajke swětło; štóž chce jich wjacy měć, dyrbi do protyki hladać. Tam nadeńdźeš jich 12 (měsacow). Prěnjej dwaj so druhdy zbodźetaj a sebi rohi ztorhataj. Tohodla rěkataj wulki a mały rózk (januar a februar). Třeći mjenuje so „nalětnik", dokelž je tehdy husto 15 stopni abo gradow zymy a sylne suche mjerznjenje — a tak ma ći kóždy swoje njepřibódne mjeno.

Druhdy so zda, zo so měsačkej kóne bliži; přetož je hižo „posledni běrtlk". Ale z nim je kaž z prózdnym piwowym karančkom w korčmje; prjedy hač so dohladaš, staji ći korčmař zasy połny karaneč. Tak je tež měsačk hórzy zasy „połny". Druhdy sebi měsačk wječor zaleži. Potom so wón wězo trochu hańbuje. Wón tohodla swoje wobliczo zapowěsnje a kuka jenoż na jenej kromje z pol wóčkom na nas na zemju dele. Studowani to mjenuja „přeni běrtlk". Haj, druhdy so jemu hišće hłupišo zeńdźe. Při wulkim wětřiku jemu jeho latarnička hasnje a wón dyrbi potom cyłu nóc pó ćmje pućować. Njewučeni ludźo to mjenuja „młody" měsačk, — ale wězo z njeprawom; přetož měsačk je tehdy runje tak stary kaž hewak.

Wo měsačku swět prjedy docyła mało wědźeše. Wosebite zasłužby wo rozmnoženje teorije wědomosće je sebi baron Münchhausen dobył, kotryž je wědomosće dla wosebje na měsačk wupuėowal. A kak je wón tutón daloki puć dokonjał? Je snadź wón po rělju horje lězł? To njeńdźeše; přetož najdźeši rěl, kotryž běše na najwyššu amerikansku wěžu stajil, běše hišće wo pol hodźiny dalokosće překrótki. Tu přińdźe Münchhausen na dobry přinad. Ze swojich pućowanjow znaješe turkowsku bunu, kotraž wujadnje spěšnje a do njeskóńcnje wysokosće rosće. Wón sadźi tajke zorno, a hdyž na třeći dźeń za wysoke stwjelco čahaše, pytny zo so buniny wjerśk wjacy njechwaše. Na dobre zbožo lězeše po stwjelcu do wysoka. Čehož běše sej lědy nadźijeć zwěril, bě so stało. Buna bě so ze swojimi rankami kruće do štomow zapletła, kotrež na swětlej kulowatej kupje rosćeachu. Z rozrěčenja z jeje hudźimi zhoni, zo je woprawdźe na měsačku. Hłuboko pod sobu widźeše so na somoćanym bančiku druhi planet himbać. Dokelž běše na nim z dalokowidom Serbski Dom w Budyšinje widźeć, spózna ž toho, zo je tutón planet naša zemja.

Měsačkowi ludźo su po Münchhausenowych powěsćach cyle spodźiwni ludźo: pěši khodźić tam wašnje njeje, ale njeježdźa tehodła z kołom abo tof-tofsmjerdźakom, ale wšitko jěcha na wulkich ptakach. Hłowu nimaja měsačćenjo na ponožku swojeho ćła, ale nošą ju pod pažu. Tehodła do njeje tež tak husto dźěrow a kulow njedóstanu, kaž pola nas; přetož hdyž so tam póčnu ze stólčkami abo piwowymi karaničkami prać, to woni najprjedy hłowy do „šenkwasa" kładu. Runje tak woni hłowu tež położeja při dźěle, při kotrymž je khmanje pod pažu dźeržeć njemóżeja, na přikład při młóćenju, abo hdyž słomu na přatr podawaja abo hnój kidaju.

Runje tak, kaž hłowa, maja tam tež wóči swoje wosebitosće. Te měsačćenjo nimaja pod čołom, kaž my, ale na kónčku nosa. Mikawčkow nad nimi njeje. Hdyž chcedźa spać, wodźeja je z jazykom. Tež žołdk maju tam hinak naprawjeny hač pola nas. Kóždy kusk wosebje do huby tykać, kusać a pózerać, to měsačćanam trjeba njeje. Woni maju do žołdka durička wot prědka. Chcedźa-li jěść, wočinja durička, kaž do żeleznych khachličkow, sunu cyły wobjed nutř, zašlipnu durička zaso a — po wobjedźe su. A tajka pojdźe na cyły měsac dosaha, a tak na měsačku jenoż 12 króć za lěto jědźa. Kermušow a wulkich kolbasow tam njeje (ow jej).

Swoje přepytowanja dokonjawši dyrbješe Münchhausen zazsy na nawrót myslić. Ale ach! — rostlina, po kotrejž běše přilězł, běše w hobrskej suchosći wuskhła a noweho symjenja njeměješe sobu. W tutej nuzy napleće sebi dołhi powjaz ze sykanja, přiwjaza jón za měsačk a suwaše so po nim dele. Ale ženje jene njezbožo same njepřińdźe. Tak bě tež tu. Powjaz hač na zemju dele njedosahny. Hdyž Münchhausen na delnim kónci wisaše, běše hišće 17 mil nad najwyššimi horami. Sto nětko započeć? — wón wotrězny dźěl powjaza, kotryž měješe wyše so, a přiwjaza jón deleka, zlěze po nim hač na kónc, wotrězny zbytny kónc nad sobu a nawjaza zasy swoju dróhu deleka wo nješto mil.

Tak přikrosnowa so Münchhausen skónčnje zasoc na našu zemju. Běše to před Suškec kórcmu na Židowje, hdźež swoju nohu prěni raz zasy na nju staji. Wobydlerjo dże wopředka rozčěkachu, tola bórzy so ze žadnym pućowarjom spřećelichu a na jeho — wěrne powěsće posluchachu.

S. H. 1905. J. N. (?)

Wuzhódanja tydźeńskich hódańčkow.

1. ryba, 2. zyba, 3. dyba, 4. syła, 5. cyba, 6. cywa, 7. zyma, 8. myra. Přetož 1. je živa we wodźe, 2. we powětře, 3. je khorosć w šiji, 4. je črjóda, 5. je promje wlosow, 6. je serbske słowo za špule, 7. je kralowna ludu, a 8. je dar tŕoch kralow.

Hospodařski kućik

Wo kormjenju swini

Dawaj, je-li možno, wob dźeń 4 abo 5 króć, tola jenož telko na kóždy raz, zo swinjo kóždu picu rady bjerje a jě. Wokisnyć pica ženje w korće njesmě, hewak skazy sebi skoćo žołdk a čerpi na mjehkosć a khiprosć kosći. Je-li pak korto wokisło, štož z nosom čujemy, dyrbi so znajmjeńša kóždy tydźeń raz z kalkowej wodu wubělić. Přećiwo kiprosći kosćow pomha najlěpje tołčena kosćina a ma so tajkeje kóždemu proseću za dźeń 8—10 gramow do picy dawać. Z přiběranjom strowoty w kosćach je tež skoćo hewak strowše a přiběra na wšěm. Nimamy-li kosćiny, móžemy na jeje měsće wumokany drjewjany popjeł dawać. Zcyła pak mamy na to hladać, zo pica skoćeću słodźi a tehodla njeje wopaki, hdyž so priska sele sobu dawa. Też dyrbja słodnosće dla běrny přeco a kóždy dźeń čerstwje warjene abo parjene a tłóčene być.

Wopaki je, hdyž pica z přidawanjom syrowatki židnimy, dokelž ma swinjo wot přirody nakhilnosć k nahlemu žranju a je-li pica židka, wostanje překusanje a naslěnjenje picy cyle na bok. To pak je ze škodu za picu, dokelž hakle přez drobne rozkusanje a naslěnjenje wužitny bywa. Woda, syrowatka a kisałe mloko dyrbi so před picowanjom we wosebitym sudohju podawać. Krupicy (šrót), njech je, wot čehóž chcedźa, njesmědźa jara drobne być a dyrbja so suche dawać; wě so dyrbi so skoćo hižo wot młodźe jěsć wućić, hewak potom njecha. Dnž drje je za teho najkhmanšo, kotryž je sam kubluje. Přez mokanje, warjenje a parjenje zadźěwa so dospołnemu wuživanju krupicow, byrnje też z tym docpěli, zo skoćo tajkich wjacy přiwozmje hač syrych. Cyłe zorna móža a dyrbja so dawać ječne, hrochowe, buny a maje, a to tež suche abo jenož cyle mało namočene a rědko sypane. Potom swinje jene po drubim zběraja, na dróhne kusaja a derje nasłenja. Tola słuša tajkemu picowanju družina swini, kotraž hišće čelesno přez kubłanje tak přetworjene nima, zo móže woprawdźe hišće kusać. Su tola přez njewustate kubłanje družiny nastałe, kotrež hišće jenož židku picu laptaja; pola tych wě so cyłe zorna njewužite zaso cyłe woteńdu. Tam pak, hdyž drobne rozkusanje wobkedźbujemy, su cyłe zorna najlěpša pica.

Zo by skoćo cyłe zorna jědło a kusało, dyrbi so hižo wot 4. tydźenja temu přiwućić. Štóž potajkim starše swinjo kupi, dyrbi jemu, njecha-li kusać, židku picu dawać, dokelž wone kusanje wjacy njenawuknje, a nawopak, štóž widźi, zo kupjene swinjo njelapta, tón njech ze suchim picowanjom spyta; přetož je tola móžno, zo je skoćo tak nawućene. Za plahowny skót je dawanje sucheho přeco najlěpše, dokelž strowota a moc žołdka najlěpje podpjera. Čim dale smy z kormjenjom přišli, čim wjacy móžemy škrobowych kormjeńkow, kaž běrny, maje atd., dawać, dokelž ma swinjo rady tu samotnosć, zo škrob do tuka přewobroća. Ale też to ma swoje mjezy.

Někotři činja tu wopačnosć, zo běrny a krupicy přezabe dawaja. Z tym zdźerža drje pjenjezy za přikupne cyrohizny w móšni, ale rozmjetaja tež na swoju škodu mnoho běrnow bjez wužitka. Dawaš-li běrny přezabe, móžeš widźeć, zo so njewužitne we hnoju namakaja, a to čim hóle, čim mjenje su čerstwje warjene a tłóčene. Přenje kormjeńki su wosuch ze zeńskich worjechow (Erdnußkuchen) a mjasowa muka (Fleischmehl). Ani to ani tamne pak njesmě so warić a parić, ale dyrbi suche dawane być.

Štož słodnosć mjasa nastupa, njemóže so zapřeć, zo su mloko a mlokowe zbytki najpřihódniše ke kormjenju. Potom přińdźe ječmjeń, hroch a wows; to dawa rjany połć a miehke mjaso, a to hohače, je-li so majs přidawał. Přewjele běrnow dawane čini hribikojte, niesłódne a jara njespore mjaso, wono so jara zwari. Přewjele mjasoweje muki a laneho wosucha činitej niesłódne mjaso. Po dawanju přewjele bunow je mjaso a połć wodźany a zhubi wjele při naselenju a warjenju. Dawaj pak, štož cheeš, přeco je wunošk sucheho dawanja lěpši baš židkeho.

Dale mamy też našu kedźbnosć wobroćić na wšelake powšitkowne nahlady wo kormjenju swini. Cyle wopačne su mjenujcy měnjenja, zo swinjo ke kormjenju wjele wody trjeba. Zo by so wuwalało, popřejemy swinjeću prawie wulku lužu. Ale štó jo tam hdy žłokać widźił? Móže być, zo čini, kaž by pił. Ale jenož tak čini. To wuči nas, zo swinjaca natura na žłokanje naložena njeje a tehodla njesmědmy jo z dawanjom židkeje picy nawućić. Štóž so přewinje a přeńdźe wot dawanja židkeho k dawanju sucheho a po móžnosći (z wuwzaćom běrnow) syreho, tón docpěje dobru kormitosć a přinoša k temu, zo swinje docyła přećiwo khorosćam krućiše bywaja. Nimo toho zalutuješ też pjenjezy za přikupnu picu, kotraž so při židkim dawanju njewužitna w hnoju namaka.

Rozwučowace drobnosće

Dub znjese so čežko z druhim štomom, najradšo pak z bukom a tam a sem z khójnu. — Do dubow sadźeja nětko rad šmrjeki, kotrež pod dubom šwarnje rostu a jako žerdki so derje trjebać hodźa. Dub, wot šmrjekow hnaty, ma rjane, rune čełko bjez sukow.

Palenc z čornych (tuchońskich) jahodow, kajkiž je dobry přę čećenje, wosebje też dźěćom: 3 litry jahodow a liter wody wař kruće poł hodźiny dołho, na to přecydź jušku, do tuteje 1 punt cokora, nětko nalikow a cymta a daj hišće nětko so zawarić. Přestudźeny extrakt lij do blešow, na kóždu nětko ruma (abo konjaka) a staj do khłódneje piwnicy. Za tři njedźele je k piću khmane a khowa so cyle lěto, hdyž je bleša kruće zatykana.

Na wóčko ćerpi najbóle mjez domjacym skotom kóń. Winy woslepjenja su tute: 1. Rjebłki su wysoke a padaja z nich kochty do wóčka, hdźež so zakolu. 2. smjerd, kiž z amonijakom w konjeńcu nastawa. 3. rubanje z krudom na hlowu, při čimž šmic často wóčko rani. 4. kože po bokach (Scheueleder), kotrež konja, kiž hewak do bokow hlada, pohonjeja, zo woći před so złožuje a tak sebi je skazy. Kože po boku su dračowanje konjow a měle so skěrje a lěpje znhnać.

Hdyž konje linaja, móža so snadnje zazymnić. Wěźe nahły překhod z jeneje picy druheje ma so wobeńć, kóń so pilnje česać a so jemu bóle lohka přez dawać. Je-li so linanje zahaći, dźerž konja w čopłym a dawaj naparjenu ječny šrót, lenowy wosuch a něšto sele do picy. Też morchej čini konjej derje. W naléću dyrbiš přeco konjej deki na khribjet činuć, prjedy hač z hródže stupi, zo sebi khřiž njezazymni.

Hospodařski rozhlad

Sobotu 13. junija 1936.

Wčerawše kursy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,495	100 čěskosł. krónow	10,255
100 šwajc. frankow	80.22	100 franc. frankow	16,35

Barlinska kursa 12. junija 1936. Wuwicže kursow na akcijowych wikach běše wćzera popuschćoważe. Najskerje je bankowska klientela dźiwajo na wurjadnu kursowu wyšokosć we zwojich dispozicijach zdźerżliwišća. Wobjebje drje też tohodła, dokelž so zjawnosćej žiwišćo a bóle kritisaj z wumicjom dividendowych hódnostkow saběra. Na wulke wotpschedawanja je strony publika pak so njedźiwasche. Bursowy wobrhod z pomołanja pak dźiwajo na njedostatk dla wobdźělenja privatneho kapitala wotpschedawasche, schtož pschi njedostatku kupowe k wodrjebjenjam kursow wjedźeše. Też na rentowych wikach kursy popuschćachu.

Barlinske žitne wulkowiki. Swužitkowanske móžnosće wschěch na wiki pschihadźajcych twarow su wschelakore. Sa wowsy a jećmjeń z pjowanskim sameram je pschi nětčišnich płaćišnach jenoż mały zajim, dokelž k starym wobstatkam hischće twory na wiki pschihadźeja, kotrež su płaćišny hódnische. Pschetrjebario su też nimale sastarani. Napraschowanje za pjowanskej pschenicu njemóže so spokojić, a też sa wumělowanske sameny njeje so wotedaća pschenicy a rožki powjetschiše. Najwjetschi dźěl płatych po'ićejnjow młyny w provinzy pokupuja a na hłownych wikach też pschi pschisiwolenju wjetschich pschitrakow pschi njedostatku materiala lědy k kupowanju dóńdźe. Na mukowych wikach je posticzenja pschenicznje muki dosahaje. Rjaneje muki pak je njedostatk.

Wjećera płaćejske w Barlinje zrutnaf

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna	Najwyšša płaćizna	Wuhrabny wuplod	Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna	Najwyšša płaćizna	Wuhrabny wuplod
		pf.	pf.	pf.			pf.	pf.	pf.
Roby (Buny)	punt	—	—	—	Solotej	keršk	—	5	—
Hroch	»	—	—	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	30	40	—	Kosćadło	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerit	štuka	—	—	—
Kórki (žonon.)	»	—	—	—	Selerij	punt	20	30	—
Sydrojty kał	štuka	10	50	—	Łoboda	»	—	15	—
Bětr kał	punt	—	25	—	Rapunelki	»	—	60	—
Cefwjeny kał	»	—	28	—	Tomaty	»	—	—	50
Wirsingowy kał	»	—	25	—	Cybla	»	—	14	20
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	35	80	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Khrěn	»	70	80	—
Kolrabi (młod.)	št.	8	12	—	Champignony	litr	—	40	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—	Cerstwe hriby	litr	25	70	—
Karoty	walćk	—	15	—	Sušene hriby	litr	50	80	—
Karoty	punt	—	—	—	Dobre jabłuka	punt	35	45	60
Korjeń pětržyłki	»	—	20	—	Jabłuka k warj.	»	15	20	—
Porej	»	—	20	—	Dobre krušwy	»	—	—	—
Radiski	walćk	—	10	—	Krušwy k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	—	15	—	Wišnje	»	35	40	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—	Brěskl	»	—	—	—
Čefwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	—
Kulrěpa	»	—	—	—	Kózlata	»	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

13. junija 1936 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1 80	2,20
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźene běrny	1 kg		0,10
Raja	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połě	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,2
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wćelne płaćizny w Budyšinje.

13. junija 1936.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,25
Pšenca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, nałětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8.85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,30
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,60	3,80
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,80	3,00
Běrny, žołte	50 kg	3,10	3,30
Syno	50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	1,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	1,70
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,08
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	31,30
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24.45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy		2,00	2,80
Prosata 845 štuk	1 štk.	14,00	25,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow.
(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaćizny rěznego skotu na Barliuskich skótnych wikach.

12. junija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 106.

Połnomiasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 158

Połnomiasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomiasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Spatne	—

Jałowicy a kruwy: 723.

Połnomiasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomiasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	20—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1835

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	70—75
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62—68
Spatne (3.)	52—60

Wowcy: 7407.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	40—43
Starše wukormjene (6.)	36—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	27—35

Swinje: 9548.

Połnomiasne, wos. rasow a jich křiženi., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Spatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 6.	11. 6.		12. 6.	11. 6.
Pšenca	220,0	219,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	módre łuniny	17,5-20,0	17,5-20,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	29,0-31,5	29,0-31,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kuknica	—	—	rapsowosušk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,60
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana sloma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	—	—

Płaćizna za pšencu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 137 — Budyšin — Póndźelu 15. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Šulska łódź „Horst Wessel" so wukřćiła

Druha płachtata šulska łódź wójnskeho namórnistwa „Horst Wessel" je so žobotu dopołdnja w Hamburgskim pśistawje w pśisutnosći wjednika a nimskeho kanclera wukśiśiła.

W Blohm a Vožej łódźetwarjeńi w Hamburgu je so někotre gótowiłke łódź šulskeje łódże „Gorch Fock" dotwariła. Nowa łódź pak je hišće wjetšeho a wójerskiśišeho ja6 prénja łódź. **Nowa łódź je pśichitkana łódź nimskeho twarjenja płachtatych łódźow, kiž bu tež w cźasu parnych a motorowych łódźow njeje sanjechało.**

Wjednikowy namórnik, nimški minister Rudolf Heß, měješe łkśiwjenśku rěc, w kótrejž rozjasni, so wobe šulskej łódźi nałcheho wójnskeho namórnistwa mjenje mužow nošetej. Gorch Fock a Horst Wessel běchtaj wojowarjej a pśinjerjej ßobom, **kótajž** swoje žiwjenje wostajiłschtaj za ideju, kiž Nimška rěka.

Nošerjo marksistiskeje revolucije Horsta Wesela zastśělichu, **wón pak bu symbolska postawa nimskeje revolucije, bu njenaprošnyny pominał za nimških revoluzionarow. Nowa łódź njech tuto njeśmjertne mjeno pśiches morja noše.** Horsta Wesselowy duch pak napjelń wšitkich k prawemu kameradstwu, dopjelnjenju winowatosćow, jednorosći, słuženju a poddaću za Nimšku. Wjednikowy namóstnik da swojeje łkśiwjeńskeje rěcźi wuklinczeć do hłowy na wjednika, kótryž pola žywoł luda mózny wothłós namaka.

Potom mach morwehe rjeka, knjeni Margareta Wesselowa, łódźi se słowami „Krćiju tebje Horst Wessel!" mjeno da. Wutrjel wosnamjeni wokomik łódźineho wujeda a pod spěwom pěsnjerja nimskeje revolucije je łódź spěšnišco a spěšnišco sbožownje do wody puščeźi.

*

Nowa šulska łódź „Horst Wessel" budźe swjetśena w domjacych wodach jěździć. Wona słuži k wuwuczenju dorosta morjakow we wójnskim namórnistwje. Łódźina dołhosć wuczinja 81 metrow, ſ prědkowym łonzom 90 metrow, na najšěršerim městnje je łódź 12 metrow šěrokа. Łódź 5 metrow hłuboko we wodze pluwa a ma tśi śeśežory, kótrejž něhdźe 45 metrow nad wodu ßahaju. Na łódźi na něhdźe 200 cźłakanzow namórnistwa městna. Nimo teho śmeje łódź stajnu wobßadku 9 offizierow, 13 feldweblow, 26 podoffizierow a něhdźe 30 muži.

Francowske nowiny wo 40hodźinskim dźěłowym tydźenju

Kaž je znate, je franzowska komora pjatk sakoń wo 40-hodźinskim dźěłowym tydźenju pśihijała. Parišśe nowiny něto wo móznym wusmitkowanju tuteho sakonja pišaju. „Echo de Paris" dopomina, so na zwłaszcźe njeje kraj, w kótrymž ßo pśichi wojowanju pśeśeśiwo krizy industrije tajke cźeże nakładuja. Pospyt 40hodźinskeho tydźenja pak njeje nowy. Hoover je spytał, jón w swojim cźasu w Ameriźy pśiwjeseć. To pak ßo jemu njeje poradźiło. Nimo teho ßu Sjednoćene staty źwět ßanje sa ßo, Franzowska pak dyrbi swoje twory do wukraja pśedawaś. Franzowske płaćišny pak ßu w dźenźnišnim cźasu bjeś dwěla najwjetše. Hdyž je rospravjeł w komorje spyta něhdźe 5 prozentow podrożenja tworow we wulkowikowarstwje a 5 prozentow w drobnowikowarstwje woczakował, jenu nowiny „Écho de Paris" napiśeceo pišaju, so wopraudźe **podrożenje** wo 10 hač 18 prozent dośaha.

Nowiny „Journée Industrielle" žeby tohorunja mysla, so ßo pomery we wopraudźitosći hinak wuwiju, hač je to rospravjeł w komorje rośetajał. Pišaju, so **podrożenje** franzowskich tworow k nowym franzowskim stam powjeduje, schtož k tomu powjeduje, so ßo wschelake wiki franzowskemu wuwoseju słuźba. Wšitke dźěła na śiśowanje stata ßo podróża. S teho wukhadźa, so maju ßo dawki powjetšiśiś a słónźnje franzowsku dźěłaćerjo wjetšne wudawki ponjesu. **Puśej, kiž je Franzowska naituplla, powjedźe ke kreditowej inflaziji a słónźnje k powšitkownej inflaziji.**

W nowinach „Journal" marksistiski sapóstlanz pišeše, so sawjedźenje 40hodźinskeho tydźenja do śmera dźenźnišcheho hospodarskeho wuwicja ßuśuna. Nimo teho je wono też logiske, pśetoż k cźemu dha ßu wulke postupy w techniźy, hdyž ßo ſ nimi njedyrbjała próza cłowjekowe wołoźe. W tych samych nowinach pak ßo na druhim městnje napiśeceiwona myśl sastupuje, hdyž ßo pišeše, so je lepje, so njech intodźi ludźo kaž dotal wóßom hodźin dźěłaju a **ja** to njech ßo starišim dźěłaćerjam wołoženja pśihiśwoła.

Też belgiscy dźěłaćerjo 40 hodźinski dźěłowy tydźeń žadaju

Snutkowne poměry w Belgiskej ßo pśichwótśuja. W Antwerpenskim pśistawje dźěłaćerjo pśeśeśo hišće strajkuja. Dokeľ bo pśistawa a na dwórnišcźa wjazy mało njepśichwótśuja, dyrbja někotre fabriki pśestaś dźěłaś. We wšěch kónzach belgiskeho kraja ßo poćina hibaś. W krjeźišćach industrije ßo wšchudże ruka komunistow pokazuje. Strajkowe hibanje ßo zwłaszcźe **strajkowemu** hibanju w Franzowskej dopołnje runa. Tak někto też belgiscy strajkowaju 40hodźinski dźěłowy tydźeń žadaju. Pospyt, strajk na wulku statnu brónjowu fabriku w Herstalu po franzowskim pśikładze rośśěrić, žandarstwo njeje dało pśeśewjeść.

W Belgiskej so nowe kněžerstwo wutworiło

Belgiski kral Leopold běše prjedawšemu ministerskemu presidentej van Zeelandej wospjet porucził, so by nowe knježerstwo sestajał. Hdyž běše ministerski president dotychmydla pśichodnych łobudźeławcow w swonkownym ministerstwje pśichijał, nowinarjam słdźi, so je nowy kabinett tak derje kaž hotowy.

Na liśinje ministrow stoja hłedowace wołoby: **van Zeeland**, ministerski president (kiž njeje ſ parlamenta), městopresident a minister za sjawnu strowotu: **Vandervelde** (socialist); swonkowny minister **Spaak** (socialist); snutkowny minister: **Schryver** (katolik); justizny minister: **Devesse** (liberalny); finanzny minister: **Merlot** (socialist); pólski minister: **Boucherу** (socialist); minister za sjawne dźěła: **de Man** (socialist); hospodarski minister: **van Isacker** (katolik); dźělowy minister: **Delattre** (socialist); kolonialny minister **Rubbens** (katolik); minister za wobchad: **Dierse** (liberalny); minister za krajne sakitanje: general **Denit** (kiž njeje ſ parlamenta).

Do noweho belgiskeho knježerstwa słuscheja potajkim: schěsć socialistow, pjeć katolikow (ſ van Zeelandom, kiž pak njeje žobustaw katolskeje strony), tśi liberalni a jedyn general. Dźewjeć ministrow je hižo dotalnemu knježerstwu pśichłuschało. Wobhadźenje ministerstwa za wobchad hišće njeje zyle wóśe, dokeľ Dierse hišće njeje pśichrajił. Jeli so wón ministerstwo wotpokaśa, liberalny Jaspar ministerstwo za wobchad pśewozmje.

Nimski sjězd NS-kulturneje wołady ßo wotewrił.

Nimski sjězd NS-kulturneje wołady ßo wot 14. hač do 19. junija w Mnichowje wotmětwa. Sjězd je ßo žobotu wjeczor w kongresnej sali Nimskeho muzeja ßwjatoczńe wotewrił. Zupny nawjednik statny minister Adolf Wagner a nimskostatny nawjednik wyschi śi mějśansosta Fiehler wobdźělnikow powitaschtaj. Hamtaš NS-kulturneje wołady dr. Walter Stang wo nastaću, wuwiću, samerach a nadawkach NS-kulturneje wołady rěcźeše.

Dr. Schacht wo němskej hospodarskej politicy

Gouverneur juhoßłowjanskeje narodneje banki dr. Rasosavljević je pjatk wjeczor k cźesći presidenta němskostatneje banki dr. Schachta wjeczer wuhotował, na kótrejž ßo też wikowanjski minister dr. Vrbanić, finanzny minister Letica, němski wupósłanz ſ Heeren, nawjednik krajneje skupiny nazionalsozialistiskeje strony Neuhausen a wjednicze wołoby Beogradskeho hospodarskeho žiwjenja wobdźělichu.

Dr. Radosavljević w žwojej rěcźi wjeśele nad wopytom presidenta němskostatneje banki wupraji a rjekny, **so Juhoßłowjanska najwjetšim wažnosću na wuwicje juhoßłowjansko-němskich wikowanskich pozcźahow kładze.** Gouverneur roskoši, so je juhoßłowjanske ludowe hospodarstwo wołoběe ratarskeho rasu a so ßo ſ němskim ludowym hospodarstwom, kiž je bóle industrialne, derje wudopołnja. Hospodarske swiski ßo k spokojenju na woběmaj stronomaj pśichoźo žyłnišcho wuwiwaju.

President němskostatneje banki **dr. Schacht** w žwojej wotmołwje praji, so dyrbi tworjace dźěło pilnych ludow na pśenim městnje wschitkich hospodarskich pozcźahow stejeć. **Pjenježny a kapitalowy wobchad ma ßo po narodnohospodarskich potrjebach ludow słožowaś a nic naopak. To je to zyle nowe, schtož w Němskej nazionalsozialistiska hospodarsku politiku mjenujemy.** Tuto spóńaće cźesći potrjeby žiwjenja pola žwojeho luda a pyta druhich ludow a na to nowu hospodarsku a kapitalowu politiku natwarja. Ludy, kiž młodostnje sacźuwaju, ßo wo nowe formy žiwjenja też w žwětowym hospodarstwje bědźa.

Dr. Schacht je so z Beograda do Athena podał

Hdyž běsche dwaj dnjej w Beogradze pśebywał, je ßo president němskostatneje banki dr. Schacht žobotu w letadle do grichiskeho hłowneho města Athena podał. W Juhoßłowjanskej běsche ßo dr. Schacht ſ rjadom juhoßłowjanskeje króny pśenjeje rjadownje wusnamjenił.

Dr. Schacht pola grichiskeho krala.

Dwadnjowy wopyt presidenta němskostatneje banki dr. Schachta w grichiskim hłownym měsće je ßo k wschostronskemu spokojenju wotměł. Njedźelu dopołdnja je ßo dr. Schacht ſ gowerneurom a nawjednistwom grichiskeje narodneje banki dźeše rozrěčowak. Rozrěčowanje mjes druhim wožiwjenju nětčišcheho samjenjowanja tworow słuśeśche.

Sobotu wjeczor běsche powitańka hoscźina pola prjedawšcheho swonkowneho ministra Maxima. Njedźelu dopołdnja němski sastupjeł Pištor ßa dr. Schachta ßnědanje wuhotowa. Pśichi ßnědanju ßo też ministerski president Metaxas, hospodarski a finanzny minister a wjednistke wołoby sjawneho žiwjenja wobdźělichu. Njedźelu wjeczor gouverneur notoweje banki k cźesći dr. Schachta wjeczer wuhotowa. Grichiski kral Jurij je presidentej němskostatneje banki dr. Schachtej wulkoćišćej Jurjoweho rjada spožcźił.

W běhu njedźele je kral Jurij dr. Schachta šhromadnje ſ němskim sastupjerjom Pištorom w audienzu pśichijał.

Nowy krwawny njeskutk w Gdańsku

W domje žwj. Josefa běsche ßo wotnoška němskonazionalneje ludoweje strony snutskownego města k šhromadźišnje sešcźa. Na šhromadźišnje we wjetšim rozměrje k nałžlnoscźam dońdźe. Někotři wobdźělnicy ßo je wschěmi możnymi wězami bijachu. Někotre wołoby ßo ſ dźěła hětko cźeźko sranichu. Města liczba sranjenych hišće njeje znata. W khorownjach w tu khwilu hišćeze wózkom wołobow pśechowywa. Jedyn sranjeny, SA-muž Günther Deslowski, kotrehož běchu do hłowy kłóli a też hewak hišćeze sranili, je na tuto sranjenja wumrěł. Policija ßa krótki cźaš měr a porjad wobnowi.

Wustajeńca „Wojowanje přećiwo rakej" so w Budyšinje wotewrěła

Sobotu pschipoldnju w 12 hodźinach je žo w pschednoschkowej sali Budyšskeho měschćanskeho muzeja pschewoźna wustajeńca Němskeho hygieniskeho muzeja w Drježdźanach wotewrěła. K wotewrjenju běše žo wulka fyka pschesrosčenych hosći a sastupjerjow stronowych wotrjadow a druhich sjednoczenstwow sešchła.

Wyschši měschćanosta dr. Opitz w žiwojich powitańskich słowach žiwoje wjeselše wuprají, so žuny wustajeńcu do Budyšina dostali, a wupraji Němskemu hygieniskemu muzeju sa to dźak. Runje tak žo wón wschitkim džakowaschе, kotříž žu wustajeńcu pomhali pschiwjesć. Wustajeńca pak žebi tež zasłužuji, so žo žiwlnje podpjera, wschako je jeje jenički smysł a samer, wojowacy pschećiwo khorosćam. Wyschši měschćanosta pschiwitowa wo sameře tute wustajeńcy, kiž wojowanju pschećiwo rakowej khorosći žiwi, so ma lud powučeć wo khorosći a tak pschećiwo njej wojowacy. Wustajeńcy pak pschejesche, so by polny wuspěch měła, so by ju wobydlerstwo Budyšina a wokolny prawje bohacje wopytało. Samer wustajeńcy je, žiwjacu ludowemu powuczenju a ludowej mozy. Wyschši měschćanosta stónci žiwoju powitańsku narěc se spominanjom na wjednika, na kotrehož shromadženi sličkróćnu hłamu wunjesechu.

Wotewrjeńske słowo porěča dr. Starck w mjenje wokrjesneho nawjednistwa za ludowu strowotu a spomožerstwo, w mjenje lěkarskeho swjaska a wokrjesneho sjednoczenstwa němskeje lěkarskeje komory. Potom na žadanje nazionalsozializma pokaza, so ma žo dóńcź k strowym cłowjekam a strowemu ludej. So je Lingner Němski hygieniski muzej załožił, za to ma jemu němski lud džakny pomnik w žiwoji wutrobje stajić. Djenža maju lěkarjo za žiwoju najwjetšchu winowatosć, so ludej srosumjene za hajenje strowoty pořědkuja. W djenžnišchim czasu słowo „lěkar a strowosć" programm wosnamjenja, pschi kotrymž žo wožebje na pschichod džiwa na absolutnu (dospołnu) strowosć. Samer němskeho lěkarstwa je, so žo tež pohledni khory wustrowi, pschi czimž žo lěkarska wědomosć hacź do pohledneho do žiwjoły stajі. Djenža móže žo tuto dźěło jako wužiwu wobhładowacź, kiž pospěchcho k žnjam dowjedże.

Potom měješe nawjednik Budyšskeje měschćanskeje khorownje profesor dr. Heß wotewrjenišći pschednoschk, w kotrymž žo ź rakowej khorosću zaběrasche a smysł a samer wustajeńcy krótko roskoži. Na spočatku žiwojich roskoženjow rěčnik wusdźěhny, so žo wědźenje wo herbstkim pschenjesenju khorosćow njeznamje na žane sakowke wědźenje wobmjesowacź. Ludej dyrbi žo w tutym nastupanju srosumjenje pschinjesć. Pschednoschcer pokaza, so najbórsche njeżu epidemije a wichory, kiž dołhe ryady rowow sawostaja, ale najbórsche žu pomale a khronisce khorosće, do kotrychž wožebje dźensnje, žuchosćina, rak, wutrobina khorosć a rakowe khorosće wožebje w starschich létach žłuschena. Wumrěcza na raka pak žu jenož po dźesaću pschiběrate, wěste pschiběranje je žo jenož pola płuzoweho raka swěsćiło. Tute žu wožebje wot léta 1900 pschiběrate a we wschelakich krajinach jara wschelako.

Rakowe khorosće žłuschaja do khorosćow sacźeklisnow, kotrež žo do lohich a cźežkich sacźeklisnow roskładuja. Najhłubsha pschicźina nastacźa rakowych khorosćow pak je tež dźenża hischcze potajnstwo kaž w prjedawschich cźasach. Rak pak njeje natykliwa khorosć. Dołhotraiace stutkowanje sacźischcźow na cźeło samóże raka wustutkowacź. Ale jenož pořědko móże swonkowne cźełne franjenje k rakej dowjesć. Rakowa khorosć móże kóždeho cłowjeka a kóżdy organ nadpadnyć. Lěkarjo pytaju hischcze za wěstej macźinu, kotraž ględ na někajke waschnje nastacze rakoweje khorosće wusłutkuje.

Pschi lěkowanju rakowych khorosćow je najwažnjše, so žo khorosć ź cźasom spóznaje. Tu je domjazy lěkar wo-ńoba, kiž móże wjele dobreho wusłutkowacź. Na kóżdy pad pak ma so sacźišnyć rada lajkow a sapschimowanje ludźi, kotříž njejsu lěkarjo. Lěkowanje kóżdeje spóznateje rakowe khorosće žo ź chirurgiskim sapschimnjenjom sapoczina.

Skónczuje profesor dr. Heß hischcze někotre pokiwy poda, kak móże žo rakowej khorosći sadźewacź. Tu žłuscha polschmjenje powschitkowneho strowotneho stawa, rosumne bladanje strowosće, ź czimž žo zbyt organiśmus hacź do wyšokeje staroby kruty dźerži, rosumne sežiwjenje. Pschednoschcer pschejesche, so by wustajeńca jenož jene łžpschne měła, so mjes wobydlerstwom powuczuju skutkuje a strachowanje a bojosć psched rakom njenacźini.

Po dźakowych słowach dr. Starcka žo pschewod po wustajeńcy sapocza, kiž profesor dr. Heß nawjedowasche.

Wustajeńca je wschědnje wot dopoldnja w 10 hacź do 8 hodźin wjecźor wotewrjena, žrjedu a schtwórtk popołdnju wot 4 hodźin jenoż za žony, na wschěch druhich dnjach za žony a mužow. Lěkarske wjedźenje pšches wustajeńcu wotměwa žo kóżdy dźeń wot ½5 do ½7 hodźin, niedźelu w 11 hodźinach dopoldnja. Na dnjach za žony, potajkim žrjedu a schtwórtk, w 4 a w 6 hodźinach lěkař po wustajeńcy wodźi.

Pomnik za padnjenych w kolonijach so w Budyšinje poswjećił

Sekkanje nětkuschich kolonialnych wojakow.

Nětkuschi kolonialni a orientišy wojacy, kaž tež wschě kolonialni Němcy zyseje Sakskeje sjednoczu žo sobotu a njedźelu w Budyšinje, k towaršschemu sekkanju, pschi kotrymž žo pomnik za w kolonijach padnjenych wožwjeczi. Se wschěch dźelow Sakskeje běchu žo towaršschojo sešchli, so lubchu na léta spominali, kotrež shromadnje w dalokich němskich kolonijach wojowachu. Sobotu bě postrowjenišći wjecźor w „Krónje", na kotrymž sastupjeř sakskeho wjednika, wyschkowny leutnant Wömken ź Barlina, rěcźesche a na wusnam kolonijow sa stat spominasche. Dale wjednik Budyšskeho sjednoczenstwa Jakisch wschěch sjednjenych towaršchow postrowi. Swjatočnje je so niedźelu na Parkłej dróhy nad starej Drježdźanskej dróbu pomnik sa wschěch w kolonijach padnjenych poswjeći. Wjele ludu bě žo sešchło, so by pschi tutym žwjatočnym akcźe žo wobdźěliło. Wójsko běsche cźełnu kompaniju wupóslało. Wschě wobdźěle strony běchu sastupjene, wožebje pak napadnychu pyschne uniformy nětkuschich kolonialnych wojakow. S čerkluschom žo žwiatočnoścą wotewri. Knjes farař Schneider spominasche w žwojej poswjećazej rěcźi na morwych towaršchow, kotříž dalóko sa morjom wotpočuja. S wulkimi cźežemi pschi najcźežšich wobstejnosćach žu žwoju wótrcźinsku winowatosć dopjelnili. Pschi žwukach spěwa wo dobrym towaršchu žo pomnik wotkry. W mjenje wójska wyschk Folttmann wénz pschi pomniku położiwschi, pokasa na to, so mózemy lětša sašo prěni raz naschim padnjenym rjekam do jich wojerskich wócźkow pohladacź, dyž je nam wjednik wojerišku runoprawnosć wrócźił. Wulka liczba druhich žwjatkow tehorunja wénz pschi pomniku pokoji. S narodnymaj hymnomaj žo žwjatočnosć stónczi. Temu žo pokhod po Budyšinje pschisamknu.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 13. junija 1936.

Narodźenja: 10. 6. Pawołej Waltarjej Grabowskemu, wobthodnemu puczowazemu, žiwoka. — 11. 6. Pawołej Richardej Kunaschkej, murjej, žyn. — 12. 6. Dr. phil. Arnoschtej Gustawej Wolfej, studijnemu radźe, žyn.

Wumrěli žu: 12. 6. August Gotthard, invalidny rentnar, 75 lět. — Maks Kurt Jurak, herz, 36 lět. — Emma Klampflowa rodź. Bannertez, mandźelska wojnarja we Wulkich Dębžezach, 29 lět.

Swěrowali žu žo: 13. 6. Willy Jurij Noch, kublowy sarjadnik w Kincźu pola Kamjenza a Marja Lisbeta Lodnez, hospoza w Budyšinje. — Bjarnat Jan Domschka, schofer w Budyšinje a Frieda Fanny Elsa Bielangez, direktriza w Drježdźanach. — Waltar Jurij Siebenschuh, wobthodny wjednik w Bytomju a Charlotta Hildegarta Rostez, modistka w Budyšinje. — Franz Richard Böhm, żelezniski sekretar na wotp. a Hana Marta dźěl. Sambalowa rodź. Kerkez, fabrikska dźěłaczejka, wobaj w Budyšinje.

Nowa wukubłańska łódź „Horst Wessel" žo na morje puschczi.

„Horst Wessel" nowa plachtata schulska łódź wójnskeho łódźstwa po wukhóńczenju do wody jědże. (Scherl, M)

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přel. K. A. Fiedlef.

35] (Pokračowanje.)

Nócna mrokota dobywaše so přez wokna Mařcyneje jstwy a wona myšleše na swěcu. Mjelčo stany, kročeše z lohka k pjecakej a přimny za swěčnik, kotryž na kopje steješe. „Žiwjenje zbudźowaca swěca, wutuŋ mi hrube skutki bjezbóžnych rukow!" Njesprócniwje hibaštej so nětko Mařcynej wjećiwej rucy. Durje běše wotewrila a móżeše přez nje swój wróćopuć nastupić. Bórzy bě w tym wohidnym jastwje lónco šćěpkow nakładżenych a domjaca nadoba na nje nakopjena, zo hač nimale do wjefcha dosahaše. Nětko bu swěca swojej cyrobje blizko přinjesena; płomješko, kotrež so wo swoje žiwjeńcko bědźeše, sapotaše horje, rosćeše, hrabaše praskotajo wokoło sebje, postupowaše hač k wjerchej a rozšěrješe horcotu a zadušaty kad. Mařka zhladowaše prosće do płomjenja. Někajka hroza ju zapřija; skoro budźiše sebi přała, zo so to stało njeby. Tuž pomysli hłuboko tyšena na hłód, hańbu a Siegmunda a mjelčicy kročeše ze jstwy won na dołhu khódbu.

„Moje jastwo leži daloko wot tamnych jstwow; wono je straźnikej, w tu khwilu město přećahowacemu, a přehonjerjej, na měšćanskej muri stejacemu, potajene, wóčku njepřećela, mjez kotrymž mój luby přebywa, pak přiwobroćene. Hladajtaj so, Luthero a Reinhardo! Snano su Husytojo swětlinu hižo wuhladali a dobudu za mało hodźinow Khoćebuzske murje! Tola što budźe ze mnje? Dele, dele! wšak znaju hóstny dom, hdźež so mi Leviowa lubosć směwa."

Hišće raz so wona za jasnje sapacym płomjenjom wohladny a pospytowaše potom nabožne durje wotewrić, kotrež do dwora dele wjedźechu. Te běchu zamknjene. Jej so nimale zecny, jako tež druhe durje zamknjene namaka. Hišće jene běchu zbytkne; wona so k nim khabłaše a pytaše je wotewrić; jejne wobličo wobłědny, stawy jej służbu zapowědźichu, wona so hromadu zwjeze, přetož nětko widźeše so jata — sama z tym zatrašnym njepřećelom, kotrehož bě jejna ruka do žiwjenja zbudźiła. Tola bórzy zaso poskoči, zo by spytała woheń hašeć. To bě podarmo. Jstwa steješe w jasnych płomjenjach, a hižo běchu wone suche hrjady khódby zapřijale. W zadwělowanju čerješe Mařka k najdalšim durjam a pytaše je přełamać. Podarmo! Wona z cyłej šiju wo pomoc wołaše: jeno wotzynk jejneho samsneho hłosa jej wotmołwješe. Snano budźiše za nju hišće pomoc była — přetož straźnicy na powjerchu dachu nětko swój hłós słyšeć — njebudźiše tysac-hłósna zatrašna wójnska wołanca před murju zaklinčowała. Husytojo běchu woheń při jeho nastawanju pytnyli a spóznachu tón wokomik jako přihódny k nadběhej. Zaso buchu rěble nastajane; z nowa hrimotachu Siegmundowe mócne wudyry přećiwo znatym wrótkam. Dwě wokni běštej na tej stronje korridora, kotraž bě k Sprjewi přiwobroćena. Jene z njeju storže Mařka a wołaše wo pomoc. Nichtó jej njewotmołwi, nichtó k njej horje njezhladowaše, tež jejny luby nic. Wón wjedźeše, zo běchu jejne durje wotewrjene; wón myšleše ju wumóženu. Płomjo poča hač k jejnymaj nohomaj sapotać a łóješe hižo za wobrubom jejneho šata. Z hrózbu twochny nazad a storže w stysku swojeje wutroby tež to druhe wokno, zo by swoje bjezwuspěšne wo pomoc wołanje wobnowjała. Tola płomjo jej za pjatomaj sledowaše; wona widźeše, zo je zhubjene. Z prošacym hłosom pozbeže rucy k njebjesam: „Knježe, knježe! pomhaj mi, a njespomń na mojej wopancanej rucy! Při wšej mojej hrěšnosći wobroć dóńt swojeho wboheho dźěsa a zdźerž mi žiwjenje! Njech mje Twój jandźel na rukomaj njese a wutorhń mje rozdajacej khłamje zrudneje smjerće!" Z tymi słowami skoči na wobłoženje; jejnej woči pytaštej pódu, ale ju njedocpěštej; přetož hdyž bě tež horka swětło, běše tola delka čemne. Rozsud bu jej přez to wołóženy; jejnej nozy spuščištej wokno, a wona skoči dele do strašneje hłubiny. Přez wójnski holk a ropot zaklinča wutrobu łamacy wukřik, a — wo Mařcy njebě ničo wjacy widźeć.

XX.

Jasne płomjo k njebju horje sapaše; wojowarjo móżachu so při jeho swětle połnje póznać. Sipy šumjachu přez powětr, a wobehnjeni běchu při tym w hubjeńšim postajenju, dokelž w jasnym swětle stejachu. Rěble so z nowa nastajachu, tola podarmo. Sdźiwe włosy česćedostojneho knjeza Jana Khoćebuzskeho namołwjachu ze słowom a přikładom k wutrobitosći, a khrobłosć a rozhladnosć jeho syna Reinharda wjedźeštej jej prawe nastajenje dać. Stórmowacy buchu tehodła wospjet z murjow dele zestorkani a namakachu wložny row w žołmach Sprjewje. Tak wulka bě rozzłobjenosć wojowacych, zo so hrodej bjez zadźěwka palić dachu; swójstwo bě swoju płaćiwosć zhubiło, hdyž žiwjenje na hrać kach steješe.

Wosrjedź tuteho ropota pokraćeše Siegmund w swojim lědy spočatym dźěle wutupjenja. Jako nowozastupjeneho njewjazaše jeho žane kommando, ale so wón jako dobrowólnik wobhładowaše a mješe tohodła po tehdomnišim wójnskim waśnju swobodnu ruku. Tón króć jeho wudyry přećiwo znatym wrótkam zatrašnje hrimotachu. Wotewrjeńca běše so tak powjetšiła, zo móżeše wón z ruku cyhele dosahnyć. Ruče buchu wotsunjene, ale durje so hišće njewotewrichu, dokelž kluč pobrachowaše, kotryž dyrbješe posledni zasuwak wotsronić. Tuž wurěstrije Siegmund swoje sylne ramjo přez wotewrjencu, wotpači ze swojej sekeru zamk a — wrótka běchu wotewrjene.

„Jowle! sledujće mi!" wón z lawskim hłosom zawoła a čerješe k hrodownemu dworej, kotrehož wrota šěroko wotewrjene stejachu. Bjez komdźenja so wón do njeho wali a nadeńdźe jeno słabu wobsadku, dokelž daloki rozćah murje wšě wojerske mocy žadaše. Podarmo so jemu napřećiwo stajachu; kóždy wudyr jeho ruki přinjese smjerć, a bjez zadźerženja docpě wón skhód, kotryž na korridor horje wjedźeše. Durje běchu zamknjene; z jenym prasnjenjom so te zwonkowne hromadu sypnychu, a Siegmund hładaše prosće do płomjenjow, kotrymž běše někotre minuty prjedy jeho njewjesta wućekła. Po skhodźe dele zleće, po jenym druhim k prawicy horje skočić, bě wěc někotrych wokomikow. Wón přełama durje, won přeběža jstwy, won wołaše jejne mjeno — podarmo! hród běše wopuščeny.

(Skóńcenje přichodnje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 15. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Z cuzeje kože so derje rjemjenje rězaju.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer plus 3, najwyšši dnjowa temperatura 29 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, najnišša temperatura w nozu 14 stop. cźopłoty. — Wjedro nad južnu Europu běšče w posledźnich dnjach swjetšcha stajne, jenož z Jendźelskeje ža do wječorneje Němskeje wušła deschcowa fronta sćažnu. Deschcowe pažmo ža k ranju hiba a ža pschi tym rozcźahuje. Tola pak je mózno, so tež najchim stronam njewjedrowe deschcze pschinježe. Potom budże pak chłódnischo a wětry ža k wječoru wobrocźa. — Jutrje wuloru klóncźo 3,45 hodź. khodża a ža 8,16 hodź. khowa. Mježacźk khodża jutrje rano 1,14 hodź. a khowa ža popołdnju 5,30 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrischu wuloru: Khłódnische a njewobstajnische wjedro.

*

— **Wobkhad z Bezim cźełom** je ža tu wczera w Budyšinje na źwjatoczne waschnje **wotměł.** Krótko po 10 hodź. sestupa ža cźah wobeju wožadow na Mjažowych wikach a z **zyrkwinskimi** khorhojemi cźełenjednu prědku schulske dźěći a młodźinske towarstwa a sa Najzwjerschim wotdźěl wójska a wožadne towarstwa we dołhim cźahu do Tachantskeho dwora, hdźež ža pschi jednotliwych tam natwarjenych woltarkach pschedpisane modlitwy wukonjachu. Sswjatocźnosć ža z kerluschom na Mjažowych wikach „Tebje my Boha khwalimy" słónczi.

— **Njesboże** sta ža sobotu popołdnja wokoło 10 hodźin na Kamjenitnej haźy. Motorowy koleśaŕ ža žony schmórkny a ju powali. Zona njekedźbliwje pśches dróhu dźěsche. Tej motorowy koleśaŕ padże. Zona je źebi mosthy lohu pschasta a ža tej hewak hischcze sranika. Motorowy koleśaŕ wosta njesranjeny.

*

Posedźenje Budyskich radnych knježi

Pjatk wječor seźdźechu ža radni knjeza k posedźenju, kotrej ža pod wjednistwom wyschischeho měschćanosty dr. Opitza w kupnizy wotmě. Dr. Förster pschednjese dodatk k wobkhadnemu a drohowernu porjadej města Budyšsina, kotryž ža na sakładze nowosarjadnistwa zyłeho statneho nadrósnistwa jako trěbny spóznawa. Měschćanski wobkhadny porjad pokhadża z 9. februara 1928 a tohodła pschija ža do tuteho porjada wotstawk, so wobkhadne dróhi 1. rjadowanje, kotrež běchu dotal z dwěmaj na rózku stejazymaj schtyrirózkomaj wosnamjenjene, ža w pschichodże z wobrocźenym sirózkom wosnamjenjeja. Wyschischi měschćanosta dr. Opitz na to poda dodawk k khlowonym wustawkam města Budyšcina, kotryž je ža tehorunja sa trěbny wupokasał. Po nim ža pschiščbadnizy, kotšiž ža jenoš natkwilnuje z kola radnych knjesow abo měschćanstwa wubjeru, cźestni sastojnizy, a maja ža potajkim jako wožoby z knutym hamtskim pomérom wotkhladowaś. Mjes Stieberskej dróhu a mjes Mitarskej dróhu ma ža swjasowaza dróha wutwarjeć. So pak bychu wudawki pomérnje nikse byle, ma tuta dróha jednora bydleńska dróha a 7,5 mtr. schéroka być. Twarschenu mischtrej Scheibje, kiž chze pschi Zinzendorfskej dróhi wutwarjeć, ža trěbna leżownosć, ža kotruž bychu 3 hr. ža jedyn kóžny metr płaćźeć, pschewóstaji. Na kónzu wyschischi měschćanosta hischcze ras na rośliczenje dźiwadłowego slicźowanja spomni. Dotchodny dźiwadła běchu w měźacach nowembru hacź februaru dobre a doźahachu na kryce wubjarkow. W słyntnych měźacach pak je wopyt dźiwadła poruscheził, tola njedostatk móżesche ža z lutowanskeho fonda z łońskeho léta wurunacź.

*

S **Bełpizy.** Nchdusche vschipuschczeńske městno sa matki „Hajnkowńja" pczoły płahowazeho towarstwa „Delni Sprewiny dok" w Budyschinje, je ža do naischeje wjeśi pschepokóźiko. We Łužizy stej nimo teho hischcze 2 tajkej pschipuschczeńskej měrinje a to we Wulkich Nedorezy (Großröhrsdorf) pola Erwina Jahny a w Halschtrowje pola Waltera Träbera. Na pożlednimaj městnomaj ža snata schwizarska raza Nigra płahuje. K leśtanju płahowari nasymu t. l. w Budyschinje ma ža Łużiza ža śpłah 47 abo Nigra rosźudźeć, tola majaś płahowarjo dobre wuspěchi z dotalnymi śpłahami, móża źebi je tež wobkhowacź.

S **Njebjelczicy.** Ssobotu je na tudyschich Scholczźi kutach poż wuroczenu pschimowu schczuru popadnył. W naschich rěczkach a hatach ža tutón schłódnik pschezo bóle sahnéwdźa. Tehodła je derje, so ža na wutupienje pźimoweje schczury premija dawa.

S **Klétneho.** W Stinneżowych hatach w Jamnom ža ža w posledniem cźasu huschischo wudry widźaśe. Loni ža ža tu někotre starsche wukormjene wudry satźełile. — Bacźonez zwobźba na brózni swud. Njekomeże je pschi póst dostała. Se 4 wuhlenjenych bacźonow ža pak jenoš 3 źiwe wostałe.

S **Jamneho.** Żadne sbożo mějesche tu rěsnistki mischtr Kohla. Drobotna beja porodźi 17 młodych, kotrež ža wschě źiwe a cźiłe, tola jenoš 4 ža jej k dalschemu wocźehowanju pschewostajichu.

S **Deschna.** Wobnowjenje tudyschcze zyrkwje, kotraž dyrbjesche ža rozpadowanja dla sanikunyć, spěchnje pokraczuje. Kóždy pschecźeł domišny je pschekwapeny z rjanoscju drjewjanych tykow, kotrež je firma Julius Eulitz pod wjednistwom statneho twarskeho hamta jaso wótrowiła. Psched někotrymi dnjemi puschcźichu kulu z khóry z wěże, so byschtej ža wobnowiłej. Khóry je dwaj metraj wyšoki a prědnja hrjada je 1,60 mtr. dołha, waži 86 puntow; kula, z kopra bita, je 70 zmtr. wyšoka, 55 zmtr. schéroka a waži 36 puntow. W kuli běchu słowty pczokowtheho roja, kotryž bě ža pśches schtakotow do kule dobył a w jymje smjerschnył. Sa pczołari je sawěsće sajimawe, so je ža roj pczołow we wyšokosći 46 metrow sażydlił. Słowty płastow hischcze w kuli tczachu. Dalschi wobżah kule bě koprowa kapśla, w kotrejž bě liśczina wo twarje wěże, kotraž ža 1869 natwari. Nimo teho běche w njej liśczina z prjedawschcze wěże, kotruž 1828 natwarichu a nimo teho sběrka pjenjes z létow 1772, 1825—1828 a 1869.

*

S **Habrachczicy.** Cźeżke njesboże sta ža pjatk popołdnja w tudyschej skale. Pischt muczehnjenju wulkeho granitoweho kamjenitka se sběhałkom nadobo subate koleżo rostlecza. Mokołoleczo żelezne tischtki sběhałkoweho wjednika do khowy a do nohi trjechichu.

S **Ramnowa.** Wokrjeżny wohnjowoborowy swjazk Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa wotmě sobotu a njedźelu swój létuschi swjazkowy dźeń w ródnym měrcze wulkeho němskeho filosofa Jana Bohumila Fichty. Tutón 55. swjazkowy dźeń wotmě ža pschi składnoscźi 60. létneho wobstacza Ramnowskeje dobrowólneje wohnjowoje wobory. Wo swjazkowym pożedźenju podamy podrobnu rosprawu jutrje.

Na wopomnjecze Maxa Immelmanna.

18. jun. ža k 20. rasej Max Immelmannowy smjertny dźeń wróći, kiž w lěcze 1916 na wjecźornej froncze padny. Immelmann, rodźeny Drjezdźanczan, běsche jedyn z najwuspěschnischich powětrownych wojowarjow swětoweje wójny. (Scherl Bilderdienst, M.)

S **Mulich Nedorez.** Wulke strachi ja wischnjowe rjeje w doliny rěki Nedory. Wischnjowe aleje w dolinje rěki Nedory a też dalschcze wokolinny žu z khorosću tak mjenowanej meniliju wohrożene, kotraž je sloro na mjeźach schtomach jewi. Tuta khorosć pokazuje ža w tym, so nadobo jednotlive halźi wjadnu a lopjeschka žu se žłakym bělym próchkom pokładu, kotruž schódny hribik rosschérja. We wschelakich sahrodach žu tehodła pschihódne napschećiwne srědki wuźili, wobrěźajo swjadnjene halźi hacź na selene drjewo, kotrež ža spali. Zwyk schtom ma ža se schwablowym preparatom wobžyłacź. Najšerje je tuta khorosć z mokrym wjedrom nastała.

Posledn'e politiske powěsće

Gmejnski kongreß ža słóncził.

Schesty mjesynarodny gmejnski kongreß w Mnichowje je ža sobotu słóncził. Mnichowski wyschischi měschćanosta Fiehler jako pschedsydża Sjesda němskich gmejnow ža satupjerjam kulturnych statow ja jich wotdźelenje dźakowasche. W zwjazi słónczenja rěcźi president Harris rjekny, so je kongreß byt sjesd mjesynarodneho dorosumjenja. Tuto mjesynarodne dorosumjenje měr wosnamjenja, kiž źebi wschitzy pscheja.

Dom němsko-franzowskeho towarstwa w Barlinje ža wotewrił.

Njedźelu je ža w Barlinje dom němsko-franzowskeho towarstwa na Hildebrandskej dróży źwjatocźnje wotewrił. Towarstwo pěsnje kulturne poczahi mjes Němskej a Franzowskej. SA-brigadowy wjednik z Arnim hoschći powita a samerny němsko-franzowskeho towarstwa rosłožujo rjekny, so je słónczne smérowanje mjes Němskej a Franzowskej zyle nusne.

Kruczischcza jatba sa wobskorżenych w Katowizach.

Sobotu je ža w prozeßu dla wjelepscheradu w Katowizach z pschełbyschowanjom źwědkow pokraczowało. Pschi pschełbyschcenju kriminalneho sastojnika Stanišława Uchera se Schwientochłowiz je ža pschipadł sta. Sswědk powědasche, so je wobskorżeneho Moczygembu w prěnim pschepytowanju pschełbyschał. Wobskorżeny pak to sapřěwasche. Jako Ucher źwoje wuprajenje wospjetowasche, wobskorżeny kriminalneho sastojnika žylnje z pjaścu do wobliczа dyri. Ssud wobskorżeneho wot jednanjow wusamknu a k tżom dnjam jatby sażudźi. Sdobom žud wschitkim wobskorżenym kruczischcu jatbu napołoży. Wobskorżeni na wopytowych dnjach njeźmědża wjazy se źwojimi pschiwuznymi rěcźeć.

Ssmjerdźace bomby we Winskimaj dźiwadłomaj.

Kaž ža z Wina powě, žu ža we Winskej statnej operje w Hrodowskim dźiwadle źobotu wjeczor pschi pschedstajenju źmjerdźace bomby czisłe. Tuta damonstrazija ža najkerje pschećiwo Winskim źwjezdźistwjam, njedźelam, měri, w kotrychž wobtuku ža pschedstajeni hrajeschcze. We wobémaj dźiwadłomaj wjele pschihladowarjow pschedstajenje wopuschći, žylne wótrźelenje pożistiny pak mjeńszyschcze ža pschihladowarjow wobžadźi, so by nowym demonstrazijam sadźiwało.

Hospodarski rozhlad

Póndźela, 15. junija 1936.

Barlinska burza, 13. junija. Dla wożłabjenja kurkow na pjatkownej burzy naštateho, běsche źobotu na wschich polach bjeslóschtne ménjenje. Nuśnosćź korrektury kursow ža wot wschěch na burzy wobdźělenych kokow pschipóznawa, tak so tež źobotu wobežbe z wotpschedawanjom bursowneho wobkhoda z powołanja sażo k wjetschim wotdrjezbjenjam dóńdże. Pod tutymi wiłmami njesamochu dobre powěsće z hospodarstwa kaž też wuhladu, kotrež ža z puczowanja dr. Schachta do Južnoźwokowjanskeje ža němske hospodarstwo wotewrjeja, ža někak wuskutkowacź. Na rentowych wikach běsche pschecźelne ménjenje. Najšerje ža publikum bóle hódnotam z trutej danju pschiwobrocźa. W kursach wschak ža to wożebje njewupokaja.

Dźenźnische Drjezdźanske słótne wiki.

Na słótne wiki pschihnachu dźenża: 189 howjadow a to 19 wołow, 67 kykow, 78 krowow a 25 jałozow, dale hischcze 1429 cźelatow, 1160 wonzow a 2772 swini. Howjazy słót ža wschón sa postajene krute płaćźiny pschidźeli. Cźelata měźachu pomały wobthod a płaćźiny we nětchto pjenjezkow popuschćowachu a to wożebje sa kubjeńske druźiny płaćźi. Wonzy měźachu źrěni wobthod sa dotalne płaćźiny. Swinje ža sa postajene krute płaćźiny pschidźeliłcu.

Rozprawa saksketo krajneho burstwa

Żitne hospodarstwo: Sa khlébowe żita, wożebje sa rožku, je ža napraschowanje mlynow pornjo pschedchadźazemu tydźenjej dale sešlnito. We wożbje nusnych pschipadach ža tehodła rožła se statnych sklados pschidźelowasche. W pizowanišim jeczmjenju jara malo posticźenjow pschedlejesche. Posticźenja wowsża žu ža dale pomjenschite. Wulke napraschowanje ža pizowańšej pschenżu ža sastaranje płahowari drobneho słotu dale traje. Swjetschene napraschowanje je ža rjanej muku. Dotal pak mózesche ža pschezo spotkacź. Możiwjenje wobkhoda z pschenćnej muku je w sascźinm tydźenu nastało. Sastaranje z wotrubami je ža źeby polépschiło. Pschenćnych wotrubow ža wjele posticźa, mjes tym, so ža napraschowanje sa rjanymi wotrubami njemóżesche wschudże spokojicź. Wobkhod z pizowańšimi mukami je jenoż jara žłaby. Hischcze ibywaze wobstatli bernjazych trużkow móża ža jenoż ža pschihódne płaćźiny wotbycź. Wobstatki pizowadłow, bohatych na belikach, ža jara małe. Pizowańšt zokor sa sílażu ža žiwje kupowasche.

Słótne hospodarstwo: Na słótne wiki je ža z městnami pornjo pschedchadźazemu tydźenjej wjazy słotu pschihnało. Kajkosć słotu je ža na wschelakich městnach pohubjeńschito. Ke kryczu potrjeby dyrbjesche statny hamt wjetsche dźělby cźerstweho wulkraineho mjasa a śmjerskeho mjasa k ruzu dacź. Płaćźiny ža žiwy howjazy słót žu wschudże najdalsche mjeńy w jednotlivych rěźnych rjadownjach krucze potajenych płaćźinow dozpěke. Pschihnaty słót ža tosbółeli. Cźelatow je ža doscź pschihnało. Pschi wjetschej potrjebje płaćźiny skoro wschudże postupichu. Sdźěła hacź do 8 hr. w jednotlivych rěźnych rjadownjach. Kajkosć móże ža strěžnja mjenowacź. Wschě wiki ža wuprósdnichu. We wobežkanju skopjazych wikow bě ža je strony dodawarjow na wjetschej potrjebu kedźbowało. Kajkosć pschihnatych wowzow bě strěžna. Pschiwos na źwinjaze wiki je w posledniech trźdźenjach popuschćował, je pak pschezo hischcze tak wulki, so je ža potrjeba kryczu mohła. Kajkosć źwini je ža połépschiła.

Mlokowe hospodarstwo. Wotedawanje mloka je też w jaschim tydźenju pschiběrało. Też je ža w jakich mlokarnjach wo nětchto wjazy butry wudźěłało, hacź w pschedchadźazym tydźenju. Tak mózesche ža potrjeba polnje krycź. Pokazenje na twarożkowych wikach je ža wschě twarożkowe druźiny spokojaze. Płaćźiny ža njepschemeńnichu.

Běrnjaze hospodarjenje: Dowoz żołtych jedźinych běrnow na wiki je ža pomjenschił, tak so dyrbja pschetrjebarjo husto na běle jedźine běrny žahnycź, kotrychž ža hischcze dosć poskiczeja. Mukrajne jedźine běrny ža pschi bohatym posticźenju jenoż hischcze žłabje kupowachu. Płaćźiny ža tu njepschemeńnichu.

Hospodarjenje z jejemi: K źwjatkam běchu ža wschě jeja rozpschedałe a tohodła je potrjeba wobkhoda po źwjatkach wulka. Posticźene twory njedołhachu, so bychu wulku potrjebu spokojite.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěsćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna liśćina čo. 5 płaći.

Dwaj dniej w žiwjenju jeneje mačerje

„Knjeni S. prožny waš, so byšće hišće junu dźěćo wopytali, jeho khorosći je w nozy jara pischikna." Tak žłužobna holza knjenje S. lěkarjej rjekny, gdyž sa-cžerwjenjene wobliczo a jeje spěšne dychanje wo tym zwědčeješe, kak rady bě schwarna holza pschećze zwoje starošćiweje knjenje dopjelnika.

„Dobre", lěkař wotmolwi, „ja schtwórcy hodźiny tam budu. Stónčnje pak kym knjeni S. hišom wotera prajik, so móže dźěćo jeno na spodźiwne waschnje hischće wotkhorjeć."

„Ach, moja knjeni je tajka njeměrna," snapschećziwi holza.

„Hnydom pschiňdu" lěkař wotkhadźaješe holzu snowa rjekny, wróćiwschi pak so do žiwjenje jitwy, pomyšli žebi: „Bóle hač dźěćcju žym nětkole trěbny jeho maćerji."

Hdyž bě žłužobna po lěkarja dóschła, žedźeješe knjeni S. pschi ložu khoreho dźěćcja. Jeje woczi běschtej do blědeho wobliczа ležma schtyriletneho Janka sprětej, we dłoni pak njesłožowna macj ruczku žwojeho žynka dżerješe. Na tajke waschnje bě wona wjeczor prjedy a znu nóz pschežiwika. Dyž a dyž so jej ſ wutrobna hłuboke dychnjenje dobywasche.

„Knjes lěkař hnydom pschińdźe", žłužobna scheptny, zgle ſ cžicha do jitwy sastupujo a po porstach k žwojej knjeni pschikročeje.

„Dóńdźe, nětkole pak, hdyž lěkař dóńdźe, jeho hnydom žem pschiwjedź. Kak tebi je, moje kurjatko?" knjeni S. dorěcža, snowa žo k khoremu hólčkej pschiwobroczejo. Dźěćo woczi wotewri, thwilku maczeri do wustawneho wobliczа hladasche a potom sašo powloki sańdźeli.

„O Bože, błeda žona sydnu, „njedaj jemu wumrěć, ně, ně, njedaj jemu wumrěć!"

Sa khwilu lěkař sastupi. Jenicžke pohladnjenje na ložo khoreho dźěćcja jemu wschitko praji.

„O knjes lěkarjo, wuthowajcže mi moje dźěćo!"

„Derje wěcže, knjeni, so ja wschitko cžinju, schtožkuli móju, wschitko druhe pak pschikhadźa ſ njebjeſ", lěkař khutnje wotmolwi. Potom hólčka sa ruczku wsa, so by k žiku pschestał. Starošćiwje žwoju kedźbnosć napinajo sarudżena macj lěkarjej do wocžow hladasche, pschetoj chžyšche a dyrbješche spokojazu wotmolwu žtyschecź. Ale lěkař mjelczeješe.

„Njeje dha hižo wjazy nadźije, knjes lěkarjo?" žo macj napoſledku w sjawnej žkładosći woprascha.

„Niemóju rjeć, so nadźije wjazy njeje, ale dźěćo je jara thore", pomalu lěkař wotmolwi.

„Wy dyrbiśe mi mojeho Janka wukhowacź, knjes lěkarjo, dyrbiśe žyle nuſnje, pschetož teſ ja njebych mohła dźiwa wostacź, hdy by . . .

„Cžerwjeśe žo, knjeni S., wn sče pschejara rosbudźena. Mějcže pomjerny wschaka hischće wschitko žłubjene njeje, cžuju wschak nětkole nowy hrědt spytacź."

To znajmschi łónczko papiery wuczahnywschi rezept napisa. „Proschu, dawajcže kóždej dwě hodźinje žijzu tohole lěkarstwa", wón rjekny, snowa žo k macjeri mateho khoreho pschiwobroczejo.

„Dźenża popołdnju sašo pschiňdu, so bych žo pschezwědčił, kak ho ſ dźěćzom ma", lěkař rjekny, hotujo žo hižo na wotedźenje.

Nětchto hodźinow posdźischo teſ wožadny farař do wobydlenja knjeni S. sastupi. „Estyschach, so je Jank khory", wón rjekny, „a dokelž dyrbjach tudy nimo hicź, tohodla sastupich k wam, knjeni, so bych shonił, kak žo ſ dźěćzom nětkole ma."

„O, knjes farař, hdy by jeno tola njewumrěło", sawoła wurudżena macj. Duchowny žo mjes tym sćicha k dźěćzowemu ložu pschibliži.

„Kak tebi je, Janko?" ſ pscheczelnym hłosom žo woprascha.

Městо wotmolwjenja dźěćo jeno wócžay wotewri a sa thwilku jej sašo sańdźeli.

„Hólčk je jara žłaby", duchowny wotmolwi.

„Ach, hdy by mi wumrjeć dyrbjał — ně, wón mi wumrjeć njeſmě", njesłožowna žona wotmolwi.

„Podawajcže žo do wole Bożeje, luba knjeni", ju farař ſ waha napominasche. „Wy sče tola tschesćijanka a wěrisce, so žo nicžo bjez wole Bożeje njestawa, so ani wótři bjez wole Bożeje ſ hłowy njepadnje, so Bóh wschitko tak wjedźe, so to jeno k naschemu žbožu žłuži."

„Wola Boża — ach, wola Boża, ale ně, to bych ja nje . . . ja snjesć. Bóh mi moje dźěćo wsaſ njemóže."

„Njerěcžće takle, knjeni, ale podajcže žo do wole njebjeſkeho Mótza, kotrež chže tola jenicžay waschu a wascheho dźěćcja sbožnosć."

„Sso podacź? Ně, ja žo podacź njemóju. Knjes farař, wy drje njerozumiśe, kak jara macź cžerpi, hdyž žwoje dźěćo mrěcź widźi."

„Mějo to rozumju a teſ mam sańcź waschu bolosć, knjeni, a žamo teſ ja ſ wami cžerpju. Ale teſ w najwjetšim cžerpjenju nježdměmy zabyć, so nad žwjata tschesćijanska wěra wucžł, so je Bóh najlěpschi a najmudrischi, a so dyrbimy žo sdobom jeho njestónczinje žwjatej pschedwidźiwosći dowěrjeć a jeho wužudźam žo pocžišnyć, harčrunje puczam Božim njerozumimy a žo pod cžežkim cžerpjenjom thibnjemy."

„Ale kak dha by mi Bóh mohł dźěćo wsacź?"

„Modlcže žo, knjeni, tak so by žo, schtoż waž a wasche dźěćo nastupa, wola Boża dopjelnika."

„Jeno wo to móju žo modlicź, so bych žwoje dźěćo njeshubiła."

„Teſ ja žo nadźijam, so dźěćo njewumrje, ale hischće junu waž napominam, modlcže žo tak, so by žo wola Boża dopjelnika."

„Budu Boha prožycź, ale mój Jank dyrbi mi wotkhorjeć."

Duchowny žo wot knjenje rosžohnowa.

Popołdnju po žwojim žłubjenju lěkař pschińdże a ſ thutnym wurasom do jitwy makeho khoreho sastupi, ktróka jeho pschehladawschi žo wjeſele pożměwny.

„Dźěćo ma žo tójschto lepje," wón rjekny.

„O, knjes lěkarjo!" knjeni sawoła.

„Budźe-li tuto polepschenje hacź do jutrischeho tracź, budźe hólčk wukhowany."

„Wukhowany!" wobsłożena macź wospjetowasche, „ně, mój žym njemóżeše wumrjeć, pschetož to ja pschenjeješa njebych."

Nasajtra lěkař wobkruczi, so budźe dźěćo ja 3 njedźele dospołnje strowe.

*

Wot teho cžasa bě žo dwaccyći lět minyło. Na wusmahnjenym starym stole žedźeješe tažama, ale sestarjena knjeni, wložiła běchu běše kaž žnědź a wobliczo sečhnyło, běšche widźecź, so bě wboha mnoho wucžerpjeła. Pódła njeje młoda žónska steješe, wudźerjała do kuta wó jitwje. Wona bě žyle samyślena, ale jeje myžle běchu jara smutne, dokelž dyž a dyž žo jej ſ wutrobna hłuboke dychnjenja dobywachu, wschě stawy jej dyrkotachu. Dołho žónskej mjelczeješe.

Profesor dr. Groh, rektor Heidelbergskeje univerſity.
(Scherl Bilderdienſt, M.)

„Budźe pożedźenje pschińdźeneho žuda bórzy žłónczene?" žo staruschka napoſledku ſ cžicha woprascha.

„W dźeſatej hodźinje rano měješe žo sapoczecź, nětkole je hižom na pół dwanaczich. Žyle wěcže žo nětkole wužud wuprajі.

„Ach, njepowědaj mi wo wužudźe! Mój Jank mohł hyčź sańdźeny! . . . sańdźeny jako mordaŕ! . . A ja, ja bych měła hyčź macź žłótnika? Ach, radscho chžyła morwa hyčź! . . ."

Stara žona žo hischće dale do stoła slehny. Krwawe wobrazy žo jej psched wocžomaj mikotachu. Midźeſche w myślach, kak jeje žym — Jank — ſ nožom njesłożowneho cžłowjeka kole, ſ kotrymž bě žo we žwojej nahrabnosći a njekhmanej nakhilnosći k piczu zwadźił, a kak jeho do jastwa wjedu.

Pódła njeje młoda žona bjes dźělbranja pschihladawasche, pschetož jeje ſamžna bolosć bě tak wulka, so ſ druhimi žobuželnosć měcź njemóżeſche. Sstowa: „Mój muž — mordaŕ", žo jej ſtajnje, hačrunje limgy, je erta wudobychu. Wona bě Janowym rożenjam wěrika a ſ nim k wokłarjej sahła a jemu wschitku žwoju lubosć woprowała, ale wón njebě žwojeje wole thibowacź nawuknył, dokelž bě macź na njeho žłaba, a tak žo ſta, so bu mordaŕ.

Ptakacź młoda žona hižom wjazy njemóżeſche. Hdyžkuli muža napominasche, by žo jej ſmjakł a ju wot žeje ſtorkał.

„Ně, knjes farař, mój Jank wumrjecź njemóże, ach, moje lube dźěćko! Wola Boża, knjes fararjo? Tak, ale Bóh dyrbi mi dźěćo wutrowicź!" nahle njesłożowna žona sawoła.

„Schto tebi je, macźi?" młoda žona žo wopraſcha, wobroczejo žo k njej. „Schto ſy ty chžyła praiicź?"

Nahle žo burje wotewrichu a do jitwy młodźenz, na ſmjercź błědny, sastupi.

„Je wón k ſmjercźi wotžudźeny?" žo młoda žona wopraſcha.

„Budź kruta, budź kruta, luba ſotra!" jeje bratr wotmolwi.

„K ſmjercźi?" njesłożowna snowa sakschikny.

„Budź kruta, Hana!" Handrij wotmolwi, ſam bjesdźak dyrkotajo.

„Wotžudźeny k ſmjercźi!" młoda žónska mechaniſaj wospjetowaſche a do womory padny.

Kaž dźiwja a bjes rosuma stara žona na ſmjake ſwojeho ſyna žo sahlada a rjekny: „Midźicže, knjes lěkarjo, mój Jank bu wukhowany! Tak, tak wón njeje mohł wumrjecź, to njebych pschenjeješa!"

Młody muſiki na staruschku pohlada. Jeje słowa a sahłubjene hladanje jemu wschitko prajichu. Potom žwoju ſotru, kotraž we womorje leješe, sbéże a na ložo położi. „O Knježe, twoja wola žo ſtań!" ſ hłubiny žwojeje wutrobny sasčepiny, na to teſ ſam bjes mozow na stoł žo ſwjese.

Radio

Wutoru 16. junija žo ſłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 tacžele. 11,40 ſa bura. 15,15 ſa žonu. 16 konzert. 18,10 politiki pschehlad nowin. 18,30 wo olympiji. 19 tacžele k ſwjatokej. 20,10 stare a nowe hłožy.

Lipſk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rańichi konzert (ſ Kólna). 8,20 ſa hospodu. 11,45 ſa bura. 18 ſabawny konzert (ſ Mnichowa). 18,30 wo olympiji. 19 tacžele. 20,15 hłožy ſ awstriskich alpiskich krajow.

Hischće wažne ſ dnjeſnjeho programma. Königsberg: 20,10 konzert. Wrótſław: 21,20 hra „Mona Liſa". Frankfurt: 20,10 hudźbne puczowanje. Min: 20 spěwy a ſynki ſ Awstriſkeje. Warschawa: 20 wojeſki konzert.

Towaſtwowske powěſtnikl.

Lipsk. „Serbske blido" ma wutoru 16. junija wječor we 8 hodź. skhadźowanje w „Halštrowskim hrodźe" w Lipsku na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi (ostatnim nic we Wachawje!).

Starši.

Wóčny lěkař dr. Nonnenmacher
1174 **so wrócił**

Dr. med. Kaiser
wotrjadna lěkafka za znutřkowne khorosće
1175 **je so 15. junija wróćiła**

So wróćił 1177
zubny lěkař dr. Leuner
w Budyšinje na Bismarckowej dróży 3

Lubozne luboscžinske pěsnje
Khorle Augusta Fiedlerja
(Wutrobine naléčo Mathildy Stangec a Khorle Augusta Fiedlerja) dostanjeće za 30 pjenježkow we wudawarni Serbskich Nowin.

1000.– hr. 1176
so na 1. hypotheku na žiwnosć wupožča. Bliže móžeće zhonić we wudawarni Serbskich Nowin

Cežka lěhafnja,
swoje samsne dźěło, napodobnje bróża, khamor 170 cm, nowočasne wuwjedźenje, 7 dźělow, předawa za jenož 260 hriwnow
blidarski mištr Fellhauer
w Kamjencu n. Wojerowsk. dr. 30

Deputatska swóba
z 1 abo 2 muzskimaj knjeźimaj dźěłaćerjomaj so pyta. Rjane bydlenje tu je. Nastupjenje po wučinjenju. 1169
Kubi. zarjadnistwo w Ščeńcy
pola Łaza (Steinitz bei Lohsa)

Kupuju
złote a sléborne debjeńki,
nože a widlički, stare pjenjezy
atd. po najwyšš. dnjown. płaćiznach
Oskar Brückner
rózk wérowańsk. pjerašćenj. (Frauring-Ecke) rózk Budyšk. a Wróblowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6598

Doporučće
swojim lubym znatym abo přećelam naše
„Serbske Nowiny"
Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać
móža so „Serbske Nowiny" na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěsć razow
wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica", „Domowina", „Serbski Student" a „Nowiny za dźěći" — wukhadźeja a płaća jenož 1,51 hriwnow na póśe

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
Bestellschein
an den Verlag **„Serbske Nowiny"** in Bautzen

Herr .....
Frau .....

in .....
Postanstalt .....
Wohnung .....

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" vom ..... Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterschrift: .....

Přiloha k čislu 137

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 15. junija 1936

Kak bu serbski wojnař komercialny radźićel

Mołoło lěta 1840, narodźi žo Kukowskemu wojnarjej žynk, kotremuž nabožnaj starschej Mikławsch nadźelnyschtaj. Mikławschk wukhodźi wjeßnu schulu pola kł. Krala a Braunera a dale žanu. Schula sastaji tam, hdźež bě domjaza privatna maćerna schula pschepata, a sakoži dobry podkořk k posdźišchemu žiwjenju. Hólčjez namukny tam, kaž wšo druhy jeho zobuschutelo też, wschu, schtož w posdźišchim žiwjenju trjebasche, mjenujzy pitaćej, cźitaćej, liczićej a pschede wschěm kschesćanstu pózcźiwosć. Sskawa žerbskim schulam, hdźež to hischcze wukna a nawuknu!

So žerbski rjemješlnik žo ł nanowej wuczbu njespotoji, ale žo też trochu dale po žwěcze rosbladuje, móże wjeßnemu wojnarjej też jeno ł wužitkom bycź. Ale hdźe damy hólza? Nó, hdźe, hacź najprjedy do Kamjenza, a jeli tam tuje, dale do Budyschina.

Potajkim, jeneho dnja rjekny nan psched maćerju a pachołej: „Mikławscho, ty póńdźeschi do Kamjenza, pola mje njemóżeschi ničžo wjazy nawuknycź. Dźěkam skoro wot ranja hacź do wjeczora topora; a dźe-li bur dobre toporo měcź, dha hischcze žebi žam jene ł kěrkow wuteša."

Nó wschak, ale schtož bě w Kamjenzu a Budyschinje nawuknycź, měješche nasch Mikławsch, pilny kaž běsche, bórzy w porstach. Schto nětk? Wón bě tu widźał, so je žwět hischcze wjetschi, a so wschudźom hinak dźěkaja, a so móże człowjek wschudźom něschto pschiwuknycź, a pschi tym so do Durinskeje. A prawo měješche. Pschetoj „nichtó njeje proseta w domisnje". A tak dźěsche dale a dale; hacź napósledku we franzowskim hłownym měsće, w Parizu, sawadźi. Franzowscy a jendźelscy nawuknu tak duzy po pucźu po žwjatoku.

W Parisu namaka nasch wojnarski dźěl w Rothschildowych twornjach! Ow! twari dha Rothschild też woły? Nó, to žebi myslu a kajke! Měnisch, so baron Rothschild jeno na pjenježnym měsće žedźi?

Hodźi žo, so wón to też cźini, ale pschedewschěm ma wón wulke twornje. Schto dha by Rothschild njemět? A hlej, schto žerbski wießnian hižo wschu njemóżesche: žanu chwilu njetrajesche, a wón bu jedyn ł lambow Rothschildowej twornje. A też žam tu hatle žwoje rjemjeßko dowukny. Schik (abo chic, pitani kaž chcesch, wschu je tožamo) židźa maja. To jim sawisćej njewotpreje.

Nasch Kukeczan bě nětk tak daloko, so žebi sweri, so zamóstatnocźicź. Dołho dosć bě wuczomnik a pomocnik byl, so móżeschе někto spytacź ł mischtrom bycź. Je tuśnje trjeba, so człowjek žwoju wěz, njech je schtóžkuli hódnje nawuknje, ma-li to potom hicź.

A to bě nasch žerbski wojnarski mischtr w Parisu cźinił. Tohodla dźěsche jomu derje. Ale wschelako też! — Wón žo wožení a wsa žebi pózcźiwu žónsku ł Mohuca. Ale też cźaš pruhowania pschińdże; a wón nahoni, so, hdyž ma žo człowjek ša najlěpšownischeho, je njesbožo najblišscheje. Runje běsche na kwaßnym pucźowanju, — bě to lěta 1870 — hdyž wójna wudyri. Hnydom wróćźi žo do Parisa. Tola lědma schćesć niedźel a Napoleon wuda wukas, so maja wschitcy poddanjo němskich krajow Paris wopuschcźicź.

Potajkim wostajtwschi wscheho ł Parisa, ł noweje domisny, ł młodej žonu cźekacź. Tak chudy, kaž bě tam pschischoł, sašoj dźěsche.

Schto hewak, hacź Bohu žo dowěricź a snowa poczecź. Hinaschu radu też njebych wědźał. Psched matłom žwjeczatkom žmj. Josefa, patrona cźěłlow a wojnarjow a wschěch rjemjeślnikow, žo poklaknywschi, schćinił słub, so chce kóždy wjeczor še žwojej žwójbu psched tutym žwjeczatkom pobožnosć dokonjecź, jeli jomu žwiaty Josef pomoz wot Boha wuprošy.

Nětk pytasche, hdźe by žo něschto pschihodneho ša njeho namakało: w Driezdźanach, Durinskej, a hdźej hewak še šnaty. Skónčnje nadeńdźe žo šnadny šapocźatk we Koburgu ł makym wojnarstwom. Pilny a spróżniwy dźěsche, so skoro cźełny schkori. Wboha mandźelska žo

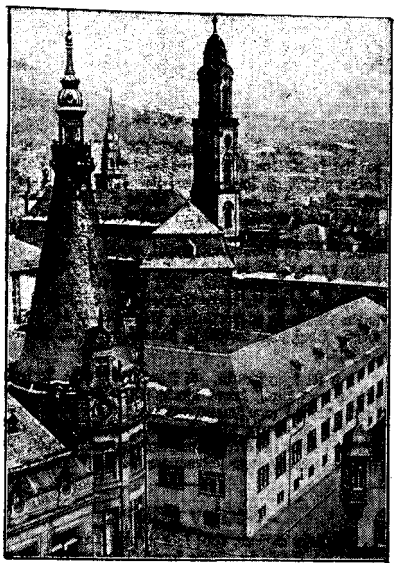

K 550létnemu wobstaczu Heidelbergskeje univerzity.

Pschehlad twarjenjow Heidelbergskeje univerzity.

Na wobrazu prědku wěžu stareje knihańnje a dale nowotwary se starej kusfarnčzej wěžu widźimy. S wotkazanjom něhdušcheho amerikanskeho wupósłanza w Barlinje, dr. e. h. Jakuba Gold-Shurmana, bě móžno nowotwar wuwjesć, kotrejž ma něhdźe 15 pošluchari a nimo teho awlu ša něhdźe 1000 wožobow. (Scherl, M.)

žmjercź starasche; dósta tuśuž a wumrě. Tśi cźežke lěta bě pschecźerpika. Hdźe dha pschińdźe jene njesbožo žamo?

Schto pomhasche, hacź wschu srudobu žabyecź a hladacź, ł wotkel by nowa pomoznica pschischła, kotraž by žo maćerišzu ša drobnej dźěcźi starała. Sašoj namaka žo tajka ł Mohucza, profesorowa dźowka.

Cźaš pruhowanja pak bě pschetraty, nětk seikhadźa jomu žłónjo sboža. Nasch mischtr twarjesche wubjerne wozy a napraschowanje sa nimi bě dale wjetsche, tuž dyrbjesche chěžu ke khěžy pschittwaricź, hacź napósledku žyła twornja (fabrika) ł toho nasta, jena ł najwjetschich wojnarskich twornjow po wschěch Němzach, hdźež najwobžebnische wozy dźěłaja.

Do woteběrarjow knjeżskich wołyczkow štuschesche też nědyschi Koburgski wjerch. Też měješche tehdyschi chěžor pschilešnosć, žebi wjerchowe kražne wołyczki wobhladacź, a wone salubichu, žo jemu tak, so žebi — też žam sa žebje dwaj tajkaj wozaj a jedyn sa khěžorku skasa. Wozyki radźichu žo k najwjetschej spokojnosći najwyschschich knjeżstwow, a nasch žerbski fabrikant Mikławsch Truz, rodźeny ł Kukez, to mjenujzy je jeho polne mjeno, bu tak komerzielny radźićel. Schtó něschto blišscheje wo nim a jeho žwójbje wě?

Někotre pěsnje Korle Augusta Fiedlera

Njedawno (17. 5.) je so 20 lět minyło, zo je towaš wulkich serbskich wubudźerjow Smolerja, Pfula, Imiša, Kocora, Hórnika a druhich wopuščił swojich drohich Serbow a nimale 82 lět stary skonjał swoje zeńske žiwjenje. Kotla Fiedler bě cyle wurjadna wosoba w serbskim narodnym žiwjenju. Přecy je stał mjez prěnimi, njech bě to jako spisowaćel jako hudźbnik, jako wučeř a hač do poslednjeho swojeho žiwjeńskeho zdychnjenja je wón jako redaktor tydźenika „Pomhaj Bóh" swoje pjero z wustojnosću wodźił. Lubozne su jeho pěsnje z młodych lět. Knjez stud. direktor O. Wićaz je je do rjaneje knižki: Wutrobine naléće Mathildy Stangec a Khorle A. Fiedlerja zezběrał. Kóžda zbožowna njewjesta a kóždy nawoženja dyrbjał je wobsedźeć. Tute pokazki so wam wěsće zalubja.

Dobru nóc z dalokosće.

Nětk dobru nócku najrjeńšu
Či, lubša, zawdawam,
Kiž w zrudobje a wjeselu
Će stajnje w myslach mam!

Twój wobraz w čěmnej nocy je
Mi cunja hwězdźička,
Kiž złoći njebjo žiwjeńske,
Wšo horjo rozjasnja.

To jen'čke, štož mam wot Tebje
Je tónle wobraz Twój,
A zhubju Će wón wostanje
Też dalši wodźeř mój.

Či widźu w wóčku wutrobu,
Kaž njebjo we wodźe.
Měj dobru nóc, nětk spinkać chcu
Na Twojej wutrobje!

Wineta.

Hdyž do wóčka Či pohladnu,
To sej na morjo pomyslu,
Do kotr'hož něhdy zapadźe
Wineta, město zastarske.

Hdyž prawy hłós štó wurjeknje,
So zaso z wody wuzběhnje
Z najjasniśimi wěžemi
A wysokimi khěžemi.

Praj, kajke hrónčko wuzwolu,
Z čimž Twoju lubosć wubudźu,
Zo kaž Wineta postanje
Mi w čichej Twojej wutrobje!

Mój měr.

Kaž nóc je moja wutroba,
Hdźež wětry w halzach hraju;
Hdyž pak so měsačk pozběha
Na njebjesa,
To knježi měr we haju.

Wěz, luba, Ty tón měsačk sy;
Hdyž Twoje wóčko hlada
Mi do wočow, to zbožowny
Měr čichowny
Mi do wutroby pada!

Skórźba lubosće.

Bjez Tebje tu khodźić,
Kak to styskno je!
Wutroba měr słodźić
Nihdźe njemóže.

Hdyž połnócna čehnje
Nimo hodźina,
Či 'šće hrónčka rjenje
Mój ert zanoša!

Hdyž stysk žeńźiwosće
Drěmki zastona,
Mje twój wobraz hišće
Wo snje wobdawa!

Hdźež Će njewuhladnje
Wboha wutroba,
Ji wša radosć zwjadnje,
Płače zrudnuška!

Jurij Winger:

Do „i" abo „y"?

(Pokračowanje.)

Wórsy mam wudu stykanu, hóčku pschicźinjenu. Nětko hischcze waczku. Hm! to je te najmasańische pschipadki sabawje. Swopródka žym žo grawał; tuj pschisnuch i rukawu. Ale to njeńdźesche. Hdyž žo cźi wacźa w wiše, žam na hóčźy wiśaźo wostanjesch. A schto tuž pomhasche: chóchi-li wudźicź, dyrbjach bjes rukawy; dyrbjach žo pschewinnycź. Tak je, człowjek nječzomukuli pschiwuknje, do cźahoj žo jomu šwopródka njecha. Njeju šamo 1870 Parižźy wulke mysche jědli, dokelž drubeje jěsće njewědźachu? —

A nětko šwptajmy, hacź schto popadnu, Cźišnu wudu do wodu. Kork šaitoczi a šteji. S teho špoznawam, so waczka na dnje njeleži, ale plowa. Wicho potajkim derje. Jenož kušacź hischcze dyrbja a žo sakuženy!

Hdyž takle štejo lakam, mi wschelake do myšli pschińdże. Je to po prawym rjenje wot człowjeka, takle wudźicź? Njeje to falschnosć, tajenje, njekniwosć? Też hyrnjez tajkemu stoczatku było? — Klane pjeczenki jim pschimjetujesch; šda žo, so derje i nimi měnisch. A hlej, do pjeczenki je ikhowana hóčźka. S njej chcesch je popadnycź, so by je potom marił a žebi na pjeczenki špjekł. A wone wbohe, ani žebi na tajku stólcź njemyšlo, sa nimi hrabaju, dokelž žu hłódne. Khiba so žu też dźiwjaze!

Rjenje ł nimi cźinich, a tola jim ša žiwjenjom dźesch. Ale dźe žo cźłowjekej na žwěcze po prawym hnaf? Haj, hischcze hórje žo jemu hušto seńdźe. Jomu też pjeczenki posticźeju, a rjenje ł nim cźinja, a hdyž kušnje, wumrě. Ale niz cźělenje žmjercźe! Sswět a djabol staj, kotraj ša cźłowjekom wudźitaj, a hižo wjele staj jich swucźabałoj i njewinosće, a jich cźišnykoj do pónoje, hdźež žo nětko do wěcźnosće pjeku a praja. We raju je žo tuto wudźenje sapocźało. Khětro wulku waku tam djabol ša Jéwu na wudźišchcźo powěšny. A hdyž šakušny, by šebi ju šawěsće ł cźahom domoj do pónoje donješł, njeby-li Bóh žo šmiliwschi ł njesboža ju wutorhnył. Tola ranu, kotruž je tehdy šebi kušła, je cźaš žiwjenja šdźerżała, a też my ju hischcze cźujemy.

Takle štejo myšlu, hdyž tam kruće na wudu hladam, hacź tola tórk nješałkocźi. To dźěn je tón wokomik, na kotruž žo wješelich. Pschetoj hdyž tórk šałkuje, potom wěsch, so něschto zyba, a potom też šwjetcźa, cźehnjesch-li w prawym wokomiku, něschto małsch. Tajsi tórk: to je cźi wušnamna wěz. Mohł jón pschicźirunacź je šwónckom pschi telefonje. Hdyž šajmoni, potom wěsch, so chce něchtó ł tobu porócźecź a so tam na pósće na tebje hižo cźaka. Tak też tórk cźi wošnamjenja, so tam je. na cźoł šu cźakat.

Dołho šteju; njechaja kušacź. Šsnadź njeje wjedro pschihódne? To pak žej runje myšlach. Wschak tak rjenje na hrimotanje dźe, a wětšik tak ł rójkom wot pschipołdnja duje; niz krucźe, jenož tak šwaha. Ale na! Dyrbjch šcźerpnośće měcź. A tróschtuju žo, špominam na žwjateho Pětra, patrona wschitkich rybakow. Tón bě žebi też dobry cźaš ša tójenje wupytał. A žylu nóž žo tam na morju wokoło bił. A hdyž rynće ł hłubiny wucźahny, njemějesche ani wopuschći. Haj, też ryby maja žwoje waschnicźka. To mójesch šaki štajecź a najlěpsche pjeczenki na hóčźku powěšecź. Hdyž njechaja, njekušaja, a do šakow njeńdu. Jenož něchto žo mi šda špodźiwne. Cźi rybaju, kiž je šakašaneho łója, cźi maju šwjetscha šobu. Nasłerje jim djabol do žyrcźi honi a na hóčźku tyka. Wschak jomu šłuja, hdyž trudnu. Ruka ruku myje. Podobnje dźe žo też nětkotremužkuli tśelcźej. Hdyž ł powołanja abo wošebje schtóž je šawježelenja na hontwu chodźi, šnadź wjele wutrěła ale malo potřela. Hdyž pak žo cźi nětkajki šłóšnik, abo anarchišta na cźłowjeka, na nětkajkeho wjercha, měri, potom šrědka kulka mišnje.

Ale hdźe pak žym žebi šašy ł myšlemi šaběžał. A mjes tym tu jena torha a ł wudu šathadźa. Kórk tak we wodźe jěźdźi jako by jón wutrěłił, špjěchnje, šnadź nětkajki metr po rěsy horje napschecźo wodźe. Tuž tśełče wudu torhnycź! Kšch — šchwit: ta bu won, ale — bjes ryby. Jajkile njedocźiny! takle cźe ja błasna po-

Nowosće z cyłeho swěta

Cježke autowe njesboże w Drježdźanach.

Wječera njedźelu wokoło 5 hodź. sta žo na křižowanišću Nürnbergskeje-Kamjenicanskeje dróhi žałostne wobtkadne njesboże. Dwaj wošobowaj wosaj tam bo žo srasyschtaj. Jedyn ſ njeju, drožkowy wós, bo pschi tym pschewali a žo hnydom sapali. S padazeho wosa dwaj puczowaŋaj na drohu sleczeschtaj, mjes tym so tśeśi žo palo pod autom leżeśe. S pomozu žerdźi wós saßo na koleśa stajichu a ſnjesboženo, kiž bě žebi nop rosbił a nimo toho so khětro wopalił, wußwobodźichu a do Friedrichstadtskeje khorownje dowjesechu. Tam je na žwoje sranjenja wumrěł. Wjednik tuteho wosa žo jehorunja cježko srani a w khorowni w ſmjertnym kraśe leži. Sso palo bě do blisćeho hoścenza běžał, hdźež jemu prěnju pomoz podachu. Schtó je na njesbožu wina, žo hischcže pschepytuje.

Khłostarnja na cźaŋ źiwjenja sa Künzela.

Freibergski wožebity ſud měśeśe saŋdźeny pjatk w salt Kamjenitskeho pschiſaŋeho ſuda pod pschedsydstwom krajneho ſudnistkeho direktora Friesecke pschećiwo 21lětnemu Rudolfej Künzelej, kiž bě 27. meje 1936 pschi jednanju psched hamtſkim ſudom w Bornje pola Lipska žo dla wospjetneho paduschtwa k 1 létu a 6 měśazam ſaſtwa saßudźił, pschi tym pak pschedsydu ſuda a ſudnistkich sastojnikow dźeŋacź mjeńschinow dołho ſ tśełbu wohrožowak. Pschi tym poradźi žo Künzelej cźetnyć. Hdyž Künzela pschi tym nimoduzy popadnychu a na policiju krócź wutśěli, pschi cźimž wyschicheho kriminalneho komišara Bäuerla a wyschicheho strażmišchtra Scholtu ſ Kamjenicanskeho kriminalneho hamta cźeźcy srani. Künzela pschi tym nimoduzy popadychu a na policiju dowjedźechu. Nětko měśeśe žo ſa žwoje njeſkutki we Bornje a Kamjenicy psched wożebitym ſudom samolwjeć. K jednanju bě žo 15 ſwědkow pscheproſnyło a nimo toho 2 lékařkaj wežnwustojnaj. Po 5hodźinskim jednanju ſud Künzela ke khłostarni na cźaŋ źiwjenja a nimo toho dla wohrożenja sastojnikow k 5 létam ſaſtwa saßudźi.

Njewjedro w Rhönskich horach w wječornej Durinskej.

W Röhnskich horach rospuschcźi žo njedźelu cźeźke njewjedro, kotrež bě ſ wulkim ſliwkom ſjednoczene. Wosebje cźeźke njewjedra w połnóžnym Röhnu w dolinje rěki Ulstery saſkadźachu. Hobrske wodźitka walachu žo do doła dele a hromadźachu žo psched żeleznistim naſypom w Schleitzu. Tutón naſypy žo něhdże w dołhosći 40 hacź 50 metrow podmlě, tak so bě wschón żeleznisti wobkład na cźarje mjes Geißu a Tannom pschetorhnjeny. W Schleitzu ſamym ſtejeśe woda 2 metraj wyſoko. Wjele drobneho ſkotu je žo zatepiło. Teź jedyn morwy je ſ wodami do doła pschipluwak, kotrehož mjeno pak žo dotal njeje ſhoniło.

Jenoźwójbny domcźk žo ſpalił.

13lětna holcźka wpłomjenjach ſahinyła.

We wjeſay Lürken pola Jülicha w Porhynſkej ſta žo w nozy ſ ſobocze wohjowe njeſboże. Jenoźwójbny domcźk bě žo ſ dotal hischcże njeſměśezenej pschicźinu ſapalił. Hdyž žo woheń pytny, bě žo hižo nimale na zyke twarjenje rosſchěrił. S wobydleri mózeschtaj žo mandźelſki a 16lětny ſyn wokno rosbiwſchi ſ njeho wudobyć. Mandźelka, kotraž w prěnim połkhodźe ſpasche, njemóžeśe po zyle ſakurjenych ſkhodach wjazy pucź won namakać a dyrbjeśe ſ wokna na dróhu kloćźić, pschi tym žo khětro cźežko srani, tak so dyrbjachu ju do khorownje pschewješ. Jeje 13lětna holcźka pak bě najſćerje we wulkim dymje wdomje ſłubiła a wſchě prózowanja, ju ſmjerćźi wukhować, běchu podarmo. Ju posdźiſcho jako dospołnje ſpalene cźeło ſe sniczeneho domcźka wucźahnychu.

Jaſtwo a pjenježne khłostanje ſa pažowe a dewiſowe pschestupjenja.

5. junija móžachu 28 lět stareho muża F. B. ſ D. we Hartmannsdorfie runje w tym wokomiku sajeć, jako ſ 17,74 hr. a ſ 95 krónami a ſ pažom, tola bjes namjeſaneho wupokaſma potajnje mjeſy do Cźeſkoſłowakskeje pschekrocźi. W jednanju psched ſpěſchnym pschiſaŋnym ſudom ſo pschiſna, ſo je wo khłostakomnoſći ſwojich pschestupjenjow wědźał. Ssud jeho dla pažowych a dewiſowych pschestupjenjow k 2 njedźelomaj ſaſtwa a k 40 hr. pjenježneho khłostanja saßudźi. Pjenjezy ſo jemu ſebrachu a cźasachu.

4 Jendźelcźenjo cźeźko ſnjeſboźiłi.

Cźeźke autowe njeſboże jendźelſkeho puczowańskeho towarſtwa ſo njedźelu popołdnju na proninzialnej dróſy mjes Cleva a Gochom ſta. Wulki jendźelſki wołobowy wós, w kotrymž 2 ſonje a 2 muzej ſjedźachu, pschińdże na mokrej dróſy do wjerhanja a do ſchtoma ſawadźi. S mózným ſrażenjom buſchtej wobě ſonje hnydom morjenej. Muźkeju ſ cźeźkimi ſranjenjemi do Clevskeje khorownje dowjesechu.

Přilopk

* **10lětna wuſpěſchna detektiwka.** W Osaka w Japanſkej je 10lětna holcźka dothopytaneho ſtótnika pomhała wuſlědźicź, kotrehož wołebitośći bě, ſchulſkim dźećom pjenjezy wumějschcźicź. Mała Schizuko Somatſu běſche žebi 8 ženow na nalutowarni wuſběhnyła. Wudawajo, ſo je kriminalny ſajtojnik, jebak k holcźaŋ pschiſtupi a žo ju wuwopraſchawſchi, praji, ſo chże jej pjenjezy do papjerki ſawalicź. Holcźka pak doma w njej niczo druhe njenamaka, hacź papjerowe kuſti. 10 dnjow dołho na to mała Somatſu po dróhach wulkeho města Osaka ſa njedocźinkom ſlědźeśe, a to ſ wuſpěchom. Hdyž jeho wuſlědźi, ſawoła policiſtu, kotryž jeho ſaſa.

* **9 lět bjes ſpanja.** S Floridy žo piša, ſo je tam młody muž źimy, kotryž pjecza njeje hižo 9 lět dołho ſpał. Wón ſ wopiſmami może dopokaſacź, ſo ma žo bjesſpać ſranjenju pschipiſaccź, kotreż běchu jemu Indianojo w krajinje rěki Amazonas w połodnjschej Ameriźy je ſajědojcźenym ſchipom naczinili.

Spatny přikład

W cźaſu cźaſow, hdyž koły w drjewjanzach a myſche w toſlach khodźachu, běſche burik Iwandrowicź w Poznańſkim, ſtara dobra koža, kiž žanej muſche nohu njeby ſłamał. Tón měśeśe ſe ſwojej ſłužbje wotrocźka, frěnka, kruwarja w jenej wołobje, w žrěnich ſětach, maćeho pschekſepaneho jako liſchka ... Teź žněm drje to rjeź, žo njebožo, ſo bnch jomu cźeſcź rubił, wón wědźeśe žebi ſłódke winko, kotreż tam tehdom hischcże na wſchěch hórkach roſcźeſche, derje waźicź. Burej ſłužeśe žwěru, a tón dawaſche jomu dźeſacź toleri na lěto a wobydleńe a drašu. Ale léta běchu ſe, žito njepłacźeśe, a k tomu hubjene žně, tak ſo běſche burik ſa něſchto lět, njewěm kelko, msdy dołžny. Bjarnat teź ſ cźaſami ſwojemu knjeſej pomjatk wótſeſche. Tola bur troſchtowaſche: „Schto tebi w mojim domje brachuje? Jěſ a pij a budź wjeſoły. Tak rucźe hacź ſměju, tebi ſapłacźu: léta njepoběhnu ſpochi tak njerune, jako nětkle. Nałeto dyrbju Hapli kwaſ hotowacź ... Ty rozumiſch!“ ſkónczi do dźonje dunywſchi.

Bjarnat ſo wjazy ſłyſchecź njeda, a cźakaſche. — Na winowych ſniach da bur nětkotre kitki naſlěpſcheje druźiny wuſuſchicź a hakle potom wokoło hód totź, ſo by prawje wołobne wino ke kwaſej měť; tak mjenowane ſwjate wino.

To žo ſta, a na hody běſche wopławanje. — „Wołſwědź! Bjarnatowa huba, — kajka ſtódkowa!“ „Wołſwědź! Bjarnatowa huba, — kajka ſtódkowa!“ rjeſeju bur. A piczońka ſuže žo do kucźika pinzy jako ſabyta.

*

Wulki dźeń kwaſa pschińdże. Něhdże dwaceći bliſkoſći bě žo ſeſchodało. Pschi jědźi bě mjes druhim teź wo winach rěcź, a kwaſny nan khwaleſche žo ſ łapku „kajkuž drje hiſchcże cźaſ źiwjenja ſrěbnyli njeſlšće.“ Tu dźeſche ſ karanom do pinzy, wuwjercza kedźbliwje dźećku ſ njebožom, tola schto? wino njeběźi! Dyri žo ſ nim tu do cźoła, rěcźo: „Ja łkupak, ſabych cźop wuſběhnyć! Kedźbliwje ſatyka ſaß dźećku, wuſběhny cźop, wotewri ſaß, ale wino njepoſtha. Njewuſchna mysl jomu psches mosny prěkuje: „Schtó wě, hacź mi Bjarnat njeje nješchto ſworał?“ Sacźepa ſ knyſkom do picźoſki. „Haj, haj, próſdna; ſym rjek, ale ton njeplech wot Bjarnata; cźuju jomu ſapłacźicź, mje takle psched hoſcźemi wohańbicź.“ Potkhmurjeny wrócźi žo k hoſcźom.

*

Po kwaſu minnychu žo někotre měśazy. Bur njewěrjeſche žebi, wotrocźkej picźoſki dla ſchto pitnucź; wotmołwa by tola jeno była: „Nó, to běſche ja mój dołžny.“

Jónu wjeczor pak, jakc pschi kabolbje žedźeſchtaj, pschipadny jomu ſbožowna myślicźka. „Bjarnato“, dźeſche, „podaj wſchak mi tamle tu rokku, pokaſam tebi wopraſwdźe nowu hru, kajkuž hiſchcże njeſnajeſch.“ Bjarnat poda jomu żelezny roku, dźěl ſtareje tśełby. „Tuti jedyn kónz k wuchej a wot tamneho kónza chżu tebi do wucha rěcźeć, hudźeſch widźeć, kak traſyna je hra,“ pokracźowaſche bur. Bjarnat poſłuchaſche knjeſej; a tón ſaſchukny do roky: „Mušnaj, Bjarnato, ſy ty tu picźoſku wina wupił?“ Bjarnat cźinjeſche, jakož bn njeſłyſchał. Tuž wospjetowaſche bur: „Schibako, Bjarnato, ſy ty te wino wupił?“ Bjarnat tſchaſeſche ſ hlowu a wosta pschi tym, ſo ſłowcźka njerofumi. „To njeje móžno“, bórcźeſche bur. „Kak dha niz móžno, ſprtaj ſam a budźeſch widźeć“, wotmołwi ſchibak. Bur ſunny rokku k wuchu a Bjarnat rjekny do njeje: „Cźehedła mi mój pjenjes njeſapłacźiſch, kiž ſy mi tak dołho dołžny?“ — „Maſch prawo, mój Bjarnato“, dźeſche bur, rokku poloſiwſchi, woprawdźe njeje ani ſłowcźka ſłyſchecź.“ — Wot toho dnja niepikny ſo ſłowcźka wjazy ani wo winje, ani wo pjenjeſach.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die öffentlichen Anlagen.

ſind ebenſogut wie die alte Stadt ein Anziehungspunkt für Fremde und eine Freude und Erholung für die Einwohner.

Leider muß te in der letzter Zeit feſtgeſtellt werden, daß von Kindern und Jugendlichen Schaden an den Anpflanzungen angerichtet worden iſt.

Die öffentlichen Anlagen ſtehen unter dem Schutze aller Volksgenoſſen, und jeder einzelne hat das Recht, Uebeltäter zur Anzeige zu bringen, die eine ſtrenge Beſtrafung zu erwarten haben.

Eltern haften für ihre Kinder.

Bautzen, am 12. 6. 1936. **Der Oberbürgermeiſter.**

Hromatowy cźaſ ważny hoſpodarſki rjany cźaſ.

So je hromat jara lubosny dar, kotryž nam nałécźo poſłicźa, je drje kóždemu, kiž je jón woptak, wěſte. So pak je teź nimo měry ważny hoſpodarſki faktor, njeje powſchitkownoſći ſwjetſcha ſnate. Na wobraſu widźimy, kak wjele hromała žo w Němſkej płahuje. Runje w poſlednich létach je ſo płahowanje jara powjetſchiło. We lécźe 1927 wuplahowaſche žo 44 000 zentnari hromaka, mjes tym ſo nětko baloko psches 1 milijon zentnari hromaka wuplahujemy.

(Ryžowanka ſe Sglinizkeho — Scherl, M.)

---

měcź, ſa nóſ potorhacź! Ale khětje ſaßy ſa njej cźišnyć. Ssnadź hiſchcże junu potorha a ſnadź žo potom ſakuźnje. A hlej! jenoź wokomik, hižo ſaßy pschima, tórt tróſchku ſaſkakuje; ale to njeje hiſchcże doſcź — hiſchcże kuſt docźakacź — potom hdyž krucźiſcho ſaſkocźi, potom khětje torhnyć, potom ſawěſcze ſmějeſch. A woprawdźe nětkle! — Ale wě, ſaßy do wody tśěli, ſaßy ſchtó wě tak daloko po rězy wokoło. — Nětko khwiłku docźakam; njech žo tak prawje ſakuźnje. Hiſchcże wokomik a potom torhnu. — A-a-a, ſchto to, tórt nadobo ſaßy měrnje horje jěźe a nětko ſaßy powodźe plowa. Tajkile kadła! Wucźahnu wudu won: pokoja waczki je prjeczá, tón tónz, kiž psched hócźku dele wißaſche. To je tajka mudra. Ta me najſćerje hižo nałhonjenja. Schtó wě, hacź hižo prjedy ras nětkajkemu wubjerjej na hóczźu powißała njeje. Prjedy pak hacź je ju na brjóh měť, je ſo hiſchcże wotorhnyła. Cźohodła nia! Nětkotryżkuli nécźchto ſ njeſboża nawuknje a je potom kedźbliwiſchi. A to tola teź pola ryhow žo hodźi. Bvrnjeź rosuma njemócźe. Ale tola wěſte mozy měcź, kotreż jim praja: tole ſmécźi a takle cźiń; tole žo ſa tebje hodźi; tu měj žo na kedźbu! Wiſchak dźe teź kóždе ſwérſatko na kraju wě, kak ma ſaſtocźiźcź, ſo by pschefkocźiło; a kóždа mjetel wě, hdźe ſo może ſydnycź a ſchto je jej k ſeźiwjenju.

Wutorhnu tónczaſ waczki, kiž hiſchcże wißa, a powěſnu nowu. Nadźijomnje ſměju ſ tej wjetſche ſbožo.

Posyptowacź dyrbi cźłowjek a niz žo hnydom wottraſchicź dacź. To dźeń je tón ſmykł a ta wina w źiwjenju, ſo nechtóžkuli k niczomu njepſchińdże, dokelž ſo wotraſchicź da, hdyž na prěnje hnydom njeńdże. Toho ſmykła tudy cźinicź njechcam. Tohodła ſaßy ſ wudu do wody. A woprawdźe njeſłyſchu podarmo cźišnyć. Lédom je wuda we wodźe, hižo tórt ſaßy ſignaluje. A nětkle rjenje ſaſtakuje. Khětje won! Ale tak lohko to dźe! Nékajki ſchamaty pjerſt tu wißy. Hm, tón bě tola teź wośtacź mohł, ſ wotkel je pschiſchoł. Toho hódnje rěkacź njeje. — Saßy jeho do wody cźišnyć? Haj, to žo hodźi. Wſchak ſo do mjaſa ſakuźnyć njeje; jenoź zyle ſ lohka ſa prédknju hubu. Ow kak žej tam ſawjertny! Na wudu hižo wjazy njepschińdże ...

Ale teź žana druha wjazy njepschińdże. Dołho cźakam, tórt ſtoji, a mjeſcźi kaž ſwónczáť na telefonſkej ſtaziji pschipołdnju wot 12 hacź do 2 hodźin, hdyž knjes agenta wobjeduje a po wobjedźe žebi tróſchku dřemnje. Ssnadź je mi to ta mała naparaka. Ssotram a bratſiſkam je wupowědała a macźeri wulkorźila, ſchto je žo jej ſtało. A macź jich nětko namotwjała, ſo bychu tola tam njepłowale, tam do teje hłubiny bliško tych wulkich torjeni. „Ně, tam ženje njejědźcze; wobjeźe jenje ſchtwórtk na wječzor niz. Hižo huſto ſnym, hdyž tak prawje rjenje bě, a ſłónczko do wody ſwěcźeſche, pſches jaſnu wodu widźała, kak tam na druhim brjoſy muž ſteji, a kak wón waczki na hóczźu tyka a potom do wody mjeta. A ſnym ſe ſwojimaj ſamſnymaj wocźomaj wobdźała, kak Bělorynbiz macź — ſ tej ſmój pſchecź bohatej — kak wona ſa tej waczku kuźnu a kak nadobo tón muž ſatorhny a ju wucźeże. A widźach ſ wody, kak na brjoſy wonka ju na hłowu klepny. Schto je ſ njej žo ſtało, to njewěm. Ale ženje wjazy pſchi njeje. A teź wot druhich hižo ſnym to ſłyſchała, a ſnan a macź ſtaj mi to powědałoj, to wottam ſo ſtało ſaßy nětkle wrócźi, hdyž je ſ wody won. Haj, dźeſ niſabudźecźe ženje, ſchtož ſnym wam powědała a běcźe žo na kedźbu. Wſchitke mohła waß hewak pſchiſabudźi.

Ach, nam žo hubjenje dźe. Wſchudźom na wodźerža. Ta žadława ſubdóžina, Schtukeź wulka hubjenja by naß najradšcho wſchitkich źiwych ſpóźerała, nje brachmy-li wſchudźom pſched njej cźekać a jej pucźe. Karpeź macźeri je ſkoro wſchě jeje mólicźe ſežrała. Mi nozy, hdyž ſu mérnje ſpake, je jich nadpadła. A teź wjele druhich ſu mi ſ motrymaj wokomaj ſtowzyle, kak je pſches nju njeſbožo a ſrudoba do ſich ſwobow pſchiſchła. Tohodła, lube dźećzi, měrcźe ſo na ſebu. A něſto wostańcźe doma, a njekhodźcźe ſ dźěrp. Sa mjes tym ras do Wólſchowa dojědu, cźetu wopytać. Njebudu dołho. Khiba, ſo jej ſrej cźeta do Rodbrica ſapłowała; potom dyrbju ja njej. Mam jej něſto nuſne prajicź.“

(Skónczenje ſcźehuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2667

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 138 | Budyšin — Wutoru 16. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednikowy naměstnik wo nowym němskim idealismje rěčał

Na schlesyskim župnym sjězdźe nazionalsozialistiskeje strony we Wróćławju je niedźelu wjednikowy naměstnik Rudolf Heß k zhromadźenym rěčał. Najprjedy je dopominał na wulke dokonjenja, kiž su so w poslednich lětach w Němskej pod wjednikowym skutkowanjom mohle pschewjesć. Wschitke tute twarske dokonjenja maju swój korjeń w politiskej wěrje. Tuta wěra je w Němskej liczbu njesłužiłowu nje 1½ miliona sniłka.

Rozcerjo tuteje wěry a pschipowědarjo tuteje stawisniskeje ideje, tak wjednikowy naměstnik w swojej rěczi pokaćowalsche, su pschebywdźeni, so je tuta wěra nowy idealismus do němskeho luda pschinjesła, pschi kotrejž pschewobdźenju so njedamy se žanoje strony mischtrować. Tute złowa so wobsebje pschećiwo sastupjerjam zwětowoje revolucije měrjachu. Nadawk němskeho luda w 20. lětstotku je, so by był zhilna kulturna unija hódnych rasow pschećiwo bolschewismej a pschećiwo knoczenju niskich instinktow hubjenscheje rasy.

Dr. Schacht wo němskej wikowańskej politicy

Pschi swojim wopytce w Athenje je dr. Schacht njedźelu sastupjerjow grichiskich a wukrainych nowin w Hellenju pschijał. President němskostatneje banki nowinarjam rjekny, so je samoh jeho pućowanja zyle niepolitiki. Potrjebne je, so by Němska a Grichiska zu byłe pschedy wutrobne, so žebi wón niemóże myslicz, schto by mohło Grichiska pschećiwo Němskej stajicz.

Dr. Schacht w swojej rěczi pokraczuje rjekny, **so je so mjezynarodny kapitalismus tam roźbił,** hdźe njebudźemy też na mjezynarodny kapital čakać. Dokelž stara hospodarska forma njedźelskeje, je Němska nowe sadawy postajiła. Njekupujemy wjazy, hač možemy zaplaćicz a hač trjebamy. To je hospodarstwo pschemyslene a wikowarstwo na nowe puće dowjedło. Wobsebje su so nowe wulke poćahi z polodnjoscheje Ameriku a krótkoranischeje Europu wutworile. **Tjenża je Němska najlepschi wotebrać Grichiskeje.** Kupowanje tobaka je so jara sežnilo. Dokelž wjele tobaka kupuje, su tobakowe placzizny postupile, z čehoż ma makedonski bur wulke lepschiny.

Němska może w Grichiskej jenož kupowacz, hdyž Grichiska też w Němskej kupuje. Pschi wschěm pschewobdźelstwje nima hrědkow k saplaćenju, nasche hrědki leża jenož we nuwosu. Dr. Schacht pschistaji, so je tute praschenja z gouverneurom grichiskeje notowneje banki rospominał. Staj so sadanje rosmolwjakoj, wobe banzy w stajnym swiśku stejitej a so prosujetej, so by so wotbywanje twarow spěchowało a wolóžowało.

Dr. Schacht w Sofiji

President němskostatneje banki dr. Schacht je pondźelu popołdnju we wobsebitym ketadle z Athena do bołharskeho hlownego města Sofije pschileczał. Direktor němskostatneje banki Jost a wyschscheho knjezerstwowy rada w němskim hospodarskim ministerstwje Reinhardt jeho pschewobdźelschtaj. Dr. Schachta powitacz běchu pschiłehi bołharski finanzny minister Ganew, wikowarski minister Wellew, ratarski minister profesor Atanasow, gouverneur bołharskeje narodneje banki z městogouverneurom a direktorami wordźelenjow, statny sekretar w finanznym ministerstwje a direktor sajadnistwa statneho dołha, direktor statneho eksportskeho wustawa a němski wupósłanz Rümeling z knjezemi wupósłanstwa. S letanischcza do Sofije je dr. Schacht we wobsebitym czahu dowjeze. Hdyž běsche do bołharskeho města pschijeł, so president němskostatneje banki hnydom do kralowskeho broda poda, so by so do lisczny wopytarjow zapisał. Potom němski wupósłanz dr. Schachta na hrodanje pscheprosy.

President němskostatneje banki dr. Schacht nowinarjam rjekny, so je jako hósć gouverneura bołharskeje narodneje banki do Sofije pschischoł, so by na jeho wospjetny wopyt w Barlinje wotmolwił. Wón so wjeseli, so może so dwaj letdźesatkaj sajo Bołharstwu wopytacz, dokelž Bołharstwo a Němska nimo wusich hospodarskich poćahow wjele zhromadneho a pschećiwoscheho swjasuje. Jeho wulzy spokoja, so žmě pomhacz tute poćahi zhlubschicz.

Strajk w Belgiskej so strašnje rozšěrił

Hdyž je so w Belgiskej knježerstwo wutworiło, w kotrymž je po franzowskim pschikładze wjele marksistow, žebi dźěłaczerjo wschitkich industrijow wjetsche mdy zadarju. We wobschěrnych industrijowych krajinach je so strajk hižo sapoczał.

Njedźelu je so wurjadny kongreß belgiskich podkopkowych dźěłaczerjow sešoł a je strajkowe heslo wudał. Kaž so powě, su so dźěłaczerjo wschudźe po hesle složowali a su dźěłacz pschestali. **W Lüttichskej wokolinje so we wuhlowej a żelesowej industriji pondźelu njedźěłasche.**

W krajinje Borinage wokoło města Monsa su njedźelu wjeczor dźěłaczerske swjazki wot podkopkowych dźěłaczerjow žadałe, so bychu dźěło złožili. W Monsu so wocakuje, so za najkrótschi czas po zrjadu Borinaži też dźěłaczerjo druhich industrijow kaž też personal dróhoweje żelesniży a sjawnych dźěłarnjow dźěło złoża. Boja so, so samo k generalnemu strajkej dóńdże.

W Brüsselu je strajkowe hibanje wulki njeměr načinilo. Dyrbjachu spóznacz, so kwatne wutworjenje noweho knjezerstwa njeje mohło pawnichitkownemu strajkowemu hibanju sadźewacz, hačrunjž je van Zeeland, kaž so někto dopokazuje, markistam wěsu pschiwolił, kiž jim pjatk hischcze nochzyschce pschiswolicz.

Strajk po francowskim pschikładze

Pondźelu je so we wschěch wuhlowych wokrjesach generalny strajk hórnikow pschetwjedł. W Borinaži wot pondźele ranja 22 000 podkopkowych dźěłaczerjow strajkuje. Też w dźěłarnjach żelesoweje industrije so swjetscha njedźěła. We wschěch strajkowych wokrjesach je so żandarmstwo sežylnilo. W Lüttichu je 2000 dźěłaczerjow Engleskertej dźěłarnje autowych wobruczow do strajka stupiło. W jenej Lüttichskej dźěłarni wódnych rotow je 6000 dźěłaczerjow dźěło złožiło. W Lüttichu so nadpjerarjo strajka prózuja, so bychu jenotliwe strajki do generalnehn strajka wutwarili.

We hlownym zydle belgiskeje żelesoweje a maschinoweje industrije, Seraingu, so położenje jako wobsebje straschne wobhladuje. Tam su pondźelu popołdnju wojazy wrota Cockerellez fabriki wobtadźili. So wojazy sapschinuja, je něschto wurjadne a dawa spóznacz, so chcedźa wyschnoscze se wschěmi prědkami shórschenju strajkowego położenja sadźewacz. Dotal su so policistojo a żandarmojo na konjoch wo porjad starali.

W Lüttichu su kommunistiscy agitatorjo spytali dźěłaczerjow k nazylnosczam naschczuwacz. Pondźelu popołdnja so 300 dźěłaczerjow a dźěłaczerkow internazionalu spěwajo do kupneho doma na Lambertiskim naměsče doby a spytachu pschitajenzow pohnucz, so bychu dźěło złožili. Policistojo pak samóchu nawalnikow z kupneho domu wuhnacz. Na to su wulke kupne domy swoje pschedawarnje samske a swojich pschitajenzow puschczile.

Lüttichske dróhowe żelesniży jenož hischcze hacz k městowym mjesam jědźa. Strajkowazy su wosy dróhoweje żelesniży, kiž do Herstala jědźechu, sadźerżeli. Też w Gencze, we wjeczornej Belgiskej, je pondźelu 1100 metallowych dźěłaczerjow swoje dźěło wopuschczilo. Na strajku w Antwerpenskim pschistawje so njeje wiczo pschemenilo. W tutym měsece pondźelu policija wospjet se strajkowazymi hromadu zrazy, kotrejž druhim dźěłaczerjam nochzychu dowolicz, so bychu dźěłali.

W Parižskich dźěłarnjach so zaso dźěła

W Pariżu a pschedměstach su dźěłaczerjo maschinskich fabrikow pondźelu rano jako sapoczeli dźěłacz. Też twarjo dźěłaczerjo su so z wjetschego dźěła sajzo na swoje dźěło wróćili. Jenož w někotrych mjenschich dźěłarnjach so wczera hischcze njedźěłasche, dokelž so dźěłodawarjo a dźěłaczerjo hischcze njeběchu zole dojednali. Nadźijeja pak so, so so to tež w tutych dźěłarnjach bórzy stanje. Dosebnanja so toborunja wocakuja pola sawěsczenskich towarstwow, pohrjebnych towarstwow, w kupnych domach a wołtchodach módy.

Dr. Schacht hač do Sofije

Dr. Schacht hač do Sofiji wostanje. Pschi swojim tamnischim pschebywanju won bołharskeho ministerskeho presidenta a ministrow wikowarstwa, hospodarstwa a finanzow wopyta. Sesrjedu dr. Schacht do Budapešta poleczi.

Chilescy kommunistojo tšoch nacionalsocialistow morili

Sobotu wjeczor posdże na dróhach chileskeho města Talcawaisa kommunistojo a schiwiskowarja chileskeje nazionalsozialistiskeje strony wótrje do so srašnychu. Kommunistiscy nadyadnizy tšoch nazionalsozialistow morichu.

Nimo tutych morjenych 9 czežkokranjenych a wjele lekokranjenych naliczichu. Jako běsche w nozy strach, so so njeměry wospjetuja, policija hórschim sranjenym sadźewasche.

Swajcarska negusej wuměnjenja staja

S Neveya nad Genfskim jezorom so shoni, so chze negus Jrjedu 17. junija London wopuschczicz a so do Swojeje ville w Schwajcarskej nad Genfskim jezorom pschebydlicz. Domownemu personalej je so hižo w tutym smyslu powěło.

Politiske położenje pak njedowola, so by negus mohł dseše wschcho do Schwajcarskeje sapuczowacz. K tomu won **pschihłosowanje schwajcarskeje swjazkowe rady** trjeba. Swjazkowa rada pak so nochze w mjezynarodnym nastupanju do mózných schmjatańzow podacz, swoju dowolnosczej wot wujaznjenja sledowazych tšoch praschenjow wotwisnje cjini:

1. Chze Haile Selassie swój kraj pola Swjasla ludow sastupowacz abo

2. pschindże won jako bywschi kjzor, so by wukhow phtał abo

3. chze won se Schwajcarskeje žem wojowanje wo sadobdobyczu swojeho trona sapoczecz?

Na pschiprašanjach schwajcarskich městnach dawaju negusej srjedźnje, so z krajom a jeho dóstom wulzy sobuczuja, so pak so njehodźi, Schwajcarsku jeho dla strachej politiskich schmjatanzow wustajicz. Kaž so powě, so swjazkowej radze hischcze njeje negusowa prósstwa wo dowolnosczej k pschicżehnjenju do Schwajcarskeje pschedpokłożila.

4. julija ministerska rada w Romje

Italska ministerska rada je so na sobotu 4. julija k swojemu porjadnemu měsaczenemu khadźowanju swolała. Sa krótki czas so w Diredawje w Abeżynskej wotnožka italskej banki sakoji. Kaž so sdawa, chze italske knjezerstwo prašenje wukrajnikow w Abeżynskej po możnosczi wulkomyslnje rjadowacz. Hewak pak žebi knjezerstwo pjelenje, so bychu so tam Italczenjo sasydlowali, wobsebje w krótkowjeczornych provinzach, hdyž na dźěłowych mozach k wobdźěłanju semje pobrachuje.

S Djibutija je so powěło, so so k poldnju wot Addisa Abeby abeżynske wójsko hromadża, kiž może po dešczowym czasu abo hižo prjedy hlownemu městu njeměr naczinicz. Italske wyschnoscze pak tute powěsce za khutne njewobhladuja.

Suvich do Awstriskeje pschijeł.

Prjedawschi italski sekretar swonkownych nalezinoscow Suvich je so z jenož mandźelskej do Semmeringa pola Wina pschijeł. Kaž so powě, je Suvichowy wopyt w Awstriskej jenož zyle wobsebinski.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 16. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Na Božim žohnowanju je wšitko ležane.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 744, hygrometer plus 2, najwyšischa dnjowa temperatura 24 stop. czopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer minus 2, najnišcha temperatura we nozu 15 stop. czopłoty. — S morza je so tłukowniščí powětr do europiskich krajow pichiplawił, kiž ſ městnami trochu njewobstajne wjedro wuſtutkuje. Móžiłi powětr pak so po žiwoim puczu hacź do naſchich stron trochu šćrěje, so ſmějemy njedźiwajcy jeho hischcze poměrnje czopłe wjedro. Sśmémy wocźakacź, so nimo nětkotrich mieńischich kaženjow wjedro w naſchich stronach poměrnje rjane a czopłe wostanje. — Jutſie žrjedu žłónczo 3,45 hodź. ſkhadża a so 8,16 khowa. Mšacźat ſkhadża jutſie na ranje 1,52 hodź. a khowa so wjeczor 6,45 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutſiſchi pjatk: Poměrnje rjane a czopłe wjedro.**

*

— **Wječor serbskeje hudźby a pěsnje we Waršawje.** Spočatk junija wotmě so we Waršawje wječor serbskej hudźby a pěsnje. W prénim dźělu poręča zawodnje prof. Feliks Kęcki wo Bj. Krawcu, na to zaspěwa Wanda Łozińcka 3 spěwy Krawca na słowa A. Muki, Wólšinskeho a Čišinskeho. Na pianje poskići k. Grzybowski Valse caprice, spominanjo na reju. W druhim dźělu bě basnik J. Čišinski zastupjeny. Naš krajan J. Ješki (inženěr) tam přednjese w serbskej rěči „Rědna rěc“ a Stella Olgierd wšelake přełožki do Pólšćiny, z pjera Julije Wjeležynskeje. Wuspěch kulturneho wječora bě jara rjany a połonjacy.

— **Pšichi žednym tužiłkim policajiſkim tšelenju ſ pistolow,** kotrejž so njedźelu w Budyšchinje pšchewjedźe, žu so jara dobre wuſpěchi bozpěłe. Pšichi muzſiwowym wubědźowanju wo puczowaniſke myto ſa straźnikhtrow mózachu žebi Žitawšzy tjeczi ras tuto myto wubědźicź. Žitawſke muzſtwo bohy tež gmejniſke puczowaniſke policajiſke myto, Shorjelšzy druhe myto wobhadźichu. Pšichi tšelenju ſ pistolow ſa policiju bu hłowny straźnikhtr Ssadlowſki se Shorjelza je 117 kołami prěni. Pšichi tšelenju ſ pistolow ſa hoſcźi měješche naiwjetſchi wuſpěch podoffizěr Leonhardt se 7. kompanije pěſcheho połka čo. 52 je 118 kołami. Pšichi tym tšelešche so na tarcźe ſ 12 kołami, tak ſo mózeſche so pšchi 10 wutſelach nanajwjazy 120 kołow trjechicź. Wobaj wuſpěchaj ſtaj tohodla jara wuſnamnaj. Pšichi makołaliberiſkim tšelenju ſa policiju a hoſcźi, kotrejž so ſobotu a njedźelu pſchedwjedźe, žebi kanonér Heinz Reinhold ſ artilleriſkeho połka čo. 4 ſ 35 kołami, kotrejž ſ tſiomi wutſelemi na tarcź ſ 12 kołami dospě. prěnie myto ſwójcźi. Pšichi tym tšelešche so ſtejo bjes jepjerp. Pšichi niedźelſkim tšelenju ſ pistolow bě naiſkhpšchi towaršch Segrídt ſe Žitawſkeho ſtrażnischtrſkeho wotdźělenja ſe 117 kołami. Tež wón dospě tutón wuſpěch pšchi ſamſnych cźeſkich wumělenjach kaž jeho towaršch dźeń pšched tym. Sšobotu wjeczor bješche w „Kehelerni“ wjeſołu towaršchnu wjeczor.

— **Saſſka krajna lotterija.** Pšichi púndźelnjichim cźehnjenju 2. rjadownje 209. ſakſkeje krajneje lotterije (1. dźeń) padźe dobyczе wo 10 000 hr. na cźiſło 156 462; dobyczе wo 3000 hr. na cźiſło 115 458; dobyczе wo 2000 hr. na cźiſło 8936, 18 554, 93 468, 108 700; dobyczе wo 1000 hr. na cźiſła 8903, 26 959, 46 703, 53 999, 60 007, 77 162, 118 084, 142 618, 156 114.

— **Wukładny kaſchej ſo rosbił a wurubił.** W nozy k 10. junijej je nječtó w Budyšchinje na Schulſkej baſzy wukładny kaſchej rosbił a ſ njeho dwě panamaſkej mužazej ſportſkej kołchli a dwě barbnej mužazej ſportſkej kołchli kradnył. Wobě druſinje kołchlow nječſchtej pſchiſchitu thornał. Pšched kupjenjom kołchlow ſo warnuje, dokelž móža ſo kupzy tźi thišotacź. Schtóž móže njechto wo tutym padźuſchtwje ſdźělicź, ſo proſy, so by ſo pola kriminalneho wotdźělenja w Budyšchinje abo na blišſchej policiji ſamołwił.

— **Jebatku ſajeli.** Kriminalna policija je 19létnu Th. ſ Budyšchina ſajała. Holza bješche žebi we wichelakich hoſcźenzach pod ſemjaniſkim njenom ſtwu wotnajała, ruſ-

Pšichezo hiſchcze wulka woda w Bayerſkej.

W Straubingſkej kotlinje wulka woda pšichezo hiſchcze ſteji. Na wobraſu widźimy wjeſnu dróhu wjaz Zeitlborn, kotraž je ſo do rěcźniſchcźa pſchewobroczkła. So by wobthad mjes jednotliwymi ſtatokami ſo hodźał pſchewjeſcź, žu wjeſnjenjo ſ wołow a deſkow žebi njeczeſku pſches wodu natwarili. (Preſſebildzentrale M.)

— **Sobotu ſo ſtawi.** Na Pichowſkej dróſy móže ſo lětſa rjany pſchiródny ſiew wobledźowacź. Tam ſteſt ſchmrěk, kotryž je hacź na nětkotre wjerſchkowe halšći zyle nahi. Jenož jena žiwa halška je na ſdonku wottala a tuta je ſo jako ſpodźiwny proſet wjedra ſpóſnał. Mjes tym ſo, hdyž na deſchczijk dźe, tuta hłuboko k ſemi wiža, ſo wona, hdyž na rjane wjedro dźe, ſnajmjeniſcha wo 50 zentimetrow ſdźehnje. Wieleczenio móža nam potajkim ſ wěſtoſcźu wjedro doprědka wěſchcźicź.

— **Bolhorz.** Sańdźenu niedźelu wobſwjeczi tu invalidny rentnar Auguſt Mětſchka ſwoje 83. narodnina. Jubilar ſo 14. junija 1853 w Hlinje narodźi. Dołhe lěta bě ſe ſahrodnikom w Bolhorzach. 22 lět dołho je jako gmejniſki ſłužobnik Bolhorczańſkemu gmejnſkemu ſarjadnitſtwu ſ cźeſcźu ſłużił.

— **Hodźija.** (Stawniſſe.) Narodźenja: 2. 5. Nadróżnemu twaršemu dźěłacźerjej F. Kunzu w Niedaſchezach ſyn a dźowka. 4. 5. w Hodźiju niemandźelſka dźowka. 8. 5. w Sſmochcźicach niemandźelſki ſyn. — 18. 5. we Debrikezach njemandźelſka dźowka. — 28. 5. Ekałarſej O. G. Hillerej w Sunjezach dźowka. — 28. 5. nadróżnemu dźěłacźerjej G. E. Hilbjenźej ſe Zicźenja morwonorodźene ſyn a dźowka. — Sſo wożenichu: 9. 5. ſchofer R. Müller ſ Budyšchina ſ A. E. Schuſtereq ſ Leſchawy.

R. Fidus

Serbowka

Historiska novella z němsk. přeł. K. A. Fiedler.

(Skónčenje.)

„Wona je do města wučeka, snadź do stwičky, kotruž nědy wobydleše — ruče tam, zo ju nichtó prjedy njenamaka, dyžli ja!“ Tola puć njebě wjacy próżdny. Jako so Husitojo přez znate wrótka waleć počachu, běše wobsadka blížše dźele murje wopuščila a so z Reinhardom do wuzkeho, z murju wobdateho puća wróćo ſćahnyla, kotryž k hrodej dale horje wjedźeše. Hišće raz bu wot jow mjez Husytami, runjeć bjez wuhlada na dobyće, krej rozliwana, jako Siegmund, kotryž swój puć zaraćeny widźeše, ze swojej sekeru Khoćebuzčanam do khribjeta padny. Spodźiwani so ći wohladnychu; jako pak jenotliweho muža pytnychu, wobroćichu jeno najzwonkowniši swoje hlebije přećiwo njemu. Mjez nimi bě tež Reinhard. Tak ruče hač tón Siegmunda wuhlada, wopuści jeho zwučena rozmyslnosć, a wón přiwoła swojim ludźom: „Jowle! moće jeho! To je češki Bastard, naš najhórši njepřećel!“ Ći, kotříž tele słowa w hołku zasłyšachu, so na měsće wobroćichu. Jim so dźěše kaž knjezej Reinhardej, kotryž chcyše swoju wjećiwosć na jenotliwym spokojić, dokelž hižo wědźeše, zo ze swojimi ludźimi Husytam podleži. Ničo njepomhaštej nětko Siegmundej jeho sylnej ramjeni a jeho sekera; kročel po kročelu bu wón wot přemocy naspjet sćišćany, po khódbje horje, do hrodowneho dwora, hač blizko k muri. „Skóncujće jeho!“ zawoła Reinhard. Tola dale njemóžeše rěčeć. Znutřkna sćěna hrodu, podryta wot mócnje wokoło sebje hrabaceho wohnja, so do hromady sypny a wšěch pod swoje rozpadanki pohrjeba. Mnohohłósny, wótroklinčny wukřik so zasłyša; potom bě widźeć, kak so jena wysoka postawa hišće raz pozběže a z mócnym skokom přez žehliwe hrjady zleća, nětkotre kročele běžeše, so motać počа a k zemi padźe. Bě to Siegmund, kotremuž so krej z rta wuliwaše.

Lědy bě padnył, jemu k hłowje muž stoješe, kotryž wbohemu nahłownik wotpinaše a do wobliča hladaše. „Dha Če Twoje předćuće njeje jebało“, dźeše želnoćiwje Rudolf z Harta, „Twoje bědźeństwo je dokonjane. Ty sy padnył z tutym městom! Zběhńće jeho a donjesće jeho dele k pobrjohej Śprjewje. Budu Wam sledować; přetož tule naše wostaće njeje!“

To so sta. Jeno k prawicy wrótkow bě rum; tam bu čełło donjesene a na wupřestrjeny kryw cunjo położene. Lědy bě so to stało, jako Rudolf z Harta ćiche stonanje zasłyša. Wón na tu stronu dźěše, z wotkal to přikhadźeše, a wuhlada bělu podobu na zemi ležo, w kotrejž bórzy hołcku spóznа.

„Stó dha sy, a kak sem přińdźeš?“

„Rěkam Mařka Kralec, a — z wotkal přińdu? Pohlejće horje k tamnym wupalenym murjam — wottam je mje mój puć přez powětr sem dele dowjedł — a moje stawy su rozražene.“

„Dha bě Ty njewjesta Siegmunda z Češkeje?“

„Wón mje tak mjenuje.“

„Mjenowaše Če tak, wboha holčka!“

„Mjenowaše — mjenowaše?“ wospjetowaše Mařka z hrózbu, „prajće mi božedla, štož wo nim wěsće!“

„Smy jeho sem donjesli, wón je zaraženy.“

„Wot koho?“

„Wot rozpadankow hrodu, hdźež Če wón pytaše.“

„Tak — tak — potajkim wot mojeju rukow! Ow Božo, budź mi hnadny! Prawdosć Boža, ja Če póznawam! Zo bych jeho a sebje wumohła, storčn do skaženja, a wón, kiž chce mje wumóc, w tych rozpadankach zahinje, kotrymž ja wućeknych! — — Přinjesće jeho tudy ke mni a położće jeho ruku do mojeje! — Tak, mój drohi, zjenoča naju smjerć. To je zymna nóc, w kotrejž swój kwas swjećimoj; kwasne płomjenicy so jeno hišće žehła: bórzy wone wuhasnu! A móżeše so namaj žane zbožo na zemi dostać? Ženje, mój lubowany, njebudźichmoj měra namakałoj. Twoja horjaca česćelakomnosć budźiše swój wottyknjeny kónc, Twoja lubosć moju ruku zmyliła. Nětko so namaj wobemaj wotpočink dostawa! Knježe Božo, spožč namaj swój wěčny měr! Wodaj namaj naju hrěch, kaž ja tym wodawam, kotřiž su mje k tomu nuzowali! — — Kak leži swět mojemu wóčku tak zdaleny! Malo wjeselow sym na nim wužila, mało bolosće mi dźelenje přihotuje. Dajće mi spěchać, za nim lećeć, kotrehož duša je so hižo k njebju pozběhnyła! Ja začuwam, zo mje wón za sobu ćehnje; moje wumoženje njeje dalokо! Knjez ryćerjo, słubće mi, zo naju na pohrjebnišću w Kótłowje pornjo sebi pohrjebać daće, po boku mojeho nana.“

„To Ći slubjam!“

„Zaplać Wam to Bóh tón Knjez!“ A wot nětka bywaše jejny hłós přeco słabši a słabši. Z wopřědka bě hišće ćiche modlenje słyšeć, kotrež pozdźišo do njezrozumliweho, ale tola njewuprajnje lubozneho šeptanja w maćernej rěči přeńdźe. Dźeń runje switaše, jako so jejnej hubje hišće junu z ćicha hibaštej a wona posledni wudych sćini, mjez tym zo jejna ruka hišće w rucy lubowaneho wotpočowaše.

*

Připoldnju teho samoho dnja so dwaj ćahaj wot dymjacych rozpadankow Khoćebuza zdalowaštaj. Tón jedyn bě njepřewidźenje dołhi a hibaše so k ranju, tón druhi mały złoži swój puć k południu. Při přenišim běchu wjacori jeći, wot kotrychž jeno jedyn na konju sedźeše a to njewuputany. Bě to knjez Jan z Khoćebuza, kiž sebi tež w swojim wulkim njezbožu jako husytski jaty swoje nadobne dźerženje zakhowa. Jemu po boku kročeštaj Hans ze Zhorjelca a Luther, kotryž měješe ruku zawjazanu. Jeho lohkomyslna khrobłosć bě zlemjena, a žiwjenje zdaše so jemu khłostanje być, dokelž měješe parowanje a hańbu znjesć. Njepřewidna syła Husytow jim slědowaše. Jich wobliča běchu zaso tak pokhmurne kaž tón dźeń, na kotrymž jich přeni króć widźachmy. So zdaše, jako by radosć tymle ludźom cyle cuza była, jako bychu so jich wobliča jeno w hołku bitwow wožiwjałe.

Před tym druhim, mjeńšim ćahom so dwoje mary njsechu. My za nimi slědujemy a přińdźemy do Kótłowa k rowu Krala. Bórzy wotewitraj so pódła njeho dwaj nowaj rowaj; dwaj kaščej so do njeju puščitaj a lubozne knježniske hłosy spěwaju pohrjebny spěw. Dobru nóc! Dobru nóc! zaklińcuje, a hórcy stej nasypanej. Sědźiwa nazyma wusypuje swoje posledne lišćo nad rowomaj młodosće, zymny wětr šumi přez nahe hałozy a je zatřasuje, zo želniwje stonaju, a ludźom ronja so sylzy po ličomaj, hdyž na swojim pompućo hišće jónu zdychnu: Dobru nóc! — —

— Kónc. —

16. 5. Pohoncž M. F. Günther s Dobranez s H. K. Gumpertez s Lutyjez. 16. 5. Hospodarski pomoznik E. H. Schneider s Praskowa s M. K. Kubjeńzez s Makeje Borschcźe. 25. 5. ratař H. W. Najer s Porchowa s E. M. Holczez s Boczanliz. 30. 5. železniski dźěłaczeř J. T. Urban s Hornjeje Borschcźe s J. E. Jenczez se Tsjoch Hwěsdow. 30. 5. Pohoncž N. Twaroh w Synjezach se M. L. Njeliz w Synjezach. — Wumrěchu: 8. 5. H. Mjedak, samkař w Błohaschezach, 35 lět stary. 13. 5. C. E. Walther, wumjeńkař w Hornjej Borschczi, 76 lět stary. 18. 5. Wudowa Agstenowa rodź. Böhmiz malorentnarka w Bolborzach, 86 lět stara.

Se **Skhanez.** Na tudyschim burskim dworje so byk do dejerja walik, jako jeho tón s hródźe wjedźesche. Rosnjemdrjene skoczo wobdźěkasche muža tak, so khětro sranjeny bjes wědomja leżo wosta. Pschikhwatani demjazy so do byka dachu, tak so skóncznje so wot swojeho wopora wotwobroczi.

S **Panez pola** Hornjeho Wujesda. Póndźelu dopołdnja tu 2lětny hólczez Kurt Jährig na dworje tudyscheho ryczeřkubła snjesboži. Hólczez sebi tam hrajkasche, jako so se sapschaha, kotryž chansche so sawróczicž, tam stejazy rěbl powali, kotryž na hólczeza padny. Rěbl rosbi hólczezej nohu. Přěnju pomoz dr. med. Müttezlein poda a pschikasa, so by so hólczez do khorowneje pschewjesł.

Z Wotrowa. Tudomnu Šołćic wowku je zańdźenu sobotu wobžarujomne njezbože potrjechiło. Jako po wsy dźěše, so nadobo zady njejo zatrubi. Automobil so bližeše. Wona ruče na bok skoči a wboha sebi při tym nohu złama. Njebudźiše-li na bok skočiła, by ju auto mohł přejěć. Podawk je z dopokazom, zo je tež na wsach strach automobilow wulki. Pomocniwi ludźo znjezboženu do jeje wobydlenja dowjezechu. Nadźijomnje bórzy zaso wotkhori.

S **Kulowa.** (Stawniske.) Pschipowědaja so: frisěr Willi Hejduschka s Kulowa s Marčiju Trennisbergerez s Drježdźan; ratař Jurij Miklawschk se Esulschez a Hilžbjeta Hanczkez s Brěžkow.

S **Wojerez.** (Sswinjaze wiki.) Na swinjaze wiki pschihna so 260 prosatow. Placzisny pohibowachu so mjes 15 a 22 hr. Wubrane twory so tež hischcže lěpje saplacžichu. Wobkhod bě normalny a jenož jara snadny pschebytk na wikach wosta.

S **Wojerez.** Swjaskowy dźeń Wojerowskeho wokrjesneho wohnjowoborowého swjaska budźa 21. junija we Wětnizy (Wiednitz) a pschinjeße jara wjele sajimawosczow, niz jenož sa wohnjowych wobornikow, ale tež sa wschěch wobydleri zyleho wokrjesa.

Se **Shorjelza.** Ssmjertne wobkhydne njesboże na Rósbórkskej drósy. W nozy wot njedźele k póndźeli jědźesche 23 lět stary Roitsch se swojim motorskim kołom s Rósbórka pschikhadźejo do Shorjelza. W sawinjenju w Jelenjowym kucže (Hirschwinkel) shubi móz nad kołom, sajědźe do měsnika a we wulkim wobkuku slecža do murjoweho róžka jeneho doma. Sraženje bě tak mózne, so 9 metrow sasso wróczo slecža a tam s rosbitym nopom morwy leżo wosta. Roitsch je s njesklyschanym tempom jěł, dokelž tež motorske koło jee so psches zyłu drohu wróczo czisło.

S **Drježdźan.** Pschi njedźelskim wurjadnje krasnym lěcznym wjedrje je statnu sahrodnisku wustajeńzu skoro 70000 ludźi wopytało. Hromadna liczba wopytari so spěschnje jenemu milijonej bliži.

Struchły kónz wudrěwarja.

Fabrikantaj Eduard a Viktor Schreiber we Wysokim Myczje w Czechach dostawaschtaj pospochi listy, w kotrychž so napominaschtaj, so byschtaj 2,8 milijona krónow na wěstym městnje sapołožikoj. W listomaj so hrožesche, so, jeli so žadany pjenjes njesłožitaj, so wschitzy swójbni tuteju fabrikantow morja. Zandarmerija s woprěďka njemóžesche słóstnikow swěsczicž. Psched někotrymi dnjemi jedyn s bratrow s nowa list dosta, w kotrymž so 4 milijony krónow žadachu. Městno, na kotrež mějachu so pjenjesy s awta czisnycž, bě zyle wěsczje wosnamjenjene. Zandarmerija 40 muži s wokoliny wupóssła, so by naspomnjene městno wobstupiło. Někotsi zandarmojo s fabrikantowym autom s Wysokeho Myta na naspomniene městno jědźechu. Wudrěwar bě s dalokowidom strażmischtrow spóznał a czekny. Pschi tym pak padny strażmischtram, kotsiž běchu jeho wobstupili, do rukow. Někotre razy do nich tsěli, nikoho pak njesrani. Hdyž strażmischtrojo s tsělenjom wotmołwichu, sebi wudrěwar kulku do hłowy tsěli. Nimo teho jeho tež strażmischtrojo czeżko sranichu. Wudrěwar běsche syn sprózniweje burskeje swójby w lěcźe 1909 narodźeny Leopold Gottstein s Wysokeho Myta.

Hłowny redaktor Marko Smoleř w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleř w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěštki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišći dr. Jan Cyž w Budyšinje
D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Hospodařski rozhlad

Wutoru, 16. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,475	100 čěskosł. krónow	10,25
100 šwajc. frankow	80.29	100 franc. frankow	16,345

Barlinska bursa, 15. junija. Po sobotnischich wosłabjenjach wobkedźbowachu so na spoczatku noweho tydźenja na akzijowych wikach sdźěla nowe wožiwjenja, kotrež mějachu swój wliw na bursowych wobkhodnikow s powołanja, so so dalschich wotpschedawanjow sdachu. Tehodla samochu tež małe kupowańske pschikasy, kotrež so se strony publika na sakładźe snižených kursow sapodachu, tute polěpschicž. Posdźischo njebě wuwicže zyle jednotne. Na rentowych wikach njebě wosebitych pschemělienjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Tež na spoczatku noweho tydźenja njeje so na Barlinskich žitnych wulkowikach niczo pschemeniło. Wumlěwańske pscheńzy a rožki so we wschěch dźělach kraja pytaja, mjes tym, so dowos se strony ratařstwa so njeje seszylnił. Wosebje małe prowinzialne młyny so na naprashowanju žiwje wobdźěleja, mjes tym, so wulkomłyny, kotrež maja sdźěla hischcže swoje składy s nusowych składowanjow, swoju potrjebu kryja. Niekontingentowane khlěbowe žita so tehorunja jenož rědko poskiczachu. Na wikach s pizowańskimi žitami běchu posticzenja bohatsche.

Wczera płaczisne w Barlinje zentnar

pscheńzy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 6.	12. 6.		15. 6.	12. 6.
Pšeńca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	17,5-20,0	17,5-20,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	30,0-32,0	30,0-32,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rźana muka	22,25	22,25	such. trubanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,60
rźane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rźana słoma		
hrocif, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaćizny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

15. junija 1936 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 19	
Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	44
Starše	40
Hewak połnomjasne, młode	—
Starše	—
Mjasne	—
Byki 67	
Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38
Mjasne	—
Snadnje wuwite	—
Jałojcy a kruwy: 103	
Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	38
Mjasne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	43
Hewak mjasne jałojcy	—
Wowcy: 1100	
Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	52 - 56
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	50—56
Mjasne wowcy	4 '—47
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	36 - 42
Ćelata: 1432	
Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	65 68
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	55—64
Snadnje wuwite	46 54
Najšpatniše	43--45
Swinje: 2748	
Tučne swinje, přez 150 kg. ćežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rańcy	55

Radio

Ssrjedu 17. junija so słyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.10 wjesely rańschi konzert. 11.40 sa bura. 15.15 Brahmsowe spěwy. 16 konzert. 18 sport młodźiny. 18.30 hospodarski schkit płaczizny. 18.45 sport. 19 k swjatokej. 20.50 manifestazija NS-kulturn. sjednoczenstwa.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 rańschi konzert (s Hamburga). 8.20 sa hospozu. 11.45 sa bura. 20.15 hodźina młodeho naroda. 20.45 terzett wschelczijsnow.

Hischcże wažne s dnjoweho programma. Barlin: 20.45 sonjenja lěczneje nozy. Königsberg: 20.45 konzert. Wrótsław: 20.45 składby schlesyskich komponistow. Köln: 20.25 reje pod wjesnej lipu.

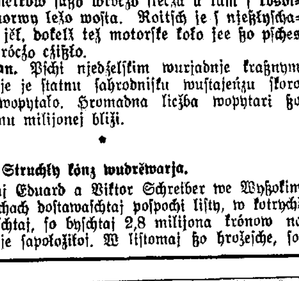

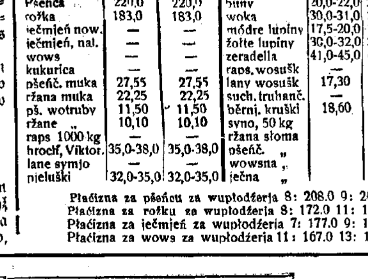

Nowe rekordy pschi njedźelskim sporcźe.

Pschi lohkoatletiskich mischtrstwach Hornjeje Bayerskeje w Mnichowje je Gisela Mauermeyerez (na lěwo) nowy wulkotny wuspěch měła. Polěpschi swój swětowy rekord w diskusowym mjetanju s 47,12 mtr. na 47,99 mtr., potajkim je nimale 47-mtr.-mjesu docpěła. Lipscjanskemu Longej (na prwo) so poradźi, němski rekord w dalokoskoku khětro polěpschicž. Skoczi 7,81 mtr. a polěpschi tak w sańdźenym tydźenju dozpěty rekord wo 5 zentimetrow. (Presse-Bild-Zentrale, M.)

Dobycźe Němskeje nad Irskej w Davisowym pokalu.

Gottfried swobodny knjes s Cramm se swojej mandźelskej po dobyczu nad Irskej. W lěwo widźimy jeho bitwineho towarscha Henkela. Póndźelu wotjědźeschtaj s Cramm a Henkel do Jendźelskeje, so byschtaj so tam na Wimbledonskich mischtrstwach wobdźělikoj. W Jendźelskej na njeju czežke wojowanja na sportnischczach czakaju, kotrež budźa s czežkim pschihotowanjom sa doskónczne hry. (Scherls Bilderdienst, M.)

Nowosće z cyłeho swěta

Cžežki krwawny njesłutk w Langensalza.

Krwawny njesłutk ho zrobiu wječor w Langensalza w domje 63 lět stareho invalidy Hofmeistera sta. Jeho žonoju nadpadny 36 lět stary Bjedrich Kühna z Dornstädta pola Halle, kotrehož zonje běchu Hofmeisterez wuczek posticzili. Stólnik Hofmeistera, jeho 62 lět staru mandželsku a jeho 31 lět staru dźowku Hildegartu Baumeterowu mori. Jeho pschichodneho žnna Wilhelma Baumeiera z wutšelom cžežko do nohi strani. Kühna žo posbje wječor do domu doby. Jako Hofmeister a jeho pschichodny žnn sa tym zhledżechaj, schto žo do domu dobywa, Kühna do njeju tšelesche. Kühnowa mandželska z wokna won cžekny, so by polizija sawołała. Hofmeisterowu stólnik z dwěmaj wutšelomaj mori, jako z wokna pohladny. Po njekutku stólnik cžekny. Póndźelu rano Kühnu na ľubi jeneho domu w Dolhej drožy wuszłědźichu. Hnydom sawołana polizija zyły dźeł dróhow wobstupi. Kühna na sastojnikow wjazy krócz wutšeli, nikoho pak njetrjechi. Polizija z tšelenzu wotmotwi. Hdyž žo sastojniny do domu dobychu, mordarja morweho namakachu.

Autobuž z 32 wožebami snjesbožik.

Ssobotu wječor žo w Drebachu pola Kamjenitz cžežke autowe njesbože sta. Autobuž młody lud do Thuma k reji wjesesche. Krótko pschede wšu Drebachom chzyschе wołowy wjednik spadowaze lewe sawinjenje wobjecz, schtož pak žo jemu njeporadzi. Zdżesche w runym šmeru dale z puczа dele na łuku a skónczinje do schtoma srase. Pschi tym žo 11 wožobow z Kamjenitz strani. S nich dyrbjesche žo 7 do Kamjenicanskeje měschczanskeje khorownie podacz. Autobuž je jara cžežko wobschkodzeny. Wołowy wjednik pschi pschestrašchowanju na to pokasa, so žu žo spinadła sapowědźiše. Jeho statnemu rěcznikej pschepodachu.

W tunelu šmjertnje snjesbožik.

W tunelu mies Aglingom a Rosenbachom na juhowšłowjansko-awstriskej mjezy w Korutanskej 11tkny wonucz grichiskeho zwonkowneho ministra šmjertnje snjesbožik. Hólczez jědżesche je swojej wukubłatku z Grichiskeje do Mnichowa, so by tam pola žiwojeho wuja próndniny pschebył. Pschi jělbje cžaha pisches tunel pod Karawankami hólczez wołowy nuzik wopyta, pschi tym pak nimo stupi a z wosa padny. Wschi tym dyri z hłowu do tunelowe sčeny, pschiňdże pod cžahowe kola, kotrez jeho dospołnje roskulkowachu. Hólczezowe cžełko něhdże 1kilometr daloko wot sajesda do tunela namakachu.

Widlicžki w žołdku.

Połdra lěta dołho bě bur Rožka z Khorowatskeje wsy 25 zentimetra dołhe widlicžki w žołdku wokoło nožyk. W dezembru lěta 1934 bě widlicžki w duchownym sacžemnjenju pózrěk, so by tak swojemu žiwjenju konz cžinił. Tola šmjerc hišcze z nim nochzyschе wotlicžicz. „Hakle wjele měsacznymi njedżelemi bur žołdkowe wobcžežnjoscze sacžu. Wschi röntgenowym pscheswědczenju sy hódanczko wuiasni a z operaziju žo jemu widlicki ze žołdka wotstronichu.

20 žonow a dźěci žo w jenym kinu spalilo.

Kaž žo Haiderabada w britiskej Indiskej wosjewja, je tam wschi wulkim wohniu, kotryž w jenym kinu wudyri. 20 žonow a dźěci je w płomjenjach šmjercz namakało.

Bacžonn hólczeza napadnje.

S Revala žo scžehowazy sajimawy pschipad wosjewja: W Sutlepie bě schuler bies wotpohlada na młodeho bacžona stupik. Hnydom na nieho 4 stare bacžonn sleczachu a do njeho z pyskami rubachu. Hólczez, kotryž žo njemóžesche wobaracz, žo we wobliczu khěrro strani, nimo teho bacžony jeho draštu rostorhachu.

Padnch konjazych wopuschow.

Finnska polizija za paduchom ględži, kotryž wožebje konjaze wopuschе kradnje. W nozu žo do konjeznow sadobywa a koniom wonuschе wotrěza. Bies dwěla drohotne włokanki krawcam a šedkarjam pschedawa.

Pschewosne njesbože w Ssibirskej.

16 wožobow žo tepiło.

Na rězy Jenissieju w Ssibirskej je žo žałostne pschewosne njesbože stało. Pschi srażenju motorskeje pschewośneje łódże do druheje rěcznjeje łódże žo pschewośna łódź pscheczišnu, kotraž měsesche 26 wožobow na ľubi. Jenoż 10 wožobow móžesche žo wukhowacz, mjes tym, so 16 wožobow, wožebje dźěcacerjo wulkeho rěsaka, žo zatepi. Pschi pschepytowanju žo zwěsczi, so wjednik pschewośneje łódże njeměješe pschipuschczenike wopišmo. Też bě prawidne kolesko (Steuerrad) zhebi zamemu pschewośtajił, so by pjenjezy za pschewós šibrał.

Statny njepschecžel cžo. 1 Sjednoczenych statow cjeknył.

Se statneho zastwa w St. Peter w stacže Minnesota w Ameriziu je něrcžiski statny njepschecžel cžo. 1, Alfon Karpis, cjeknył. Jemu žo poradzi, z khorobneje stazije, hdzej rychebywaschе, njewobhledżowany cjeknycz. Na žiwojez cjekanzy z autom pokracžowaschе a dotal za nim njeje zhleda. Na jeho zašpopadnjenje je žo 5000 dollarow mnta wustajiło. Pschi roshorjenju, kotrez pschi jeho cjeknjenju nasta, žu też někotsi druzy jecži cjeknyli.

Mudry arabski sudnik

W Arabiskej běsche pózcžiwy ale khudy Arab žiwy. Hdyž mrěješe, rjeky žwojim tšom žynam: „Wschitko, schtož mam, to je 17 kamelow, te wam wostaju. Dźelcze žo, ale tak: najstarschi dostanje połozju, strěni tsecžinu a najmłódschi dźewjaty dźel."

Po nanowej šmjercži puczachu žynozo rosmyślecz, kak bychu žo do skotu dźělili.

„Ja — starschi rjekny — bjeru 9 kamelow."

„Połozja se 17 njeje 8 — bratraj wołaschtaj — wšmi jich 8!"

„Połozja se 17 njeje 8 — najstarschi snowa žo sapjerasche — ale 8 a pok, ale chzemy dha kamela na pok dźělicz?"

Radżachu a radżachu; skónczinje žo roskorichu a dźechu na šudnišwo. Zyły wěz šudnikej rospowědachu.

Ssudnik šměrom pošłuchasche, rosmyšli zez wěz a rjekny:: „Smajach maschcho nana. Haj ľubowach jeho; prajeroj bě cžestny cžłowjek. Jeho dobrehо wopomnjecze dał njebych chzyl, so bychu žo jeho žynozo wo małe zawoitajeństwo wadźili. Njemóžu wam tu hinak rosšudzicz, hacz jeno tak, so wam darju jeneho kamela a — potom žo šnadnje podźělicze."

Ssynozo žo šudnikej wutrobnje podžakowachu, wzyczichu žo dom a dachu žo do dźělenja.

„Nětko je 18 kamelow, pokoja mi, to je 9, wosmu je" najstarschi praji.

„Tsecžina z 18 je 6, bjeru je", druhi rjekny.

„A ja", doda najmłódschi, „bjeru dwě skoczeczi, pschetoż dźewjaty dźel z 18 stej 2."

Hdyž bě dźěło hotowe, bratrja na žo pohladachu zyle sadziwani a praschachu žo: „Schto to? Schto to rěka? To je tola jedyn kamel wostał — runje tón darjeny!"

„Woprawdźe, ale hinak žo njeje mohło tacz — po khwili najstarschi pocza — pokoja z 18 je 9, 9 a 6 je 15, a k tomu 2najmłódscheho bratra, to macze 17, a to hodła mamy 18. wotedacz."

„To je mudrosczi", prajichu zez bratrja a wukhwalowachu šudnika, so je jich takle sjednał.

Směški

Dołhe jednanje. „Sa šudnizke jednanja staj dwoj dnjej postajenaj!" — „Ma dha žo telko šwědkow žiadżecz?" — „To runje niz, ale wschitzy tjo: šudnik, osta ta a wobskorženy, žu jakocžiwi!"

*

Zyle prosęze. „Knjeżna Herta, hdyž na Waž hladam, je mi czopło a žymno!" — „Wěseze, to może khripa byez!"

*

W liscze. „Ľuba Erna, wodaj proschu, so wczera wjecžor njepschińdżech, dyrbjach we łožu leżecz, dokelž mje žymiza tschapjesche, a nimo teho žym wot sawczerawscheho sapuczowak!"

*

Logika. „Telko mšdy njemóžemy Wam pschisłowicz", měnjesche direktor Rózowka, „ninacze trěbnych khmanoscžow, haj dha žo, so Wam zyle pobrachuja". — „Ale runje tohodla dyrbju ezim wjazy dźělacz a žo prózowacz", snapschecžiwi Kokoschka.

Wo wulkim turnéru jěchańskeje schule w Hannovru.

Pschi wulkim turnéru wojeńskeje jěchańskeje schule w Hannovru wumjedżechu žo wschelake pruhowanja, mjes druhimi też pschihotowarski skok za olympijadu. Na wobrazu widźimy dobywczerja w tutym wubědżowanju, wyschcheho leutnanta Hasse na „Tora". (Presseběldzentrale, M.)

Barby

hotowe pripravjene za znutškowne a zwonkowne wobarbjenja suche za klij, kalk a fernis

Laki

za meble a podłožby; za zwonkowne a znutškowne wobarbjenja

bely emailowy lak

cerny a bjezbarbny spirituzowy lak

Klij

moleški klij w paketach

zymny klij, tyšeński klij (parlički)

Barbiče

wše družiny za domjacnosć a rjemjesło

•••

Karbolineum, běloba (Bleiweiß), kryda terpentin, rapid, siccatiw, luminit

Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow

Natusch

1170 **w Khrósčicach**

Šulske knihi

za wšitke ludowe a wyšše šule, serbsko a němsko, wjazane a njewjazane, wokstars, njejsu-li na skladže, za krótki čas

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Srjedu, 17. junija, pojedże **spěšny popołdnišk**

woschity ćah

do Wjazońcy (wjećorne dwórniščo)

ze 60 procentami zniženjej jězdnej płaćizny.

Zniżene porcije kofeja (75 pjenježk.) w hotelu Georgenbad a w hosćencu na „Wjazońskej horje".

Wotjědże z Budyšina 14.15 hodź. :: Wróći so 20.35 hodź.
Wotjědże z Budestec 14.26 hodź. :: Wróći so 20.25 hodź.

Tam a sem jězba wot Budyšina 0,80 hr.
Tam a sem jězba wot Budestec 0,60 hr.

Darmotne jězdne plany při wšěch wudawaŕnjach jězdnych khartkow a w MĚR-bjurowje w Budyšinje. 1165

Wobkhadny hamt statn. železnicy w Budyšinje

Cežka lěhaŕnja,

swoje samsne dźěło, napodobnjenje brěza, khamor 170 cm, nowočasne wuwjedżenje, 7 dźělow, předawa za jenoż 260 hriwnow **bildaŕski mištr Feilhauer** w Kamjencu n.Wojerowsk. dr. 30

1176

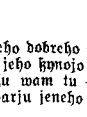

Židźane tkaniny

čorne a w sebi mustrowane, smuhi a dypki

m w. 3,25-10,- hr.

1000.- hr.

Schaaf

1178

so na 1. hypotheku na žiwnosć wupožča. Bliže móžeče zhonić we wudawaŕni Serbskich Nowin

Žaromańske

khartki a listy

serbske a němske, spěšnje podawa

knihićišćeŕnja dra. Jana Cyža

w Budyšinje :: w Serbskim Domje

Přiłoha k čistu 138

SERBSKE NOWINY

Wutoru 16. junija 1936

Čehodla wojowanje přećiwo rakej?

Lud a stat budźetej pschezo sašo dyrbjećj spósnacj, schto ma bycj sakład wscheho prózowanja, mjenujzy so może lud žiwy bycj a rosrosćj a w pschichodźe wobstacj jenoj, hdyž je snutska strowy, khmany a dobreho herbstwa. Tuta jednora wěrnosćj běsche žo sandźenemu cžasej we jeho individualistiskim sadźerženju nimale sbubłka, najmjeńscha w žiwjenju jenotliwzow a tež w žiwjenju stata njemělesche wjazy wětšeje róle. Wuhlad do ludoweho pschichoda běsche žo wóczku husto sbubłk. Myšl, schto j twojeho luda něhdy budźe, a schto mózesche cžinicj, so by wón tež w pschichodźe był k žiwjenju khmany, pschidźe jenoj někotrym a žo snajmjeńscha powschitkownje njepschedrě.

Dźensa w tutych wězach sašo sabłudźimy, wěmy, so nima smyslka, žo jenoj wo dźenźnische staracj, ale hmy žebi winowatosće wědomi, so tež hižo sa pschichodne plaht twarimy a wscho nasche sadźerženje a myslenje na to samerjamy, so žo lud we swojim wobstacju sa pschichod swěsćit.

Se schkodow sandźenoscže hmy pak tež nawuknyli, so njesaleži jenoj na tym, se schkody, kiž su jenotliwza potrjechili, spytamy sašo wuporjedźicj s lékarskim wumělstwom sa jenotliwza sjeležne žiwinicj, ale so dyrbi bycj ważniši a do pschichoda pokasowazy nadawk a samer, so zyle ludowe cžiko tak strowe a krute sdźerživy, so žo cžežke schkody njemóža na njo walicj, žo w nim sahnesdźicj a swój sahubny wliw wukonjecj.

Jenoj drje k tomu niebańdźemy, so khorosće zyle njemóžnimy a ličh nastacju najdokkadnischo sadźewamy, hačrunjež by žo tole dyrbłało po możnosći dopjecj. Tutón samer, kiž je žo w někotrych padach tola hižo khetro jara dopjeł — pomyślimy jenoj na wojowanje pschećiwo někotrym ludowym natyknliwym khorosćam, kiž prjedy tyšazy a sašo tyšazy woporow žadachu, pomyślimy na wojowanje pschećiwo jětram, kiž je k tomu dowjedźo, so žo dźensa tuta khorosćj praktišy w naschim wótrym kraju wjazy njenadeńdźe abo tola ležma něhdźe — tutón samer dyrbi pak so tež na druhich polach docj dopjecj.

Tu réka jenoj, pschećiwo sadobywazemu njepschećezelej strašowacj, jeho snacj a wědźecj, kak mózemy jemu woprawdźe a w prawym cžasu napschećo stupicj, dha so tež hodźi dowěcj, so žo jeho postupowanju sadźéwa a žo jeho straschnosćj na najsnadnischu měru pomjenschi.

Njemóże pak jenoj bycj z nadawkom, so strowotny staw jenotliwza wothladujemy, ale nimo toho nastawa nam hischcže wulki nadawk, so samóžnosćj ludoweho zylka polěpschimy a posbožnjemy, so jeho rasowe sestajenje pschezo cžiste sdźerživy a dobremu a hódnotnemu herbstwu w ludźe skladnosć damy k rosscherenju a rosmnoženju. Tutón posledni nadawk pak tež prózowanje wobžahuje. sadźewacj, so by to, schtoš je herbstwo khore, žo pschinošało a žo k njesnjezomnej cžeži sa pschichod wurosło.

Tu leža nadawki strowotnistwa němskeho luda, kotrež žo wotwobroćenja wot negatiwneho samera lékowanja schkodow a žo pschiwobroćenja posttiwnemu samerej sadźewanja schkodow.

Hdyž pak chzemy to dopjecj, dyrbimy wěso najprjedy pschecjiwnika znacj a wědźecj, kak mózemy jeho sahubnym wliwam napschećo stupicj.

Hdyž je bjes dwěla lékar jako znajer strachow sa wjednika we wojowanju pschećiwo straschnym schkodam powołany, dyrbi pak tola tej kóždy jenotliwy hižo se samolwitosće k sebi a swojemu ludej wědźecj, kotsi njepschećezelso móża jeho wohrožycj a kak móże jim z cžasom napschećo stupicj.

Kažzy njepschećezelso něsto žu, kiž móża nam z herbstkimi khorosćemi, z natyknliwymi khorosćemi wscheje mózneje druziny seschkodźecj: W pohledenich lětdźesatkach staj wohebje dwě khorosći bytej, kotrymaj je žo kedźbnosćj a zyle sastajenje lékarskeje a statneje wole pschiwobroćiło.

Tu ma žo najprjedy žuchocžina mjenowacj, pschećiwo kotrejž běchu ludźo swopředka skoro zyle bjesmózni, dokelž jeje nastacje njesnajachu. Hatle hdyž běsche žo němskemu kědźerskemu duchej profesora Roberta Kocha a mnohich lékarjow a wědomostnikow, kotsiž sa nim pschindźechu, poradźiło nacžinjerja žuchocžiny wuhlědźicj a z tym tež sakłady k wulpěschnemu wojowanju pschećiwo tutej ludowej khorosći, kiž žebi prjedy statyhazy jako wopor žadasche, pokońcj, hmy we wojowanju pschećiwo tutej khorosći daloko a na swjeżelaze waschnje pokročili. Dźensa mózemy prajicj, so tuta khorosć Bohu dźakowano bóle a bóle wotebera a so liczba žmjertnych padow, kotraž z njeje wukhadźa, spaduje. S tej samej smužitosću a se wschej rasnosću dyrbimy pak žo tež pschećiwo khorosći wobroćicj, kotraž dźenża hižo wjazy woporow hacž žuchocžina žada a strowosć někotrehožkuli cžłowjeka najcžežo podrywa.

To je rak!

Wšo tež dźenża hischcže wěsta njejažnosćj nad tutej khorosću leji. Ale tež tu je njesprózninwy sledźesći duch rosumił cžemnosć hižo jara rosswětlicj. Tohodla tež dźenża wjazy njetrjebamy dóńtej poddacj psched tutym cžerpjenjom stejecj, njetrjebamy žo jemu wjazy tak zyle a bjes wojowanja poddacj, kaž dyrbjesche žo to prjedy stacj. W spósnacju tuteje khorosće, pschede wschém w sažnim spósnacju, je žo wulzy pokraczowało, njech žo tu jenoj na röntgenske wothladanje dopomina, z kotrymž je žo hižo wjele rakowych khorosćow z cžasom spósnało. Tu pak njech žo tež na woprawdźe pschewročzesće pucje dopomina, kiž žo k sniczenju a wuhojenju rakoweje khorosće namakachu. Nimo chirurgoweho noża žo lékowanja z röntgenskim wobliwětlenjom, z radiowym wobžwětlenjom sawjedźechu, kiž móża dźensa pódla chirurgiskeho wothladanja najlěpsche a najwěsćišše wuspěchi wuskutkowacj.

Njedźiwajzy teho pak žebi rak dźensa hischcže wjele woporow žada. Tute woporv bychu pak žo hodźate wobeńcj, hdyž budźische kóždy na žo a na swoje cžěto telko staroscže nakložił, kaž dyrbi hewak w žiwjenju druhim wězam wěnowacj. Jenoj tak budźe potom kóždemu možno, so žo z cžasom na spočzatk khorosće dohlada a móże pschi tutym spočzatku lékowanje do powołanych rukow położicj.

To pak cžłowjek jenoj samóže, hdyž so sesnaje se znamjenjemi tuteje khorosće, kotraj móże na wschelakore waschnje na wschěch městnach cžěła nastacj a kotraj žo husto njepósnata w cžěle pschihotuje; cžłowjek khorosć spósnaje, hdyž wě, schto žu jeje znamjenja.

Sadźewacj je tej tu lépje hacž lékowacj. Dyrbimy stajnje wopomnicj, so rak strach wo žiwjenje wosnamjenja. Rak wschak je wobjebje khorosć starschich ludźi a móże jich na wschěch cžłowjekowych dźělach nadpadnyc. Pschicžina nastacža rakoweje sacžełkliny drje žo dźensa powschitkownje w trajnym skutkowanju na wěste cžłowjeke dónki widźi, kotrej žo z tutym wužadanjom k njewobmjesowanemu rosrosćenju pohnuwaju a se swojim rosscherjenjom strowy twar cžła nicža.

Najhusćišcho žo cžłowjeke dźele potrjechja, kotrej jara husto a dołho pod schkodnymi wliwami stej. S rosrosće-

Spodźiwne wabjenje jendźelskeje automoje sawěsćerskeje firmy.

Jendźelska sawěsćerska autow je tutón že žlomu kryty autobuž na žiwej drósy postajiła, nadźěju žo, so z tym nowych wobkhodnych pschecželow dobudźe. Sawěsćže je wjele jěsdźerjow z autami, kotrež hakle pschi jěsdźe w sawinjenjach a na nahłych dróhach na myšlicžku pschińdu, so bychu žebje a swoje wosndło sawěsćicj dali.

(Scherl Bilderdienst, M)

Jurij Winger:

Do „i" abo „y"?

(Stónczenje.)

Takle rěcži stara k swojim malym a najmjeńšim. Abo dwěłujesch nad tym? Měnisch, so rohy rěcžeć njemóža? Ja njewěm wěsteho, ale skoro wěrju, so też ma někajki dar, so žebi mjes žobu rozumja. Cžohodla njedobrjał Bóh, kiž je też je stworił, jim podobny dar dał, kaj na pšch. mrowjam? Te drje też rěcžeć njemóža, a tola, tak žebi mjes žobu stołmačesa, hdyž je jenu z nich někajke njesłoło potrjechiło. Kajke běhanje potom we mrowniščišcu. Abo njesłyš wobkedźował, kak žebi po pomoz dobeža, hdyž maja druhdy pschećerjo njesłyš? Hdyž je tuščik worucha pschećerježi, so jón njemóža wotnjesc, dha khětsje běža prjecz, a dołho njetrajo, pschimjwedu žebi jenu abo dwě abo hischcže wjazy žobu. A se sjednoscenymi mozami cžeju wotnjesu. Cžohodla njemohle ryby też někajki smyki měcz, z kotrymž mjes žobu wobkhadźeju a někajke waschnje, žebi swoje sacžisći a sacžuca žobudźelicj. Kak by to takle z „bjesgrotowej telegrafiju" było? A tak žu ju znadź smełe, pridy hacž žu žebi naschi wucženi na to myslili. Schtoš dźen je też tuta telegrafija druhe hacž so we wěstej staziji žo powětr do drobnuschkich njewidźomych smohow satischaže? A kóždy synk, kotryž wuprajiš, so na žowje waschnje dale žolmi hacž k staziji, hdyž sluczjwy aparat smohu sacžuje a cžłowjek pšches njón słowo sapschimnje. A njeje podobne też rybam móżno? Njemóża žo wone na wschelake waschnje hibacj: z wosuschu, z płowadłom hornim, delnim, z nabožnymaj, certomj. A se wschém tym móża žylnischo abo žłabischo wodu sarischacj, so žo też wschelaku sažokmi. A tele kolmy saplusłaju potom na druhu rybu a ta se žwojej sawěsćze cžuczjwej kožu je sacžuje. Wot tam pak njeżu nervy te wschelake sacžucža do hlowy. — Schtó chzył dopokasacj, so tak njeje?

A sawěsćze ja ta stara tajke něschto dokonjała. Pschetoš pschecžo hischcže stejí a ničžo wjazy njekuża. Storo je žo mi wošudźiło. Hladam wokoło žo, won do klónčneje rjaneje krajiny; won pšches łuki, se stronow wobrubjene z mólschemi, z brěsnjčkami a dubłkami. Tam je žiwjenje. Ludźo tam wotawu žnku; jara pilnje dźełaja.

Tola, schto to bě? Tamle na lěwo něschto pluzny. To je žo jena pschećerišča. Khěsje tam z wudu; znadź ju dostanu! Haj, woprawdźe, to něschto budźe. A to najšerje něschto wjetsche, tórk tak pomału do spody jedże. Khětsje storhnu. Ale wuda nocnje žobu. To pak žym nědźe sa halsu wišaco wostał. A pomału cžahnu, so žebi njebych rostorhnył. Haj, hižo widźu, to je halsa. A pomału dale cžahnu. Tola schto to! Schto žo tam wokoło halosy žłeborni? Nětkle hischcže wjazy. Kaž žłeborny popranczł je sawite. Huhuhu, to je někajki had. Te dźen do wody chodźa z schtó wě, kak je žebi pschehladał, so je sa waczku hrabnył. Nětkle mam ju won; hižo na brjoży. Puschcžu wudu, haluja padnje na semju. A hladaj, nadobo žo popranczł wotwi; wuhladam hlowu, widźu wowusch. Ow kajke žobžo, to je wuhoť! Wuhoť na wudu! To hischcže też kóždy nieje popadnył. Tola hdże nadobo je? Je žo wot hóczł wotorhnył. Khětsje jěsdźi po semi; z hlowu hižo žo do dźery dobywa. Schto nětko! Hrabnu tołstu halusu, pschewalu jeho a prašnu na hlowu. Derje trjechił; je pohluscheny. Nětko žo derje kala; ale pschezo žo hischcže wije; tuž hnydom zylu ...wu wotrěznu. Potom smeje měr. — Zyle rjany thadła; na wudu žebi cžežischoho pschecž njemóżesch.

Haj, žbožo dyrbi cžłowjek měcz. Sašo waczku powěznu; snowa wudu wucžahnu. A sašo stejo hladam na tórk, hladam na brjoh a na pschibrjoh. Tam je sašo něchto widźecj. Jene male swěrjatko tam w trawje žo hiboze. Nětko poskoczi. Dołhe, cžerwjenobrunu ma draščičku, na schijti rjanu běłu łoschulku: na cžole běłu pleju. Sašo saskoczi. Ach wjewjerčka je. Ma dźen dołhu wopuščk. Ale kaž mała hischcže je! Tak mału hischcže njeżym widźał; ta sawěsćze hischcže stara njeje. Tohodla też zwět hischcže njesnaje a strachi, kiž jej tam hroža. Sewał drje njeby tak blisko pschiběžała. Khiba so wě, so k njej pšches rěku njemóżu? Nětkle žedźi na starym sdonku. Kak žo jej wocži wjerczitej! Schto žebi jenoj wo tym myšli, na cžož takle žiwje hlada? Ale dołho njeżedźi ;o je pschelohła krej. A khrobła je; zyle hacž k wodże skakota, na žamej kromje wot hałuški k halužaju, na žame korjenje! Nětkle hnydom do wody padnje! Ale ně! Po starych hałusach, kiž su žo we wodże pschi brjoży sahaczite, nóżłuje dale. Lědom, so kuk měri, hacž też doškocži. Ta žo wusteji. Tak mała kaž je: derje běhacj a skakacj móże! Hacž je to macj ju nawuczita? Je žebi ju na póbpas wuspinała a potom ju dźerżała, a wona potom naiprjedy nóżki pschestajała? To drje tola niż. Tu krej žama cžert a wucži a łuboscž k žiwjenju. Na to dźen cjakacj njetrjeba, so rosumcžł wotuczi a z tym też wuschiknosć. Jej je to pschinarodźene do krwě a stawow. A pschi tym žebi swjetscha jenje njemijnje. Schtó wě, hacž je žebi hby žana wjewjerčka žiłku hnuka abo nóżku wuwalika abo žamo schiju šwinyła. Do Sdźarow k Schołcžiju nanej tohodla hischcže žana njeje pschischła. — Tak njelepe njeżu; tale mała hižo sawěsće niz.

Skónczńje sašo zyba. Hops, kak sajskoczi tórk. Khětsje won! — Nó, z tym žo cžint; hischcže jedyn taikt a po-

njom rakowych bónkow na potrjechenych městnach zaczellinu nastawaju, kiž žo pschezo bóle rosschérjeja a se žiwotnu jednjazym rošpadom tuczišcho abo pomalšcho zyle cžełowe skutkowanje podrywaju. Tu ma žo hischcze wosšedžowacz, so móza žo takle jdmowe bónki też ſ kwju a kymfu wotnjesc, so žo na zyle druhich městnach cžła jahnejdža, so tam nowe sozełcžinu najtanu. Tak žo khorojcz potom też ſ tutych městnow rosschérja a skónczuje zyle cžełowe pschewinje.

Jenož je spěchnej a wězywustojnej pomozu móže žo tu w najwjazy padach wulkowanje a wustrowjenje pschinjesc. Njetrjebawsche cžakanje wosnamjenja tu dobrowólne spuschczenje możnosce, žo dacz wuhojicz a žiwoje žiwjenje a dželarsku móz, kiž njesłuschca jenož jenotliwzej žaumnu, ale ma winowatosce k zyłemu ludej, psched schkodu sakhowacz. Człowjek dyrbi pschezo sažo na to myslicz, so może se sažnym spóhnacžom a łekowanjom tute strachi zara pomjeńschicz a so ma ſ tym najskerschu możnosc, so sažo zyle wotkhori.

Wopacžne strachowanje psched łekowanjom hy tu było na najwopacžnischim městnje, dokelž žo ſ nim pucz k wukhowanju saraca. Wschitzy dyrbja žo móz łekarskemu wumělstwu a jeho możnosczam dowěricz, so ma na takle khorosce najwobschěrnischi wiwo a samóže je polepschicz a wuhojicz. S łekarjowym nadawkom je, so tuto dowěrjenje budži a krucži ſ tym, so njesprózniwje sa sredkami a puczeni zlědži, ſ kotrymiž móże khorosczi pschezo lepje napschecziwo stupacz.

S najlepschim schkitom wostawa pak też tu sažo strowe, žylne a krute cžełko, kajkeż dyrbjało w herbizy strowym a k dokonjenjam khmanym ludže pschezo bycz.

Naprawy herbizeje strowoty budži naš też móz w tutym wojowanju pschecziwo rakei najlepje a najwupěschnischo podpjeracz, hacžrunjez kak njeje herbizka khorosczi, ale žebi tola wěsty herbizi podłoż wumenja. Tak žo nasche nadawki pschi wojowanju pschecziwo rakej ſ powuczenjom a sledženjom rosschérjeja k wulkemu polu dalokošahajnych myslow, kotreż žo w njesranitosczi razy a w sdžerzenju a polepschenju hódnostneho herbstwa a w cželnym sfrucženju nascheho luda sednocžeja.

Njech žo nam też w tutym wojowanju wuspěch spožczi k spomoženju a wobstacžu nascheho luda a wótzneho kraja. Wotny wuspěch pak pschejemny tehorunja wustajenzy wo „wojowanju pschecziwo rakej“, kotraž žo hacž do 24. junija w Budyschkim měschczanskim museju pokazuje a je wschednje wot dopoldnja 10 hodžin hacž do 8 hodžin wjecžor wotewrjena.

*

Što dyrbi hospoza wo kisału wědzeć

Kózda hospoza je nasnonila, so wino, piwo a druhe alkoholiske napoje pschi dleschim stacžu na powetsje žo do khzała pschemenjeja. Po tutym tyžazelenym nasnonjenju žo sdawna sem khzało dželo. Stanje žo na zyle jednore wasschnje. Stajimy alkoholike mokschisny we wotewrjenych žudobjach do cžopnych městnoczów, hdzež žo do khzała pschewobroczeja. Franzowsojo žu tuto primitivne waschnje do systematikeho khzalenja pschetworili, a Němz Schützenbach je jo psched sto letami wusnamnje porjedžik. Sakkad ja dželanje khzała je cženki alkohol ſ běrnow tworjeny, kotremuž žo hotowy sprit pschida. Tuta mokschisna žo do žudobjow ſ bukowymi tschełkami, pschi nastajnym měschenju ſ khzlikom ſ powětra da. Winowe khzało žo podobnje pschiprawja.

Prastare je pschihotowanje wina a runje tak też khzała pola kulturnych ludow. Babylonzjo a egiptowzjo měschnizy, kotrizž žo też ſ łekarjenjom saběrachu, spóznachu bórsy, so khzało njeje jenož woczerstwjaze a khodne, ale so ma też cžiczaze a łekowaze zamownosce. Khzało trjebachu tehdom hižo sa łekarstwo. Se samjedženjom winarstwa psches Romjanow w němskich krajach bu tu też winowa khzało znate. A hižo w sažnym srénjowěku nasta wumělstwo, khzało na wobsebite waschnje zhotowjecz. Stare wobrazy ſ tamneho czasa pschedstajeja nam pschedawarja khzała, tak wón na karje swoje žudki ſ khzałom po městach wosa. We winowych krajinach dženja hischcze nad czopkej nescžu khzałowy žudk steji, w kotrymž žo winowe a žadowe sbytki do khzała pschetworja.

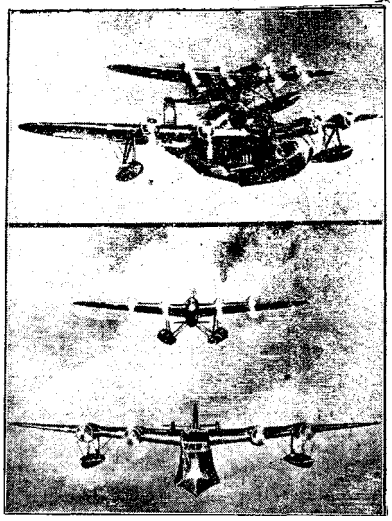

Spedžizna jendželska létadłowa konstrukzija sa službu pisches Atlantik mohła wužicz.

Jendželska twarika firma sa létadła džela na pospyce 2 létadle tak kombinowacz, so by wobě maschinje połdzischo sa službu psches Atlantik mohła wužicz. Na hornim wobraju widzimy wobě létadle hromadze a na delnim je žo hornje létadło wot delnjeho wotdželiło. We hornim létadle połěcza puczowazy. Hornje létadło žo w běhu léta wot delnjeho wotdželi a leczi samo dale. (Scherl Bilderdienst, M.)

Tak je dželanje khzała a jeho trjebanje w hospodarstwje pola kulturnych narodow prastare.

Psched nehdže 20 létami nasta wěste njepschecželstwo pschecziwo khzlej. S južnych krajow pothadzaza zitrona dody žez bórzy pschikhilnoscz ludzi a pschedprawo ke stischalenju jedžow. Rěczeschze žo wo „krej niczazym wustukowanju khzała“ a ménjachu, so małokrejni ludzo khzałe jedže bóle lubuja a so je błednizja sczehwk wuzywanja khzała. Sstyschimy, schto nasnonjeni łekarjo wo tym praja: Profesor Norden wobkrucza, so w cžele nastajnje naturska khzalina nastawa a to w mnohosczi, w kaikeż žo porjadnje wužije, so pak žo spěchnje spali, a so ferchenje njepocžeżuje. Zitronowa khzalina je cžeku zusa. Cžeko ju cžezo pschetrjeba, tak so ferchenje dźél wustorczeja. Profesor Bickel pisa, jo winowe khzało bóle žołkdowny wutk (Magensaft) twori hacž zitrona. Khzało spěchuje lepje pschezrowanje hacž zitronowa khzalina, tohodla žo kuszinowzam (Hülsenfrüchte) pschidawa. Tute lepschiny je dr. Bickel ſ polsptami dopokasak. Tuž hnuž žo khzało bjese wscheze schkody ze cžeku trjebacz. Dźiwajo na dženšnjiske žłódne nahładn, kiž wschо rěne wotpokasuja, ma žo winowemu khzału lepschina dacz, wosebje sa seleniny, na pschikkad sa słotej, rosołk (Silze) a trajaze jedže. Też mjaso, schtož hižo w druhim nastawku spomnichmy, dzerži žo wěsty czas w khzale. Sa pschihotowanje dobrych rybjazych a mjasowych jedžow, sa pożłodnjenje seleniny je khzało njeparujomne.

Dobra hospoza budze też myslicz na hospodarsku waznosc khzała. Dźéła žo doma, wuzziwa-li jo, dawa ludźom dżéło a khléb. Tunje a na blido njekhmane wina khzałowa industrija pschedželuje a wužije. To žame płaczi sa khzało ſ hérow, žadu abo zita a tak hodża žo bohate žně na tutych płodach derje wužicz.

Zwjazkowy zjězd wohnjowych woborow w Ramnowje

Wokrjesny swjazk wohnjowych woborow Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je žobotu a njedželu swój letuschi zjěd w Ramnowje pola Biskopiz wotměł. Dokelž tamnische dobrowólna wohnjowoborna „wulkowarska kompanija“ swoje 60. wobstacže swjeczesche, běsche žo 55. sjaskowy sjězd do Ramnowa pokózał. Wjeż běsche žo sa ważny podawk swjedženju wupyschila.

Ssobotu popoldnju w 4 hodžinach žo w „Herbstergrychcze“ **pschedjeneje wotpohlanzow** wotewrjeł, psched kotrymž běsche žo pschedbžydstwo skhadżowało. Pschi wotewrjenju pożedženja swjazkowy wjednik wopraw dyrektor Fischer-Biskopczanski sdżeli, so pożledni króc swjazkowy sjězd nawjeduje, dokelž darbja towarischo, kotryż žu 60. léto žiwjenja pschekrocžili, wustupicz a wjednizu 1. měrza 1937. Hdyž běsche potom pschitomnych cžesnyh hosczi a sastupjerjow powitał, swjazkowy wjednik wschelake należnosce wohnjowych woborow sdżeli. Prěnja należnosczą žo ſ wocžerstwjenjom potrebnych wohnjowych woborniow saběracsche. Wo rosdźélenju mytow pschi wohnjach žo sdżeli, so jenicžny měschczanoza myta rosdźéla. Wo wojowanju pschecziwo lěknym wotnjam žo naspomni, so žo w lěku na žadyn pad njeje kuricz.

S létneje rosprawy žo shoni, so žu w lěcze 1841 započeli wohnjowe woborn sakcžowacz. Hežku wohnjobschczitstwa žu też dobrowólne wohnjowe woborn swérne wostake. Potom žo wo pschedewsacžach, pruhowanjach, cžisczenju hatow, jubilejach, wusnamenjenjach a wostatku narjadow rosprawjesche. Do swjazka stuchu 79 woborow ſ 3902 žobustawami, mjes kotrymiž je 145 nitetnikow.

Swjazkowy pokładnik Lucius Małoberschczanski wo pokładni rosprawješche. Potom žo ſ pożedženja krajneho wubjerka wschelake wažne wěcy sdżelichu. Wobkedżbowacz ma žo, so ma najwyschschi policajski sastojnik wjednitwo pschi haschenju, woborowi wjednizu žo ienoż sa techniske wojowanje pschecziwo wohnjej starazu. Hdyž žo formazije wojerskeje mozy wobdżéła, maju na pola policajskeho kommanděrza samokwicz a žo po jeho pschikasach stożowacz. Pschi wohnjach w lěsach a na mochowinach lěsarski mischtr haschenje nawiedże. Sswinje snieżbożenja pschi wohnjach w pożledních 25 létach móża so hischcze wopalnej komorje dla sestajenja cenneje tafle sapodacz.

Potom žo wschelake rdżélenja wo sestajeniu wobrazowych woborow, wo rosdźélenju do jenotlimych wobrazow, wo pschemenjenjach na uniformie, wo samjednju noweje létarskeje cžapki sa wohnjowych woborn. Towarisch Tempel-Budyski wo kursach w Dražanach rosprawješche.

Swjazkowy sjězd 1937 wotměże žo w Pózakowach-Bikoniz. Wopalny mischtr Eckhardt poręcza swjazkowej pożmiertnej pokładni. Na pschesitanju wotkolla žo pożedženje ſ wuspěwanjom narodneju a nowu słónczu. Shromadżizna běsche bohacze wopytana. Wschelake firmy běchu wuhotowanja sa wohnjowe bory wustajiłe.

Po pożedženju wotmě žo jednora swjatoczność ſ pożkodženjom wěnzow pschi woterskim pomniku. Na sali na wjeczor kommers ſ pschesyołemi wotewrj, sdżewy po swjatku, turnarske pschedwjedženja po wotpicžichu, dźiwadło ko hrajesche, rele so reiwachu. Mjes jenotlimymi pesticženjemi a pschedwjedženjemi nětoři sastupjerjo rěczachu.

Niedżelu rano ho wobndżerstwo ſ hudźbu budżesche. Dopokdnja žo wonkowne wohnjowe woborn witachu, potom so ſwuczowaske se fyrkawami a motorikimi fyrkawami, tohorunja sanitetnizy swuczowachu. Sa haschenje wohnja běchu na rasischim kónzu wsy mokebite twarjenje sa wopalne swuczowanje natwarili, kotreż pschi alarmje k powischitkownemu pschekwarjenju sapalichu. Dokelž pak haschenje tuteho twarjenja pruhowarjam zdadne niedopakasche, ko bórzy na to alarm na schuli wotewrjeny. Tu so swuczowanje po nischczu wotmě.

Popoldnju so swjedženski czah psches wieš hibasche. Potom so wobdżélnizy na sportnischczu serdżechu, hdyž wschelaky sastupjerjo rěczachu. Wschi muriadnje rjanje wjederje běsche swjatkowy sjězd synlnje wopytany.

Budyske stawniske powěsće

póndżelu 15. junija 1936.

Narodżenja: 11. 6. Kurtej Bennej Delanej, pjekarskemu pomocznikej, dżowka. — Dr. ing. Waltarjej Korli Ruthjej, chemikej, dżowka. — 13. 6. Rudolfej Hermannej Jurjej Papperitzej, pschekupjej, dżowka. — 14. 6. Hanlej Adolfej Straubje, stalnemu rěcznikej, żyn.

Wumrěli žu: 13. 6. Jan Bohuwěr Dünther, dowownik, 51 lět. — Franz Josef Richter, piwowy wotwar, 57 lět. — 14. 6. Marja Marta Freudenbergowa rodż. Beuchelez, mandżelska wjednika parneje walzy, 56 lět. — Ewald Hartmann, samkar, 42 lět. — Augusta Jadwiga Luisa žwud. Schäferowa rodż. Eckteinez, małorentmarka, 81 lět. — Arnoscht Pětsch, twarski dźelacžer, 69 lět.

Pschipowědżili žu žo: 15. 6. Bjedrich Römer, wudawaz piwa a Jenny Elisa Charlotta Weisez, hoscenczarska pschichistajeza, wobaj w Budyschinje. — Hermann Heinz Greischel, wyschschi gratowy mischtr w Piesteritzu a Edita Marianna Kubizez, domjaza dżowka w Budyschinje.

Swérowaloj staj žo: 15. 6. Marczin Jurij Wjela, wyschschi sahrodnik a Gertruda Steglichez, pomnizna, wobaj w Budyschinje.

tom žo cžłowjek ſ njej najé. A sažo wucžišnu; a hlej, hižo sažo kuża. Sažo tajki wjetschi khadła. A hischcze jónu je žamžnej waczku wudu wucžišnu, a wokomiki, a hižo sažo pjerstka wucžahnu. Tak. to žebi lubicz dam. Nadobo je žo jim wusdało. Abo thiba je žu hakle runje domoj pichtiške? Schtó wě, hdże žu prjedy wokoło dundake! Ssnadź žu w Kóttlischczu pobyle! Tam žu žkónczne kupjele. Abo mózno, so žu w Ssyscžinje za muschkami a waczkami a brunczkami kójile. Tam je swjetscha dobra honiwa a tunja. Ssyscžinjenju jara sa pjenjesami njeńdu, hdyż honiwu pschenajeju. Haj, hdy buchu rybny wědzałe, so jim ja domoj tajke pjeczeńki pschinjesu, sawěsce njebychu do druheje wěsy jěle. — A wudu mjetam a cžahan.

Ale nadobo mje sažo něschto myli. Schto tam wot sady tak ropoze? Trawa wulka žyczisnata wscha pikoze k praskoze. Je to sawěsce nékajti žornik. Ssnadź bże k rězy, so by žo napił. Ale tu njepórdże; tu je pschewyschko. Wobroczam žo do sady. Niczo njewidżu. — Wolkham. Haj, tamle wokoło tych walczkow, wottam žo schmóra. Niczo wyschke bycz njemóże. To hižo bych někto dyrbjał widżecz. Ale schtó jenoż móże tajki wrjeschot cžinicz? A pschezo bliże ropoze. A nétkle, ſ tramy a žyczisnow žo hiba: schéra skoro czorna podołhojta kulka na nóżkach žo měri. A nétko też spóznawam. To dżén je jéj! Tajtile wulki! Tón hižo ma też někschto lět a khribiesce. Tohodla też tak pomaku cžampa. — Hdże nétko? Po bżioły horje! Ale kak někto dale? Hischcze něschto krocželow. Nadobo sastanje a doprédka hlada, do wody dele. Kak derje tola wě, so tu dale njemóże; so po tym, schtoż tu psched žobu widżi, khodżicz njemóże. Pschetoż nétkle sažo žo sawrócza. A kak rosžudnje! Ani wiazy wróczo njepohlada. Pomaku stupajo schmóra žo sažo žwoju schczeżku.

Woda jeho sadżerża. Ale schto wo to! Hdyż njeńdże, dale, tak woitanu tu. Też tu dżén je kraj, hdżež móże žo sežiwicz. Tón njemějesche krwě w žebi kaž na psch. Alexander Mulki, mankedoniski kral. Wo jeho duchu ani nierěczeż. Alexander tón bé žebi ikero pok śmjeta podczišnył. Hdyż pak k moriu dożahnu, njemóżeschze dale. Te iomu krocżel sahaczi. Alexander, tón wbohi, [illegible] meriu žiwe žalczesche, jo iemu mjeły staia. Jeho duch ekrysche hischcze wyschc, jeho wutroba dale; jeho ruka wjazy, ale noha njemóżesche. A tak dyrbjesche sažo wrócze.

Takle Bóh cžłowiekej mjeły staia: jeho duchej a rosumej; jeho woli a wutrobje, a jeho mozam. A so by też cžłowjek pschezo tak mudry był, kaž tele stocžatko! Hdy by žo tola wrócził. Hdyż widżi, so Bóh jemu hacži: Alle nè! Mjeły pschestakuje, sakonje pschestupuje: dale sahrabuje a pschi tym žo sabudi. Jandżelow je Bóh też tohodla cžisczył ſ njebjeż a Hadama a Jéwu wupokasał ſ raiskeje sahrody.

Nadobo mi do myslow sajwoni. Hižo žwjaty wjecžor! Tak pak khětże wudu hromadu a domoj! To budu runje pramje, jo hischcze powiecžerjom, a potom je nischcor. Kóżdy wjecžor jón mamy w 9 hodżinach. Pożdischo dże budże nżedy, hdyż tola dny wotebżeraju. — Haj, modlicz žo žmy nawukuyli nétkle w tychle srudnych wójnskich cžasach.

Sa pjatnacże minutow žym domoj. Ryby donjesu do kuchinje. Nétko njech žo kucharka ſ nimi bżdži, doniż jutsije je sažo na blidże njewuhladam. Sa tydżeń pak sažo do „y“! Bóh žam wě, schto je mi pschiżudżił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 139 | Budyšin — Srjedu 17. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Porjadne připomocy na dźěći wot 1. julija

Statny sekretar w němskim finanznym ministerstwie Reinhardt je psched kursom němskostatneje finanzneje schule w Zinnowje wo sobudźěle finanzneje politiki w nowej Němskej rěčał.

Najprjedy na wjetšu finanznu potrjebu nětčišich lět pokaza. Pschičina k tomu leži wožebje w njedostatkach, kiž so pschi pschewzaću mozy w Němskej namaka, potom pak też w poćežowanjach sa pschichod, kiž žebi naprawy k wojowanju psheći wo bjesdźělosći wuzadachu, a skónčnje w natwarje němskeje wojerskeje mozy.

Dawkowe dochody su so nade wschě wočakowanja derje wuwiwale. W psichichodźe budźe tež hischće tak. Dawki su w liczerskim lěće 1934 1,2 milijardy a w liczerskim lěće 1935 2,6 milijardy hriwnow wjazy wunjeśe hač w lěće 1933. W lěće 1936 budźe wunoscht wo něhdźe 3,6 hač 4 milijardy hriwnow wjetschi hač w liczerskim lěće 1933.

Njedźiwajcy tuteho pschihódneho wuwiwanja dyrbi pak so pschi wudawkach najkrućischo lutować. Schtóž so psheći wo dawkowej winowatosći pschenźe, so na ludowej chromadnosći psheńdźe, schtož najhórschu druźinu žehićiwosće wosnamjenja.

Potom statny sekretar Reinhard wo organisatorskich a sarjadniskich naprawach němskeho finanzneho sarjadnistwa porěča a rjekny, so ma so ſ lépschim wukrabjanjom sastojnikow dosahnyć, so bychu so sjawne finanzy hischće bóle wustrowite a so ſ tym wumjenjenja sa finanzowanje nakwara wojerskeje mozy skrućiše, so by pak so też sahada jenakeho poćežeńja ſ dawkami dospołnje pschewjedła.

Dawk na samoježenje, njerosumne wudawanje.

Statny sekretar Reinhardt so potom pscheźiwo wudawanjam sa piwnymi błidami a we wukrajnych nowinach wobrocji, so so w Němskej dawk na samoježenja sawjedże. Wón jasnje wupraji, so w knježerstwje ani lóchcta ani chwile nimaju, so se samoježeńskim dawkom saběrace a so so jich zyła móz jenicznje na to měri, so so pjenjesy, kiž statej na składaje nětčišich dawkowych sakonjow kluscheja, dospołnje sapschijeja.

Nowe nadawki němskeho finanzneho sarjadnistwa.

K nadawkam, kiž su so w sańdźenych lětach pschewsale, so nowe pichidruža. Nowe nadawki leža wožebje na stronje wudawkow. Nimo mandźelskich pożěconkow a pschipomozow na dźěći stat hischće wschelake druhe nadawki dopjelnja. Dotal je so něhdźe 600 000 mandźelskich poćežonkow pschijwolilo, kiž wucżinjeja něhdźe 340 milijonow hriwnow. Dotal je so njesamožitym wjeleldźećnym swójbam 190 000 pschipomozow spočito. Tute wucżinjeja 75 milijonow hriwnow. Licźba dźěći, kotrymž běchu tute jónkrócne pschipomozy k lépschemu, wucżinja trochu wjazy hač milijon.

Wot 1. julija 1936 pak so też porjadne pschipomozy na dźěći dawaju, na pjate a kóžde dalsche dźěćo nije 16 lět mězačnje 10 hriwnow. Swopředka so tute pschipomozy domam dawaju, hdyž je nan dźěłobjerjeŕ a sa mězaz wjazy hač 185 hriwnow njesaſkuži. S porjadnymi pschipomozami na dźěći so wulke myzle wobydlerskeje politiki w nastupanju wurunanja žiwótnych cźežow hischće njepschewjedu, ale pschipomozy su swopředka jenoż sozialna naprawa we wobłuku teho, schtož je w tu chwilu finanzje móžno.

Prošwy wo porjadnu pschipomoz na dźěći maju so pschiſłuschnemu finanznemu hantej sapodać. Finanzny hant tute pschipomozy mězačnje wupłaćuje. Wot 1. julija 1936 so swopředka 300 000 hač 400 000 dźěćom nije 16 lět mězačnje po 10 hriwnach wupłaći. Prěnje wupłaćenje budźe w auguscze 1936 za mězaz julij 1936. Nadrobnische je na finanznym hamcze zhonicź.

Zjězd nacionalsocialistiskeje strony 1936

Wjednik je programm němskeho stronineho sjězda 1936 dowolił, kiž je jemu němskostatny organisaziski nawjednik pschedpołožił.

Němskostatny organisaziski nawjednik nazionalsozialistiskeje strony dr. Ley běše póndźelu w Nürnbergu stab organisaziskeho nawjednistwa němskich stronitych sjězdow zwołał, so by jemu w sakładnych złowach pokiwy sa jeho ſłužbne dźěło podał. Swoje sastupjerstwo we wschěch praschenjach stronineho sjězda dr. Ley hłownemu hantarjej Simonej pschepoda a postaji hantarja Kroppa sa wobchodneho wjednika organisaziskeho wjednistwa němskich stronitych sjězdow. Organisaziske wjednistwo je je swójmi dźěłom hižo sapoczało.

Dr. Schacht wo němsko-bołharskim přećelstwje

Bołharski kral Boris je wutoru presidenta němskostatneje banki dr. Schachta w audienzy pschijał. Pschi tutej składnosći je kral dr. Schachtej rjad Sswjateho Alekjanda 1. rjadownje spožył.

President němskostatneje banki dr. Schacht běše na wutoru wjeczor sastupjerjow bołharskich a wukrajnych nowin k žebi pschepročył. W swojej rěći so najprjedy sa wuriadne pschećelne pschijeće w Bołharskej dźakowasche. Jeho je wulzy spokojiło, so je so we wschěch praschenjach, kiž su so pschi jeho wopyće w Sofiji rospominałe, kospotna pschesjenosć dospěła.

Poměra mjes bołharskej narodnej banku a němskostatnej banku je wutrobna, dokelž staj wobaj wustawaj pschestrjedźenaj, kak wažne je jeju ſchromadne dźěło. Dr. Schacht so nadźija, so budźa nětčišim jednanjam wobzbite rěrezenja mjes Němskej a Bołharskej zhłedowacz, kiž budźa sa wuwiće bołharskeho finanzneho hospodarstwa a industrije wažne.

Němska budźe na wudobywanju pschirodźinych pokładow w bołharskim ratarstwje a hórnistwje zohubukukowacz, so smjeje dr. Schachtowy wopyt w nastupanju hospodarskeje politiki bjez dwěła swjeżelase sćežki. Dr. Schacht pschisłomni, so su stare ekonomiske formy dohospodarske. **Djenka cźłowiekowa wola rošćudźa a niz wjazy złoto a papjera.** President němskostatneje banki doda, so ſnuć riez, so je hospodarske połoženie Němskeje wjele lépsche, hač pschećiwniwy wudawaju. Němska nieje wjazy wot hnady druhich žiwa. Dr. Schacht so ſ najlépschimi pschećelemi za hospodarske wuměnje Bołharskeje rozšohnowa, pschetož tuton kraj je ſ Němskej je sprawnym pschećelstwom a ſhromadnym dóńtom swjasany.

25 milijonow sobustawow w němskej dźěłowej fronće

Pokładnik Brinkmann je na rjadowym hrodźe Crüſinsee pschehlad wo sarjadnistwje němskeje dźěłoweje fronty podał a prajił, so němska dźěłowa fronta nětkole 25 milijonow sobustawow wopschija a so je najwjetschа organisazija zyłeho žwěta.

Appell na rozum kołojězdnych

Nowinarnja němskeho wobkhadneho ministerstwa dźěłuje:

88 morwych, 3303 ſranjenych su w poślednim tydźenju wopory dróhoweho wobkhada w Němskej!

Kotrejžkuli, wobmyślcźe, w kajkim ſmjertnym ſtrasche scźe, hdyž na dróhach je ſylnym wobkhadom pornjo žebi jědźecze?

Chcźeze so wrócźicź ke tharcze sa kołojězdnych hač k cźišćelwej taſlicźy a wobkhadnemu pruhowanju? Chcźeze sa to wschitke létnje wudawki njesć? Dyrbi so najprjedy zakasacź, so pornjo žebi jědźicze, abo nochcźeze skónčnje na hłownych wobkhadnych dróhach a na druhich dróhach je ſylnym wobkhadom dobrowólnje jedyn za druhim jěsdźicź?

Marxistiscy Gdańscy funkcionarojo jako złostnicy

Kaž nowinarnja Gdańskeho policajskeho presidenta wojerja, je ſobotu wjeczor w Wiesentalu pola Gdańska po priwatnym wurěčowanju k cźežkemu krwawnemu njeſkutkej dójšło, pschi kotrymž žu 30lětneho knihiwjednika nalutowarnje Arnoschta Ludwiga ſ wutšelom do brjucha morili a 32lětneho dawkiskěrarja Pawola Freſionka ſ wutšelom do khribjeta cźežko sranili. Wobaj staj pschiſłuschnikaj SS.

Policajske pschepytowanja žo hischće w tej ſamej nozy sapoczachu. Policija je kluczerjow, bratrow Reinholda a Bernholda Zellera, a hischće žydom jich žiwótnych ſasała. Pschi pschepytanju wobydlenja Bernholda Zellera policija kaschcej ſylneho wosbuchadła a brónje namaka. Bratraj Zelleraj staj ſnataj marxistiskaj funkzionaraj. Reinhold Zeller je žo hižo dla pschenźenja pscheźiwo brónjowym postajenjam, ſtrašneho cźelneho sranjenja, wopaćneje pschiſłuchi atd. khłostak. **Pschepytowanja dla je nadrobnische njemóže zdźělicź.**

Statne žarowanje w Gdańsku

Gdańske knježerstwo je wosjewiło, so stat a jeho wyschnoscźe w kameradskim ſmyślenju khorhoje nakhila psched SA-muzom Güntherom Deſkowskim, kiž je ſa swoju domišnu a ſa němski lud padnył. Senatowy president je poručił, so wyschnoscźe žrjedur, na powrjebnym dnju, w 13 hodźinach službu skónca. Na wschěch statnych a městowych twarjenjach žo na tutym dnju statna chorhoj na pół scźežora scźežnje.

Pomjenowanje w němskim póſtiskim ministerstwje.

Nawjednik nowinarskeje ſłužby němskeho póſtiskeho a němskeho wobkhadneho ministerstwa wyschschi póſtiski rada Theuer je žo ſa ministerialneho radu pomjenował.

Franzowska saža Amerizy njepłaći.

Franzowski ſastupjeŕ we Washingtonje je amerikanskemu knježerſtwu notu pschepodał, w kotrejž franzowske knježerstwo wobzaruje, so też tón krócź njemóže žiwój podźěł dołha Amerizy saplaćicź.

W procesu dla wjelepřerady w Katowicach

Wutora běše 10. dźeń jednanja w Katowizskim prozeju dla wjelepscheradu. Na tutym dnju žo pschesłyschowanja skónczichu. Naisajimawsche běchu wuprajenja cźitarjam hižo znateho policajskeho agenta Ptoka. Na jeho wuprajenja w prěnim pschepytowanju žo wobſkórżba pscheźiwo 119 wobſkorżenym dźěła sakazuje.

Ptok, kiž žo k pólskemu ludstwu wuſnawa, pschi pschepytowanju pschisna, so je do organisazije ſastupił, so by tam cźušchił. Jeho wuprajenja, kiž wobzebje wumyślene poćahi nětkotrych wobkorżenych k wukrajej potwerdźuja, so hrubom wotpokasachu. Jako Ptok rjekny, so su tśo wobſkorżeni Wedekind, Pielorz a Przykling 27. oktobra 1935 dla rosrěčenja w němskej Hornjej Schlesyskej pschebywali, na kotrymž je žo žam wobdźěli, mózachu tśo wobſkorżeni kaž też fakitarſtwo dopokasacź, so běche to njemózne. To Ptoka ſ runowahi pschinješe, so žo wjazy na wěšte cźaſy njedopomni.

Potom žo grafologa Adamus pschesłyschesche. Tuteho běchu najprjedy jako podźladneho sajeli, nětko pak wón tehorunja jako poćežowazy świědk wustupowasche. Jeho wuprajenja žo świetscha na to ſakožowachu, schtož je pjeza w tśich njedźelach pschepytowanjeke jatby wot žobujatych słyschał.

Pschećiwitanje dopokasow dźeże trajesche. S nich žo zhoni, so běšche žo ſałožeŕ a nawjednik tajneho ſwjaſka Maniura na prěnim a tśeźim pólskim sjězdu aktivnje wobdźělił a so je w lěće 1928 ſ Bytomja do rańscheje Hornjeje Schlehyſkeje pschijschoł.

Spodźiwanje zbudźi, jako statny rěčnik jako dodaćnu maćijznu ſudej akty pschepytowanja pschedpołoži, kiž je w tu chwilu pscheźiwo mnohim druhim žobuſtawam Maniurowoho tajneho ſwjaſka wjedźe. Tohodla ſnuć žo hischće druhi proseź dla tajneho ſwjaſka wočakowacź. W nětčišim prozeju dźe žo wuſudy na kóncu tydźenja wosjewja.

„Italska wosebje na Němsku zhladuje"

Romske nowiny „Giornale d'Italia" fu wutoru pod napisćmom „Revisije a orientowanja" sapoczałe rjad nastawkow wozjišćowacy, z kotrymiž dźehża so skónczenim wójny w Abeźynskej poczahi Italskeje k jenotliwym statam w Europe pruhowacy. Nowiny pišaju, so so pschi tutym pruhowanju **kedźbnosći Italskeje wozjebje na Němsku složuje**, dokelž žebi jeje sadźerżenje po dźelenju wot Swjatska ludow wozjebite wobkedźbowanje zasłużuja.

Direktor nowin, kiž nastawk pische, rjekuje, so je sadźerżenje Němskeje pischi abeźynskej wójnje bylo loyalne a jasne, a pokraczuje, so Italska tuto njewotwisne a realistiske stejišćo Němskeho naroda dźenża na wědomje bjerje a jeho wozjebity wuznam pohódnosća. Italska je je slawnym pischeczelskim smyslenjom wutworjerske Němskeho natwarjazeho knježerstwa wobkedźbowała a dźenża rad pschinjawa, so je wono w tutej wosrodźenej Němskej dobrowólne pschihłosowanje k jeho stawišniskej mišiji namakało.

Štwórtk rozmołwa wo sankcijach w jendźelskim delnim sejmje

W jendźelskim delnim sejmje je so pónđelu wosjewiło, so so sejm pschichodny schtwórtk k wulkej rosmołwje wo sankcijowej politiju sendże.

W pónđelnišnim pozjedženju so swonkowneho ministra Edena wopraschachu, hacy chże jendźelske knježerstwo sankcije sastajacy a prawa Swjatska ludow wobmjesowacy abo nic. Eden wotmołwi, so žebi jendźelske knježerstwo pschesze, so tak rucże hacy mózno wo swonkownej politiju rosrěčowacy. Pschi taksej skladnosći chże wón myšle jendźelskeho knježerstwa wo pschichodnych schromadnych jednanjach skhadźowanju rady Swjatska ludow a schromadźizny Swjatska ludow, kiž so 26. a 30. junija w Genfu wotmeja, rosłožiły.

Njesměrne negusowe zamóženje

Italske knježerstwo je poruczyło, so ma so w Addisu Abebje samożenje kżora Haile Selassie, jeho gnóbny a wozjobow sapisacy, kiž su z kraja cżekle. **Pschi prěnim pschebjedże su ko pjecza njeztrschchane samożenske hódnosće kżorsteje kwóhy nadeschle.**

Knježerstwo je nowy wukas wudało, so maju so wukrajne hódnotne papiery a dewizy pschipowědźicy. Do wukraja wuwjesecy gmedża so jenoż, hdyž jo knježerstwo na zakładze wopraunjenje prostwy dowoli. Pschestupjenje tuteho wukasa so z cżežkim pjenjeżnym chłostanjom chłosta.

Knježerstwo też pruhuje, hacy budże mózno domorodnych, wozjebje nżkhuschich abeźynskich sastojnikow a statnych pschistajenzow, w italskich sarjadnistwach wuzicy. Wjele Abeźynzanow je hižo knježerstwu swoju prostwu na pschistajenje pschedpokożito. Najskerje budża so prostwarjo na swoju kmanosć pruhowacy.

Wulke lětarske manewry w Swicy

W tutych dnjach so w Schwizy prěni krócy wjetsche lětarske manewry wotmeńaju. Wulki dźel lětarskich kompanijow schwajzarskeho wójska so pschi swuczowanjach wobdźeleja. Schef wjerchowneje lětarskeje sluzby wyschi Bardet manewry nawjeduje.

Nadpadnik, jako cżerwjeny wojnamjenjenk, dyrbi wschelake městna w friedźnej Schwizy nadpadowacy, cżimuż pak ma módre lětarske wotdźelenje sadźewacy. Tohodla też powětrowy schkit zobukutkuje. Też powěrcżeńnje a wobkedźbowarnje friedźnjeje Schwizy zobukutkuja. Kożdy dźeł wojowanja so fotografuje. W filmje so potom spóznawa, schto je we wojowanju w powětrje dobył.

Stab rosrisarjow w lětadłach wojowanjam pschihladuje a jenotlime postupowanja pozjedźuje. Zuły offizirojo so njeizu pscheprożyli, dokelž su jenotlime swuczowanja dowerklive. Manewry so z wulkim setkanjom lětarjow nad hłownym městom Bernom skónczi.

Swedske knježerstwo zastojnstwo złožiło

Schwedske knježerstwo je pónđelu dopoldnja swoje sastojnstwa złožiło. S pschicżinu knježerstwoweje krisy je, so ma tej wobe komorje schwedskeho sejma knježerstwowy nacżisk wo zapisowanju starobnych pensijow na wożebje drobich městnach wotpokasałej.

Židowskeju kommunistiskeju agitatorow w Jerusalemje zajeli

W pożledním cżasu su wolsjet smežcili, so so w Jerusalemje pischez snowa židowske elementy prózuja, kommunistiske nyzke rosschérjerj. W tutych dnjach je wyschnoicz sako dweju židow sajala, kiž mježeschtaj wjele kommunistiskich lětakow pschi sebi a chzyschtaj je mjes lud rosdźělicz. Na zgle pschekłepane waschnje běsche so nadpad na lětanischczo w Gazu pschihotował. Nadpadej mózesche so w pożlednej minucze sadźewacy. Sa pożlednje 24 hodźin je so sako nżhdże 3000 oranżowych schtomow a 80 jutrow melonowych polow sapuschczito.

Knježerstwo je pschistawskim dźełacżerjam w Jaffje tridnjowy ultimatum stajiło, hacy chzedża sako sapoczecz dźełacz. Schtóż na dźelo njepschindże, zwoje městno zhubi. W hamtiskich nowinach su so nusowe wukazy wosjewile, z kotrymiž so gmjertne chłostanje abo sajstwo na cżas zwjenja tym hrozy, kotiż pschiběłuschnikow wójska, namórnistwa, lětarstwa abo polizije nadpadnu. Te same cżežke chłostanja hroża kożdemu, kiž dźelo w pschistawje kaby, żelesniški a druhi wobkhad nadpaduje, zwětkowe a telefonowe grotty wobschkodźi.

160 zničenych cyrkwjow a 269 morwych w Španiskej

Wutorniske pożedženje schpaništeho žejma běsche so z wulkej napjatosću wocżakowało. Wjednik katolskeho ludowho stronka Gil Robles běsche pišmo sapodał, w kotrymž praschenje sjawneho porjada a bjezstrašna rospomina.

Gil Robles sozialne wobstejnosće w Schpaništej jako **wurjadne strašne wopišuje.** S jeho spišu wuchadża, so je w Schpanišej wot teho cżasu, so je knježerstwo ludowe fronty nastupiło, **so 160 zyrkwjow zwe sničzilo. Pschi srażenjach politiskich pschećiwnikow je so 269 wożobow morits a 1287 wożobow so franito.**

W Madridje krawzy strajkuja.

W Madridje su robustawny sozialdemokratiskeho krawskeho swjatka do generalneho straika stupili, dokelž dźełodawarjo jich żadanja njepschipóznchu. Krawzy nimo druhich pschecżow żadaju, so so bomzace dźelo wotpokasało. Anarchistisko-syndikalistiscy krawzy wobsamknjenju marksistow pschihłosowachu. Strajk nżhdże 15 000 krawzow a schwalecżow potrjechi.

Amerika ma 34 miliardow statneho dołha

Amerikanski finanzny hamt je pónđelu wjeczor wosjewił, so po wupłacżenju bonusa za wójnskich wobdźělnikow a druhich pjenjes statny dołh wo nżhdże 2,7 miliardow dollarow na nżhdże 34 miliardow dollarow posrupi. To je najnowischi mérowy najwischschi staw.

Wot teho, so so w Ameriju njejapzy 5 miliardow dollarow wójnskim wobdźělnikam wuplacżi, so fyzniske wożiwjenje amerikanskeho hospodarstwa wocżaknje. Knježerstwo pak na tuto wobschczenje z wesytym dowerom zhladuje, dokelž so wulki dźel pjenjes najskerje hnydom sasa na nakupowanje da.

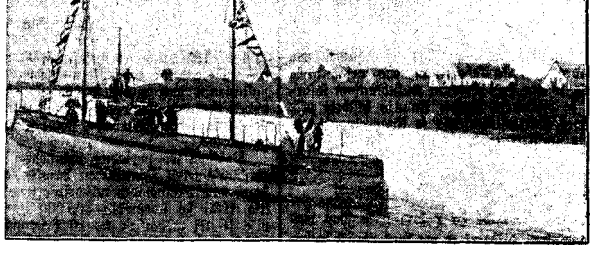

Wobtkodny podnurjak „Deutschland" psched 20 letami swoju prěnju jězbu nastupi.

Psched 20 letami 22. junija nastupi wobtkodny podnurjak „Deutschland" swoju prěnju jězbu do Ameriki. Pschiwjese póstu a barby do Ameriki a pschiwjese gurowy gummi, nikel atd. zobu domoj. Na wobraznje wocżaza podnurjak do domisnikeho pschistawa widzimy.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Swingulantojo

Po cżeskim pschedźełał J. Cż.

Cżesczomny cżitarjo! Wésche-li hdy w mésce B . . . . rje, dha wésce hosczenz „Skotu krónu" znaiesch. Njesłaješch-li jón, pschidam, so so w nim pschedh wjazorymi lětami skoro kożdy wjecżor dwanacże wjeselych knjesow k pinku skhadźowasche, kiž so mjes zobu schwingulantojo mjenowachu. Budżesch-li so na to njeno trochu hórschicz, dokelž dosez żerbike njeje, wodaj jim to, kaz maśch w tymle nastawanju tak wjele w naschej lubej wótczinje wodawacz, a pomyhł, so — a to mózu Cżi je wschej wérnosću wobtwjerdzicz — wésche wutroba tych knjesow schwingulantow lépscha a mjenje wotzerbischczena, hacz jich mjeno, schtoż so bohużel tak husto na wopak namaka.

Njebjo też mi popschewasche, we wonym méssce sa pomjatne cżasy njewinowateho schwingulantstwa tři schtwórcze Kta pschebywachu, a sawérnje běchu to zhożowne hodźinki mojeho żiwjenja. Pohladnjemy-li na najważnische wobzoby sabawneho naschebo towarstwa, wuhladamy na prěnim schłodźenku so błyschcżicz knjesow Michałka a Bzjuchopajka, a to je najlépschi dopokas njeważeneje zenotwarnosće naschebo zwóta, so kżdy na zgle rosbłelne waschnje wjecżich zwoje zławy dozpi: prěni pisches derje radżene żorty, kotrychż njedocżerpnu studżen jeho hłowa pschedstawjesche; druhi pak njewupranjeje zwoje wczipnosće a lohkowériwosće dla.

Chżesch-li žebi, luby cżitarjo, Bzjuchopajka pschedstajowacz, myhł na posłałetneho muża, wulkeje, zhłneje postawy, z pohnym wobliczom, barby rudocżerwjeneje, z bzjuchom, njemałej hórzy podobnym, a pschi tschém tym, kaz w jeho pohibowanjach a réczach, tak też w zhodźenju a żedżenju wożobneho waschnja. So chżyzche Bzjuchopajk wschо wédżecz, to bjzom cżitarjo wé; kajke pak to njesbožo, so wón runje pschi tutej kajkosći trochu cżežko zhyschesche! Sdy-li jeho pschecżel, je Cżi dowolene, kajżekuli żorty z nim wuwjesecz; wón jara wjele snjeże, pschetoż jeho żołdk je to najzbożniische na nim. Ale w nastupanju tuteho

jeho pokłada, to réka, je-li wón — měj kedźbu, so njeby jeho rosmjerjak. Runjez je dobreje wutroby, runez je tolerantny: pschi jédźi ani najmjenischemu żortej rosumjecz nochże; tehdy je pot bźiwi.

Schtoż knjesa Michałka nastupa, cżinju Tebje na to kedźbliweho, so by žebi jeho runje sa nékajkeho Michałka njepschedstajował; pschetoż dyrbischi wédżecz, so so we wulkosći a mozy Bzjuchopajkej runa, a to je, kaz widżisch, też néschto; pschi tym jeho ta husta a cżorna broda hischcże „pikantnischeho" cżini. Je-li w Bzjuchopajkowej towarischnosći, jemu jeho wocży w prawym smyslje złowa hraitej, hjes pschestacża kedźbuje, gdże by so néschto pokasało, schtoż by z nékajkemu żortej zkadnosć dało. A so je so jemu tych żortow khétro wjele radżiło, wo tym běch zwědł. Ty, luby cżitarjo, chżesch-li na nasche wopraudżite powědanczka poślucháczz, sa krótki cżaz nékotre zajke wézki zhonisch.

I.

Nas wjecżor běchu so hižo wschitzy schwingulantojo hacz do Bzjuchopajka seschli. Nékajki puczowarišći, „pjecza wumék", běsche psched nékotrymi hodźinkami wotzamił, so chże tón wjecżor nékotre z najwoseбnischich kuskow zwoje wédy pokasacz, a dokelž běchu to knjeza schwingulantojo zhonili, rozschedże so récz hłownje wo wumékstwje knjesow Philadelphia, Bosza, Dóblera a druhich. Kożdy w towarstwje wédżesche néschto njewudżomneho wo taiskich wumékzach powédacz, wjele so pschihża, a tak poda so dosez pschicżinu k njemalemu żmjeczu. Żeniczki, kotremuż so, k spodźiwanju wschéch, ani do réczow, ani do żmjecza nochzyschze, běsche Michałk. Mézachu znadź so schwingulantojo bojecz, so jich najlubschi towarisch wjeselu njebudże? O ně, snajachu jeho, so so wodże runa, kotraż je cżim hłubscha, cżim cżischischa. Běsche-li wón hdy zriedź zortowanja zantyhleny, tehdy zawésce néschto zatrachne w jeho duschi jéżdżesche, a tak běsche to tez dżenża. Michałkowe wobliczo zapocża so wujahnjowacz, a wón, kaz hewak, zakaschlowa, schtoż běsche znamjo, so je schibakstwo do drobna pschemyślene.

„Cżemu so żmjeżece, Michałko?" prascha so jedyn je schwingulantow.

„Ż, pschipadny mi néschto, kak bychmy naschebo Bzjuchopajka dżenża pokuricz móhli", praji Michałk.

„Nó a schto?" praschachu so wschitzy.

„Běch tu runje pschipołdniu, jako nékajki puczowarišći wumélz ke knjesej Bimbakej pschindże. Tón zkarla je nam tak spodźiwnje idraicżeny,, kaz to bórzy widżat njesłyšu. Wudawajmy jeho Bzjuchopajkej za Turku!"

„A schto wjazy? praschachu so nékotri.

„Jeno nje wostaicże", wotmołwi Michałk, „to druhe zhonicże."

Towarstwo z hłowu pokiwny, Michałk so sséhny a dżesche runy pucz do kuchinje. Po dołhim cżaku so wrócżischi, pohlydny so a tu kaz sawołany pschicżeri so też Bzjuchopajk!

„Witajcże! Hdże tak dołho? Dobry wjecżor! Sahi pola niewjesity?" — běchu praschenja wot knjesow schwingulantow, tak spodźiwnje smėschane, so pschikhadżaju la najlépsche spósna, ani na te, ani na druhe wotmołwjenje dacz.

„Ż, tón je dżenża nékaiki hordy!" rjekny nécżtó.

Michałk, tuto wuprajenje k swojemu pschedewzaciu so witane spósnjajo, běsche hnydom na mtynje. „Kaz sklerjicho", rjekny z naiwjetschej zkutnosću, „so je hižo nasch knjes Bzjuchopajk pola woneho turkowskeho pósłanza audienzu mél."

„Pola turkowskeho pósłanza? Audienzu?" To běsche Bzjuchopajkej néschto zyle nowe, néschto psche spodźiwne, k wérje njepodobne. K temu njetrjebasche tak wożiwny bycz, so by so po tym dale njewoprascheval. „A schto to je pósłanza?" wuprożny po tajkim knjes Bzjuchopajk z połnym błosom, „czeho dla bych k njemu na audienzu pschiinc dyrbjał, hdże so — ale Michałk jemu ani dorécżej njebu, sapražny z rukomaj każ w najwjetschim spodźiwanju a prascheschje so: „A wy jeho hischcże widżał njejsce? Je mózno, so wy wo nim hischcże nicżo žiwschał njejsce?"

(Pokraczowanje scżéhnje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 17. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Na twjerdy pjeńk twjerdy klin słuša.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer minus 1, najwyšischa dnjowa temperatura 27 stop. cyopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer minus 1, najnišicha temperatura w nocy 14 stop. cyopłoty. — Wyšichna wobknjeża wjedro zyleje źrjedźnjeje Europy. Wulkukuje wobstajne ftóńczne wjedro. W naschich stronach wostanje cyopłota rjenje śnjeżna. We wieczornej Němskej bywa dźensa horzo. Mjeńscha nižina pola Jendźelskeje k ranju cźehnje. Jeje kronu dźensa hacź do krótkowieczornerje a wieczornerje Němskeje dožahaju a tam njewjedra wulkutkuja. Jutrje žu tež pola nas tu ako tam njewjedra móžne. — Jutrje schwórtk ftóńczko 3,45 hodź. śhadźa a žo 8,17 hodź. khowa. Wótrjacź śhadźa jutrje na ranje 2,42 hodź. a khowa žo wieczor 7,50 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrjischi schwórtk: Rjenje a cyopło, trochu k njewjedram pothilene.

*

— **Sakska krajna lotterija.** Pischi wutornischim cźehnjenju 2. rjadownje 209. saskeje krajneje lotterije (2. dźeń) padźe dobyće wo 30 000 hr. na cźišło 116 281; dobyće wo 3 000 hr. na cźišle 11 549, 98 045; dobyće wo 2000 hr. na cźišle 83 351, 154 123; dobyće wo 1000 hr. na cźišła 93 182, 98 086, 132 554, 135 816, 139 249, 142090.

— **Powołańska radupodawarńa Budyskeho dźełowego hamta** wostanje wot 17. hacź do 20. t. m. sawrjena.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Naich kowarski mischte Venus dźensa rjedu swoje 72. narodninu wošmjeći. Venus je powschitkownje wobluhjena wožoba w naschej wsy a bliżschej wokolinje. Pschejemy jemu na tutym mětinje wjele hoja.

S **Hodźija.** Wot žobotu do njedźele mějachmy we naschej wsy wojakow w kwartěrach. Njedźelu dop. hrajeśche wojerska kapała na Hodźijskim sportownischću pochody a wiežeśe ichtucźki. Wutoru rano rady widźani hoźe naschu wieś sasa wopuschćichu.

S **Mothka** (Meisa). Syodźinowy pschirodny śpew sta žo tu njedźelu na jenej wujeznej luzu. Wichor śhěmy na luzu roześtane žyno do powětra do wyšokuśeje zyrkwineje wěże a njeśeśe jo potom pśches wschć domy naschete wsy. W žamžnym cźasu běśche we wsy dospolnje cźicho. Podobny pschipad je žo pjeca tež w Scherachowje stał.

S **Wětrowa.** Na njepschehladnym khišijowanišchću na nawšy je auto dźowku hoscźenzarja Wornacja krabło a na stronu cźišło. Hołza ko khětro na nohomai srant a dyrbjeśe lekarśku radu pytaź. Schtó je na njeshoźu wina, njeje žo hišchće zyle wujasniło.

S **Wětrowa.** Najstarschi syn dźełacźerka Mihanka pomhaśche žyno na žynowu kubju wotkładowacź. Tam pomhajschtaj tež jeho młódschej bratraj. Pischi pschidawaniu žyna ſ widkami starschi bratr młódschemu do wócźka storcźi, tak so wono hnydom wubźła. Wohżarujemneho hólcźeża do Budyšteje měschcźanskeje khorownje domjelachu.

Z **Pančic.** (Zhromadźizna „Lipy Serbskeje“.) Zo by při nětčišich synowych žnjach kóždemu sobustawej so zmóžniło, na zhromadźiznu so wobdźělić, bě předsyda towarstwa zhromadźiznu na njedźelu zwołał. Přez dwaceći sobustawow bě přišło a tola běchmy hišće wjacy wočakali, dźiwajo na ważnosć dźeńskeho porjada. Po powitanskich słowach předsydy poda pokladnik, knjez krawski mištr Jan Rjeda z Jawory, přehlad wo dokhodach a wudawkach poslednjeho koncerta a wo położenju tuchwilnych towarstwowych financow. Su spokojace. Ze wšeho bě widźeć, zo je w nich porjad, štož ma towarstwo so jemu dźakować. Runje w pjenježnym porjadku towarstwowym płaći naše stare serbske přisłowo: „Porjadnosć je dobra hospoza, njerada wokhudźa.“ Dirigent doda hišće někotre wujasnjenja wo moralnym wuspěchu koncerta, kiž bě jara spokojacy. Tola bě so spóznało, zo mejska njedźela, hdyž je w tutym měsacu wjele kwasow a też hermank w Kamjencu a druhe zawjeselenja, njeje přihódny dźeń ke koncertowanju. Hižo dawno běchu sej sobustawy zhromadny wulět, nic „do módreho“, ale „do zeleneho“ z wěstym programom přeli. Temu też zhromadźizna jenohłósnje přihłosowaše. Předpołožichu so štyri namjety. Z wulkej wjetšinu přija so namjet, sej do Sakskeje Šwicy a dale do Drježdźan na wustajeńcu wulećeć, a to na dnju swj. Pětra a Pawoła. W hórskej krajinje sej najwuznamjenišе městna wobhladamy, tež „twjerdźiznu“, Königstein, krasne zahrody w Pillnicach atd. Wulkaj awtaj za 64 wosobow pojeźdźetaj rano z časom swoju dróhu, započejo w Pančicach, nimo Wotrowa přez Kašecy a Žuricy do Biskopic a dale. Jeli budźe městna, móża tež njesobustawy za tuni pjenjez sobu jěć, mjenujcy za tři hriwny z wobjedom w Šandawje. Tak daloko hač so wobdźělnicy hišće na zhromadźiznje za jězbu zapisali njejsu, chcyli to hač najpozdźišo do njedźele pokladnikej wozjewić, za Wotrow a Žuricy staj za to wosebitaj dowěrnikaj postajenaj. Potom jednaše so hišće wo dalších ważnych znutřkownych należnoškach. Přeješe so, zo by towarstwo swoje dalše koncerty na dźělawym dnju w zymje kaž prjedy wotměwało.

S **Radebeula.** (Dwěmaj cźłowjekomaj žiwjenje wukhował.) Ssobotu pschi hrajkanju 6lětne dźěćžo do Lobja padźe. Dźěśćowny nan hnydom ſa nim skočił, tola, dokelž pkuwacź njemóžeśche, žo ſ dźěśćom w ſołmach shubi. Khětro wuńzoka Lobjowa woda wobeju wot brjoha njeśeśe. Muž žiw pschi brjohu wudźeśche, hnydom ſa nimai skočiwschi a dwěmaj dalschimaj pomocznikomaj žo poradźi, nana a też dźěćžo ſ wody wucźahnyć.

S **Kamjenj.** (Sswójbna traqedija.) W Neukirchenje ſamkny žo mandźelska tamnischeho wobydlerja we druhownym ſaćěmnjenju ſe žiwotnaj 3 měśazy a 5 lět starymaj dźěśćomaj do kuchinje a pkunowy honacź wotewri. Jonu ſ dźěśćomaj mortwu namakachu. Hnydom ſawjedźene wožiwjeńske pospytny njemějachu wuspěcha.

Ke kradnjenju njesměš nikoho zawjesć

Stari wojaſ žo ſe žwoieho rekrutskeho cźaża na to dopominaju, kak je jich podoficźer napominał, ſo njebychu žwoje wězy ležo wostajili. Pola wojakow žo nic jenoż paduch, ale też wobkradnjeny pokhkoſta, kiž ſe žwojej lohkomyſlnoſciu žwojeho towarſcha ke kradnjenju ſawiedźe. Bohužel tuta rosumna ſaſada sa zivilistow niepłacźi. Hewak njeby žo tełko paduchſtwow stało. Polizija we wo tym wjele powědacź. Tu někotre pschikłady: Krótko ſa ſobu pschińdźeſchtaj na poliziju dwaj nanaj, kotrejuž 7- a 10lětnaj hólcźežaj ſe ſchuſſkadkomaj po měście ſeźdźeſchtaj. Hólcźežaj posahatschtaj pola žwojich jenaſtarych ſchulſkich towarſchow, ſtajiſchtaj ſuſchkadke k ſchtomej ako wupoźcźiſchtaj jej druhim towarſcham a wrócźiſchtaj žo bjes ſchuſſkadkow, dokelž běſchtaj na njej ſabyłoł. Nanaj ſapodaſchtej wobſtorżbu paduſchſtwa dla a njemało žo dźiwaſchtaj, ſo polizija wſche pokradnjene ſchuſkadła hnydom njeſměźći.

Bjesdźełny bě ſe ſpomoźeńſkeho hamta por nownch cźrijow dońdał, po kotrejž žebi tam ſ kolešom dojeźe. Na to jěźe na tydźeńſke wiki, ſtaji kolešo stronu, cźrijej na kolešu wiſaźo wostajiwſchi. Biesstarośnje dunda vo wikach a hnyž žo k žwojemu koku wrócźi, ſtaj cźrijej precź.

Mandźelska žebi po 30 hr. na nalutowarnju dóńdże. Pjenjeży žo jej poriadnje wupłacźa a kedźbliwje je dostawarka do mólchniczki tykny. Wopuſchcźi pokładnjo-

we měſtnoſcźe, khwata, ſo by žwoje nakupjenja wobſtarała a hnyž chże pola wobkhodnika płacźicź, pytnje, ſo je móſchnicźku w nalutowarni ležo wostajiła, kotrejž pak ju wjazy njenamakachu. A žiko tukańcźe žona na to, ſo je jej pokładnik pjenjeży wſał.

W pschiſiemi bydlaza žona wotewri wſchě wokna žwojeho bydlenja na dróhu a do dwora a poda žo na wiki, ſo by nakupowała. Hnyž žo wrócźi, dyrbi ſwjeſcźicź, ſo w jeje njepschitomnoſcźi bě žo wſcho w jeje bydlenju pscherpło a jeje nalutowańki ſo kradźe. Tajkich pschikładow mohło ko zyła licźbu naipomnicź. Hnyž pak wſchudźe kedźbujemy a na to myſlimy, ſo paduſchi łakaja, potom jim jich dźěło njewołójimy.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

Zur Durchführung der vom Herrn Reichsfinanzminister geplanten neuen Bodenschätzung des Reiches werden ab 18. Juni 1936 durch Beauftragte des Landesvermessungsamtes in der Stadtflur Bautzen und den Fluren Seidau und Strehla Flurbesichtigungen hinsichtlich erfolgter Kulturveränderungen stattfinden und die erforderlichen Vermessungsarbeiten ausgeführt werden.

Die Landwirte und Grundstückseigentümer werden hiervon in Kenntnis gesetzt.

Bautzen, am 16. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister, Stadterweiterungsamt.

Reichskraftfahrbahn Dresden-Görlitz (Strecke 73) von Rkhl 52 — Pfal 60.

Die Linienführung der Reichskraftfahrbahn Dresden-Görlitz ist nunmehr in der Natur durch Pfähle gekennzeichnet worden. In einer Breite von je 65 Meter nach beiden Seiten der Pfahlreihe ist die Beseitigung des Baum- oder Strauchbestandes (Laub- oder Nadelwald, Busch, Hecken oder alleinstehende Bäume) verboten. Nur durch die Erhaltung des Baumbestandes ist die Einfügung der Reichskraftfahrbahn in das vorhandene Landschaftsbild möglich.

Bautzen, am 16. 6. 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Hospodarski rozhlad

Sserjedu, 17. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,50	100 čěskosł. krónow	10,25
100 šwajc. frankow	80,20	100 franc. frankow	16,345

Barlinska burſa, 16. junija. Hacźrunjeż bě hižo pschedwcźerawschim na pschipołdnischej burſu a też na Frankobrodskej wieczornej burſy wěſte směrowanje pytnycź a też na wcźerawschim ſapocźatku burſownych jednanjow k dalſchim postupam na kurſownych wikach dóńdże, wobkedźbowaſche pak ſo w dalſchim běhu nowa niewěſtoſcź. Pschi powſchitkownje małym wobkhodźe, kotryž ſkoro wurjadnje w rukomaj kurſownych wobkhodnikow ſ powołanja leżeſche, ſo wośebje wotdrjebjenje akziiow Vereiniate Stahlwerke wulkutkowaſche w kotruchž žo we wſjeſchim rosměru material poliſciſche. Na rentowych wikach w zyłku njebě žaneho pscheměnjenja.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich wulkowikach nieje žo wožiwił. Wośebje w Barlinje ſamm bě malo wotſamknjenjow we wumělčwańſkich žitach, dokelž žo dowos pscheńcźa a rožki dale we wulkich mjeſach pohibuje. Też pschi pschiſiwolenju wurunańſkeho pschirjaźka 6 hr. wucźinjazeho, mózachu Barlinſcy młynaz jenoż ſ rědka swoje wobſtatki wupiełnicź. Mobkedźowanje namaka też wukaz, po kotrymž ſmě w młynach nuſny ſkład rožki jenoż połojzu měźacźneho kontingenta wucźinjeńcź. Pizowańſka pscherza žo rjana muka lohko wothowna. Mcheńcźne muki maja powſchitkownje měrny wobkhod. Mózhoſcźe wowſ a jecźmień ſa pizowańſke ſaměry ſwužitkowacź, žu mieńſche. wośebje na wobkhod tłócźa wulke žadane płacźiſny, kotreż kupzy nochzedźa na žadyn pad pschiſwoliceź.

Wczera płacźeſche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jecźmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Złto a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	16. 6.	15. 6.		16. 6.	15. 6.
Pšenica	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
ječmjeń now.	—	—	mócne łupiny	17,5-20,0	17,5-20,0
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	30,0-32,0	30,0-32,0
wowſ	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńc. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rjana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,60
rjane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rjana ſłoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowſna „		
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płacźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacźizna za rožka za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płacźizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płacźizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

16. junija 1936 Płacźizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 47.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	—
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 135

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 509.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2907.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	64—70
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	56—67
Špatne (3.)	48—55

Wowcy: 5059.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	38—40
Starše wukormjene (6.)	34—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—33

Swinje: 17385.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	47,50
Rancy a kundrosy	53,50

We łužiskej plahowarni trawowego symjenja

Wjele ſ naſchich ratarjow drje ſchy wo tym nješchto wě, ſo w Čěſchowſeſach ryczerſkubleſ Günther trawowe žymjo plahuje. W Saſkiej mamy jenoż ſchtyri plahowańnje trawowego žymjenja, ſ kotrychž ſtej dwě we Łužiju. Plahowanje trawy ſtawa žo na zyle podobne waſchnje kaž na pſchikład plahowanje žitow. Pschi tym žo jenoż někotre družiny trawy plahuja. W mjeji ſo trawa wuhnje a to w rynczkach, 50 hacź 62,5 zentimtr. wot žebje ſdalenych. Wěcźe žebi jara wjele prózy žada. Jedyn jenicki pjenk zuſeje trawy móże zyle polo ſkałnjcź a tohodła dyrbi tej hnój, kiž žo ſa trawy wujźiwa, wubrany bycź, ſo njeby ſ nim wjerjad do pola pschiſchoł. Wobcźežene je tež dobywanje žymjenja žaneho, pschetoż je tak drobne, ſo ſ jeneje trawy 12 000 žymjeſchkow jenoż 1 gramm waži. Trawa žo po dofrawjenju hnydom wumłócźi a wurjedźi.

Hlowny redaktor Marko Smoler w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoler w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawšatki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Poslednje politiske powěsće

Belgiske hospodarske žiwjenje wohrožene.

W Brüsselu žo wutoru dopołdnja knježeršiwowa rada ze strajkowym położenjom saběrasche. Ministerski president van Zeeland pschedžiwowaše. Smutkowne ministerstwo je wosrewiło, so je strajkowe hibanje wobsehe we Lüttichu a njemér nadźiwiło. Tam nětko tež městowi dźěłacžerjo strajkuja. Dróhowe železniźy wjazy njejedźa. Direkcija je wobkhad dróhowych železnisow sastajiła, dokelž žu dźěłacžerjo hrožyli, so wosy sapala.

Wulke kupne domy w Lüttichu žu wutoru rano pod schkitom polizije swoje pschedawarnje wotewrile. **Strajkowozy žo systematiszy prózuja, so bychu zyke hospodarske žiwjenje sastajili.** Cžah strajkowazych, w kotrymž běchu wobsehe młodźi ludźo, wutoru dopołdnja psched pólske a telegrafowe sarjadnistwo w Lüttichu pschiječachny, so by dźěłacžerjow a dźěłacžerki k strajkowanju pohnuł.

W Lüttichiskej industrijowej krajinje je strajk najbyrnischi. W podkopkach a metallowej industriji je syła njedźěła. Generalny strajk hórnikow je žo wutoru na krajinu Campinu a na provinzu Luxemburgsku wupschestrěł. Strajk žo tež w Monsu a Gencze rošschěrja.

Degrelle belgisku rexsku strakziju nawjeduje.

Direktorstwo rexiskeho hibanja je jenohłósnje wosamkło, so wjednika hibanja, Degrella, do belgiskeje komory pósčele, so by tam rexistisku opoziziju nawjedował. Dokelž Degrelle jenož jako narunaniški muž na wólbnej liščinje rexistiskeje strony stejesche, jedun rexistiski sapósłanz swój mandat w komorje spuschčzi a jón Degrellej pschewostaji.

Wótre nadpady na Baldwina a Duffa Coopera.

Jendźelski lord Ponsonby je wutoru w kole swojich pschečelow prajił, so dyrbjał žo wójnski minister Duff Cooper po prawom do polizajskeho khowa wjacz, dokelž je „strašny trascher".

Lord Ponsonby Cooperowu rěč prjedawscheho dnia kritisowaše. Duff Cooper běsche pazifistow nadpadował. Lordowi pschečelu Ponsonbywowym sažudžachym zkowam na Coopera pschihłosowachu. W switku i druhimi wězami lord rjekny, so je w Jendźelskej njehoda nastała, dokelž tam nimaju dosć zkylne wjednistwo. „Dźensa njemótsemy ministerskeho presidenta trjebacz, kiž je sasahowantnmaj hubomaj" wustupuje. Ministerski president je muž, kiž dyrbi swoju politiku jasnje wosewieć, so by žo mohła podpjerać abo nadběhać.

Nowe čežke njeměry w Palestinje

S Palestiny žo powě, so je tam sandženu njedźelu wostrjet k njeméram dóschło. We wulkim podružniskim twarjenju w Haifje, hdjež wjele jendźelskich zwójbcow bydli, so zkylne rosbuchnjenje sta. Araba sajachu, dokelž na njeho tukaju, so je nadpad z bombu skutčił. Jeho najskerje na sakładze nowscheho sabotažoweho sakonja k zmjerčzi sadudža. Pschi rosbuchnjenju ludźo do schkodu niepschindžechu.

Krótke politiske powěsće

Němska panzerowana łódź „Admiral Scheer" z łódźstwowym schefom admiralom Förstermom wot 20. hač do 23. junija schwedske hlowne město Stockholm wopyta.

*

Sa pschedbydnu swonkownehe wnbjerka franzowskeje komory je žo radikalny sozialist Mistler jenohłósnje wuswolił.

Ze Serbow

S **Zasowa.** (Najrjeńscha wjeź w Khoczebuskim wokrjeżu.) We akciji na porjeńschenje wjeźneho napohlada je pruhowanjska kommisija we sasedźich dnjach wschě wězy Khoczebuskeho wokrjeża wopytała a pschi tym zwěsčiła, so je Zasow na zwonkowne porjeńschenje wězy najwjacy kedźbnosće wěnował. Tehodla tuta wjeska tež prěnje myto dosta. Druhe myto ma Möst, třeće Barbuk a schtwórte Popojez. Nimo teho je zyła rjada druhich wsow w tutej akciji częstne wopismna dostała.

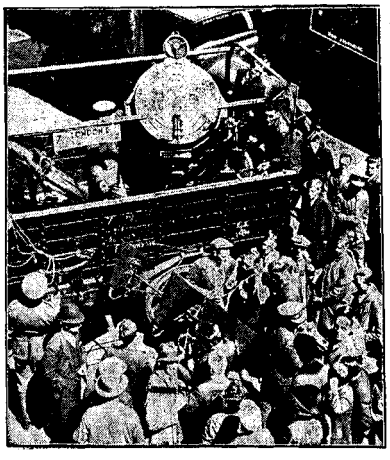

Sajimawe najimanje rekrutow w Jendźelskej.

W Jendźelskej hischcze njeje dyrbjeńska wojerska słužba sawjedźena. Tam je jendźelski pokt swoje zwěstkomjetaki wotpłuchaze naprawy a lohke kanony pschećiwo lětadła do słužby pschiwabjenja rekrutow stajił. Zyła liczba wobsehow je žo wokoło wojerskich wosydkow sestupała a pohladna je sajimow stowam pschiwabjacheho podoffiziera Mjes młodymi ludźimi, kotsiž žu žo loni za wojerisku słužbu pschipowědźili, je, kaž je ministerski president Baldwin pondźelu w delnjej šejmowni wosewiť, 35 je 100 sa wojerstwo niekhmannch bylo.

(Schert Bilderdienst, M.)

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Palajtowe dźiwadło. Rjanu sabawu pschihotuje nam Hans Moser jako Ludwig Schigl we wjeselohrě „Schimekej žwójbu". Schigl bě nětdy tyschersti pomocnik pola znateje cžeščzowneje žwójby, z kotrejež pak po semrěču starscheju jenož hischcze tři niesastarane dźěći zhubu. Wo tute zyrroty žo Ludwig Schigl nanowsy staro, dyrnjež tež w žwojej pschewulkej wocžehnjerskej horlimosczi husto dosć „nimo tředi". Hans Moser je we žwojej róli z wopramdźitej originalnej typu. Tež wschě druhe wobsoby należnosče Schimekej žwójby najlepje sastupuja. — W pódlanskim programnje widźimy žiwjenje w měsče Kairo a sajimawy film se sandženych cžasow, kaž tež wobschěrny Ufatydźeń.

Přilopk

* **Němske stotaki w Hornim Elsaju so namakale.** W Hornim Elsaju storczichu niedawno Karlpacha dźěłacžerjo pschi toczenju za petrolejom na železnej kaschczik, kotryž njeběsche hluboko zahrjebany. W nim bě za 5000 hriwnow němskich stotakow zkhowanych. Ma žo za to, so je žo tutón kaschczik we wójnje zahrjebał.

* **Snaty jendźelski spitzowaczel G. K. Chesterton** je njedźelu 62 lět staty w Beaconnsfieldzu pola Londona wumrěł. Jeho złamne powědanczka: father Brown, Stowne Fisher, muž, kotryž pschewjele wědźesche a wo hajniku a wowrótnjenym žu žo do wschich rěczow pschekładowake.

Milijonska wopytowarka statneje zahrodniskeje wustajenjow.

Wutoru dopołdnja je liczba wopytarjow Drjezdźanskeje statneje zahrodniskeje wustajenjow prěni milijon dozpěła. Wokoło 11 hodźin mějesche młoda žona tuta se 7 liczbow wobstejaze cžitšo a direktorija poskicži jej rjany kwětkowy dar a trajazu cžestnu chartku. Tež ma zhošonowa žona w pschichodnych dnjach wyschichcho mělcžanostu w Drjezdźanach wopytacz, hdjež žo jej maty wopomnjeńskí dar pschepoda.

Radio

Schtwórtk 18. junija žo słyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 taczele. 11,20 za hura. 16 konzert. 18,45 sport. 19 taczele z hrajatoki. 19,45 němski hrajedženi młodźiny 1936. 20,10 Lipscžanski kaleidoskop (z Lipska).

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,35 rańschi konzert. 8,20 za hospoju. 11,45 za hura. 17,10 20. pohinjertniny wojowarskeho letarja Marka Immelmanna. 19 wjesele wobrazy. 20,10 Lipscžanski kaleidoskop.

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Hamburg: 20,10 rejwanjske parle Wrótsław: 20,10 „Wjeselimy so hižo na zwjatok tydženja". Köln: 20,10 opera „Rigoletto". Frankfurt: 20,10 konzert. Wiw: 20 drama „Kral Hendrich V."

Radijowe pschenjeseńe borowania Schmelinga-Louis. W nozy z 19. junijej pschenjeseju wschě němske sceła borowanje Schmelina-Louis z Newyorka.

Towarstwowske powěstnikl.

Lichań. „Sernička" spěwa schtwórtk pola Nowakez w Hucžinje, niz rano, ale wjecžor 1/29 hodź. Tuž njech wschitzy pschińdu.

Zwjeršne košle
Sportske čapki
Samowjazaki
Slě / Macco-kholowy 1179
we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach
Bokelmann Nachf
Budyšin n Serbske hrjebe 2

„RAPPID"
za kóždu brodu idealny njewonjacy
srědk k truhanju
Žane palenje, swerbjenje a spinanje. Bjez mydła, pinzla abo jeśa je za mjeńšinu najsylniša a najdźiwiša broda struhana. Zawalk za nóhdže 150 truhanjow 1,—hr. w znamskach abo na dobórku přez
Phil. Rapp w Mnichowje 42
Skazanka dopokaza też Wam tutu lěpšinu. Za zasopředawarjow, frizerow zastupjerjow riana zasłužba. [9*0

Holca 1183
do ratafskeho dźěła, kotraž móže dejić, so dla ženitwy nětčišeje hnydom pyta.
Wiźaz w Prawoćicach čo. 1

Pilna holca,
evangelska, kotraž móže wše domjace dźěła wobstarać, so pyta. Bliže zhoniće we wudawarni Serb. Nowin. (1180)

Gardiny we wulk. wubjerku dobre a tunjo, pola
Kurt Erler, Budyšin, Zitne wiki 28

Haj, to je tunje!
Wodźidła . . . 2,45 1,85 1,45 hr.
Spinadła . . . 1,80 1,15 0,75 hr.
Riečazy . . . . 2,60 1,45 0,95 hr.
Pedale . . . . 2,40 1,45 0,95 hr.
Zwónčki . . . . 0,60 0,35 0,25 hr.
dźerżatka . . . 0,60 0,35 0,25 hr.
pumpy . . . . 0,60 0,45 0,35 hr.
sedła . . . . . 4,50 3,75 2,95 hr.
nošadka . . . . 2,35 1,45 0,75 hr.
a wjele druheho pola 1166
kolesarja Warnecke
Budyšin :: Nowosaleska dróha 24

Za swjedźenje
znamješka, khorhojčki, zastupne lisćiki, programy, plakaty do pletwow a wšitke druhe nacžišće za naše towarstwa zhotowja w najrjeńšim wuwjedźenju Serbska knihafnja w Serbskim Domje

Mały nawěštk wulki wuspěch

LINGEL die Herrenschuh Marke
Dostanjeće je wšitkopjowymdanje
Mark
w Kukowje

Měšć. omnibus w Budyšinje
Stwórtk, 18. junija, **do Hajnkowje** (Jägerhaus)
Wotjězd w 14 hodź. wot Měšć. zahrody. Jězdna płaćizna 1,— hr.
Piatk, 19. junija, **k Bastaji** přez **Wysoki Les, Hohnstein, Stolpno.** 1181
Wotjězd w 13 hodź. wot Měšć. zahrody. Jězdna płaćizna 3,— hr.
Připowědźenja so wuprošeja pola jězdn. personala abo z telefonom

Wopytajće wustajenjow němskeho hygijeniskeho muzeja
Wojowanje přeciwo rakei

w Budyšinje w měšćanskim muzeju we wustajeńskich městnoscach na Žitnych wikach **wot 13. hač do 24. junija.**

Wotewrjena widnje wot 10 do 8 hodźin wječor, srjedu a štwórtk wot 4 hodźin popołdnju jenož za žony, na wšěch druhich dnjach za žony a muzow. Lěkarske wjedźenje wšědnje wot 1/25—1/27 hodźin. Njedźelu w 11 hodź. dopołdnja.

Na dnjach za žony lěkař w 4 a w 6 hodź. po wustajeńcy wodźi. Nimo toho móža organizacije, předewzaća, towarstwa, zjednoczenja a šule po předkhadnym přizjewjenju kóždy króć lěkarskeho wjednika dostać, tež po 8 hodźinach wječor.

Zastup 30 pjenjezkow, w předpředawanju 20 pjenjezkow, wučomnicy a šulerjo 20 pj., cyłe rjadowne 10 pj., bjezdźelni mati a socialni rentnarjo, čežcy wójnscy zranjeni maja, hdyž móža so wupokazać, darmo přistup.

Předpředawanje: Měšćanska nalutowarnja a žirowa pokładnja, NS-dźenik, Budyski dźenik.

Poradźerjaj: Měšćanski wobkhadny hamt a Rotherec cigarowy dom na Kěžorskej dróży čo. 22. 1171

KAMJENC
Kupuju złote a sléborne debjeńki, noże a widličky, stare pjenjezy atd. po najwyš. dnjow. płaćiznach
Oskar Brückner rózk wěcowańsk. pjerječenj. (Trauring-Ecke) rózk Budysk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6668

Grudckoks
z waggona a z wozom do doma tunjo předawa 1182
Rudolf Hohlfeld
na dwórnišću w Brězni

Vogtlandske
Zwjeršne Domowne Wumělske **gardiny**
story, voile, přěcne wobrubki, barbne tkaniny, rolowy kupujeće jara płać. hódno pola
Spitzen-Uhlemann
w Kamjencu na Hrod. horje (am Schloßberg)

Čitarjo
płaćeje porjadnje našim dowěrikam woteběrafski pjenjez

CIGARY tunje a dobre poruča
E. Simon w Serbskim Domje
na Lawskich hriebjach 4

Rjany dar k narodninam je dobra serbska kniha

W zběrcu „Dom a swět", kotraž hromadźi najlepše dźěła serbskeho pismowstwa, namakaće za sebje a za swojich lubych jako dar pjecy nješto přihódneho.

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko 0.80 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody niewiesta.** Swjedź. hra —.40 hr.
3. J. Lorenc-Zalěski: **Serbscy riekowie.** Powědańčko 0.80 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 0.80 hr.
5. Mato Kósyk: **Pśerada Margroty Gera.** Dolnoserbska episka pěseń —.40 hr.
6. Maria Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.40 hr.
7. Mina Witkojc: **Do'noserbske pěsne.** II. wudaće —.40 hr.
8. M. Kubašec: **Khodolta.** Hra w třoch jednaniach —.40 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženia.** Narodna-episka baseń 0.50 hr.
10. **Ruske byliny** z driewoŕezami Měrčina Nowaka. 1.60 hr.
11. J. Lainert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnie —.40 hr.
12. T. Nováková: **Na farie.** — **Halžki.** Powědańčky 0.80 hr.
13. Pawoł Krječmař: **Rai mysłow, sonow z łužiskich honow.** Basnje —.40 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsne.** I. źel. 0.80 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsne.** II. źel. 0.80 hr.
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. —.40 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.40 hr.
18. B. Němcová: **Ziwa Bara.** Ze žiwěnja pastyrsk. žowća —.40 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytaf. Le chevalier de saxe.** Stawiz, powědańčzy 0.80 hr.
20. J. Lorenc-Zalěski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše 0.80 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 0.80 hr.
22. B. Němcowá: **W groze a nód grodom.** Powěd. —.40 hr.
23. M. Witkojc: **Wěnaš błoŝańsk. kwětkow.** Pěsne 1.20 hr.
25. W. Hálek: **Wječorne pěsnje** . . . . . 1.20 hr.

Wjazane zwjazki su 40 pj. drožše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow
Wšě knihi předawa:
Serbska knihafnja w Budyšinje

Přiloha k čisłu 139

SERBSKE NOWINY

Srjedu 17. junija 1936

Gawčowanje

Stary nałožk knihiczišchcerjow žo w Budyšchinje pokaže.

Schto je gawczowanje? Mało ludźi drje wě, schto gawczowanje rěka. Wuczobnizy „czorneho wumělstwa" žu žo pscheso ſ podaczom tajnoſtnehо wobdawali. Swoje nałożki njejsu husto abo ſzuła do ſjawnoſcze noſzyli. Hakle nowischemu czażej bęsche žo pschewoſtajito, pschi wustajeńczach psched wocznomaj luda nowiny abo czſchczerſke wězy pschiprawjecz. Mnoho laikow dźenża hischcze ſzyka njewě, kak nowiny nastanu, kiž wschędnje do rukow bjeru jako něschto, schtož žo ſamo wot ſo rozumi. Tola hischcze bóle potajni bęchu wuczobnizy czornerho wumělstwa w tym, schtož w ſwojim powołanju a ſwonka njeho czinjachu. Swoje ſwjedzenje žu ſtami mjes ſobu ſwjeczili. Do teho, schtož žo w ſjawnoſczi njepokaſowasche, tež gawczowanje ſluſzha. Poprawom žo nałożk gawczowanja tama, hdyž žo Altza prěni krocz we wschej ſjawnoſczi pokaſuje. Ale powschitkownje smě̌je ſa to wěſcze wulki ſajim. Tehodła žo gawczowanje kóżde lěto pschi Janſkim ſwjedzenju ſjawnje powjetuje.

Gawczowanje je ſwjatoczny wuſtup wuſzwobodzenja, wuczobnik žo po ſkónczenju ſwojeho wuczobneho czaſa, kiž w knihiczišchczerſtwje ſchtyri lěta trać, ſa pomocznika ſczini. S tym ſwoſzuje „knihiczišchczerſka ſchczenizna", pschetoż hakle po tutej móże žo młody pomocznik jako pokrohdny ſobuſtaw ſhromadnoſcze wobkładowacz. Němſke bźakarſke ſjednoczeństwo ſa czſchczeć je žo poſtarało, ſo móża žo wſchitzy pschi tutym kraſznym nałożku wobdźelicz. Dokelž žo něko hižo něktore lěta njeje gawczowako, mamy wjele nakhwatacz.

Gawczowanje žo talle pschewiedze: Gawczowańcy człanzy žo w ſwjatoczným ſwjedzeńſkim czaſu na Mjaſowe torhoſchczo dowjedu. Tam jich gawczowańſki miſchtr powita. Na to žo prěni a druhi pſchimak Gutenbergowych wuczobnikow ſmozujetaj a jeju do wulkeje dóżzy ponóritai. Njepuſchczitaj jeho, doniž dźěl czeła, na kotrymž žo ſtyda, žo njeje doſcz jara ſ wodu ſeſnak. Dźerżeſ ſchwoma jim hischcze něktore kapki mjes wocži ſtyknje. Potom žo gawczowanemu polna ſchlleńza poſticzi. Jako dopokas dokonjanego gawczowanja žo pomocznikej potom doſcz wumělſti gawczowańſki liſt pſchepoda.

To je potajkim gawczowanje. Prjedy njebęsche waſchnje, ſo potrjechenу dźeń a hodźinu do czaſa wobdęsche a mójeſche žo pschihotowacz. Jeho njenadżijcy ſhrabnychu; a wón dyrbjeſche nałożk bjes hórſchenja ſnjeſcz. Czim bóle žo wobaraſche, czim doſpołniſcho žo gawczowaſche. Sobotu 4. julija 1936 popołdnju w 4 hodźinach žo potajkim na Mjaſowym torhoſchczu w Budyšchinje ſjawnje gawczuje. K temu žo [illegible]

Žně na swěće zdźe njepřestawaja

W januaru žu žně w Argentinſkej, Chile a w Auſtraliſkej, w februaru w Judiſkej a w Egiptowſkej, w měrzu žu w niſzkej Egiptowſkej, w hawrleji žu zańdźeny w dźele na Cypriji a w Kubie, tež w Małej Aſiji, Mexiku a w Perſiſkej. — Pſchichodne měſzacy pſchinjeſu bohatſche žně: a to mjeſa w Floridźe, Texaſu, ſnutſkownej Aſiji, Chiniſkej, Japaniſkej Marokkowſkej, Algieru a w Arabiſkej. W junija ſchindu kraje nad a pſchi Dunaju a Balkanom, Južnoſłowjanſka, Bołharſka, Rumunſka Wuherſka, južna Ruſſa, Schpaniſka, Portugaliſka, južna Franzowſka, Italſka, Kaliforniſka, Oregon, Miſſiſſippi, Tenneſee, Virginiſka, Alabama, Kolorado, Miſſouri a druhe miernſche kraje na rjad. W juliju mamy žně w Rakuſkej, Němſkej, Čěſkoſłowakiſkej, Pólſkej, Schwizy, ſewjernej Franzowſkej a w narańſchich krajach Sjednoczenych Statow w Amerizy; w awguſzcze pak maja je w Belgiſkej, Nižoſemſkej, ſewjernej Jendźelſkej, ſrjedźnjej Ruſkej a w Danſkej. W ſeptembru ſaſzynkuja w Schwedſkej, Norwegſkej a w ſewjernej Ruſkej; w oktobru wſeſela ſo žnjow jenoż w Schotſkej. November ſkónczńje w tu khwilu tak wjele mjenowanemu Transvaalej, kaž tež Peruſkej, a dezember ſadnjej Indiji, New-Sud Waleſej a Birmje žně pſchinjeſe.

Kóždy 10. muž, kóżda 7. žona

na raka wumrěje. Rak bu druha najeſaſzejſcha pſchicžina ſmjerczje.

To žu prěnje wěrnoſcze, kotrež nam wuſtajeńcza „wojowanje pſcheczſtwo rakej" Němſkeho hygieniſkeho muſeja w Drježdźanach, kotraž žo wot **13. hacz do 24. junija 1936 w Budyšchinje we wuſtajeńſkich měſtnoſczach měſchczańſkeho muſeja pſchi Zittnych wikach pokaſuje**, raſnje pſched wocźi wodźi. Na ſtoże njeſzu poſlednje.

Sdobom ſ pſchiběranjom rakowneho ſtracha je tež naſhonjenje w ſpóſnaczu tuteje khoroſcze a wotżeho wumělſtwo jeje wulěkowanja pſchidźěrako. 10 prozentow hižo prjedy jako dobry wuhojeńſki wuſpěch płaczeſche. Dźeńża wuhojenje 30 a 40 prozent njeje wjazy ſadne, haj pſchi kóżnych rakach móże žo ſamo ſ 90 hacz 100 prozentami wuhojenja liczicz, wěſo pſchezo, hdyž žo ſ lěkowanjom ſ czaſom ſapoczina.

So by žo ſ lěkowanjom mohło ſ czaſom ſapoczecz, je trjeba, ſo kóżdy něschto wo raku wě. Tehodła je žo tež wuſtajeńcza pſchiprawila, w kotrejž ſhonimy, ſ wokſel rak pſchikhadża a ſ wokſel niz, kak žo khoroſcz wotměwa, na czim žo ſpóſnaje a kak móże žo wuhojicz. Wuſtajeńcza je wſchędnje wot 10 hodźin dopołdnja wotewrjena.

Kak zadźěwa so synowym wohnjam?

Składowanje ſyna hraje we wſchěch ratarſkich hoſpodarſtwach wulku rólu; pſchetoż je ſkładowanjom hromadźi žo pija ſa ſymſki czaſ, ſo by žo tak ſa ſymſke měſzacy ſeſiwjenje howzaſeho ſkotu ſawěſczicz. Wohnje ſynowych ſkładow huſczičicho naſtanu a tohodła je trjeba, ſo pſchiczinу tutych wohnjow ſpóſnajemy, ſo bychmy je ſnjemóznili. Wjedro pſchi ſynowych ſnjach je roſkudne ſa kajkoſkuli ſyna. Hdyž trawa ſpěchnje roſcze, ſpěchnje žo wuſuſchi a žo potom na ſynowych kubjach ſkładuje, žo ſa jara krótki czaſ pari, wupocźi wodu a hadźi žo. Mtes jenotliwymi dźělemi ſyna ſtóczeny powětr žo wutłóczi a ſ tym tež khlik, kotryż ſapalenje resp. ſpalenje ſpěchuje. To pak je ſenoj pſchi zyle ſuchim ſynje tak, mjes tym ſo hubjenje wuſuſchene a hiſchcze ſelene ſyno wjele powětra a khlika wobſahuje; poczina žo dla wulkeje ſnutſkowneje człopłoty ſeblicz a ſo po nětčim ſpali. Sdaleńje ſyna w ſnutſkownym žo na tym ſpóſnawa, ſo ſynowa hromada ſo na ſwojim wjerchu kaž do kótka hromadźe ſypnje. Nimo toho czjujemy, ſo žo něschto ſmudźi. Njedajmy žo ſ tym ſamylicz, hdyž ſaſtorczeny ſynowy thermometer, kotryż ma žo pschezo wot horjeka do ſynа ſtorczicz, nikdy temperaturu pokaſuje. Strach, ſo mohło ſkładowane ſyno rosbuchnycz, je jara wulki. To ſo też na tym ſpóſnawa, ſo ſpalene (ſwuhlene) ſyno, hdyž žo ſe ſnutſkowneje hromady na powětr wuczehnje, žo palicz, ſnajmjeńſcha pak żehlicz poczina. Wſchi tajkim ſtrašche dyrbi wohniowa wobora pſchiprawjena ſtacz a ſynowy ſkład ma ſo kedźbliwje wotnoſowacz. Wſchi tym ma žo jara kedźbliwje poſtupowacz, dokelž wuhliczny płun (Kohlenoxydgas), kiž je jedowity, ſe ſkłada wuſtupuje. Też móże płomiſo ſe ſyna ſ ralom wuſpaznycz. Sso wunoſchaze ſyno ma žo dalеko wot twarjenjow ſnoſnycz, dokelž móże ſo lohko na powětſie ſapalicz.

Idylliſka wjeſka we Weſerſkich horinach.

Do najrjeńſchich krajinow Němſkeje ſkuſcha bjes dwěla Weſerſka horina. Na wobrazu widźimy wjeſnu dróhu tamniſcheje wjeſki ſe ſtarymi lěpjenymi twarjenjemi a kčežjażnymi ſahrodkami. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Bobak:

Treskawac

(Pokračowanje.)

Wysoko nad klóſtrom wěžeše so surowje rozkwěkany skalny wjeſk. Běchu to ſěre zornowcowe skały Zlateho Wrcha, kiž 1700 mtr. wysoko so pozběhowaše z bludźišča horinow.

„Polězemy na Zlati Wrch", namjetowa mnich a młody wučeř bě hnydom za to. Ja wšak jako syn runiny so runej jara zahorić njemóžach za wotmyslenu łažeńsku wuprawu, wosebje nic, hdyž běše hakle krótko po khětrowatym bludźenju na Prilepskej horje Kralowca Marka. Mojeho lahodneho wotradźenja wšak zańć njeměješaj, ničo njepomhaše, dyrbjach so zjednać z hórkim dyrbjenjom a so přihotować na nowu krosnowańcu. Wuzuch so črijej a w šlapkomaj z njenaprošnymaj towaršomaj podach so podwólny na njewitany wulět.

Přeńdźechmy nimo studnje, hdyž čeladnik napoješe łačne wósły, přeńdźechmy nimo bujnych pastwiśćow, hdyž so pasechu prózdne klóštrske koniki. Lubozny bleč zemje tu za klóštrom! Wysoke čěrne wjazy stražowachu nad skloninu, płowozelene leśkowcy so tulachu k podnoham šěrych skałow.

Tola idyliski wobraz so ruče miny. Po wysokej šćežcy dóstachmy so bórzy do bludźišča skałow. Hišće so drějachmy přez hustu kerčinu lěsnych wosrješinow, přeńdźechmy nimo hórskeho žórla, kiž běše wobwěncowane z tučnymi łopješkami pětrkłučow a bačonkowale potom hižo bě kónc zeleneje husciny.

Towaršej so swjatočnje wuzuštaj črijej, stajišta je pod kerk a bosy dale krosnowaštaj. Drějachmy so horje, čowpachmy po skałach a kamjeniskach a po hładkich nahłych sćěnach, hdyž lědy tu a tam mały wustupk městno a zepjeru poskići pytacej a masacej stopje. Druhdže zaso racwawe čerinje nam łaženje wohidne sčinichu. A koło wokoło křemjeliki, hórska ptačina, wusměšujo khichotachu a po skałach pjefchotachu, zo bychu prawje wužadałe našu zawisć.

A dołezechmy jachlo a wučerpani k městnu, hdyž nahłe njebjesowace skały nas dale njepuščichu. Tola mnich, kiž běše tu doma, wuslědźi tola hišće sćěnu, hdyž wudypane žłoby w skale zmóžnichu dalše čowpanje překhroblemu łažakej, kotrehož česćelakomnosć dale sćuwa hač k wjeršej. Přećiwjach so razuje, tu swoje žiwjenje stajić na hrački ale towaršej njepopuščišaj. Wučeř zlěze přeni doprědka, zhrabny mje z jenej ruku, mnich mje wot zady džeržeše a takle čahany a suwany přewinych tež tutón zadźěwk. Běchmy so dodrapali na skalu, hišće něšto mjeńšin zwažliweho tapanja po wuzčičkim skalnym wustupku, hdyž jenički nimostup, jeniče pótknjenje może će wrjesnyć do hrózbneho bjezdna, kiž tu swoje klamy rozdaja. Takle masajo a tapajo mjez skalnej sćěnu a bjezdnom, dozpěchmy skónčnje kamjeniska, po kotrychž so poměrnje lóhko łažeše hač k samemu wjeršej, hdyž běše zamurjowany wulki kříž ze złotym jabłukom.

Wuhlad, kiž so tu poskićeše z wysokeho wjerška, běše nimale hrózbny ze swojej wulkotnosću a krasnosću. K połdnju a k wječoru šěroka Pelagonska runina so rozpřesćěra, po kotrejž jenož mjeńše běłe blečki a dypki woznamjenja wsy a městačka. Hewak pak koło wokoło wšudże nahe hory so šerja, skalnišćo so wěži a kopi za skalniščom. Hdyžkuli wóčko čěka: płowe, na šěf žołte, čefwjenojte, różojte abo błędze skalne hory, fantastiscy rozkwěkane tam, hdyž je skalina ze zornowca, měrniše ale tola gigantiske majestotne tam, hdyž skalina twori błędy wapnowc. Wječorne słónčko rozliwa swoje złoćane swětło po błudźišću skalnych hobrow, módre a fijałkojte sćěny łežu z dolinow a wužłobinow a so přimaju płowych kamjeniskow . . .

Hroza dźe wot tajkeje wulkotnosće Božeje stwórby. Tuhi će poběhuja, sy kaž zakuzłany tak mócnje na tebje skutkuje krasnosć wěčneje přirody.

Nad nami so znošujetaj měrnje a majestotnje dwaj worjołaj. Wječorne słónco połoćuje jeju pjerjatej hrudźi.

Mjelčo so přimam kruće skały a hladam, hladam, hladam . . .

Mojej towaršej njeistaj tak jimanej. Wšak tu wšędnje přebywataj. Wulkotnosć hórskeje krajiny jeju wjacy njehnuje. Staj złězłoj na najwyšši wjeršk k zamurjowanemu křižej a spěwataj narodne pěsničky. Zanošujetaj pěseń za pěsničku. A najhorliwišo spěwa a juska młody mnich . . .

Spěwa a žortuje a powěda. Powěda wo wšelakich wuprawach, kiž je sem horje přewodźał. Powěda wo tym, kak je sem dowjedł amerikanskeho konsula z jeho młodej mandźelskej, kiž so drje dodrapa hač na wjeršk, ale so potom wjac dele njezwěri, tak zo je młody mnich ju dyrbjał na khribjeće njesć po najstrašnišich městnach. Wobćežniše dźěło hač měješe młody Ekkehard ze šwabskej wójwodźinu Jadwigu w klóštrje Swj. Hawoła!

Wječorne słónčko khwata w Boži domčk. Je tež za nas čas khwatać domoj ke klóštrej. Hišće nas wočakuje strašne łaženje, masanje, tapanje a suwanje po nahłych sćěnach a skałach. Ale dele dże spěšnišo hač horje. Dóńdźemy čile a strowje hač k žórlešku, hdyž črije mojeju towaršow hišće čakaju.

Směrki padaju, hdyž zasy začehnjemy do klóſtrskich wrotow.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Nowosće z cyłeho swěta

S... oda ſ khłostom.

Wćht niemjedrje, kotrejž nade wſu Süßenbachom we Löwenbergſkim wokrjeſu cźehnjeſche, błyſk do lipy, we dworje bura Raaby ſtejaſe, dnri. Wot tuteje do grota na paſtwiſchczu pſchełkoczi a na druhim kónzu paſtwiſchcźa do tam ſo pahnjeho cźelecźa ſlecźa. Skoczo dyrbjachu knydom dopłacźić.

Potwjerdźenje dźěſcźa w Bonnje.

Wutoru je ſo w Němſkej hewak žadny nieſkutk w Bonnje ſtał. Dźěcźo Bonnſkeho wobtkodnika ku wotwjedźene, ſo by ſo wot nana wjeſcźa ſumma pjenies wudrěła. Nan, kotrehož běchu napominali, ſo by pjenjesy na wěſte měſtno połožił, hnydom kriminalnu policiju wo pſchihvadje informowaſche, kotrejž ſo poradźi, wotwjednikow dźěſcźa wuſłědźić. Stótnik ſo wuſna, ſo je dźěcźo ſkował. W khowanźy jo namakachu, wono bě 6 bodźinow dołho tam ſputane leżało. Dowjeſechu jo hnydom do ſtarſchiſkeho domu wrócźo. Saſaty je hižo wjaſy krótź wokhłoſtany 32krótny muž a ie hižo dwě lećze khłoſtarnje ſa wotwjedźenje dźěſcźa wotpędźał.

Laboratorium do powětra ſlecźak. — Liczba morwych ſo na 25 wobliczja.

Póndźelu dopoldnja w 10 hodź. ſta ſo w bliſkoſcźi Revala cźežke rosbuchnjenje. Pſchi wuprózdnjenju mórſkich minow ſlecźa laboratorium pſchi wójſkowych ſkładach do powětra a někotre ſkłady ſ rosbuchadkami do powětra buchnychu. Pſchi tym ſo lěſ ſapali, woheń pak móžachu bórzy ſhaſcheć, tak ſo wulke munizijſke ſkładny, kotrejž běchu w lěſu, ſo wukhowachu. Rosbuchnjenje bě tak mózne, ſo wokna we wokolnoſcźi 4 kilometrow rosleczachu. Liczba morwych mjes kotrymiž ſu někotři reſerwowi offizěrjo ſo a 25 wobliczi. Stótny preſident a wnſchſchi roskaſował woborowje mozy ſo hnydom na měſtno kataſtrofy podachtaj.

Norwegſke lětadło ſo ſwrócźiło. — 7 morwych.

Na cźarie Bergen — Trondhjem — Tromſoe wobkhadźaze paſażerſke lětadło „Havoern., towaršſtwu Norſk Luftfartſelſkap khuſchaze, je wuteru rano w huſtej mhli ze hory Lihesten ſlecźało a ſo ſwrócźiło. Namakachu jo na ſtalinie we wyſokoſcźi 400 metrow dospołnje rosbite a ſniczene. 4 muži̊o wobſtadki a 3 puczowazy ſo pſchi tym ſarasechu.

Nowe pſchewoſne njeſboże pola Budapeſta.

Dotal 9 morwych a 14 ſhubjenych. — 15 cźežkoſtrańenych dyrbjachu do thorownje dowjeſcź.

Pónźelu wokoło połnoca ſo pola Vipeſta w bliſkoſcźi Budapeſta dla pſchewalenja pſchewóſna łódź wodnuri, ſ kotrejž ſo nětko 60 pſchiſłužbnych elektriſteje nadrólneje żeleſnizy ſ hoſcźinu na Dunajſkej kurje wrócźeſche. Po polizajſkich ſwědźenjach je ſo njeſboże we małym Dunajſkim ſaſiwje, kotrejž je jenož 5 metrow hłubokje, ſtako. Na pſchewóſnej łódźi, kotraž ludowu kupu ſ brjohom ſwiſaſuje, bě ſo 40 woſobow, ſwjeſtſcha pſchiſtaienj nadrólneje żeleſnizy, ſeſtydało; běchu na kupje pſchi hoſcźinje byli. Wjetſchina woſobow bě trochu ſkurjena. Sſtriedź ſaliwa nadoſo ſ hiſchcźe njeſmateje pſchicźiny panika wudwri, wſchitzy tłoczachu ſo na jenu ſtronu pſchewóſneje łódźe, tak ſo ſo hnydom tepicź poczachu. Wukhowarſke dźěła běchu wſchi wulkej cźmi a ſylnym prudźe ſara-wobcźežne. Někotři mózachu ſami hacź k brjohej pluwacź. Dotal je ſo 9 morwych ſ rěki wuczahko. 14 woſobow je hiſchcźe ſhubjenych. 15 cźežkoſranjenych leži w thorownj.

S dalſchich powěſcźow ſhoniny, ſo je ſo liczba ſmjertnych woporow na 10 powjetſchiła. Njeſboże ma ſo jenicźky tonnu pſchipiſacź, ſo towarſchnoſcź w ſwojej roswjeſeleneſcźi ſamych mjeſow njeſnajeſche a ſo ſkakajo a rejwajo na pſchewóſnej łódźi juſkachu a ſo radowachu. Pſchi tym ſo łódź cźmnjacź pocźa, ſ cźimż ſo ludźo do njewopſrawneje hroſy dachu. Wſcho běžeſche na jenu ſtronu łódźe a wukſchikt běchu ſtužeſcź: „Łódź ſo tepi. Pomoz! Njech ſo wukhowa, ſchtóž może!“ Wopraudźe ſo łódź hiſchcźe bóle na ſtronu połoži. Dźeſ towarſchnoſcźe někto ſkocźi do rěki, tola łódź ſo njepodnóri. S 41 woſobow woſta 17 na łódźi. Tutym ſo niczo njeſta. S druhich 24 ſo 10 jako cźěła wuczahnychu, mjes nimi ſi żony. Winu na njeſboju ma potajkim jenicźky roswjeſelena towarſchnoſcź ſama.

Tajny konſiſtorium w Romje.

W tajnym konſiſtoriju, kotrejž ſo póndźelu w pſchitomnoſcźi jenož 27 kardinalow wotmě, je bamž Pius XI. w mězu na kardinalow pomjenowanym nunzijam w Pariſu, Madridźe, Warſchawje a Minje kardinalſki klobuk pſchepodał. W krótkej narěcźi wuſpěchny bamž, ſo je ſ hłownej pſchicźiny ſwołanja tuteho konſiſtorija pſchepodacźe tutych 4 kardinalſkich klobukow było, a wojſtwi na kónzu pomjenowanje dweju noweju kardinalow Mercati a Tiſſerant. Pſchichodny ſchtwórtk wobaj nowaj pomjenowanaj kardinalaj w ſjawnym konſiſtoriju wot bamża tehorunja kardinalſki klobuk doſtanjetaj.

Cźežke rosbuchnjenſke njeſbožo w Sofiji.

Po powěſcźach ſe Sofije ſo w klubowni „Hajniſki dom,“ ſrjedź města leżazej, cźežke rosbuchnjenje ſta. Dotal 7 morwych ſ roſpadankow wuczahnychu. Liczi pak ſo ſ tym, ſo ſo tuta liczba ſnajmjeńſcha na 20 powyſchi. Dom je zale ſniczeny. Schtó je rosbuchnjenje ſawinował, dotal njeje ſwěſcźene.

Biſkop Chilſkeho wójſka do Neunheimſkich kupjelow pſchijeł.

Najwyſchſchi duchowny chilſkeho wójſka biſkop Raſael Edwards-Salas ſe Santiaga je na woczerſtwjenje do Neunheimſkich kupjelow dojeł.

Wusudźenja

§ Dla wudrěwanja ſjednocźeneho ſ jebanſtwom a dla łokkompſinego wopacźneho wobwinowanja jedna cźe ſo pſchećźiwo w Sněwjeźach narodźenemu 30 lět ſtaremu Arnoſchtej Maltarjej Henniej ſ Budyſchina, kotrejž tehdy w Hornjej Hóraj bydleſche. Món ſo winowaſche, ſo je žebi wot mlodeje holzy ſ hrożenjemi 10 hr. wudrěł, hacź runjeż bě žebi cźo wědomy, ſo žaneho prawa na tute pjenjeſy njemjeſche. Tcła w tutym dypku wobſtóżby ſo Henig wuwinowa, dokelž ſo njedaſche pſchepóinacź, ſo je wopraſwnjeny był, tute pjenjeſy žadacź. Dopokaſane pak bě, ſo je łohkompſinje holzu wopacźnje winował, ſo bychu hamtſke wołoſny pſchećźiwo njej ſakrocźiłe. Dokelž pak khłoſtanje, kotrejž mějeſche wocźakowacź, jedyn mězaz njepſchekrocźi, ſo pſchećźiwo njemu na ſakładze amneſtije ſe 23. 4. 1936 jednanje ſaſtaji.

§ Na zujych pjenjeſach pſchepyſchimnył bě ſo 50 lět ſtary dotal njepotkhłoſtany Willi Hollſtein ſ Budyſchina. Njeběſche, ſchtož niejaſnjewaſche, w cźaſu wot junija hacź do kónza lěta 1935 pjenjeſy, kotrejž bě wſcho hromadźe 536 hriwnow naſběrał, dale dał. ale je ſa ſebie wužił. Nimo toho bě pſched lětami jako ſaſtupnik duckakhoremu, kotremuż bě ſo ſamokwitoicź wotrjekła, ſ jeho měſacźneje renty, kotruż rjadowaſche, w małych liczbach 65 hriwnow ſa ſebje wužił. S tym běſche ſo Hollſtein pſchećźiwo §§ 246 a 266 khłoſtanſkeho ſakonja pſcheſchoł. Hollſtein ſo ſ tym ſchkitaſche, ſo je ſ wyſokimi wudawkami łkowanja dołheje khoroſcźe do nuſy pſchijſchoł. Bě ſa doſpokne narunanje wotkuſbnjenych pjenjes ſo poſtarał, tak ſo bě ſo trajnej ſchłodźe ſadźěwało. Sſudnik ſaſudźi jeho k 1 lětu jaſtwa a k pjenježnemu khłoſtanju 70 hr. abo k dalſchim 7 dnjam jaſtwa. Nimo toho ma wſchě wudawki njeſcź.

Nowy dowoleńcowy tarif za twarske rjemjesło

Wot wožebiteho dowěrnika ſa twarſke rjemjeſło na ſakładźe dowoleńzoweho ſnamkoweho ſyſtema wudźěłany nowy tarifowy porjad ſa twarſke rjemjeſło nětko pſchećźeži. S 1. ſeptembrom do mozu ſtupi a zmła rjada różnatſkich twarſkich rjemjeſłow jemu podleſi a to mularjo, ſtukatěrjo, khachleſtajerjo, twarſaj ſchtrleńcerjo, rolnykładźerjo atd. Na podóżku tuteho tarifoweho porjada ſo dowoleńzowa dołhoſcź po wukonjanych dźěłowych njedźelach rjaduje. Po ſnajmjeńſcha 32 njedźelach dźěłoweje ſtużby 4 dny, po ſnajmjeńſcha 48 njedźelach 6 dnjow dowoleńzy dawaju. Cźežkoſranjeni hacź do 9 dnjow, młodoſtni hacź do 12 dnjow dowolenzy doſtanu. Póſtſke hamty dowoleńſke kharty wudźěleja, tak ſo dowoleńza njeje wotwiſna wot dźěłoweho měſtna. Pſchedewſaczowy wjednik łkpi pſchi wupłaczenju mſdy na dowoleńzowu khartu nimo mſdy ja łóżdy tydźeń dowoleńzne ſnamki we wyſokoſcźi 2 proz. ſ brutto-mſdy. Sa cźežkoſranjenych ſwjeſchi ſo tuto nimomſdowe płacźenja na 3 proz. a ſa młodoſtnych ſo na 4 proz. powjetſcha. Dowoleńza ma ſo po wólbje dźěłobjerja ſhromadnje ſa jednotlive dowoleńzowe wotrěźi, kotrejž ſo ſ najmjeńſcha ſ 32, ſ najwjazy 96 njedźel ſhromadnje dawaju. 16njedźelſki wotrěźk wotpowěda dowoleńzy dweju dnjow. S tym ſo dźěłacźerſtwu ſmóżni, ſo dowoleńzu ſa dwě lećze hromadźe położa, hdy bychu ſo dźiwli na dźěſchnu „Mózk radoſcźe“ puczowanju wobdźělicź.

Potem bě pſchestał. Jurk bě pola cźety na wopycźe. „Ssy ſo też pſchiſłuſnje ſadźerżał? Abo ſy ſnadź ſaſo raz ſiej pſchewjele tykanza ſadał a jedł?“ — „Nē“, rjekny Jurk, „hdyż cźeta Hilżbjeta mènjeſche, ſo ma jenož hiſchcźe pżyczi tykanz, ſym ſaſtał!“

Dr. Ley prenju ſtatnu ſydleriſku ſchulu poſwjeczi.

W ſtarym univerſitnym měſcźe Erlangen je póndźelu ſtatny organiſatoriſki wjednik dr. Ley prenju ſtatnu ſydleriſku ſchulu poſwjecził. Wona je ſe wſchěmi wukubłańſkimi ſrjedkami wuhotowana, kotrejž mója k wukubłanju ſydlerjow ſłużicź. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Budyske ſtawniske powěſće

Wutoru 16. junija 1936.

Narodźiłoj ſtaj ſo: 15. 6. Gerhardej Emilej Seifertej, ſamkarjej a tocźerjej, dźowka. — Antonej Jurjej Wondruſchzyj, herzej, ſyn.

Wumrěła je: 16. 6. Marta Marja Jadwiga Jenczowa bywſcha ſwud. Braunerowa rodź. Wienertez, mandźelſka klampnarja, 54 lět.

Pſchipowědźiłoj ſtaj ſo: 16. 6. Jan Kurt Lodni, ſchewz a Marta Ella Barez, fabrikſka dźěłacźerka, wobaj w Budyſchinje.

Wobsedźerjo autow maja ſo na zawěſcźenju z wěſtej liczbu ſami wobdźělić

Po dlěſchich jednanjach wo premijowym praſchenju w autowym ſawěſcźerjenju dźiwaja na wulke ſumny, kotrejž maja ſawěſcźerjerje płacźicź, ſu tute ſwólnjene, ſo pſchi ſawjedźenju wobdźělenja wobſedźeri autow a motoriſkich kolow na wěſtej ſumnje (Selbſtbeteiligung) ſo wotmyſlene powyſchenje premijow njeſaſwjedźe. Sawěſcźeć ma w pſchichodźe pſchi kóżdej ſchkodźe wěſtu ſummu ſam njeſcź, kotehož wyſokoſcź pſchi rukowańſkim ſawěſcźenju (Haftpflichtverſicherung) dźiwaja na jeho ſozialne połoženje ſo na połojcźnu lětnu premiju, kotraż ma ſo ſa wołydło płacźicź, wobmjefuje. Pſchi połnym kaſkowym ſawěſcźenju wuczinja ſamowobdźělenje jednotnje 100, 300 abo 500 hr., pſchi dźělnym kaſkowym ſawěſcźenju njeje tajkeho ſamowobdźělenja trjeba. Pſchi wupłacźenju ſawěſcźenja ma ſawěſcźerſke towarſtwo dźěł ſamowobdźělenja wupokoicź; hdyż żebi tutón wupołożeny pjenjes wrócźo żada, ma po możnoſci płacźenje w dźělach ſo pſchipuſchcźicź. Na někotrych połach ſawěſcźeńſkeho tarifa maja ſnižena ſakładneje premitje naſtacź. Też maja ſo premije ſa połne kaſkowe ſawěſcźenje ſ pojazy hacź 100 hr. ſamowobdźělenja a ſa dźělne kaſkowe ſawěſcźenje wo 10% ſniżicź. Statny wobkhadny miniſter je tutemu rjadowanju ſwoje pſchiſłoſowanje dał.

Japanske zasydlowanje w Mandźuskej ſo njeporadźiło

Wſchě poſpyty japanſkeho knjeżerſtwa, Mandźuku ſ Japanzami wobſydlicź, ſu dotal bjes wuſpěcha byle. Na tutej wopraudźitoſcźi też někotre jednotlive wojeſke burſke ſydliſchcźa pſchi miejach niczo njepſchemėnja. Na mile japanſke klima ſwuczeny japanſki cźłowjek nierady dże do njehoſpodliweje Mandźuſkeje; nimo toho njemóże ſe ſtromnym Chineſu konkurowacź, też je ja njeho kolonizajija dźiwaja na ſtrach, kotrejž tam ſe ſtrony banditow hroſy, dale na ruſke żuſoſtwo a na zwłaſcźe njewujaſnjene politiſke połoženje, pſchejara ſtraſchne. Tute wobmyſlenje njeje japanſke knjeżerſtwo ſamo ſ amerikanſkimi reklamnymi ſrjedkami mohło ſabnacź. Tohodła ſ roſcźażej njedowěru na chineſke cźrijódowe pſchipuſcźowanje iſkładuje, kotrejž niedźiwajo wſchěch poczeżenjow dale traje. Pſchiſtawny hamt w Dairenje na pſch. woſjewja, ſo jenož w hapreji 29 941 chineſiſch burſkich kulijow w tutym jednym pſchiſtawje na traj ſtupi, ſo bychu ſo na puczź ſ połnozu podali, hdżež ſo ſnajmjeńſcha ſa 2 lećze krucźe ſaſtydla. Woni ani yt. ſobu njepſchinjeżechu. Też wojeſke kola tomu ſe ſtarоſcźu pſchiſłuſaja. Generalny ſtabowy ſchef Kwantungſkeje armeje żada tohodła 1 milijardu yenow ſa 10 lět, ſo by ſo ſaſydlenje japanſkich burow we wulkim ſmóżniło. Dotalne poſpyty ſaſydlenja ſu ſo jako hrajki wukopake. Saſydlenſke praſchenje ma ſiwjeniſtu ważnoſcź ſa Japanſku. Mot pſchiſchodneho lěta mėko ſo kóżdoletnje 10 000 nowych japanſkich ſwójbow w Mandźuſkej ſaſydlicź. Dotal je jenož ſ kóżdym lětom 1000 ſydlerjow do tuteje ſemje pſchiſchło a wjele ſ nich je ſwoje pſchipokaſane ſydliſchcźo ſaſy wopuſchcźiło.

„Knjeżna Hilża, njechacźe mje jako dar k narodninam měcź?“ — „Nē, Waż njemohła ſamėnicź!“

*

„Pſched Krawcźikom bjeźcźe ſo na kedźbu, knjes Micźaſo! Tón chce Waż jenož hłupeho ſcźinicź!“ — „S tym pſchepoſdże pſchihdże!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 140 | Budyšin — Stwórtk 18. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Himmler šef němskeje policije

Wjednik a němski kanzler je na zakładze namjeta němskeho a pruskeho ministra znutskowneho należnosćow dr. Frika z wukazom 17. junija dla sjednoczenja policajskich nadawkow w Němskej namjetneho schefa pruskeje tajneje statneje policije, němskostatneho SS-wjednika Heinricha Himmlera, za schefa němskeje policije w němskim ministerstwje znutskownych należnosćow pomjenował.

We wjednikowym wukazu žo praji, so žo schef němskeje policije postaji, pod kotrymž žo nadawki němskeje policije sjednoczja. Schef policije ma pak idobom też wschitke policajske należnosće we wobwodźe němskeho a pruskeho znutskowneho ministerstwa nawjedowacź a wobdźełacź. Schef policije němskemu a pruskemu znutskownemu ministrej njepospodrobne a wuzwobinjacy podsteri. W žiwojim wobwodźe wón němskeho a pruskeho znutskowneho ministra w jeho njepschitomnosći zastupuje. Wón mjenuje žo němskostatny SS-wjednik a schef němskeje policije w němskim znutskownym ministerstwje. Schef němskeje policije w němskim znutskownym ministerstwje žo na pohódźenjach němskeho knježerstwa wobdźěla, schtož jeho wobwod nastupa.

Na zakładze tuteho wjednikoweho wukasa je němski minister dr. Frick schefej němskeje policije w němskim znutskownym ministerstwje nawjednistwo policajskeho wotdźelenja w němskim a pruskim ministerstwje pschepodał a za jeho njepschitomnosć generala policije Daluege poručił, so by jeho zastupował.

S tym, so je žo zyła němska policija němskostatnemu SS-wjednikej podstajiła, je žo dołhe wuwiće skónčiło, kiž je něko k wutworjenju jenotneje němskeje policije dowjedło. **Sa pschichod tu žo schkitaza policija, sarjadniska policija, zandarmstwo, kriminalna policija a tajna statna policija do jeneje ruki sjednoczile.**

Daluege general policije

Wjednik a němski kanzler je ministerialneho radu Daluege za generala policije pomjenował.

Wjednik sebi olympisku wjes wobhladał

Wjednik a němski kanzler je žrjedu popołdnju njedawizy olympisku wjeź wopytał. Pschi zajeźdźe do olympiskeje wsy němski wójnski minister generalny połny marschall z Blomberg wjednika powita. Wjednik žebi wschitke pschiprawy wobhlada a da žebi twarzej olympiskeje wsy architektej Wernerej Marchej twarske a techniske wosebitosće rozjasnicź. Kommandant olympiskeje wsy wyschkowy leutnant z Gilsa wjednikej wo organizaziskich napravach rozprawjesche.

Wjednik je brasilskeho pósłanca přijał

Diplomatiskej zastupjerstwje Němskeje a Brasiliskeje stej žo do póslanskstwow pschetworiłej. Na to je wjednik a němski kanzler wjezera dotalneho brasiliskeho wupósłanza knjeza Joséa Joaquima de Lima a Silva Moniza de Aragao jako přenjeho póslanza sjednoczenych statow Brasiliskeje pschijał, so by jemu tutón žwoje wothrukowanske wopismo pschepodał.

Brasiliskemu póslanzej je tón króćej czesnu kompanija wojeńsku czejcź wopokazała. To je znamjo, so ma Němska sasu žwoje połne wojeńske knježerstwo. Póslanz Muniz de Aragao je w žwojej rěcźi hłuboke sadźenja pschečesnuwa wupraji, kiž jeho kraj němskemu ludej wopokazuje.

Němski kanzler w žwojej wotmołwje na dobre politiske, kulturne a hospodarske poćahi mjes Němskej a Brasiliskej pokasa a wupraji pschecze, so bychu žo tute dobre poćahi też w pschichodźe k spomoženju wobeju krajow spěchowałe.

Dr. Schacht w Budapestu

Prezident němskostatneje banki dr. Schacht je žrjedu pschipołdnju w tśimotorowym Junkerskim lětadle ze Sofije pschileczał. Na Budapeszćanskim letanischczu prezident wuherskeje narodneje banki Imredy, na město skhorjeneho ministerskeho prezidenta Gömbösa ministerialny rada Träger, němski wupósłanz z Mackensen ze žobustawami němskeho wupósłanstwa a nawjednik Budapeszćanskeje wotnožki nazionalsozialistiskeje strony dr. Schachta powitachu. Sa cźaš žwojeho pschebywanja w Budapeszcu hacź do pjatka popołdnja je dr. Schacht z wobzbinstim hosćom prezidenta wuherskeje narodneje banki.

Prezident wuherskeje narodneje banki dr. Imredy je Budapeszćanskemu zastupjerjej němskeje powješćernje sdźelił, so jeho wopyt prezidenta němskostatneje banki wobsebje swjeseła. Wopyt je nowy wuras zhromadneho dźěła a pschećelskich poćahow mjes němskostatnej banku a wuherskej narodnej banku.

Wschitke Budapeszćanske nowiny nadrobnje wo pschikhodźenju prezidenta němskostatneje banki piszaju a khmanosće a mjezynarodne mjeno dr. Schachta pohódnoscźeja.

Barlin dwaj měsazaj bjes policajskeje hodźiny.

Barliniki policajski prezident je dla olympiskich hrow za cźaš wot 1. julija hacź do 31. augusta 1936 we wobwodźe Barlinskeho policajskeho wokrjesa policajsku hodźinu sdźěwnył. Postajenje poczahuje žo na hoscźenjach a korczmy, na pijernje, na napojowe wozy a też na korczmarjenje z jedźnym lodom.

Awstriska dorowna wobora so njewotbróni

Wutoru je wjednik awstriskeje frontskeje milizy městokanzler Baar-Barenfels psched zastupjerjemi wukrajnych nowin rěcźał. Pschi tym je prajił, so žo dotalne woborne formazije njewotbronja.

Wojeństwa khmane žobustawy tutych formazijow žo do frontskeje milizy pschewostnu a wožebje w městach jako formazije wostanu. Na wsach pak žo wschelake formazije do jeneje organizazije sjednoca. Wschitke žobustawy frontskeje milizy dostanu jenaku uniformu, ale znamjeschka, kiž na przedawsche woborne formazije dopominaju. Frontska miliza smjeje nětkle 100 000 žobustawow.

Frontska miliza wobsteji pódla swjatkoweho wójska, podobnje kaž faschistiska miliza w Italskej. Frontska miliza budźe pak žo w žwojim dźělu žylnje wójsku pschilěhowacź. Sastup do frontskeje milizy pak je zyle dobrowólny. W padźe wójny frontska miliza swjatkowemu wójsku podsteji. Městokanzler žo nadźija, so móže mjezy stajnje 3000 pschiźtuschnikow milizy pod brónjemi stejo, jelizo je finanzne położenje dowoli.

Jendźelski lord Lothian wo přičinach swětoweje wójny

Lord Lothian je wutoru w Londonskich nowinach „Evening Standard" wo nětcźiskej swětowej krizy pisał. Pschiczinu krizy widźi wón w pschecźu Němskeje, Italskeje a Japanskeje za revisijemi a w njerunej měrje mjes hustoscźu wobydlenstwa, mjes wobschěru krajow a mjes žurowisnowymi žórkami ludow tutych krajow. Njepraschа žo, hacź žo nazionalsozialismus pschipósnawa abo wotpokłasuje, ale dyrbi žo nusnoscźi do wocźow hladacź, so žo Němskej spravne wurunanje stanje.

Lord Lothian pische, so nowa swětowa wójna potom wudyri, hdyž narody njesamóža z měrnymi srědkami srěcźenja tak porjedźicź, so žo po nusnoscźach sdźěwaju, kiž žo k sakhowanju měra žadaju. Versaillelske srěcźenje pak žo na myšl jakožuje, so je Němska wina na swětowej wójnic. Sa wožomnacze lět ani Swjatk ludow ani dobyczerske wobora njewotbróni.

Cežke strajkowe njeměry w Lüttichu

W Lüttichu je žrjedu popołdnja k cźežkim pschipadam došchło. S nich je spósnacź, so je strajkowe hibanje w Lüttichu sbžčarske. Někotři strajkowi schcźuwarjo spytachu žo do brónjernje dobyć, hdyž žo ručne tśelne brónje wuprukuja. Zandarmojo pak rucze sakroczichu, so žo strajkowazym pospyt njeporadźi. 15 wožobow žo saja.

Wokolo pschipołdnja dyrbjesche wotdźelenje zandarmow na konjach z njemdrej spěschnosću po dróhach jěchacź, so by železniki móst schkitało, hdyž strajkowazy spytachu z kamjenjemi signalowe pschiprawy rozbicź. Tu zandarmojo 50 wožobow sajachu.

Po Lüttichskich dróhach cźrjódli strajkowazych cźahachu a spytachu cźežite a druhe auta sadźerjecź a jich wobkhad sastajicź. Po dróhowych železnizach hižo wutoru dla terora strajkowazych pschestachu jěrdźicź.

Belgiski strajk je žo žrjedu też na Brabantsku provinzu wupschestrěł. W dźěłarni elektriskich wozow w Ruysbroeck dźěłacźerjo dźěło sloźichu. Cźrjódła 500 strajkowazych spyta też dźěłacźerjow druhich dźěłarnjow k strajkowanju nawabicź. Na brabantskich železnizach žo tehorunja se strajkowej myšlu noscha.

S Antwerpenskeho pschistawa je žo strajk też na Gentski pschistaw rozschěrił. Sdrjedu popołdnju su dźěłacźerjo pschestali dźěłacź. Też we wuhlowym mikowarstwje a metallowej industriji dźěłacźerjo strajkuja. W někotrych Gentskich tekstilowych dźěłarnjach zu žo dźěłacźerjo a dźěłacźerki strajkej pschisamknyli. W pschistawje zandarmojo a policajo stojo strażuja. Hlowne město Brüssel běšche žo dotal je strajkom pschelutowało, tola też tam žo snamjenja na bliski strajk pokasuja.

Dawkowy strajk w Lensu a Marseillu.

Jako pschekupzy franzowskeho města Lensa poźlednje dawkowe nemotwjenje dostachu, widźachu, so běchu žo jim dawki wo nětkle 40 procent powjetschiłe. Pschećiwo powjetschenju dawka protestuja pschekupzy wutoru žwoje klamy samknychu a psched městowu wuschnosć cźehnjechu. Też w Marseillu žo pschekupzy sapowěduja, porjetschenych dawkow płacźicź. Psches žwój swjatk zu rasnje pschećiwo powjetschenju dawkow protestowali a hroža, so finanzne hamty wobžadźa.

Strajk w Elsaju.

Sdrjedu je 4000 dźěłacźerjow a 700 pschistajenzow statnych elsaskich kalijowych jamow do strajka stupiło a dźěłarnje a twarjenje hlowneho nawjednistwa w Mühlhausenje wobžadźało.

Strajkowi schcźuwarjo w Schwizy njeßmědźa rěcźeć.

Schwajzarski justizny a policajski departement je franzowskemu wjednikej dźěłacźerskich swjatkow Jouhauxej a druhim zastupjerjam franzowskich dźěłacźerskich organizazijow sakasał rěcźeć. Tuczi chžychu 17. junija w Genfskim kantonje wo strajkowym hibanju w Franzowskej rěcźeć. Swjatkowa rada wolpjetowaschе, so žo wukrajnizy jako politizy rěcźniz w Schwizy njepscheja.

Kommunistiska demonstrazija na litewskim pohrjebnischczu.

Pschi pohrjebje Kownoskeho rěkarskeho dźěłacźerja, kiž běsche pondźelu židowskeho wulkopschedewsacźela Kambera zastrělił a na to hnydom zamomordarstwo sfucził, dźěłacźerstwo zyta demonstraziju pschewjesć. Nětkle 10 000 dźěłacźerjow běsche žo pschi cźěłowni zhromadźiło. Jako chžychu dźěłacźerjo pschedewodźenje po hłownej dróhi nimo hroda statneho presidenta wjesć, policija zakrocźi. Lud pak policajsku sawjeru rostorze. Kaschczowi noschcerjo žo prěni do policije dachu. Srażenje běsche cźeżke. Policija najprjedy do powětra a potom do luda tśelesche. Też je žylsowym płunom wojowasche.

Njeměry hacź do wjeczora w 9 hodźinach trajachu a skónčnje w znamjenju zjawneje kommunistiskeje wulkodemonstrazije stejachu. Demonstrantojo běchu rjecźas policije pschełamali a na pohrjebnischczo cźahnyli. Pschi rowje dźěłacźerja žo pschećiwo knježerstwu rěcźesche, žo k strajkej namołwjesche a žo internazionala spěwasche. Mjeczor je litewska telegrafowarnja wojsewita, so je žo pschi njeměrach jedyn žid morił a jedyn policist žo cźežke skrani.

ſtaty njejſu dobrowólneje kročele k wołożenju wuwjazanja Němſkeje ſćinike. Tehodła je ſo němſka ſamo wot diſkriminazije wuſwobodźiła.

Lord Lothian pokračuje, ſo ſo na ſkónčne dojednanje ſ Němſkej hiſchcze čzaka; tuto dojednanje dyrbi pak do dweju dźełow roſpadnyć:

1. **Dobrowólna roſmolwa wo pſchichodze Awſtriſkeje, Gdańſka a Memelſkeje a wo reviſiji mjeſow Wuherſkeje. Hdyž bychu ſo tute praſchenja hodźałe ſ europiſkim ſrěčenjom ſrjadowacź, njeby w Němſkej wjazy praſchenjow wo mjeſach było. Potom ſo też njebychu wjazy prochnjawe ſtaty ſtyłe.**

2. **Sſwobodne wuprajenje wo praſchenjach hoſpodarſkeho ſměrowanja. K temu ſłuſcha, ſo ſo Němſkej łěpſchi ſtandard žiwjenja ſa jeje wobhdleſtwo ſmóžni tak, ſo ſo wikowańſke ſawjerdy pewſchitkownje wottwarja, ſo ſo mény wurunaju a ſo ſo ſkónčnje kolonialne praſchenje rjaduje, ſ kotrymž ſo nětčiſche napſchemobrónjenje ſtónči.**

Lord Lothian ma ſa ważne, hacź ſo kolonialne praſchenje ſ wotſtupjenjom krajow abo dalokoſahajomi hoſpodarſkimi dorěčenjemi, kiž ſo knježſtwa nad kolonijemi njepodótknu, rozrišza. Straſchne je, tak wón piſche, ſo Jendźelezenjo w Němſkej woczakowanje ſłyſnja, ſo ſu k wotſtupjenju kraja hotowi, hdyž we wprawdźitoſcej njeſłu ſwołniwi, to pſchewjeſcź. Hdyž chcedźa wójnu wotſtronicź, dyrbja ſo **nětkole** ſ tutymi praſchenjemi ſaběracź. Jako ſaměr prózowanjow wo měr lord Lothian roſſaſnja: **Dyrbimy dopokazać, ſo ſo pſched revisijemi njeſtrachujemy, kiž roſum a prawdu pſchedpiſnjetej.**

Skónčnje ſo lord Lothian praſcha, hacź ſo to wſchitko hodźi pſches Swjaſk ludow dozpěć. Wotmołwja: Jenoż potom, hdyž Swjaſk ludow ſamóže dwoje pſchewjeſcź, roſumnu reviſiju a wulpěſchne pſchecźiwjenje pſchecźiwo pospytam k powjeſtſchenju kraja ſ mozu. Hdyž Swjaſk ludow tutej wězy njemóže dacź, budźe wójnſki ſtrach pſchiběracź.

Francowski wohnjowy kŕiž wot nětka politiſki

Wjednik wohnjoſchčižnikow, wyſchi de la Rocque, je nowinam wobſchěrnu manifeſtaziju pósłał. Pišeše, ſo je ſo jeho hibanje dotal wſcheje politiſkeje dźěławoſcje ſdalowało. Dokelž pak je w nětčiſchim czaſu jednota Franzowſkeje wohrożena, ſo wohnjoſchčižniſy jako politiſke hibanje wobhladuja. Jich wjednik na ſtrachi pokazuje, kotrež nutſka a wot wonka hroža. Franzowſka pak politiki wobnowjenja a wuſtrowjenja potrjeba.

Tohodła hibanje wohnjoſchčižnikow, **kiž** je było dotal jenoż ſozialne, wot nětka do politiſkeho wojowanja ſaſtupuje. **Hibanje je ſrjedźiſchcejo franzowſkeje narodneje myſle.** Wono je ſo ſyłniſche wupokaſało hacź wſchě mozy pſchekakanja a pjenjes a je ſebi wumjſowało, ſo ſo powſchitkownje wobkedźbuje. Nětko ſamóže też wjetſche nadawki dopjelnjeć, tohodła ſaſtupuje do roſſudźazeho dźěła ſwojeho wyċza.

Strajkowe hibanje ſo po Franzowſkej roſſcherja.

W Pariſu a blišſchej wokolinje ſtrajk ſ kóždym dnjom woteběra, ale hewak ſo ſtrajkowe hibanje ſyłniſcho po kraju roſſcherja. Huſto ſo ſtawa, ſo dźěłaczerjo ſnowa dźełańſke wobſtadźa a ſajo dźěło ſłoja, ſ kotrymž ſu ſebi ſami ſapoczeli, dokelž ſo jich žadanja pjenja zyle njedopjelnichu. To wołoſebje wo wulkej łódźetwarjerni w La Seyne pola Toulona płaci.

Se Straßburga ſo idhorunja wo ſyłniſchim ſtrajkowym hibanju powě. Pariſke nowiny „Echo de Paris“ piſaju, ſo je ſo ſtrajk też na dźěła we wobtwjerdźenjach pola Lembacha w Elſaſu wupſcheſtrěł. W Nancyu wſchitcy twarſcy a elektriſcy dźěłaczerjo ſtraikuja. W Grenoblu ſo w ſyłej wobuczowej induſtriji ſtrajkuje, w Marſeillu ſu ſo wſchitke hoſpodarſtwa ſawrěli.

W Toulonje dróhowe żelezniſy njejěźdźa. Tam też dróhimeſterjo ſtrajkuja. W Rouenje ſtrajk dróhowych żelezniſarjow hiſchcze njeje pſcheſtał. W St. Etiennu dźěłaczerjo milinarnje hiſchcze ſtrajkuja. Najwjetſchi njemér pak ſtrajk we wulkich petrolejowych cyſternowych nakžinja, dokelž ſo ſ nim krajne ſakitanje potrjechja.

Syriſka a Libanonſka matej ſwój ſtat tworicź.
Na tharcze widźimy położenje franzowſkeju mandatſkeju ſemjow w Syriſkej a Libanonſkej, kotrajž mataj nětko po dawnym ſłubjenju ſwój ſamoſtatny ſtat wutworicź. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Puczowanje dr. Schachta do balkanſkich krajow.
Preſident ſtatneje banki dr. Schacht je po balkanſkich ſtatach puczował, hdyž Athen, Bełohród a Sofiju wopyta. We wſchěch městach ſo preſidentej ſtatneje banki wulke czeſcź doſtachu. W Sofiji wuſnamjeni jeho kral Boris ſ rjadom 1. rjadownje ſwj. Alexandra. Na wobrazu widźimy pſchijecze dr. Schachta w Bełohrodze. (Preſſebildzentrale, M.)

Syriska a Libanonska budżetaj njewotwisnej

Mjes franzowſkim knježerſtwom a knježerſtwomaj Syriſkeje a Libanonſkeje ſo ſrěčenje pſchihotuje. Pariſke nowiny „Echo de Paris“ a „Oeuvre“ ſtu hižo nadrobniſche wo ſrěčenju ſhonike. Franzowſka chce mjenujcy ſwoje ſtare ſłubjenje dopjelnicź, dyż tutaj mandataj jako njewotwisnaj wosjewicź a jeju žadanje podpjerać, ſo bychtaj ſo do Swjaſka ludow pſchijałoj. „Echo de Paris“ piſche, ſo budźetej ſo republiky „Libanſkej ſtataj“ mjenowacź a budźetej ſwjaſtarcy Franzowſkeje.

Srěčeni matej ſo hižo bórſy franzowſkej miniſterſtej radże pſchedpołożicź. Wosjewjenje njewotwisnoſcje budźe minjale to ſame, kajkeż běſche jendźelſke wosjewjenje Irakeje. Možno je, ſo Syriſka a Libanonſka hižo w ſeptembrje do Swjaſka ludow ſaſtupitej. Sa prawa mjeńſchinow ſo ſ rukowanjom Franzowſkeje wołoſebite naprawy pſchihotuja. Sa wukrajne kolonije ſo měſchane ſtudy poſtaja.

Wěrnosć wo raku

Drje wo żanej choroſći njeje telko njeprawdy, wo raku. Mnohy pſchecy hiſchcze raka jako ſe ſmjerzu woſnamjenjenu, njeſahowinu chorosć wobhladuja. Jara wjele ludźi ſebi myſłi, ſo je rak nanjkowaza chorosć, podobna ſuchocźinie a ſpłažnym chorošcam. Najmjenje ludźi wě, kelko ludźi kóžde lěto na tutu hróſnu chorosć wumrěje. Tak wumrě w Němſkej 1928 na ſuchocźinu nětko 60 000, na raka pak nětkóžde 72 000 ludźi. Rak woſnamenja ſtrach wo žiwjenje, to pak njeměrka, ſo tuta chorosć njeje njewuhojna. Spóſnje-li ſo chorosć ſaje a namaka ſtkóreny ſ czaſom pucź k lěkarjej, je w jara wjele padach połěpſchenje możne. Njech je też wſchelake w nastacju tuteje chorošcje hiſchcze cźemne, wěmy pak tola wjacy, hacź je powſchitkownje ſnate. Pſchecźiwo rakej wojowacź budźe jenoż możno, hdyž kóždy muż a kóżda żona prěnje ſnamjenja raka ſnaje a je wobkedźbuje, hdyž kóždy wě, ſo rak w ſpočzatku żanych bolościow njenaczini, ſo może kóżdeho nadpadnyć, njech je khudy abo bohaty.

Pſchedewſchěm pak ma ſo pſchecźiwo wopaczнej myſli wojowacź, ſo je rak njeſahojna chorosć. Rako mjeſeſ ſo pſched 30 lětami ſ porjadnym wojowanjom pſchecźiwo ſuchocźinje ſapoczeł, tu ſamu wopaczну myſl nadeńdźechu. Dźenża na ſuchocźinu wjele mjenje ludźi wumrěje hacź pſchi ſpočzatku tuteho lětſtotka, a je powſchitkownje ſnate, kak jara je ſo w hojenju ſuchocźiny poſtupowało.

S hłownym ſrědkom pſchecźiwo rakej je też dźenża hiſchcze operazija ſ czaſom. Ale w lěkowanju ſ pruſkami je ſo ważnje poſtupowało. Nawukmuli ſu röntgeniſke pruſki niz jenoż k wuhledźenju chorošcow ale też k hojenju wužej a to runje pſchi rakowych chorošcach. Wołoſebje wulki wſtup pak je, ſo ſo radium nałožuje. Radiowe pruſki ſamóża na dźiwe roſcźahowe rowne bónki tak ſkutkowacź, ſo ſo ſmorſchcźa, ſ czimž ſaczełkliſna pſchestanje roſcź.

Pſchecźiwo rakowej chorošći wojowacź je jenoż możno, hdyž ſu naſchcerſche worſchty wohydleńſtwa powuczene wo chorošći ſamej na ſebi wo jeje wuſtutkowanju, a ſtitej je tola wołoſebje ważne, wo prěnich ſnamjenjach pſchi ſpočatku chorošce. Pſchewożna wuſtajeńca „Wojowanje pſchecźiwo rakej“, kiž je Němſki hygieniſki muſej pſchiprawił, ſe ſroſumłiwymi wuſtajenjemi na mnohe praſchenja wotmołwja, hacź ſo rad wot pryedowników namrěwe, hacź je natyhowacy, kotrychż ludźi, kotre ſtarowy a kotre organy wón najhuſcźiſcho nadpadnje, kak móże lěkař raka ſpóſnacź, kaſke ſu jenotliwe ſnamjenja, kiž poddhlad rakoweje chorošce ſłudźeja, kak je wołoſebje żona wohrożena a kak dołho je możno rakej ſadźěwacź. Tuta wuſtajeńca pokazuje ſo wot 13. hacź do 24. junija 1936 w Budyſchinje we wuſtajeńſkich měſtnoſczach měſchczańſkeho muſeja pſchi Zitnych wikach.

Swingulantojo

Po cźeſkim pſchedźełał J. Cź.

2] (Pokračowanje.)

„Sſo roſumi, ow haj, rjekny Brjuchopaſk, kiž ſo rady ſahajabiecź njedaſche, „trjechich dźenża nětkajkeho kelkerja, měſeſche kožanu cźapku, ſomoczanu ſukniu a pſches nju hacź k pjatam dele ſidźany kabat.“

Schwingulantojo dych ſdźerżowachu, ſo niebychu ſ docźahnym ſměchom dobru wěz ſkakli; ſe ſłowcźkom: „To je wón!“ ſej zyle towarſtwo wodychny.

Brjuchopaſkej ſo **nětkaf** dźiwnje ſdaſche; a hacźruniej ſo ſławnje prózowaſche, ſo njeby ſwoju dychcźitoſcej po kluzu k wonej ſpodźiwnej tajnoſcźi pſchejara ſjewił, ſkónčnje tola hinak njemóżeſche a praſcheſche ſo: „A ſchto to, pola kotreje wony póſłanz bydli?“

Mjes tym pſchinjeſe knjes Bimbak piwo. Michalk na njeho ſawoła, a woprascha ſo jeho wótſje, „hacź wot wczera żadyn Turka pola njeho njebydli?“ A ſo běſche Bimbak wot Michalka prjedy roſtwuczeny, ſo wě, a rjekny tohodła: „Někajki ſpodźiwny knjes tu bydli; kajki pak to krajan, wo tym bychu cźi knježa najlěpje wědomoſcź doſtali ſe ſapiſnjeje knihi hoſcźenza.“

Na měſcze dyrbjeſche ju pſchinjeſcź a njetrjebamy hakle wopiſowacź, kak wſchitcy ſadoſcźiwje hłowu nacźahowachu, wołoſebje pak knjes Brjuchopaſk. Wón wobroczeſche hłowu, pohladnu njeſpokojnje ke kuchinje, do kotrejež bě Bimbak wotešchoł, wša ſwoju ſchkleńcu, pjeſche khétſiſcho hacź prjedy a pſcheſydny ſo ſ namjeńſcha dźeſacź krócź na ſwojim měſcze, prjedy hacź ſo knjes Bimbak wrócźi; ſkónčnje tola ſ knihu pſchindże, a Michalk běſche prěni, kotryż tutu ważnu wěz do rukow doſta.

„To dyrbi ſo wótſje cźitacź“, ſaklincza jako powſchitkowna żadoſcź.

Brjuchopaſk nacźahny ſwoje lewe wucho, Michalk ſej wotkaſchlowa, a potom ſapocza ſaſnje a ważnje cźitacź, kaž ſlěduje:

„Mjeno: — Kara Muſtafa.“

Brjuchopaſk njewěrjeſche pſchi tak wołoſebnej wězy ani ſwojemu wo palz nacźehnjenemu wuchu a praſcheſche ſo: „Kak? kak ſo mjenuje?“

Michalk woſpjetowaſche hiſchcze ſyłniſcho: „Kara Muſtafa.“

Brjuchopaſkej ſdaſche ſo to mjeno ſatraſchnje dźiwne a wón też ſabórbota: „Kara Muſtafa!“

Michalk cźitacźe dale: „Staw: turkowſki póſłanz.“

„Tak, tola póſłanz?“ pſchiſtajі Brjuchopaſk. „Tón karla dyrbi pjenjes měcź, njeje wěrno? Te bych ſej pſchał!“

„Stary?“ pokračowaſche Michalk dale: „Tſtzeczi lět!“ To běſche Brjuchopaſkej dźiwnje. „Kak to? Tſtzeczi lět?“ woſpjetowaſche ſej; „to bycź njemóże, wón je ſtarſchi!“

„Njerěcźeſe wo wězy“, pſchetorhny jeho Michalk, „kotruż njeroſumiſcе. Wſ pokadnišich krajach lud prjedy doſrawi, ſeſtaruje ſo pak też pſched cźaſom. Powmyſlcze ſej, ta cźopłota, k temu jich napoje, jich žiwjenje!“ —

To roſtwrěli Bruchopaſka. „Nětko to roſumju“, rjekny „jeno pokrajcźujeſe dale, knjes Michalko.“

„Njeježenjeny abo ježenjeny? — Ma doma ſwój harem.“

Dźiw, ſo Brjuchopaſk pſchi ſłowje „harem“ ſe ſtoka njepadny. „Harem ma doma?! To je tola wjedrowy karla! Kelko dha žmě tam tych żonow měcź, luby Michalko?“

Na tuto praſchenje da ſo wſcho da žměcha. So běſche Brjuchopaſk woſebny luboważ żónſkich, njeběſche runje potajniſtwo, a tak chžyſche jeho ſe ſchwingulantow kóżdy najradſcho tak prawje nacźahnyć. Jedyn wokaſche: „tſi-zeczi!“, druhi: „ſto“, tſeczi: „hiſchcze wjazy“ — tak ſo Brjuchopaſk ſłonežnje njewěrjeſche, na koho pohladnyć, na koho poſtuchacź, komu wěricź, a jeno wuſchikny knjes Michalk wěrjeſche temu łonz cźiniczi. „Aſi ſta“ — rjekny, „dokelž doſtojnoſcź tak wyſoko poſtajeneho muża to bižom žama żada, ſo by ſ najmjeńſcha tſi ſta żonow měł.“

Kak pak Brjuchopaſk pſchi ſłowach: „tſi ſta żonow“ wobliczo pſchemėni, to ſo wopiſacź njeda.

Michalk cźitacźe dale: „Wěra? — Muhamedanſka.“ „Wotkiježe jutſje abo wołtanje tu pſches dźeſchi cźaſ?“ — „Allah je wulki, Allah je mózny, Allah to chże!“

„A ſchto to, ſchto to?“ praſcheſche ſo ſaſy Brjuchopaſk. Michalk pak jemu wukładowaſche: „Allah“ mjenuja Turkojo Boha, to druhe je po turkowſkim waſchnju cźeſcź ſo njeho.“

„Podpiſ? — Pißane w měſcze B—nje, na dnju ſjinateho tſichum w lěcźe wulkeho profety 27. 895.“

„Praſnik je po tajkim turkowſkim tſichum?“ praſcheſche ſo hnydom ſaſo Brjuchopaſk.

„Haj“, wotmołwi Michalk; „turkowſke měſacy łończa ſo woſche na „um“. Znjenj ſo mjenuje prum, pónjenj krum, winowcz brum atd. Pſched lětami wědźach je wſchě dwanacźe mjenowacź.“

Brjuchopaſk ſawjerceźa, ſo njemało dźiwajo, hłowu, a bješche, ſo je jemu najſpodźiwniſche, kak móże wony Turka ježdźiſ pißacź, a ſo je tola pſchikładow na doſcź, ſo bej wjele rodźenych Sſerbow k temu prózu njebjeru.

Michalk, kotryż prawe wotmołwjenje żenje winowaty njewojta, wědźeſche žebi też w tutym padże ponthacź. Wobkruczowaſche Brjuchopaſkej, ſo ſo turkowſke knježerſtwo nětko ſtara, ſo by mjes ſwojimi poddanami ſtare ſtudy wukorjenjiło a prawu ſdźěłanoſcź roſſcherilo; a ſo wono ſ zuſoh radułoje a pod dobrymi wumělenjemi pſchińcź dawa, ale też ſwojich poddanych do ſdźełaneho ſwěta roſpóſcela, ſo bychu rěcźe, rjemjeſlniſtwa a druhe wězy nawukwnyli, a na tajke waſchnje ſwojej wótcźinje k wuzitku byli. „Schtó wě“, łońcźi Michalk ſwoju rěcź, „ſchtó wě, kajki na tutón póſłanz wotmyſli! W R . . . . je pjeczа dwě lěcźe pobył, a tam naſchu lubu Sſerbſcźinu derje doſcź nawuknył!“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 18. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Na wuteptanym puću žana trawa njerosće.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0, najwyšša dnjowa cźopłota 30 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, najnišša temperatura w nozy 16 stop. cźopłoty. — Hišće wyšiny wjedro poła naš wobkruježeja. Wjedrańje w tu chwilu hišće wjetšeho pšemėnjenja njewočakuja. Nad Jendźelskej drje nišina deščźowate wjedro wulutkuje, poćupuje pak jenoż pomału k ranju. Jeje kromy wšchak wcźera žiwši wliw na wječornu Němsku wukonjachu a ſ měſtnami njewjedra pšichinjeźechu. Dźenja so miesa njewjedrow k ranju pšeběžunje, tola hacź do naščich stron hišće njedobźaha. Ale jutśe źu ſ pšichlišowanjom nišiny też pola naš jenotliwe njewjedra mózne. — Jutśe pjatk błónčźo 3,45 hodź. khadźa a źo 8,17 hodź. khowa. Měsacźk skhadźa jutśe rano 3,42 hodź. a khowa so wječor 8,41 hodź. Jutśe mamy młody měsacźk a sbobom podźelne sacźmicze błónza, kiž budźe rano w 5 hodź. najbźniše.

Wuhlady na wjedro sa jutśišchi pjatk: Rjenje a cźopło, ſ měſtnami njewjedra.

*

— **Jutśišche sacźmicze błónza.** Sažni stawarjo jutśie žadny pšichrodny sjew, sacźmicze błónza nawędża. Pok hodźiny po khadźenju błónza wokolo 4,22 hodźin rano stupi měsacźk ſ praweje strony nies semju a błónzo. Wokolo 5,11 hodź. śmėjemy najwjetšche sacźmicze a krótko po 6 hodźinach je błónzo sažo zuje bjes sćźna. Smėjemy-li rjane wjedro kaž dotal, budźe so sacźmicze derje wobkedźbowacź hodźecź. Do błónza źmė so jenoż sejasnej schleńzu hladacź, hewak móże cźłowjek wobšlepicź.

— **Swucźowanje powėtrowego schkita.** Dźenja wjecźor wot 6 hodźin so w twarjenjach Horncźeńskeje haźy a na Horncźeńskej haźy swucźowanje powėtrowego schkita wotmėje. Zyła Horncźeńka haźa so wot 6 hodźin sa wschón wobkhad sawrėje, dołhož swucźowanje traje. Mohwdlerjo tuteje dróhi maju so sadjerźecź kaž pšchi woprawdźitym strasche. Wokna maju so sacźinicź a so se salusijemi, wokeńzami atd. schkitacź. Kóždy dyrbi so hnydom po pšchikasach polizajskich sastojnikow a poručeńsow němsketho swjasła sa powėtrowy schkit skowacź, kiž so na swucźowanju wobdźėla. Ludowi towaršchoju, kotšž na dróhy swucźowania bydla, so pro'cha, so bychu ſ wobkedźbowaniom dišzipliny k poradźenju swucźowania po najlėpšchich mozach pšchinoschowali. Samėr swucźowania so niedowjelni, hdyž nchtó bjes nuznete pšchicźiny pšched swucźowanjom swoje wobydlenje wopušcźi a so tak spyta knadnych njepšichtjomnoseńow wobdacź, kiž take swucźowanje na krótki cźaš pšchinjeźe. Wšchitzy dyrbja so hupomhacź!

— **Pucźowańska wustajeńza němsketho hygienskeho muzeja.** „Wojowanje pšcheciwo rakej" je dotal wschudźe, hdźež je so pokazała, wulki sajim namakała. Hacź dotal je so 1500 wopytarjow naliczilo, kotšž pšchi wėzywustojnym wjedźenju we wustajeńzy wscho wėdźenjahdne a wėdźenjahmane wo strašchnej ludowej khorosći raku sbonichu. Na'che lekarśtwo je so do słužbu tuteho roswucźowańskeho dźela stajiło a wujašnja to, schtoš je widźecź, ſ wucźerpazymi pšchednoschkami, kotrež so wschėdnje wot 1/5 do 1/7 hodź. popołdnju wotmėwaju. Nimo teho móża so też shromadne wopyty, kotrež ju hižo wschudźe wulki sajim namakale, też wječor po 8 hodźinach po dopšėdnim pšchijśiewjenju wotmėcź. Też tutym shromadnym wopytam móże so wjednik pšchidźelcź. Bjesdźėkni, sozialni a matorentnarjo maja pšchi pšchedpołożenju wupoka'ma darmotny pšchistup. Po sajimje, kotrež so wuhtajeńzan pšchiwobrocza, budźe so też tu móz ſ potnym wulpėchom licźicź. Wojowanje pšcheciwo rakei, to je jeje samėr a smysł. Kóždy dyrbi wėdźecź, kajke schkody rak ludowemu samožeńju nacźinja, kóždy dyrbi wėdźecź, so so rak hodźi pod wėšymi wumėńjenjemi wulkkowacź. Strach pšched rakom runje tak mało pomha kaž schkompyšinoscź. Pomhacź móże jenoż skedźbliwosćź a smužite sajedźerźenje. Tehodła: Wopytajcźe wustajeńzu „Wojowanje p'checiwo rakei", kotraž so hacź do 24. junija w mėschcźańskim muzeju na Žitnych witach pokasuje.

— **Ssy hižo jónu w starej wodarni pobył?** Mischtrśe dźėło Wjazkława Röhrscheida je sa krótki cźaš po swojim wotewrjenju sa powschitkownje wobhladanje hižo wjele wopyta mėło. Tutón žiwy sajim na twarje, kiž žiwoseho runjecźa w Němskej nima, ma pak so hišće wjele powjetschicź. To źmė so wožebje w prėnim rjedźe wot mėschcźanow, ale też wot wobydlerśtwa zyleje Lužicy wocźakowacź. Kóždu rjedźu źu w starej wodarni wėzywustojne wukhadowanja, kotrež so w 7 hodź. sapoczinu a nėhdże pokdra hodźiny traja. Sastup wucźinja 10 pj. Nutskhód pšchi žerbskim pohrjebnischcźu.

— **Wotkrjeńna shromadźizna ratarskich družstwow.** W „Keśeleńni" šenźe so 120 burow, kotšž w ratarskich družstwach skutkuja. Wokrjeźnu shromadźiznu bur Kschižan ſ Makeje Prahi nawjedowasche. Wudźėli najpsedy zkowa swjaskowemu wjednikej Petermannej, bur ſ Khemberku, kiž w pšchednoschku sašadne družstwowe praschenja rosprominasche. Na to rėčźeśe swjasłowy wobkhodny wjednik Ežź we themje: „Schto bė, schto je a schto ma w swjaskowym wobłoźe so po družstwowych sašadach rjadowacź." Dr. Goldammer wot swjaska ratarskich družstwow rosprominasche prawne praschenja, wožebje sawjedźenje jednotnych wustawkow. Revisor Häußler najnusnišche wo wabjenju a wo dawkowych praschenjach naspomni. Direktoraj Fraas a Walther rėčźeschtaj wo praschenjach družstwoweho tworowebo a pjenježneho wobkhada. Shromadźizna, na kotrejž so też wokrjeźny buriki wjednik ſ Watzdorf wobdźėli, mėjesche dobry wuspėch. Pucźowańske myto sa najlėpše družstwowe dźėła w sašchym lėcźe Porchowska nalutowarnja a wupožcźenja dosta.

— **Saška krajna lotterija.** Pšchi ſrjedowskim cźehnjenju 2. rjadownje 209. sakiseje krajneje lotterije (3. dżeń) padźe dobycźe wo 20 000 hr. na cźišło 57611; dobycźe wo 5000 hr. na cźišła 47 029, 99 954; dobycźe wo 3000 hr. na cźišło 58 558; dobycźe wo 2000 hr. na cźišła 5907, 52 118, 138 496, 142 312; dobycźe wo 1000 hr. na cźišła 7831, 25 313, 34 040, 43 483, 137 246.

S **Budestez.** Njedźelu 21. junija ma so pola naš 58. swjatkowe seńdźenje wohnjowoje woboty wotmėcź, a tudyscha wobora so wo dostojne pšchewjedźenje postaracź. Wjele je so wot pošledńjeho swjatkowebo dnja, kotryž so 27. junija 1909 w Budestezach wotmė, pšcheměniło. W swėtowej wójnje wosta 7 towaršchow na polu cźesće. Wopomnjeńka tasla w Radnej pinzy mjena tutych rjekow smėcźni. Wjele krócź mėnjachu so w tutym cźašu wohorini nawjednizy. Wot sałożenja woboty (1903) do léta 1913 bėsche to towaršch Kunack. Do léta 1914 towaršch Nowak, kotryž we wójnje wosta. Do spocźatka léta 1917 rjadowasche towaršch Bohuwėr Pėtschka tuto sastojnstwo, kotrež do skónczenja wójny towaršch Witek pšchejsa. Towaršch G. Urban nawjedowasche woboru do januara léta 1921, so by potom wjednistwo towaršchej Engemannej pšchepodał. Wot 1930 do 1931 bėsche towaršch Schramm ſ nawjednikom. Towaršch Domschka sašo hacź do junija 1934. Wot teho cźasa nawjeduje ju towaršch Maks Balgasch. Do léta 1934 bėsche w Budestezach jenoż jena kompanija. W šamńnym cźažu pak so wjazy wšow do Budestez sagmejnowa, mjes nimi też Raschow. Tutón dźėl wšy twori je swojej woboru a ruczńej šykawu druhu kompaniju pod wjednistwom wopalneho mišchtra Schuriga. Po dalschich sagmejnowanjach, pšchi kotrychž so też Kóšły pšchidźėlichu, pšchistupi tuta wjeź se swojej šykawu jako tśeśa kompanija. Tudyscha wobora potajkim ſ zrjeko bataillona wobsteji a wschitzy towaršchoju swoju słužbu ſ najwjetšchej žėrkoru wukonjeja. W februaru t. l. dosta prėnja kompanija motorsku šykawu najmodernischeho twara, kotraž może 800 hacź 1000 litrow sa mjeńšchinu wušykacź.

Se sałożenjom wohnjoweje woboty w Budestezach w lėcźe 1903 njesapoczinu so stawišny tudyscheje wohnjoweje woboty. Hdyž w starych wopalnych knihach pytamy, namakamy, so hižo w lėcźe 1798, potajšim pšched nėhdże 150 létami žebi wješ šykawu kupi. Tuta, kotraž bė zyle ſ drjewa, je wjele lėtdżeśatkow swoju słužbu wukonjała. Hdyž ko 1900 w Radnej pinzy paleśche, bė zo tuta stolétna šykawa pošledni ras wužita. Wo jeje wukonu móżemy žebi pšchedstajenje cźinicź, hdyž wopomnimy, so jeje prud ſ dwora hacź pšches wyšoke twarjenje šahaśche. Wobškuźba driewjanele šykawy bė zyle hinascha, hacź pšchi dźenšnjischich ruczńych šykawach. Njeměźachu hišćecze žaneho dodawaria, wodu do šykawy, kotruž bilko k wohnjej storcźichu ſ bowami noschachu. Pšchi tym woborniźy w dwėmaj rjadomaj stejachu, po kotrymaž ju bowy podawachu. Wožebje cźežku słužbu mėjesche wjednik bėdźiju wukoniecź. Ntj jenoż, so mėjesche hadźiju wodźicź, ale dyrbjesche też pšcheco wobkedźbowacź, so rjeźas so podawanach bowow so ženie nierostorhny a dale mėjesche šnėscźo'cź pumnazych muśitwow po podawanej mnohoći wody rjadowacź. Dutej naspomnjenej šykawie so 1873 druha pšchikupi. Tuta pak mėjesche niedosatk, so bė p'chejara cźežka, tak so niemóżesche so śpėchnie dosć k dalschim wohniam dowjesć. Tehodła so w lėcźe 1906 lótscha šykawa kupi, kotruž móżachu tśi šnihschi ludźo cźahnnicź. Cźežku šykawu wia o niewužiwaja. Lótscha pak budźe hišćece dołho źwoju słužbu wukonjecź. Stara šykawownia pšchi zyrkwi wėło sa wschė nowe narjadu wiazy njedośaha, wošebje, dokelž je žebi woboru loni też auto je źwoich śrėdkow kupika, kotreż jako muśitwowy wós służi. Tehodła pytaśche so sa nowej šykawownju, kotraž je so nėtko w próżdnim twarjenju Putnisleje korczńy namakała.

S **Warnotcźic.** Hižo nėkotre niedźele dołho móżemn na hacźe pšchi „Herbliež arychcźe" cźrjódou dźiwich kacźkow wobkedźbowacź. Dźėcźi tute mkode kacźki derje pizuja a tehodła zu dołcź sklukne. Kacźka wšchak pšcheco we wėšej dalenoscźi wostawa a ſ kedźbnosćźu kóždy pohib swojich makuschkich wobkedźbuje. Dźiwie kacźata so hnydom słužbia, tak thėts hacź so domiaze kacźki bliża. Potom so do žuźodneho hata pšcheźndla.

S **Bukez.** (Cźežke wobtkadne njeboże.) Wutoru we 9 hodźinach wieczor so na šatnej dróży w Bukezach runie pšchi saźėdze do Rabowitez „Herblieże grnchy" wobtkadne njeboże sta. Sawėźeńschi inspektor F. Röiner ſ Budyschina, sajėdze se swojim motorskim kolom do

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 18. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,505	100 českosk. krónow	10,26
100 šwajc. frankow	60,33	100 franc. frankow	16,36

Barlinska burša, 17. junija. Po njewėšym pšchebėhu pšchedwcźeraschnjeje burzy wobkedźbowasche so we wežerawschiny wobkhodźe dalokoźahaze wažiwjenje na wschėch polach akzijowych wikow. Strukcźenja maja swoju pšchicźinu we w'chelakich pschihódnych powėścźach, ſ kotrychž wożebje rosprawa instituta za p'chejėdźenje konjunktury wo wuwicźu němsketho hospodarśtwa w nalėcźu 1936, dale bilanza wobkhoda ſ wukrajom sa mėšaz mežu a dale wotpokasanje wschėch powėścźow, se strony statneho sekretara Reinhardta, kiž praji, so wotedacźe samožeńja do praschenja njepschiźe, najbóle se spokojenjom p'chijachu. Wicheźelnemu mėnjeniu pschinoschewasche też to, so akzije „Vereinigte Stahlwerke" po dléschim wotdrjebjeniu kuriow prėni ras sa'so wo 1,75 proz. dobychu. To mėjesche też wliw na druhe montanowe hódnoty. Na rentowych wikach knježeśche pšchi p'checźelnym sakładnym mėnjenju swopródka mėrny wobkhod.

Barlinśe žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach je napraschowanje sa khlėbowymi žitami dale žiwe, hacźrunjeź je so dorbjeńśe sfładowanje rožki hacź na dalśe jenoż na pokožu mėšacźneho kontingenta snišiło. Kaž dowos pšcheńcy, tak też dowos rožki je niedośahaju, so bo so napraschowanje spokojiło. Njekontingenowane khlėbowe žita tehorunja na pšchedań niebėchu. Mowjo a pizowańśe jecźmjenje so jenoż we lóśschich družinach žadachu, tola też tu je mies žadanymi a politicźnymi pracźinami wulki rosdźėl. Potrjeba je so bjes dwėla w pošledním cźažu spokojiła. S mukow so wožebje rźane muki pytaju.

Wcźera placźesche w Barlinje zentner

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr. — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr. — jecźmienia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr. — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Dźenšnjische stótne wiki w Drježdźanach.

Na stótne wiki pschihna so dźenża 10 krutwow, 411 cźelatow, 193 nowzow a 863 šwini. Pola howjaseho stotu a wowzow je wobkhod bjes wušnama. Cźelata maja pomały wobkhod, hacźrunjeź so jich jenoż mało pschiwjeźe'u. Placźišny wostachu tehdże, tak minjenu pondźelu. Swinje so sa postajene krute placźišny pschizdźelichu.

Nėkotre placźišny ſ Drježdźanskich wikow.

Huchu, sarźane 1,20—1,50 hr., kury, stare, sarźane 0,90—1,10 hr., kury, mkode, sarźane 1—1,20 hr., schćuti 1,20 hr., klny 1,70 hr., jabkuta 20—60 pj., bėrny, po puntach 6 pj., koboda, jedźna 12—15 pj., zybla 14 pj., khrėn 90 pj., žołotej, kećźk 4—5 pj., bėły kał 20—25 pj., šydrožty kał 15—45 pj., kórki 30—35 pj., pėtrschilka 40 pj., hromak (Sparżel) 20—70 pj., tomaty 50—60 pj., buny 70 pj., rjewjeń 7—10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 8—11 pj.,

Němšći wuwos do wukraja wo 35 miljonow aktiony.

W mėji 1936 wucźinjesche dowos 337 miljonow hriwnow, bėsche ſ tym wo 23 miljonow hriwnow, ta je wo 7 proz. mjeńšchi hacź w haprleji. Spadowanje dowoja wožebje ſ cźasom šwišuje; Też w pšchedbadanych létach je so dowos w meji pornjo haprleji šnižił. Wožebje jeźiwjenske potrjeby tu wulku rólu hraja. Jenoż dowos žiweho štotu je so w nėschto mało powjetschił. Pomjeńschił je so też dowos žurowinow, wožebje textilnych macźišnow. Dowos hotowych tworow je wo nėschto mało postupił.

Wuwos ſ 372 miljonami hriwnami je wo niz zyle 2 proz. wjetschi hacź w haprleji. Tu je jeniczny wotbytk hotowych tworow postupił. Pornjo łońschej meji je wuwos wo 35 miljonow hriwnow stupił. Wobkhodna bilanza ſ wuwosowym pšchesbytkom 35 miljonow hriwnow pornjo 5 miljonam hr. w haprleji wucźinjazom, słóncźi. W prėnich pjeźich mėšazach t. l. bė wobkhodna bilanza ſ 121 miljonami hriwnami aktiona, mjes tym so w šamńnym cźažu łońschej léta jo sa 164 miljonow hriwnow wjazy dowjeże.

Placźišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symło po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placźišny po złotej hriwnje.

	17. 6.	16. 6.		17. 6.	16. 6.
Pšenca	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
jecźmjeń now.	—	—	módre łupiny	18,5-20,0	17,5-20,0
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	31,0-32,5	30,0-32,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rźana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruškl	18,60	18,60
rźane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rźana stoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńć. „		
lane symjo			wowsna „		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	jećna „		

Placźina za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Placźina za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Placźina za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Placźina za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smolerj w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźėl a přilopk Marko Smolerj w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawėstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a dźėl dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

cježiteho wola firmy P. ſ Drježdżan. Cježity wós, kiž ja stronu k Budyšćinej jědżeše, chcyše pšed hosćenjom do tuteho so sawinnc. Motorski kolešaŕ w šamšnym směru jědżeše. Picht tym k ſraženju dóndże. S thorobnym wosom wobžarujomneho do Budyšicy thorownje dowjesechu. Won bě rjebi wjazy kročž stawy šamak. Też motorske koło a cžerjazy wós cježiteho cžaka so wobšchkodžichu. Dr. med. Dejka ſ Kubšicy prěnju pomoz poda. Pichižłuschny straźnišchtr sa wiſnikom ſlědži.

S **Bukez.** Wutoru wokrjeżny hejtman a ſkupinowy nawiednik Scheyman nascheho noweho hamtikeho hejtmana, dr. Böhmu w Lubiſu, zwjatočnje do jeho ſaitoinſtwa ſapokasa. Też pšches Bukezy wokrjeżny hejtman pschijědże. Wokoło 10 hodźin dopołdnja jeho hamtiki hejtman dr. Böhme powita. Hamtikeho hejtmana pschewodźesche ſtra'mischtrki inſpektor Paul ſ Lubiſa; dale wokrjeżneho hejtmana tudyschi straźnischtr, wjeżny ſkupinowy wjednik a wjeżnjanoſta powittachu. Po krótkim poſtrowjenju hoſcio do Lubiſa wotjědżechu. Bukezanjzy wobydlerjo, kotiž běchu halle w poſledním wokomiku wo wopyteże zhonili, žo nad wopytom wokrjeżneho hejtmana ſwjeſelichu.

S **Bukez.** Cježke njeſłoże ſta žo pšched někotrymi dnjemi na Njeſnarowſkej horje, pschi cžimž koleſaŕka ſ hórſkeje wóſy ſe ſwojim kokom padny a žo ſrani. Jeje koleſo bě hižo khětro cžumpate a njemějeſche wjazy trěbnu krutoſcź. Hdyž po ſpadowazej Njeſnarowſkej hórzy dele jědżeſche, žo prědnje koleſo ſlama. Jona, kotraž hromadże ſe ſwojim mužom jědżeſche, ſ koła padny a žeſi mohły ſtichaźy a žo też hewak ſrani.

S **Njeſwačźidła.** We wſchěch ſahrodach a na wſchěch nadróżnych ſchtomach je njedźiwało najſkedźbliwiſcheho wotkładanja njerodź žo tak ſylnje rosmnožiła. ſo žo wulki a dobry ſadowy wunoſchk njewoczakuje. Schmiza je žo po zymych ſchtomach ſahněndźiła.

S **Rakez.** Ssobotu wjeczor mandźelſki žiwnoſćerja Korle Neumanna na Hermanczańſkej dróży pżyczi ſapſchaŋ pšchejědże. Pschi tym bu tak cžeſko ſranjena, ſo dyrbjachu ju ſ wołoczkom do jeje bydlenja d wjeſcź. Winu njeſe ſnjeſbożena ſama, kotraž bě žo město so by pża wjedła, žo na wós ſydła. — Hulczej drogeriju je drogiſt Hans Schneider ſ Budyſchina pschewſak. — Nětcžiſchi nałeſk hoſcenza „Krajniſkeho dwora“ je žo bo Holbina pschejědndlik. Jako nowy nałeſk je hoſcenzaŕ Kolodźej ſ Běleje Wody pschicžahnył.

S **Trujina.** Bacźonez žiwótka w Trupinje ma tute léto 3 młodźata. Wobydlerjo ſe ſajimom žiwjenje w hnězdże wobkedźbuja, wołżebje hdyž ſtaraj młodych pizża.

S **Kulowa.** Po 59létnym wobſtaczu je „Wittichenauer Wochenblatt“ ſe 16. junijom wukhadźeć pscheſtał. Hołwodarſke pschicžiny nałkodnika k tomu pohnuchu. W ſwojim cžaſu ſałoži tutón tydźenik Korla Neitzſch. Nětcžiſchi wobjedźeŕ bě knjes Kinderntamm.

S **Salowja.** W nozu ſ brjeżje krótko do 1 hodźiny thudźi trubjenje k wohnjej tudyſche wobydleŕſtwo. W hornjej wſy 88 hſtedałoko kraſnych mjeſow ſtejaze domſke tyſcherja Wagnera palešche. Wulki dźeł mobiliara a pjerjitowcho ſkotu ſo w pkmjenjach hobu ſpali. Wobjedźeŕ ma ſ teho wulku ſchkodu, dokelž ma jenož nikło ſawěžcene. Kak je wohenſ nałtał, njeje hišchcze ſmjeſcene.

S **Biſkopiz.** W nozu ſ wutorje ſajedże njes Pózkowanzi a Biſkopizanzi wobzowjeny auto ſ dwěmaj wobzohomaj dr ſchtoma. Srażenje bě tak mózne, ſo hobupucźowaja žona na dróżu ſlecża. Też mołowny wjednik ſo ſrani. Wós je dr cžiſta ſniczeny. Na dróży běſche w cžoku njeſbożza wulka mhła.

— S **kojeſowym cžahom do Wjaſoniz.** Wczera popołdnju ½3 hodź. jědżeſche poſpěſchcny wobzebity cžah, tak mjenowany kojeſowy cžah, ſ Budyſchina do Wjaſoniz. Wobdźělenje bě jara dobre. Po połhodźinſkej jězdże dozpě žo Wjaſoniſke dwórniſchcžo, ſ wotkel žo wobdźelnizy roſpuſchcžichu k rjanym wulkłam do Wjaſoniſkeje doliny, k Bethlehemſkemu wuſtawej, ke kupjelam „Georgenbad“ abo na Wjaſoniſku horu. Pschi dobrej ſchalzy potuniſcheneho kojeja w hoſcenzach žo rjenje bieſadowache a potom pytaſche ſaho ſóždy ſwój puczik do kuſlojteje Bożeje pschiredy Wjaſoniſkeje wokolinh. Po ½9 hodź. dojědże cžah ſaſo do Budyſchina a wſchitzy běchu połneje khwaliby ſarjadniſtwu, a radoſcźepołni wokſchewneho wulkła.

— **Njeſbože** ſta žo wczera wjeczor wokoło ½7 hodźin na Drježdżańſkej dróży, hdźež žo Sſmoliczańſki pucź wotwinje. Koloježdny, kiž wot Ratarjez pschijědże, žo bjes ſnamjenja ſ Drježdżańſkeje dróhi na Sſmoliczańſki pucź wotwiny. Pschi tym jeho cježity auto ſhrabny, kiž ſa nim pschijědże, a jeho na dróhu wjerhny. Koloježdny žo khětrо ſrani a dyrbjeſche lékařſkeje pomozy pytaci. Wón je ſam wina na njeſbożu.

Džeńſa w nozy Schmeling pschećziwo Joe Louis.

W nozy k pjatkej 3. a 4. ranſchej hodźinu ſetkataj žo miſchtraj w cžežkej waſy Schmeling—Louis. W tutym wobzowanju žo jedna wo to, hacź intelligenza abo móz dobudże. Schmeling je w amerikanſkich kruhach ſe ſwojim energiſkim mudrym ſamérnym pschipraweniſkim dźakom ſa wojowanje najwjeſche wobdźiwanje ſłudźił. Louis na druhim boku je měrny ſamknjeny pjaſczowar, lědy 22 lět ſtary, žylny kaž bar, cžornuch a je ſpěſchny kaž wětſik. Na ſwojeho pschećziwnika bije bjes pscheſtarža, donžź poraženy žo njepoda. Tehodła budże wojowanje mjes woběmaj pjaſczowarjomaj jara ſajimawe.

S **Hronowa** pola Woſtrowza. W nozy ſ wutory ke ſrjedże ſapali žo brózniza ſemréteho herbſkeho bura Jakuba Brückera. Woheń ſo ſpěchnje ſ brózniže na kólnje a druhe twarjenja roſcheri. Wohnjowej wobori poradźi ſo, wohrożene domſke wukhowacź. Woheń je ſo ſałożił.

S **Radměriz** pola Shorjelza. Wutoru wokoło 6 hodź. pola bura Henzła woheń wudyri. S tſechi ſtronoweje łubje widźachu mjeſnjenjo kur ſtupacź. Hnydom ſamołana wohnjowa wobora mójeſche ſ pomozu motorſkeje a ruczneje ſtykawy woheń bórzy ſałecź, tak ſo pschewulkeje ſchkody njenaſta. Spałikoj ſtaj žo jenož dwaj wołaj ſena, nimo teho je ſchkoda na tſeſche naſtała. Schkoda žo na 150 hr. wobliczja. Woheń běžchtaj dwaj 9 lět ſtaraj hólczaj ſapaliłoj, kotraj ſu pschi ſynnowej lubi zigaretty kurjeſchtaj a kónczłi precź cžiſnynſchtaj.

Hudźba—wumělſtwo—dźiwadło

Zentralne dźiwadło. Wěſte je, ſo žebi też žony we roſkudnych wokomikach rady wědźa, huſto ſłepje hacź mužoju. To ſpóſnawamy też w filmje: „Mudre žony“, kotrež ſwoje kraſne město pſched wurubjenjom ſe ſtrony ſchpaniſkich wojakow wutkowaja, mjes tym ſo mužojo a wołżebje jeje roſkalowarjo wſche brónje ſkhowaja a měſchczańoſta, ſo njeby nicžo wo ſałhadźenju Schpaniſcanow pytnył, ſo mortwy do koża lehnje. Mudra měſchczańoſtka pak ſpóſnawſchi njemužnoſć mužſkeho ſłaha ſ někotrymi měſchczańkami ſe žónſkej charmantnoſcźu ſchpaniſkich wojakow powita a jeje poſtup měješche widźany wuſpěch. Schpaniſay žo ſ wobydleŕſtwom wulkotnje ſnjeſechu a nimo toho też hižo naſajtra ſaſy město wopuſchcźichu. Film je we ſwojim wuwjedźenju wubjerny. Zyte ſłamiſke město je 17. lětſtotka je žo natwarikło a w nim žo hibaja ludźo wobleczeni do draſtow tehdomniſcheho cžaſa. A wjeſoły może bycź tutón měſchczański lud. Bojaſliwy mužſki ſpłaſh pak jara bědnje woteńdże. S rjekowku filma je měſchczańoſtka (franzowſka hrajerka Francoiſe Rosay), kotraž je ſwojim mudrym poſtupom roſkudnu žonu repreſentuje.

Budyske ſtawniske powěſće

Sſrjedu 17. junija 1936.

Narodźiłoj ſtaj ſo: 14. 6. Janej Auguſtej Hoffmannej, pucźowaſemu, ſyn. — 17. 6. Oswaldej Rudolfej, wójniſkemu invalidej w Dźěžnikezach, dźowka.

Wumrěłoj ſtaj: 17. 6. Helga Rudolſej, dźowka wójniſkeho invalida w Dźěžnikezach, 2½ hodźiny. — Emma Selma Rudolſowa rodź. Bjarez, mandźelſka wójniſkeho invalida w Dźěžnikezach, 38 lět.

Pſchipowědźiłoj ſtaj ſo: 17. 6. Herbert Helmut Bjarnat Trommer, drogiſt, w tu khwilu wokhowanſki pomoznik na Kimsbórſkim wojeſkim ſtwučowanišchcu, w Ponchewczańſkim lěhwje a Klara Marta Antonej, ſahrodniſka pomozniza w Budyſchinje.

Nowoſće z cyłeho ſwěta

8 dnjow morwy we łožu.

W Vilbelſkich kupjelach pola Friedberga hižo 8 dnjow dołho 65 lět ſtareho wudowza njewidźachu. Dokelž pak bě žo huſcźiſcho někotre dny ſe ſwojeho bydlenja wotſałił, njeczjinješche žebi pſchchenajeŕ wulkich ſtaroſczow. Hakle, hdyž jeho ſnaty wopytaczł pschińdże a jemu žo njewotewri, žo wjeſcźi, hdyž ſ wokna do bydlenja ſaléchu, ſo muž morwy we łožu leži. Po lékarjowym ſwědźenju je ſpched tydźenjom wumrěł.

Pschi rozbuchnjenju w Revalu 60 ludźi ſahiny.

Liczba woporow cžežkeho rozbuchnjenſkeho njeſboża pola Revala je nětkole ſwěcźena. 60 wozbowom je pschi tym ſmjercź namakało. Cžeſa njedadża žo ſwjetſcha ſpóſnacź. Sranjenych je 30 wozbowom. Sniejbożeni maja žo ſpatk na ſtatne wudawki pokhowacź. W ſokym kraju žu wiche ſjawne ſarjadowanja na tutym dnju ſakałane.

Radio

Pjatk 19. junija žo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 taczele. 11,40 ſa burа. 16 konzert. 19 taczele k ſwjatokej. 21,10 Beethovenowy ſwjedźeń města Bonna.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rauſchi konzert ſ Königsberga). 11,45 ſa burа. 17,10 ja žonu. 18 hudźba k ſwjatokej. 19 němſki ſwjedźeń młodźiny 1936. 20,10 ſtyſchne wobrazy „Lubosće dla“.

Hiſchcze wažne ſ dnjowneho programma. Barlin: 20,10 ſ njeſnatych operow wutkraja. Wrótſław: 20,10 hrajna opera „Kuſtarſke huzle“. Kóln: 20,10 wojazy — towarſchojo. Frankfurt: 20,10 „Pohonc Friederika Rera“. Stuttgart: 20,10 italiſka nóz. Praha: 19,20 hudźba dubakow.

Towarſtwowske powěſtniki.

Lichan. „Serniczka“ ſpěwa ſchtwórtk pola Nowakez w Kuczinje, niz rano, ale wjeczor ½9 hodź. Tuž njech wſchitzy pſchińdu.

Hoſcenc w Pančicach

njedźelu swjećimy **„ianſku kérmušu!“**

Měšcańske toſki z drjejcym začinjadłom | **Pjenježne toſki** z khmanych kožow

Hobrski wubjerk

T. Albert w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 10. 1169

Grudckoks

z waggona a z wozom do doma tunjo předawa 1182

Rudolf Hohlefeld

na dwórniſću w Brězni

Ondulacija włosow

biez miliny wot 5.— hr. w rjenym dźerźliwym wuwjedźenju w

ſalonie Ziesch, wobs. Handrij Gatignon, Budyšin, Sukelnsk. dr. 5

Čeladnik — srěnk

16—20 lět ſtary ſo hnydom pyta abo k 1. julijej 1936

bur Kokla w Khróſćicach

Haj, to je tunje!

Wodźidła . . .	2,45	1,85	1,45 hr.
Spinadła . . .	1,80	1,15	0,75 hr.
Rjeczazy	2,60	1,45	0,95 hr.
Pedale	2,40	1,45	0,95 hr.
Zwónčki . . .	0,60	0,35	0,25 hr.
dźerźatka . . .	0,60	0,35	0,25 hr.
pumpy	0,60	0,45	0,35 hr.
ſedła	4,50	3,75	2,95 hr.
nošadka	2,35	1,45	0,75 hr.

a wjele druheho pola 1156

kolesarja Warnecke

Budyšin :: Nowoſalcska dróha 24

Jara přihódne kupujeće

naše wurjadne dobre kofeje:

500 g 2.— 2.40 2.80 3.— 3.20

125 g —.50 —.60 —.70 —.75 —.80

čaj / kakao / šokolady

w znatej dobrej kajkoſći

wočerſtwjace placki, żelejowe wěcki, wafle, keksy a pječwo

ſłodowy kofej 500 g	. 26	pj.
reiſowe truzki 250 g pakć.	20	„
prěńčne krupy 500 g	. 25	„
wowſne truzki 500 g	. 26	„
ſago 500 g	32	„
běrnjacu muku, 250 g pakć.	14	„
mais. jadr. pud. 250 g pakć.	25	„
pudingowy prošk, męšk	5	„
pudingowy prošk, pakćik	12	„
pudingowy prošk, 250 g	19	„
šokoladowy puding. prošk 250 g	29	„
Bójsku jěź, męšk. . .	23	„
juškowy prošk, męšk. .	4	„
fixfertig-tykancowu muku męšk	47	„
pječw. wollje, wš. ſłodu	8	„
pječw. prošk, męšk . .	6	„
vanillowy cokor, męšk .	4	„
ſlowki 500 g, męšk . .	52	„
aprikozy 500 g . . .	85	„
korinty 500 g	38	„
ſultaniny 500 g . . .	34	„
domj. cwibak 250 g .	38	„

rhynſke wino, biez bl., bl. 80 pj.
moſelſke wino, bj. bl., bl. 90 „
jabłukow. wino, bj. bl., bl. 45 „
jabłuk. bréčka, bj. bl., bl. 65 „
ſamos bréčka, bj. bl., bl. 110 „
tarragona bréčk., b. bl., bl. 100 „
malaga bréčka, bj. bl., bl. 100 „
montana čerw. wino, biez bleša., bleša 90 „
połonowe wino, bj. bl., bl. 80 „
pčołjacy měd, bj. ſkleńcy, 250 g 70 „
poliwki, pakćik . . . 10 „
pječenj. juški, pakćik. . 10 „
mjaſowe juški, 4 št. . 10 „
kokoš. juški, 5 št. . . 20 „
ſproty we woliju, tyzka 25 „
tučne jerje, tyzka . . . 35 „

3% rabata

w znamkach, z wuwrjećom něk. wěcow

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

wot

Tkaniny **Max Herde** **Šaty**

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

wołmjany muſlin, zbytki	wot	0.39	
muſliny, bałmjane	wot	0.48	
marokain, pócišćany, 95 cm . . .	wot	0.95	
mattcrepp, pócišćany, 95 cm ſěroki .	wot	0.95	
łyknowa žida, pócišćana, 85 cm ſěroki	wot	0.95	
organdy, pócišćane, 80 cm ſěroki . .	wot	0.59	
crepp georgett, wumělska žida, pisane	wot	0.95	
flamenga, pisane, 95 cm ſěroki . .	wot	0.95	
crepp ſatin, pisane, 95 cm ſěroki .	wot	0.95	
wołmjany georgett, 140 cm ſěroki, zbytki	wot	0.95	
ſatin, wumělska žida	wot	0.95	
crepp georgett, wum. žida, jenobarbne	wot	0.95	
crepp de chin, wum. žida, jenobarbne	wot	0.95	
talty, wumělska žida	wot	0.95	

kupanske wobleki za dźěći	wot	0.48	
kupanske wobleki za žony	wot	0.58	
kupanske mantle za dźěći	wot	1.95	
kupanske wobleki, z čist. wołmy za žony	wot	1.95	
žonjace přibrjozne khołowy	wot	1.35	
žonjace přibrjozne wobleki	wot	2.95	
kupanske mantle za žony	wot	3.95	
frotejowe trěnja	wot	0.48	
dźěćace kupanske ruby, wulkosć 80/100	wot	0.95	
žonjace košlički, charmeus.	wot	0.75	
žonjace podkholowčki, charmeus. . .	wot	0.75	
žonjace košle z kholowčkami, Juvena	wot	0.98	
žonjace princesne suknje, charm. 2. wólba	wot	1.39	
dźěćace princesne suknje, charmeus. .	wot	0.98	

Tunje časniki

pola firmy Uhren-Koksch na Sukelnskej hasy 28

Kedźbu! Kołojězdni!

Wodźidła, zalejtowane **1,50** hr.
Přimadła 20 pj., **Spinadła 65** pj.
Pedale 90 pj., **Rjećazy 90** pj.
Zwjena, drjewobarbne . 90 pj.
Sački 25 pj., **čeženošakła 50** pj.
Błótošikatki 75 pj., **Rjećazne kašćiki 55** pj.

J. Schieback w Budyšinje Mužak. dr. 4

Gumije za jězd. kola we wšěch wulkošcach, też za dźěćace kola

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny“

Je to Twoja lěpšina!

Wopytaj wustajeńcu

Wojowanje přeciwo rakej

w **Budyšinje, měšcańſki musej,** we wustajeńskich městnoſcach na žitnych wikach.

Wotewrjene hač do 24. junija rano wot 10 hodźin.

Lěkařske wjedniſtwo a přednoški wšědnje wot 4.30 hač 6.30 hodź., njedźelu w 11 a 4.30 hodź., wutoru a ſtwórtk wot 4 hodź. jenož za žony. Na wšěch druhich dnjach za mužow a žony.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 141 | Budyšin — Pjatk 19. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Jendźelska přećiwo pokračowanju zankcijow

Schtwórtk wotmě so w jendźelskim delnim ězmje rozmolwa wo swonkownej politiki. Jendźelski lud běše tutu rozmolwu z wulkej napjatosću wočakował. W ězbjišchću rozmolwy steješče rěč swonkowneho ministra Edena. Eden w mjenje jendźelskeho knježerstwa wosjewi, so pokračowanje sankzijow nima sa pschihódne. Eden pak so tež z nětčišchimi jednanjemi mjes Němskej a Jendźelskej saběrasche. Pscheje šebi, so bychu so bórzy z wulspěchom stónčile. Oppozizija, wosebje Lloyd George, wótrje pschećiwo knježerstwowemu stejišću rěčeše. Ministerski president Baldwin w smyśle Edenoweje rěče porěča. Wón pschina, so móže Němska w Europje njeźmérnu rólu hrać.

Swonkowny minister Eden roskoži, so jendźelske knježerstwo loyalnje kóžde wobjamknjenje pschewjedźe, kiž so na pschichodnej shromadźenje rady Swjatka ludow w Genfu zkhwali. Jendźelske knježerstwo chce tež tónkróć Genfske jednanja pod swoje wjednistwo stajić. Eden pschina, so so se sankzijemi njeje jich sameršk dozpěł. Po dokładnym pschemyślowanju je spóznał, so pokračowanje sankzijow k tomu, so by so na Italsku tłóčźło, nima žanoho wužitka.

Eden pokračowaše w swojej rěči, so su Italcenjo je swojej wójnu w Abeźynskej wulspěch měli. Na tym so jenički z wojerskim sapschimnjenjom wot wonka hodźi něšto pscheměnić. Minister ha wopraša, hač je tu kral, kiž by był k wojerskemu zakročenju pschećiwo Italskej swólniwy abo hač by znadź jenož dźěl jendźelskeho luda tajkemu pschedewzaću pschihłosował. Hdyž chce žebi Swjatk ludow měr w Abeźynskej po swojej myśli wunuzować, dyrbi něšto činić, schtož by zyle wěsće k wójnje w Sźrjedźozemskim morju dowjedło. Ničhó pak njemóže prajić, hač by so tajka wójna na Sźrjedźozemske morjo wobmjezowała.

Jendźelske knježerstwo njeje swólniwe, wojerźy zakročenj. S pokračowanjom sankzijow by pak so sankzijowa zwada zypta, so by so położenje Swjatka ludow bórzy hubjenschito. Na nasłonjenja pósledních měšazow so jezerajo je knježerstwo wobsamkło, so směje w Sźrjedźozemskim morju stajnu zakitańsku móc, kiž budźe Italskich hač psched spočatkom swady. Reformowanje Swjatka ludow dyrbi pak so hač na jeho nasymske zkhadźowanje wotłožić, dokelž drje žadyn lud njebudźe swólniwy, so hižo na bližšej shromadźenju z tutym prašenjom zaběrać.

Wo počzahach mjes Jendźelskej a Němskej Eden praji, so je so jendźelske knježerstwo hižo dawno wo politiku prózowało, z kotrejž so dobre počzahi wutworja mjes Němskej a krajemi, kiž su we wójnje jeje pschećiwnicy byle. **Pschi prózowanju wo europski měr njeźdże bjez zdobydźela Němskeje. Jendźelske knježerstwo njepscheje šebi lěpšeho, hač so by w tutym nastupanju mohło z Němskej dźěłać.** Na tutón saměr so tež Locarnske srěčenje sakóžowasche. Wot tehdy sem, so je konferenca za wotbrónjenje w nazeju 1934 zwrěčiła, jendźelske knježerstwo w swojich prózowanjach nieje popuščźiło.

Eden w tutym zwisku na shromadne wojsewjenje jendźelskeho a francowskeho knježerstwa w februaru 1935 pokaza; z kotrymž so potpyt sta k powschitkownemu dosłuchowanju w Europje. Bórzy na to Němska powschitkownu wojerśku powinnosć sawjedźe. Eden dopominaše na prózowanja jendźelskeho knježerstwa pschi wobsćežnjschim położenju. Hdyž je Eden sastojnstwo swonkowneho ministra pschewjal, je chył dopokazać, kak chutnje žebi jednanja z němskim knježerstwom picheje. Tohodla je psches jendźelskeho pósłanza w Barlinje němskemu kanzlerej dał prajić, **so jeho stejišćcu wo wuskim shromadnym dźěle mjes Jendźelskej a Němskej pschihłosuje.**

Hdyž běšche němske knježerstwo 7. měrza wojakow do Porheinskeje pósłało, je Eden sypłat starosće Belgiskeje, Francowskeje a druhich europiskich krajow směrowarj. Jendźelska njeje wočzakowała, so Němska swojich wojakow sašo z Porheinskeje wojnje, a wona to tež njeje žadała.

Słónčnje Eden hischcze roskoži, so běšche sa Jendźelsku a sa Europu ważne wědźecź, so žebi Němska myślł, so je **so dypk dozpěł, na kotrymž móže politiski staw Europy pschipósnaź. Wotewrjena a směrowaza wotmolwa by so jako signal sa nawrót dowěrjenja wobhladowała. Hdy by so w tutym dypku mohło něšcho pschilubić, by pschi nětčišchim położenju było możno, trajne srjadowanje Europy pospytacj, kiž by so na to sakožowało, so so bjesmjerske paźmo shubi.** To běšche hłowny saměr z dźělenjow, kiž je jendźelski pósłanz 6. meje němskemu knježerstwu pschepodał. Po myślł Jendźelskeje běchu praschenja jara nujne. S tuteje pschičiny žebi jendźelske knježerstwo myślił, so ma prawo, bórzy wotmolwu němskeho knježerstwa wočzakacź, z kotrejž so pokračowanje jednanjow smóžni.

Hdyž běšche Eden dorěčał, so sapóślanz dźěłacerskeje strony **Greenwood** pschećiwo njemu wobroći a rjekny, so so hišcze jene njeje rěčź dźerżała, kiž ma so bóle wobzarowacź hač tuta Edenowa rěčź. Greenwood knježerstwu najbórschu pschećadu porokowasche. Napoleonowy nawrót z Rušcje je historiju mjenje wušnamny hač Edenowe zofanje!

Rěčnik liberalneje oppolizije **Lloyd George** rjekny, so Eden do Genfa pónźe, so by Swjatk ludow snicził. Eden jemu wotmolwi, so francowske knježerstwo wochze pschi wotstronjenju sankzijow předu stejeć, wono pak z jendźelskim knježerstwom pónźe. Lloyd George na wotebranje italskeho wikowanja pokasa a njemóžeše dopóšnacź, so maju so sankzije spuschczicź jenož tohodla, so su Italcenjo Addis Abebu dobyli. Lloyd George słónčnje knježerstwo wuzmělčowasche. To ześm tak rosłhori, so oppolizija, jako so druhi konserwatiwny rěčnik k słowu samolwi, rasnje Baldwina žadasche.

Ministerski president Baldwin rjekny, so so za dołho rozmołwa w delnim ězmje njepomni, kiž je wjetsche rozhorjenje sbudźiła hač tuta. Praji, so budźe Swjatk ludow w nasymje dyrbjecź je wschej khutnosću wo prašenju shromadneho bjesstracha muradźowacź. Jendźelske knježerstwo shromadny bjesstrach jako rozrażeny wobhladuje, tuž maju so narodźi w Genfu sašo hromadu swieść. **Sa shromadny bjesstrach budźiske Swjatk ludow kóždy cząż dyrbjał selko polnomocy měcź, so by był knydom bjesstrach z namozu nad nadpadnikom możny.**

Wo powschitkownym europiskim położenju Baldwin praji, so ma so Europu wurjadnje wulki wusnam, hdy budźišcu Němska, Francowska a Jendźelska shromadnje sa europski měr dźěła'e. **„Němski kanzler Hitler je nam praził, so žebi měr pscheje, a hdyž mi to muž praji, pscheju šebi jo wupruhowacź."** Baldwin doda, so knježerstwo Edenowym myślam jenohłósnje pschihłołuje a słónčzi je žkowami: **„Rólu, kotruž móże Němska w Europje hrać, je njeźmérna. Hdyž so składnosć poskicza, cźinmy, schtož je możno, so bychmy wězy k lěpschemu wobrocźili. Měrej zyłeje Europy su wodnjo a w nozy wschitke nasche staroscje placźiše."**

Jendźelska lětarska bróń přeco k wójnje hotowa

S hamtskeho wojsewjenja jendźelskeho lětarstwoweho ministerstwa so słoni, so so w bližšim měšazu w nawjednistich a roskasowarskich organisazijach jendźelskeho lětarstwa wjele pscheměni. S nowymi naprawami dyrbi so dopołcź, so by jendźelska lětarska bróń tež w cząsach měra stajnje była po wójnsku pschihotowana. Wosebje so tu nowe roskasowarnje postaja: 1. kommando bombowych lětadłow, kiž nade wschěmi eskadrami bombowych lětadłow stejí; 2. komando wojowarskich lětarjow, kiž eskadry wojowarskich lětarjow a jich pomozne eskadry kontrolluje; 3. pschihotowanje komando, kiž so nad eskadry nadmórskich lětadłow a nad wukubłanje eskadow za wójnske łódźerstwo postaji. Hischcze jedyn wosebity kommando směje dohlad nade wschitkimi wuwuczerskimi formazijemi nutska w kraju.

Jendźelsko-ruske rozrěčowanja wo wójnskim łódźerstwje.

Srjedu su so jendźelsko-ruske jednanja wo wójnskim łódźerstwje w Londonje sašo sapočzałe. Kaž so z Londona powě, je so z muradźowanjemi pokročziło. Tohodla so wočzakuje, so so bórzy słónčza.

200 žonow so do jendźelskeho delnjeho sejma dobyło

Jendźelske knježerstwo běšche so žrjedu dopołdnja w 11 hodźinach sešchło, so by wuradźowało, schto budźe je sankzijemi. Knježerstwowe formalne wobjamknjenja so njewosjewichu, dokelž to sprěnja njebywa waschnje a dokelž běšche z druha knježerstwo zlubiło, so žwoje stejišchcjo w sankzijowym praschenju schtwórtk delnjemu ězmju zdźeli.

Schtwórtk rano hižo běchu jendźelske nowiny polne rozważowanjow wo pschichodze sankzijow. Oppozizija z najwótrischim pschećiwjewjenjom hrožeše, je-li so knježerstwo na spuschczenje sankzijow dźěła.

Hižo žrjedu wječor běšche so něhdże 200 zhubstawkow liberalneje strony do delnjeje ězmjownje nawalilo. Zónšte sapóślanzam oppozizije je wschej zónšej rasnoszu na wutrobu kładźechu, so bychu so sa wobkhowanje a je-li możno sa sezwylnjenje sankzijow sastajili.

Němski minister dr. Frick němskostatneho SS-wjednika Himmlera zapokaral

Němski a pruski minister znutskownych należnoszow dr. Frick je schtwórtk dopołdnja pschi statnej zwjatocznosći němskostatneho SS-wjednika Himmlera do jeho sastojnstwa zapokakał. Wjednik a němski kanzler běšche z wukazom se 17. junija porucził, so ma wón policajske nadawki w Němskej zjednoczicź.

Němski minister dr. Frick w žwojej zapokasańskej rěči na wulki podawk pokaza, so je w tyžaznětnych stawiznach Němskeje prěni króć, so so sa zyły stat jenaka policija postaji.

Wojowanje za barrikadami a z mašinskimi třělbami w Kownje

Kaž hižo wczera pisachmy, běšche w litewskim hłownym měsće Kownje pschi pohrjebje dźěłaczerja k czejkim srażenjam mjes dźěłaczerjemi a policiju dóschło. Schtwórtk so powschitkowny protestowanski strajk pschisamknuły a so z czejkimi nastupjenjemi a wótrym wojowanjom na barrikadach skónczi.

Běšche derje spóznacź, so žwojetikoruszy agitatorojo dźěłachu. Położenje je khětro strašchne, dokelž litewske diktatorske knježerstwo mjes ludom nima wjele pschiwiwšowarjow. Tohodla na so bojecź, so kommunistojo tute wobstejnjese sa žwoje saměry wužija.

Wo wczerawschich podawkach so z Kowna powě, so su dźěłaczerjo wschitkich privatnych dźěłarnjow, też cyjschczerjow nowin, schtwórtk pschipołdnju žwoje dźěło na 24 hodźin złožili. S tym pschećiwo sadźerżenju policije pschi pohrjebje tamneho dźěłaczerja protestowachu.

W znutskownym měsće so wjetsche czrjódy strajkowazych sběžachu, se zahrodnych łavkow a wotpadkowych kaschczow barrikady notwarichu a wschón wobkhad sastajichu. Policija z maschinskimi třělbami, karabinarjemi a gummijowymi klumpachami pschećiwo strajkowazym postupowasche. Pschi nowotworjenju offizjerskeho kasina strajkowazy z kamjenjemi do policije mjetachu. Policija najbórschich nadpjerarjow jimasche.

Pschipołdnju běšche policija hłowne dróhi wuprózdnila. Ale popołdnju wokoło 2 hodźin běchu znowa wutřele słyschecź. W pódlańskich dróhach so czrjódy pschećeo znowa hromadźachu. Nadrażnjosće wješe pod kommunistiskim wliwom stejachu. W pósledních dnjach je so w Kownje wjele žowjetskoruskich nowin pschedawało.

17. junija běšche so runje 10 lět minyło, so so w Kownje kommunistiske njeměry sapočzachu.

Polski zjem sakoń wo statnych mjesach pschija, w kotrymž so dotalna prawomóz sarjadniskich hamtow pschi wuzwołenju njelubych wołobow z namje neho kraja po-

Znutŕkowne wojołanje w Francowskej so přiwótŕa

Francowska knjeżerstwowa rada je schtwórtk wo važnym rossudże wobsamkla. W tu khwilu hischcże njeje dowidżecz, kajke śmĕje to scżĕhwki. Na žadanje snutskowneho ministra Salengra žo nĕkotre sakonske nacżisti schtwalichu, ſ kotrymiż žo wojcwarske organisazije a privatna milizа rospuschczа. Każ žo ſ Parisa powĕ, žo ſ tutej naprawu też wohnjorschchiżniży potrjechja.

*

Zenotsliwi ministrowie ſa ſwój wobwod nowe sakonje pschedpotožichu. Natarschi minister žadasche, so by žo žitowy hamt pschiprawił. Finanzneunu ministrej žo polnomóż spożczi, so mohł sakoń k sakkanju frankoweje hódnosnje pschedpołożicz. Pjatk dopołdnja žo ministrojo w justizynym ministerstwje serdu, so bychu podrożenja zyroby pruhowali.

*

Se ſwojim wobsamknjenjom, so prawizarske ſwjatki rospuschczi, je franzowske knjeżerstwo snutskownopolitiske wojowanje ſbudżiło, pschi kotrymż žo jaŋnej froncże wutworitej, tu „ſjowjetika Franzowska“, tam „narodna republika“. — Wobnjorschchiżniży žu ſe ſwojim wcżerawschim wojſewjenjom wuprajili, so nochżedża ſwoje ſtejſchcżo bjes wojowanja kommunistam pschewostajicz. Tak Franzowska psched nowymi cżĕżkimi ſatſchażenjemi ſteji.

W Marseillu so wótčinscy zmysleni čerwjenemu terrorej spjećowali

W Marseillu je ŕjedu ſtrajkowego hibanja dla k wótčinſkim demonſtrazijam pschecżiwo cżerwjenemu terrorej dóſchło. Polizija dyrbjesche ſakrocżicz. Pschi tym žo ſchtyri wožoby ſranichu. Pschicżina demonſtrazije bĕsche, so bĕsche president wikowarſkeje komory, Praz, wobkhodnikow namołwił, so bychu mĕſto cżerwjenych khorhojow trikoloru wupowĕżnyli, ſ cżimż žo mĕſtu ſwonkowanje napohlad franzowſkeho mĕſta ſpożi. Presidentowe namołwjenje wuſtutkowa, so žo mĕſto nadobo ſ narodnymi khorhojemi wupyſchi, jako by žo w nim narodny ſwjedżeń ŕwjecził. Narodnje ſmyſleni ludżo žo do demonſtraziſkich cżahow ſeſtupachu a marſeillaiſu ſpĕwajo po hłownych dróhach cżahachu. Hdyż žo president wikowarſkeje komory na balkonje pokaſa, njeżmĕrna cżiſchcżeńa psched twarjenjom naſta. Strajkowazy žo hwiſdajo a ſ kamjenjemi mjetajo do narodnych demonſtrantow dachu. Polizija dyrbjesche lud roſehnacz.

Faſchiſtiſka ſtrona žo ſa dobrowólnikow abeſynſkeje wójny wotewrita.

Italiſka faſchiſtiſka ſtrona wſchitkim dobrowólnym wobdżĕlnikam na wójnje w Abeſynſkej a tajkim, kotſiż tu žo wożebje wuſnamjenili, na jich próſtwu ſobuſtawſku khartu faſchiſtiſkeje ſtrony pschiſłwoli. Sewak pak žo ſtrona ſa pschijimanja nowych ſobuſtawow ſawrże. Faſchiſtiſka ſtrona lĕża wożebje wulku liczbu dżĕlacżerſkich dżĕcżi w próżdninſkich kolonijach ſamĕcżi, njemużży nĕhdże 700 000.

W Schwizy njebudże 40hodżinſkeho dżĕłoweho tydżenja.

Schwajarſka narodna ruda je potwierdżenje mjeſynarodneho ſrĕczenja no 40hodżinſkim dżĕłowym tydżenju ſ 72 hłoſami pschecżiwo 41 hłoſam wotpokaſała.

Panzerowane wozy pschecżiwo ſtawkowarjam.

Pschi njemĕrach, kotrež pschi ſtawkowanjach w Belgiſkej nastachu, dyrbjesche polizija we wjele pschipadach ſakrocżicz. Ssamo panzerowane wozy dyrbjachu, każ žo to w Charleroi ſta, žo pschecżiwo ſtawkowazym pózbłacz.
(Scherl Bilderdienſt, M.)

Statny wjednik SS ſchef němſkeje polizije.

Wjednik a ſtatny kanzler je na namjet ſtatneho a pruſkeho ministra ſnutskownych naležnoſczow dr. Fricka ſtatneho wjednika SS Heinricha Himmlera ſa ſchefa němſkeje polizije w němſkim ſtatnym ministerſtwu ſa ſnutskowne naležnoſcże pomjenował. Na ſamſnym dnju pomjenowa wjednik generalneho wyſchka polizije Daluege na generala polizije. Na lĕwizy general Daluege a na prawizy ſtatny wjednik SS a ſchef němſkeje polizije Himmler. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Arabjo policiju nadpadnyli

S Jeruſalema žo powĕ, ſo je też ŕjedu k nowym cżeżkim naſtupnoſcżam we wſchelakich dżĕlach Palestiny dóſchło. Na radnizu w Haifje je žo nadpad ſ bombu ſkucżił. S rozbuchnjenjom bomby žo twarjenje kĕtſro wobſchkodżi. Wjelko mĕſta Jaffy ſtrajkowazy Arabjo jendżeſtu policiſtu ſtražu nadpadżechu. Wſchi krwawnym wojowanju žo Arab mori. Na to Arabjo cżeſkowachu. Na dom dżeſcż amerikaniſkeje kolonije w Scharonſkej runinje žo nĕkotre raſy tſĕli. Kulki pak nikoho njeſranichu.

Koreanſzy kommunistojo žo k ſmjerci ſaſudżili.

Wyſchſchi ſud w Keiju je ſchtwórtk na ſakładże poſtajenja ſakonja ſa ſjawny bjesſtrach 18 kommunistiſkich Koreanow k ſmjerci a dweju k 15 lĕtam jastwa ſaſudził. S tutym wuſudom je žo wulki prożeż pschecżiwo kommunistam ſkóncził, kotrychż bĕchu loni dla ſpytaneho puca ſajeli.

Bokſowanje Schmelinga ſ Louiſom žo wo 24 hodżin wotſtorczilo.

Sſylnych njewjedrewych deſchczow w Newyorku dla dyrbjesche žo bokſowanje Maksa Schmelinga ſ Joe Louiſom wo 24 hodżin wotſtorczicz. Nĕmſke radia bokſowanje nĕkotre tule nóz (wot pjatka k žobocże) wot 1 do 4 hodżin pschenjesu.

Kosu najlĕpšeje kajkosće

znamki **„Elektra“** z kołkom, kiž pžez 200 lét wobstejaca twornja zhotowja, dostanjeće we

żelezowym dworje 1196

Joh. Miessner

Šwingulantojo

Po cżĕſkim pschedżĕłał J. Cż.

3] (Pokraczowanje.)

Brjuchopaſk je wótczinz. Wón cżita pilnje žerbſke knihi, wożebje Sserbſke Nowiny. Kóżdy raz ſo wjeſeli, hdyż je ſo nĕſchto nowe a ſa Sserbſtwo wužitne wuwjedło, a tajchſke duchownych ſamĕrow dla bĕsche jemu wony Turka, kotrehoż psched ſchtwórczhodżinku nĕkajkeho kelterja mjenowaſche, wſcheje cżeſcże hódny muż.

Njech je każkuli, Brjuchopaſk żebi pschedewſa, žo do Kara Muſtrofoweje towarſchnoſcże podaċ. Tu žo burje wotewrja, a Kara Muſtafa ſaſtupi. Brjuchopaſk bu ſatorhnjeny a ſ potajenym wužmĕwanjom ſcheptachu żebi ſchwingulantojo: „To wón je!“

Kara Muſtafa, do ſjiwy ſtupiwſchi, rĕżaſche poſkony na lĕwu a na prawu ſtronu a cżĕrjeſche k durjam, kiż do kuchinje wjedżechu. Tuta pschecżelnoſcz, ſ kotrejż Kara Muſtafa wſchitkich hoſczow ſrowwjeſche, dobu żej Brjuchopaſkowu wutrobu tak jara, ſo jemu ani możno njebĕsche, ſwoje ſpodżiwanje potajicz. Lubośnje žo wužnja a rjekny ſ wuraſom, ale też nanajcżiſchiſcho: „To je ſchlachotny muż, moji knjeża, niż?“ Cżi žo do hubow kuſżachu, ſo žo jemu do wocżow ſmjeli njebychu, a kiwachu ſ hłowu „haj“.

Kara Muſtafa poręcża nĕkotre ſłowa ſ knjeſom Bimbakom, kotrejż w kuchinje żedżeſche, da żebi, każ kóżdy druhi cżłowjek, kotrejż runje turkowſki pósłanz njeje, ſchkleńżu piwa naleċ a postaji ju na żelezne khachle, kotrež w kucże ſtejachu. S tym dobu żebi luboścż Brjuchopaſkowu hiſchcże we wjetſchej mĕrje. Wyżoko postajeny a tola tak pschecżelny — to Brjuchopaſk ſa najwjetſchu ſdżĕlanoſcż dżerżeſche.

Michalk jemu ſapocża powĕdacż, ſo je pschecżelnoſcż Turkow narodny charakter, ſo žu telko wójnow wjedli ſe wſchelakimi narodami, a teho dla tak ponižny aſd.

Brjuchopaſkej to nĕſko dlże mĕra njeda. Wón ſtany a ſważnej krocżeli ke kuchinje dżĕſche a pschiſchedſchi na tſi krocżele ke Kara Muſtafej, pokiwny pschecżelnje ſ hłowu. — So dyrbjeſche żej Muſtafa to ſa cżeſcż wažicz, to žo myſlicż dawa, a wón też po tajkim tuto ważne poſtrowenje w krótkim cżaſu ſ njemałej poſkonu wotruna. To doda Bruchopaſkej wutrobitoſcż; wón poſkoni žo druhi krócż, ale hiſchcże pschecżelniſcho a hłubje, pschibliżi žo k njemu a ſapocża: „Proſchu — dowolcże — ſ kim mam tu cżeſcż —?“

Kara Muſtafa, kotrejż mójeſche drje też żerbſzy rĕcżacż, jeno ſo žo jemu tale rĕcż ſa wumĕła jara wſchĕdna bycż ſdaſche, dokelż też burja żerbſzy rĕcżachu, — Kara Muſtafa, pomyſlcże żebi, wuprażny — nĕmſzy, a to ſ naiwjetſchej jaſnoſcżnej wuſtojnoſcżu:

„Vergeben, ich bin ein durchreiſender Taſchenſpieler, und werde in einem Vierteſtündchen ſo frei ſein, einige noch nie geſehene Künſte im Gebiete der natürlichen Zauber-Magnie zu produzieren.“

Brjuchopaſk woſta każ bjes ſmyſłow. Hižom to, ſo je ſaży pschelesċeny a ſa błasna pomĕty, to dyrbjeſche njemału hórkoſcż w nim ſbudżicz; ſo pak je też jeho ſbożowny ſón ſnieżeny, to bĕsche ſmjertna rana ſa njeho.

Pschi blidże Schwingulantow naſta njewuprajny ſmĕch. Brjuchopaſk ſo ſmuji, dżĕſche do kuchinje, da żebi ſkradu ſwoju cżapku pschinjeſcż a woteńdże ſ tym pschedewſacżom, ſo žo żenje wjazy w „Stotej krónje“ widżecż njeda. Nĕkotre dny dyrbjeſche też to pschi tym wosta, ale ſo by na wĕcżnje tak było, to bĕsche njemożna wĕc. Schwingulantojo na njeho kóżdy dżeń bĕhachu, pschedſtajowachu jemu, ſo je to żorcżit wot dobreho pschecżela, praſchachu jo jeho, ſchto je wón ſa ſchwingulanta, hdyż temu roſymnicż njecha, ſłubichu, ſo jeho wjazy naczahowacż njebudża a rĕcżachu do njeho tak dołho, hacż ſkónczinje ſ nimi ſaſo do „Stoteje krónу“ dżĕſche.

II.

W „Stotej krónje“ žo w ſynje tak ſylnje tepi, ſo mógli žo hojcżo ſpjeż; ale ſo tutón hoſcżeńcżarjowy ſrĕdk błupy njebĕ, pokaſowachu tak huſto próżdne karancżki.

Junu wjeczor howrjeſche ſymny wĕtr, tola w hoſcżencu bĕſche ſatraſchnje cżopło. Wjetſchi dżĕl hoſcżi bĕchu žo tabaty wužlekli a mnoży żebi też rubiſchka wokoło ſchije wotwjaſachu. Michalk myżleſche hižom dawno ſaſo na nĕkajki żorcżit a też dżeńża jo jemu jedyn taiki poradżi.

Powužijo wokomik, jeno žo Brjuchopaſk ſe ſuhobom nanajlĕpje ſabawjeſche, ſtany Michalk wot blida, wobleċe žo kabat a wumże ſe iſtwy. So bě žo mĕſto ſwojeho Brjuchopaſkowy kabat wobleċ, na to žadyn ſ wuwſacżom Kopſchiwy, kiż bě ſ Michalkom pſches jene, njekedżbowaſche. Saży do iſtwy pſchiſchedſchi, pożydny žo Michalk każ njewinowata wowżka a rjekny dyrkotajo: „Tajka ſyma lĕtża hiſchcże njebĕſche.“

Sdaſche žo, ſo žo tych ſłowow żadyn njezimaſche; pschetoż prjedawſche rĕcże wjedżichu žo dale. Tu ſaſchepcżinje Kopſchiwa Brjuchopaſkej nĕſchto do wucha, tón žo wótſle ſażnże, pokiwnje ſ hłowu a rĕcżi dale, każ njeby žo nicż ſtało. Sa khwilku ſtanże, dże do kuchinje, a pschiſchedſchi ſaſo, poſtaji žo ſa Michalkom, a mjes tym, ſo ſ nim joruje, tyka jemu po boku mjes khwilkami wſchelake wĕcy do kapży.

Michalk, cżinjo każ by wo najmjenſchim njewĕdżał, woſtanże, žo ani njewohladajo, we ſwojej poſizji twjerdże ſedżo. Brjuchopaſk cżiſcże žo ſ radoseju nad tym, ſo ſo jeho żort tak derje radżi, puknycż. Bórzy kiwaſche na tehu, ſaſo na tamneho, pokaſowaſche ſa thribjetom Michalka bórzy kuż ſtareje lapy, bórzy ſaſo wĕſchcżej a ſuk ſ tym do Michalkoweje kapży.

S tutym dżĕłom hotowy, pożydny žo na ſwoje mĕſto. Kak ſbożowny bĕſche, ſo je žo jemu wjeczerje ſa njeliczbne bolosċiwe kichiwdy tola junkrócż poradżiło, to możeſche ſ palazym pižmom kóżdy na jeho bjeswoczu widżecż. Taiſa żiwoſcż, każ nĕtko, njebĕſche żenje pryedy na nim widżana; wón nucżeſche je żebje żort na żort, wĕſchcżeſche mjes druhim, „ſo to na teho, kiż ho druhim wužmĕwa, też junkrócż dóridże“, a nacżahowaſche Michalka tak dołho, hacż jeho k temu pschimjedże, ſo žo na to, „kotryż druheho pryedy pſchelesċeji“, wo pot ſuda piwa żadżi.

(Pokraczowanje ſeżbuje.)

Ze Serbow

W Budyšchinje, 19. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wo dnjo palaca swěca drje swój błyšć zhubi,
ale nic swoju čopłotu

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer plus 7, najwyšchsha dnjowa temperatura 32 stop. czopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer minus 1, najnišcha temperatura w nozy 15 stop. czopłoty. — Wyšchina žo pomalu k dołhemu wječoru wotšaluje. S Łodowego morja je žo symnišchi powětr pšches Finsku hač do Pólšcheje dobył a žo nětko naschim stronam bliži. Tohodla pšchi dołhoraišchich wětrach njebudje wjazy zyle tak czopło kaž dotal. Khłódnišchi powětr běšche hižo wczera njewjedrowe deščecze nad Pólšcej wustorkował. Pokhilenje k deščejam žo też k nam bliži, so mamy jutšje też pola naš njewjedra wočakać, kiž žu žo dźenża hižo w raišchich a krótkoraišchich dźełach Němšcheje pokasałe. — Jutšje žobotu błónczo 3,45 hodź. šhadža a žo 8,17 hodź. khowa. Měsačk šhadža jutšje rano 4,53 hodź. a khowa žo wieczor 9,19 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutšišchu žobotu: Mróczelate a njewjedrate wjedro.

*

— **Sserbska Boża słužba w Drjezdźanach.** Njedźelu 28. junija t. l. popołdnju ½4 hodźin wotměje žo w Drjezdźanach w tamnišchej Kischinej zyrkwi saso žerbska Boża słužba a po njej Boże wotkasanje. Předowanje je wyšchiski farař Sarjeńk-Khwaczanski pšchewšak. Wšchitzy evangelšcy Sserbja w Drjezdźanach a wokolinje žo należnje na kemšchenje pšcheprošchuja a žu też na towaršchnosć kemšcherjow po Božej słužbie wutrobnje witani. Kěrkulsche po pšchi zyrkwinych durjach wudźela. Czitarjow „Sserbšich Nowin" prošymy, so bychu swojim žerbšim pšchiwušnym a znatym w Drjezdźanach a wokolinje ſ dopisniškim posrowom wo kemšchenju sdźěliłi.

— **Kedźbu! Paduschi w Schprjewinych kupjelach.** Wědma je žo kupańki cząš w Schprjewinych kupjelach sapoczał, a hižo też paduschi dźěłaju a składnoscze wužiło spytachu ſ njesamknjeneje a njedohladowaneje drasty hódnotne wězy kradnyć. 3. junija popołdnju wokolo 3 hodźia je žo ſ drasty, kiž běšche žo do nejsaunknjeneje wuhlekarnje położiła, złódrowy narucznižowy cząšnik ſe żołtym žywczaczym zyfrinkom, rózkatymi liczbinkami a něhdże 1½ hacź 2 centnikami. Schérokeſ złébornej narucznizu ſ napręczynymi złobkami a 15. junija popołdnju nijes ½4 a 6 hodźin ſ drasty, kiž běšche žo wonkach wotpołożiła, ankerski cząšnik ſ podobnym chromowym twarom ſ czornym zyfernikom a smužkowymi liczbinkami a na zufrniku ſ mjenom „Junghanns" a ſ kožanej narucznizu kradnył. Prěnje paduschtwo je pjeca schulsKi hóls, słucził, kotrehoż pak hišchcze njemóžachu wuzlědźić. Wschitke wošoby, kiž Schprjewine kupjele wuziwaju, žo khutnje napominaju, so njebychu ſ lobjej myšlu druhim skladnosć dale, so bychu žo paduschi sčinili. Komuž njeje móżno, zebi kupańsku komorku ſe samkom wotnajeczej abo schtóž sa khowanje hódnotnych wězow, pjenjes abo drasty pola kupańskeho muschtra žradny pjenjes wo 10 pjenježkow njemóže saplaczić a dyrbi swoju drastu bjes dohlada wonka leżo wostajić, wostaji doma. Schtóž tutón pokiw wobkedźbuje, zebje žaneho pšched schkodu schkita a druhim niedawa skladnoscze ke kradnjenju. Ruńne pak też je, so žo kóždy jenotliwy wopytar kupjel prózuje pomhacz, so paduschtwa njebychu pschilesčasnik, druhe hódnotne wězy a njetrjebawsche pjenjezy kole. To wón móże, hdyż podhladne wobkedźowanje dohladowarskemu personalej sdźeli, kiž žo potom wo wojsowjenje polizijii postara. Naschonjenja pošledních lět žu wuczišle, so swjetscha schulske dźěći a młodostne wošoby tajke paduschtwa słuczeju.

— **Sacźmicze žłónza.** Wschitzy, kiž su dźenża rano jahe stawali, žu mohli dźělbne sacźmicze žłónza jara derje wobkedźbowacź. Wokoło ½5 hodź. widźachmy, kak žo pomaku cźémnu sczin wot praweho boka do žłónza łóczi, kotryż žo pschezo bóle a bóle powjetschesche a kotryż bě wokoło 5 hodź. naiwjetsche rosměry doshčł. Skoro 75 proz. žłónza bě měsačkowy sczin samodźěł. Po tym žo sczin sašo polhubiwsche a bě wokoło 6 hodźin žo zyle zhubił. Na zykej krajinje wotpoczowasche bluke zwětło, kotreż hewak nasche wóczko šwuczene njeje.

— **Dobrowólna wohnjowa wobora w Budyšchinje.** Schtwórtk wječor bě tudyšcha wohnjowa wobora k žwojemu 4. zhromadnemu šwuczowanju ſ narjadami k šwuczowanju na hydrantach pšchi žykawowni nastupiła. Kompanije wuczahnychu jedniótliwje k pruhowanjam na jim pšchedpizanych hydrantach, ſ rěblemi a hadźiżowymi wosami. Motorsta žykawa ſ nowym motorkim rěblom tehorunja do jej pschipokasaneho wokrjeża jědźesche. Stuparjo mějachu pšchi tym pschiležnosć ſ hadźiżami na rěblach wodu podawacź. Prěnja kompanija šwuczowasche pšchi Kronprinzowym mosče, Sserbšim pohrjebnischczu, Snutskownej Lawšci hažy, Jerjowej hažy a Kaublerskej dróży. Schtwórta kompanija pšchi Schprjewi hač ſ Hamorskemu młynej. Motorska žykawa bjerjesche wodu se Schprjewje pola Leunera, pola mosta pšchi Hamorskim młynje, pod Hrodom a pschi hoscżenju „Pschi khmjelowym kżenju". Jednotliwe kompanije žo po słónczenym pruhowanju domoj wótczachu. Pschichodne šwuczowanje budźe 7. julija.

— **K njesbožu dóndże** wczera dopołdnja wokoło 11 hodźin na Kaeublerskej dróży. Wjednik wožoboweho automobila běšche žwój wós sastajił a so by ſ njeho wulězł, lěwe durje we wokomiku wočzinł, jako kolejesdna nimo pschijedże. Jako kolejesdna spyta durjam žo na lěwy bok wuwinyć, sajedże do wožboweho automobila, kiž sa njej pschijedże. Pšchi tym kolejesdna na dróhu padże. Wona žebi wschelake rany nabi. Sanitetniza ji prěnju pomoz poda a pomoznjwy wjednik wožoboweho automobila ju do Natarjez do jeje wobydlerja dowjese. Jeje kolo bě žo žyznje woschkodźiło a jeje drasta žo ródrěła. Wina na njesbožu je autowy wjednik, dokelž je lěwe autowe durje wočzinił, a njeje žo pschegrodźił, hacź běšche dróha sady njeho prózdna.

— **Druhe njesboże sta** žo wczera popołdnju wokoło 4 hodźin na schkiżowanischczu Jurjoweje a Matekiſkej dróhi. Tam wožoboway autaj do žo pschešchitaj. Pšchi tym jedyn auto na khódnik sajedże a horni dźěl plunoweje latarnje wotlama.

— **Porjedźeńka. Rastawk pod žmužku „Do i abo ŋ?" njeje, kaž pišachmy wot fararja J. Wingera ale wot Wotrowskeho fararja M. Just, schtož hakle nětkole shonimy.**

Se **Ssokolzu.** Tudyšche wojerške towarštwo sańdźenu žobotu žwoje 25lětne wobstacże wošwjeczi. We-sawjedźenju khorhojow ſpominasche towarštwowy wjednik towaršch E. Petrik w žwojej rěczi na założenje towarstwa, na we wójnje padnjenych towarschow a też na žmjertne woporу ja tżecze knježtwo. Po wuſpěwanju ſpěwa wo dobrym towarschu a ſtatneju hymnow pschednjeju towaršch Nutniczanski najnuſniſche se ſtawiſnow towarſtwa. 1911 a to 25. junija jakoži 18. žobustawow towarštwo. Prěnt pschedsyda běšche rycżerkubler nad Jaržońu, ſapiſowar bě towarſch Nutniczanski a pokładnik towarſch Koch. 1913 měsesche towarštwo 42 žobustawow. 19. oktobra teho ſameho lěta žo na wopomnjeńcze bitwy pola Lipska wopomnjeńſki dub pschi wjesnej ſtudni žadźi a žwjedżeńska hra „Anno domini" wot Kranza žo pschedwjedże. W ſwětowej wójnje nimale wschitzy w polu pschebywachu, tak ſo žo žane ſhromadźiny njewotměwachu. We wójnje towarſchoju Robert Schröter se Shrěschina, August a Oskar Müller ſ Lubleńza, Pawoł Pěſch a Emil Kuczka ſ Hrubočzij a K. Jeschka ſ Nadźanej wostachu. Po ſwětowej wójnje žo towarſtwo ſnowa wobnowi. 13. ſeptembra 1934 doſta Knjſhäuſerſku khorhoj. Nětko ma towarſtwo 65 žobuſtawow.

S **Makeho Wjelkowa.** Sobotu psched wječorom bě ſche žebi jedyn tudomny pschekupz ſ pscheczelom ſ autom wujeł. Domoj jědźo pschekupz, kiž ma też wjednika wuſwědčenje, njeje pak dźěſchi cząš ſ autom jěźdźił, auto wodźeſche. Do wyſy pschiješchowschi wón na wospuczu Langemarkſkeje a Hlowneje dróhi pschi ſawinjenju na Hlownu dróhu do murje Wobilez ſtatoka ſtorczi, ſ czimž žo muriczka powali a žo wrota wuwalichu. Auto žo wobichkoži. Muſej pak njeſranjenaj wostaſchtaj. We wokomiku ſnjeſložeńa runje nichtó na dróhy njeběſche.

S **Neweje Wſy** pola Rakez. Wutoru wokoło 5 hodź. chżyſche na Rakeczańſko-Minakaſkej dróſn blíſko naſcheje wſy ſ Rakez pſchikhadżaju cżeſtny wós koleſarja pſcheſcżěhnycź, jako žo tutón runje ſ druhim cżeſtnym wo'om ſetka. Pſchi tym koleſarja do pſchérowa ſtorczi, tak ſo ſebi nohu wobodrě. Wobaj cżeſtaj wo'aj do žo ſawadźiſchtaj a žo pſchi tym wbſchkodźiſchtaj. Winu ma cżeſtny wós, kiž chżyſche koleſarja w njepſchiſhódnym wokomiku pſcheſcżěhnycź.

Hospodarski rozhlad

Piatk, 19. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,485	100 českosł. krónow	10,25
100 šwajc. frankow	80,26	100 franc. frankow	16,35

Barlinska burza, 18. junija. Na spočatku burzy na akzijowych wikach k nowym postupam kursow dóńdże, kotrež pak jenož w jednotliwych pschipadach wjetsche rosměry nahnychu. Nimo teho pak žo też wotdrjebjenja kursow wobkedźbowachu. Wobkhod bě pomerniže jara maly. Po šwěſczenju prěnich kursow pak žo skoro na wschich wiczjnych polach wotdrjebjenje pokasowasche, kotrež měſesche šwoju pschiczinu we wuriadnje ſkahym wobkhodżeju. Teſ na rentowych wikach běšche wobrot zyle le minimalny.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſkich žitnych wulkowikach njeje žo we wumlěwańſkich ſitach niczo pscheměniło. Teſ pschiſlíwolenje powjetſchenych wurunanſtich pschiſtrajkow wjedże ſdoły ke kupowanju. Wulkomkny wſchak dże ſu pomérnje derje ſaſtarane, hórje je to ſa małe provinzialne mkyny. Sa pizowańſke ſameńy ſo wošebje pſchežza pytaſche. Wotbyt wowſa a jeczmjenja ſa pizowańſke ſameńy njeje ſo wožiwił. Po pschidźelenjach w pschedhładnym tydźenju je potrjeba kryta. Nowe poſticzenja ſo jenož rědko wobkedźbuja.

Wječera ptaczeſche w Barlinje zentnar

pschenjzy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožſi R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Wiki w Dubiu.

Pschenża 10,25 hr., rožka 8,60 hr., Nalětni jeczmjeń 8,90—9,40 hr., nalětni jeczmjeń 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., ſrny 3,05—3,55 hr., ſyno 2,25—3 hr., ſkoma. ſ malſch. mtócź. 1,20—1,40 hr., pschenična muka 17,10 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenične wotruby 6,85 hacź 7,15 hr., rżane wotruby 6,20—6,50 hr., butra, pol punta 80 pj., jeia. ſchtuka 8 pj., twaroh, punt 20—25 pj., kał, běły, punt 20 pj., karoty 15 pj., koboda, jedźna 15—20 pj., kał, ſyndrojty, ſchtuka 5—35 pj., kolrabi 5 hacź 10 pj., porei 10 pj., kórki 25—35 pj., kał, tżikań 15 pj., zybla 15 pj., buny 30—40 pj., tomaty 38—45 pj., ſołotej, keżcżk 3—5 pj., radiſki, walcźk 5—10 pj., rjewjeń 7—8 pj., jabłuka, punt 15—45 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 10,35 hr., rožka, nora 8,80 hr., jeczmjeń, nalětni 8,85 hr., wowſ 8,30 hr., pschenična muka 18,35 hacź 21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenične wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,80 hr., ſyno, ſtare 4—4,50 hr., nowe 2 hr., ſkoma, ſtróna 1 50—1,75 hr., ſkoma ſ łaſtanju 1,50—1,75 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., proſzata 13—24 hr., łibjata 2.50—2,75 hr., koboda, jědźna 40 pj., rjewjeń 14 pj., zybla 30 pj., hromak 1,10—1,40 hr., ſołotej, keżcżk 3—8 pj., korti 60 pj., morchej 10 pj., radiſki, walcźk 5 pj., rjetkej, walcźk 8 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaſo, howjaze, punt 70—90 pj., mjaſo, cżelaze 65 hacź 90 pj., mjaſo, ſkopiaze 0,80—1 hr., mjaſo, ſwińiaze 70—9 0pj., twaroh 25 pj., łany wolij, litr 1,50 hr., liny, punt 1—1,40 hr., ſchcżuki 1 hr., holbje, młode, punt 40—90 pj., kury, żiwe 50—60 pj., thawony, żiwe 20 pj., korti, ſchtuka 30—40 pj., kolrabi 15—20 pj., 40 pj., korti, punt 25—30 pj., ſzonjak 20 pj., kał, ſyndrojty, ſchtuka 25—40 pj., kał, běły 20 pj., kał, wirſingowy 15 hacź 20 pj., buny, ſelene 40—60 pj., khrěn 50—60 pj., radiſki, walcźk 5—10 pj., zybla 10—20 pj., truſkawy 30—50 pj., jabłuka 40—60 pj., worſechi 45—50 pj., worſechi, łężne 40—50 pj., ſmorże 40—45 pj. — Proſzata płacżachu 11—14 hr., 15—18 hr., 19—24 hr.; běhaki 25 hacź 33 hr., 34—45 hr., 46—62 hr. Wiki běchu hubjene.

Ka'k pyf ze zahrodki wotstroniš?

Jara njeluba njerodź w ſahrodźy je pyſ. Tuta roſtlina žo tohodła tak cżeſko wukorjeni, dokelž jeje daloko roſcherjene koruſchki pschežo ſapo nowe haſſli cżerja. Rosmnoženje je ſymjenjom žo tak ſuto njeſtawa. Wſchi rucźu dyrbja ſo wſche pyrjowe haſſli kedźbliwje ſeſbérać, dokelž žo tute ſkomorki wěſtu ſiłu cżiſcha, dawaju dobry kompoſt. Naſlepſche ſrjedſtwo pſchecziwo pyrjej je, ſo pſchi ſo ſako žobu ſchcherkowa. S ſtuczenim kopanjom wošebje pſchi ſuchim wjedrje ſo ſelene ſtanczki, kotrež ſu k natwarjej pijaſneho korjenja tżebne, pſcheſo ſako ſuſża a tak też podſemne ſkomorki ſkhinja. Pyſ je nečzſtny ſahinje. Na to waſchnje móże ſo w běhu jeneho lěta ſahroda wot pyrja wurjedźicź. Sſu-li wſche wobſtarne ſ pyrjom wobroſcżene, maja žo ſ kalom, bórnami abo rěpu wobſadźicź, kotreż wjele khłódnika cżinja. Jenož na ſpočatku, kaž dołho ſu tute roſtlinki hiſchcze małe, ma žo tuta póda huſcżiſchko pſchekopać. Poſdźiſcho tute roſtliny ſemju dożeja ſawodźeja a njerodź ſo njemóże roſcherić.

Płačiny rězneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

18. junija 1936 — Płačiny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 411

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	63 68
Srjedźne kormjene čelata wot cyca	52—63
Snadnje wuwite	48 - 50
Najspatniše	—

Swinje: 863

Tučne swinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	55

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płačizny po złotej hriwnje.

	18. 6.	17. 6.		18. 6.	17. 6.
Pšenica	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
jećmień now.	—	—	módre łupiny	18,5-20,0	18,5-20,0
jećmień, nal.	—	—	žołte łupiny	31,0-32,5	31,0-32,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,60
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
rapa 1000 kg	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płačizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płačizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płačizna za jećmień za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płačizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hłowny redaktor Marko Smoleť w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłoh Marko Smoleť w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 5 płaći.

Wopominanje wojowarskeho lětarja Immelmanna w Budyšinje.

Kaž w druhich městach je so wczera wječor też w Budyšinje wopomnjenje sławneho wojowarskeho lětarja Immelmanna cześćiło. Wotdźełenja nazionalsozialistiskeje strony na Albertstr. namjesto pschizahnywschi so k zwjazkowej sestupachu. Też wulka zała Budyšinskich wobydlerjow běše so sešcha. Po sawodnej hudźbje hudźbneho cłacha wokrejšny nawjednik Martin jimaje wopominanje a napominaje słowa k khromadźenym porěča. Spominaše na dźeń psched 20 lětami, hdyž Saska Immelmann rjekowišu Jmjerej sa wótzny kraj pocześi. Wón běše jedyn z tych, kotrychž so njepschecjel boješe a tola žebi jich waješe. 18. junija 1916 je so pucź jeho žiwjenja skónčił, jeho duch pak wostanje w naš žiwy. K cześći rjekowiskeho lětarja so khorhoje nakhilichu, spěw wo dobrym towaršchu saklinča. Hdyž běše so pěseń k cześći lětarja pschedmjeła, wokrejšny nawjednik hischče na sałużbu mjednika pokaza, kotraž też w tym wobsteji, so su tamne skutki naschich rjekow sałżo k cześći pschischłe. Se złatwu na wjednika a němskimaj hymnomaj so dostoina žiwjatočnosć skónči. Stronine wotdźełenja potom hischče po měsće cźehnjechu a so na Zitnych wikach rozeběchu.

S **Hučziny.** **Wczera sta so w Hučzinjanskim hacje, kotrąż je sa kumpanje pschiprawjeny, šmjerine njeshoże. 21 lět stary Erich Nowak je Suborniczki, kiż wokoło 7 hodźin wječor k hatej pschiźdże, stoczi se skakała do wody. Hdyž bě na wjerch wody pschischoł, so hnydom sałżo podnuri a hakle po dleschim cźasu so znowa na wjerchu wody ljewi, so by so hnydom sałżo shubił. Sawołana wohnjowa wobora wuciahnu Nowaka, kiż bě hižo bjes wědomja. Lěkar dr. Pětranz z Malescheje a Wałemann z Barta a někotři robustawni Bartšeje sanitetneje kolonny so prózcwachu, jemu žiwjenje wróćicź, schtoż pak so njeporadźi. Naistarše je jeho rjchi złeczenju do wody Boża ruczka sajała.**

Z Khróšćic. Wojacy su do Khróšćic zaćahnyli. Zańdźenu srjedu dostachmy do našeje wjeski wokoło 100 wojakow. Tući zwostachu hač do pjatka rano tu. Běchu po dwěhodźinskim puću tu khwilku wotpočnyli. To bě žiwjenje we wsy. Wšitcy dostachu dobru hospodliwosć. Njeje drje žadyn, kotremuž so tu pola nas Serbow njeje lubiło. Někotři samo měnjachu, zo njeje so jim nihdźe tak lubiło, kaž tunje we Lužicy!

S **Drježdżin.** Tudyšchi wobydleŕ August Dyrlich je dźenża 92 lět stary. Wobdźěli žo na wójnomaj w letach 1866 a 1870/71, na bitwach pola Hradża Kraloweje, pola St. Privata, Verduna, Beaumonta, Sedana, na wobleháwanjenju Parisa a na wojowanjach pola Bendy, Reimcy a Gagny. Pschejemny jubilarej hischče prawje rjany wopraudže sałużeny žiwjenski wječor.

Se **Sejiž.** Sańdźenu wutoru wječor wotmě tu policijja na łischižowanischcźu kontrollu, kotraż so wobzeše na koleśari počałowasche. Pschi tym so wjele krótź jwěrcźi, jo wobžwałenje, smónčki abo šadny wóčko njeběchu w porjadku, schtož wšo zyle bjes khłostanja njewoteidže.

Se **Wětrowa.** Sa naślědnika tudyšcheho wjeršnjanoštny bura Jana Wawrija je so bur Pawoł Rychtaŕ pomjenował. W Khanezach bu město dotalneho wjeršnjanoštny bura Mikławscha Lehšy bur Jan Smoła do swojeho sastojnstwa sawjedźeny. — Tudyšchej gmejnskaj hałaj mataj so wurjedźicź. Psched łětdźesatkami so tu pilnje rybły płahowachu. Po stónczenju wurjedźenskich dźełow ma so z płahowanjom rybow snowa sapoczeć.

S **Kulowa.** Sličny hólczej dźěłaczerja Kuberinka do wódnje blesche karbid sypny, nała do njeje wody a samkny ju. Bleścha rosleśa. Schklenża a karbid sleczeichtaj hólczejej do njeswocża. Sniesłoženeho dowjesełcu do Budyšneje wócznje kliniki. Wobsteji strach, so hólczej widźenje shubi.

S **Mulkeho Cźišta.** Swjask Deutscher Osten je we posledniej měšacznej khromadźišnje wobsamknył, so njedźelu 28. junija popoldnju pola Schimankez ludowy zwjedżeń sarjaduje. Pschi tym maja so wjesne dźěcźi pohosćicź z kofejom a tykanzom, z kołbaškami a khłóšcźenkami atd. Sa dźěcźi so nimo toho wschelake hry wuwjedu.

S **Hamorow.** (S widłami prawe wócźko sranika.) Sańdźenu njedźelu sta so tu njesboże, jako tu dźěcźi tudyšcheho rotarja žyno nakładowachu. 12lětna hólczka na wosu padny a sran žebi pschi tym prawe wócźko z widłami. Hnydom sawołany lěkaŕ pschikasa, so ma so dźěcźi do Shorjelskeje khorownje pschewjesć. Nadźijomnje so hólczży widźenje sachowa.

S **Jamneho.** Stinnejše sarjadnistwo na kuble we Zympłu wjele twari. Wospjebje so khlěwy sa płahowanje žwini twarja. Wjcé twarjenja su hižo hacź na ruby twar dotwarjene. Po dokónczenju khlěwow ma so tež budleńske twarjenje sa płahowari žwini natwarić. — W zyłej wokolinje su so žyznowe žne stónczyłe. Wuno'ch žnjow je spokojazy.

S **Klětneho.** Druhi kurśuš sa jědźerjow automobilow sa wožobowe, cźežite wozy a motorske koła se sčěhowanym pruhowanjom sapoczina so póndźelu 22. junija pop. w 4 hodźinach. Samolwjenja maja so pola powołanskeho sarjadnika Fickerta w Klětnom stacź.

S **Krynhelez.** W tutym lěcze njeběchu mjesamjetanje wšelakorych žnjow pschejara bohacze wopytane. W žyrnowych žnjow pschejara bohacze wopytane. W žyrnowych hnjeńkim cźasu, w kotrymž so někotre stare drosty jenaschichu, so wjele komiskich wězow poskicześche. S tkalom bu Willi Besbo. Wjesoła reja hischče dołho wjschich khromadźeńcow sdźerża.

S **Rowneho.** Sańdźenu njedźelu popoldnju wotoło 3 hodźin je na Sklepjanskо-Rowneńskcźanskej dróhy automobil do tudomneho wobydlerja Besda sajěł a jeho powoźnika Besbo so cźežko krani, jemu so nohi złamaschtej, so rjebjo cźežko šlemichu a so hłowa žylnje krani. Dr. Goldbergowe sranjenemu prěnju lěkarsku pomoz poda a jeho potom do Hródkowskeje khorownje dowjesć da.

Radio

Ssobotu 20. junija so žiwschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.10 wjeseły rańschi konzert. 11.40 ja bura. 15.30 hospodarski tydźeńschi pschehlad. 16 taczele. 18.45 tydźeń w sporcze. 20.10 wulki rejwanski wječor (ſ Diska). —

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.20 wjeseły rańschi konzert (ſ Wrótkławja). 8.20 ja hornju. 11.45 ja bura. 16 wjesełe sabawa sa starych a młodych (se Stuttgarta). 18 taczele. 2010 wulki rejwanski wječor.

Hischče mažne ſ dnjowneho programma. Hamburg: 20.10 k žwjatokej tydźenja. Wrótkław: 20.10 žwjatok. Stuttgart: 20.10 wschelake kusło junija. Warschawa: 20.45 opera „Halka". Budapest: 20.45 ſ operettow.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtliche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 20. Juni 1936 8—9 Uhr für die Nummern 4651—4900 rohes Rindfleisch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleisch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

1195

hóždy dźeń
da ći zabyć starosće a prócy
wočesiwi ći spócne stawy
a wróći wjesołu myslicku.

A čehodla:
Najhesdźbitwišo wubranje
surinow, wotrjadne měšenje

Skoro kóždy dźeń čerstwje puleny

500 g
2.00 2.40 2.60 2.80 3.00 atd.

Bjez kofeina!
Wubjerne Wubjerne
500 g 2.50 a 3.00

Kofejowa palenja
Karl Preißer jun.
při rjan. Žitn. wik. w Budyšinje

Do prózdninow z dobrym
Zündapp 1194
motorskim kolom wot firmy
Zündapp-Kieschnick
w Budyšinje na Hošiz hasy

---

wulki wubjerk pola firmy
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje 1190 na Kamjentnej hasy **13**

Haj, to je tunje!

Wodźidła	2,45	1,85	1,45 hr.
Spinadła	1,80	1,15	0,75 hr.
Riećazy	2,60	1,45	0,95 hr.
Pedsle	2,40	1,45	0,95 hr.
Zwónčki	0,60	0,35	0,25 hr.
dźerżatka	0,60	0,35	0,25 hr.
pumpy	0.60	0,45	0,35 hr.
sedła	4,50	3,75	2,95 hr.
nošadka	2,35	1,45	0,75 hr.

a wjele druheho pola 1156
kolesarja Warnecke
Budyšin :: Nowosalska dróha 24

Pudingowy prósk
vanillowy, mandlowy, truskalcowy, malenowy, citronowy, ananasowy
125 g dosaha za 1½ litra mloka **10 pj.**
smjetanowy puding 15 pj.
šokoladowy puding za litr mloka **13 pj.**
vanilliowu jušku za litr mloka **5 pj.**
Thauer na Sukelnskej hasy 30
Sobotu: Korjeninowy stan 648 na Hłownym torhošću

Mały naweštk wulki wuspěch

Tunje časniki
pola firmy **Uhren-Koksch**
na Sukelnskej hasy 28

Bydlenje, 68
lěhanje, kuchinje, pólstrowane twory atd., jenotliwe mebje kupujeże tunjo pola
P. Rubela w Budyšinje na Mužakowskej dróze 4. — Rěčn serbsey.
Mam swoju pólstrowarniu
Mandželske požčonki přijimam

Gardiny, rolowy
tunjo pola 159
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Čitarjo
płaćće porjadnje našim dowěrnikam woteběrařski pjenjez

Blik
jězdny plan
1936
nałetny wudawk z přidawkom za auta za 1.— hr. dostanjeće we
wudawarni Serbskich Nowin

Přeprošujemy Was
na wulke
měšcanske třelenje 1936
Swjedźeński porjad:

Sobotu, 20. junija:	w 17 hodźin wotewrjenje wšěch wobkhodow
Njedźelu, 21. junija:	rano budźenje w 15 hodź. **paradny wućah** z wobdźělenjom třělcowskich korporacijow a přećelow třělcowstwa
Póndźelu, 22. junija:	třělenje na I. kralowsku tarču
Wutoru, 23. junija:	17—19 hodź. **wulki SA. koncert na swjedź. městnje**
Srjedu, 24. junija:	**paradny wućah** wot 18.30 hodź. **městna hudźba** třělcowskeje kapały — wječor
	wulki krasny wohnjostroj
Štwórtk, 25. junija:	třělenje na II. kralowsku tarču
Pjatk, 26. junija:	17—19 hodź. **wulki SA. koncert** třělenje na III. kralowsku tarču
Sobotu, 27. junija:	wustawne třělenje tšoch kralow wot 4—6 hodź. **městna hudźba** kapały pěšeho połka 52, pod dirigentstwom wyšš. hudź. městra Otty Korfina
Njedźelu, 28. junija:	w 15 hodź. **paradny wućah**

Na třělenju móže so kóždy wobdźělić
Porjad za třělenje wuleźi w třělcowskej hali
W Budyšinje, 16. junija 1936.
1197 **Předsydstwo třělcow.**

Kofejowy wosušk št. **55** pj. 1198
Griesowe nudle, 500 g 35 pj.
Jeikowe nudle . . 500 g 52 pj.
Jejkowe hwězki, kruny a škórpawy, 500 g **48** pj.

Łamk. makaroni
500 g **36** pj.

Pšeńčna muka
Typa 763 2½ kg **90** pj.

Selene jerje . . 10 štuk 45 pj.
Kisałe kórki . . 4 štuk 20 pj.

Łojadła muchow
10 štuk 25 pj.

Chams & Garfs
Budyšin, Hłowne torhošćo 8

Jězdne koła
Victoria / Kayser / Bauer
dóstanjeće přeco pola
Otto Fischer na jeriowej hasy 7

Židźane tkaniny
čorne a w sebi mustrowane, smuhi a dypki
m w. 3,25-10,- hr.
Schaaf
1178

Na 300 jězdnych kołach
mam na składze. Znamje: **Diamant, Göricke Bauer, Anker.** Na přeće podźěłne płaćenje. Nastajenje 10 hr. Tydźeńsk wotpłaćenje 2 hr.
J. Schieback w Budyšinje na Mužakowskej dróze 4
Wosebite jězdne koła
mužace . . . wot 35 hr.
žonjace . . . wot 38 hr.
Trjebane koła wosmu sobu do płaćenja 1191

Zawarjeńske aparaty z thermometrom
Zawarjeńske škleńcy znamki „Toll"
Gumijowe rynčki we wšěch wulkosćach
Zawarjeńske horncy 1196
wosebje płaćiny hódno dostanjeće pola firmy
Richard Sommer přijaty W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 16

Serb čita stajnje „Serbske Nowiny"

Lutujće pjenjezy
hdyž Waše stupnje pola nas
wuporjedźić daće
Wšě, też pola nas njekupjene stupnje so pola nas wotrjadniscy **spěšnje, porjadnje a tunjo** wuporjedźeja.

Wuwjedźenje B — lěpjene a z hozdźikami přiklepane

žonjace póduše	1.65	žonjaće pjeńki	0.50 0.60
mužace póduše	1.95—2.20	mužace pjeńki	0.70 0.80
dźěćace póduše	30/34 1.50	dźěćace pjeńki	0.40 0.50

Za horce dny: **rubjane tkanin. stupnje**
we kóždym wuwjedźenju

Bata AG. **dom w službje Waših nohow**
w Budyšinje na Bohatej hasy 16
Wobkedźbuje 6 našich wokładnych woknow!

Přiloha k čisłu 141

SERBSKE NOWINY

Pjatk 19. junija 1936

Lód so łama

W lěcze, hdyž je horzo a žucho, bywaju jězory a rěki, kotrež ſ wyšokich alpſtich horow w Tirolſkej wodu dostawaju, tola też połnſche. Pschetož tam horka je wěcżny lód a žněh a to taje a woda do dołow běži. Druhdy so też zyłe kruchi loda a žněha wotorhnu a potom do hłubiny padaju a ludźi morja a schłodu cżinja. Tak so sta na horje Montblank w Schwinzy, ſ cżimż so franzowſka wjeſ St. Gervais bjes maka zyła sahubi.

W Tirolſkej pschi rězu Traun to běſche. Tam ſtejeſche burowska ſ mjenom Miterowa mjelczo pschi wokne. To bě bleda žona w ſrjedžnych lětach a ſdaſche so, so ma něſchto na wutrobje. Cżažnych ſtarosćow wschak njemějeſche. Kubło bě bjes dołha a wułke, dwacżeći krowow w hródži ſtejeſche a pjenjes bě tu też dosć. Ale domjazeho sboża tu njebě. Dźeći běchu ji wſchitke ſa žobu a ſpěchnje ſemrěke, cżicho, kaž po ſmjercźi, běſche we domje, a ſ dźeċimi běchu też burowu zyłu lubosćˇ k jeho mandželſkej žobu na pohrjebniſchczo donjeſli. Wobužny łam wokoło khodźeſeche, jenož na pjenjezy hladaſche, ſwoju wutrobu, kotraž prjedy žonu a dźeċi lubowaſche, bě nětko zyle pjenjezam pſchiwobrocżił. Skupy, nahrabny a twjerdy je poczał bycź a ſty kaž rjeczaſnik. Žona ſo prózowaſche, jeho ſ zunjoſczu, ſ namotwjenjom a ſ modlenjom naprawicź, ale wſchitko bě podarmo. Bur wosta ſymny a twjerdy kaž łodowe hona tam horjekach mjez ſkalnymi ſcżěnami a wurěkami žněhowych horow. Wón je žebi toho jara derje wědomy, ſo na nim mina leži, a ſo je to khłostanje Boże, ſmjercź jeho tſioch dźeći.

Bě hižo wjazy lět ſo minyło, ſo bě jeho nan wumrěł. Tehdom wón kubło dołha, ale wón dyrbjeſche ſwojemu bratrej Janej něſchto wupłaćicź, tola wón jemu mjenje da, hač bě nan poſtajił. Jan pak bě toho jara potrěbny, pschetož měješche połnu ſtiwu dźeċi; tuž měješche ſtarosćˇ, kak wſchitke po cżeſći ſeżiwicź. Jeho žona běſche ſwědomita a bohabojaſna a bě jeho ſtajnje proſyła, ſo dyrbi napschećżo ſwojemu bratrej ſprawny bycź, ale podarmo běchu jeje ſłowa.

„Ja dźe̊ mam ſo też wo ſwoje dźeċi ſtaracź", to bywaſche jeho wotmołwa, „a ſudniſtwo mi nicżo wotehnacź njemóže, ſchtoż ſym dyrbjał dacź, to ſym Janej dał."

„Sudniſtwo nicżo wotehnacź njemóže, ale Bóh wſchak tebje namaka", tak bě jeho žona hórzy płakajo jemu wěſchcżiła, hdyž ſo bratraj hłuboko rosnjěwanaj roſeidźeſchtaj — wboh̊i chudy Jan wot bohateho Mikita; a jeje wěſchczenje ſo dopjelni. Pschetož hóry na ſtimaj ſamžne tſi dźeċi ſemrěchu. Sćito je žebi Miter pschi tym mołlik, nichtó niewědżeſche, ſnajmjeńſcha wonkownje wosta twjerdy a ſaſakły, teſ p'chećżiwo ſwojej žonje.

Dźeńża rano bě wotjěł. W měſtaczku bě ſkót na pſchedaŕ, nimo měry rjany ſkót, w nowinach bě to ſtało — Miter dyrbjeſche tam pódła bycź. Burowka pak njerěcżo a ſarudżena doma pschi wokne ſteješche, njeſbožo jej na myſle łěſeſche. Wona na druhu ſtronu na pohrjebniſczo hlada, a widźi tſi kſchiſiki, kiž ſo na ſłónzu na rowach ſi dźeċi ſrbola.

„Bomhaj Bóh, cżeta", pſchecżelny hłóſ ſawoła.

„Bomhaj Bóh, knjes fararjo!" wona wotmołwi a duchownu bliže pſchindże, ſ kóždej ruku jene dźeċzo wjedżo. Wón dźe̊ ſ domu wuſtupicź njemóže, ani ſo bychu ſo dźeċi k njemu njepſchidałe. „Je tola dźeńża rjane wjedro", wón rjekny, wjeſeły ſo wohladujo, „to ſo cżłowjeſej wutroba ſmjeje!"

„Też ja bych chcżyła, ſo by mi ſaſo tak było, knjeże! Ale tajki dźeń ſo mi wjazy njeſtanje."

„Jenoż wěrcże do toho, burowka! Bóh je pſchezo hiſchcże wſchehomózny!"

Tón, ſchtóż móżeſche takle rěcżecź, tón ſamówſcze do Boże wſchehomozy wěrſeſche; to bě jemu na wjeſełym a dowěrnym wócżku widżecź, ſ kotrymż k njebjeſam hladaſche. S njebjeſ ſo nadźijeſeſche wſchehó, cżehoż ſam jako chudy duchowny w małej woſzamocżnej wjeſy njemějeſche.

Wutrobnje ſo poſmějwajo wot ſrudneje žony woteńdże, — ta hižo ſaſo na hórki dele hladaſche, na kotrychż kichžiki ſtejachu a ſdychowaſche: „Ow dźiwy; ow luby Bożo! My dźe̊ toho hódni njeſmy, ſo by ty nam k woli dźiwy cżinił. Jenże wjazy njebudźemy widżecź, kak dźeċi ſpěchnje po naſchim dworje ſo pſcheběhuja, jenże wjazy ſo njewinowata ruczka na mje nadżeracź njebudże. Sće to cżtni, ale wſchako ſmój žebi to ſaſkužikoj."

*

Wyſoko horka w alpſkich wyſchinach bydli Miterowy bratr Jan. Tam pſches pucź kamjenika leża, tam dźiwja rěka po ſkalinach nahle do dołа pada, tam hłuboki žněh na pjerſchczi, kiž ſo ſ horow ſypota, leži a ſurowje ſymny powětr duje, kotryż ſ łodowych honow na wjerſchkach horow wěje.

W tychle njehoſpodlnych kónzach ſteji na poł rospadana khěžka, w njej muż, kotrehoż je bolosćˇ bjes maka bjeszczużiwehо ſcżinika. Wón pódła ſwojeje mrěżaże žony cżapnjeny žedži a do kuczikow ſo ſchtyri żołtowłóſne dźeċzaże hłóſczi bojaſnje tłocża. To je Jan ſe ſwojej žonu a ſwójbu.

To bě Miter duzy do měſtaczka wot hajnika ſhonił, kiž bě jeho ſetkał. Tón wěſo jako prawy hajnik burej Miterej jeho brattowe hubjeńſtwo hiſchcże hórſche wopiſowaſche, dyžli hižo tak běſche. To bě ſamo nětkole też Miterej pſchewiele. Sakuſmjeny wuras w jeho wobliczu ſo počza pſcheměnjecź a bě widżecź, ſo bě Miter potrjechený a wón na hajnika ſawoła: „Cżehodła mi hižo dawno njeſcże prajili, ſo ſo mojemu bratrej Janej tak jara ſlě wjedże?"

„Wy dźe̊ ſcże ſzebi ſakaſali, wam wo bratru něſchto powědacź. Ale tónle ras, mujo, ſym ja rěcżecź dyrbjał. Ty dźe̊ móżeſch pſchezo hiſchcże cżinicź ſchtoż chcżeſch."

Tak hajnik bura Mitera ſtejo woſtajł, ſahwiſda na ſwojeho pſa a ſo do leſa ſhubi. Handrij Miter pak wo-

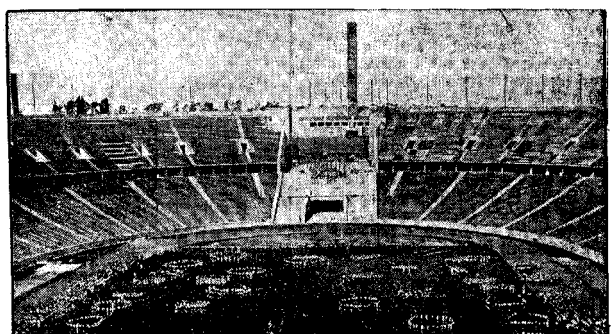

Pruhowanje ſwjedżeńſkeje hry na němſkim olympiſkim wojowanišczu.

Barliniſke ſchuliſke dźeċi prěni raz na němſkim olympiſkim wojowaniſchczu ſa ſwjedżeńſku hru „Olympiſka młodžina" pruhuja, kotraż ma ſo wjeczor pſched wotewrjenjom pſchedwjeſcź. (Schirner, M.)

Bobak:

Treskawac

(Pokračowanje.)

Wječorna mša je nimo. Bratr Mitrofan w dołhej čornej kapje a z wysokej „kamilawku" na hłowje wróći so z cyrkwičkі, syny so k nam na ławku pred klóštrskej kuchinju, hdžež bjesadujemy. W klóštrskim dworje módrja so směrki a nad nim žołći so njewuprajnje jasne a nježne wječorne njebjo. Za wrotami klóštra su hosćo so zesydali na kamjenje a spěwaju pěseń za pěsnju. Něhdže wosoł zahija, wowcy bječa w jaslach pred klóštrom.

Potom zabrinči kowowa tafla, kiž hłódnych zwoła k wječeri. Kak spěšnje tola kóždy poskha namołwjenje tutych zwonow. Też my so podamy do jědźernje k poprikowanej wječeri . . .

Wonka so čmi. Čežke klóštrske wrota so začinjeja a zasunu so ze zasuwu. Kóčki so wukhodźuja na klóštrskich murjach a třěchach.

Dobra nóc . . !

Wona njebeše dobra a měrna — bohužel!

Znowa pěsnje zaklinčachu z přenocowańnjow! To tak jara njewadźeše. Běchu to cunje a želnosćiwe hłosy juhoslowjanskich narodnych pěsničkow. Ale cunje pěsničkі po něčim přeńdźechu do wóhniwišich, raznišich, dźiwišich naspěwow. Zaklinčachu žiwe zwuki narodnych rejow. A hižo jim towařši dumpot rejwarjow a rejwařkow po drjewjanej łubi. Towarši jim kleskanje z ruku, dźiwje juskanje, smjeće . . W spočatku je to zajimawe, za połhodźinu sej zdychneš: „Mohli hižo přestać z tym rejwanjom!" Za hodźinu zeliš . . .

Mój kolega Ludwig Kuba bě trjechił zbožownišo. Tón w swojim wopisowanju pućowanja piše wo klóštrje Treskawcu, zo tu knježi „wulke mjelčenje a trónuje majestosć ćišiny."

Ow zbožownišі mištrje Ludwiko Kuba, měli sće sem přińć tak wokolo klóštrskeje kermuše!

Hdyž sym po něčim so zwučił na nócnu haru pobožnych wjesołych putnikarjow, dyrbju z hrózbu spóznać, zo je tu hišće druhe wohroženje ćicheho sparja. Wospjetuja so hrózby přenocowanja w Gradskom. Nadpaduja mje makedonske šćóny. Njewěm pak, hač běchu to klóštrske šćóny abo hač běchu to te same krjudowarki, kiž běch sej z Gradšcanskeje hospody sobu přinjesł a ani dowotbył njeběch w Prilepskich ložach.

Dźiwje reje na klóštrskej łubi, nadběhi łačnych šćónow . . . Woprawdźe, hinak běch sej předstajił nóclěhwo w makedonskim klóštrje.

Hdyž su rejwarjo a šćóny so dowunjemdrili a runje chcu wusnyć, zahrimoce buchanje na klóštrske wrota. Wrota wrjeskaju, so wotamkaju, klinkački zwonja, konje rjehotaju a porskaju, čeledź wola a haruje — klóštrska karawana je so wróćiła, zo by dowupjelniła wobraz klóštrskeho nócneho njeměra.

*

Kaž bě so dźeń skónčił z njeměrom a haru, takle też zasy z njeměrom a haru so započa. Z krótkeho sparja wubudźi mje na switanju klepot „zwečki", kiž narańše namołwješe. A bórzy na to so přizamkny wótře modlenje a jenostajne spěwanje mnicha, kiž w cyrkwičcy Božu mšu swjećeše . . .

A potom hižo z mocu wotući hara rańšeho žiwjenja w klóštrskim dworje, ke komuž kawčenju njeličomnych kawkow po klóštrskich třěchach tworješe přihódny a harmoniski zawod. Galgachu so wósły, konje rjehotachu, wowcy bječachu, čeladnicy wolachu a z bowami a z druhim gratom klepotachu a harowachu, haj hižo hdys a hdys jedyn z hóśći rańšu pěsničku zanjese.

Njeje pomocy. Dyrbiš z borła byrnjeż njenaspany a spróchny!

Po snědanju dundam po klóštrje ze škicakom a wołojnikom, ale dołho tu njewutraju. Zasy su dóšli nowi hosćo a mjez nimi je też někajki spěwar, kiž nětko stejo wysoko na łubi bjez přestaća swoje arije wot so dawa. A njespěwa ani ludowych pěsničkow ale same spěwy z operow a šlagry z nowočasnych zynkofilmow. Klukoce a slipoce a skrěči a skowluje kaž kocor, kotremuž su na wopuš stupili. Nowočasne spěwiska w makedonskim klóšterje a hišće spěwane po wašnju dźiwadłowych spěwarjow? Mam dosć a z klóštra wućeknu.

Bohudźak njetrjebaš daloko čěkać. Hnydom za klóštrom je měr, bójski měr. Lehnu so na stroninje niže skałow do trawy a poskham na čućolenje křemjelikow w skalinje a přihladam hórskemu pikotaćej, kiž po skałach so ćowpa. Ale bóle hišće mje puta pyšny płowy sokoł, kiž wokolo skalnych sćěnow šuska a hewak pokazuje swoju wušiknosć w lětanju. A puta mje poważny rapak, kiž krakajo so znošuje nad dolinu. A přihladuju worjołomaj, kiž kołołětataj wysoko wokolo skałow Zlateho Wrcha, hdžež wčera pobych z towaršomaj.

Žadna ptačina, kiž pola nas w srjedźnej Europje bu nimale dowutupjena, je namakała posledni skhow w dźiwich a pustych horach Juhosłowjanskeje.

Dundam dale. Du po hórskich łukach, hdžež klóštrski wowćer pase swoje stadło. A widżu, kak po nahłych skałach skakotaju klinkotate stadła klóštrskich kozow. Žórleška bórbotaju a rěčki skakotaju do dołа, přetoż klóštr su natwarili na městnje, kiž je bohate na wodże. Topoły a wjazy so khileja nad wodami a nizke běłe a žołte wowće rutwički jich brjohi wobwěncuja.

Wukhodźuješ so a njewěš ani, kak čas čěka a dźiwaš so, zo daloko z klóštra hižo zwoła mjedźana talička k wobjedej . . .

*

Wobjed bě hotowy a wšelakory, ale njezbytna paprika wšu swojoraznosć jenotliwych jědźow poduše a zarażuje. Hač tu jěš pječeń abo boby abo rajs abo jeja abo bobliny: skónčnje tola wšitko słodźi jenož za papriku. Jenož z wóčkom móžeš tu rozeznać jenotliwe jědźe, nic pak z jazykom!

Dabniski wučeŕ bě so hižo dopoldnja zasy domoj podał, zo by zasy so wěnował dźěćom. A młody mnich měješe rucy połnej dźěła, dokelž dale wjacy hosći přikhadźeše na blizku kermušu. Hižo we wrotach klóštra běch ,so zetkał z tołstym brodatym a dołhowłosatym popom, kiž z nic mjenje tołstej popowej na konikomaj přijěcha. A konikaj, kiž tak hižo jachtešaj pod njelohkej čežu, běštaj hišće nabrěmjenjonaj z tołstymi pisanymi přikrywkami a druhej nałobu pomjaceju kermušnikow.

(Skónčnje sćěhuje.)

staji swój sapschah pola korczmarja siejo a hnydom na horu khwataische po nahitym puczu k bratrowej khubej khěžay.

Dy ž a dyž ſ khuboka dychajo posastawa a žebi nschekkaduje. Bratr takke khudy, wón takke bohatny! Ludźo sawěrcie hižo dawno ſ porstom na njeho pokasuja, so njeje jemu ſ cžasom pomhał. W tejle myślicžay pak žo khowaische pschecže, kiž bě dawno w nim wotucžiko, so chže žo se swojim bratrom sjednacź.

Ras sam sa žo rjekny: „Ja dže na swojim kuble wjacy sam dodžěłacź njemóžu. Janowa pomoz hy mi runje hódź pschischta!“ Nětkole wón khuchajo posastanje. Wulke sněhowe kule tu a tam po horach do doka žo zaleja, dokelž błonžo jara pali.

„To tola žakostnje taje, runje sažo zyka scžěna pada“, Miter žebi pomyšli a sako steio wotstaje. Nad nim to schumi a hižo běły a zyle wótry symny sněhowy proch pada a motajo žo Miter k schkitaze skale sepjera — ale smyšły jeho njewopuschczeja. Wón saschčit khischi, wón wotstrjehł sněhoweje sepje runje wched žobu postawu wuhlada, a potom, potom wón nicžo dale njewidźi, khiba — — — kotrąž jemu hacž do pasa dobsahajo swilk hory pschikrywa. Wojoł we wyšokosći schkrěcži a błonžo ſ cžopkymi pruhami kokowokolo sněh žadoscžiwje lika. Sotyschecž je, kak to pluskota a schwórcži we wyšokim lěsu na horje, a wyšoko horkach žo skalna scžěna, kotraž bě runje hischcže žo błyschcžiła, nětkole cžemna k módremu nabtnjenu njeibju wunina.

Delka pschi kromje lěża Miter sa tón cžaš muzłkeho se žněha wurp. To bě jeho bamžny bratr Jan, tomu bě žiwjenje wuskował.

„Jano, ja žym pschischoł, tebi pomhacź,“ Miter jemu rjekny a pohłuscheneho cžłowjeka k žebi cžehnjeische a dźerżeische.

„Pomhacź?“ Jan žo posmĕwa, kaž dźěcžo wo žnje, potom bórbota: „Lód žo kama!“ a pschi tym samyleny wokoło sebje hlada.

„Lód žo kama! Haj, tak je!“ Miter sawschcežiwi.

Tež dwěmaj muzcmaj we wutrobie poczina tacź, to je zyle jasnje widźeł; pschetoż runje nětkole bratraj je žywotwatmaj wocžomaj jedyn na druheho hladataj.

„Žona tebi mrěje?“ Miter žo praischa. Hdyž wonaj sa ruku žo dźerżo hromadże k Janowej khěžy dźetaj.

„Mrěje? Na, tak šě wschak hischcže njeje, ale wěso, nuža hubjeństwo je ju jara khoru sčinilo.“

„Tak je hajnik jako jónu tak pramje khat“, Handrij na to rjekny, „ale tón ras žym jemu sa žiu džakowny. Schtó wě, hacž budźich tu hewak horje pschischoł!“

Jan njerozumi swojemu bratrej; ale wón widźi, so je tak lubosćiwy, kaž hischcže ženie priedy, a tuž ma też sa wěste, so Handrij jemu wschitko saruna, so budże jemu pomhacź.

*

Něschto hodźin posdźicho dwaj wosaj wot korczmy **wotkhodźetaj**. W jenym Handrij a Jan žedźeschtaj, we druhim Janowa žona a jeju schtyri młódsche dźěcži — **statške** hižo dawno pola ludźi žiuża. Wbohemu Janej je **tak** derje.

„Budź směrom, hólcžko, budź směrom!“ žona ras rjekny, hdyž maly Juźk, kiž žo hischcže ženie ſ wosom **njebě wjesł**, ſ wjeseloscžu sawpyskny. Wona žo boji, so je to jenoż žón, a so budże to zyle hinak; napoždedku pak tola wěri, so je to wopraudźitosći, so se swojimi ludźmi wopraudże žbožu napschecžo jedże.

Wjecžor Miterowa pschi nĕscži steji a samyhlena a trochu njemĕrna do skakotatych pkomjenjow hlada. Jeje muż je pieča dawno wróčo. Jemu žo tola žane nježdožo njeje stako? Wón bě poždednje cžasžu taiki niemĕrny, wón žo druhdy tak hubjeny cžuješe. Dale stryknischo tej žonje bywaische. Pomyšli žebi na žwojeho nana — tón bósche nĕkdy taikile dźiwny, a potom — jcžo domoi pschinjeseńu. Boża ruczka bě jeho sajała.

Žona, kiž bě samalutka, žo samyšli, a pschi tym jej mutelczka wupadże. Tu dwaj wosaj wched khěžu sastschtaj. Hłožy bórbotachu, to bě błychecž. Burowka tschepota.

„Hena, Hana!“ to po khěži saklinczа.

„Bohu džakowano!“ kamjeń jej ſ wutrobu padże. Jeje muż je žiwy! Hižo w durjach steji; tu žo po pschedkhěži tepta, tu žo khelpa a žokte hłójczki žo pokakuja a ruckki žo sbožownje pschekwapjenej napschecžo wupschestrĕwaju.

„Swojeho bratra — toho žym pschiwjesł, je cži tak prawje? Miter rjekny a Jana a jeho žonu ſ dźěcžimi pisches proh žuwasche.

„Sšamy dźiw!“ burowka žwaha rjekny a jenemu po druhim płakajo a žmějo žo ruku dawa.

Nowosće z cyłeho swěta

Pschi žynowych žnjach błysk sabił.

W žamkutym cžašu, jako pched nĕkotrymi dnjemi w Ottendorfu ſ błyskom sabitu žonu pokhowachu, sakhadźachu w tamnischej krajinje nowe cžežke njewjedra a žadachu žebi dalsche cžłowjeske žiwjenje. Mandźelska Ida Müllerowa ſ Petersdorfa, na łukach mjeż Prinkenawom a Reutheham leżazych, žyno dźěłasche. So by žo pched njewjedrom wukhowała, skhowa so spĕšnje w kopjenu. Do tuteho błysk dyri a 30kětnu žonu sabi. Njeboże pytny na žužodnej luzy dźělazy młody bur, kotrąž k palazemu kopjenu khwataische a tam žo wustrózjiwschi žonine zwuhlene cžełko namaka.

Cžežke njewjedra w Pomorskej.

Nad wschelakimi krajinami Pomorskeje žo cžežke njewjedra rospuschczichu, kotrež žwjetsche wulke schkody nacžinichu. Tak na pschikład žo w blizkosći Gartza ſ krupobicžom tobakowe plantaže potrjechichu. Na sahonje, 1,5 km. dołhim a 800 metrow schěrokim, žo docžista wscho sniczł. We Wulkim Benzu sliwk dróhi sapkawł a rataiske narjady wotpkawi. W Drejnowje w Belgardskim wokrjesu žu wožeże žitne pola cžerpike. W Bütorze a wokolinje sliwki dróhi a pinzy sapkawichu. Pinzy mĕschczańskeje nalutowańje dyrbjesche wohnjowa wobora wuplumpacź. W Kamišowje błysk ratarskeho dźěłacžerja na polu sabi. We Werbnje w Pyritzskim wokrjesu błysk dweju konjow sabi, w Bertheimje na pasiwje 3 krumy a konja. W Rüschzigach błysk sapali. Tam žo brózńje a khlěwy spalichu.

Dźěcžo do kožy padło.

W žydleńskej sahrodże w Teiptitzu 7letna džowcžicka žydlerja pschi hrajkanju pisches płotowy kamjeń do kožy padże. Pschi tym žebi holcžka prawu ruku wotrĕsny.

Wulka žuchota w amerikanskich pschenicžnych statach.

Hižo mĕsacy dołho knježi w pschenicžnych statach Sjednoczenych štatow połnocžneje Ameriki, wosebje we Dakotaskej a Montanaskej tajka žuchota, so hrosy žo k wulkej katastrofie dowjesć, ſ kajkejž žo w Sjednoczenych štatach hischcže njeježu podeschli. Žakostna žuchota rubi farmarjam wschędnje 1 milijon bušhelow pschenicy. W poždednich dnjach je drje žo w połnocnej Dakotaskej nĕschto mało deschcžowało, tola praktikžy to njeje wolcženja pschinjeżło. Wot 1. junija je žo po wobliczenjach wězgnwustojnych 40 milijonow bušhelow nałĕtnje pschenicy sniczło. Nowa cžakanza farmarjow wot jich statokow sda žo sapocžecź, dokelž wjele ratarjow wotpohład nima, swoje zyle spalene pola ani wjazy na pasiwischcža wužiwacź. Po hamtiskich wobliczenjach ſ 2 milijonow jutrow pschenicy ani najmjenschcho wunoschka njewocžakuja. Hdyž bórzy deschcź njepschińdże, njebudże žyzka žanych pschenicžnych žnjow.

Rubjeżna zwólba pscheđ žudom .

W Ohžiku sapocža žo wutoru hobrski prozeż pschecžiwo 35 wožobow liczazej zwólbje, kotraž bě w poždednich lĕtach w Sslowinskej nĕkotre rubjeżne nadpady a rubjeżne mordarstwa wuwjedła. K prozeżej, kotrąž budże 10 hacž 14 dnjow tracź, je nĕhdże 100 žwědkow pscheproischenych. Pschecžiwo 15 wobtkorženym je statny rĕcžnik žmjerne khłostanje namjetował.

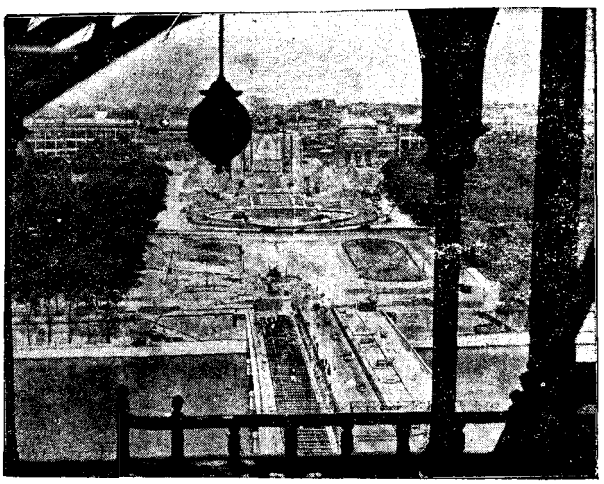

Paris pschihotuje žo na žwětowu wustajeńcu wlĕcže 1937.
Pohlad ſ Eifeloweje wĕže na wustajeńcže pola, hdyž je žo ſ twarskimi dźěłami sa wulku žwětowu wustajeńcu w lĕcže 1937 sapocžało. (Scherl Bilderdienst, M.)

Cyrkwinske powĕsće

2. njedźela po žwj. Trojizy, 21. žnajnika 1936.

S **Budyschina.** W Michałskej zyrkwi rano we 7 hodź. němske Boże wotkasanje (farař Tischer), we 8 hodź. němska a dop. ¼10 hodź. žerbska Boża žłużba (farař Kapler). — Ssrjedu wjecžor ½8 hodź. na Hrodźišcžu Janska žwjatocžnosć ſ posawnischim khorom (farař Kapler).

S **Barta.** Rano we 7 hodź. žerbska spowĕdź, we 8 hodź. žerbska Boża žłużba, dop. ¾10 hodź. w hrodowskej zyrkwicžaj němska Boża žłużba. ½12 hodź. dźěcžikemischenje. — Wutoru pop. w 2 hodź. žłużba sa paczerske dźěcži w paczerskej jitwje (Uthoff ſ Budyschima). — Sšrjedu wjecžor we 8 hodź. janska nutrnosć na starym pohrjebnischcžu (němske spěwarske!)

S **Budyschinka.** Rano we 7 hodź. žerbska spowĕdź, we 8 hodź. žerbska Boża žłużba, ½10 hodź. dźěcžikemischenje sa wjetsche dźěcži (farař Handrik-Porschiłti). Sšrjedu wjecžor we 8 hodź. žwjedżeń Jana na pohrjebnischcžu.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. žerbska spowĕdź, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemischenje ſ młodźinu. — Sšrjedu wjecžor ½8 hodź. Janska nutrnosć na nowym pohrjebnischcžu.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němska spowĕdź, we 8 hodź. němske kemschenje. Zyrkwiniski khór spěwa „Knješ je mój pasityr“ wot Kleina. Schĕsći žobustawow zyrkwinskeho khóra žo sa 101ětne žobustawstwo wujnamjeni. Dop. ½10 hodź. dźěcžikemischenje. — Sšrjedu wjecžor we 8 hodź. Janska žwjatocžnosć na pohrjebnischcžu. Posawnikli khór žobuskutkuje.

S **Hrodźišcža.** Rano we 8 hodź. žerbska, dop. ½10 hodź. němska Boża žłużba a ¾11 hodź. dźěcžikemischenje.

S **Hucziny.** Rano we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłużba.

S **Khwaczicy.** Rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. žerbske kemschenje.

S **Klukčica.** Rano we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 3 hodź. němska spěwódź ſ Božim wotkasanjom (farař Wicjas-Huczinjanki).

S **Kotez.** Dop. ½10 hodź. němske prědowanje. Kollekta.

S **Łupose.** Rano we 8 hodź. žerbske kemschenje, dop. ½10 hodź. němske kemschenje. — Schtwórtk, 25. junija pop. w 5 hodź. žwjedżeń žwj. Jana w Minakalskej zyrkwi, też ja Łupjanšku młodźinu a paczerske dźěcži. (Žołte pschidawki žobupschinjesćj).

S **Malešcžez.** Rano w 7 hodź. žerbska spowĕdź, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa naschu wožadu. Dop. ¾11 hodź. dźěcžikemischenje. Wjecžor we 8 hodź. Janska nutrnosć na Delnjohórcžanskim pohrjebnischcžu. — Sšrjedu tehorunja na Malešcžańskim.

S **Minakała.** Rano we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje, w 11 hodź. žerbske dźěcžikemischenje. Pop. ½3 hodź. dźěcžikemischenje a ¼4 hodź. němske kemischenje ſ Božim wotkasanjom w Khróstowskej schuli. — Schtwórtk wjecžor w 5 hodź. žwjedżeń žwj. Jana we Božim domje (nĕschporne kemischenje sa zyku wožadu, wožebje sa młodźinu a paczerske dźěcži w žerbskej a němskej rĕcži).

S **Njeżwažjidła.** Rano we 7 hodź. žerbska spowĕdź, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Wjecžor we 8 hodź. Janowy žwjedżeń na kĕrchowje. — Póndźelu evangelska žłużba na paczerskich dźěcžach: Pop. ½8 hodź. holzy, w 4 hodź. hólzy. Wjecžor we 8 hodź. bibliski wjecžor sa žony najcheje wožady pola Weberez.

S **Nežacžij.** Rano we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłużba. Sswjecžiny dźeń Jana žonu. Kollekta sa wukuklanje žónjeje młodźiny.

S **Porschij.** Rano we 8 hodź. žerbska Boża žłużba, dop. ½10 hodź. němska Boża žłużba (farski vikar Wirth-Budyschinski), ½10 hodź. dźěcžikemischenje sa wjetsche dźěcži w Budyschinskej zyrkwi. — Sšrjedu wjecžor we 8 hodź. žwjedżeń Jana na pohrjebnischcžu.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. žerbske žwiate wotkasanje, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 němska Boża žłużba, ¾12 hodź. Boża žłużba sa mjeńsche dźěcži. — Póndźelu rano w 7 hodź. ranscha nutrnosć. — Sšrjedu wjecžor posawnowe mišionstwo w Trupinje. — Schtwórtk wjecžor we 8 hodź. žłużba młodźiny (hólzy).

Se **Sslepeho.** Dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. žerbska Boża žłużba. Kollekta sa evangeliski wustaw diakonišnow w Frankenšteinje. Pop. ½1 hodź. khcženja. W 2 hodź. žerbske dźěcžikemischenje. ½6 hodź. žerbska Boża žłużba se spowĕdźu a ſ Božim wotkasanjom pola Schimkec-Harbeloz w Dźewinje. — Swědrowani: Gustav Brantke, jamkař w Sslepom ſ Mariju Sprejzoz, dźěłacžerku w Sslepom. — Pawoł Haenisch, kołař (wojnař) w Bĕłej Wodźe ſ Marthu Sprejzoz je Sslepeho. — Pokhowana: Inge Erika Krawzoz, mandźelska džowcžiežka Hansa Krawza, pomocnego železnikeho straznika w Rownem, a teje Hany Augusty rodź. Jainschoz, 2 dnjej stara.

S **Mošlinka.** Rano we 8 hodź. němske, dop. ½10 hodź. žerbske kemischenje. Kollekta. W 11 hodź. kemischenje sa dźěcži. Pop. ¼4 hodź. Boża žłużba w Lĕšej. — Wutoru wjecžor we 8 hodź. žónske towarstwo w Lĕšej pola Kochez.

S **Wósporka.** Rano we 8 hodź. prědowanje. Kollekta.

S **Wulkich Sdžarow.** Dop. ½9 hodź. žerbske kemischenje we Wulkich Sdžarach, w 10 hodź. němske kemschenje we Werminghoffje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 142 | Budyšin — Sobotu 20. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Schacht wo swojim pnćowanju po Balkanje

President němskeje statneje banki dr. Schacht je pjatk w městnosćach wuherskeje narodneje banki sastupjerjow nowin pschijał a jim swoje pućowanje po Balkanje rozjasnił. Dr. Schacht žo w swojej rěči wótrje pschećiwo powěsćam wobrocži, kiž je dźeł wukrajnych nowin wo jeho pućowanju rozschěrjał.

Dr. Schacht nowinarjam swoje wosjewjenje pschečitał a žo z nim na mjezynarodne nowiny wobrocži, dokelž je dźeł tutych nowin wo jeho pućowanju podhladu rozschěrjał, na kotrejž dyrbi wotmołwić. Jennu je spodźiwne, so žo kóždy posłyt Němskeje k wožiwjenju mjezynarodneho hospodarskeho położenja někajkich politiskich wotpohladow podhladny čini. Dr. Schacht nowinarjow dopominasche, so su měrowe postajenja a jim słědowace podawki Němsku a druhe kraje do mjezynarodneho dotha sasahmjatale a so móže žo tutón dołh jenož je žylniskim wuwožowanjom twarow wotplacić.

Gdyž pak žo kóždy posłyt dołžnistich krajow, z kotrymž chcedźa se žylniskim twarowym wobkhadom swoje położenje swojich wěrićelow polepschić, kritisuje a podhladny čini, žo dr. Schacht woprascha, hač drje bychu wěrićelske kraje byle swólnjwe, žo swojich dołžnych zadanjow w Němskej wsdacź?

Wiki nasčich wěrićelskich krajow žu nam bohužel pschezo mjenje pschistupne, haćrunjež by tutym krajam dyrbjało najwjazy na tym salećeć, so swoje wiki Němskej wotewrja. Gdyž žo Němska za tajkimi hospodarskimi swiskami wobhladuje, mózetej jenož nierosum abo słóšcź žo pschećiwo tajkemu prózowanju wobrocić. S tutych mojich słowow, tak dr. Schacht rjekny, wukhadźa, so je moje wopytowe pućowanje bjese wschitkich politiskich wotpohladow. Wěsto je wón z wjednikimi wožobami krajow, kiž je wopytał, wo finanznych a hospodarskich prašenjach rěčał, tola njeje žanych politiskich planow pschedpołožił. Nawopak jeho wopyt dopokasuje, kak jara my knjezźiwowe sajmy druhich wobkedźujemy.

Gdyž pak žo we wěstych nowinach njelubje naspomnja, so žnadź mója hospodarsko-politiske poćahi, kiž Němsku z tutym dźełom Europy swjasuja, pschećelniske politiske poměry wulkutkowaja, žo dr. Schacht tutu družinu nowin prašcha, hač je jim to njewitane. Wón a němski lud žebi pschejetaj, so bychu žo do wschěch stron pschećelske poměry wuwiłe. Dr. Schacht słónčnje tutym wěstym nowinam radźi, so bychu žo też wo sebjzmjenjenje počzahow swojich krajow k Němskej starale a njebychu žo hórschiše, gdyž žo w mjezynarodnym hospodarstwje někdźe połěpschenje pschihotuje, kiž by žnadź mohło Němskej z wužitkom być.

Němsko-francowske zrěčenje

W swonkownym hamcze w Barlinje staj pjatk francowski pósłanc François Poncet a ministerialny radźa w němskim finanznym ministerstwje Vogel rěčenje podpisałoj, z kotrymž žo sastaranje priedawšich sastojnikow knjezerstwowje kommisije Posaarskeje, kotrejž žu francowscy staćenjo, rjaduje. S podpisanjom žu žo jednanja słónčnje, kiž žu žo w poslednich njedźelach mjez sastupjerjemi němskeho a francowskeho knjezerstwa wotměwale. Dojednanje je sa wobe stronje spokojace.

Też Francowska chce sankcije spuščić

Pjatk dopołdnja w 10 hodźinach žo francowska ministerska rada wosjpjet pod pschedsydstwom prezidenta republiki k poźedźenju sudže. Wo poźedźenju žo hamtsny rosprawja, so je swonkowny minister Delbos swojim kollegam pschehlad wo położenju w swonkownej politiki podał a je wobźelbe wo praschenjach rěčał, kiž maju žo w Genfu rospominać.

Francowske knjezerstwo žo sadawy shromadneho postupowanja dźerži, tohodla žo kóždemu rozsudej statow Swjasła ludow pschisiamknje. Pschi nětsišim położenju ma francowske knjezerstwo za dobre, so žo sankcije pschećiwo Italskej spuschcja.

Ministerska rada je też teksty sa pišma dowolika, kiž mějesche swonkowny minister hischće pjatk francowskim diplomatiskim sastupjerstwam we wukraju pósłać. Stónčnje je ministerska rada hischće raz wschitke praschenja shromadneho bjesstracha rospominała a wobsamkła, so dyrbi žo też w pschichodze aktiwnje wo jich pschewjedźenje prózować.

Narodnym wojewarskim swjaskam žo jich rospuschćenje sdźěliło.

Kaž hižo wjeza piśachmy, je francowska ministerska rada schtwórtk wobsamkła, so narodne wojewarske swjatki rospuschći. Pjatk rano je snutskowny minister žwojim poruczenjam na městnach, hdźež organizacije žydła, porucził, so bychu wobsamknjenje swjatkam sdźělili.

Francowskeje dołh wo 20 milijardow přiběrał

Pjatk popołdnju je žo francowska komora sjechła, so by rosprawu finanzneho ministra Vincenta Auriola žylschała. Finanzny minister rjekny, so je pryedawsche zakonjedawarstwo nětkuschnim frontikim wojowarjam, sastojnikam, ginejnam a rentnarjam cźežke wobmjerowanja napołožiło. Njedźiwajcy teho pak žo njeje runowaha dozpěła, kaž běchu žo nadźijeli. Sa 1936 móže žo z nětkuše 6 hač 7 milijardami frankow defizita liczicź. W lěcze 1936 ma statny pokładny hamt 18 700 milijonow wudawkow spokojicź. **Běžny dołh pak je žo wo 20 milijardow powjetschił, so nětko 66 milijardow wucźinja.**

Wot januara 1935 žu Francowsojo nětkuše 26 milijardow frankow kapitala do wukraja wuwjesli. Mjez ludom schowane bankowki nětkuše 30 milijardow frankow wucźinjeja, so francowskemu hospodarstwu nimale 60 milijardow kapitala pobrachuje.

40hodźinski tydźeń w Francowskej prawnje placźiwy.

W žwojim poźedźenju, kotrejž w nozy wot schtwórtka k pjatkej wotmě, je francowski senat wo 40hodźinskim dźěłowym tydźenju dowuradźił a słónčnje zakoń, z kotrymž žo tutón dźěłowy cźaj postaja, je 182 hłosami pschećiwo 84 hłosam pschijał. S tym bu zakoń prawnje placźiwy.

Strajk dróhowych železnizarjow w Lyonje.

W francowskim měsće Lyonje žu dróhowi železnizarjo pjatk wječor wotjewili, so sapoćznu strajkowacź. Woni wschitke wozy dróhoweje železnizy do jich dwórnischcow dowjesechu, so žo wobkhad dróhoweje železnizy zyle sastaji.

W Genfu so sylnje překwapili

Renterej telegrafowarnja w Londonje je z Genfa zhonila, so ko jendźelske wustupowanje sa wotstronjenje sankcijow mjez ludźimi Swjasła ludow jako „njesrozumliwe a skoro wěrje njepodobne" wosnamnjeja. W Genfu žu prajili, so by Jendźelska žylnu podpieru namakała, hdy bu-dźiske žo sa wobkhowanje abo sebjzmjenjenje sankcijow rozsudźiła. Hdyž Swjasł ludow sankcije spuschći, słubi žwoju jenicźku bróń, a Jendźelska je žwojim postupowanjom na nahladnoschći posłubi.

ŠA jako nošerka narodoweje wěry

Hornjołužiska ŠA prěni krócź w namjetnym měsecu Zitawje.

Pomyślimy na lěta wojowanja. Kak nětkuše wokoło lěta 1927 w nasčej Hornjej Łužicy z nazionalsozialistiskej stronu stejesche. Jenož někotři tehdy strachom njehladajo sa wjednikom dźěchu. Hischcze mjenjscha pak běsche liczba tych, kotriž ko tehdy hižo brunu cźestnu drastu ŠA-muža wobleckachu, so bychu žo sjawnje napschećeco namozy systema jako nosnerju wěry do ideje Adolfa Hitlera stajili. Njedźiwajo na žnadź žamych, kóždy cźaś k najwjetschemu wopora za pschichad nowego cźaśa žwólniwi wojowachu tuci mužojo w krutej wěrje, kiž běsche wulkej wjetschinje njesrozumliwa, haj žamo śmješchna. Ale wojowarjo za nowu Němsku njedachu žo samylicź, stejachu krucze k žwojemu wjednikej. Husto žwojeho politiskeho smyslenja dla žwoju eksistenzu žhubichu. Tola radscho žpuschćejichu pschijomnosćź žiwjenja, hacź so bychu mužej žwěru wupowědźili, kiž jim dźiwowu wěru do wutrobow kładźesche. Wěru do nowoje Němskeje, do tśeśeho knjezerstwa!

Cźežke běchu lěta wojowanja. Wodnjo a w nozy po puczu, wabjo po dróhach w městach a na wjach, schkitajo w salach towarschow, kotriž jako rěčnizy w žhromadźinach wjednikowu ideju ludej wótrachu. Wschudźe strachi žlěpzowskich nadpadow łakachu. Cźežke a napinaze běsche wojowanje, ale wono k dobrjcu dowjedźe.

Rjady ŠA njeběchu wulke, ale skrucźene w nasch onjejnach wojowanje do žwěrneho kameradstwa. Też pola nas w Hornjej Łužicy mějesche žo w městach a na wjach někotra bitwa biez. ŠA dobu žebi dróhu, doby němskeho cźłowjeka za žwoje hibanje. Wjele ludowych towarschow z jich wopornjwym wojowanjom pucź k hibanju namakało.

„ŠA pschińdźe!" to bu krute a snate słowo. Pschezo wjazy ludźi wokna wocźinjesche a na dróhu khwatasche, so bychu ŠA widźeli, kotrejž rjady žo z kóždym dnjom powjetschachu. A jako pschińdźe dźeń, hdyž nazionalsozialistiske hibanje mózo pschewja a ŠA dobycźerstwo po dróhach cźahasche, milijony ludźi wołóženi jej pschiwyskachu.

Tśi lěta žu žo mjeł tym minyle. Pschińdźe cźaj, hdźej pscheradnizy dźěłachu. Ale wulka mnohosć ŠA krucze stejesche k žwojemu wjednikej, kotremuž běsche žwěru pschisahała. A někto stari a nowi wojowarjo žhromadnje za ideju žwojeho najwyschscheho ŠA-wjednika dźěłaju. Jutśe žo někto k župnemu appellej w Zitawje sěudu. Hižo žobotu 20. junija mjetschina ŠA-wotdźělenjow doćeźe a žo we wokolinje města do kwarćerow poda. Prěni krócź žo zyła Hornjołužiska ŠA w namjetnym měsecu Zitawje sestupa. Gdyž hudźba pschi krocźenju ŠA po dróhach žarźiwa, je tyšazorje w twarjenjach a na dróhach žłyschcecź:

ŠA pschikhadza!

Italska Edenowu rěc zymnje přijeła

Měcź, kiž je jendźelski swonkowny minister Eden w delnim žejmje měł, běsche schtwórtk wječor w Romje jenoż w krótkich wucźahach žnata. Wopschijesce tuthych wucźahow pak žo w Italskej žymnje pschija. Pschicźina tajkeho sadźerjenja je měsce, so Jendźelska žwoje frećenja z někotrymi statami pschi Sćrjedźozemskim morju dla wórnskeho tódźiwa njelpuschći a so dże w Sćrjedźozemskim morju měcź trajnje žylniske wójniske tódźiwo stejo.

Amerika wuwozowy zakaz z mocy staji

S Washingtona žo powě, so Běły dom bórzy roshudźi, so žo sakas wuwežowanja twarow z Sjednoczenych statow do Italskeje a Abeżynskeje z mozy staji. Sakas je žo 5. oktobra 1935 wudał. Kaž žo ža, dże Amerika žwojn nalecznosć priedy rosshudźicź hacź Swjatk ludow k rosshudźenju žwojeje należnosće dóndże. S jeje postupowanjom dyrbi žo pokasacź, kak njewotwisnje žu Sjednoczene staty wot Genfa.

Žadyn jendźelski wupósłanz wjazy w Addisu Abebje?

Dotalny jendźelski wupósłanz w Addisu Abebje, sir Sidney Barton, do Jendźelskeje pucźuje, so by tam žwój dowol wužiwał. Kaž žo z Londona pisče, so wupósłanz posdźišcho wjazy na žwoje dotalne městno njewrócźi.

W Budyšinje, 20. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Někomžkuli so zda, zo swět ke kóncej dźe, hdyž jeho samsna čwička mutna běši.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer plus 5, najwyšischa dnjowa temperatura 30 stop. czopkoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najnišischa temperatura w nozy 16 stop. czopkoty. — Myschina, kotrejež jadro nad Połnóznym morjom leži, dotal wjedro w naschich stronach wodźeja. Tola w posledních dnjach je žo khěrno sesjabila. To piacji wožebje wo ranšchej a polodnischej Němstej. Pschi rospadu wyschiny a pschi pschipławje chłódnischeho powětra z dołheho ranja a też poknozy žo chłódny powětr z czopłym powětrom měscha o wožebje w Schlesiskej a polodnischej Němskej njewjedrowe deschcze wuskutkuje. Wjedro žo pomalu pschemeńja, so mamy jutsje też w naschich stronach njewjedrowe deschcze wocakacz. — Jutsje njedźelu słónczko ma 3,45 hodź. skhadza a žo 8,17 hodź. khowa. Měsacźk skhadża jutsje rano 6,09 hodź. a khowa žo wjecsor 9,48 hodź.

Wuhladny na wjedro sa jutsischu njedźelu: Hischcze czopłe, tola mamy tu a tam deschcz wocakacz.

*

Spočatk lěča

S jutlischim dnjom do lěcźneho czasa sastupimy. Steźimy sašo ras na wyschinje léta. Ssmy žiwi w czasu zwětlych nozow. W tutych nozach žo zyle njesacźmi. Jutsje mamy najdlěschi dźeń a najkrótschu nóz. Potom žo ztónzo sašo k połdniu wobroczi. Młodźina tutón podawk z wobsebitymi zwjedźenjemi wobrota ztónza wobwjeczi. Wjeselimy žo lěcźneho czasa, dokelž smy lětża dyrbjeli dołho na czopłotu czakacz. Nětko pak je czopły czas pschischot a wschо žo jeho raduje a wjeselí. Njech bywa nam létuschе lěcźu zobnowamy počaz, kiž da połnym plodam derje rozcej a srawicj, a njech naš pschelutuja schłódne mozy zow pschirody.

*

— **Létnische wulke měschczanske stźelenje w Budyšchinje** žo dźenża zhoptu, popołdnju we 5 hodźinach z wotewrjenjom wobchodow na Tźelniku zapocznje. Jutsje njedźelu rano žo wobydlerstwo z hudźbu budźi. Popołdnju we 3 hodźinach smije žo paradny wucah z wobdźelenjom stźelowskich korporazionow a pschczelowo stźelowstwa. Na Tźelniku je létża wožebje bohacze za wotkchetowanje, zahawy a sawjeselenje postarane. Njech naschi cźitarjo pschecźelnje na wotchitk wobchodnikow wobledźbuja, kiž žo zinu na Tźelniku poschczeja.

— **Hudźba na dworje Ortenburgskeho hroda** žo wotstorczi. Měschczanski kulturny haunt nam pisseluje: Dla zupneho sjednja w Zitawje dyrbi 4. hudźba na Hrodowskim dworje, kiž bésche žo w posledním tydźenskim planje pschipowdźiła, jutsje njedźelu wupadnycz. Blizscha hudźba Hrodowskeho dwora budźe tohodla hakle njedźelu 5. julija 1936 we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hroda. Měschczanj khór „Eintracht“ a Budyski bandionjowy orchester zobudźukuetej.

— **Wojazy pschiwdu do měschczanskich kwartérow.** Wot 25. k 26. julija 1936 ma žo w Budyschinje pionérski bataillon 8 z Niwy w Hornjej Schlesiskej do měschczanskich kwartérow bjez sastaranja z sjedźu samešcźicj. Tónkrócź žo wojazy w dołhowjeczornym dźelu města do kwartérow położa. Pokasuje žo na to, so maju žo wojerske wobowy, kiž žo jenotliwym domjanoscjam pschipokaza, na kóžby pad samešcźicj. Schtóž chze dobrowólnje wojakow do kwartéra pschijeć, njech to hnydom na hamcze wojerskeje powinnosce w Budyschinje w radnizy w 2. poschodze wó jitrowe czišto 17 wojsemi.

— **Skhadźowanje schewzow.** Do městnoscejow Albertskeje sahrody bě schemzowike sjednoczenstwo swoje zobustawy k zhromadźitsnje swokało. Wyschchi mischtr Asael zhromadźinu wotewri a porucźi wschém zobustawam sjednoczenstwa, so bychu puczowanje mkodych pomozników podpjerale. Nimo teho ma sjednoczenstwo trucze pschecźimo skradźenemu dźéku wschéch njepruhowanych schewzow zakroczéć. Kóždy zobustaw ma na to kedźkowacź, so jenoź najlépsche dźéła wukonja a z tym najlépje ja swoje powołanje wabi. Po tym pschija ga zwjatoczńje 15 wuczobnikow. Psched pyschenym blidom pschijndźeše rady žo wuczobnizy sekundachu. Sjednoczenstwowa kichinja, zwoczéli a zwétki blido pyschachu. Wyschchi mischtr Asael najmłódschich jako porjadnych wuczobnikow do sjednoczenstwa pschija. Kubłar wuczobnikow Wjela na to tutych, kiž jemu zwéru žlubichu, pod zwój schkit wsa.

— **Kupanje w Schpriewi.** W Schpriewi žo kupacź je jenoź na městnach dowolene, kiž je polizija k temu postajila. Na druhich městnach hacź na postajenych do Schpriewineho rěcźnischcza khodźicj je sakajane. Starschi a wocźehnjerjo žu sa swoje dźeći samolwiczi.

— **Auto do schtoma sajeł.** Na Nowosalskej dróhy wczera wožobowy automobil do schtoma sajeźe a jón powali a žylnje wobschkodźi. Wós dyrbješe žo wotwiesicź.

— **Woheń.** Pschi pschedwjedźenju swjeczowarskich palidłow němskeho fwjatka a powětrowy schkit žo 19. junija popołdnju wokoło ¼5 hodźin swjeczowarska khěża na dworje leżownoscje na Nowosalskej dróhy zjišło 24 sapali. Sapaleny woheń je pschi wulkej dnjowej czopłocze dale rosschěri a drjewjanu khěżu sniczi. Měschczanska wohnjowa wobora hnydom pschikhwata a druhi strach wotwobroczi. Pódlanske mažiwne twarjenje je žo jenoź knadnje wobschkodźiło.

— **Njeźboże.** Schtwórtk popołdnja sta žo na tschijowanischcu Lessingoweje dróhi z dróhu SA wobkhadne njeźboże. Koleśar, kotryž na prawej stronje jédżeše, jawadźi wo hólczeja na kolešu, kotryž po wobkhadnych pschedpisach prawje njeédżeše. Pschi tym padnu wschi, žo kolešo khěło wobschkodźi. Hólczej pak je žwojim tokom špeschnje czekny.

S **Małeho Wjelkowa.** S hromadźeskadźenjom wjow je žo nowoprjadowanje wokrjeżkow za mjaźowe pschebladowanje jako nuzne wupokasało. Stónty lekat dr. Thiemann pschewostaje wot 1. julija 14. wokrjeż, wopschijacy Mały Wjelkow a jemu pschidružene wsy. Jako namešnik žo pschebladować mjaźa 10. wokrjeża (Radwoj a wokolina) postaji.

S **Małeho Wjelkowa.** Jutsje njedźelu wobroczi nascha wjeźnjanka Marja swob. Ryschtarjowa swoje 81 narodniny. Wona žo 21. junija lěta 1855 w Dźiwocźicach pola Hodźija narodźi, hdyž tej schulu wukhodźi. W Hodźiju bu konfirmowana. Rjeńoczickeho farara Imischa je derje znała a radu wo nim a jeho skutkach za zerbski lud powéda. W žiwotnych mkodyst létach zkuseźe na wscheleakich městnach. W lěcźe 1880 woženi so z kschesczijanom Soku a pschecźahny do Wulkeho Wjelkowa, hdyž muž khěżu wobhedźeše. Tu žo žiwotnje žiwjeschtaj. W najlépschich lékach jej muž zmrě, zawostajiwschi wudowje pjeć dźeći. Dwaj žynaj a jena dźowka žu jemu hižo w rimale kamtnej starobje do wěcznoscje sledowali. Druhi krótź wojeni žo z wélkym Ryschtarjom, kotryž tej sa nětcze léta wumrě. S nuzu a horjom cźłowjeskeho žiwjenja njeběsche potajkim pschelutowana. Dźenża bydli hromadźe se žwojej najmłódschej dźowku a wujiwa žwój derje sašiwjeny wotpocźink. Sšwoje dźeći je w dobrym zerbskim duchu wukubłała a wschź zerbske knihi bibliješeho towarstwa w pjeć dźesatkach kupowała. Khorosce dla, na kotruž nimale pol léta cźerpi, je žo ji nadobo sašim sa wschu zwétne zhubił. Tak cźita dźenża hischcze jenoź žwój „Pomhaj Bóh“. Pschejemy jubilarzy też na tutym městnje Boże zohnowanje a dalschu strowoscź na wjeczoru žiwjenja.

S **Khelna.** Dźenża tu zwérna cźitarka Serbskich Nowin Marja Mérczinkez zwoje 87. narodniny zwjeczi. Swój wjeczor žiwjenja pschebywa pola bratrowego zyna, kotryž ju we wyšokej starobje sastarusze. Pschejemy starusczu też na tutym městnje hischcze prawje rjane a strowe dny jeje dołheho žiwjenja.

S **Budyšcza.** Sa zwjedźeń tšelzowe žo na wschéch bokach wulke pschihoty cźinja. Wustajerjo a fierantojo hižo zwoje budy twarja. Ssobotu 20. ma žo ſ natoczenjom piwa zwjedźeń zapocźeć. Niedźelu rano budźe budźenje; w 1 hodź. žo zwjedźeńki cźah pschi dworu nischcźu jeńtupa a na to budźe tšelenje. Pondźelu žo we tšelenju pokraczuje. ½2 hodź. tšelzu wuczahnu, w 6 hodźinach žo hódnotarjo domoj dowiedu. 8/47 hodźin budźe wulki konzert w stanje tšelzow pod nawjedništwom kapalneho mischtra Kelnera. Wutoru budźe tšelenu zwjedźeń za žony. Po smérkanju ma žo wohnjostroj wotmeć.

S **Budyšcza.** (Stawišnjske powěsce.) Narodźiłoj staj žo: 10. 6. Klarie Minje Kaschporowej rodź. Trägerez w Mnischonzu-Małych Boboljach, hyn. 15. 6. Maćej Richardej Kobanej, ratarjej w Cźornych Nožlizach, hyn. — Pschipowědźiłoj staj žo: 16. 6. Gerhard Hermann Schmidt, semkarz we Wulkich Dobžezach a Ruth Erna Brěsowinkez w Cźornych Nožlizach. — Wumrěła je: 11. 6. Mathilda Gottsteinowa rodź. Düffekez we Wulkich Dobžezach-Sejnje, 68 lět.

S **Noweje Wsy** pola Huski. Swój 8koty kwaź zwjeczeschе tute dny nasch wjeźnjan Wilhelm Zyž ſe zwojej mandźelskej. Dobrowólna wohnjowa wobora sahro jemu rano sahe nékotre wjesele kuski. S jubilarom je zyła wjeź radowasche, ichtoź zwědeźi wo tym, so staj wulzy wobluběnaj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Dźělačerstwo fabriki Richarda Reinicki wulecza šest pschi krażnym lěcźnym wšedźe z tijomi autobusami pisches Budyschin, Lubij, Biarnaczizy, Seidenberg, do Markliśy z zawjerje 8koty ſtón, hdyž kryte blida k śnedaniu pschevroschowachu. Pschi tym pschedewsacźowy wjednik Reinicke pschercźelne zlowa dźelačerstwu wénowasche. Potom zo špeschnje dale pisches Friedeberg do Flinzbergiskich kupjelow jédżeše. W hotelu Rübezahl wobjedowachmy. Wot tam dźěchmy pschi pisches Iserkammbaude k Heufuderbaudze, hdyž je k zwačźinje pozdnychmy. Po nałkym puczu wróczichmy so do Flinzbergiskich kupjelow, i wotkal naš autobus zy pisches Greifenbero-Langenóls do Lubanja dowjeschu, so bychmy tam powjeczerjeli. Tu so krótkodyl pschedewlacja Lorenz knjeſej Reinizy w mjenje zyłeho dźělačerstwa podźakowa. We wjeselej zahawje hischcze dlichi czas tam hromadźe wostachmy, ja bychmy Nóncinje zo pisches Shorjelz, Lubij a Budyschin domoj do Wulkeje Dubrawy wróczili.

S **Lupoje.** (Dźěžikemichenje.) Popołdnju na Swjt. Trojizu sešdże so młodźina Budyskeje Michalskeje wosady we Lupjanskim Bórsu z hromadźe z Minakalskej a Lupjanskej młodźinu k dźěžikemichenju. Pschez 200 dźěci pjelnjeschе rjenje wudebjenu Lupjanku zynkwiczku. Po bohatej zawodnej liturgiji mjeseše farar Lasar-Minakalski zerbsku rěcź, w kotrejž na to pokasa, zo Boże zlowo ko w maczernej rěcźi prédnje a w naš skutkuje z mozu Swojateho ducha. Knjes farar Kaplet z Budyschina skoi swoju narěcź na zlowa Swjt. Pawola z lista na Romiskich. Wot njeho, pisches njeho a sa njeho wschitko pschikhadza.“ Božu stworiczelsku moc a jeho skutkowanje w pschirodze zu wschitzy na zhromadnym puczowanju nawédźili. Po jeho woli žo też cźłowjeske žiwjenje rjaduje. So bychmy jeho hnady dozpěli, ma sa naš najwyschi samér bycź. Zhromadnje na to wschitzy wěruwusnacze praiachu. Knjes far-

Swingulantojo

Po cźeškim pschedźěłał J. Cź.

4] (Pokraczowanje.)

So bě niz jenoź Michalk tajke namjetował, kotremuž tón ſud piwa hižo w kapły wotpocźowasche, ale też zyle towarstwo ſ njemałym wyšknjom pschija, może žeby kóždy myślicź. Bruchopajk pak běsche žwojeje wězy tak wěsty, so hischcze dobrowólnje pschistaji, so wyiche pol ſuda piwa hischcze schésć bleschow wina ſapłacźi, jeli so pschébraje.

Michalk, mějo dobycze tak wěste, kaž pschezwědcźenje, so je zinu, žłubi, so to ſamo sejzini, dyrbjał-li pschébracź.

„Płacźi potajkim“, wyšlasche zyle towarstwo schwingulantow, „płacźi!“

„Potajkim“, sašmeje žo Michalk, „dyrbi kabat ſ cźeła; telko piwa a telko wina — to hrěje. — Ale dundrnajnaj, cźeji kabat mam dha to na žebi?“

Schwingulantojo wołaju wješeli: „Mój to njeje! Mój też nic!“ Bruchopajk žo hacź ja wuschi jaczerjeni, ſtanje, hlada runje na Michalka, hrabnje ſa khornaŕ woneho wobſudneho kabata a ſawola: „Dele ſ nim!“

„Hoho, knjes Bruchopajko!“ ſajortuje Michalk, „tak lohzy tón kabat ſe mnje njedostanjecze; wón je nékak ipodźimnje cźeźki; kak dha, hdy by žo w nékajkeſ ſ tych kapłow wony potźud ſ tymi schésć bleschemi namakał?“

Bruchopajk drje ſnowa wotasche: „Dele ſ nim!“ ale Michalk hrabny do kapły, wucźahny ſ njeje zyblu, někotrych kužow kucźma, wěschcze, ſtare łapy, dwě ſajeczej wopuschi, kiž kocze — rospołoži to wschо na blido a diwa žo pschi njemałym wyſknju ſchwingulantow: „ſchto to?“

Někotſi wołachu: „Schtóž druhemu jamu kwje, ſam do njeje padnje!“ druzy: „Lischka je na lischku pschischła“ — a wbohi Bruchopajk, kotryž bě tón krócź je ſamžnej ruku palazu ſwrócźu do brózníe ſwojeho měra tyknył, bu jenohłóžnje ſa pschelesczenego ſpóznaty a k ſapłaczenju horka pobótknjeneho piwa a wina wotſudźeny. — K poſměchej ſkuſicź a hischcze telko płacźicź, to je pisches měru wjesele na jenebo, a žadyn bo dźiwacź njeboudże, ſo žo Bruchopajk na wschė możne waſchnje ſapſchižaha ſche, jo budźe žo žwojich krażnych towarſchow kaž ſleho njepschecźela pałcź.

9121

10 serijow **Schlager-koferow**

w mojim wulkim wokuſe kožanych torow widźiće

C. Albert na Lawskich hrjebjach 10

Hacź runjez to žana malicźkosć njebésche, wjeczor doma wostacź, dha žo knjes Bruchopajk tola pschemó, a njeńdźesche do hoſcenja nimale pol léta. So žo pak ſchwingulantam, wobzebje Michalkej, njemałko po nim ſtyſkaſche, dawasche ſo myſlicź. Pschi jeſkanju dorěczowachu jemu, dawachu žej pak laź, pak hłowony pola njeho dźěłacź, tak ſo ſo ſłónczńje narěczeź da a ſašo do jich towarſtwa ſaſtupi.

W ſapoczatku žo ſ nim jara ledźbliwje wobkhadźeſche, ale njetrajeſche pschejara dołho, a ptaczk bu ſašo we wóczku topjeny.

III.

Bruchopajk běsche ſašo tón ſamy wjeſeły muž, kaž kdy pryeby; ſašo běsche žertniwy, na hłowo wěrjazu. To běsche woda na Michalkowy mlyn, a njebésche jemu dźěło możno, na wotpocźowaze žorty hladacź.

Bruchopajk běsche ſwojeho wumrětſima krawz. So bě jemu możno, žeby zyle léto nětkdże dźeźacźich pomocznikow w pjedawſchich létach kupowała. Khorosce dla, na kotruž nimale pol léta cźerpi, je žo ji nadobo ſašim ſa wschо zwétne ſhubił. Tak cźita dźenża hischcze jenoź ſwój „Pomhaj Bóh“. Pschejemy jubilarzy też na tutym měſtnje Boże zohnowanje a dalschu ſtrowoscź na wjeczoru žiwjenja.

S **Khelna.** Dźenża tu zwérna cźitarka Serbskich Nowin Marja Mérczinkez zwoje 87. narodniny zwjeczi. Swój wjeczor žiwjenja pschebywa pola bratrowego zyna, kotryž ju we wyšokej starobje sastarusze. Pschejemy starusczu też na tutym měſtnje hischcze prawje rjane a ſtrowe dny jeje dołheho žiwjenja.

S **Budyšcza.** Sa zwjedźeń tšelzowe žo na wschéch bokach wulke pschihoty cźinja. Wuſtajerjo a fierantojo hižo zwoje budy twarja. Ssobotu 20. ma žo ſ natoczenjom piwa zwjedźeń zapocźeć. Niedźelu rano budźe budźenje; w 1 hodź. žo zwjedźeńki cźah pschi dworu nischcźu jeńtupa a na to budźe tšelenje. Pondźelu žo we tšelenju pokraczuje. ½2 hodź. tšelzu wuczahnu, w 6 hodźinach žo hódnotarjo domoj dowiedu. 8/47 hodźin budźe wulki konzert w ſtanje tšelzow pod nawjedništwom kapalneho mischtra Kelnera. Wutoru budźe tšelenu zwjedźeń za žony. Po ſmérkanju ma žo wohnjoſtroj wotmeć.

S **Budyšcza.** (Stawišnjske powěsce.) Narodźiłoj staj žo: 10. 6. Klarie Minje Kaſchporowej rodź. Trägerez w Mnischonzu-Małych Boboljach, hyn. 15. 6. Maćej Richardej Kobanej, ratarjej w Cźornych Nožlizach, hyn. — Pschipowědźiłoj staj žo: 16. 6. Gerhard Hermann Schmidt, ſemkarz we Wulkich Dobžezach a Ruth Erna Brěſowinkez w Cźornych Nožlizach. — Wumrěła je: 11. 6. Mathilda Gottſteinowa rodź. Düffekez we Wulkich Dobžezach-Sejnje, 68 lět.

S **Noweje Wsy** pola Huski. Swój 8koty kwaź zwjeczeschе tute dny nasch wjeźnjan Wilhelm Zyž ſe zwojej mandźelskej. Dobrowólna wohnjowa wobora ſahro jemu rano ſahe nékotre wjesele kuski. S jubilarom je zyła wjeź radowasche, ichtoź zwědeźi wo tym, so staj wulzy wobluběnaj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Dźěłačerſtwo fabriki Richarda Reinicki wulecza šest pschi krażnym lěcźnym wšedźe z tijomi autobusami pisches Budyschin, Lubij, Biarnaczizy, Seidenberg, do Markliśy z zawjerje 8koty ſtón, hdyž kryte blida k śnedaniu pschevroschowachu. Pschi tym pschedewsacźowy wjednik Reinicke pschercźelne zlowa dźěłačerſtwu wénowasche. Potom zo špeschnje dale pisches Friedeberg do Flinzbergiskich kupjelow jédżeše. W hotelu Rübezahl wobjedowachmy. Wot tam dźěchmy pschi pisches Iserkammbaude k Heufuderbaudze, hdyž je k zwačźinje pozdnychmy. Po nałkym puczu wróczichmy ſo do Flinzbergiskich kupjelow, i wotkal naš autobus zy pisches Greifenbero-Langenóls do Lubanja dowjeschu, ſo bychmy tam powjeczerjeli. Tu ſo krótkodyl pschedewlacja Lorenz knjeſej Reinizy w mjenje zyłeho dźěłačerſtwa podźakowa. We wjeſelej zahawje hischcze dlichi czas tam hromadźe wostachmy, ja bychmy Nóncinje zo pisches Shorjelz, Lubij a Budyschin domoj do Wulkeje Dubrawy wróczili.

S **Lupoje.** (Dźěžikemichenje.) Popołdnju na Swjt. Trojizu sešdże ſo młodźina Budyskeje Michalskeje wosady we Lupjanskim Bórſu z hromadźe z Minakalskej a Lupjanskej młodźinu k dźěžikemichenju. Pschez 200 dźěci pjelnjeschе rjenje wudebjenu Lupjanku zynkwiczku. Po bohatej zawodnej liturgiji mjeseše farar Lasar-Minakalski zerbsku rěcź, w kotrejž na to pokasa, zo Boże zlowo ko w maczernej rěcźi prédnje a w naš ſkutkuje ſ mozu Swojateho ducha. Knjes farar Kaplet ſ Budyschina ſkoi ſwoju narěcź na zlowa Swjt. Pawola ſ lista na Romiskich. Wot njeho, pisches njeho a ſa njeho wschitko pschikhadza.“ Božu ſtworiczelsku moc a jeho ſkutkowanje w pschirodze zu wschitzy na zhromadnym puczowanju nawédźili. Po jeho woli ſo też cźłowjeske žiwjenje rjaduje. So bychmy jeho hnady dozpěli, ma ſa naš najwyschi ſamér bycź. Zhromadnje na to wschitzy wěruwusnacze praiachu. Knjes far-

Hacź runjez to žana malicźkosć njebésche, wjeczor doma wostacź, dha ſo knjes Bruchopajk tola pschemó, a njeńdźesche do hoſcenja nimale pol léta. So žo pak ſchwingulantam, wobzebje Michalkej, njemałko po nim ſtyſkaſche, dawasche ſo myſlicź. Pschi jeſkanju dorěczowachu jemu, dawachu žej pak laź, pak hłowony pola njeho dźěłacź, tak ſo ſo ſłónczńje narěczeź da a ſašo do jich towarſtwa ſaſtupi.

W ſapoczatku žo ſ nim jara ledźbliwje wobkhadźeſche, ale njetrajeſche pschejara dołho, a ptaczk bu ſašo we wóczku topjeny.

III.

Bruchopajk běsche ſašo tón ſamy wjeſeły muž, kaž kdy pryeby; ſašo běsche žertniwy, na hłowo wěrjazu. To běsche woda na Michalkowy mlyn, a njebésche jemu dźěło możno, na wotpocźowaze žorty hladacź.

Bruchopajk běsche ſwojeho wumrětſima krawz. So bě jemu możno, žeby zyle léto nětkdże dźeźacźich pomocznikow dźerżecź, na to běsche pschezy hordy. Sswojemu rjemješłu derje rozumjesche, ale pschezy žo ſašo ſ tajkimi wězami thwalesche, wo kotrychž žo wědźeſche, ſo žu wone ſamna kła. Tutu złabosćź powuźiło, wuwiedźe Michalk ſa někotre dny nowe ſchibałſtwo.

Běsche to ſašo junu wjeczor, jako Bruchopajkowy wnczobnik, bo hoſcenja k „Złotej króńje“ pschiſchedschi, knjeſej mischtrez nékajki liſcźk poda, pschiſtaja, ſo je tón nékajki wožebny pózoł pschinjeſł, kiž ſa durjemi na wotmołwjenje cźaka.

Bruchopajk žo hacź pod wuſchi ſaczerwjeni, ſtorje liſt, cźita, a hlej — wobliczo žo jemu wujaſnjuje wot rjadki k rjadzu. Hdyž běsche pschecźcźitał, wucźahny mósčeń, wſa ſ njeje nórt, poda jón žwojemu wuczobnikej a djeſche ſubo ſcźiwje, ſo by jón wonemu pózłej ſ tym wotmołwjenjom dał, ſo žo dawa miłoſcźiwje ezzellenzy knjeſej hrabi poruczicź a ſo pschińdże.

„Schto to?“ praſcha žo hnydom zyły chór ſchwingulantow, „mitajcźiwemu hrabi?!“

„Haj“, wotmołwi Bruchopajk hordźe, „exellenzy! Tu cźitajcze a pschebjerdźcze ſo ſami.“ Michalk hnydom liſcźik wosmje a druzy ſchwingulantojo, kiž wo tym nowym kusu Michalka wědźachu, poſtłuchachu ſe wſchej łožbliwoſcźu. Liſcźik klinczeſche hłowo wot hłowa takle:

Luby knjeń Bruchopajko!

Hižom dawno ſtym wo Waſchim wožebitym kraſnym wumělſtwje ſ'wſchał. Chzu pſched ſwojim wotjeſdom do Afriki ſebi a ſwojemu ſłužobnistwu nowu drastu ſhotowicź dacź, a ſtyn ſebi pſchedewſaſ, ſo wo wopraſdźitosći woneje dobreje powěſcze pſchebjerdźcźicź, kotreż je ſo wo Waſ roſſchěrita. Wopytajcze mje jutſje w mojim hrodźe, hdyž wo tutej naležnoſcźi dale porěcźimy.

A. B. C. hrabja ſ **Dane.**

Na hrodźe w E..., dźeń 21. ſnježa 1930.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

ści vikar Scholta ſ Lupoje Budyšku a Minakalšku młodźinu w mjenje Lupjanskeje wosady postrowi a poda sławiłšći pschehlad wo nastaczu a wuwiczu Lupjanskeje gmejny a jeje Bożeho doma. Naſcha luboſcz k Bożemu domej ſkuſcha też zyłej wosadze, kotraž ſo tak k Bożim ſłužbam ſthadźuje k ſyłni naſchu ſwěru k njej. Cjerſtwy žiwy pschewod kěrluſchow poſawniſkeho khóra Michałkeje zyrkwje doda ſwjatocnoſći ſwjedźeńſći ras. Po Bożich ſłužbach wichitaj hiſchcze dźeſći cžaſ wjeſeli hromadze wostachu. Knjes farař Tyſchéř-Budyſki ſpominaſche pſchi tym na ſohnowanjapokne dźeło ſmutkowneho miſionſtwa a namokwjeſche wſchěch, ſo bychu pomhali, ſtobu ſkutkowacź. Tutón rjany wulět wſchěm wobdźělenym w dobrym wopomnjeczu woſtanje.

S **Ratez.** (Stawniſke.) Wutkchczicžu ſo: Mar Herbert Vogel ſ Niježe Wſy. Emil Mar Siegfried Kunath ſ Ratez. Horſt Siegfried Nagel ſe Stróže. — Swěrowachu ſo: dźełaczeř Matej Korch ſ Muczowa a Gustla Marja Miczajez ſ Hermanez. — Murjeř Ota Alexander Edgar Zwoch ſ Kamjenetje a Marhata Erna Gadźe ſe Stróže. Rěſnik Arthur Waklaf Jeſchka ſ Budyſchina a Ema Martha Schimanez ſ Komorowa. — Lěžny dźełaczeř Jan Duczman ſ Komorowa a Hilžbieta Helena Weißbachez ſ Komorowa. Katař Bjedrich Milli Schickpank ſ Jitta a Ema Elſa Pawlikez ſ Komorowa. Hórnik Korla Richard Klezka ſ Radikt a Mariana Marhała Wrobleż ſ Komorowa. — **Wotkhowachu ſo: Dostawaŕ renty Bjedrich Alwin Teich ſe Schežeńzy 70 lět ſtary. Wumjeńkaŕ Handrij Barth ſ Hermanez 77 lět ſtary. Pohončź Jan Wrobl ſe Schežeńzy, 29 lět. Dźěcža Alfred Helmuth Schicka ſ Noweje Wſy, 3 měſaze. Kowaŕſki miſchtř Robert Michałk ſe Schcžeńzy, 63 lět ſtary. Wumjeńkaŕ Jan Korla Heſtman ſ Ratez, 78 lět ſtary.** Tyſchéřſki miſchtř Jan Mocha ſe Stróže, 87 lět ſtary.

S **Wojerez.** (Pčołkarſke towaŕſtwo.) **Tudyſche pčołkarſke towaŕſtwo wulecža ſtebi pſchi rjanym wjedrje njeźeju do Kulowa, ſo by ſtebi tam kołeje pčołkarja Schowała wobhladało.** Njedaloko města w khłódnej ſahrodźe pſchi małej rěčazu, pſchi kotrejež bjoſchu wſchelake kčežki, ſtoješe na mjedowych kſenjach, roſtu, a wobdata ſe žitnymi polemi a płódnymi kukami je knjes Schömmel wuſtaješe kraſne měſtačko ſa ſwoje kołeje wupytaŕ. Dobry porjad ma wón mjes ſwojimi ludźmi a ſe wſchěmi ſo ſpołnaci, ſo ſ wulkej luboſczu ſo ſwojemu pčołkaŕſkemu wěnuje. Na to jěduſche ſo do Noweje Wſy ke khłóchtſkim hatam a pſchi wothkadarju hatow ſo połaſta a tu ſo też ſſawne poſtejdźenje wotſtaŕ. Po wothcžu wſchelakich wobkhodnych ſtajenjow rěčeſche pſchedźěwo rojenju pčołow, wo popadnjenju rojow a wo wothladanju rojow. Železniſki, maſchinſki inſpektor Pawło měješche na to pſchednoſchk wo nastaczu wſchelakich wjedrowych ſałowy. Hač do wjeczor 7 hodźin woſtachu pola tym hiſchcze wſchitcy wobdźělenjo hromadze.

Se **Sčeko-Kamjenzy.** Hižo mjeſchu hodźeſći dołho ſtudyſchich wobydlerjow a też wſchěch, kiž bruntzowu kraſnu wonyſtuju, **hobrźe-wozłowe rěčerſke ſcžitmuże, kotrejž** ſo w Malińje (Greifenhain) twarja. Tam ma naſwjeſchi bagger zyłeho ſwěta „D 1400“ naſtacź. Hobrźi twar ſo hižo w zyłej ſwojej wulkoſczi jewi. Anhaltſke wuhlowe pſchedźěwaſze dyrbjeſche po wutrjebanju bruntzowych ſkładow w Sčo-Komorowſkich ſamach ſa nowymi bruntzowymi polemi pytacź. Namakachu je w Malińje w 40metrowſkej hłubokoſczi, hdźež je nětdźe 10 metrow tołſta bruntzowa worſchta. So by ſo 40 metrow tołſta ſemja wotnoſnka, je trěbne było, taſki hobrźi bagger natwaricź. Tutón bagger twarja Kruppowe pſchedźěwaſcža a ma roſměry, kaſkež dotal hiſchcze žadyn bagger njeměješche. 9 wyſokich montaſkich ſdźěłowych hěſche k poſtajenju baggera trěbnych, kotryž na 96 koleſach běži. Tute ſu tak derje roſdźělene, ſo ſu wſchitke jenaſ poczejene. Bagger 1000 tunow waži. Na woběmaj ſtronomaj prědnjeje fronty ſtej wjednjkej khěžy pſchicžitnjene. Mjes woběmaj 60 metrow dołhi bowony rěbl bele wjedźe. Bagger je 38 metrow wyſoki. Kóždy bow może 1400 littrow ſemje naczerpacź a waži jenu tunu. Po wobliczenjach może ſo wſchědnje 40 000 kúbikowych metrow ſemje wotnoſyć. 2500 PS motor bagger pohibuje. Dołha bruniza ma ſo w Anhaltiſkich wuhlowych pſchedźěwaſczach, do kotrychž budźe ſo 1 wokſebitymi wuhlowymi ſamami wo'cź, pſchedźěłacź. 15 kilometrow dołha żeleznica je hižo ſhotowjena. Zyłe pſchedźěwaſcže na wjele lět dołho dźěłaczerjam thłeb ſwěſći.

S **Čjernika.** W bačońanjam hnědźe na ſtatoku ratarja Auguſta Jenki ſtoro wſchědnje bačońy mjes ſobu woſtuja. 4 ſtare bačońy wobſtarujeja hnězdo, ſo mohli młode bačońy w hnězdźe moricź. Hdyž pak ſo njepſchećelſki bačoń blížeſi, wupſcheſtrěwa bačońez mać ſwoje ſchadła nad młodymi a bačońez nan ſo pſchihotuje, ſo by wſchěch ſchkitał. Husto ſo też ſa njepſchećelſkimi bačońami puſchći, ſo by je wotſtaŕſ. — Se ſchćitpaniom holanſkich jahodkow je ſo w naſchich lěžach ſapočzało.

S **Klitticho.** Pſchi ketuſchim ſwěſćenju wužiteje ſemje je ſo w Klětnjanſkej gmejnje wiſchu hromadźe 529 hektarow naliczilo, a to role 196 hektarow, domjazoch a małych ſtawdowm 2,24, łukow ſ jenymi žnjemi 1,75, ſ dwómaj žnjemaj 68,11, hubjeſniſche paſtwiſcža 20,28, ſadowne ſtawdy 12,000, ſtatne lěžy 7,19, priwatne lěžy 199,60, kamjeniſcža 6,01, puſty kraj, kotryž ſo ſ lěžom wobſahuje 25,15, puſczina 5,58, ſatwarjene a dwórne wobſtejenje 14,38, puče a żeleſniſy 42,31, pohrjebniſcža 0,96, wody 24,32 hektarow. Rola ſo na ſcžehowaze maſchiny wobdźěła: ſ rožku 96,45 hektarow, ſ jeczmjenjom 0,07, ſ wowſom 17,17, żyzcže 1,31, heidučhta 0,44, ſotte łupy 2,81, ſelene hnojenje 0,12, łuſchcžinowym 2,37, běrny hnojenje 57,00, ſažne 0,19, morchel 0,53, běły kał 0,02, ſerwjeny kał 0,02, len 1,02, cžerwjeny dźeczeſ 0,11, wuſuwana trawa 0,13, ſeradella 11,74 hektarow. — Wjele ſemjenju ſtwin naliczi ſo w 76 hoſpodaŕſtwach proſtatow pod 8 njedźelemi 70, běhali wot 8 njedźel hač do pol łeta 181, rajzy, pol łeta hač do łeta ſtare, ſuprofchne 1, njeſuprofchne 1, rajzy, 1 łeto ſtare a ſtarſche, ſuprofchnej 2, kormjene ſwinje pol łeta hač do 1 łeta ſtare 30, pſches jene łeto ſtare 1, wſcho hromadźe 283 ſchtuk. Wowzy pod jenym łétom 5, boraty 1, ſkopy 2, wowzy 1, cželatow narodźi ſo w měrzu 13, w haprleji 15 a w meji 18. Po poſledniim liczenju ſwini w měrzu je ſo potajkim liczba hoſpodaŕſtwow, w kotrychž ſo ſwinje płahuja, wo 5 powjetſchiſa a liczba ſwini wo 30 ſchtuk pſchiběrała.

S **Ochoły** pola Khočebuſa. Sſrjedu dopoldnja je ſo pſchi kupanju w Małkhy ratař a tſchikturjeř Ota Schołta tepił. Schołta ſawoſtaji žonu a 4 njeſaſtarane dźěći a 88 łět ſtareho nana, kotryž bě ſo w němſko-franzowſkej wójnje 1870/71 wuſnamenił.

*

Se **Žitawy.** (Sakſypnjeniſke njeſbohe w zubelni.) We ryčeſtkubleſkeſ zubelni w Hornjej Wudrowiznu ſo dwě kuſcheřni žywnjeſchtej, w kotrymaž ſo nětkole 95 000 muczeńkow kuſcheſche. Na dobre ſbože ſo žynpnjenje hiſchcze prjedy ſta, hač běchu dźěłaczerjo, kotříž ſ muczeńkami dźěłachu, ſ dźěkom ſapoczeli, hewak budźiczu móhli do njeſboża pſchiſpicź.

Hudźba—wumělſtwo—dźiwadło

W **Centralnym dźiwadle** wibjżimy film „Horza krej“, wobraſ ſe ſapalapolneho žiwjenja wobydlerſtwa wuheſkeje puſty. Konje a luboſcz, to ſtaj taj dwaj dypkaj hłownje wobſahaca filma, kiž ſo wobrubjc ſ rjanymi pſchirodnymi wobraſami, ſe ſaſimawoſczemi ludoweho žiwjenja a narodnych drastow. Cžardahowa hudźba pyri krej, cžeſte melodiſke ſynki ſtimaju duſchu a radoſtnje ſłědźiwemu bojeſ baronežku Kóſły wo jeje konja „Cžerejka“, pſches kotrejež dobudźe žebi huſarſki leutnant Tibor ſe Denes luboſcz k baronży, tutemu dźiwjemu a cžaſto tak thutnemu hołiczu wuheſkeje puſty. Hłowni hrajerjo, kaž Marika Rökk, Hans Stüwa, Pawoł Kemp, Urſula Grableż a druhi ſu wuſnamnanni ſaſtupcy ſwojich rólow. Dale ſłědujeny ſe ſaſimom Fox-klinczazemu tydźenjeſ ſ jeho nowoſczemi ſe ſwěta a wabjeniſkemu filmej wo wobkhadnym letaſtwje.

Palaſtowe dźiwadło. Se ſtrachami ſjednoczene ſu jěſby namórniſkow. Maja niž jenoſ ſ roſsyhnowanym morjom ſo bědźieć, ale też dźeſza hiſchcze wohroſuja wſchelake cžłowne elementy — piratoja — łódźny wobkhad. Wſcho to widźimy w ſaſimawym filmje „Stoto do Singapore“, kotryž je jendźeſſke towaŕſtwo Metro-Goldwyn Maier Film ſ najwuſnamnjeniſchimi jendźeſſkimi hrajerjemi wjerczako a kotrymž nam tute ſtrachi w napinazym podawku pſchedźewaja. Wuſtojny kapitan łódźe pak je wſchěm ſtrachom ſwojczeny. Film budźe ſo wſchěm, kiž napinaze podawki lubuja, ſara ſpodobaĉ.

*

Kino für Jedermann poſtkja wopytowarjam ſrudny wojeńſki film ſ cžaſa Napoleona „W Strasburgu na paſynje“. Widźimy, **kak naſmarja Napoleonowe rekrutow wobja.** Naſmarjo dawaju w korczmach k pſchepicu a potom wupoſleni pachoła liſczinu bjes wědomja podpiſaſe. Na ſtarſchim kuble bohdeſchtaj bratraj, wobaj ſo do rjanoje holzy Beaty proſcheſche, a wona jeho wotpokaza. To jeho tak ſrudźi, ſo dźeſche ſo wopicź a podpiſa liſczinu, kotraž jeho na tři lěta na wojerſtwo ſwjaſa. Hdyž ſe korczmje dźeſche, kójdy na njeho ſ porſtom pokaſowaſche. Nětk hakle pytny, cžeho ſe ſtuczi. Cžekny hromadźe ſ młódſchim bratrom do hór, ſo jeju nichtó njenamaka. Tam ſo roſsudźitaſtaj, ſo dyrbi ſtarſchi doma kubło pſchewjacź a młódſchi ſa ſtarſcheho k wojakam hicź. Młódſchi ſpyta pola wojakow cžekmjeć a tu ſaſo popadnjeny. Pſchińdźe pſched wojeńſki ſud. Krótko do jeho ſmjerczje ſpyta Beata bu wuhwobodźicź. Pſchińdźe pak pſchepoſdźe. Młódſchi bu ſatſčeleny na nałapje pola Strasburga. — Wódlaſiſti programm poſkaſuje ſynczazy tydźeń a druhaj filmaj.

Wusudźenja

§ Khłoſtanſki pichitaŕ na 2 měſazaj iaſtwa dla ſranjenja bě Frieda Sahrodnikowa rodź. Müllerez w Budyſchinje dóſtała. Pſchečiwo tutomu khłoſtanſkemu pſchikaſej bě ſo powołała. Nan a mandźelſki Sahrodnikowe ſtaj dla njeſaſtanſtwa ſ khłoſtanju pohłoſowanaj. Müllerez ſwójba tohorunja dobre mjeno nima. Sa hiſchcze małoletne Sahrodnikez dźěcži je ko ſprawny 56 lět ſtary muż jako ſaſtaraczeř poſtajił. Mjódźicha małoletna Sahrodnikoweje ſotra chcyſche ſo na 21 lět ſtareho muża wudacź. Saſtaraczeř bě maczerí młodeho muża pokiw dał, ſo by ſyna na możne niepſchiłomne ſcžěhwji ſ herbſtom poczeſenej Müllerez ſwójbu kedźbneho ſcžinika. Pſchi tym bě ſaſtaraczeř też na khłoſtanie Sahrodnikowje mandźelſkeho pokaſał. Na to ko Sahrodnikowa hnuwaſche. Saſtaraczeřej bě to njepſchiſtojne wa'cnje wumjetowaſa a jako tón jej durje pokaja, jeho do wobliczа dhri. Statne rěcžniſtwo bě pothłoſtanje tu'oho ſranjenja w ſajimje powſchitkownoſcže wſchěwjedło. Sſudnik nienamała pčhiczinu, ſo by khłoſtanje pſchemělk. Wobtrucźi wuſud a ſwěſći, ſo je ſaſtaraczeř prawje cžinił. Mandźelſtwo je ſe ſakkodom žwójbu a ſ tym ſtata a tohodła ma ſo w dalkoſožahajeż měrje ſchlitacź a kóždy ſaſtaraczeř a ſaſtupnik mataj ſo w dopjelnjenju ſwojich cžeſtich winowatoſczow podperacź.

§ Womérnje ſbożownje bě ſo wobkhadne njeſbože ſtónczko, kotrež ſo 26. haprleje rano ½3 hodźin na Połnóżnej dróży w Budyſchińe ſta. W Budyſchińſke žiwy 38 lět ſtary dotal njepothłoſtany Robert Matiza bě ſe ſwojej bulhoggu a pſchiwěſchakom ſo ſ jězby ſ Radebeera a Drježdźan wrócził a tědźeſche w nałwomnjenym cžaſu ſe Khmych wikow do Połnóżneje dróhi. Tam bě na lěwu ſtronu dróhi pſchiſchoł a ſe ſwojej bulhoggu ſra'n ſwoprótka do wobokowego wóſa, ſtorcži jón na khłódnik a ſtłóczi tón k ſcženje. W aucże ſedźachu wobſoboje ſo pſchi tym lohaj franziſchcež. Matiaz doſta khłoſtanſki pichitaſ dla ſranjenja cžéła a dla njewobkedźbowanja wobkhadnych nſchedźitſmow. Pſchečeſtwo tutomu ſo powoła. Sſudnik ſabudźi jeho k 30 hrimnam pjenježneho khłoſtanja a k 6 dnjam iaſtwa.

Wjednik Hugenbergej k narodninam ſbożo pſchał.

Wjednik a němſki kanzler je tajnemu radźe dr. Hugenbergej k 71. narodninam najwutrobniſche ſbože pſchał a je ſdobom na jeju ſhromadne dźěło w ſłužbje wohnowjenja němſkeho luda ſpominał.

Towaŕſtwowske powěſtnikl.

Rakecy. Kedźbu! Jutře pop. w 4 hodź. wotměje ſerbſke tow. „Lipa“ ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Kamjenej w Richec hoſcenc, hdźež w Rakecach. Wſech kóždy dowórnik w ſwójej wſy wšo ſtare a młode ſobuſtawy na nju woſebje přeproſy, dokelž ma ſo wo wažnych wěcach jednacź. Też wſitke ſobuſtawy „Domowiny“ z Kamjenja hoſcenc ſo na tón wobdźěla. Předſyda.

Rakojdy. Wosadne tow. Hrodźiſco wuhotuje njedźelu wječor we 8 hodź. pola Zendźic w Rakojdach. ſerbſki ſwjedźeń. Wotrjad młodych ſpěwa rjano ſerbſke pěſnje a hraje Wjelowu hru „Knjez a robočan“. Njech ſo wše ſobuſtawy towaŕſtwa ze ſwojimi ſwójbami na tutym wječorku wobdźěla. Też wſitcy Serbja z blizka a daloka ſu nam lubje witani. Předſyda.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyſinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleſ w Budyſinje a politiku, feuilleton a wobraſy Arnošt Dučman w Budyſinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyſinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyſinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tariſna liſčina čo. 5 płaći.

Konjace
1210
Bohelmann Nachf.
Budyšin u Serbske hrjebje 2

Capki nowe formy 1,25 98 pj. 75 pj.
Bluzy z krótk. ruk. 3,45 2,95 1.25
Suknje 6,50 4,50 3,95
Rukajcy 1,75 1,50 1,25
Šawle z wum. židy 1,45 1,25 98 pj.

Židžane tkaniny
čorne a w sebi mustrowane, smuhi a dypki
m w. 3,25-10,- hr.
Schaaf
1178

Mały nawěſtk
w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wuplaci

KAMJENC
Zaſtupjeŕ wuporjadźowanja
Herbert Hohlfeld
prjedy Mühlbach [40
w Kamjencu

Dostanjeſa je
Schuh
LINGEL
der Schuh des Herrn
Mark
w Kunowje

Herbſka cyrkwja w Nʼebjelčicach
Jutře njedźelu na žurli
wulki lěsny swjedźeń
pod heſłom:
„Zelena je hola“
Kraſne wupyšenje — wječor baſkoſte wohſwětlenje. Započatk pop. w 4 hodź.
Dujeſka a huſleŕska hudźba.
Wjeſele — Žort — zabawa
Přečelnje k tomu přeproſuje Max Richtaŕ.

Deutz-Diesel-motory 1201
wot 4 PS a zyſnišo, za ratařſtwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa
Carl Gast na Drjewowych wikach 27

Fischerec barbjerſka
chemiska rjedźerňja
dźěła ſpěšnje, čiſče a płaciny hódno
Njezabudźće na naſu drastu
Klamy a přijimanje: 1148
Maks Klenke w Kamjencu na Budyſkej dr. 30
w Budyšinje jenož na Moltkowej dr. 21

Budyske wulke měšćanske tšelenje 1936

je wot soboty 20. junija hač do njedźele 28. junija

Serb a wopytaja tute swjedźeńske městnosće, dokelž wone Serbow na nje přećelnje přeprošeja.

Na Tšelniku
poruća
Lehmannec kofejownja
swój rjany
kofejowy swjedź. stan
ze zahrodu k přijomnemu přebytkej

Najlěpše konditorske twory
Lód ✱ Fürst Pückler ✱ Lodowe připitki
Budyske Pilsenske ✱ Mnich. Löwenbrău

Kóždy dźeń koncert

Srjedu, 24. junija, popołdnju wot 4—7 hodź. w swojim stanje
wulki koncert SA-kapały
pod wjednistwom MZF. Dünnebier [1207

Přeprošujemy Was
na wulke
měšćanske tšelenje 1936

Swjedźeński porjad:

Sobotu, 20. junija: w 17 hodźin wotewrjenje wšěch wobkhodow
Njedźelu, 21. junija: rano budźenje
w 15 hodź. **paradny wućah** z wobdźělenjom tšelćowskich korporacijow a přećelow tšelćowstwa
Póndźelu, 22. junija: tšelenje na I. kralowsku tarču
Wutoru, 23. junija: 17—19 hodź. **wulki SA. koncert na swjedź. městnje**
Srjedu, 24. junija: **paradny wućah**
wot 18.30 hodź. **městna hudźba** tšelćowskeje kapały — wječor
wulki krasny wohnjostroj
Štwórtk, 25. junija: tšelenje na II. kralowsku tarču
Pjatk, 26. junija: tšelenje na III. kralowsku tarču
Sobotu, 27. junija: wustawne tšelenje troch kralow
wot 4—6 hodź. **městna hudźba** kapały pěšeho połka 52, pod dirigentstwom wyšš. hudź. mištra Otty Korfina
Njedźelu, 28. junija: w 15 hodź. **paradny wućah**

Na tšeleniu může so kóždy wobdźělić
Porjad za tšelenje wuleži w tšelńskej hali

W Budyšinje, 16. junija 1936.

1197 Předsydstwo tšelcow.

Nowe! Wulki Nowe!
Hornjobayerski stan
na tšelniku
12 muzi hornjobayerskeje wjesnicje kapały

Wjesele přednoški | Pječene kołbasy na rošće pječene
Reje a druhe | Prawe bayerske piwa

Wulki stan po bayerskim razu
je zetkanišćo wšěch wopytarjow tšelenja,
Piwo je dobre a hercy su pilni
A hošćenc ał wšitkich z jědźu a připitkom sylni!
Kurt Schörnig (Lusatia)

Stan tšelcow (Schützenzelt)

Wopytajće „stan tšelcow", tam dostanjeće te słódne piwo

Hackerbräu

K Budyskemu tšelenju witamy wšěch Serbow najwutrobniše do khłódneho stana 1205
Alt Heidelberg H. Ganner a mandźelska

Tšelćrnja w Budyšinje

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokoliny poskićam k swjedźenjej tšelćow woprawdźe

Orig. bayr. Schramlowy kwartet
juskanje — Wienske spěwy — žort

Na rejwańskej ľubi kóždy dźeń popołdnju a wječor
wulka rejwańska hudźba

K woptanju piwa sobotu
1. traditionelnu jědź: **Hobrsku pječ. kołbasu** z kałom a běrnami
2. traditionelnu jědź: Wutoru wot 6 hodź. **Kokoš w potaži**

K tomu přećelnje přeprošuje Alfred Mühldorfer a mandźelska

Hošćenc w Pančicach

woswjeći jutře njedźelu
Jansku kermušu
Popołdnju wot 4 hodź.
rejwańska hudźba

Hdyž slónčko swěći
a z najmjeńšim sebi maćeŕ wuhlźe
trjeba tuto nowe wuhotowanje
RUDOLPH ma kurłotnje rjane wozowe deki - kuverty zawěški - přešite deki - ječki drasćički - mantle - čapki a kapički - kopańske woblečki kholowčki - lacki - nohajčki stutnjenčki - sočki - zawalne kholowčki - camelija pjelchi
RUDOLPH na Kěžorskej dróży 16

Zo bych swojemu česćenemu woteběrańerstwu přihódnu nakupowańsku składnosć připrawił, sym swój
předawański wotdźěl za mantle, kostumy a kupleje
do přiwzatych wobkhodnych městnosćow
na Žitnej hasy 10,
znapřeća mojeho nětčišeho wobkhoda, přepołožił.

Jara powětšeny wotdźěl za hotowe drasty, bluzy a suknje, kaž tkaniny wosrjenje dale w dotalnych městnosćach na Žitnej hasy 7

Otto Hartmann
mějićel firmy W. Häcker. 1200

Vor dem Autokauf
ERSTE Probefahrt IM OPEL
bjez nućenja ke kupjenju!
Zadajće sebi wot nas
dopokazy zlutniwosće
w přetrjebanju a wuznamnej zamóžnosći!
Westgaragen G. m. b. H.
Opel-wulkowikowafnja
w Budyšinje
Schliebenska dróha 18
Telefon 3985/3925
1201

Nowe dźěćace sočki
nowe dźěćace nohajcy
nowe kolenowe nohajcy
tunjo pola
RUDOLPH na Kěžorskej dróży 16

Hos. tod. pomocnik abo nohonć 1205
ze swó'bnym přizamknjenom, so do dobreho městna k 1. julijej pyta w Nowej Wsy čo. 56 pola Huski.

Pilna holca,
ev., nic niže 20 lět, kotraž móže wšě domace dźěła wobstarać, so pyta. Bliže zhoniće we wudawarni Serb. Nowin. (1180)

---

25 ctr. słomy,
ze cypami młoćeneje, a
wišnje,
k jědźi a nakładźeniu, wšědnje čerstwe, ma na předaj
Jurij Leimer w Nowej Jasenicy čo. 52. 1213

Pytam k 15. julijej
500 hr.
na prěnju hypoteku z dobrym zadanjenjom. Poskićenja pod B 6 zapodajće na wudaw. Serb. Nowin.

Wěrowanske pjerśenje
prawe złoto, we wšěj płaćiznje
Casnik Koks, Sukelnska h. 20

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
měš. Ž. Wjelopp
na Jerjotnej hasy 3 (Jeringstraße)
dźerża
1½ poslejšćina 12,80 11.40 8,80

Barby
Laki
Pinsle
800
jenoć wot firmy **Šablony**
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Wosebje płaćizny hódne
hólćace płošliwe woblekl, Kielske a Kadetiske wobl hólćace lěčne jaket wobleki Kielske matrosowe bluzy pučowace a ludowe khol hólćace płošliwe kholowy, Roll bluzy, hrajkańske kholowčki, słónčne kholowčki dźěćace kosmičkate mantle a peleriny
pola RUDOLPH Kěžorska dróha 16

Čim ćopliša je temperatura
čim bóle so noha rozšěri, čim ważniše je
prawe a wěcowne wobuće 1202
Pomoc za Wašu nohu!
Lipsia-stupnje
Jähne
Telefon 2705, na Šulešej hasy 9. Specialny dom za ćefpjace nohi!

Hdźe?
daće swoje **filmy, platy** atd. rune, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošic hasa 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kasća při mojim wobkhodźe.

21 Telefon 2134

Paul Brosske tyšeński mištr na Nowosćelskej dr. 7 Garag. dwór 1 schodnica poskića swój **sklad** hotowych kašćow [92

Mały nawěštk wulki wuspěch

Hošćenc „Na Horje" pola Njeswačidła
Tšelćerska jednota we Łužcu zarjaduje [sagt
njedźelu 21. junija popołdnju wot 2 hodźin
tšelenje wo myto a kehelekulenje
Přećelnje přeprošuje tej Tšelćowska jednota a hošćenc

Dwaj wosebitaj ćahaj
wot 28. junija a 5. julija 1936
wot Zhorjelca do Hirschberga
ke Krkonošowskemu tydźenju a do Krkonošow
60% znižena płaćizna (přizamknjenje 50%)
5,18 hodźin z Budyšina a wróći so 23,45 hodźin
Jězba płaći wot Zhorjelca do Hirschberga a wróćo 2.70 hr.
po přeču do Josephinehütte, Krummhübel, Oberschmiedeberg abo Oberhain 4.40 hr. [1211
Kupće sebi bórzy lisćiki za wosebity ćah, dokelž je wobdźělenje na wěstu ličbu wobmjezowane.
Statnaj železnisk. wobkhad. hamtaj w Zhorjelcu a Budyšinje

Wóčny lěkaŕ dr. Rězak
zapućowaŕ! 1203

Jědźefnje
wot 250,— hr.
Lěhafnje
wot 290,— hr.
Kuchinje
wot 140,— hr.
Najwjetši wubjerk / Bjez wudawkow do domu / Přijimam mandźelske poždonki. 890
Fritz Schulze
w Budyšinje / Před Šulešnicu / wrotami 2 (Lehmannec ćerjo) — Samsna sedźańja.

Wosebje płaćizny hódne
Běłe hólćace drasty
Běłe drasty za młode holcy
Hólćace dirndl. drasty
Pisane hólćace lěčne drasty
pola RUDOLPH Kěžorska dróha 16

Přiłoha k čisłu 142 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 20. [illegible] 1936

Wopyt wustajeńcy „Wojowanje přećiwo rakej“

Budyſke a wokolne wobydleŕſtwo ma w tutych dnjach dobru ſkładnoſcź, ßo dacź wo ßwojej ſtrowoſcźi derje powucźicź. Wuſtajeńza „Wojowanje pſchecźiwo rakej“ je tež tak wulzy ſajimawa, ſo móžemy kóždemu jenotliwzej jeje wopyt naležnje doporucźecź. Woſmje ßebi ſ njeje ſawěſcźe doſcź wužitnych wucźbow ßobu domoj — k ßwojemu lěpſchemu, k lěpſchemu ßwojich a tak ſaßo k lěpſchemu luda.

Njech tež ßo wuſtajeńza woßebje ſ naſtacźom, wuwicźom, ſpóſnacźom a lěkowanjom rakowych khoroſcźow ſaběra, ſ njeje tola ſ mozu duch wěje, kiž w naß myßl ſbudźa a potwjerdźa, ſo tola njejßmy na hnadu a njehnadu tutej ſlej khoroſcźi wudacźi, ale ſo w naſchej ruzy leži, ßo pſched njej ſchkitacź a je-li naß nadpadnje, ßo dacź ſaßo wuſtrowicź.

Hdyž cźłowjek ßebi po wuſtajeńzy khodźo jenotliwe wobraſy a organy wobhladuje, njenaſtawa w ſnutſkownym wědomju někajke ſtrachowanje pſched ſkhorjenjom na raka, ale ſa to ßo wutroba cźim bóle napjelnja ſ dźakom tym mužom, kotſiž ßu ßwoje žiwjenje na tutym polu k lěpſchemu cźerpjazeho cźłowjeſtwa ſaſtajili a wjele k jeho ſbožu dozpěli.

Najprjedy wuſtajeńza wopytarja wucźi, ſo ſkhorjenja na raka praktiſzy njejßu pſchiběrałe, ale ſo ßo to jenož po ſtatiſtizy tak ſdawa, dokelž rakowe khoroſcźe najbóle ludźi nadpadnu, kiž ßu 40. lěto žiwjenja pſchekrocźili. Mnohim pak je ſnate, ſo ßmy dla woteběranja narodźenjow w ſaſchłych lětdźeßatkach ßo jako lud trochu „ſeſtarili“. S teho ßo poſdacźna licźba ſkhorjenjow na raka wujaßnja.

Kaž ßmy hižo woſpjet pißali, najprěnſcha pſchicźina raka hiſchcźe njeje ſnata. So móže rakowa khoroſcź kóždy organ cźłowjeſkeho cźěła nadpadnycź, naß naſhonjenje wucźi. Swonkowne ſkutkowanja na cźěło njedowjedu k rakej, wone ſamóža pak to cźinicź, hdyž ma cźěło wěſtu ſwólniwoſcź a hotowoſcź k rakej w ßebi. Na wuſtajeńzy ßo to jara derje a ſroſumliwje wujaßnja. Spocźatk rakoweje khoroſcźe ßo na ſacźekliſnach pokaſuja, kiž móža na wſchelakich měſtnach cźěła naſtacź. Hacź pak ßo pola nich woprawdźe wo raka jedna, móže jenicźzy wědomoſtnje wukublany lěkaŕ ſ nowocźaßnymi naſtrojemi wußlědźicź. Tehodla tu radu woſpjetujemy, ſo cźłowjek pſchi podhladnych ſnamjenjach božedla njeby cźakał, ale by ßo hnydom dał lěkarjej pſcheptytacź. Hdyž to cźini, móže tež wocźakacź, ſo ßo jemu wjele boloſcźow ſalutuje a ßo jeho žiwjenje wukhowa.

Lěkaŕſka wědomoſcź ma w dźenßniſchim cźaßu wſchelake ßrědki, ſ kotrymiž raka ſpóſnawa a wuhoji. Nimo chirurgiſkeho noža ßo tež hižo ſ röntgenſkimi a radijowymi pruhami lěkuje, ſo w dźenßniſchim cźaßu žadyn khory nima pſchicźiny ſadwěłowacź. K powſchitkownemu ſměrowanju je ßo tež hižo woſpjet naſpomniło, ſo rak njeje natykowaza khoroſcź, ſo njepſchińdźe wot aluminija, ani wot konſerwowych tyſow, wot ſemſkich prudow, tu tež njeje žanych „rakowych domow“.

We wuſtajeńzy ßo we woßebitym wotdźělenju tež rak pola žonow pokaſuje. Se wſcheho, ſchtož ßo pſchedſtaja, nam do wocźow bije: Niž cźakacź! Hnydom k lěkarjej. Kóžde lěto w Němſkej 43 460 žonow na rakowe khoroſcźe wumrěje, ſwjetſcha jenož tehodla, dokelž njeńdu hnydom k lěkarjej.

Najlěpſchi ſchkit pſchecźiwo rakej je porjadne roſumne žiwjenje. W tutym naſtupanju wuſtajeńza mnoho pokiwow podawa. Njech tu někotre naſpomnimy: Cźiſtoſcź cźěła ſ mycźom a kupanjom, niž pſchehorze abo pſcheſymne jědźe a napoje, jědźe derje roskußacź a niž ſ khwatkom ſpóžeracź. Napinazemu dźěłu dyrbi ßlědowacź pſchiměrjeny ßwobodny cźaß ſ hibanjom na powětſje, cźěłoſwucźowanjom, běhanjom, doßahazy ſpar.

Skóncźnje naß wuſtajeńza wo herbſkej ſtrowoſcźi powucźa a nam raſnje a naležnje pſched wocźi ſtaja, kajka wobcźežnoſcź ßu cźi, kiž ßu ſ pſchinarodźenej khoroſcźu pocźeženi, ſa ßebje ßamych, ſa ßwojich pſchiwuſnych a ſkóncźnje ſa ſtat ſ wobcźežnoſcźu. Rosdźěl mjes ſtrowym a mjes khorym doroſtom wuſtajeńza tehorunja na doſcź ſroſumliwe waſchnje pokaſuje.

Njeſkomdź nichtó, ßebi wuſtajeńzu wobhladacź, ſměje ſ teho wulki wužitk. Wuſtajeńza ßo jenož hiſchcźe hacź do ßrjedy 24. junija pokaſuje a je kóždy dźeń wot dopołdnja 10 hacź do 8 hodźin wjecźor wotewrjena.

Jakub Čišinski:

Modlitwa stareho bura

Haj a škitaj, Knježe Božo,
Statok mojich wótcow mi,
Mje hdyž za wsu wita łožo:
Pój a lehń so k nam a spi!

Mojim dźěćom dawaj khlěba,
K dźěłu móc a strowotu!
Z tebje wutk njech statok srěba,
Čas hdyž spina z drohotu!

Tebje njech so, Knježe, boja,
Po česći njech žiwja so,
Swěru za krala njech stoja!
Serbske zdźerž jim dno a žro!

Rad so lěham, dobre łožo —
Njech je zdych mój posledni:
Haj a škitaj, Knježe Božo,
Statok mojich wótcow mi!

Lubosć hač do smjerće

Pſchi wulkim wohnju, kiž druhdy w Amerizy pſches prärije, to je pſches zyłu krajinu běžo trawu a žita, lěžy a wßy ſahubja, běchu wobydlerjo jeneho kubła tež jenož ßwoje nahe žiwjenje mohli wukhowacź a dyrbjachu wſcho ßwoje wobſedźeńſtwo wohnju pſchewoſtajicź. Jenož ſ wulkej nuſu bě ßo jim poradźiło, hacź pſches rěku dóńcź, kiž dalſchemu rosſchěrjenju wohnja mjeſu ſtaji.

Hdyž ßo po někotrych dnjach wobßedźeŕ ſaßo na ßwój dwór wrócźi, ſo by wſchě powoſtanki pſcheptytał, hacź njeby tam nicźo wot wohnja pſchepuſchcźene namakał, njebě tam nicźo wjazy dyžli próſdne wopalene murje. To bě ſrudny napohlad. Tola ſchto to je? W kucźiku w kólni pſchi muri běſche hněſdo a na tym hněſdźe ßedźeſche zyle wopalena a morwa — pata. Pomału wobßedźeŕ morwu patu ſ hněſda ſběhny a widźeſche pod njej wjele młodych kurjatkow, wſchě njewobſchkodźene a žiwe. Sſwěrna pata bě je ſe ßwojim cźěłom pſched wohnjom wukhowała a jim ſe ßwojej ßmjercźu žiwjenje ſdźeržała.

A někto hišće awtowa dróha!

(Wobras ſe wßy.)

Nó wěſcźe, ludźicźka, to budźe wam wulkotna wěz, hdyž budźe awtowa dróha, kajkaž je wotmyßlena, hotowa. Khóts dundr a doria — ſchto budźe to do jěſdźenja! Woßebje motorſke jěſdźadła budźa na njej zychnowacź, kaž by cźert ſe ßwojimi młodymi do hele jěł! A ſ kajkim wotmachom! Ludźo budźa ßej myßlicź, ſo ßo kónz ßwěta bliži. Lědma něhdźe daloko ſa Drježdźanami wotjědu, a hižo ßu priß praß w Budyſchinje a ſchtó wě kak bórſy we Wrótßławju.

Tak ſpěſchnje wſchak ſ twarjenjom njepóńdźe; je wam to wjedrowſki kruch dźěła. W prěnim rjedźe jedna ßo wo to, ſo ßo krucźe cźara wottyka, kak ma po prawom hicź. Tu khwilu njeje nicźo dale wucźinjene, hacź hłowny projekt (pſchedmjet), ſo ſa nanowej brózňju pſchi ſwonkownym ſahrodnym płocźe hacź kónz Cźemjerjez kubła póńdźe. Wukhadźa ſ Budyſchina, tutón cźrjopowz ßu Drježdźany, tam ßo dótknu Khocźebus a tamle zyle ſnapſchecźa pſchi Pětſchez kěrkach Barlin. A tuta hromada pěſka dyrbi precź, byrnjež nan bóle ßwarił. Ale ßußodźiz Pawoł ma zyle prawje: to je woßebita ſtatna wěz něſko a nichtó njeßmě mjakotacź dla hłupeje hromady pěſka.

Hłowna wěz, ſo ßo ſkóncźnje wottyka.

Hdźe tež to, tajke małe kijeſchki njejßu nicźo ſa tajki hobrſki projekt. To hižo dyrbja dołhe žerdki bycź. Macź drje njebudźe wſchě žerdki lětßa k bunam trjebacź. Pſchezo jow ſ nimi a dwójzy dyrbja ßo rosrěſacź. Haj, tak maja ſnajmjeńſcha někajki napohlad.

Jan chze pomhacź wottykowacź, ale ně, ſ teho nicźo njebudźe, to cźinitaj Korla a ßußodźiz Pawoł. Taj ſtaj woßebicźe wot ſtata jako wottykowazaj kommißaraj poſtajenaj.

Derje, Jan ßo ſpokoji. Ale wón ßo tymaj ßławnymaj knjeſomaj wottykowazymaj komißaromaj wjedrowſzy wußměje. Runje je jemu něſchto na myßle pſchiſchło. Drježdźany — Khocźebus — Barlin, tute ſtazije njeleža w runej ßmuſy, kaž ßej to waženaj knjeſaj komißaraj pſchedſtajitaj. Khocźebus leži tola zyły cźwak na prawo.

Khěts, dźi nuts po atlas. A woprawdźe, je prawje myßlił. Tu pſches Lukow by lěpje było, nimale runy pucź. Nó haj, to dyrbja cźi wyßozy knježa pſchiſnacź. Tuž měł plotowy róžk Lukow bycź a niž Khocźebus. Ale nimo Khocźebuſa pak dyrbi dróha hicź, dokelž ma Pawoł tam ſtaru cźetu.

A tuta hrjebicźka, kiž dyrbi Lobjo bycź, njehodźi ßo na žane waſchnje do projekta. Ta dźěn je njedaloko Budyſchina. Cźorny Halſchtrow mohł to bycź. Někto pocźina ßo Korla pyricź. „Cźiń a dźi ſ twojim kołwrótnym atlaßom, praju cźi ſ dobrym. My ßmy hamtſzy měrzy a wěmy wſcho lěpje. To je Lobjo a to woſtanje Khocźebus a hotowy je łaz! Tu ßo nicźo wjazy njewuporjedźa. Hacź trjechicź abo niž, je jena ſchkórnja a njehraje žaneje róle.“

„Ale w ſchuli to k lěpſchemu dam, hdźe dha mataj Lobjo, wój wóßlazaj měſchkanaj! A knjeſej wucźerjej rjeknu, kak hłupaj hiſchcźe w ſemjepißu ſtaj.“

A woprawdźe wuwjedźe ßwoje hroženje. Na jene waſchnje bě derje, ſo ßo dźenßa popołdnju ſkoro zyła Lužiza k twarej ſeńdźe, dha móža wſchitzy tſjo, mjenujzy Jan, Korla a Pawoł, wulkich muži hracź a nade wſchěmi roskaſowacź. Jan ma cźaru wot Budyſchina pſches Drježdźany hacź do Khocźebuſa, Korla dalſchi kónz a ßußodźiz Pawoł je generalny inſpektor nade wſchěm. To žane paranje njeje, wſchitko ma akuratne bycź. Woßebje ſelena ſchlebjerda na ßrjedźa. Běda temu, kiž horſtku pěſka na ſeleny

---

Bobak:

Treskawac

(Skónčenje.)

W klóštrje a wokoło njeho so tež hewak hižo mjeŕwješe z kermušnikami. Před samymi wrotami běchu hižo klamarjo rozłožili swój stan. Předawachu tam winowe kiće a krušwy a brěški a bobliny a njezbytne ćmowozelene dynje. A pódla bě hižo so zaměsćił kuchaŕnik, kiž pječeše a pražeše na předań kołbaski a čewapčicy a ražnicy a druhe mjasne khłóšćenki. Woprawdźe, hižo to měješe někajki hermanski raz.

Ja sej kupich brěški a ćehnjech z nimi do skałow, zo bych sej tam wupytał přihódne městačko, hdźež bych je zjědł. Na rjanym městnje dobra jědź hišće raz tak lěpje słodźi. Nadeńdźech rjany bleck w skałach a njewadźeše mi, zo tam ležeše hobrski Albanc, drje klóštrski čeladnik, kiž tam za klóštrom połdničkowaše. Poskićach tež jemu brěškow a wón so dołho wobaraše kaž pimplojta knježnička, prjedy hač přija. Hnydom so tež dachmy do rozmołwy. Albanc započa bjesadu tak, kaž so dźensa započina kóžda bjesada tu na swěće: skoržeše na hubjene časy a poča rěčeć wo wójnje . . .

Nabuch so bórzy tajkeje nic njewšědneje rozmołwy a so zasy dale podach na dundanje. Na słónčnej łucy wyše klóštrskeje zahrody lehnych so do trawy, tam hdźež so sekluje puć z Dabnicy a Prilepa. Mjetele so motachu po wóstach, ješćelcy šuskachu po skałach, drózny šćekotachu po hórskich łukach, a nakřemjeliki ćikotachu za lěsnymi worješinami. A nazymske słónco tak rjenje ćopło hrěješe, haj smaleše, jako njeby hižo był póžnjeńc ale hišće pražnik abo žnjeńc.

Delka po šćežcy spochi klinkotachu zwónčki konikow pućowacych, kiž do klóštra jěchachu na kermušu. Ćakachu tam klamarjo ze zastupom, nabrěmjenjenych wóslikow. Jěchachu tam měšćenjo, horjenjo, wjesnjenjo z hromadami abo samotnje.

Klóštr dźě dźens hižo budźe połny luda. Kajka to budźe hara? A kermuša je hakle zajutřišim!

*

Wróćam so ke klóštrej, přetož słónco hižo khětro nizko steji nad nawječornym wobzorom. Před klóštrskimi wrotami lud so hižo kupkuje wokoło kuchaŕnika a wokoło stanow ze sadom. Druzy zasy nutrnje přihladuja, kak dwaj klóštrskaj wosołaj so njemdrje kusataj. Hdyž je jedyn druheho stłóčił hač k samej kromje bjezdna, přićěri z wrotow skónčnje wósleŕ, kiž so wadźaceju wuchačow rozehna. Skupina měšćanow je so zahnězdźiła na wulkim kamjenisku. Tam steji srjedź koła zahorjenych rjanolinkow tón strašny spěwak, steji zhorda a naduty kaž kapon srjedź kokošow a haleka, mjawkoce najnowše spěwisko z Běłohroda . . .

Powołanskim spěwarjam měło so zakazać pućować do klóštrow; znajmjeńša měli jim tam hubu zakazać!

Je to mój posledni wječor tu w hórskim klóštrje. Hišće jónu cofam ke skałam zady klóštra, hladam do doła, do běłych wjeskow a khałupow, kiž tam so běła jako drobne hrajki. Poslednje pruhi wječornego słónčka majkaju płowe skały. A rozžohnuju so ze skałami a z ćikotacymi křemjelikami, ze samotnym rapakom a z raznym sokołom a z majestotnymaj worjołomaj tam horjeka nad wjeŕškami skalnišća.

Wróću so do klóštra, hdyž hižo fijałkojte směrki stupaju z dolinow a so dobywaju dale wyše do něžnych złotozelenych njebjes nad nami. Hižo prěnje hwěžki so rozesadźuja po njebju, čas do klóštra . . .

Iguman je so wróćił, přeprosy mje na bjesadu, na škleńčku rakije, na druhu, třeću. Póp a popowa hišće třeći wuznamny putnikaŕ tam hižo su a skónčnje wšitcy dźemy na wječeŕ, kiž je dźensa wosebje bohata a tež wosebje šćedriwje paprikowana.

Boju so do łoža . . . Wěm čehodla. Hišće khwilku z młodym mnichom bjesaduju mjelčo wonka na łubi, mjeztym zo napřećo hižo so z wotmachom spěwa a juska a rejwa . . .

Dyrbju do łoža. Wokna začinić njecham a njemóžu, přetož nocy su tu hišće žałostnje tužne. A wonka haruja a rejwaju, zo cyła łubja so třase. Ale hižo sym so někak na to zwučił. Sym so też zwučił na nadběhi drobnych sobuwobydleŕkow mojeho łoža. Nimo teho sym sprócny, jara sprócny a najebać haru a woprowanje krwě bórzy wusnu . . .

*

Nazajtra klóštrscy čeladnicy na dworje swjatočnje borana zarězachu. Bě to drje prěni wopor nawala cuzych hosći. A přecy hišće dale wjacy putnikarjow přikhadźeše. Ja pak so rozsudźich, njewočaknyć na klóštrsku kermušu, ale so z procha měć. Mój čas bě wobmjezowany a wabjachu mje dalše kraje, dalše hory, dalše města a dalše klóštry.

Tu so rozžohnowach z bratrom Mitrofanom a z kozakskim kucharjom a wosebje z młodym mnichom, kiž jara wobžarowaše mój zahi wotkhad. A njepřinjesechu mi ani knihi hosći, klóštr drje wote mnje njehladaše dara a zarunanja za hospodliwosć, chcyše darmo hospodować sewjerneho Słowjana.

Překrasne słónčne nazymske ranje so směješe, hdyž wopušćich klóštr Treskawac a po seklatej šćežcy so měrich do doła. Njepušćich so ani do Dabnicy ale podach so runu smuhu po druhej šćežcy na Prilep.

Wšudźe wšak zetkach zastupy jěznych putnikarjow a putnikaŕkow, kiž na wósłach a konikach khwatachu na „slawu“ klóštra Treskawca pod Złatim Wrchom.

dorn cźišnje! Dyrbi ſo hnydom poklaknyć a ſ porstami tłóſte ſornjatko ſesběracź.

Potom móſt ſpches Łobjo! To njeišu jenoź nanowe ſchćežby, kotreź k pyrjenju pjeju bjerje, to ſu hobrike żelezne hrjady, tak ſyłne a dołhe, kaſtej ſwět hiſchće njeje widźał. Schto je pſchecźiwo nim cźłowjeſka móc!

Mjes tym je ſaſzy ras popołdnju a ſwjatok. Teź łěhwo ſa dźełacźerjow je kražnje pſchiprawjene. Maja tu ſportowniſchcźo, radio a wſcho. A cźi tijo knjeſnykojo ſu w ſprawdnym cźaſu zyle jednori łudźo mjes ſwojimi towarſcheni, bynjeź hemak ſchtó we kat ſ nošom mrócźeſe bodli, tu njeje žaneho roſbźela. Kak tódy po ſwojej cźarje khodźi, tón mjes Drježdźanami a Khocźebuſom, tamniž mjes Khocźebuſom a Barlinom a ſtecźi wſchudźe kuſk, pokłedni cźaſ ſwjetſcha pſchi twarje mołta pſches Łobjo, ſo tola wſcho prawje cźinja.

Nó wſchak, tu ſo nichtó wudrěcź nietrjeba, kaž ſjich towarſchojo na ſynowych žnjach. Pſchi dźełe dyrbja wšecźe wſchitke mozy napinacź a ſwojeho muža ſtajicź. Schtóž wšo njepoſkha a ſwoju wěz njecźini, ſlecźi bjes mikoſcźe won, kaž runje Winklerez Guſta. Niż łénjoſcźe dla, ale ſo tón khadła hobrſku żelezinu hrjadu zyle jednorje ſ rukomaj pſchinjeſe a połoži. To ma ſo wſcho najprjedy ſe ſhehadkom (Kran) ſtacź, potom łahodnje dele puſchcźicź, ſo ſo žane njeſboje njeſtanje.

Tu knježi porjad a wulka dróha wot Budyſchina pſches Drježdźany a Khocźebuſ do Barlina budźe ſkoro hotowa, teź wotnožka do Bórkowow, ſo móže ſo wobraſowacź ſ motorſkim pſchijěrſchi a ſa pſchipóſnacźe a rjany dar ſ kolonije ſa „dwěſto 600“ wošoſbinſzu ſo podakowacź.

Mjes tym ſedźi knjes generalny inſpektor hižo na Barlinſkim ſahrodnym ſtokpje — ſnadź je to dobrocźeſtki ſtoły hłowneho měſta — a myſłi na to, kak moh ſo hotowy twar poſtwjecźicź. Ale nadobo je dele kaž błyſk a wotſtorcźi wotewrjeniſti ſwjedźeń ſpěſchnje na jutſiſche, a wſchitcy druſy ſu teź ſuk, dokelž cźi ſtari cźahmu ſ łuki domoj.

Nan a ſwjedźi widźitaj wobradu. Tola wěz je hotowa, wošebje kawka pſches rěcźku, tak njetrjebataj ſady wokoło hicź. Hižo dawno chžyſchtaj tam někajku dešku połožicź, ale njeſtaj pſchi wſchém dźełe temu dóſchłoj. Sa khłębrom ſkowany knjes generalny inſpektor hlada, kak nan a ſwjedźi nowu dróhu wotewrita. Hłowna wěz, ſo njeſwaritaj!

Cyrkwinske powěſće

2. njedźela po ſwj. Trojizy, 21. ſmjažnika 1936.

Pſchedewſtacje Budyſkeho zrkwinſkeho wokrjeſa:. Dop. we 10 hodźinach łětna Boża ſłužba na Bukrowej horje: duchowny Krauſpa ſ Khróſtawy.

*

S **Budyſchina.** Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo. Shromadźiny we Budyſchinje: Njedźelu dop. 1½11 hodź. ſwjatk dźěcźi, wjecźor we 8 hodź. evangeliſazija. Sobotu wjecźor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny. Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. bibliſka hodźina. Njedźelu 28. 6. popołdnju we 3 hodź. łěcźni ſwjedźeń ſwjatka dźěcźi. — Shromadźiny ſwonka Budyſchina: Njedźelu pop. we 3 hodź. łětny ſwjedźeń we Semicach, tydźenju wjecźor ¼9 hodź. bibliſka hodźina we Semicach, ſtrjedu wjecźor we 8 hodź. we Wulkej Hartwanje, ½9 hodź. we Zokowje, pjatk wjecźor we 8 hodź. we Hornjej Hórje.

S **Budyſchina.** We Pětrowſkej zyrkwi ſmě je rano ½7 hodź. farař Vogel ſpowědź a Boże wotkazanje, ½8 hodź. farař Vogel prěduje (zyrkwinſka hudźba). Dop. ½12 hodź. ſmě je farař lic. Ludwig dźěcźikemſchenje. — We Marcźinej zyrkwi dop. we 9 hodź. farař Schneider prěduje (zyrkwinſka hudźba). Dop. we 11 hodź. ſmě je farař Paul dźěcźikemſchenje. Pop. we 3 hodź. ſmě je farař Paul kſchcźenja. — We Tuchorſkej zyrkwi ſmě je farař Schneider wjecźor we 6 hodź. wjecźornu nutrnoſcź. — Kollekta ſa natupjenje wérowarſkich a ſchulſkich biblijow. — Pón dźelu wjecźor we 8 hodź. hodźina Módreho ſchiža we Lutherſkim domje. — Wutoru pop. ¾3 hodź. we Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź ſa njedźelnicźe. — Wutoru wjecźor ½8 hodź. we cźeſtnym haju Tuchorſkeho pohrjebniſchcźa 18. Janika ſwjatocźnoſcź. Narěcź ſmě je farař Vogel; zyrkwinſki khór ſpěwa. Programmy ſu po 10 pj. pſchi wrotach Tuchorſkeho pohrjebniſchcźa doſtacź. Pſchi deſchcźojtym wjedrje ſo ſwjatocźnoſcź w Tuchorſkej zyrkwi wotmě je. — Wutoru wjecźor we 8 hodź. ſmě je farař Schneider bibliſku hodźinu a na to roſrěcźenje ſ pomocźnikami pſchi Pólnym hrodźiſku 6. — Schtwórtk pop. ½4 hodź. miſſionſke ſchćicźowe towarſtwo we wołſadnej diakoniji.

S **Budeſzecy.** Rano we 7 hodź. ſmě je farař Böttger němſku ſpowědź, farař Bójz we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. žerbſke kemſchenje. — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. ſmě je farař Böttger bibliſku hodźinu na farje.

S **Hornjeho Wujeſda.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke prědowanje a dop. ½10 kemſchenje ſa paczerſke dźěcźi (wokrjeżny poruczeńſ pſchindźe). W 11 hodź. wěrowanje. — Póndźelu konferenza duchownych w Bilkopizach: ſup. Berg poreźi.

S **Huſti.** Rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje a w 10 hodź. dźěcźikemſchenje. Pop. w 3 hodź. miſſionſke towarſtwo w paczerſkej ſjiwi.

S **Wjeleżina.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź a Boże wotkaſanje (wožadny farař), dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje ſ miſſionſkim prědowanjom (miſionar Lehmann ſ Ochranowa). Kollekta. Dop. ½11 hodź. miſſionſke dźěcźikemſchenje (tóntžamy). Pop. w 2 hodź. pohrjeb. ½4 hodź. kſchcźenja. — Domjaza ſbórka ſa ſmutſkowne miſſionſtwo je 424 hriwnow wunjeſka. Wutrobny dźak wſchitkim darcźelam a ſběrjarjam!

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke hłowne Boże ſłužby, dop. ½11 hodź. žerbſke hłowne Boże ſłužby, ½11 hodź. dźěcźikemſchenje w ſchćinej zyrkwi. Pſchip. w 12 hodź. žerbſke kſchcźenja, w 2 hodź. němſke kſchcźenja. Pop. w 5 hodź. pobožnoſcź we wokrjeſnej khorowni a ½6 hodź. pobožnoſcź w Bethesdze.

Katolske cyrkwinske powěſće

3. njedźelu po ſwjatkach 21. junija 1936.

Tachantska cyrkej: Rano 5,45 hodź Boża mša, we 9 hodź. wulka Boża mša, (ſwjedźeń ſwj. Benna-Mišnjanskeho biſkopa), w 14 hodź. nyšpor a požohnowanjom. Přileżnoſcź k ſpowědźi ſobotu wot 18 do 19 hodź., 19,30 do 20,30 hodź. Njedźelu wot 5,30 do 6,30 hodź. a w 9 hodź.

Serbſka cyrkej: Sobotu přileżnoſcź k ſpowědźi we 15 hodź. za dźěći, w 18 a 20 hodź. za doroſcenych. Njedźelu ⅛8 hodź. Boża mša z prědowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze ſerbſkim prědowanjom, we 11 hodź. ſulſke Bože ſłužby z prědowanjom. Zadyn nyšpor. W 19 hodź. kſeſćanſka wučba z požohnowanjom. Bože mše wšědnje rano w 6 hodź., ſtwórtk wjecźor wot 9 do 10 hodź. ſwjata hodźina.

Budyſke ſtawniske powěſće

Schtwórtk 18. junija 1936.

Narodźili ſu ſo: 14. 6. Makſej Alwinej Eiſlerej, tanžerſkemu miſchtrej we Wjeleczinje, ſyn. — 17. 6. Hermannej Wattarjej Heinju, moleŕſkemu pomocnikej, dźowka. — Arnoſchtej Hermannej Schlozy, wojnarjej, dźowka.

Pſchipowědźili ſu ſo: 18. 6. Bjedrich Alwin Wenzel, měſchcźanoſta w Bejerezach a Helena Hilża Nátherez, domjaza dźowka w Budyſchinje. — Mario Aleſſandro Morotti, wikowar w Budyſchinje a Margareta Berta Wieſnerez, fabrikſka dźěłacźerka w Sčžijezach.

Pjatk 19. junija 1936.

Narodźiłoj ſtaj ſo: 17. 6. Njemandźelſki ſyn. — 19. 6. Korli Janej Kalenbergej, maſchinſkemu formarjej, ſyn.

Žitawa so na župny appell hotuje!

Němſkoſtatny organiſaziſki nawjednik dr. Ley a župny nawjednik Mutſchmann pſchindźetaj k ſwjedźenjej wobrota ſtónza.

Rjad ſnamjenitych politiſkich dnjow namjeſnjeho měſta Žitawy, do kotrehož jako najwjetſchi podawk pſchecźo hiſchće wjednikowy wopyt 23. julija 1932 pſchi wulkej manifeſtaziji we wólbnej bitwje ſtuſcha, ſo na kónzu tuteho tydźenja wo mózni, paſchiſchcźowe a poſtbowacej dnjej ſe župnym appellom wobohacźi. So je ſo Žitawa ſa jedyn mjes pjecźimi župnymi appellemi, kiž ſo na tym ſamym dniu w Saſkej wotmeja, ſwubrała, wojſtamjenja cźeſcź a pſchipóſnacźe ſa ſtronjanow a wobydlerſtwo namjeſneho Žitawſkeho wokrjeſa. Sdźi pak idobom teź pjecźſchitkowne dźělbracźe na powſchitkownym ludſtwownym wojowanju pſchi mjeſach wojnamjenja. Žitawſke wobydlerſtwo ſo poſtara, ſo ſo wſchitkim wobdźělnikam na župnym ſjeſdźe witanje pſchihotuje, kiž je wujnamnjeho dnja hódne. Politiſiju wojazy Adolfa Hitlera, kotſiž ſo ſ prjedawſchim Budyſkeho wokrjeſneho hejtmanſtwa w Žitawje ſeńdu, ſtej njeſapomnitej ſacźiſchcźej ſobu domoj wojnu. Župny appell budźe jim ſ nałhonjenjom, kiž jim móz k nowemu wojowanju ſa ſwobodu němſkeho naroda ſpożcźi. Pſchihotowy ſa župny appell 21. junija ſu ſo ſkónczyłe, ſa wſcho je ſo poſtaralo, ſ cźimž ſo ſa ſacźiſchcźne, hładke wotmécźe ſjeſda rukuje.

Programm.

Sobotu 20. junija wjecźor w 6 hodźinach ſo na Torhoſchcźu khorhoje ſwjatocźnje na ſejcźor ſcźahnu. Brigadowy nawjednik Unterſtab poreźi. W 7 hodźinach ſo noſcherjo cźeſtneho ſnamjeſcha Budyſkeho, Lubijſkeho a Žitawſkeho wokrjeſa k towarſchnoſcźi w hoſcźencu Storkeho hata ſeſkaju. Wjecźor ½11 hodźin ſmě je ſo na Torhoſchcźu SA-namotwa. Wokna wokolnych twarjenjow ſo ſ illuminaziju porjeńſcha.

Shromadźenje njedźelu rano.

Hižo njedźelu 21. junija rano je wſchěch měſtow a wſow ſ wožeblitymi cźahami, cźeſźitymi autami, pěſchi atd. wobdźělnicy župneho appella do Žitawy pſchindu. S jednotliwych ſtupanſchcźow ſo tak ſahe poczehnje, ſo budźa formazije 8,40 hodźin k župnemu appellej we Weinawje ſhromadźene.

Appell.

S dypkom w 9 hodźinach župny nawjednik ſtronjan Mutſchmann appell ſ Lipika pſches Lipſczanſki radio wotewri. Po ſwjatocźnoſcźi dźěloweje ſłužby, pſchi kotrejž ſo na padnjenych nazionalſozialiſtiſkeho hibanja ſpomina, ſtatny minſter ſtronjan dr. Fritſch poreźi. Se ſhromadnym wuſpěwanjom Horſta Weſſelowſkeho ſpěwa ſo manifeſtazija ſkónczi. ½11 hodźin ſo formazije na kročenje po měſcze a k nimakročenju na Ottokarſkim nameſcze podadźa. Nimakročenje ſo wokoło ½1 hodźin pſchipodnu ſkónczi.

Ludowy ſwjedźeń na Tſelnej łuzy.

Popołdnju ⅓3 hodźin ſo na Tſelnej łuzy wulki ludowy ſwjedźeń ſapočnje. S bohateho programma njech ſo jenoź naſpomni: 1. Pſchedwjedźenje Ryčnomſkeje „Tſalie“, rejwańſkeho kola ſjedn. „Móz ſ radoſcze“; 2. ſporiſke pſchedwjedźenje SA, HJ a dźěloweje ſłužby. 3. Pſchedwjedźenje němſkeho ſwjatka ſa cźeſkowuczowanje. 4. Hry a wubědźowanjſke hry. 5. Tſelenje wo myta.

Sſwjedźeń wobrota ſtónza.

W Schulerſkich kerkach ſo wjecźor ½10 hodźin ſwjedźeń wobrota ſtónza wotmeje, ſ cźimž ſo župny ſjeſd ſkónczi. Němſkoſtatny organiſaziſki nawjednik dr. Ley ſmě je wohnjowu rěcź. Župny nawjednik budźe tehorunja pſchitomny. Hitlerſka młodźina ſahraje hru „Gotow ſmjerta“. Saſtup ſo njeſběra. Stronjenjo ſu winowarji ſo wobdźělicź. Sa appell a nimakročenje na Ottokarſkim nameſcze ſo liczíſi ſa tribunu po 1 hriwnje wudawaju. Wone ſu w pižańſkich Žitawſkich ſtroninych wotnožkow a na wokrjeżnym nawjedniſtwje doſtacź. Schtóž chce hěbi ſiczíſi kupicź, dyrbi ſo ſ cźaſom wo njon poſtaracź.

Wowcěŕ w ſerbſkej narodnej pěſni

Ludowědne rozważenje.

Piše Bjarnat Krawc.

Zo ſu naše ſerbſke narodne pěſnje ſobu naše najrjeńše narodne kubło, je doſć znate. Zadyn dźiw, zo maja někotre literarnje w němſkim ludſtwje ſwojich podobnikow. Z wěſtoſcu pak ſo ženje twjerdźiźe njemóže, z kotreje ſtrony wliw jeneje na druhu wukhadźa. Mamy nadoſć příkładow, hdźež je ſłowjanſki (ſerbſki) wliw na němſku pěſeń dopokazany; ſtož pak ſo zwjetša prěje! Njeznate też njeje, zo narodna pěſeń po krajinach drohuje — ſamo přez cuze mjezy —, při tym ſo wſelake přemėni, zlěpši abo zhubjeńši. Je nuzne, zo ludowědnik tajke zjewy wěcnje přepyta a najlěpšu formu wuſlědźi a wohłkowa za přichod. Naša ludowa literatura wo wowcěrju je pomérnje bohata; mamy znajmjeńſa 8 ſpěwow a k tomu 6 wſelakich ſamoſtatnych błoſow. (Přirunaj Smoleŕ I 107, 297, 193, 149, 290. Smoleŕ II 150, Markus-Muka Č. M. S. 1883 čo. 6 a 83, Černý čo. II 2, Č. M. S. 1888 Černý III, 109. 1893.)

Pěſnje wo wowcěrju ſu zdźěła jara ſtare a rozšěrjene też w němſkich, nělhdy ſłowjanſkich krajinach k ranju Łobja hač do raušeje Pruſkeje a Litwy. Zlemk namakamy hižo 1595 we wokolinje Serbiſća (Calwe) nad Łobjom. Němſki ludowědnik Fr. M. Böhm je nazběraŕ 8 čiſłow ze 6 hłoſami. W kóždej pěſni je refrain. Čelakowski też ruſki přinoſk poſkići. Z toho ſleduje, kak bě pěſeń wſudźe zajimawa a lubowana.

Nas tu zajima přede wšém naše ſerbſke wobſedźeńſtwo: w dwojakej a rozdźělnej formje. Prěni a najznaćiši typ pěſnje předſtaja nam wowcěrja, ſwojeje wuſpjerawoſće dla zajateho pak wot rozwólneho knjeżka, pak wot zawiſtnych ludźi. Wowcěŕ proſy ſwojich domjacych wo wuſwobodźenje. Ći tajku pomoc pak ſcyła wotpokazuja (dla lohkomyſlnoſće młodźenca), pak ſu jich knjeżkej wupłaćeńki njedoſahace. Móc lubošće je idealizowana — lubka wupłaći — wšě zadźěwki přewinje. Najlěpši zaſtupjeŕ tuteje družiny je delnjołužiſka pěſeń: „Jaty wowcěŕ“.

Druhi typ zwjaza trochu dźiwnje a njezrozumliwje wſelake wobſtawſki prěnjeho typa z druhimi, nowymi, łubošćinſkimi žiwjelemi . . . nimaja tak idealne žro.

Cyleje wěcy ſu ſo k 3. młodźina a dźěći přimali a ſej z njej přiměrjenu hru (ſcenisku) a rejku wutworili.

Prěni typ nam poda pohlad do zańdźenoſće, do tamneho časa, hdźež běchu knjeżkojo (zemjenjo) zdźěła wokhudnyli. Spatne hoſpodarjenje a lohkomyſlne přečinjace a njepóćeńwe žiwjenje bě toho wina. Ludźo tajkich knjeżkow tohodła wjacy dosć njewažichu, haj jich wusměšowachu. Ale knjeżk měješe při tym přeco hiſće ſtare předprawa a na wſach ſamo ſudniſku polnomóc. Tu won husto dosć złė wuživaše a tak k ſwojemu dobytkej ludu ſkřiwdźeše. Wſelacy z ludu zaſo, běchu byli pilni, hoſpodliwi a zlutniwi, móžachu ſej přeco nahladne zamoženje nahromadźić. Tajcy pak z nižiny do wyšiny pozběhnjeni, buchu husto dosć nazdaći, hordźi a ſebičiwi; wupjerachu ſo hižo zwonkownje w ſwojim draſćenju po knjeżſku, tych z tym ſkřežo a wusměšejo; kabat dyrbješe być ſomćany, lac žiđžany a klobuk nadšiwany. Z pjenjezami ſe husto dosć w zjawnoſći wupinachu: hłuposć a hordoſć hižo ſebi też mjez Serbami rucy podawaštej.

Najwažniši zastupjeŕ tuteje družiny w Hornjej Łužicy ma napiſmo:

„Jaty wowcěŕ abo wumoženje“.

Pokhadźa z Mortkowa a ma pěknu melodiju (hłoš) w pohibu měrneho walčika (G-dur). Dźeli ſo jasnje do zawoda (prolog), rozmołwy (dialog) a zawjeru (epilog). Spóznajemy jasnje też z dwojich jednanjow.

1. W zawodźe (prlogu) rěka:

Wowcěŕ tam paſeše w zelenym hajku
A wowcy ſo běłachu jako tón ſněh
A wowcěŕ tam khodźeše jako tón knjez.
Dźěchu tam nimo njoh' wjele ludźi,
Wšitcy jom' „Pomhajbóh!“ prajachu;
Wšitcy ſej kłobuki zejmowachu. — —

2. Nastanje ſlědowaca žiwa rozmołwa (dialog):

Wowcěŕ: Přečo ſej kłobuki zejmujeće?
Wšako dźě žadyn ja zemjan njejsym!
Ludźo: Hdy by žadyn mi zemjan njebył,
W ſomoće, w žiđže ty njeby khodźił,
Tresatoh' (nadšiwan.) kłobuka njeby noſył!
Wowcěŕ: Kaha to njedyrbjał rjany khodźić,
Hdyž mje moja lubka tak lubo ma,
Zo je mje tak rjenje zwohlekała! —
Ludźo: Njedawaj, njedawaj horde ſłowa
Abo će do tórma (wěže) ćisnjemy,
Do toho tórma mi twjerdeho jastwa!

Nětko pěſeń hakle njepowěda, zo ludźo po ſwojim hroženju činja, najſkerje hakle po tym, zo je ſo młody wowcěŕ dale wupjeraŕ. Tak nastanje w pěſni wěſta poetiſka wćipnoſć, ſpjatoſć.

(Pokračowanje ſóčhuje.)

Nowosće z cyłeho swěta

Wulki wohoń w Adolfiskim hoscjenzu w Krkonoschach.

W znatym Adolfiskim hoscjenzu (budze) w częścich Krkonoschach schtwórtk popołdnju wohoń nasta, kotryž so dla njedostatka wody jara spěchnje rozschěri. Po zdźelenju strazmischtra w Spindlerskim młynje je wohoń najsterje je zapalenjom starych barbow na hoscjenzowych wołeńzach nastał. Wohoń pschestocki na drjewowe schćěsći, kotrež běchu na kupi składzene, a bórzy stejesche zaty hoscjenz w płomjenjach. Schkoda je jara wulka. Ludźo njejsu so zranili. W połnozy so hoscjenz hischcze palesche.

Maxim Gorki wumrěł.

Schtwórtk je po dlěschej khorosći zwjetsko-ruski spisowaczet Maxim Gorki, z prawym mjenom Alexej Maximowicz Pjeczkow, 68 lět stary wumrěł. Narodźi so 14. měrza 1868 w Nižnim Nowgrodze a je so z khudych poměrow k wulkemu spisowaczelej pschedrěł. Na spočatku tutoho lětstotka jo drama „Nózny asyl“ wubuł, w kotrymž biestrócitne pokoženje ruskeho proletariata wopisuje. S tutym dźełom je sebi žwětowe mjeno dobył. Jeho posdźischе dźełа njesu w žwětowej literaturje podobny wothłoz namakali, kaž tuto. Maxim Gorki běsche wulki Leninowy pschećel a tohodla drje je jeho też zwjetska Ruska sa „swojeho basnika“ wuznolika. We Němskej su jeho spisy sakasane.

Cżołmik so pscheczišnył. — 13 dźěczi so satepiło.

Schulske sarjadnistwo měschczanskeje schule w Machias w stacje Maine w połnocnej Ameriży běsche je schulskimi dźěczimi na motorskim cżołmje na Gardenski jězor wujeło. Hischcze z njesnatego pschicżiny so naras tódy pscheczišnyły, tak so wschěch 15 schulskich dźěczi do wody padny. Dźěczi spytachu so cżołma pschimnyć, so bychu so tak nad wodu wudźerżałe. Prjedy hač pak mózesche pomoz dóńcz, so nimale wschě dźěczi w żołmach shubichu. Sjednoczenym prózowanjam alarmowanych wukhowaczskich muzistwow so sa krótki cżaj poradźi, wschě dźěczi z wody swuczahacz. Wozimjenjske pospyty pak mějachu jenoż pola dweju wuspěch. 13 dźěczi bě hižo morwych.

Přilopk

* **120 lět stary wumrěł.** W Lombje w zjednoczonej Portugalskej je hut wumrěł, kotryž je 120 lět stary był. Jeho zona, kotraž psched 15 lětami wumrě, bě tohorunja pisches 100 lět stara.

* **Wožny žonu sakakate.** Pischi wulsecze do Padajanskich horow w hollandskej Indiskej nadpadnyschu wožny žonu tnjeserstwowemu sastojnika. Wona bórzy na sczěhwki wozowych roskakanjow wumrě.

* **Kapiske morjo wulkhnywa.** Pischezo sjawnischo so wobtrucża, schtoż běchu puczowazy a wědomostni zlědżerjo hižo psched lětdźesatkom wobkedźbowali, so mjenujzy woda w Kaspiskim morju (w połodnischej Ruskej) pschezo bóle spaduje. Ruska expedizija, kotraž je so njedawno do Moskwy wrócziła, je wo tym blischsche podrobnosnocze sjawnoscži pschepodała. We wschěch móstach pschistawach a we wschěch wuliwach rěkow so wulkhnywazy procżej derje spóznawa. Kupa Cżekeken je so po spadnjenju wody z krutym krajom sjednocżiła a so połkupa stała. W Bakuskim saliwje nětko rospadanki nětdyschne Salkhirkeje twjerdżiny z wody zahaja, kotraž běsche nětdy na łónju wotnjeżeneje połkupy. Pischi wotlimje su tamo zbytki dróhi z wody widzeć, kotrež nětdy twjerdżiznu z městom zwjazowachu. Pischicżiny tuteho sjewa najsterje leża we wulkich haczenjach a milinatnjach pschi rězy Wolgy, pschi Kurje a Tercku. Knježerstwu je so plan pschedpokoził, so by so rěka Don, kotraž do Cżorneho morja běży, so pschi zwojim kolenu pola Stalingrada do Wolgi wotwinyła a z tym so wotbywanju wody w Kaspiskim morju kónz cżiniło.

Radio

Njedźelu 21. junija so žłyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 8 sa bura. 9 tacżele. 11,30 tacżele, mjes nimi rosprawy wo Budapeschce wulke myto. 16 tacżele, mjes nimi 16,50 kupanża. 19,40 sport. 20,10 Psched 100 lětami we Winje.

Lipsk. Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 8 pschechżele. 9 appell fakżeje zupy naizonalsozialistiskeje strony. 11,30 Bachowa kantata. 12 tacżele. 16 budźba k zabawje (se Saarbrückena). 18 tacżele. 20,05 wjeżelty lud pschi žwjatoku.

Hischcze wažne z njedźelskeho programma. Wrótzlaw: 21 reje lětstotkow. Kóln: 20 Nibelungski spěw. Mnichow: 20 wobrót złonża pschi Kralowskim jězoru. Win: 20 Strauzowy konzert. Warschawa: 21,30 reje a spěwy z Krakowa. Praha: 19,30 Dworżakowa opera „Rusałka“. Budapest: 20 opera „Fidelio“.

Pónjelu 22. junija so žłyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 tacżele. 11,40 za bura. 16 konzert. 19 tacżele. 20,10 start mischtrowje. 21 „Schěra pónjela“ (z Wrótzlawja)

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert (z Frankfurta). 8,20 za hojposu. 11,45 za bura. 16 konzert. 17 młodzina a cżełosnoczowanje. 20,10 wjeczorny konzert. 21 SA krocży.

Hischcze wažne z pónjeweho programma. Barlin: 20,10 rejowaška hudźba. Stuttgart: 20,10 wjeczor wschelczišnicow. Mnichow: 20.45 tacżele.

Prućizna a słoma.

Hałzy zběrawši dźěchu raz wječor khuda wudowa a jeje hólcaj z rokota domoj do wsy.

Mać njeseše so z wulkim a kóždy hólc z małym wałom witkow na ramjenju, a wały běchu ze słomu zwjazane.

Ducy po puću zetka jich bohaty měšćanski překupc; woni jeho wo jałmożnu prošachu. Bohačk pak wudowje praji: „Njetrjebaće po prošenju khodźić. Dajće hólcom mi, dyrbitaj z witkow a słomy złoto dźělać.“

Mać měješe to za žort, tola překupc wobkrućeše, zo z prawdu měni. A wona skónčnje do toho zwoli. — Překupc wza teju hólcom sobu do města a da jeneho z witkow korby a druheho ze słomy słomjane kłobuki plesć nawučić.

Po třoch lětach wróćištaj so k maćeri, plećeštaj njesprócenjwje najrjeńše koše (korby) a najwosebnišе słomjane kłobuki a sćeleštaj wudźělki překupcej.

Jónu zastupi překupc, zapłaći dostate dźěło z lutymi złotymi a rjekny so smějo maćeri: „Njewěrno, ja mějach prawje a sym słowo dźeržał?“

Chr. v. Schmid.

Sada, kotruž dyrbiš prawje zasobu prajić.

Dźensa rano narosće wišnjowy třěšnjowy štom, zalězech horje, chcych sebi horstku trukow wušćipać, přińdże bur, kotrehož tón kał běše, chcyše mje z teje konopje wuhnać, skočich dele, rozsypach sebi te swoje pracle, zezběrach sebi te bóštrofarje (jabłuka), to běchu tola tajke krušwy, zo čas žiwjenja hišće tajkich słowkow njejsym jědł, o kak mi te worjechi słodźachu!

H. J. Łužičan 1870, 190.

Drobnostka.

Stupać w ćaktu, kaž so piska,
Z wjelkami wuć z jenej truby,
Wěc mi stajnje běše nizka:
A tak mnohim njeběch luby.

J. Čišinski.

Čehodla židaj žabje jědźeštaj?

W Tarnopolu (w Pólskej) běchu wiki. Na nich chcyše sebi žid Salomon Hirsch kruwu kupić a jeho pśećel Icyk Beer też.

Kruwu kupiwši a zapłaćiwši, wupištaj z burami něšto skleńčkow palenca, kotryž burja zapłaćichu, a potom nastajištaj so kóždy ze swojej kruwičku domoj a směještaj so njemało, zo běštaj tunjo kupiłoj a so darmo hišće napiloj. Hirsch bě samo khětro čumpaty.

Ducy powědaštaj sebi wo tym a tamnym, — nadobo wuskoči jimaj pod nohomaj — žabka.

„Icyko“, zawoła Hirsch towaršej, „jeli žabku popadnješ a zjěš, to ći swoju kruwu darju.“

Icyk so zamysli. „Salomonje, ty drje žortuješ?“ praji. „Ja a žortować! Nihdy na nihdy! Cyle z prawdu měnju.“

„A přisahaš na mane munes?“

Hirsch, přeswědčeny, zo jeho towaršu abu njezjě, zběže ruku a přisahaše na mane munes. A nahrabny Icyk skoči kaž kóčka na žabku, popadźe a zadusy ju a — šlapny!

Salomon zblědny kaž twarohowa pomazka, ale što sej chcyše, da Icykej kruwu. Hdyž z prózdnymaj rukomaj steješe, rjekny: „Ale ja pak za ničo na swěće tajkeho wohidma, brr, zjědł njebych.“ A kruwy běše jemu jara škoda.

„Ty jědł njeby?“ so Beer směwkotajo wopraša. „To dźě wohladamoj! Dočakaj jeno!“

A dołho njetraješe, tu přeskoči před nimaj zelena žabka. Icyk zawoła: „Salomonje, jeli žabku popadnješ a zjěš, to ći twoju kruwu wróću!“

A kaž by jeho kłol, zleća Salomon na žabku a šlapny ju žiwu, jako by mjedowa była.

„A widźiš-li?“ zawoła Icyk zespokojeny, „kak słodźeše? Tu maš swoju kruwu wróćo.“

Za pol hodźiny dóńdźeštaj do wsy a zastaštaj tam. Prjedy hač so do swojeju statokow rozeńdźeštaj, Hirsch Beera za rukaw skubny: „Posłuchaj, Icyko! wašnje wotmolwić njemóžu.“
a mam prašenje we hłowje, na kotrež sebi na žane

„Nó, woprašej so mje, snadź ja wěm.“

Nětko Hirsch hłowu z ruku pod brodu podepře, zamysli so a rjekny bojazliwje: „Praj mi, čomu smój po prawom tej žadławej žabje zjědłoj, hdyž maš ty swoju kruwu a ja swoju kruwu, a mój potajkim ničo za to njezasłužichmoj?“

Alo Icyk też wotmołwy njewědźeše.

Mucha a wólša.

Na rěcy muška zejhrawa
A žiwjenja je wjesela.
To wětrec hólčik wuhlada
A syči: Čakaj próznica!
Wón z połnej hubu zaduny
A muška padźe do wody.

Tam wboha tyšnje zynčeše:
„Ach ruče, ruče pomhajće!“
A muški, bručki, mjetele
Tam pře nju žałosćachu wšě,
A dźachu w swojej mudrosći:
„Stó čołmik nětko nawtari?“

„O błazni!“ wólša susodna
Na brjozy stejo zawoła:
„Stóž hnydom njewě pomhaći,
Tón pomocy čas skomudźi!“
A lisćičko na kiješku
Tej mušcy pušći na wodu.

*

Kaž w rěcy kiješk, lisćičko
Je mušku smjerći wutorhło,
Tak małko husto trjeba je,
Zo hubjeny so wumóže;
We prawym času pokrutka
Je cyle pječwo winojta.

1848. H. Z

Lube dźěći! Nahle je so horcota nawaliła. Nětko budźeće cyle wěsće zaso do wody běhać, zo byšće so kupali a płowali. To je jara strowe. Tola přepočene njelažće do wody, hewak móżeće nahle wumrěć. Radši wočakać khwilu! Kóžde lěto žada sej wódny muž swoje wopory też wot dźěći; tohodla bjerće so na kedźbu, zo by nikoho z was njepodpadnył!

Waš wuj Domaš.

Sport

Schmeling Louisa dospołnje zbił

Pjasćowanje, kotrež so dźensa w nocy w Newyorku mjez Schmelingom a Louisom přewjedźe, je so z dospołnym wuspěchom němskeho mištra Schmelinga skónčiło. Wosebje Američenjo na swojeho młodeho pjasćowarja Louisa wulke nadźije kładźechu. Hižo doprědka bě so wěsćiło, zo je-li Schmeling prěnje nadběhi młodeho Američana přetraje, budźe wuspěch na jeho boku. W pjasćowańcy tehodla też Schmeling w prěnim času swoje mocy lutujo so khětro do wuzkosćow stłóči. W =. kole samo jemu Louis mócnje dyrjenje do woka sadźi, zo tuto wjacy wočinić njemóžeše. To pak běše też wieršk Louisoweho wuspěcha. Hižo w 5., 6. a 7. kole Schmeling k nadběhej přeńdże a Louis dyrbješe so z wobaranjom spokojić. We 8., 9. a 10. kole Schmeling jeho z tajkej mocu wobdźěłaše, zo njebě žaneho dwěla wjacy wo jeho dobyću. Jenož z wulkej prócu so Louis hišće na nohomaj dźerżeše a na spočatku 12. koła so Louis zwjezy a wjacy njestany. Z tym bu Schmeling z dobyćerjom tuteho pjasćowanja.

Na wobrazu widźimy Louisa a Schmelinga.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Hospodarski kucik

Karp

Serb je preco prečel rybow byl. Ryba sluša k wšedným jědźam, wosebje jerij, wšelako přihotowany. Wola při wjetších hosćinach je karp z knjezom. Kajcu luboznu wóń rozšerja po domje slódny karp po pólsku warjeny! Karp je žadana jěd́ź a jeho plahowanje z wuźitkom. Prjedy drje pytaše swój domčk ćež w rěkach. Tola te su w našim času z wulkeho ldźela wosyrośene a w někotrejžkuli wjesnej luži a w malym hatku so přihladuje, hač traš samo wot so zalahnu. Ryby počinaju žadne być. Zdźela škodźa jim mnohe lěta, kaž mějachmy 1934 a 1935, zdźela tež přitupne hnoje, kotrež do rěkow pławjene, ryby morja. Ćež twornje znića z chemiskimi zbytkami, kiž zwješa ćež swój puć do rěkow namakaja, mnohe ryby, kaž tež powodne rubježniki: wudra, šćuka, wuhoř, wulka myš a druhe, samo tež baćon njezacpěje rybowu pječeń.

Karp je wosebje stworjeny za naše luže a hatki, ke mjez rybami, štož swinjo mjeze zwěrjatami, zjě wšo do hromady, štož jemu do huby přińdże, hač njaso, wački, khabory, tłane rostliny; wón nićo njezacpěje a wšo jemu derje tyje. Płaćizna karpow je tu a tam wobsedźerjow namolwjała, zakisane łuki a hubjene pola zahnać a spinachn je k hatam, wobejbje činja to wšelake knježstwa.

Karparstwo pak njese swoju rjanu dań tež na njeńšich ležownosćach. W mnohich wsach trjebale so jenož luže a kótliśća wurjedźić, čopy (spušćadla) do rjada stajić a někotryžkuli wjesnjan, kiž so hewak dólvra boji abo kiž telko nima, zo mohł hońtwu sebi wzjeć, by zabawy dla někotre tolerje na to ważił, zo by hatki z rybami wożiwił.

Někotre wsy su z dobrym přikładom. Wšelake lada su so do naprawy přewobroćili, při kotrejž přeco hłódna gmejnska pokładnja najlěpje pobudźe.

Rakl

Něhdy mjeŕwjachu so rěki a rěčki tež našeje domizny z rybami a rakami. Naši stari serbscy hospodarjo su nam wjele powědali, kak su za młode lěta ryby a raki lojili. Nichtón jim to tež njewobaraše. Čim bóle lojachu, čim bóle přisporjachu so raki našich domowinskich wodow. W poslednich lětdźesatkach zasydlowachu so wšudźom na brjohach rěkow a rěčkow fabriki a wšelake industrije. Te puśćachu do rěkow wšelaku strašnu mokšinu, z njej wodu zajědojećejo. Z tym zničichu w našich wodach ryby, raki a jich symjo. Hdźež su rěčki hišće čiste, dyrbimy zaso rakarstwo hajić, dokelž rjany wnźitk dawa.

Hdyž chcemy rakarstwo zaso hajić a spěchować, dyrbimy kedźbliwje postupować. Jeli chcemy młode raki k wusadźowanju kupować, dyrbimy so dosć na kedźbu brać, zo njebychmy sebi špatne druźiny nasadźowali. Do tajkich mjenje hódnych družin słuša haliśkeho bahnateho raka (galizischer Sumpfkrebs). Tutu družinu sćelu nam z rańšeje Europy wurośćenu jako jěd́źne a młode k wusadźowanju jako symjo. Pornjo našim domjacym je w kóždym nastupanju wjele špatniši. Wón nima telko mjasa a też nie tak dobre. Našeho domjaceho raka šćipalcy a skorpawy předźěłaja na poliwki a raču butru. K tomu njemóža haliśkeho bahnateho raka trjebać.

Bahnateho raka šćipalcy su šahodnišе a ćeńše hač te našeho domjaceho. Tohodla też telko mjasa nimaja. Bahnateho raka skorpawa je jara hruba, haj mohł rjec kalata. Našeho domjaceho raka khribjetna skorpawa je jenož prědku a na kromach něšto hrubiša. Hewak pak je hładka.

Naš domjacy rak před bahnatym ćěka. Tak so stanje, zo posledni prěnjeho bórzy zaćeri.

Budyske zjednoćene papjerniki

Wšicho hromadźe so wotbytk na 1 113 263 hr. powjetšichi. S wobkhodnieje rosprawy wo papjernjach wukhadźa, so je lěto 1935 wěšte polěpšenje położenja na papjerowych wótkach zobu pśinjeśko. Towaŕstwo móžeśche tehodła swoje dźěło, wosebje je žuliśćim exportom wo něhdźe 6 proz. powjetšicć. W lońśchej rosprawje najpomnjene polěpšenje towaŕstwoweho wunoška je zyše lěto dale trało a bu k dobrolnje wurunanemu wotjamknjenju dowiedło. W lońśchim wobkhodnym lěće płaćiźnu žurowiinow snowa postupichu a so też druhe wudawki powjetšichu. Tola papjerowa industrija njeměješe možnosć, wjetše wudawki z powjetšenjom płaćiźnow swojich wudźěłkow wurunacć. Po wotpiśach wućiźni wotbytk (śkłodowanka) 195 216 hr. (w lońśchim lěće 399 560 hr.), kotrež so z pśinošnjchom pśedawśchich wotbytkow, 918 046 (518 487) hr. wućiźnjanych, na 1 113 263 hr. powjetšichi. Wćhebydstwo w swojej rosprawje dale wuwjedźe, so žu so papjerowej industriji dotal jara male a njedostatne pśihlźowenja cźiniłe. W prěnich měšazach t. l. pak je towaŕstwo snajmjeńšcha trěbne wotpiśi sašćužiło.

Wanderer-Werke A.-G. w Kamjenicy

Hłowna śhromadźizna postaji dividendu na 8 proz., na šakdane akcije a ja prioritne akcije 6 proz. Wo nětćišćim położenju šarjadnišwo pišа, so žu so wobroty w běžnym lěće dale na jara śwjeśelaze maśnie wumitke. Export je so w měšazach januara hač do meje pornjo lońśchemu lětu wo 37 proz. powjetšichi. Kupowańśke pśihlźowanśke a knihowanśke a běrowowe maśchinu žu tak wulke, so je w nětćišćich měśtnośćach na pśiheze dodźěłacź njemóža. Tehodła ma je 110 metrow dotki nowotwar natwaricź, w kotrymž je w pśichodźe fabrikazija tutych maśchinow wuwjedźe. Mśiće ležomnośćje pśehebewśaća žu bjes hypothekow. W zyku je 7000 ludźi śamětnjenych.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 20. junija 1936.

Wčerawše kursy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,495	100 českosł. krónow	10,255
100 šwajc. frankow	80,37	100 franc. frankow	16,35

Barlinska kursa, 19. junija. Na akcijowych wikach hišo pśehewcźerjawśkim wobkedźbowany wobkhodny měr wcźera dale knjeźeśche. Bankowska klientela bě kursu jenoź ś najmjeńšimi kupowańśkimi pśikšasami sastarała, tak so bě też kulisa w swojim pśehewdawaću sdźerźiła. Sda so, so ma so tutón měr pućowańśkemu cźasej pśihipśiwacź, tak so cźi ludźo, kotśiž so hewak na kursu wobdźeleja, so jeje sdaluja, wośebje też, dokelž so pśihi nětćišćich kursach k wěsćej sdźerźiwośći radźi. Kursy so na spočatku kursa sterje wotdrjebjowachu. Też na rentowych wikach bě jara cśicho.

Barlinske žitne wulkowiki. Poślednі dźeń tydźenja so wobkhod na žitnych wikach njewoźiwi. Sastaranje młynow ś khlěbowymi žitami jenoź pomału pośtupuje, tak so móža młynu też pśihi pśihiwolenju wjetšichich wurunańśkich pśihirażkow jenoź pomału swoje ilfady wupśelnicź. Pśizowańska pśenica dozmła na wikach njeběše. Na mukowych wikach bě wotbytk rźaneje muki lěpśihi hač pśenicźneje. Wowsź a jećmjeń sa pśizowańśe samery so w dožahajej měrje poskićejechtaj.

Wejera płaćejśe w Barlinje zentnar

pśenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Barlinske hamtske butrowe płaćišny wot 19. junija.

Płaćišny w hriwnach sa punt, licźo do teho sawalenje. Dowośny pjenjes ma kupa płaćicź. Němśka šmamkowa butra 1,30 hr., němśka butra ś mlokarnje 1,27 hr. nailěpšicha druźina, němška butra ś mlokarnje 1,23 hr., němśka burśka butra 1,18 hr., warjenska butra 1,10 hr.

Miti w Shorjelzu.

Mśeńca (100 kg.) 20,70 hr., rožka 17,20 hr., jećmjeń. nailětni 17,40 hr., jećmjeń, najsmiti 17,40 hr., wowš 16,20 hr., běrnu, zentnar 2,50—3,10 hr.

Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna pl.	Najwyša płaćizna pl.	Wukrajny wuplod: pl.	Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna pl.	Najwyša płaćizna pl.	Wukrajny wuplod: pl.
Boby (Buny)	punt	—	—	—	Solotej	keśćk	—	4	—
Hroch	»	—	—	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	30	40	—	Kosćadło	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerit	štuka	—	—	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—	Selerij	punt	20	30	—
Sydrojty kał	štuka	10	50	—	Loboda	»	—	15	—
Běły kał	punt	—	25	—	Rapunelki	»	—	—	—
Čerwjeny kał	»	—	28	—	Tomaty	»	—	—	50
Wirsingowy kał	»	—	25	—	Cybla	»	—	14	20
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	35	80	—
Zelony kał	»	—	—	—	Kŕeń	»	70	80	—
Kolrabi (młod.)	št.	8	12	—	Champignony	litr	—	40	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—	Cerstwe hriby	litr	25	70	—
Karoty	walćk	13	15	—	Sušene hriby	litr	50	80	—
Karoty	punt	—	—	—	Dobre jabluka	punt	25	40	60
Korjeń pětršylki	»	—	20	—	Jabluka k warj.	»	10	15	—
Porej	»	—	20	—	Dobre kruśwy	»	—	—	—
Radiski	walćk	—	10	—	Kruśwy k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	19	15	—	Wišnje	»	25	40	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—	Bréśki	»	—	—	—
Čerwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	—
Kulrěpa	»	—	—	—	Kózlata	»	—	—	—

Wiśne płaćiźny w Budyšinje.

20 junija 1936

Wše płaćiźny so po złotej hriwnie zrozumja.
Nailěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,25
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń. nalětni	50 kg	—	—
Jećmjeń. nazymski, 2riadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8 85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,30
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowaniu	50 kg	2,60	2,90
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,80	3,00
Běrny, žołte	50 kg	3,10	3,30
Syno	50 kg	2,20	2,40
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	1,30
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	1,70
Słoma z cypami młócena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,08
Pšeńć. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg*	—	31 30
Ržana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńć. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy		2,00	2,80
Prosata 890 štuk	1 štk.	13,60	24,00

Waha prosatow w přeŕežku 14—30 puntow.
Prosace wiki dźěchu pomału.

Drobnowikowańske płaćiźny w Budyšinje.

20. junija 1936 po hamtskim postajenju.
Wše płaćiźny so po złotej hriwnie zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,38
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,81
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połć	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. junija 1936 — Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 63.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rěznete hódnośće hač do 6 lět	44
Młode miasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 175

Połnomjasne, wurośćene, najwětšeje rěznete hódnośće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 649.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rěznete hódnośće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rěznete hódnośće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	30—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	20—26
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1640.

Naiłěše wukormjene (1. družiny)	60—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	45—58
Špatne (3.)	—

Wowcy: 5826.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	34—37
Starše wukormjene (6.)	30—33
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	21—27

Swinje: 11 985.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Špatne	49,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnie.

	19. 6.	18. 6.		19. 6.	18. 6.
Pšenica	221,0	221,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,0-31,0	30,0-31,0
jećmjeń now.	—	—	módre hrochy	19,0-20,2	18,5-20,0
jećmjeń. nal.	—	—	žołte hrochy	31,0-32,5	31,0-32,5
wowš	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanć.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	18,60	18,60
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńć. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
niehiski	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „	—	—

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Liste der säumigen Steuerzahler, die nach einer Bekanntmachung des Finanzamtes in der Zeit vom 2[illegible] Juni bis 20. Juli 1936 zu jedermanns Einsicht ausliegt, kann im Gewandhaus, II. Stock, Zimmer 11, eingesehen werden.

Bautzen, am 17. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister — Steueramt.

Das Ortsgesetz über den Bebauungsplan am Spitzelwiesenweg vom 17. März 1936 ist mit dem dazugehörigen Bebauungsplan und dem Baufluchtenplan [illegible] den Typenplänen vom Herrn Kreishauptmann [illegible] Dresden-Bautzen genehmigt worden.

Bautzen, am 19. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister, Baupolizeiamt.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšťki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 143 | Budyšin — Póndźelu 22. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Saksku w znamjenju župneho appella

Lětša je žo w sakskej župje sjězd strony a jeje wotrjadow po nowym waschnju pschewjedł. W Sakskej je žo na pjerš městnach appell wotměł. Tak běsche wschitkim pschisłuschnikam wotrjadow možno žo na sjězdach wobdźělić. Ale też hewak móžesche žo wjele ludźi z zyteje Sakskeje na appellu wobdźělić, schtož hewak njeby było možno. Tak kschtej po zyłej Sakskej žobota a njedźela dnjej, kiž zyle w znamjenju wulkeho župneho setkanja nazionalsozialistiskeje strony stejeschtaj. Na wschěch pjerš městnach je žo appell wulkotnje poradźił.

Župny nawjednik Mutschmann w Lipsku rěča!

K appellej nazionalsozialistiskeje strony w Sakskej je župny nawjednik bohat Mutschmann pschi pomniku na bitwu ludow w Lipsku rěčał. Jeho rěč je wot tam k słuchnym appellam w Drježdźanach, Zitawje, Plawnje a Kamjenicy pschenjesła. Župny nawjednik rjekny, so móže je hordosću rjez, so je Sakska nazionalsozialistiska twjerdšina w nowej Němskej. **W Sakskej su ko prěnje nazionalsozialistiske wotnožki swonka Bayerskeje załožene, tu je žo sakład za Hitlersku młodźinu w Němskej połoži.**

Župny nawjednik spominajcy na dźakowny zjawanja na 17 padnjenych towaršchow, wuzamy swarjenych a schkodowanych, kotliž se zwojimi woporami sakład położichu, na kotrymž mócny dźensa zyłno, zwobodny a sjednocjeny stat twarichu. **Runje tu w Sakskej je ko horzo wojowało.**

Wutrajny a khmany słuh hornich Saksow ma zwój podźěł na wulkotnych dokonjenjach luda we wumělstwje a wědomosći, w hospodarstwje a ludstwje, we wójnje a měrje. **Sakska je w kóždym czasu zwojeho muža stajiła.** W zwětowej wójnje je se sakskeje župy najwjazy wojakow padło, najmjenje pak do sajerza pschischło. **Hdyž mějesche žo wuprowaca, we wójnje abo měrje, Sakska na prěnim městnje stejesche.** Skutk symskeje pomocy mějesche tu po procentach najzwjelnischi wunoschk. Župny nawjednik też na wulkotne wukony rjemjeslnistkeje młodźiny pschi němskokstatnym powokanišim wubudźowanju spomni. Runje tak je sakska SA pschi wulkim němskim krocženju z cježemi dopokasała, so sakski człowjek też w zwojich cjelnych khmanosćach zbohu na prěnim městnje krozi.

Župny nawjednik tute wězy njenaspomni, so bychu žo Saksojo połběhali, ale so dy žo spóznało, kak móže rjekowska wola ludowu shromadnosć k skutkam a dokonjanosćam dowjesć. Tuta wola ma žo w ludźe pschedstajić, jedyn zplah dyrbi sa pschikładom druheho honić, dokelž budźe wschitko, schtož žo dźensa w Němskej cyni, rozsudźaze sa pschichod. Hłuboki smysł župneho appela je, zbołka wschědnych starosćow nas pschewidźeć, schto wscho je žo w Němskej hižo dokonjało. **Na tutym dnju jedna žo wo wulke khistorilke spóznaće** a **naschonjenje.** Strona je rjad k dowjelenjenju winowatosćow w němskim ludźe. Hdyž zu sbronjenio z dobrym pschikładom sa druhich, pomhaju wjedniker. Župny nawjednik Mutschmann słóncy swoju rěč a dźiwadobny swisk mjes ludom a wobornej myslu, mjes stronu a wójskom sakładny stołp noweho němskeho stata wosnamjenjesche.

Jendźelska swoje wójnske łódźstwo w Srjedźozemskim morju wostaji

Zdenowe złowa, so smeje Jendźelska w pschichodnje kłnišche sakitanje w Ssrjedźosemskim morju, žu w jendźelskich nowinach zivy wothłós namokale. Londonske nowiny „Morning Post", kiž maju wuske pozjahi k wjednistwu jendźelskeho wójnskeho łódźstwa, pišaju, so knježeństwo nětkle pruhuje, hacj maju žo nowe sepjeranischcja wójnskeho łódźstwa w Ssrjedźosemskim morju natwarić.

S tych samych nowin žo zhoni, so maju žo jendźelske sakitanišče naprawy w rańschim dźělu Ssrjedźosemskeho morja pschepruhować. Jendźelske knježeństwo wochze zwěst w dwěle wostajić wo tym, so Jendźelska njedowola, so žo druhi spytaju do jeje należnosćow tykać. Sekłnlnjenje sakitanja w Ssrjedźosemskim morju žo na wschě tři druzyny wójska poczahuje. Tohodla ma knježeństwo sa schtódne, wotdźelenja namórnistwa, wójska a létarstwa se Ssrjedźosemskeho morja wotwołać. Dopiłowar wójnskeho łódźstwa nowin „Morning Post" hischcze sdźeluje, **so žo 15 jendźelskich wulkich bitwiskich łódźow wósom łódźow w Ssrjedźosemskim morju samješci.**

Ssobudźełacjeł wo wójnskim łódźstwie pola Londonskich dźełacjelskich nowin „Daily Herald" rosprawia, so žo wulke bitwiske łódźe „Hood", „Repulse" a „Renown" pschichodnje stajnje łódźstwowej eskadri w Ssrjedźosemskim morju podstaja. Najferje pak žo też prěnje schtyri khiżaki rjadownje łódźe „Southamptona" do Ssrjedźosemskeho morja pósćelu. Tuta druzina wobžahuje 9000 tunow a ma dwanacje kanonow z 15 cm.-kalibrom. Swoprědka wschak běsche žo wotmyślilo, so tute khiżaki w domiasnych pschistawach w Jendźelskej wostanu. Sepjeranischcjo jendźelskeho wójnskeho łódźstwa na kupje Malcze žo wobzebje ja sakitanje pschecziwo nadwadam z létadłami wutwari. Na kupje Cypru w rańschim Ssrjedźosemskim morju žo nowe sepjeranischcjo wójnskeho łódźstwa pschiprawi.

Dorozumjenje z Němskej so hnydom żada

Jendźelske nowiny „Daily Mail" pod wulkim napisnom „Wulka sklademšcje žadaju, so ma žo knježeństwo, hdyž žo sankzije spuschcza, wo wobnowjenje stajnych a wójskich poměrow w Europje prózowacz. Knježeństwo njedyrbiało nětkzischu sklademšcj pschepuschczejcz a by žo wutsironi. Wobnjoschchižnizy pak też samolwitosć pschewosmu a bjes žłabosće wschě sćežbki wuzijja.

Rospuschczenje wótczinskich swjatkow je žo w jozialistiskich a kommunistiskich nowinach jako najwažnische dobycze Ludoweje fronty z'awilo. S wosjewjenjom wótczinskich swjatkow pak spósnamawny, so žo prawe wojowanje w Franzowskej hakle zapoczne.

Wulka socialna strona w Francowskej

Parizške nowiny „Journal Offizjel" žu sakazy wótczinskich swjatkow wojjewile. Wukazy wo rospuschczenju tutych swjatkow zu ministerske president Leon Blum, snutskowny minister Salengro a justizny minister Rucart podpisali. Statny president Lebrun je podpiżnu ministrow se zwojim podpiśmom potwjerdźił. Snutskowny minister Salengro je nowinarjam prajił, so žo knježeństwo wo dospolne a zwědomicjine pschewjedjenje tutych wukazow postara.

Wschitzy wjednizy z wukazom potrjechenych swjatkow žu w nowinach roshvriene a sakzakle wosjewjenja wosćiščcjeli, z kotrychž je spóznach, **so wojowanje wo wóteznje swjatki njespuschczja.** Wjednik najžynlischeho swjatka, wyschk de la Rocque, je w mjenje wohnjoschchižnikow pschipowědźił, **so žo w Franzowskej wulka sezialna strona sałoži,** kotraž žo nade wschitke strony w kraju staji a dotalnych wohnjoschchižnikow do zwojich rjadow pschijowosmje. Tuta strona budze ideje wohnjoschchižnikow rasnje sastupowacz. De la Rocque pokraczuje, so njech knježeństwo zjawnje diktaturu sozialisma a kommunisma wuwola, jeli so žo sežbnjenju takzke dobreje wole spjezeuje. Potom pak budże z nadawkom statneje hlowy, so prawo zwobodneho wuprajenja myślow a shromadźiznow zwjatorżnje wotstronl. Wohnjoschchižnizy pak też samolwitosć pschewosmu a bjes žłabosće wschě sćežbki wuzijja.

Rospuschczenje wótczinskich swjatkow je žo w sozialistiskich a kommunistiskich nowinach jako najwažnische dobycze Ludoweje fronty z'awilo. S wosjewjenjom wótczinskich swjatkow pak spósnamawny, so žo prawe wojowanje w Franzowskej hakle zapoczne.

Wusudy w procesu dla wjelepřerady w Katowicach

Ssobotu je žud w Katowiskim prozeżu dla wjelepscheradу wuzud wosjewił, kiž njetwoczakane cżeżke khłostanje wopschija. Se 113 wobskorżenych, kiž pscheđ žudom stejachu, žo 99 sa winowatych spóšna. 14 wobskorżenych žo wuwinowa.

Tżo wobskorżeni Sajonz, Berneczer a Blinda žo na sakładze § 97 po schésćej létach a po § 98 po wósom létach khłostatnje sażudżichu. Khłostanja žo sa kóždeho wobskorżeneho na 10 lét khłostatnje sjednoczichu. Wobskorżeni Mordźjol, Warzinek a Bendnarski žo na sakładze teju samoju paragrafow k wósom létam sjastwa sażudżichu. Jedyn wobskorżeny na sakožku § 97 žydom lét sjastwa dosta. Schésć wobskorżenych, mjes nimi polizajski cżuschlak Pieklorz tehorunja wjelepscheradу dla po schésć létach sjastwa dostachu. 13 wobskorżenych dosta po 4 létach sjastwa, 60 wobskorżenych pak žo k sjastwu po 2 létomaj sażudżi.

Ze wuprawnjenju wuzuda žo najprjedy praji, so je žo w oktobru 1921 rańscha Hornja Schlesyska na sakožku rozsuda Parizškeje konferenzy półkanzow półskemu statej pschirjerka. S Genfskim sćeženjom, kiž žo w lěcze 1937 skónczi, žo jenoż wóste praschenja zjaduja, z cżimż pak žo półske knježeństwo nad rańschej Hornjej Schlesyskej njepschicżkrócza. W sakožku wuzuda žo pokraczuje, so městnosće zwonka mjesow Półskeje njepschecżelsku propagandu wjedu, z kotrejż ma žo pjecza we wobydlerstwje zacżischcej sdobdźicż, so ma žo rozsudźicż, jako by žo w lěcze 1937 měło wothłosowacz, hacj ma rańscha Hornja Schlesyska pschi półskim statcze wostacz abo niż.

Na kónzu zwojeho sakožka žud po zlowje rjekny:

„S rozsudom Parizškeje konferenzy półkanzow je žo jenoż dźěl zadanjow dopjelnił. Połkad wobydlerstwa Hornjeje Schlesyskeje, jeho rěcz a nabožina, jeho kultura a stawizny dopokasa'a, so ma tuta krajina półsku powahu. Dźěl Hornjeje Schlesyskeje, kiž je žo Półskej pschinjerkł, budże Półska wědjecz sakitacz."

Dźěl sażudżenych je žo hižo pschecżiwo wuzudej powokał. Też statny rěcznik je žo pschecżiwo wschěm wuzudam powokał a jako pschicżinu wojjewił, so žu khłostanja pschelohte. Wobzebje je won pschecżiwo wuwinowanju 14 wobskorżenych wobroczł.

W Gdańsku so zhromadźizny a demonstracije zakazale

Gdańšl senatowy president Greiser je žobotu wjeczor pschi wulkim zwjedzenju wobrota złonza Gdańskeje Hitlerskeje młodźiny, na kotrejż je wschitke wotrjady nazionalsozialistiskeje strony wobdźělichu, knježeństwowe wojjewjenje spżeli, pschi cżimż žo też wobzebje wo poslednich podawkach w Gdańsku wuprajl.

President Greiser je pschecżiwo njehańbicżiwosći opposizijskich nowin wobroczł, kiž žu pschi statnym zarowanju wo padnjenych nazionalsozialistiskich towaršchow sażo spytale, nazionalsozialistiske myślenje za Gdańsk jako na stronu swjatane pschedstajicż, hdyž je tola po wschěm zwěcze znate, so žo w tutej myśli zyły němski lud doma a sa mjesami sjednocza. Senatowy president je w tutym swiłku też pschecżiwo schcżuwanju wobroczł, kiž je pschecżiwo župnemu nawjednikej Forsterej měri. Won jako Gdańšti stacjan cżesći wusiwa, so žu jeho němske stronine a statne wyschnosće do wyšokich sastojnstwow powolałe. Gdańske knježeństwo njemože pschezo pschihladowacz, so žo na hanaze waschnje pschecżiwo njemu wustupuje, hdyž žo nocżze dźiwajo na knježeństwo Němskeje wobezejnosćam wustajicż.

Skónczinje president Greiser hischcze zdźeli, so je k powschitkownemu smérowanju a w sajimje měrneho wuwiwanja hospodarstwa a wobkhada zuzych policajskemu presidentej porucził, **so by hnydom politiske zhromadźizny a demonstrazije zakasał.** Sakas njepocżahuje pak žo na sportske pschewjedjenja. Wschitke zjawne a zawrjene demonstrazije **pak** žo se sakasom potrjechcja.

Statny sekretar dr. z Bülow wumrěł

Statny sekretar w němskim zwonkownym hamcje dr. Bjarnat Wilhelm z Bülow je njedźelu dopołdnja w 11 hodźinach na sćěžwki zahorjenja płuzow w Barlinje wumrěł.

Semrěty statny sekretar je žo 19. junija 1885 w Potsdamje narodźił. Jeho nan běše generalny major Adolf z Bülow, bratr němskeho kanzlera wjercha z Bülowa. Jeho dźěd hižo běše pod Bismarckom statny sekretar zwonkownych naležnosćow, so wón w tsećej generaziji se zwójbnej tradiziju pokračowaše, jako bu w lěcze 1930 jako Schubertowy nahłědnik statny sekretar.

Knježetstwo burskeho zwjazka w Swedskej

W Schwedskej je žo nowe knježetstwo wutworiło. Kral Gustaf je jo potwjerdźił. Nowe knježetstwo je knježetstwo burskeho zwjazka a ma 11 ministrow. Pjeć ministrow ze němej pischiłuschca, tamni žu žo je sastojnikow abo powokanjow wsali. Ministerski president je Axel Pehrsson-Bramstorp, pschedhyda burskeho zwjazka a zemski sapósłanz.

Wuwzaćny staw w Kownje

Kowenski wójnski kommandant je pjatk rano z plakatami wojewik, so je na město Kowno wuwzaćny staw pokójił. Wot wjeczora w 10 hodźinach hač do 4 hodźin rano je žo wschitkon wobłhad a khodźenje po hažach zakazało. Napschećiwne sadźerjenja žo z pjenjezným khłostanjom hač do 5000 litow abo z arrestom hač do tśoch měsačow khłostaju. Schtóž žo połkazi spjeczuje, žo pśed pólnu žud stajt. Pjatk dźěkačerjo swjetscha hischcze strajkowachu.

Nowy generalny strajk w Spanskej

We Vallodolidze běsche w nozy k pjatkej ke kewawnym srażenjam dóschło. Jena wožowba žo mori a nětotre žo franichu. Tutych podawkow dla žo w měsece generalny strajk wuwoła. Wschitkón wobkhad je žo sastajił. Żelesniske cjahi na cjarte stejo wostachu, so dyrbjachu druhim cjahom dacj po druhich cjarach jěcź. Też dwórnischcowy personal we Vallodolidze strajkuje. W měsece politiscy pschecźiwizny do so srażowachu, schtyri wožoby žo pschi srażenjach franichu.

Emir Abdullah je dał swojeho syna zajeć

Londonske nowiny „Daily Heraldc" z Berschehy pišaju, so staj žo emir Transjordanskeje Abdullah a jeho syn, 25lětny kronprynz Dalal, pschekrěcałoj. Dalat je pjecza jphtał, zběžk pschecźiwo jendźelskemu zarjadnistwu w Transjordanskej organisowaći. Emir pak je tutemu wotpohladej sadźewał a je pschikasał, so ma žo jeho syn w palasce w Ammanje zaty dźerżeć.

K 75. narodninam hrabje Spee-ja.

Na wobrazu widźimy rjeka Maximiliana hrabju Spee-ja, kotryž by mohł 22. junija swoje 75. narodniny woswjeczić. W bitwje pschi Falklandskich kupach 8. decembra 1914 je hrabja Spee žo je swojej nawjednej łódźu podnurił. (Scherl Bilderdienst, M.)

Barrikady w Belgiskej.

Stawkowanja w Belgiskej žo pschezo bóle roschěrjeja. Najhłownischi roskas wo zylej žandarmeriji je žo na wójsko pschenjeschło, dokelž policija njemóžeše wjazy zjama wschě ważne industrijowe pschedewzaća schkitaća. Stawkowarjo zebi na hažach barrikady natwarichu, kaž je to z wobrazom z městaćka Jemoppes w belgiskej prowinzy Hennegau pokhadźazeho widźeć. (Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W Budyschinje, 22. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Tón serbski jazyk Serba n'eđini:
Ta prawa serbskosć bydli we wutrobi.

— Wo wjedrje. Wjedro w žrjedźnjej Europie žo pomału pschemjenja. Wyschina leži nad połnocnej Europu. Jeje wliw pak hischcze hač do žrjedźneje Europy dožaha. Na kromach wyschiny mjenjsche niziny hladja a žo w njewjedrownych deschćach wujskutkuja. Tute deschće žu wjeźera też nětotre strony Luźiy potrjechiće. Dokelž žo, kaž hižo naspomnichmy, wjedro pomału pschetworja, smějemy też hischcze dźenża a jutśe cźopłe a swjetscha błónczne wjedro z hrimanjom na nětotrych městnach. Jutśe znadź žo njewjedra w nałchich stronach hutśišcho rospuschcźa. — Jutśe wutoru žtónczko 3,46 hodź. zkhadźa a žo 8,18 hodź. zkowa. Mjetkaźt zkhadźa jutśe dopołdnja 8,37 hodź. a zkowa žo wjeczor 10,29 hodź. — Ssobotu wječor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer plus 4, najwyschscha dnjowa temperatura 32 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najnischcha temperatura wonozy 17 stop. cźopłoty.

Wuhlady na wjedro sa jutśischu wutoru: Cźopłe wjedro se zyłnischim pokhilenjom k njewjedram.

*

— Wjedro sa cźaš hač do 27. junija. W Němskej budźe w pschichodnych 2—3 dnjach hischcze cźopłe, rjane a žuche wjedro. Tola ma žo z městnymi njewjedrami liczicź. Ssrjedź tydźenja ma žo z pschiběrazym sćórschenjom wjedra a z wokhłódnjenjom liczicź. Tute dny žwěrći złónzo 18 hodźin dołho. Poźlednje dny tydźenja smějemy pomróczene wjedro z cźastymi deschćemi.

— Prěnje njedźele łětuschcheho Budyschkeho wulkeho měschćańskeho śělenja je tutemu tradizionalnemu pschedewsaću wjerjenske wjedro zechinjeła. Khižo hobotu na wjeczor žo na Tělnikn wjele ludźi zhromadźi, so bychu piwo pruhowali. Pschi nětcźišćim horzym wjedrje je piwo zwoju pruhu derje wobstało. Njedźelu rano žo měschćenjo z hudźbnym budźenjom na prěnju njedźelu wulkeho měschćańskeho śělenja dopominachu. So tutón stary śělezowski zwjedźeń njeje na zajimje pozbudił, dopokazachu zyły ludu, kiž popołdnju wotewiraću zhorhojow radneje khěže a wulkemu parodnemu wuczahej pschiblidowachu. K cźežeji śělezow běchu žo twarjenja z zhorhojemi wupyschile. S pschikhadom śělezow na Tělnik žo tam prawe žiwjenje sapoca. Rjany dźeń běsche ludźi z wulkimi zylami pschiwabił, so běsche husto wulka cźišćanjenisa wjes jenoslowymi wustajenjemi, hrajerjemi a sabawjeńnjemi. Na zyłym Tělniku knježeśche wješołe žiwjenje, běsche pitany ludowy zwjedźeń, na kotrymž žo też wjele ludźi se wjom wobdźeli.

— Esadowe wuhlady w Sakslej. Khěžro mokre a khłódne wjedro w cźasu kcźenja šadowych schtomow pschekazanzy a pczołki wothjerżowasche, je wopkodźiło, tak žo pschewjele płodow na schtomach njewisa. Nimo toho měšachmy hutśišcho njewjedra z krupobiczom, kotreż kcźenju khěžro seschkodźachu. Wuwicże mlodych płodow bě pschi symnomokrym, na złónzu khudym wjedrje pomałe. Prěnje wischnje žu nětko dozrawiće. Jako schtódnizu wožebje na jabłučinach wschelaka schmiza wustupuje a też w nałchich kónczinach widźimy na dróhach a w sahrodach zyle schtomy zapschedźene a we tutych pschedźenjach tyšazy hušazow widźimy. Kedźbliwy a starośćiwy šadowy rjadowaŕ dyrbi tute hnězda wusběrać a sniczeć.

Swingulantojo

Po cźešćim pschedźěłał J. Cź.

5] (Skónczenje.)

Michałk bě docźitał a towaršstwo žo prózowasche, Brjuchopałka tak jara khwalicź, so běsche wot zjameje radoscze kaž dźěcźo. Wocźi jemu jeno tak hrajeschtej, wón žortowasche, a — schtož bě najspodźiwnischo — wón też dźenża nješchto lěpje zknischeše, dyžli hdy prjedy.

W taźkej jeho wjeselokrocźi žo jeho něchtó z towaršstwa woprasche, hač do E . . . pónđże abo pojeđże?

„Pojeđu, bratśisko, pojeđu", wotmołwi na to Brjuchopałk; „ale hđje khěćisje konje dostacź?"

„Hm, sa dobre złowa", rjekny Michałk, zebi sakaschlowajo, „a sa nětokre nórty pożcźu Wam konje!"

„I tu je mamy", zwjeselì žo Brjuchopałk, „tu je mamy; naseh Michałk ma konje a khorejtu też. Wožcźicze mi woboje na jutśe? Dobrych złowow Wam dam dosć a schésć nórtow k tomu. Płaczi potajkim?"

Michałk poda ruku a schwingulantojo buchu sa zwjedkow w'acźi. Wožma hodźinka bliźšcheho dnja bu k wotjeźdu postajena.

*

Brjuchopałk stejeschе hižo psched wožmej hodźinu we zkoro zyle nowym cźornym wobleczenju, tak wuhładkowany, kaž by to do najwožebnischcheho bala schło.

Pohonc pschińdźe, Brjuchopałk žo do krjeteje khorejty zjndźe a wotjeźdże. — Schtóž město B . . . znaje, tón wé, so dyrbi ho do E . . . pisches dwaj mostaj jěcź; dokelž pak žo k druhemu mostej njemała hórka cźehnje, a rěka ma w žuchim lěcźe jeno mało wody, stawa žo, so pohonczojo město po mosce w rězy jěžđa, dźěła kaž prajach, so bychu hórku wobeschli, dźěła so bychu žo jim konje wocźerstwiłe.

So žo to tak stawa, wé Brjuchopałk derje, a to běsche też pschicźina, cźehoždla tomu ani znajmjeńscha njewobaraješe, jako bo Michałkej pohoncź nimale połita krocźelow psched mostom na lěwizu wobrocźi a k wodźe jěđeschе. Wschitkđžo do žrjedź rěki. — pohoncź konje zastaji. Brjuchopałk žo prascha: „Schto to?"

Měrcźin, njewobkładajo žo na praschenje sastróżaneho knjesa mischtra, stanje, wucźehnje wahi, hrocźi po woju hač do wrędka, wumiźnje rjecźaty, zkocźi na konja a „hy!" — prjedy hač žo Brjuchopałk dopomni, běschtaj konjej z pohonczom Bóh wé hđje, a wón wbohi žeđeschе w najmjetschej gale žrjedź rěki na — žuchim.

So ža Měrcźinom wokasche, selesche, proschesche, žlubjowasche, — to žo myślicź dawa. Wschо podarmo! Kajta pomoc? Do wody zkocźicź? — Rěka drje hłuboka njebě, — ale wón mějesche cźrije, nohajzy, — mějesche frak, běle rukajzy, židźany kłobuk, — a to běchu wězy, z kotrymiž žo rěka pschebrodźiwź njedasche, nochzyschce-li žebi nanajbóle wuźmjecź dacź. Ale dlěje w njekrytej khorejcze wožrjedź rěki žedźo wotcźacź, to běsche zakostnje.

Wón njewé schto; tu žtyschi! W blikkoscźi nastanje žodobm wjedrowe klekkanje a taźke žmjecze, so žo Brjuchopałk dyrbi wozładacź. — Na mosce steji tam jědnacze schwingulantow, a wschitzy wołaju jenohłósnje: „Brjuchopałko, hđje jěđecze?"

Brujchopałk, na tole nowe schibałstwo lohkomyślnych towaršchow roshorjeny, seli a prošny snowa. Wschо podarmo. We zwojim sadwólowanju budźiske znadź bjes pschemyślenja do wody skocźił, hdy by mózno bylo, so satepicź. Ale wody běsche mało a jeno z jednorym womaczenjom budźiske žo hišcheze žmjeschnischeho sčinił, a tak proschesche, klijesche a hrožesche nowa.

Mjetkaźt z lohkomyślnych na njeho wołachu: „Njejsy ti Robinsona cźitał?" Druzi łažo: „Jeno so by jene koło wjercźał, te druhe budźa žo hižo žame wjercźeć a tak žebi teź z khorejtu z rěki wupomhali!"

Nedobrych wuźmějećcw daćhe žo jich hischcze wjele žlnicźeć, hač naprostedku k niemałej radoscźi Brjuchopałka nětkajtí wokhapadnje je žynom w rězy jěđeschе. Brjuchopałk hižo žaloka na njeho wołasche. Pohoncź jeho wuźłnscha, pschińdźe runje ke khorejcze. Brjuchopałk slěry z napinanjom wschěch žwojich mozow na žyno, schwingulantow klesłanje a žmjech žo znowa zapocźa a bu hischcze wjesćhi; wopuschcźeny pak dychasche pschezo lózo.

Pschińdźe žo na móst, namała Brjuchopałk hischcze wjele žwědkow woneje wožudneje ženy, tola schwingulantojo běchu pyche wschě hory!

Tuto njedocźitnstwo jeho kumpanow běsche to najhórsche, schtož běchu hač dotal wumjedli a wón zebi pschedewsa, schwingulantam na wěcźne bożemje prajicź. — Ale kaž niczo wěcźnje njetraje, tak też tuto pschedewsacze pucź wschěch druhich dźěsche. Sa lěto žedźeše Brjuchopałk na wyschchim měsce schwingulantstwa: wón bě z pschedhydu woneho wjele ważeneho towaršstwa. Ale je-li lubemu cźitarjej tuta historija trochu dołha była, njech žo pokoji; hižo je kónz.

— Kónz. —

— **Junej sarjadnistwowaj wožebitaj cžahaj se Shorjelza do Hirschberga a do Krkonoschow.** Kaž nam němkšatna železniza sdželuje, pojedže tuni sarjadnistwowy wožebitny cžah njedželu 28. junija a njedželu 5. julija 1936 je Shorjelza do Hirschberga a do Krkonoschow (Hornjeho Schreiberhawa, Hornjeho Schmiedeberga, Josefinskeje bóty, Krummhübela, Hornjeho Hajna). Jězba z tuthmaj cžahomaj žo wo 60 prozent potuniši. Cžah wotjedže z Budyschina 5,18 hodź., pschijedže do Hirschberga 8,10 do Josefinskeje bóty 9,13 hodź. Wjeczor wrócži žo cžah z Josefinskeje bóty 20,13 hodź., z Hirschberga 21,17 hodź. a pschijedže do Budyschina 23,45 hodź. Jězba płaci se Shorjelza do Hirschberga jenož 2,70 hr., do Hornjeho Schreiberhawa, Hornjeho Schmiedeberga atd. jenož 4,10 hr. Jězba k cžahej se wokolnosce hacž do 100 kilometrow žo wo 50 prozentow potuniši. Dźeži wot 4. hacž do dopjelnjeneho 10. léta płaci połowzu. Nadrobnische je z kopjenka šonicz, kiž je pschi wudawarnjach jězdnych listkikow a w puczowanskich běrowach dostacz. Njech žo liscziki z cžazom kupja, dotelž móže žo jenož wěsta liczba wudacz.

— **Kamjentczanska firma tu w Budyschinje pluno we hadžizy w podobnym wobsthodze pschedawa. Budyska** plunarnja k tomu słuši, so nima ani wot njeje ani wot tudyscheho instalatéra pschikasa. Tuto pschedawanje a wabjenje stawa žo jenož w sajtmje Kamjentczanskeje firmy samoje. **Wabjeř tudyscheho pluno wego fiedmeenstwa k. Mauer ma wot pschedstudy tudyscheho pluno wego fiedmeenstwa podwizany wupokas.**

— **Wobkhad na Löhrskej dróży.** Policajski hamt nam pische: Dźel Löhrskeje dróhi mjes Hindenburgskej a Goethowej dróhu, kiž je sa wschitkon jězdny wobkhad sawrjeny, so sa kołojězdnych dowoli, kaž žo w dodawku k wobkhadnemu a dróhowemu porjadej města Budyschina wosjewi. Tón žo w bliščim cžasu wuda. Policija žo dla wołóženja wobkhada hižo někto, potajkim prjedy hacž dodawk wobkhadneho a dróhoweho porjada do mozu stupi, jězdzenju kołojězdnych na tutym dźele dróhi njepschecžiwja. S automobilemi a motorskimi kolami jězdzicz, pak wostanje sakasane. Automobilistojo a motorjezdzy kolejarjo, kotliž njedźiwajo na doscz sažne sakasne tafle po tutej dróży jězdza, wjazy z warnowanjom a khłostanjom na městnje samym njewoteńdu, ale žo z khłostanjom na městnje samym njewoteńdu, ale žo z khłostanskimi zadowjenji z pjenježnym khłostanjom abo jastwu [illegible]

— **Sserbska Boża žiw** [illegible] Njedźelu 28. junija t. l. **pop.** 1/4 hodź. wotmeje žo w Drjezdźanach w tamnischej Kichžinej zyrkwi jako serbska Boża słužba a po njej Boże wotkasanje. Predowanje je k. wyschši farat Sarjeńk-Khwacžanski pschewzał. Wschitzy evangelisy Sserbja w Drjezdźanach a wokolinje žo nalezńje na kemschenje pschiproschuja a žu też na towarischnosc kemscherjow po Bożej słužbje wutrobnje witani. Kerluše žo pschi zyrkwinych durjach wudźela. Cžitarjow „Sserbskich Nowin" prožymy, so bychu swojim serbskim pschiwusnym a znatym w Drjezdźanach a wokolinje z dopisnistkim postrowom wo kemschenju dźelili.

*

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyschinje.

(Sdźeluje měschczanski kulturny hamt.)

Tydźeń wot 22. hacž do 28. junija 1936.

Wutoru 23. junija 1936, 20,30 hodźin w Naturskim parku wjeczorny konzert měschczanskeho orchestra.

Wschitzy pschiprawjerjo kulturnych sawjedźenjow žo proscha, so bychu wschitke pschedewsacza tak sahe kaž nóžno měschczanskemu kulturnemu hamtej sdźelili.

*

Se **Ssowrjez** (wjeźny dźel Brěsow). Psched 60 létami potrjechi Brěsow wulka powodźenska katastrofa, pschi kotrejž někotři ludźo do cžežkeho siwjenskeho stracha pschińdźechu. Wot 7rjedź junija knjeżesche wulka horzota. Wschudże žo na žynach dźiwasche, jako žo popołdnju 23. junija 1876 po dołhim cžasu sažo mróczele nad Cžornobohom jewjachu, kotrejž žo pschez bóle hromadu cžahachu. W 5. hodźinje sapocza njewjedro sakhadźecz, kotrejž bě z wulkim stinkom sjednoczene, kotrejž žo mjes Wyšokej a Brěsowom rozpuscheši a na polach a na łukach wulku schkodu naczini. Woże žita běchu sa někotre mjeńšchiny kaž swalowane a žyno žo z tukow wotpłami. Najhórje potrjechenym bu w dole leżazy Brěsow. Woda dobywasche žo pschez lěs z wulkej mozu do dwora Hornjeho młyna, kotryž bě nimale hacž do koleń pokny wody, kotraž pinzy a hródze pjelnjesche. S wulkej próżu stoi wukhowachu a do horrjeze wšu dowjedźechu. Wórzy bě wjesna dróha zyle sapławjena a swisk z hornjej wšy pschetorhnjeny. Na muri Wóhmarjez łukła žo woda wotrazy, tak so sa krótki cžas tam stejaze domske wudowy Hejtmanoweje sapławi. Hejtmanowu bě woda pschekwapiła a njemóžesche wjazy z durjemi cželnyc. Salězy spěschnje na kachle, trabnywschi z ruki kij, so by z tutym łépjeny wjerch łéty pschetorczała. Blido a stórzay wó stwje płuwachu. Zona bě w najwjetšich strasche. Pomozni ludźo, kiž žonu wołacz sahtychachu, pschikhwatachu, tola meter wysoka woda jim pschistup do domu sadźeła. Khrobły muž, kiž chcyše žonu z pomozu žynowych widlow wukhowacz, žo sam we wodze słubi a móžesche žo z wulkej próżu ledy wukhowacz. Mjes tym bě žo Hejtmanowej poradźiło, wjerch pschełotrczicz a žo do hornjeho poschoda dobyc. Tola woda hižo žahasche hacž nimale k wjerchej. Na dobre žo dołho pschedrě woda murju pschi Wóhmarjez kuble, tak so wo nětčim spadowasche a też z Hejtmanez domskeho žo słubi. Hejtmanez macz bě wuchowana. Ale wulka bě schkoda, kotruž běchu wody w'chudže naczinili. Djerwjane pschitwarki běchu wotpławike a wožeze w hornim a delnim młynje běchu wulku schkodu naczinite. Hakle sa hodźinu bě tak daloko wotběžała, so žo schkoda da trochu pschewidźecz. Pucze a domy běchu z błótom sanjeżene. 5 kołczow bě woda wotnjesła. Ssynowe žně běchu sdźełał niczene. Dołho měžachu wjesnjenjo na tym dźiwacz, so bychu wschě złedy tuteje katastrofy wotstronili.

Se **Ssowrjez.** Schiwórik dopołdnja snjesboži w Brěsowje z Wyšokej pschikhadzazy koleśaŕ pschi sawinjenju wschje Nowałez łuki, a to z tym, so jeho prědne koleso žo w trawje pocza žuwacz. Koleśaŕ pschi tym žo swje-ny a na kamjenje padny. Młody muz žo pschi tym khěžro na lěwym boku hrudze srani. Dyrbjesche w Budyschinje lekarja wopytacz. Koło žame žo njeje wobschkodźiło.

S **Wulkeho Pschesdrenja.** Nascha cžicha a měrna wjeska, wotležana wot wscheho nowocžaseneho wobkhada, je w pożlednim ndźenju dalscha kroczel do dźenżnischeho cžasa sczinika. Gmejnski hamt dosta telefon, kotryž je Prěcžezam pschisamknjeny. Njech žo tuta nowa pschiprawa we wschwelakich nuzach a wjeselach cžłowjeskeho žiwjenja prawje derje wuživa.

S **Luboje.** Sa šmutskowne mišionstwo naseběra žo w naschej wožadze hromadze 33 hr., a to w Radworju, w Bronje a w Nowym Bronje 17,40 hr. a we Lupoji a Lupjanskej Dubrawzy 15,60 hr. Wutrobny dźak sa wschu luboscz.

S **Klětnoho.** (Sbožo w njesbožu.) Sańdženy schtwórik žo khlěbowemu autej Ssykoriz młyna w Horschowje wóska mjes Krjebju a Klětnom šama, hdźej žo auto bowiesze. Prědkne kolo běžesche psches pucz a pschěrow do hole. Wozowy wjednik spyta wós z leweje strony dróhi sajo na prawu stronu storhnycz, prjedy hacž sasta, dokelž sa nim jědzesche hnrdom wozobowy wós, tak so je žo z tym cžežkemu njesbožu sadźewało. Wozowemu wjednikej žo niczo njesta.

S **Rólan** (Ruhland). Na z lěžom wobrosczenej makej wyschinje, kotraž žo k połnozy wot Cžorneho Halschtrowa k njebju sdeha, a kotraž k Luczay (Raundorf) spaduje, je w starych cžasach žydlischco być dyhało. Pschi puschczenju schtomow žo z korjenjemi hlina z lěpjenzy połkhadzaza, žobu wukopa, schtož na to pokasuje, so žu tam nětždy domczki stałe. Hižo psched dlěšchim cžasom namakachu k ležerjo pschi twarje dróhi mjes Lukowom a Bělej cžrjopy, kotrymž pak žo tehdy wožebita kedźbnosci njewěnowasche. Wulkosci tajkeho wukopaneho domskeho we Lukowizy je něhdże 24 kóżn. metrow dyka. Khěža je 2,20 metra dołha a 1,25 m. schěroka a leži k wjeczoru. Wulkosci domskeho spodnjawaschi z 28 kolikowych dźerow, na kotrychž kolikowy twar wotpočzowasche. We hlownej městnosci nětšej steji, kotraž je derje wutkowana. Wjetsche kamjenje žo z dźela we wohnju rospaczichu, wótre rózki pak pschecžaka, so běchu žo z dźela hlinje wobkšpene a hlinjane kruchi, na kotrychž hischcze wittkowe wotczischcze namakachmy, nam pschecžadza, kak je žo nutskowny twar pschewjedł. Je wěso cžežka swěsczicz, hacž žo tu wo žiowjanske abo germanske žydlischczo jedna.

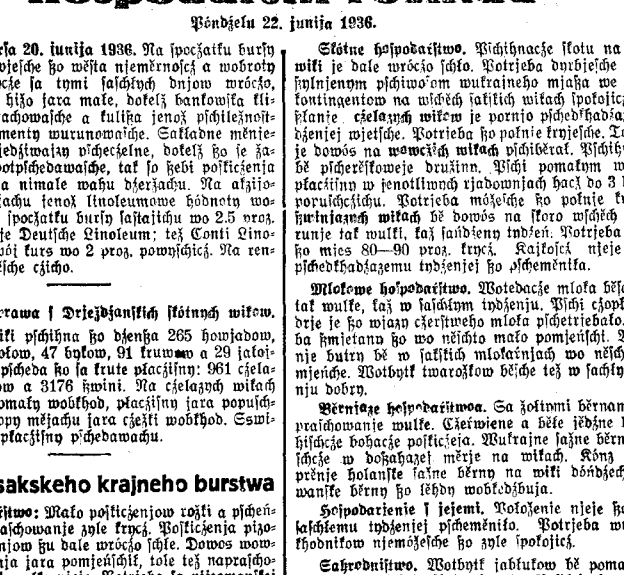

Worzlowe rjeblo (Gerüst) nowotwara statneje banki z mozu rosce.

Sajimawy pschehlad wo nowotwarje statneje banki we Barlinje. Worzlowa konstrukcija policza nam žiwy pohlad do khrobleho twarskeho waschnja nascheho cžasa (Pressebildzentrale, M)

Hospodarski rozhlad

Pondźelu 22. junija 1936.

Barlinska bursa 20. junija 1936. Na spoczatku bursy tónz tydźenja jewjesche žo wěsta njeměrnosć a wobrotny wostachu też žischcze sa tymi saschych dnjow wrócko, hacžrunjež běchu hižo jara małe, dokelž bankowiša klientela zyle pobrachowasche a kulisa jenož pschileżnostnje žwoje engajmenty wurunowaschc. Satkadne menjenje wschak bě njedźiwazy pschecželne, dokelž žo je žane strony njewotpschedawasche, tak so žebi poschicženja a napraschowanja nimale wahu dżerżachu. Na akzijowych witkach měrachu jenoż linoleumowe hódnoty wobehybu pohtb; na spocżatku bursy sastajichu wo 2.5 proz. proz. wschc akzije Deutsche Linoleum; też Conti Linoleum mózachu swój kurs wo 2 proz. powyschicz. Na rentowych witkach běsche cžicho.

Pschedběžna rosprawa z Drjezdźanskich słotnych wikow.

Na słotne wiki pschihina žo dźenża 265 howjadow, mjes nimi 38 wołow, 47 bykow, 91 krumow a 29 jałcjow. Nimo toho pscheda žo za krute płaczizny: 961 cželatow, 894 wowzow a 3176 žwini. Na cželazych witkach wuwi žo jara pomały wobkhod, płaczizny jara popuschczowachu. Też skopy měrachu jara cžežki wobkhod. Swinje žo sa krute płaczizny pschedawachu.

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Žitne hospodarstwo: Mało poschicženjow rožli a pschenzy njesamó naprawschowanje zyle krycz. Poschicženja zyle naprawschich jecžmjenjow žu dale wrócžo schce. Dowos wowża je žo tohorunja jara pomjeńschik, tole też napraschowanje wjazy tak wulke njeje. Potrjeba sa pjizowanskej pschenzu je dale wulka. Sa rżanej muku je napraschowanje wulke, tola dotal njeje wobežitych cželow w sastaranju se rżanej muku było. Też pschenczne muki žo wytaja, wobežeje najlepsche pschenczne muki. Mjes tym žo njedasche žo napraschowanje sa rżanymi wotrubami zyle spokojicz, dobażaja poschicženja w pschenczanych wotrubach sa krycze běżneje potrjebu, khežro žkahy bě wobkhod w pjizowanskich mukach, sa kotrejž je cžežko kupzow namakacz. Sa nazymu njeje žo wobkhod w zokor wobżahowazy. S njizowadkach hischcze rozwik, dokelž firmy hischcze cžakaja na wumenjenja, tak daloko žo tute pjizowadka wobkhodej pschepodabża. Běżny wobrot bě we běrnjazych truzkach.

Słotne hospodarstwo. Pschichnacze słotu na **howjaze wiki** je dale wrócžo schło. Potrjeba dyrbjesche žo se sesylnjenym pschiwożom wukrajneho mjasa we wobłuku kontingentow na widžech satistich witkach spokojicz. Wobežanje **cželazych wikow** je pornjo pschedbadżazemu tydźenju wjetsche. Potrjeba žo połnje krjesche. Tohorunja je dowós na **nowczich witkach** pschibżerał. Pschihnaty słót bě pschereschłoweje druzinu. Pschi pomakym wobkhodze płaczizny w jenotliwych rjadownjach hacž do 3 hriwnow poruschczichu. Potrjeba możesche žo pokuje krycz. Na **żurnizanych witkach** bě dowós na skoro wschich městnach runje tak wulki, kaž sandżeny tydźeń. Potrjeba możesche žo mjes 80—90 proz. krycz. Kajkosci njeje pornjo pschedbadżazemu tydźenju žo pschemenika.

Mlokowe hospodarstwo. Wotedacże mloka běsche runje tak wulke, kaž w sasdnym tydźenju. Wschi cżopkym wjerdje je žo wjazy cżerstweho mloka pschetriebało. Potrjeba śmjetany žo wo nětčho mało pomjeńschi. Wudżěkanje butry bě w sakitich mlokarńach wo nětčho mało mjeńsche. Wotbytk twarożkow běsche też w sachtym tydźenju dobry.

Běrnjaze hospodarstwo. Sa żołtymi běrnami je napraschowanje wulke. Cżerwjene a běłe jědzene běrny žo hischcze bohacże poschicżesa. Wukrajne sažne běrny žu hischcze w dożahajez měrje na witkach. Kónz tydźenja prenje holanske sažne běrny na wiki dóńdżechu. Pizowanske běrny žo lehdy wobkładżbuja.

Hospodarjenje z jejemi. Położenje njeje žo pornjo kaschemu tydźenju schemenito. Potrjeba wulkowobkhodnikow njemóżesche žo zyle spokojicz.

Sahrodnistwo. Wotbytk jabłukow bě pomały. Nětkole žo wožebej truskalny kupuja. Poschicženjow je dosch a płaczizny popuschczowachu. Też płaczizny wischni popuschczowachu. Poschicženja żydrowego łaka pschi popuschczowanych płaczizna dożahachu na krycze potrjeby. Wotbytk kl:rbija, karotow a hrocha bě spokojazy; we żołotwi wołtachu pschebytk.

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Ze Serbow

— **S lokomotiwnym hlěpzowstwom** je žo žobotu njeskoje sawinowało, kiž ke khutnemu wobmyšlenju pohnuwa. Blisko rjeczasoweho lětarja na Tšelniku běše žo wopytowarjej tšelnika cžerwjena rěpa do hłowy cžišła, so žo wón swjese a dyrbješe žo bjes wědomja wotnjesć. Pomocnizy dobrowólneje sanitetneje kolonny jeho do jeho wobydlenja dowjesechu. Jedyn wobdźělnik rjeczasoweho lětarja je pjecza rěpu do druheho žobujědžazeho chył cžišrnyć. — **K tomu** žo nam hischcze powě: W Budyšchinje je 20. junija wjeczor wokolo ½11 hodź. pschi tšelenju na Tšelniku tudomny hischcze njesnaty wobdźělnik na rjeczasowym lětarju wot tam 79 grammow cžešku rjetkej cžišnyć, kotraž je tšeleńskemu wopytarjej, kiž tam pódla stejesche, do hłowy slecžała, z cžimž hu žo trjechjenemu mošny stichnyšle. Kriminalna policija podank pschepytuje. Wo sdźělenje wobkedźbowanjow tuteho podawka prošy kriminalne wotdźělenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodže.

— **Porjedženka.** We „Wobrazu se wuzy" ma w druhim dźělu (28. rjadka wot horjeka) rěkacź: „... teź wotnoška do Bórkowow, so może žo wobrazowaś (niz wobrazowacź), z motorkim pschijěwschi, sa pschipósnaće a rjany dar z Kolonije sa „zuzko 600) podzakowacź."

S **Kulowa.** Nowy wukublańśki kurjuš sa prěnju pomoz sarjaduje žo pod wjedniśtwom dr. Nitzpona w sańtkej schuli w Kulowje.

*

Kóždе trajne skutkowanje na cžełо może k rakej dowjesć.

Na rakowej khorosći je spodźiwne a tajnostne, so žaneho wěsteho nacžinjerja tuteje khorosće njesnajemy, so hischcze njemózachmy žanych wěstych pschicžinow wukkedźicź. Parafin a kolmas, runje tak horzota a mechaniske skutkowanja móža pschi wěstych wobsteinosćach k rakej dowjesć. Potajkim dyrbi žo w cžłowjeskim cžełe teź wěsta znutskowna hotowosć namakacź, kiž znacź we wyschschich lětach nastanje.

Tute a podobne praschenja žo we wulkim wotdźělenju wustajeńcy „Wojowanje pschecžiwo rakej" w Budyschinje we wustajeńskich městnosćach měschcźańskeho muzeja pschi Žitnych wikach dokładnje rospominaju a žo z mnohimi wobrazami a plastiskim pschedstajenjom organow rosjašnjuja. Pschewidnje žo pak tu pokazuje, hdźe dźensnischa wědomosć stejі. Tomu žo potom wotdźělenja wo spóznaću a lěkowanju khorosće pschisamknu.

*

S **Biskopic.** We wulkim straschnym sawinjenju Drježdźańsko-Budyškeje dróhi niže Lawškeje korcžmy, kotrež nimo toho hischcze njeschkitana Kamjensko-Biskopska železnica pschiježuje, žu žo cžežkich njebožow dla, kotrež so tu pschezo saso stawaja, nowe warnowaze signale pschicžinike. 18 tajkich warnowazych signalow motorskich kolesarjow a autowych wiednikow na hrožazych sdźělnych cžinja, tak so mohli je jenož pjeni hischcze pschejeć.

S **Wulkich Nědarjez** (Röhrsdorfa). Wjeźera rano je w kupjelach pschi Buschschenzy, kotrež žu žo hakle psched nješkto lětami sa wulke žnoły lěcźnych kupanjow nowoscźažnje pschiprawike, samkarśki mišchtr Schöna z Wulkich Nědarjez tepik. Boža ruczka bě jeho we wodźe sajała. Schöna je nětkle 50 lět stary a běše dalokosnaty rjemjeźlnik.

S **Pješišla** (Penzig). Schwórtk wjeczork krótko po 11 hodź. wudyri w brózni mjeńneje korcžmy woheń, kotryž žo spěschnje na pschitwark a na tólnju, ze žynom a žłomu wupielnjenu, rospschestrě. Žyke létuschе žynowe žně žo žobu znalichu. Nimo toho žo wjele druhich narjadow žobu sniczi. Kak je woheń nastak, njeje hischcze swjeczene.

S **Liberza w Cžechach.** Autowa drožka je žo na spodźiwne waschnje shubika. Póndźelu wotnajeschtaj žebi w Liberzu njesnataj młodaj cžłowjekaj autowu drózku, so byschtaj z njej do Podmokłow dojěkoj. Hischcze samkny dźeń žo do Liberza wrócźischtaj a wotnajeschtaj žebi wós sa pschichodny dźeń k jěsbje do Warnsdorfa. S tuteje jězby žo wós dotal njeje wrócźił. Teź sa wjednikom drózki, schoferom Emilom Zimmermannom, njeje dotal słyšu. Policija tutón pschipad pschepytuje.

Towarstwowske powěstnikl.

Pančicy. Na wulstnym dnju — 29. junija — wotjědže auto hižo ½5 hodźin z Pančic na Ladku.

Lipa Serbska.

Sacjemnjenje žłónza na blukej schkleńzy.

Na Treptowskej hwězdaśni seidže žo pjatk rano wjele wczijnych, so bychu z dalokowidom sacjemnjenje žłónza wobkedźbowali. Tu widźimy pisches blaku schkleńzu sacjemnjeny dźeł žłónza. (Scherl Bilderdienst, M.)

Serbja, rěcće ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich prjedowikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźěcacy kucik**, kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńšich pisa

Poslednje politiske powěsće

Dr. Schacht Budapešt wopuschcźił.

Prezident němskostatneje banki dr. Schacht je pjatk psched wjeczorom po dwajdnjowym pschebywanju we wuherskim hłownym měsće z knježimi žwojeho pschewoda Budapešt w lětadle wopuschcźił.

Henlein sažo pschedžyda sudetskich Němcow.

W Chebje (Eger) je žo njedźelu hłowny sjězd sudetskoněmskeje strony skóncził. Conrad Henlein je žo z 3500 hłosami pschecźiwo 3 hłosam sa stronineho pschedžydu sažowustwolił.

Roosevelt je sakaty wuwoja z mozy stajił.

Prezident Roosevelt je žobotu sakas wuwoja tworow do Italskeje a wschitke wobmjesowanja we wikowanju z Italskej a Abežynskej z mozy stajił.

12 morwych pschi rosbuchnjenju w podkopkach.

W podkopkach we Villanřeva de las Minas pola Seville w Schpanjskej je pjuny rosbuchnychu. Potrjechenych hórnikow spytachu hnydom wukhowacź. Dotal žu 12 morwych wuhrjebali.

Kónz žwěta sa tři měžazy.

Snaty amerikaniski astronom prof. Patrick Wynford je nowinarjam nimo měry sajimawe sdźělenje cžinił. Wón mjenujzy praji, so naschej semi wulki strach je stroty dotal mało snateho kometa hrozy, kotryž žo po wobliczenju prof. Wynforda z dróhu jemje najskerje 15. septembra tschižuje. Prof. Wynford wěri, so mohło k tajkemu sraženju se semskej kulu dóńcź. Hospodarske kruži w Ameriźy žo boja, so mohe wěschczenja prof. Wynforda paniku na někotrych bursach wuwołacź. — Nadźijomnje je žo prof. Wynford salicźił.

Směški

W zyrkuzu. „Knjes direktor, njemóže žo mumjez na prékuschu niczo stacź, hdyž padnje?" — „Ně, luba žona, je dźěn žak pod nim!" — „Ow, tak praktiske! Kupju tajki teź mojemu žynej. Tón je mjenujzy lětar, dha móže žej tajki žak pod lětadło sezahnyć!"

*

Pschistojny knjes. Knjes (psched kotrymž žo pjeczena hužyza na blido staji): „Oh, dyrbju ja tak blisko pschi hužyzy žedźeć?" Wobroczźiwschi žo k žwojej blidnej knježnje: „Wodajcže, hnadna knježniczka! Měnju wěso pjeczenu hužyzu!"

Prěni wobras wo amerikaniskim pjasczowanju Schmelinga pschecźiwo Louisej.

Nasch prěni schkrizkowy wobras wo wulkim pjasczowanju Schmelinga pschecźiwo Louisej, kotryž žo na schkrizkowym pucźu z Newyorka do Londona wupóšla a wottam z lětadłom žo do Barlina pschenježe. Na nim widźimy, kak po žiwym pjasczowanju Schmelinga, kiž je žwojeho pschecźiwnika k semi porazył, cžaka, hdyž sažo stanje. (Scherl Bilderdienst, M.)

Zrudny su z polnym prawom

hdyž maš rjane twory ale za nje žanych kupcow! Z hłosom njemóžeš wołać do wšěch stron serbskeho kraja, zo bychu kupcy přišli — ale nawěšk w Serbskich Nowinach to za tebje čini. Wón zastupi do wšěch serbskich domow z blizka a zdala.

Tuž posłuž so z nawěškom!

Wobkhodne městnosće Powšitkowneje khorobneje pokładnje za Budyšin-Wjes

a płaćernje a přizjewjernje Delnjeje Kiny su nětko

w Budyšinje, Lawske hrjebje 8,!

Wobkhodne hodźiny za zjawny wobkhad wot 1. julija 1936 wot 8 hač 15 hodźin a srjedu a sobotu wot 8 hač ½13 hodźin

Telefon 2212. 1217

Pytam k 15. julijej 1216

500 hr.

na prěnju hypoteku z dobrym zadanjenjom. Poskićenja pod B 6 zapodajće na wudaw. Serb. Nowin

25 ctr. słomy,

ze cypami młoćeneje, a

wišnje,

k jěźi a nakładźenju, wšědnje čerstwe, ma na předań

Jurij Leimer w Nowej Jasenicy čo. 52. 1213

Gardiny we wulk. wubjerku dobre a tunjo, pola

Kurt Erler, Budyšin, Zitne wiki 28

Mały nawěšk wulki wuspěch

Čim čopliša je temperatura

čim bóle so noha rozšěri, čim važniše je prawe a wěcowne wobuće 1201

Pomoc za Wašu nohu!

Lipsia-stupnje

Jähne

Telefon 2705, na Šulefskej hasy 9. Specialny dom za čerpjace nohi

přiloha k čisl. 143

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 22. junija 1936

Dobry srědk přećiwo hněwej

Amerikanski wójnski minister Stanton bě so raz na jeneho swojich wojerskich wyschichich, kiž bě jemu wopak rozumił, jara roshněwał. „Ja bych jemu", tak wón tehdy k presidentej Lincolnej dźesche, „swoje měnjenje tak prawje wótrymi słowami napisał."

„Čińicze to", president wotmołwi, „trjebajcze najwótriše słowa a njeměrcze ſ nim žaneje smilnosce!"

Stanton dźesche, napisa wótry list, pschiłudze ſ nim k presidentej a jón jemu wuczita.

„To pak sce derje cźinił", president jemu rjekny, „tu niczo njepobrachuje."

„Ale ſ kim měł tutón list k wyschichemu pósłaćz?" so nětko minister praschesche.

„Pósłaćz?" Lincoln snapschećiwi, „to by njetrěbne było. Tón list je swój nadawk dopjelnił. Wón je Masch hněw na so wsał. Nětko jón wsmicze a rostorhajsce. Tak to ja cźinju. Tajke hněwapokne listy so njeſmědźa wotpósłaćz." —

Schtóž so ras roshněwa, njech teſ tak cźini. Wjele njespańnych nozow a ſudniskich khóstow so ſ tym sminje.

Slubjenje

Jendźelski general Napier ras na haży malu 5lětnu holcźku setka, kiž ſ hłokom płakasche. Hdyž so ju praschesche, jemu wona powědasche, so je duzy po puczu wódny karan rosbiła a so žebi nětko domoj njeſwěri. General holcźku troschtowasche a do saka pomażа. „Ja chzu cźi", tak pschi tym rjekny, „pjenjesy dacź, so mohła žebi nowy kupicź." Ale podarmo ſa ſwojej mószinju pytasche. Wón bě žebi ju sabył. „Tuż chzu cźi", tak jej lubjesche, „jutsje te pjenjesy pschinjesecź, jeli so ſy jutsje w tym ſamym cźasu na tym ſamym měſtnje. Budźesch pak teſ słowo dźerżecź?" Dźecźo to ſlubi. „Ja", Napier wotmołwi, „teſ słowo dźerżu." Domoj pschischedschi general na blidże pscheproschenje namaka na runje tón ſamy cźaſ, hdźež chzysche so wón ſ tej holcźku trjechtcź. Pscheproschenje běsche wot wyſokeho muża. Ale general so pscheproschenju ſapowě a tomu dźesczu słowo dźerżesche.

„Ja njebudźich", tak by posłdźicho prajił, „jenje samoht to dźecźo sjebacź. Na tej holcźku bě widźecź, so je pschesmědcźena, so ja słowo dźerżu. Tuż ſym jo teſ dźerżał."

Sslubjenje, dźesczu date, dyrbi nam ſwjate bycź. Dźesczowy pomjatk je jara dobry a dołhi; hischcze po letach so dopomni, hdyž smy jo sjebali!

Statna pósta wabi sa konjazy sport.

Statna pósta je so teſ do służby wabjenja ſa konjazy sport stajiła a wuda we wobmjesowanej liczbje wożebitu ſnamtku němſti „bruny bant". Tuta ſnamtka so na wożebitych hamtiskich pschedawarńjach ſa 1,50 hr. pschedawa. (Scherl Bilderdienſt, M.)

„Wumělske rjemjeſtko ſa wschědny dźeń" wustajeńca we Barlinje.

Pschehlad wo wumělskich wukonach němskeho rjemjeſła nowa wustajeńca w Barlinje „Wumělske rjemjeſtko ſa wschědny dźeń" podawa. Na wobrazu widźimy hornczeńske wudźełki, ſ kotrychž ſpóſnawamy, so rjemjeſlnicke dźełko pschi wożobinskej ſamóžnosći woprawdźite wumělske hódnoty w sebi khowa. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Nowosće z cyłeho swěta

Nadźijepołny picźk.

Muż ſ Nonkersdorfa w Siegenskim wokrjeżu, kiž je so hižo dźesczi cźaſ wopiſtwu podał, chzysche so w tutych dnjach na pohrjebje ſwojej żony wobdźělicź. Tola po puczu na pohrjebniſchcźo bě so tak wopił, so na pohrjeb ſwojeje żony saby a so ta bjes pschewoda mandźelskeho ſemi pschepoda. Policija dyrbjesche ſapiteho mandźelskeho pjanosce dla ſa cźaſ pohrjeba do chłódy ſadźicź.

S jerjom so ſadajił.

W makej pomóżskej gmejnje sta so njedawno muż ſ woporom kowrótneho ſadjenja. Khětro rosmjeſelenaj ſadźěchtaj so dwaj mužaj wo to, schtó najſpěſchnischo jerja ſjé. Pschi tym jenemu na ſadjenju wobdźěleneju kruch rybu do dychawy ſaſunu a pryedy hacź mógesche lěkařiſka pomoz dóńcź, so wbohi ſadušy.

Prażiski rjeczaſowy móſt do stareho żelesa.

Steffanikowy móſt, poſledni Prażiski rjeczaſowy móſt, ma so w najbliżiſchim cźaſu ſ nowoczażnym ſchérokim moſtom ſameńicź. Swopródka běsche wotpohlad, tutón stary móſt do Troje pola Prahi pschenjesecź. Měſchczanſcy technikarjo pak ſu dźiwajo na wulke wudawki, kotrež bychu ſ pschenjesenjom ſjednoczene byłe a dźiwajo na jara schpatny ſtaw moſta wot toho wotradźili. Stary rjeczaſowy móſt so wotnoży a so do stareho żelesa pscheda.

Padazy hobrski kamjeń wóżom domow śnicził.

W St. Castillo (w Albacete) w Schpaniſkej je so 1000 tunow cźeſki kamjeń wotwalił a pod horu leżaze ſydliſchcźo rosmjatk. 8 domcźkow padazy kamjeń dospołnje śniczi. Dokelž běchu wobydlerjo pscheb blizazym ſtrachom warnowani, běchu tuczi ſwoje bydła wopuſchcźili a tak ſmjerczi wucźeknyli.

Pschesco hischcze 22 milionowo bjesdźěłnych na ſwěcze.

W poſlednich měſazach léta 1935 ſo bjesdźěłnosć, kaž ſo wocźakowasche, w nimale wſchěch krajach dale pohobjeńchi, jenoż w Jendźelskej a w Sjednoczenych ſtatach běchu kónc decembra 1935 icźby bjesdźěłnych hischcze niże icźbow k'ercźeho ſchtwórcźerca. Dalokoż ſo bjesdźěłnosć ſtatiſtiſay ſwěſcicź dawa, wucźinjesche na kónc léta 1935 po nahładze ſtatiſtiſkeho ſtatneho hamta nětdże 22 miljonow. W nětkorych krajach, kaž na p. w Franzowſkej, Hollandſkej Schwizy, Cźeſkoſłowakſkej, Danſkej je bjesdźěłkosć kónc decembra trochu wjetſcha hač kónc léta 1934. Prěnje měſazy 1936 w najwjazy krajach wěſte wołożenje ſobu pschinjesechu, tola ſo tute najſterje ſ tym wuruna, ſo je w Sjednoczenych ſtatach bjesdźěłkosć w prěnim ſchtwórcźerku t. l. wo miljon wornjo ſchtwórtemu ſchtwórcźerku 1935 ſo powniſchła. Bjesdźěłkosć je potajkim kónc měrza t. l. ſaſo nětdże 22 miljonow ludźi wucźinjała.

Dobra rada. Jako hłowny redaktor zortneho cźaſopiſa „Arizona Kickers" Mark Twain ras młodemu ſpisowaćelej jeho rukopiſ ſe ſćěhowajej dobrej radu wrócźi: „Luby pschećelo! Pschitrodołpytnizy poruczuja ſpisowaćelam, ſo bychu prawje wjele rybow jědli, dokelž tuta jědź dawa mózham mnoho kościłoweje khłaniny (Phosphorſäure). Njemóżu Wam w tutym wokomiku rjec, kelko rybow dyrbicze jěſcź. Je-li pak rukopiſ, kotryż Wam ſ radoſcźu wrócźu, wotbłyſchcź teho, schtoż wschědnje piſacze, ſmějm drje wobkruczicź, ſo by něschto wjelrybow ſrěnjeje wulkoſcze ſa Waż runje dóſahało."

Jot-Es:

Wulět z wurunowaceje sprawnosću

Zo je wurunowaceje sprawnosće na ſwěcze, njeje pscheć widźeć; zo pak tajkeje je, dyrbimy wěrić nic jenoż, ale so też ſami wo to ſtarać, zo by jeje było. Naše serbske žiwjenje steji na tutej zasadze a wſě naše nazhonjenja nas pśeswědčuja, zo je žiwa.

Njech so ani serbski ani njeſerbski cźitař njestróži: ničo mi njeje bóle zdalene, hač rozpominanje někajkich zasadw a jich filosofiskich podłožkow.

Štož pak chcych rozpisać, je njedźelski wulět z wurunowacej sprawnosću.

Wo tajki so w mojim ſćěhowacym rozpisanju — znajmjeńſa pśewažne wo nim — jedna.

Hdyž nowina wo sprawnosći pišе, tak je to zwjetſa hole wuleyčinjenje; njeje njesprawnischich ludźi na ſwěcze, dyžli žurnalistow. Přetož jich powolanska khorosć — tajku abo podobnu ma kóždе powolanje — pokazuje so w tym, zo woni lohkmyslnje a bjez swědmja wo sebi tak změšeja, kaž je jim to runje trěbne. Lohko da so zrozumić, zo sprawnosć pri tym k swojemu prawu njepřińdźe, a wurunowaca sprawnosć? Haj, ta skoro ſtajnje a bjez mała scyła pri tym žiwjenje přisadźi.

Dopokaz?

Dopokazow je! Na př.: napisach nětdy, zo wuždadnje muzski element je ſwěra. Moji pśećelja ſu so tomu jara dźiwali. Samo so wě, nic tohodła, zo mějachu sebiw tutym nastupanju nješto porokować, božedła nic, ale jeničcy tohodła, dokelž běchu so jich žony do nich dali z porokowanjom a pyskowanjom, kak móża z tajkim człowjekom pśećelstwo měć, kiž tajke nješto, a to hišće zjawnje, pišе.

Z wótrej logikn su pak žony — a to nic jenoż ći mojich pśećelow — z woneho pisanja wotwodźile, zo wurjadnje žónski element je potajkim njeswěra. Móže by, zo tak je, ale Bóh zwarnuj, zo bych to zjawnje dopokazował. By so mjenujcy pri tym telko wukopało, štož nam mužam a muzskim na žadyn pad njeby k česći było a tak na našu škodu zasadźe wurunowaceje sprawnosće k česći dopomhało.

— — — Słódka dobrota! Sym so zaso wrócił na wopačny a zakazany puć filosofowanja zabłudźił; tuž nětko hišće jónu, ale w hinašim směru, wróćo, wróćo po tym puću!

Njedźelu po Božim ſtpiću podachmy so — jenoż w cyle hinašim zestajenju kaž na Wusmužowu a Bělu horu — na wulět. Tajki bě zapřah: wón, ja, (cyłu khwilu nicho), potom: „wón" a „wona". Njewidźiće, kajki je to rozdźěł? A wšě moje žurnalistiske brěchi a khorosće móżeće mi hnadnje wodać: zasada wurunowaceje sprawnosće. — Ně, nětko pak njech je woprawdźe dosć z tym, hewak budźe njedźela nimo a wulět też.

*

Kóżdy porjadny wulět započnje so z wuréčowanjom. Pojědźemy? Poběhnjemy? A pojědźemy-li: hač z autom, abo z kolesom, abo po żeleznicy (wo dźěćacych wozyčkach nochcu nicho spomnić: to su wuléty wosebiteho raza a su jara zabawne)? A poběhnjemy-li budźe daloko, njepóńdźe na hórku, póńdźemy pomalku abo zasobu?

Běchmy so rozsudźili, zo pojědźemy; njech sebi nichtó njemysli, zo smy też hnydom hižo jeli. Hdźe też to; wšak bychmy sebi wšón powab wuléta wot wšeho spočatka skazyli, bychmy-li hnydom jeli.

Najprjedy dyrbješe so rozsudźić, hdźe pojědźemy, hdyž skónčnje wědźachmy, zo njepoběhnjemy. „Wón z njej" měrješe na „Złotu wyšinu" a wottam do Brězowa, pak do młynskeje korčmy, pak na hrodźiško, najekerje pak do korčmy. Činili pak smy cyłe hinak: njedźiwajo dobreho kokeja tykanca („wón" toho njerodźi, tuž běchmy wón, ja a wona za tykanc, ježe „wón" pak za reje! na „Złotej wyšinje"), kupichmy štyri żelezniske lisćiki do Kubšic a z woza wuhladowachmy kaž za słubjenym krajom „Złoteje wyšiny".

W Kubšicach wulězechmy. Bobak a knježna Marta („wón a wona") dostałtaj prawo nawjedowanja, kaž je to też hewak wašnje při kóždej serbskej polonejzy. A smy też swěru po Kubšićanskim skalnišću, po mjezach, brjohach, łukach a zdźěla po młodym wowsu łazyli, kaž je to podobnje při serbskej polonejzy wupruhowane wašnje, k čemuż bratr Pawoł nadobnje z wutrajnym spěwanjom „Meje" pomhašo. Ja běch — kaž je znate — trochu lěni a zasadnje mučny, k čemuż Bobak jara mało nadobnje ale čim njeknicźomniśo so smějo z wotrězowanjom „wokołopućow" přinošowaše.

Njedźiwajo wšeho pak běchmy, prjedy hač so toho dohladachmy, w Brězowje. Bobak a Marta poswjećištaj skoku nowu ławku při puću, kiž cyła wustrózana wótře zapikota; mógł smój tomu ze šćipatymi přispomnjenjemi kmótřiłoli, ale bjez wuspěcha. Wonaj so klubu njejstaj hněwałoj a samo ławka bě přećiwo namaj: njeje so złamała, za čimž z cyłej nutrnosću žedźachmy.

Dóńdźechmy do „młyna". Cheychmy do khłódnicy ale tam sedźeše, ně, wisaše na stólcu sedźo při blidźe jara, jara „spróčny" człowjek, kiž mje na to dopomni, zo njeje wšo, štož so w Serbach čini, Bohu k česći, a něštožkuli też njeje Serbam k wužitku. Wobwěsnył so njehě, ale napoł morwy tam tola sedźeše, djabołc

Pflopk

*** Pczjotki w Bożej pschirodze.** Sserëni pczjokarski lud ma w tëcze 300 000 dżëławych pczjotkow. Kójda w pschereśku 0,14 grammow waji. Wscho hromadże je to potajkim 42 000 grammow abo 42 kilogrammow. Hdyż matki k tomu pschilicżimy, budże to wscho hromadże skoro 50 kilogrammow abo poł zentnarja. Pczjokar, kotryż ma 10 ludstwow, potajkim 10 zentnarjow pczjolow lëtnje wuplahuje. Mnohosć pczjokow w jenej wsy, hdżej je wiazy pczjokarjow, da żo potajkim s łohkosću wobliczëcz. W Nëmskej mamy 2 234 249 ludstwow. S toho spójnawamy, kajku móz pschiroda nakożuje, so by żo lschczenje a wopłodżenje, schadżenje a roscżenje rostlin spëchowało. Schto pak żo stawa s tutymi bobrikimi maßami pczjokow. W Bożej pschirodże wschak niczo njeschinje. Wschë spytki nanalëpje swużitkujo pschezo sażo k owemu natwarej pschetrjebuje. Wschë nasche spëwaki pczjolki żeru. Lastojczka je lecżo loji. Druzy żebi złabe wotdżëtane, stare pschetrjebane a złore popadnu a selbëraja żebi je psched łokczom. Pschi tym pomhaja jim żaby, krokawy, jeschczelcy, jëże, myschе atd. A to je derje tak. Skutkuja tu jako strowotna polizija. Wosstronja s ym, schoż by sa żiwych se strachom mohło bycz. Pczjokar je wschë rady widżi, dokelż znaje jich wużitnosć. Hdżej żu łokcże, tam je toho dla tez wjele ptaczstwa a tak pczjokar żo tez hnydom sa nasche ptaczki stara każ ledma nëchto druhi.

*** Hdy a hdże żmëch łóczki popadnycz?** Kóczki, kotrez po sahrodach a po schtomach wokolo łaża, husto czuje w żiwojim hnëdaschtu, w kerczku, stanje żo s wok swadam wjedu. Nëkotryżkuliż ptaczk, kotryż żo wëstу porom wokoło łażaje łóczki, a tez hajnikej, łóczka jara czasto njelubosnoscże nacżinja. Tohodla nastawa praschenje, hdy żmëschi tajku wokołodunazu łóczku popadnucz a powëznucz. Ministerialny rada Schuster w pruskim ministerstwje sa sejiwjenje a ratarstwo żo na schżehoważe waschnje wupraji: Dokelż wokołodundaże łóczki w sahrodach a parkach ptaczstwu a jich młodym wjele schkodża, żmë wobstejdżej sahrody zuse niestrażowane łóczki w czażu wot 15. mërza do 15. augusta a dołhoż żmëch na semi leji (dokelż tehdy łóczki rady żo na mëstna, hdżej żo ptaczki pizuja, pschikaczjuja), w sahrodach, na pohrjebnischczach, parkach atd. popadnycz a je sawrjecz. To pak ma żo wjesnej policiji spżelicz. Njedóstdżeli żebi wobstejdżeł w běhu tschi dnjow po łóczku, ma żo wjesnej policiji mudacz, kotraż móże ju moricz. Jeli żo łóczka, kotrejež wobstejdżeł je snaty, w běhu jeneho lëta dwójay sawrëje, żmë żo tohorunja sabicz.

*** Żona wulki Belt pschepłuwa.** Pjatk żo nëhduschej danskej mischtrikej płuwarzy, nëczischej wuczerzy w płuwanju Lilly Andersnez, poradżi, wulki Belt pschepkuwacz. ⅛5 hodżin żo pola Korsow do wody puschczi a ¾1 hodżiny pola Knutshoved (w Nyborgstim) sażo na kraj wulëse. Bëłche nëhdże 18 kilometrow dołhu dałokosć mjes łupomaj Seeland a Fünen sa 7¾ hodżiny pschepkuwaka.

Snamjeschko sa lëtuschi statny stroniny dżeń w Nürnbergu.
Plaketta sa statny stroniny dżeń 1936, kotruż je prof. Richard Klein w Mnichowje naczißnył.
(Presseillustrationen-Hoffmann, M.)

*** Hdyż żony łubuja a hidża.** W Stockholmje sedżo knjeżna Elsa P. na dróży se żwojim nëhduschim łubjenym, kotryż bë ju jeneho dnja s nieprawom wopuschcził, żebi druhu niewjestu namałowschi. Elsa jeho pschowi, jako njebudżilsche żo niczo stało a proschesche jeho, so by s njej do jeje bydlenja pschischoł, hdżej chcyła jemu nëkotre wot njeho dostate dary wrócżo dacz. Wón dżëscze s njej. Lëdży bë do domu pschischła, pola nëhduschcheho lubeho s benzinom a pryedy hacż żo muż domaża, żo tez hižo palesche a żo spali.

Budyske stawniske powëscże

Sobotu 20. junija 1936.

Narodżili żu żo: 18. 6. Herbertej Rudolfej Müllerej, mërzjerjej semie, 2 dżowży. — 19. 6. Arnoschtej Kurtej Jurżiżej, nożerjej, żyn.

Swërowali żu żo: 20. 6. Jakub Bjarnat Scholta, ślałař a Hana Leßmannez, domiaza pschiślušejnja, wobaj w Budyschinje. — Rudolf Wattar Löscher, drogist w Nowym Gersdorfje a Johanna Margareta Magdalena Erlerez, pschedawarka w Budyschinje. — Waltar Otto Scholz, podoficżer a Elsa Gertruda Jeremiażez, pschedawarka, wobaj w Budyschinje.

Radio

Wutoru 23. junija żo ględschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschëdneho programma: 6,10 tacżele. 11,40 ża bura. 16 konzert. 17,50 ruże ludowe spëwy. 18,10 politiski pschehlad nowin. 18,30 wo olympiji. 19 tacżele. 20,10 nowa żabawna hudżba. 21 hra s morja.

Lipsk. Nimo znateho wschëdneho programma: 6,30 ranischi konzert (z Kölna). 11,45 ża bura. 16 konzert. 17 ża żonu. 18 tacżele. 19 wo Janu Kreißleru. 20,10 żabawny konzert. 21 Mühlhausen w Turinskej.

Hischcze ważne z dnjoweho programma. Berlin: 20,10 wulki żabawny wjeczor. Königsberg: 20,10 klasika żabawa. Hamburg: 20,10 operetta „Czorny kotż". Frankfurt: 20,05 opera „Madame Butterfly". Warschawa: 20 ludowe spëwy wo nalëczu a lubosczi.

Najwjetsche lëtadło jendżelskich Vickerowych twornjow.
Dwajmotorowe wulke lëtadło Vickerowych twornjow, kotreż ma jako wobkedżbowaze a bombowe lëtadło żłużicz.
(Presseбildzentrale, M.)

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In dem **Entschuldungsverfahren** über den landwirtschaftlichen Betrieb des Landwirts **Karl Schulze in Neudorf** wird der Landständischen Bank des ehemaligen Sächsischen Markgraftums Oberlausitz in Bautzen als Entschuldungsstelle die Ermächtigung zum Abschluß eines Zwangsvergleichs erteilt und die Entschuldungsstelle beantragt, einem Vergleichsvorschlag vorzulgen (§ 24 i. SchRGes.) 25 Lw. E. 19 K.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen,
den 15. Juni 1936.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Im Wege der Zwangsvollstreckung soll das im Grundbuch von Hoyerswerda Blatt Nr. 6A eingetragene, nachstehend beschriebene Grundstück am **10. September 1936**, 9.30 Uhr an der Gerichtsstelle Zimmer Nr. 85 versteigert werden. Lfd. Nr. 1; Gemarkung: Hoyerswerda; Flurbuch, Kartenblatt (Flur) Nr. 2, Parzelle Nr. 903/498; Grundsteuermutterrolle Nr. 660; Gebäudesteuerrolle Nr. 361; Wirtschaftsart und Lage: Das bebaute Grundstück Mischkaustraße 7; Größe 8,20 Ar; Gebäudenutzungswert: 220 Mark. Der Versteigerungsvermerk ist am 7. Januar 1936 in das Grundbuch eingetragen. Als Eigentümer war damals der Expedient Max Habank in Hoyerswerda eingetragen.

Hoyerswerda, den 22. Mai 1936.

Das [illegible] richt.

---

skeje wódki nalaty. Serbscy korčmarjo su jara tolerantni ludźo: naš susod bě tam w tajkim podpitym stawje jenoż so wuspać přišoł.

Njemóžu hinak: dyrbju serbskich korčmarjow a serbske korčmarki khwalić. Kajki dobry kofej smy w Brěžowje pili a kak dołho smy dyrbjeli čakać! Njerozumni, kaž njedźelscy wulětnicy samo na sebi a z natury su, počachmy so na korčmarku přisłodźować, zo je na nas zabyła. Cyle njesprawnje — ale tón raz bjez mojeje winy njespravnje, štož njech je k mojej česći tu doraznje a dokumentarnje zapisane.

Přetož najhórši bě Bobak, kiž nimo toho nam hišće poča bać wo rjanej korčmarjec dźowčy, derje wědźo, zo namaj bjezbožnymaj, tukhwilu njewobžonowanymaj, to móżeše wězo jenoż derje činić.

Korčmarka přinjese kofej, Bobak wuwali někajke zahrodnikarske pomazki, wšelake čwaki kołbasow, korčmař donjese někotre škleńčki „čisteho" a dachmy so do dźěła. (NB: te škleńčki „čisteho" sym ja nałžał tradicije a rjeńšeho zaćišća dla a tež tohodla, zo by moje „prawo poety" skónčnje tež nětkle městno namakało.) Płaćili smy po zasadźe wohnjowoborow: wšitcy za jeneho, jedyn za wšěch, štož budże wěsće wšudźe dobry zaćišć wo nas skrućić, a — je-li tajkeho hač dotal přećiwo wšemu wočakowanju wo nas njebě — smy jón bjez dwěla nětko zbudźili.

W Brěžowje njemóžachmy po kofeju wostać. Ale pryedy hač wotejdźechmy, wupokaza so korčmarka jako swědk žiwjenja zasady — — wurunawaceje sprawnosće: Bobakowu njewjestu připisa bjez wulkeje hary br. Pawołej a štóž je widźał, kak je Bobak woči na korčmarku wuwalił, wě, kak dospołne wotrunanje smój P. a ja za Bobakowe liščate khwalenja njewidźomneje kormarjec dźowčički dostałoj. Dopomniš so, Bobako . . . !

„Wón" a „wona" wabještaj na brězowske hrodźišćo, „mój" wšak wědźachmoj, zo znajmjeńša „wón" je to wšo „z falšom měnił". P. a ja njeńdźechmoj na hrodźišćo a ja za „njej" sćicha wuspěwach ariju z Flotoweje opery „Marta, Marta, ty so zhubi a twój Bobak za tobu".

Na same rožohnowanje přida so k namaj muž, kiž chcyše wědźeć, hdźe so w Serbach najćišćiša serbšćina rěči. To jemu ani ja ani bratr Pawoł němscy prajić njemóžachmoj. Ale kaž su Boże puće druhdy spodźiwne, tak też druhdy člowjeske počinanje. Naju wěipny hawron wupokaza so nadobo z tym, zo je „tež Serb" a zo jemu serbska rěč hišće derje dosć wot huby dźěše, hdyž też chcyše namaj partout naréčeć, zo je serbscy zabył.

*

Njedźiwajo toho, zo Bože słónco njeswěćeše, wědźachmy, zo „wječor je hlizko a słónco je nizko", a zo mamy po rjanym serbskim spěwje „nětk domoj hić". Ale pryedy dyrbjachmy hišće na „Złotu wyšinu", na kotruž też skónčnje dóńdźechmoj, po puću z wulkej wutrajnosću na mločowych trubkach překrasnje piskajo. Wunamakał tutych hudźbnych nastrojow běch ja a dam sebi nešto na to być. Bobak, kiž hewak wšo potajnosće přirody ze serbskimi, němskimi, čěskimi, pólskimi, francowskimi, jendźelskimi a łaćanskimi mjenami znaje, abo znajmjeńša tak čini, kaž by je znał — tutón samy Bobak njezamó ani po rakuskej kěžorskej zasadźe „viribus unitis" (štož po serbsku rěka „ze wšěm gławtom") ani z kajkimižkuli mocami najsnadnišeho hłosa z trubki wudobyć. Wurunawaca sprawnosć! Abo nic! K wurunanju jeho njewobdarjenosće sym na třoch trubkach nadobo piskał; kaž z Jerichowskich posawnow je to klinčało a hdyž tež žane murje so njepukachu: psy před nami wšě rumčekachu. Pornjo wonemu starozakońskemu podawku pak je to bjez dwěla snadny rozdźěl.

Na „Złotej wyšinje" nětko skónčnje běchmy; ale to bě też wšo. Běchmy sebi Bóh, wě što z toho lubiłk: ale koza nas lizny. Ani kofeja, ani tykanca, ani rejspjesmy so tam dočakali: poslednje auto chcyše za tři mjeńšiny wotjěć. Pod nałožowanjom wupruhowaneho taktiskeho srědka wukupichmy sebi pola šofera mały pjećmjeńšinowy přidawk, wužichmy čas intensivnje a hordże dojeżdżechmy do našeje łužiskej stolicy hač k Žitnym wikam.

Žitne wiki rozsudźeja w Budyšinje wšo. Tam so wotměwaja hermanki, sobotne wiki, tam so dołho čaka na měšćanske autobusy do Wurie, tam so wotměwaja wšelake parady, koncerty, wottam je blizko k Hokecom, tam so ludźo zetkaja a so rozžohnuja.

Też my so tam rozžohnowachmy. Jedyn chcyše hišć do Křiweje Boršće, my zwytni tři zaležechmy k Hokecom a wottam do „serbskeje" kofejownje a wottam „wón a wona" do Wuric.

A ja?

To wšak je mjenje ważne; nadobo wšak so dopomnich, zo chcych tutu njedźelu poprawom nětkle cyle druhdże a cyle hinak wužić. Běch lubym Nawkecom w Radworju přiluhił, zo popołdnju k nim přijedu. Ale tak to je: wumjenkarjo maju krótki rozum a kuši pomjatk, a tu. směm so nadźiweć, zo so mi w Radworju wšo woda . . . nie wěrno, knježna Marhata!

— — — Tajki bě njedźeln do Swjatkow naš wulět z wurunowacej sprawnosću!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 144 Budyšin — Wutoru 23. junija 1936 — Bautzen Lětnik 95

Konferenca wo Dardanellach so wotewrila

W schwajzarskim městaczku Montreux njedaloko Genfa je so póndźelu popołdnju konferenca wo wobnowjenju wobtwjerdźenja Dardanellow (mórskeje wuzinu pola Turkowskeje) **sapoczała. Schwajzarski zwjazkowy rada Motta wotewrjenske słowa porěča. Turkowski zwonkowny minister Rüstü Aras rjekny, so je sprěčenje z léta 1923 zwoje prawo na wobstacje zhubiło, a zdźeli nowe turkowske namjety, kotrymž zastupjerjo wobdźělenych mozow, Jendźelskeje, Francozowskeje, Ssowjetskeje Ruskeje, Japanskeje a balkanskich statow, zašadnje přichilkowachu. Jenoz Italska, kiž so tež na konferencu njewobdźěla, je swoje wuměnjenja přichipowědźiła.**

Turkowska namjetuje, so by na město Lausannskeho sprěčenja nowe sprěčenje wo mórskej wuzinje stupiło. W namjecje steji, so móża wikowarske łódže w czasach měra a w czasach wójny, hdyž Turkowska neutralna wostanje, wobnoz a w nozy bjes sadźiwanja a njedźiwajo na zwoju chorhoj a wjelbu pyches mórsku wuzinu jěrdźić. We wójnskich czasach, hdyž so Turkowska na wójnje wobdźěla, so swobodny pychejěd neutralnych wikowarskich łódźow z wuměnjenjom dowoli, so łódże na žane waschnje njepyscheczela njepodpěrjeraju.

Wójnske łódże smědźa w měrowych czasach z wuwzaćom podmórskich czołmow wobnjo pyches mórsku wuzinu jědźicz, hdyž zwěstowaze wuměnjenja dopjelnja: Maju so Turkowskej měrazej priedy pychipowědźicz, pschi czimž ma so nasponmnicz, k czemu łódże pyches mórsku wuzinu jědu, kak so njemuja, kajkeje su druzziny a kelko jich je.

Pod tutymi wuměnjenjemi może kóždy stat, kiž z Czornym morjom njemijesuje, wójnske łódże hač do zhromadnje 10000 tunow pyscheszahacz. Tuta pak njesmě zhromadnje 14000 tunow pyscheszahacz. Hdyž pak so turkowske wójnske łódże z Marmarskeho morja wotźahla abo hdyž so jena jeje łódźow z wjazy hač 10000 tunami na khwilu se złužby staji, może wukrajna łódźna jednota jenoz w dwěmaj dźělomaj mórsku wuzinu pscheńcz.

W Czornym morju zhromadna tonnaza wójnskich łódźow tych statow, kiž z Czornym morjom njemijesuja, njesmě wjazy hač 28000 tunow wuczinjecz. Wukrajne wójnske łódże dyrbja Czorne morjo, najposdźišcho sa 15 dnjow sasho wopuschczicz. Wumněnjenja z wuwzaćom najwjetšeje tonnaze a czasoweho wobmjesowanja płacza tež za wójnske łódże statow, kiž z Czornym morjom mjesuja, pschi pschejěždźe do Ssrjedźosemskeho morja. Hdyž pak pschinjesowazy stat pschejěžd wójnskeje łódże žada, kotrejež tonnaza je wjetšcha hač je sa pschejěžd powschitkownje dowolene, ma to Turkowska wotzebje dowolicz.

Hdyž je we wójnskich czasach Turkowska neutralna, je krajam, kiž wójnu wjedu, sakasane, so w mórskej wuzinje druhe łódże nadpaduja abo pschepytuja. Hdyž pak Turkowska we wójnje do statow zluczena, kiž wójnu wjedu abo wobkhladuje so jako w stawje wójnskeho stracha, zebi prawo wumělna, so Swjatej Ludow hnydom sdźěli, kak so potom sadźerži.

Zjwilne a wojerske lětadła njemóża mórsku wuzinu pscheleczecz, ale dyrbja k Czornemu morju leczecz po puczu, kiž Turkowska postaji.

*

Hdyž běsche turkowski zwonkowny minister wo turkowskim žadanju porěčał, zastupjerjo balkanskich statow sahodnje žadanju pschichlołowachu. Wotpósłanzo Rumunskeje, Jugosłowjanskeje, Grichiskeje a Bołharskeje prajachu, so Turkowska bjesstrach a strategiske nusnosće wobmyšli, so pak pschi tym tež na wikowarske zajimy statow dźiwa, kiž z Czornym morjom mjesuja.

Jendźelski wotpósłanz z dźakom pschipósnawa, so Turkowska jenostronsce njepostupuje. Tohodla jendźelske knježerstwo konferencu pohny wuspěch pscheje. Tež francozowski zastupječ namjet Turkowskeje pschipósna. Ssowjetskorusski zwonkowny kommisar na zajim pokasa, kiž ma Ssowjetska unija na mórskej wuzinje, a rjekny, so je „pazifistiska illusija", so je zwětowa wójna była poslednja wójna, w lěcze 1923 hischcze była jara zhylna. Mjes tym pak su so narodne napschecziwnosće pschiwótsile. Japanski wotpósłanz mějesche w mjenje zwojeho kraja pschemjenjenje sprěčenja za nusne a turkowskemu namjetej sahadnje pschiblokowasche.

Na sakładze namjeta rumunskeho zwonkowneho ministra zo awstralski delegat Bruce za pschedsydu, Gricha Politis za městopresidenta a wotpósłanz wotbrónjenskeho wotdźělenja, sekretariata Swjatej Ludow Aghnides za generalneho sekretara konferency wuzwolichu. Konferenca wobsamkny, so turkowski nacźisk sprěčenja na wědomje wosmje a so wutoru powschitkownu rosmołwu wotewri. Jendźelski zastupječ namjetowasche, so rosmołwa njeby była zjawna. Namjetej zo pschichłosowasche.

*

Italske knježerstwo je turkowskemu zwonkownemu ministrej jako zwotarjej konferency w Montreuxu notu pósłało, w kotrejž wojjewja, so je hižo na to pokasało, so je po jeho myšli nětčišchi wokomik k rospominanju tak važnych praschenjow njepschihódny. Wono žebi myšlu, so bychu so tute praschenja po blišchim Genfskim zkhadźowanju Swjatej Ludow mohle z wjetšchim wuzitkom rospominacz. Hdyž na tutym stejišcźu wobstawa, pak hižo rětko zwoju zwólniwosć wojjewja, so chze wo praschenjach rěčeczz, hdyž so położenje wuzaźni. Hacz do teho czasa pak wschitke wobsamknjenja, kiž so w jeje njepschitomnosći stanu, z wuměnenjom pschijima.

Jendźelska annekciju Abesynskeje njepřeznawa

W jendźelskim delnim žejmje so sapósłanz dźělaczerskeje strony Rathbone woprascha, hacz chze so zwonkowny minister Eden na pschichodnym zkhadźowanju Swjatej Ludow za to abo pschecziwo tomu wuprajicz, so žebi Italska Abeźynsku pschisłuschała. Eden wotmolwi, so jendźelske knježerstwo nima wotpohlad, na pschichodnym posedźenju Swjatej Ludow namjetowacz, so by Italska Abeźynsku annektowała, tež nochze takemu namjetej pschihłosowacz.

Kaž so z Londona powě, chze negus wutoru dopołdnja zwonkowneho ministra Edena w abeźynskim wupósłanzstwje pschijecz. Kčežor so na konju tydzenja do Genfa poda, so by pschi zkhadźowanju rady Swjatej Ludow w Genfu pschitomny był.

Nowa rosmołwa wo sankzijach w jendźelskim delnim žejmje.

Póndźelu rano su so Londonske nowiny wotzebje z rosmołwu wo sankzijach zaběrale, kiž so wutoru w delnim žejmje wocźakuje. Dźělaczerska strona je namjet zapodała, so ma so knježerstwu njedowěrjenje wuprajicz, dokelž chze sankzije pschecziwo Italskej spuschczicz. Nowiny powschitkownje wocźakuja, so so namjet njedowěrjenja wotpokasa.

Tež Belgiska sa spuschczenje sankzijow.

Belgiske knježerstwo je póndźelu wjecźor poźedźenje wotmělo, na kotrymž je wobsamkło, so Belgiska w Genfu spuschczenju sankzijow pschecziwo Italskej pschihłosuje.

Smjertne khłostanje na rubjenje dźěći

Němske knježerstwo je 22. junija 1936 zakoń wo wudrěwarskim rubjenju dźěći wudało. Wjednik a němski kanzler a němski justizny minister dr. Gürtner staj zakoń podpisałoj. Zakoń tomu se žmjerninym khłostanjom hrosy, kiž z wudrěwarskim wotpohladom zuse dźěćo z lesezu, hrozenjom abo mozu wotwjedźe abo jemu hewak jeho zwobodu rubi. Jako dźěćo płaći małoletny nize 18 lět.

Wudrěwarske rubjenje dźěći je słóstnistwo, kiž je w poslednich létach wulke staty potrjechiło. W Němskej je so takse wudrěwanje jara porědko stało. Psched nekotrymi dnjemi pak je so podawk stał, kotrehož dla je nusne, so so z rasnymi zakonjedawarskimi naprawami zakroczi. S nowym zakonjom ma so tuta słóstej pschi korjenju wutupicź. Nowy zakoń płaći wot 1. junija 1936.

Dr. Goebbels bliže nadawki wozjewił

Na appellu wschitkich wotrjadow khurmarskeje zuzwy nazionalsozialistiskeje stromy w Potsdamje rěčeschе njedźelu popołdnju němski minister dr. Goebbels. Najprjedy so dr. Goebbels pschecziwo ludźom wobroczi, kotrjž rjekny: „Wjednik — haj! Ale cźi mali Hitlerjo!" Nichtó njech žebi njeswěri na małych Hitlerow kamjeń cźišnyncz, kiž běchu so po dźesaćtyhadźach na sjězdźe seschli. Też tym, kotrjž rjeknu, so mohła so strona někto też rospuschczicz, dokelž je wschitko w najrjeńschim porjadku, minister wotmolwi, **so je zwona k tomu, so by so starała, so by lud sa wschón pschichod nazionalsozialistiski wosłał.**

Dr. Goebbels so potom z wuprajenjom saběrasche, so w Němskej njeje žanej zwobody mjenjenja, a rjekny, so drje je w Němskej priedy tak mjenowana zwoboda mjenjenja była, schtož pak je Němska z teho měła, zmy se strózelemi widźeli. „Lěpje je, so so lud wukhowa, hacz so mału někotrši bledźakojo prawo, pschecziwo zwojomu ludej schczuwacź." Dokelž je dźělo nusniche hacz kritikarstwo, je so tuto wotstroniło a je so z dźělom sapoczało.

Dr. Goebbels pokračowasche, so so schmjatanźy w zwěcze naš niedóstaju, dokelž mamy z naschimi prascheńjemi dosć cźinicz. Němski lud a jeho knježerstwo chcetaj měr, dokelž jón jara nusnje trjebanny. **Abeźynska wójna je so z eskadrami bombowych letadłow rozsudźiła. Dokelž nadzemy, so by so wuzadany konflikt pschecziwo Němskej w pschichodze znadź mohł na to zame waschnje rozrisacz, zmy so sami z bombowymi eskadrami sastarali. Němski lud pak pschi tym nima žanych nadpadowych wotpohladow, ale ma jenoz tu wolu, w měrje zwojeho dźěła hladacź.**

Dr. Goebbels so też pschecziwo tym wobroczi, kotrjž zebi myšla, so maju so polemizy z nazionalsozialistmom saběracź, a jim praji, so je nazionalsozialistiske hibanje Němskeje wot cźerwjenego stracha wuzwobodźiło, tohodla němski stat steji a padnje se stronu. Strona je wuczerka naschego politiskeho žiwjenja. Stari stronjenjo schkitaju

Najwjetše dotalne wojowanje při zběžku Arabow

Blisko Tolkarema w Palestinje sandźenu njedźelu mjes jendźelskimi wojakami a arabskimi sběžarjemi k sakatej tšelenzy dźěnje, kotraž žydom hodźin trajesche. Na woběmaj stronomaj so někotši wobdźělnizy morichu a tójschto wotzebow so rani. Tšelenza bische najwjetše wojowanje, kiž je so sa zyły czaj arabskeho sběžka w Palestinje wotmělo.

Njedźelu popołdnju znajmjenscha 60 Arabow z jich automobilow nadpadże, kiž jendźelszy wojazy pschewodźachu. Pschi spočatku tšelenzy so hnydom tšo jendźelszy wojazy cźežko sranichu. Borzy pak jendźelszy wojazy sebyłnjenje dostachu. Też wojowarske lětadła jim na pomoz pschikhwatachu. Lětarjo hnydom z maschinskich tšelbow do arabskich nadpadnikow tšelachu.

Połdźešco też jendźelske panzerowane wozy pschijědźechu. Wojazy skónczenje Arabow nadběchachu a połožu nadpadnikow k połnozy a połožu k połdnju wotehnachu. Hdyž so nóz na jenju lěhasche a k sajtajenju wojowanja nuzowasche, běsche znajmjeńscha dźesaćz Arabow padło. Jendźelczenjo žu nimo hižo naspomnjenych tšioch sranjenych dweju morweju zhubili.

Kelko ludźi žu Arabojo zhubili, njebodźeschce so z wěstosću zwěsnacź. Wocźicźi žwědzy powědaju, so žu Arabjo zkoro połožu zwojich wojowarjow zhubili. Hdyž běsche wojowanje pschestało, lětadła psched autowym cźahom leczeschce, so by jón na jeho puczu schkitało.

stat do smutska a wójsko schkita jón do swonka. Stónčnje dr. Goebbels ſ krótkimi słowami nadawki naspomni, kiž maju žo w pschichodže dokonjeć:

1. **Bitwa wo djéło woła naschej ruzy.**

2. **Wojowanje wo dospolne rune prawo němskeho luda jada naschu zylu mózu a khrobtosć.**

3. **Wulke sozialne skutki maju žo rosrißacj.**

4. **Se smutskownej formu stata a ſ pschirunanjom stata k stronje dyrbi žo spěchowacj.**

5. **Nad tym steji jako najwjetschi nadawk systematiske woczehnjenje němskeho luda ja pschichodne generazije.**

Wjednik je jendželskemu kralej žožo pschał.

Wjednik a němšti kanzler je jeho majestoscej jendželskemu kralej Eduardej VIII. k jeho narodninam wutrobnje žožo pschał.

Służbny jubilej presidenta němskostatneho suda

President němskostatneho žuda dr. Erwin Bumka je 22. junija swój 40lětny służbny jubilej wošwjecził. Wjednik je jubilarej pschipósnaważy list pósłał. Ssudowy president dr. Bumka, kiž w julitju swoje 62. lěto dokonja, je swój służbny běh jako krajny žudnik we Essenje sapoczał. Wot tam žo w julitju 1907 na tehdomnischi němskostatny justizny hamt powoła. Wot lěta 1929, potajkim žydom lět, dr. Bumka sastojnistwo presidenta němskostatneho žuda sastawa.

W Katowiskim jastwje wumrěł.

Njedźelu je žo 46lětny twar bjes dźěła Stanišław Dytko, kotrehož běsche žud žobotu ſ mnohimi druhimi wobskorženymi dla wobdźelenja na Maniurowym tajnym swjatku k dwěmaj ležomaj jastwa sastudźił, w Katowiskim žudniskim jastwje ſ Božej ruczku sajał a hnydom na to wumrěł.

Suvich budże italski póstanc we Washingtonje

Prezident Sjednoczenych statow Roosevelt je tomu pschihłoſował, ſo by jako póstlanz Fulvio Suvich, prjedawschi statny sekretar w italskim ſwonkownym ministerstwje, Italisku pola amerikanskeho knjeżeństwa sastupował. Pschi tutej skladnosći pak je žo wožebje prajiło, so žo ſ dowolnosću sa póstlanza Suvicha njepschipósnawa, so Italska Abeżynsku anektuje. Jeli so pak žo we wobkruczenistim pißmje, kiž Suvich pschepoda, Suvich sastupjeł italskeho krala a abeżynskeho kežora mjenował, njeby drje amerikanske knjeżeństwo tutón tekst pschijało. Se žanym słowom njeßmě pak žo pschidawk wo abeżynskim kežoru naspomnicj.

Cjeżka pruhowanska jězba pschi prochu a horzoce.

Njedźelu wotmě žo pruhowanska jězba po Bramoborskej, kotraž pschi wulkej horzoce na ludźi a też na maschiny wulke jźadanja stajeschе. 2 motorſkej kole ſ pschidoczinikom žo pola Lynowy pisches pěſt brodźitał.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Z posledanjej hodźina tudy na zemi je prědnja dokonjenješeho žiwjenja zjednoćena.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor wo 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 3, najwyschscha dnjowa cjopłota 31 stop. cjopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer plus 2, najnischscha temperatura w nozy 19 stop. cjopłoty. — Nischny nad krótkoranischej Europu žu žo schibliwe, so njewjedra, kiž pod jich wliwom nastawaju, hacj k nam njedožahachu. We wjeczornej Němskej pak žu wczera wjele njewjedrow a njewjedrowych deschćow měli. S morja žo khłódnischi powětr do Němskeje dobywa a njewjedra wuschtikuje. We wjeczornej Němskej běsche wczera też khłódnischo hacj pola nas a dale k ranju. Móżsti powětr žo pomału k nam bliži. Dokelž pak žo sbłe wa, žo we wutworenju njewjedrow w naschich stronach nasiłerje pschełožlnje njewuschtikuje. Wjedrarske pak wočakuja, so žo njewjedra nětko na zyłu Němsku wupschestrěja. — Juitije frijedu žlónczko 3,46 hodź. schadża a žo 8,18 hodź. khowa. Mężacki schadża jutře dopołdnja 9,48 hodź. a khowa žo wjeczor 10,46 hodź.

Wuhlady na wedro sa jutřischu frijedu: Cjepłe wjedro, ſ měsinami njewjedra.

Wulke měschczjanske tśělenje.

Sswjedženski tydzeń Budyschkeho měschczjanskeho tśělenja pschinjeże wczera prěnje tśělenje na I. kralowstu tarcu. Dźensa wutoru wot 17—19 hodź. je wulki SA-konzert na ßwjedženskim městnje. Budyske wulke tśělenje je ſ zyła lěża ſe strony sierantow jara derje wobžabżene. Saleži to wósće na tym, so še žo do Drjezdżanskeje „Ptaczeje łuki" pschepokżito. Pschedawarjo w žwojich stanach poskicżuja w mnohosći, ża czimż ma žołdk a jazyk ładosć. Wschi sabawnych stanach knježi wjeselke żiwjenje. Tu widźiſch spodobnosće człowjekow cżekżeje wahi atd. Wschi żuwarni ſ wużoka dele na sadku swyschinu pschezo sajauk wieżela, khwi w spěchu rjanolinki a też młodżenzy do dola żedu abo žo kramosża po żuważnych stkodach horje. Dale sajimuja rjecżasowe karuśele ze żwojimi wyżoko w kole žo snoschoważymi żedlami. Też sa dźeći žu rjane małe karuśele natwarjene. Kak žo jim wocżi błyschcżeja pschi tutym wjeselu na konikach abo we wosyczkach. Khwi cż niż runje Schmellingowe pjasczowanje, tak tola pjasczowarjow widźiſch, kaj na tśélniku swój sport pokasuja. Najwjetscha sajimawosć je tak mjenowana „Achterbahn", na kotrejż ſ wużoka dele jedżesch ſ wosyczkami po žo njeskónczenje wijazej cżarje. Tu žiwschich sajauk wieżela a sakschiti strachocżiwych rionolinkow. Pódla tuteho sawjeżelenischcża jéżdża w spěchu małe auta po płonej runiniże, mózesch je sam wodźicj, tak kaj chżesch a tak mnohe żrażenje pschijima žo ſ radosnym wusyntom. Też tśélżu móża žwoje wumělstwo w tśélenistich stanach pokasacj. Mózesch wo sbożo hracj a jeli je masch, potom dobudżesch wuhora, ptaczka, korbik, nęschto błódzeho a tak dale. Rjane melodije budżby ßuślerskeje a bayerskeje kapały klincża ſ Lehmanez stana, ſ wulkeho bayerskeho sta na knjeża Schörniga błyschiſich jukżacy spěw bayerskich hr

---

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědanczko se stareje franzowskeje wójny.

Prěni staw.

W holi.

Popołdnje běsche, a błónżo stejeschе hischcże khětro wyżoko na njebju. W holi knjeżeschе tużny powětr a żwjata cżischina; żadyn liscżik bo ani njehibny.. Mjelczżo żedżeschе też ptaczina na halożkach a w kekżinje, jeno druhdy buchasche dypak abo knjżikotaische spěschna wjewjerżka.

Tajku cżischinu pschetorże wjeżele hwisdanje małeho pachoła, żěbnacże abo bwanacżelětneho, kiż po schcżeżay pisches holu dźeschе. Hdżeż nimo pschiłdże, hładachu ptaczata se żwojich khowakow a nacżahowachu schije, ale dokelž żo pachoł wo nje njestarasche, ale cżischе żwoju dróhu dale dźeschе, wostachu smérom żedżo, tyknychu hżójczku sażo pod kschibleschko a drěmachu dale. Mjewjerżki żunnychu żo rychle hacj na wjerschki schtomow, hdyż żo jim hólczej bliżeschе, tola njetrjebachu żo bojecj, pschetož porędko żo wócżko k nim wobroczi. Spěchnje krocżeschе dale pisches seleny moch a pißany wrjóż a potkili żo jeno, hdyż prawje rjanu cżerwjenu truskalzu mjes selenym liscżom pschi schrżeżay pytny. Tu żebi wuschcżitpny a derje jemu żłodżeschе. Wo druhe żo njestaraschе, też niz wo rjane mjetele, kiż tam a sem na błónczných bleczkach po pißanych kwětkach ſsetowachu.

Běsche to pětny hólczej, na żwoju starobu jśerje wulki hacj mały, mężeschе rjane, pschecżełne, luboine wobliczżo, dołhe brune włoży, a cżémne jeho wócżko żwécżeschе żo każ krystal. Jeho drasta běsche dosć jednora: łoschla, jaka a rubjane kholowy, to běsche zyła jeho pycha. Wón njebé zyle żam; ſnlny, krénjowulki płuk jeho pschewodżeschе. Rjany drje tón njebéschе: cżorne schescherate kożmy wiżachu jemu wokoło hłowy a zykeho żiwota; ale mudry a żwérny běsche, pschetož hdyż żo w holi nęschto pikny, dha nastajeschе wuschi, poßłuchasche a hladajeschе na żwojeho knjeża, jako budźiſche prajicj dżyn: „Kedżbuj a hladaj żo!" — ale hdyż potom pytny, so ſimaj niczo straschneho njehrosy, wijeschе ſ wopuschu a běżeschе pódla żwojeho knjeża spěschnje dale.

Tak běsche żo jimaj wulki kruch pucża minył, jako ſ daloka nęschto wutle ſaklincża, schtož żo po khwili se hronami wospjetowaschе. Płyk nacżahowasche wuschi, hólczej posasta a poßłuchasche. Khwilu běsche smérom, potom pak klincżeschе sażo każ daloke, cżežke hrimanje, ſ wjecżorneje strony lěża. Płyk mórcżeschе.

„Hłupy khadła!" rjekny hólczej, „schto budże? daloke hrimanje; duż żo njeboj, Blawko! rucże pobéż! nan na naju wěcże hižom cżaka."

Hólczej dźeschе dale, a płyk poßłuchnje śledowasche. Dys a dys pak tola sażo posasta a poßłuchasche, tamny hrimot żo jemu na żane waschnje njespodobasche, jeho młody knjes pak teho dale tehdżu njemėješeche.

S lěża pschicżahny nětko nětkaże ſylne wonjenje, a pachoł je ſ wulkej radosću do żo trébalsche. „Hej, Blawko!" dźeschе wón, ja cżuju hižom wuhelz: nětko hórzy k nanej pschitśdźemoj. Spěchnje, Blawko, spěschnje!"

Rychle stupaichtaj dale a ża někotre minuty pschińdżeschtaj na żwětlinu, hdżeż běschtaj dwaj wuhelzaj natwarjenaj, ſ kotrejuż żo kurjeschе. Pódla steje'sche wulki, ſylny, schéroko ramjenjaty muż, psched kotrymż mohł żnano żo někotry nabojecj, njebyk-li wędżał, so je to wuhlet. Jeho drasta a wobliczżo běschtej cżornej wot wuhla a kura a w ruzy dierżeschе ſylny żochar. Płyk saichcżowknu ſ radosću a hólczej sawoła wjeżele: „Pomhaj Bóh, nanko! ja tu buch! a wiele dobreho wot maczerje, a wona wschitko derje wobitara!"

Wuhlet, hdyż htóż żwojeho żyna błyschesche a schcżowkanje pha. puschcżi żwój żochor a wotmolwi ſ tołstym hłoßom: „Derje, derje, mój żnno, so tu sażo ży! Ty móżesch mi hnydom wjecżer pschikotowacj; ża runje wot wuhelza woteńcż niemóżu. Sadźéjaj woheń a pschihrěj pschivolanischu polowku żam w tym hornzu; ta namaj k wjecżerti doßahnje. Nimasch mi dale niczo wot maczerje prajicj?"

Hai, nanko", wotmolwi hólczej. „Wczera běsche jlé doma. Wojaży běchu do wśy pschischli a bjerjechu hdżeż nęschto běsche. Też k nam běchu żo namakali a chżychu męcż njenjesy, jéżcż a picż. Macż budźiſche jim też dacż dyrbjała, hacżrunjeż běsche jim runu wérnosćj prajiła, so żu paduchi a rubjeżnizy a żani sprawni wojaży; ale w tym pschińdże jedyn wojeſik wyschk a tón do tych błépzow tola tak ſ teżakom pjerjeschе, so wschitcy k durjam cżékżachu, a kotrż durje njenamakachu, cżi je woknom wuskocżichu."

„Schkoda, schkoda, so njeißnym domach był!" wotmolwi nan. „Ale kak dha żu do naschebe wjekli pschischli, kiż tola tak ſ boka leżi! a każdy dha żu byli? Njeje cżi macż to prajiła?"

„O haj, bayerizy żu byli," wotmolwi Jan. „Hrubi, njekhmany lud, prajeschе macż! Ale tón wyschk je jich derje pschikryt; jeho mjecż je jeno pschezo tak wotlétował na jich schérokich khribjetach, a ża hodżinu żu wschitcy te wży byli."

„Tak, nó to je derje! — Ale nětk ſiaj naju polowku k wohnjej; ża hodżinu mam żwjatok. Duż bayerizy żu byli; nó cżakajcże, cżakajcże, ża drje teho abo tamneho hischcże nadeńdu, ale to bożemje njebudże — nó, nó!"

Jan ſ Blawkom woteńdże, a wuhlet niczo dale njeprajeschе, ale ſbéhny żwój żochor każ łohéi ćtjeschcż, a jeho wocżi żo dźiwje żwécżeschtej, — wopramdże, bayerizy możachu wo sbożu prajicj, so tehdy domach njebéschе.

S małeje thézki, kotruż běschtaj żebi ſ bornow a hocharow natwarilol, wża Jan hornż ſ poliwku a pschiſtaji jón k wohnjej. Sa pot hodżiny běsche nan hotowy pokoſi swój żochor do boka, dżeschе k bliżkej hrjebjeży wucżiłcji żebi ruzy a wobliczko a tak krótny żo na kamle do khéżki. Tam pschińdżeschе Jan pschihrětu polowku, kotruż nan do driemjanieje schklickli wukżidny, a kotraj jimaj derje żłodżeschе; łbnyk pak dosta Blawk. Po wjecżeri dyrbjeschе Jan hischcże wschelke dopowědacż, tola pak wjele wjazy njewédżeschе.

Mjes tym so błónżo khowasche a wjecżorny wětr schepotasche ſ liscżom na halo'ach. — Nan poßłuchasche nutrnje na nęschto a potom rjekny: „Nano, njeßłyschcże niczo?"

„Nč, ja niczo njeßłyschu:, dżeschе nan, „hacż wětr w halo'ach."

„Nč, to ja njemėnju", dżeschе Jan; „pohladaj jeno na Blawka, tón też błyschi."

(Pokraczowanje ſkėduje.)

zow a runje tak ſ hoſeženza „Tšeleńja". Wſchudże knježi wjeſkole jinowjenje, pjenjes mózejch lohko wotwoc, jeli jich prawje wjele majch... Futſje ſriedu popoldnju je paradny wuchaḃ tšelzow a wjeczor 1/67 hodź. namešna hudźba tšelzowſkeje kapaty, po tym, ḧdyž ſo cźmicźka ſchěri, wotpali ſo wulki kražny wohnjoſtroj, kiž ſrebi wječe wſchitky wobhladamy. -č.

— **K njeſbožu ḧdóḃje** wječera wokolo 7 hodźin na kichi-zowanischczu Hindenburgſkeje a Paulſkeje dróḃi. Wožo-howy automobil ſrasy do motorſkeho koła a jo ſkěrło wobſchkodźi. Motorowy koleſaŕ njeḃeſche automobilowe jězdne pſchedprawo wobkedźbowak. Pſchi ſrażenju ludźo njeſpſchiſnjechu do wjetſcheje cźelneje ſchkody.

— **Hdje je ſprawny namakat?** Sańdźenu ſobotu dopoldnja mjes 10 a 11 hodźinami je tudomny muž, kiž je na wotpoczinku živy, pſchi wobſtaranjach na kamjeńtnej lawzy pſched hrodowſkim hlownym ſakhodom ſo pſchehladajo ſwoju wotnoſchenu brunu kojanu aktowku ležo wo-ſtajił. Na toſchinej ſmutkownej ſtronje běſche ſtamane worzlowe noſchadło. Hakle po ḧwili ſo muž na ſwoju aktowku dopomni a jako ſo do hrodowſkeho dwora wrócźi, běſche ſo tuta ſ kamjeńtneje lawki ſhubiła. W toſchi bě-ſche: bankowſka knjižka krajnoſtawſkeje banki ſ cźiſłom K 333 ſ 800 hriwnami ſa wokrjeſnu ſkupinu „plahowa-ryow ſoſow ſa Hornju Łužicu", nimo teho 80 hriwnow a 20 pjenjezkow hotowych pjenjes, w 3 dwaceźihrivnow-ſkich papierach, 4 pjecźihrivnarje a 2 dźeſaćnowarjej, kaž tež wojeńſki paſ a polizajſke pſchipowedźenſke wopiſmo na mjeno Auguſta Richtera a wſchelake ſpiſy, kiž ſo na plahowanje koſow poczahuja. — Sdźelenja k wujaſnjenju pſchijima kriminalnte wotdźelenje w Budyſchinje, telefon 2802, a kóżda druha polizija.

— **Wobſah pólſtoſchekowego wobtḧada w Němſkej.** Liczba mějeſcelow pólſtoſchekowego konta wuczinjeſche na tónzu mejc 1936 1 079 602. To woſnamjenja, ſo je pornjo tónzej pſjedawſcheho mězaza wo 2155 kontow pſchibéraka W mězazu mejt je ſo 70 218 000 dobropiſkow a pocejeſ-njow wo 11 018 252 000 hriwnow ſapiſazo. S nich je ſo 9 159 065 000 hriwnow bjes hotowych pjenjes ſapka-cźiło. Dobromérje mětſcelow pólſtoſchekowego konta wuczi-njeſche w pſcherěſku 634 471 000 hriwnow.

S **Jenkez.** Pjatk wjecźor w 10. hodźinje pſchiǔdże na ſtatnej dróſy ſ SA-ſłužby pſchikhadźazy SA-muž Max Rychtař ſ Mjeſchźi ḃo njeſboża, ḧdyž jemu wulki poſ do motorſkeho koła ſkocźi. Rychtař we wulkim wobtuku ſo ſ motorſkeho koła cźiſkny a ſrebi pſchi tym ruzy ſranł. Motorſke koło ſo ſkěrło wobſchkodźi, tak ſo kokojěcźny njemóżeſche dale jěcź. Wobžedźerja pḧa mózachu ſwjeſ-ſcźicź. Hižo huſto ḃu wokolo cźeſcźkaze pḧy wobtḧad na dróḃach cźežko wjerſofe a njeſboża ſawinowake.

S **Rachlowa** pola Kubſchicź. Pſchi puczu na Cźornoḃóh lětſa ſaſo kaž druha lěta naporſtnik kcźeże a to we żołtych a módrych barḃach. Zyły ſahon nimo měry rjany napoſłał ſa wóſko-policźa.

S **Drožḧjiza.** (Ssmjertne njeſbožo.) Na tudyſchim rynjeſkubie pſchiſtajeny nḗḧdze 60 lět ſtary pohonc Broda wječera popoldnju ſ kukow pola Worzyna poſkoče-nje ſwoju domoj wjeſeſche. Dokelž wós njeḃe zyſe polny je ſwnom nakładźeny, bě ſo na njón ſwḧnył. Nadobo ſo po puczu konjej ſpłóſchiſchtaj. Najſkerje je pſchi tym Broda ſ woſa padnył. Worazniży ludźo, kiž na polach dźěſachu a njeſboże widźachu, Brodu mrějazeho namakachu. Wós bě jemu pſches ruku pſchešěł. Tola pſjedy hač jeho do kubſa dowjeſeju, wumrě. Po lekařſkim ſa-mjenju je jeho najſkerje Boża ruczka ſajała.

S **Debrikez.** Tudyſcha wumjeńkařka Helena ſwud. Pinzelowa rodź. Schołcźiz dźeńſa ſwoje 85ſětne na-rodniny woſwjeczi. Narodźi ſo 1851. Pinzelez mać je hižo ḃołho ſ wudowu a ma 5 dźěcźi. S nich ſu 4 hiſchcze žiwe. Muzjwa ſwój derje ſaſkuſeny wotpoczink pod ſwojeho ſyna, tudyſcheho wjeſnjanoſtu. Pſchejemy Pinzelez wowzy hiſchcze rjany wjecźor ſiwjenja.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu tudyſchi ſtražnik mu-ſa ſaja, kiž chżyſche w naſchej wokolnje muzſke koło ſamli FWW pſchedać. Mano ma cźorne krožna ſ runym wodźidłom, bjes pſchimadłow, cźeſiwjene wobruczje, dy-namowe wobſhwětlenje ſnamki „Imper", na prědnim błóſtoſchkitaku hokaty kicźiſz. Muž wudawaſche, ſo je Schneider ſ Małeho Wjeſkowa. Mjeno njeje prawe a kolejo je najſkerje kradnył. Sajaty mějeſche tež 3 móſch-nicźki pſchi ſebi, kotrež ſu najſkerje tohorunja kradnjene. Muž tež jako njeſapſacjeł worcźiſny napadny. Nóſny módry wobleł a ſportſku mězu a je ſajadźity a ſyſłny. Wobkradnjeny njech ſo na ſtražmiſchtra w Hodźiju wo-brocźi.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu buchu pſchi hlownych Božich ſłužḃach někotſi ſpěwarjo a ſpěwarki tudyſcheho ſerkwinſkeho chóra ſa ſwérne ḃobuſtawſtwo wuſnamje-njeni. Niż kaž hewak ſ chóra, ale pſchi wotkarju tón ras ſpěwarjo ſwoje ſerkuſſche ſanjeſechu. Na to knjes farař Wjeſař wutrobne ſłowa ḃjaka a pſchipóſnjacza chórej a jeho wjednikej wěnowaſchu. Pſchepoda ſobuſtawam a to Marcźi Panaſchowej ſ Bolborz, Ruczje Bělikowej ſ Hodźij kaž tež Marzej Faltenej ſ Deberkez, Mérczinej Jalzy, Marzej Fyzmanej a Jurzej Hetaſchej ſ Hodźija ſa 10ſětnu zwěru ſiłeḃorne cźeſte ſnamjeſchko krajneho ſerkwinſkeho chóroweho ſwjaſka, mjes tym ſo wjednik chóra kantor Bělik, kiž wot 1908 w lěcźe 1904 ſakojeny ſerkwinſkik hór naſcheje woſady nawjeduje, ſłote ſna-mjeſchko doſta.

S **Hodźija.** W nozu k pjatkej je ſo je ſahona pola Sokoſ-neje Borſchcźe ſkoło ſnamki „Dürkopp" cźiſło 1362370 trałło. Wo na ma cźorne krožna, cźeſiwjene wo-bruczje, rune wodźidło a je bjes gratoweje ſochki. Schtož ſo na padufchſtwo poczahuje, njech ſo ſtražmi-ſchtrej w Hodźiju wo jewja.

S **Dobranez.** W Njeſdaſchowſkich keſkach ḃu ſo liſchki ſanḧadźike, kotrež do naſcheje wěſy po ſratwu khodźa Hižo někotrym wobḃedźerjam ḃu wjazy kokoſchow, haj ſamo truty rubiłe. Nadźijomnje hajnik naſ ſprawje bórſy wot liſchczeje cźiwile wuſwobodźi.

Z **Jaſeńcy.** Njedźelu wjecźor wuhotowa wjesna młodźina w Handrikec hoſcźencu zabawny wjecźor. Wjesny młodoſtny wjednik burſkeje młodźiny Sźker witaše wulku liḃu młodźiny ze wšěch ſtron wu-trobnje a poda na to ſłowo wokrjesnemu młodźin-ſkemu wjednikej Francej z Přišec. Tutón rěčeše wo wulkim nadawku, kotrež je burſka wjesna młodźina pſewzała. Zwjeſeli ſo, zo tu tajka prawa zhromad-na towaršnoſć knježi. Při wjeſelej rejcy zwoſtachu hiſče wšitcy někotre wjesele hodźinki hromadźe.

Z **Kukowa.** Zańdźenu njedźelu zeńdźechu ſo młodźi towaršoſjo ſwj. Jurja pola Kralec w Kukowje. Młody wjednik Jurij Glawš wšitkich wutrobnje po-witawši na ważnoſć naſeho pṕcowanja pokaza. Na to jimaše ſo knjez kaplan Hórnik ſłowa a ſpomni na wuznawanſki dźeń katolſkeje młodźiny, dale rěčeše wo naſim dźěle we wosadźe, kak móże ſo wěriwy wobdźělić na dźěle a wukonjeć ḃušepaſtyſtwo ſwja-teje cyrkwje. Po prědnjeſenju baſnje „O ſkituj, Knje-že Bożo, Serby moje" rěčeše ſtarši wo cyrkwinſkich ſwjedźenjach naſeho ſerbſkeho luda. Mjez rěčemi a rozprawami zaklinčachu wſelake ſerbſke ſpěwy.

S **Kamjenza.** Kamjenz hotuje ſo na wulki wicźny a ludowy ſwjedźeń 4. a 5. julija 1936. Pod tutym heſłom hamt ſa ludowe ſporožeńſtwo Kamjeńſkeho wokrjeſneho nawjedniſtwa nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony k lěpſchemu pomożneho ſkutka ḃołotu 4. julija a njedźe-lu 5. julija 1936 wulki wicźny a ludowy ſwjedźeń na Torhoſchczu, na Tšelniku a we wšěch měſchcźańſkich ſa-lach wuhotuje. Hamt ſa ludowe ſpomożeńſtwo Kamjeń-ſkeho wokrjeżneho nawjedniſtwa je po ſwjedźenjach, kiž je hižo priedy wuhotowako, jako organiſator wulkich a derje poradźenych ſwjedźenjow ſnata. Hiſchcze móżemy ſo na póſtniki ſwjedźeń w februaru tutoho lěta derje dopomnicź. Tak ſo też tutón wicźny a ludowy ſwjedźeń ſaſo w ſyle-wożebitym wobluku wotměje a naiwſchelakoriſkie pſchiſtrawjenja pſchiſnjeſe. Jo kóżdemu hiſchcze ḃołho w najlěpſchim ḃowemnjeczu woſtanje. Swjedźeń ſo ſ wobḃedźenjom ludźi ſ znjeho wokrjeża wożwjeczi, a wonkowni wopytarjo ſ dalſcheje wokoliny ku hižom we wulkej liczbje wotſtewili, ſo pſchiḧdu. Swjedźeńſki porjad, kiž ſo tónkrócź ſwjetſcha w ſna-mjenju naſchich dwanaṕch maſchinow, draſtow a nałoſ-kow wotwiże, je ſwoju pſchiwabjacu móz na ḃałoke worſchty naſcheho ſakſkeho kraja a ſuſodnych krajinow wukonjał. Kóżdy wocźakuje nia jenoż kładnoſć, ſo móże je ras ſ ḃoſta wobſedneho ḃźěła a jeho ſtaroſcźow za-wjeſelicź, ale ſamo ſpěwanoſć, ſo ſ hornjołuſiſkim a ſerb-ſkim waſchnjom a wołkami ſeſnacź, a nichtó ſo w tu-tym wocźakowanju njeſlěſeje. Kóżdy wobkedźbuj ros-prawn, kiž ſo ſ wſchelkimi tṕdźenjomaj na ſwjedźeńſkim porjedže na tutym měſtnje wocźiſchcźa. Dźeńſa pak hi-žo pſcheradźimy, ſo ſwjedźeńſke ſnamjeſchko jenoż 50 pje-njezkow płacźi. Tuto dawa prawo k wobdźělenju na wšěch pſchedewjaczach a ſłužḃi ḃobom jako rejwaiſſe ſnamjeſchko. Nichtó njeſkomdź ſkładnoſcź a kóżdy wob-dźěl ſo na tutym ſwoforaṕnym ſwjedźenju.

Železniske njezboże w Großheer ngenje před sudom

Póndźelu je ſo w Großheeringenſkej dwórniſchczowej cźakańni ſudniſke jednanje pſchecźiwo 42ſětnemu pomo-cnemu lokomotiwnikej Dechantej ſ Burgwerbena pola Weißenfelſa a 55ſětnemu lokomotiwnikej Bandze ſ Bar-kina-Schöneberga ſapoczało. Wobſtorżenaj mataj ḃo dla lohkomyſlneho morjenja, lohkomyſlneho ſranjenja cźeła a lohkomyſlneho wohrożenja transporta ſamotwcź. Winu-jetaj ḃo, ſo ſtaj ſmjercź 35 cźłowjekow a ſ ḧdźela cźežke cźelne ſranjenja mnoho ludźi ſawinowałoj.

Njeſboże w nozy 24. dezembra 1935 je ſo ſtało, dokelž pomozny lokomotiwnik Dechant, kiž pſchedpſchehnjenu loko-motiwu ſpěſchneho cźaha D 44 wodźeſche, njeje pſchedſignal wobkedźbował a je tej cźeſiwjenu ſmježu hłowneho ſignala pſchehlédł. Wěn ḃo pjecźa njeje pſchedſignala ḃohladał, ḃo-kelž je ſwojemu tepjeriej pſchi tepjenju pomhał. Tohodla Barkinſka-Frankfurtſki ſpěſchny cźah n'eje wjazy mohł ſ cźażom ſaſtajicź, ſchtož ḃuḃiſche mózno ḃyło, ḧdy by ḧnydom ſa'pinał.

Dechant pſchi jednanju rjekny, ſo je po pſchejědženju pſchedſignala hłowny ſignal widźał a je ḧnydom cźah ſpi-nał a ſadnjej maſchinje ſnamjo dał. Wjednik druheje ma-ſchiny, lokomotiwnik Banda, je, kaž wobſtorżba jeho wi-nuja, ḃo pſchejara na wjednika prěnjeje maſchiny ſpuſchcźał. Tohodla je ḃo hiſchcze poſoſiſcho ḃohladał, ſo je cźah ſignalaj pſchejěł, a je hiſchcze poḃdźiſcho ſpinał. Banda pſchecźeſiwo wobſtorżbje rjekny, ſo je cźaru derje wobkedźbo-wał, ſo pak je ſo jemu ſ kurom a paru prědnjeje lokomo-tiwy wuhlad poczeſił, ſo ſignal njeje widźał. Dwoje ſa hwidanje Mechantoweje maſchiny Banda pjecźa njeł ſtyſchał. Ḧdyž je ſo cźeſiwjeneho hłowneho ſignala do-hladał, je ḧnydom cźah ſpinał, njeje pak wo ſpinanju De-chantoweje maſchiny niczo ṕtnył.

Kóżdy ſ lokomotiwnikow prajł, ſo je prěni ſpinak Tej tepjerjej pſjedchtaj. Jo njeſłaj wo ſpinanju dru-heje lokomotiwy nicźo ṕtnyłoſ. Ssud ſ wożebitym cźa-hom, kiž mějeſche pſchedpſchežnu lokomotiwu, ſpěſchniko-wu lokomotiwu a wobzebowy wós, na njeſbożownej cźaſ-ni pruhu ſědźeſche.

Hłowny redaktor Marko Smoleť w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 5 płaći

Hospodarski rozhlad

wutorn, 23. junija 1936.

Wjeſelske korzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 čeſkoſł. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	80,85	100 franc. frankow	16,39

Barlinſka hrjiwa 22. junija. Lěcźny měr, kotryż ſo ſ lěcźnymi próḃowanjami ſwjetſcha na hrjiwy ſapoczina, tež wcźeraſnjcheż hrjiwy ſwój ras dowaſche. Bankowſka klien-tela ſzuka ſ kupowanjemi pſchikazami wumoſja, tak ſo tež burſowy wobkhod ſ powolanja, kotryż bě hiſchcze wot ſo-boty material wobſtawał, wotpſchedawaſche. Hacźruniež poſtſcźeny material ſtrěḃe jara wulki, ſamó tola pſchi nje-ḃoſtatku kupzow kurſy tłócźiſ. K tomu pſchiſtupi, ſo ſo pſchezo ſaſo powješći roſtſcherja, ſo ſo nowa ſtatna poſ-cźonka wupokoji. Na rentowych wikach kurſy tehorunja popuſcźowachu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na žitnych wulkowikach dale jara mały wobrot knježi. Dowoſ wumſlewańſkich žito-wych njeje ſo wożebje na Barlinſkich wikach ſeſnuł, ḃo-kelž provinzialne młyny hłowny ḃźěl poſſcźenje pſcheżerju a vożli direktnje pola ḃurow kupuja. Tež pjowarſkeje pcheńcźnje njeje na wikach. Rjana muka ḃo pyta. Wowſ a pjowarſki jeczmjeń ḃo bohaze poſſcźeſchtaj.

Wežera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźny W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rożli R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jeczmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſża H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołſowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	22. 6.	19. 6.
Pšenica	220,0	220,0
rožka	183,0	183,0
jeczmjeń now.	—	—
jeczmjeń, nat.	—	—
wowſ	—	—
kukurica	—	—
pšeńc. muka	27,55	27,55
rżana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,50	11,50
rżane „	10,10	10,10
raps 1000 kg	—	—
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0
lane symjo	—	—
njeluški	32,0-35,0	32,0-35,0

	22. 6.	19. 6.
buny	20,0-22,0	20,0-22,0
woka	30,0-31,0	30,0-31,0
módre łupiny	19,0-20,2	19,0-20,2
žołte łupiny	31,0-32,5	31,0-32,5
ſeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
raps, wosuſk	—	—
lany wosuſk	17,30	17,30
ſuch. truhanč.	—	—
běrnj. kruški	18,60	18,60
syno, 50 kg		
rżana ſłoma		
pšeńc. „		
wowſna „		
jeczna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaczizny rězneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

22. junija 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 38

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſce młode	44
Starše	40
Hewak połnomjaſne, młode	35
Starše	28
Miaſne	—

Byki 47

Młódše mjaſne, najwjetſeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	38
Miaſne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 120

Młódše połnomjaſne kruwy najwietſeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	38
Miaſne kruwy	32
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſce	43
Hewak mjaſne jałojcy	39

Wowcy: 894

Na lěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	50 - 53
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	46—50
Miaſne wowcy	38—42
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	33—37

Celata: 964

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	62 - 65
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	50—60
Snadnje wuwite	45—50
Najſpatniše	42—44

Swinje: 3176

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	55
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Miaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	55

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Auflösung eines Gemeindeverbandes.

Der Gemeindeverband Klix (Elektrizitätsverband) hat ſich mit Genehmigung des Bezirksausſchuſſes der Amtshauptmannſchaft Bautzen aufgelöſt.

Vor der Auflöſung hat der Gemeindeverband ſämtliche bekannt gewordenen Verbindlichkeiten gegenüber Dritten geregelt.

Alle Rechte des Verbandes gehen mit 1. 7. 1936 auf die Gemeinde Klix über, der auch ſolche Verbindlichkeiten obliegen würden, die ſich etwa künftig heraus-ellen ſollten.

Bautzen, am 19. 6. 1936. **Der Amtshauptmann.**

Sport

Kak bu 1. FC Nürnberg k šestemu razej z němskim mištrom w kopańcy.

Přez 50 000 ludźi bě so w Barlinskim póstowym stadijonje zrhomadźiło, zo bychu wohladali posledniu hru w kolach kopańcow wo němske mištrstwo na lěto 1936. 1. FC Nürnberg dobu 20 sekundow do kónca druheho podlěšenja nad Düsseldorfskej Fortunu. Při połčasu steješe hra 1 : 1, a runje tak po wotběženju regularneho časa, to je po 90 mjeńšinach. Prěnje podlěšenje ničo njepřeměni, hakle w druhim třěli FC-N dobyćerske wrota: 2 : 1 za FC-N, kotryž bu z tym z němskim mištrom tutoho lěta. A to k šestemu razej, wěsty rekord w stawiznach němskeho kopaństwa. (1920, 1921, 1924, 1925, 1927 a 1936.)

Hra započa so hnydom z połnymi akkordami. Na jenej stronje Fortuna--Düsseldorf, w čerwjenych kholcowčkach a běłych košulkach a tutym napřeco 1. FC Nürnberg w čornych kholowčkach a wusmahnjenych čerwjenych košulkach (w kotrychž pjeć němskich mištrowstwow tutón klub doby!) Fortuna zakopny a bě hnydom před Nürnbergskimi wrotami, FCN-brankač Köhl jim wuspěch tutoho nadběha zastaji. Druhi nadběh tuteje kopańcy skónči pak so před wrotami Fortuny, hdźež brankač Peš bul k sebi wza. W khlódku bě 30 stopnjow ćoploty. To je potajkim spěšnosć tutych nadběhow hišće wjacy hódna hač hewak! Po třoch mjeńšinach třěli hračk z praweje strony ke Kobierskemu, lěwemu křidłownikej Fortuny, tutón kopny bul wysoko k wrotam FCN-a; z wrotow wuskoči wrótnikař Köhl a z pola wuleća tež za bulom nadběhowař Nachtigall (Fortuna), kiž měješe wjacy zboža hač FCN-owy brankač, a wjerći bul do branki. Po třoch minutach 1 : 0 za Fortunu! Bórzy po tym sadźi Fortuncwy prawy křidłownik Albrecht bombu — ale někotre milimetry jenož nimo! (Howak by było 2 : 0!!) Zdźiwaše so, zo so wěcka k njezbožu bajerskeho mištra skónči. Z časami njebě hra mědlizanje! A khorhojčka so tež trochu zwjertny, FC-N započa kulki kuleć — rózki třělachu a praskachu, zo bě strach, zo bul rozleći. Fortuny Zwolanowsik raz nimo třěli, runje tak njelenje, to rěka njetrjechi při wulkotnej składnosći FCN-owy Schwab bul, zo by wěsće wrota wutřělił! Tam a sem zhubi so z wobeju stronow hrajeř z pola, něšto sebi sčiniwši, haj to njeje lohka a mjehka wěc, tajka kopańca wo mištrski titul! Hra je skoro dźiwja, lud tež sobuhraje, wězo jenož tak hinak —! A tu: Eiberger, prawy zwjaznik w FCN-nje, dostanje bul, pře- a woběži z nim dweju, třoch z napřećiwneje strony a potom třěli: krasnje, wótrje mjez łaty: 1 : 1. Přiwisowarjo Nürnbergskich koparjow hewrjekaju z radosću, bimbola z tradicionelnymi zwónčkami; cyły stadijon je takrjec w zbožu! Hra so zaso trochu wuruna — a do přestawki so ničo njezmění na wuslědku.

Po přestawce — byrnjež by FCN dwaj rózkaj za sebje wubědźił — so Fortuna bóle rozwi, skoro mohł człowjek rjec, zo měješe Fortuna přewahu nad FCN-m. Na kóždej stronje rózki, na kóždej stronje dobre składnosće bul do wrotow prasnyć, ale njewužije ani ta ani druha strona. Na kóždej stron[illegible] zranjeni, tohodla so mužstwje z časami sewsa mjez sobu njezrunachu. A při wšitkim tym wuhra sebi Fortuna přeco sylnišu přewahu. Nürnbergski klub bě rozsudźeny swoje wrota skitać. Někotre wulkotne přileżnosće poskići dóšt Fortunje, ale Düsseldorfscy nadběhowarjo třělachu pak nimo, pak nad bramku do módreho, pak do łaty atd. Człowjek mohł lohcy z kože wuječ — jejejej!! Tajke přileżnosće a žane wrota! Fortuna, bohowka zhoža na njebě na stronje Fortuny-Düsseldorfskej. Wuslědk so njezmění a kóne so bliżeše. A bu też kónc z 1 : 1. Ale dobyć dyrbi jena strona! Potajkim podlěšić hru! A sudnik Birlem-Barlin to sčini. Prěnje wrota bychu hru skónčiłe. A zezda so, zo je tak: Czaika (Fortuna) třěli, a bul bě we wrotach. Ale sudnik mněi, zo je wotbočna to branka (Abseitstor). Prěnje podlěšenje (15 minutow) zwosta tak bjez wuspěcha. A nětko daštej so wobě mužstwje w druhej podlěšeńcy ze wšěmi štyrjomi takrjec do hry. Dźěše wo wšitko. Kak hobrscy napinace to bě, dopokazuje podawk: Janes, standardowy škitař za Fortunu, znaty mjezynarodny, sypny so srjedź boja, bě přenapinany, spink w bristwach —! Abo: pjeć mjeńšinow do kónca wotsali so Nürnbergski srjedźny běhař Carolin z wojownišća, wina: bě ze swo jimi mocami na kónc[illegible] —! Wšitcy so hižo přihotowachu, zo wostanje hra njerozsudźena. 20 sekundow ma so hišće hrać. Tu třěli Sußner zdaloka do wrotow! Tor! Goal! Branka! 2 : 1 za FCN. Masy ludźi so rozhorichu a wuhorichu! A bórzy bě kónc hry! Nowy mištr dosta wěnc mištrowski.

Towarstwowske powěstniki.

Budyšchin. Sjednoćenstwo evangelskich Serbow smje ćrjedu 24. junija wječor we 8 hodźinach zhromadźiznu w Serbskim Domje. Dokelž ma ćo wo přichodnym wuležeje wuradźowacj, prošymy wo bohate wobdźělenje. Přichedźydstwo.

Přeches 50 000 přichiladowarjow njedźelu w Barlinskim póstitim stadijonje dramatiske wojowanje wo mištrstwo w kopańcy nawěki. Na wobrazu widźimy wokomik, Peš, wótkař Fortuny, na žemi ležo njemóžesće bombu Nürnbergskeho praweho křidła, Gußnera, wjazy do-sćěhnyć. (Scherl Bilderdienst, M.)

Wo wulke myto we Wuherskej.

W. jara cježkim wojowanju doby Tazio Nuvolari na Alfa Romeo [illegible] wulke myto we Budapešće. Na wobrazu widźimy Nuvolaria w połnej jěchbje. (Scherl Bilderdienst, M.)

Za horce dny
wětr přepušćiwe
barbowwjesele
lećne stupnje

Burske stupnje
z rubjanoho płatu
ze spinku, z wjazadłom a zapinjenjom, tež čerwjene, šěre wudebjene
3.75 3.25 2.90

Rjemjeńčk,sandalety
běłe, čerwjene, nažołte, šěre, lakowe, w bohatych modealch
3.75 2.25 2.90

Kneipp-sandale
z gumijowej a kožanej pódušu a ze zhibadł. zepjeru
1.05 1.75 1.50

Za dźěći w čerwjenej a módrej barbje we wulkim wubjerku

Heinrich **Mahr** 1228

Pilna a spušćomn. **Serbowka** so do wobkhoda za domjacnosć a k posłužowanju hodźi pyta. Zamołwjenja we wudawarni Serb. Nowin. [1521

Pytam k 15. julijej 1216
500 hr.
na prěnju hypoteku z dobrym zadanjenjom. Poskićenja pod B 6 zapodajće na wudaw. Serb. Nowin

Zawarjeńske hornicy
z thermometrom, z wohnjom zacynkowane
3,50 4,35 5,90
Siegel w Budyšinje 1219
na Zadnjej Bohatej hasy **15**

Barby
Łaki
Pinsle
800 **Šablony**
jenož wot firmy
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Jězdne koła
Victoria / Kayser / Bauer
dóstanjeće přeco pola
Otto Fischer na Jerjowej hasy 7

K wulkemu měšćanskemu třělenju wot 20. hač 28. junija postaji

swoju najnowšu **8-Bahn** (železnicu) a wobluбjene
autowe jězdźadła
1222

Wšěch
naju přećelow a znatych 1220
přeprošujemoj k wopytej naju stana na „Třělniku“
Wilhelm Menrich a mandźelska
Stan w „dźiwim rózku“ :: měšćanski lokal „K staremu časej“

Pruhujće swój wobstatk čišćowych wěcow!
Njećakajće, doniž njeje poslědnje łopješko přetrjebane, ale zapodajće w prawym času swoju skazanku W čišćerni „Serbskich Nowin“ budźeće derje a płaćizny hódno posłużeni.

Budyske měšćanske třělenje
20. hač 28. junija 1936
Troje wulke paradne wučahi
Wšědnje: **Wulke koncerty**
Srjedu wječor: **Brillant-wohnjostroj**
Prěnjorjadne zawjeseleńske městnosće atd.
1224

Wjesna ratařska młodźina za Njebjelčicy a wokolinu
ma sriedu wječor we 8 hodźinach we Wudworju
swój wjesny wječor

MEBLE
a pólstrowane twory 69
poruča po najnišich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15
Sym Serbl

Němske muslinу
za šórcuchi a jaki rjane smuhi
80 cm šěroke
1,25 1,40

Grudckoks
z waggona a z wozom do doma tunjo předawa 1182
Rudolf Hohlefeld
na dwórnišću w Brěznj

Schaal 1218

Přiloha k čisłu 144

SERBSKE NOWINY

Wutoru 23. junija 1936

Serbski swjedźeń w Rakojdach

Saŭdźenu njedźelu wuhotowa nasche wožadne žerbske towaršstwo „Srodźišćo“ w Sendšiu hościenzu we Rakojdach derje porjadźeny žerbški wječor. Najebacy wulkeje horoty a wšelakich druhich šwjedźenjow a sajadowanjow bě žo tola hišće rjana ličba wopytowarjow šešła, kotruž sa sadźěwaneho pšedsydu towaršstwa k. wučeř Nedo wutrobnej witašče. Wuhotowanje wječorka bě „wotrjad młodych“ wožadneho towaršstwa na žo wsak. Młodźina sajpěwa tam k sawodej nětotre dwuhłosne rjane žerbške pěsnje pod pšechwodom harmoniki. Potom sešěhowasche hłowny dypk porjada: J. Wjelowa hra „Knjes a roboćan“. Tutu hru wohladachmy w poslednim cźasu srědka hdy na žerbškich jewišćach; a tola žebi po wobšahu kaž po formje wjele wjazy tehdyše sašłužiła. Dla žwojich jara jasnje ryzowanych postawow a jednorych technišich žrědkow, kotrejž žebi pšedstajenje žada, hodźi žo wožebje derje sa mjeńše jewišćowa a skromne wobstejnosće. Tuž njech žo nasche towaršstwa pšichodnje tež tutej hrě sajo bóle wěnuja. — Hra wjedźe nas do žerbskeje wjsy sa cźasa roboćanstwa, wobrasuje nam Serbow žiwjenje tuteje doby, pak niz jenož we wonkownych formach, ale sesnajemy žo z duchom tamneho cźasa, spóznajemy, kak ludźo myšla, wožebje kak Serbja myšla, sacźuwaja, w kajkim wobluku žo jich žiwjenje wotměwa. Tuž je tuta hra sa nas dźenża se stawišnišim a kulturnym dokumentom, a to jara powuczazym. — Jara šbožownje je basnik do tutoho powšchitkowneho wobrasa sapletk jara dramatišti cźin, kiž puta a pšichladowarjow ženje njepuščzi. Widźimy jako hłownu postawu karakterneho žerbskeho młynka, kiž khudu holzu, kotraž dyrbješe cźekнyć, wukhowa a z tym šam pšichźiže do najwjetšich wušłoščzow. Wokoło njeho žo wšcho druhe sjupinuje. — Pšichstajenje bě, dźiwajo na wjesne wobstejnošcze a z wuwłaćzom nětotrych ludowych sźenow, kotrejž mohł žo spěchnišcho hrać, dobre a spokojaze. Róle běchu do prawych rukow pšišłchle, a tež jednore technište wuhotowanje dopomha k dobremu wušpěchej. Nochcemy tu žanch hrajerjow wosebje mjenować, kóždy je wěsće wšchitke swoje mozy sa hromadnu wěc sałožił. — Wjesełe reika a rjana bieśada je žerbškimi rowami šiednośt hišćeše dołho towaršstwo a jeho hościć.

Kak su naši stari hojili

W khorošći po wučzeneho lěkarja póšłacź, to naschim starym jenož porědko do mysłow pšichźiže, woni běchu khori a wustrowichu žo bjes lěkarja. S tym pak njeje prajene, so woni pomoz a radu njepytachu: Woni pytachu wschudże a tak dołho, kaž khorošcź trajeśe a dyrbjeli tež zyku Łužiju pšekhodźicź, dźěchu k selowym ponam a mudrym mužam, wowcźerjam a dracźam, runarjam a „pytarjam“, kušlarjam a kušlarnicźam atd.

W kóždej wjsy běchu (a žu drje hišćeje nětotre žona, kiž khorošcźe sarazjachu a žohnowachu. Srědši sa ludźi a stót běchu pak najbóle jenajše. Kóždy może tajke cźinki nawuknyć, ale jenož wot starišcheho hacź sam je, hewak njepomha. Teź sa kóždym jenak njepomha, a schtóž spóznaje, so žo sa nim njepołěwišnje, tón drje žo pšichodnje teho woštaji.

Nowy póšłany žiwjeł žo tajkemu sapocźinjanju naschich starych smjeje a jich wěru njedźeli. Hacź i zyłym prawom? — Sjawne drje je, so dyrbišch w khorošcźach po wučzeneho lěkarja póšłacź a jeho wo radu žo prašeć, ale předcź žo njemóže, so je we wšchelakich bolescźach sympathija naschich starych dobre scźěhi wupłodźiła. Sjawne pak teź je, so žu woni sympathiju pšcheměrnje wažili a tak husto skomdźili w prawym cźasu po lěkarja póšłacź.

W šlědowazych šmuškach chcu jenož nětotre tajke pšedki spóznaśicź a wěm, so by žo, jeli so bychu žo wschě po Serbach trjebane napisake, so by žo schwarna kniha nimi mohła napjelnicź. Tola kóždy žwoju wědomosć tudomu njesjewi.

Nowosće z cyłeho swěta

S motorišim kołom do lokomotiwy.

Njedźelu we 8 hodźinach wjecźor kowaŕ Bellmann se Schönfelda pola Wulkeho Hajna w Moritzburku na khcižowanišchcźu Drjezdźanško-Moritzburgšeje żelesnizy s cźaru Radebeulško-Radeburgšeje żelesnizy se žwojim motorišim kołom do lokomotiwy nimojedźazeho wožobowehо cźaha sawadźi. Cźah jeho hrabnuwschi na stronu cźišny a jeho cźeśko srani. Samokany lěkaŕ swěśi, so bě žebi nop punkt a rjebła stamał. Króśko po njeljebožu Bellmann na ježehwki sranjenjow wumrě.

Cźeśke njeszoże s motorišim kołom w Stuttgarcze.

Njedźelu wjecźor žo na snatej wubědźowańskej dróhy „Solitude“ cźeśke wobkhadne njeszoże sta, pšchi kotrymž 3 ludźo žiwjenje šubichu a 2 žo cźeśzy sranjechtaj. Pšchi pšeliczźehnjenju tworowehо wosa srafy z 2 wožobomaj wobkhadźene motorške koło do jemu napšcźiwneho pšchikhadźazeho motorškeho koła z pšchimježchakom. Wobě wosybde pšchelpěrschnje jědźeschtej. Wosybde z tajtej mozu do žo sranyschtej, so žo motorišt koleśaŕ a jeho žozius do njerozdźelneje kule hromadu stkócźišchtaj. W pšchiwoźu žedźazy muž jeneho motorškeho koła bě hnydom morwy, mjes tym so nasponmjenaj cźeśkosranjenaj mužej po puću do khorownje wumrěschtaj. 2 druhej wožobje z cźeśkimi sranjenjemi do khorownje bowjeschu.

Cźeśke njewjedro w Bolharšku.

Błyšk 52 ludźi šabi.

Po wulkej. horoźece połdnišich dnjow w Bolharšku žu cźeśke njewjedra šlěbowate, kotrejž žebi po zyłej Bolharšku wjele woporow žadachu. Po dotalnych powěsćach je błyšk 52 ludźi morił. Jenož pjatk a sobotu je žo po powěsći se wschěch kónzow kraja 37 morwych nalicźiło.

Cźeśke autowe njeszoże w Franzowšku.

W nozy k pondźeli žo na żelesnišku cźaru mjes Parišom a Cherbourgom w blišchosći wsy Bouchevilla cźeśke njeszoże sta, pšchi kotrymž wóźom wožobow žmjerć namaka. Pšchi pšeješdże cźah do autobuša z njedźelskimi wućelnikami sawadźi a předny wosowy dźel docźišta rosbi. S 28 puczowazych běchu 8 hnydom morwi. 12 druhich žo cźeźzy srani.

Franzowšti ozeanšti parnik pšchi schyanišćim brjohu na pěšk sajeł.

Niedaloko Palamos je franzowšti ozeanšti parnik „Ci Caniara“, kotryž bě po puću z Orana do Port Fendres, na pěšk sajeł. Stork, kiž pšcht tym nasta, bě tak mózny, so žo 80 puczowazych srani, mjes nimi 4 cźeźzy.

550 000 dollarow wunješe pjaścźowanje.

Dokelž bě ličba wopytowarjow pjaścźowanzy mjes Schmelingom a Louisom pšcheczźiwo wšchem wocźakowanjam pomérnje mała, njeběchu teź dokhody tak wulke, kaž žebi to sarjadowarjo myślachu. Wšcho hromadźe dokhody pak tola 547 000 dollarow a po wucźehnjenju wudawkow 465 000 dollarow wucźinjachu. Schmeling a Louis dostaschtaj z tuteje sumy 250 000 dollarow a to kóždy połožu, tak so Schmeling 125 000 dollarow dosta. Finanzne hamty w Ameriźy z tuteje sumy hnydom 45 000 dollarow wobkhowachu. Dźenża cźe so Schmeling z Zeppelinom do Němskeje wrócźicź.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann pokasuje wopytowarjam amerikanski wojeński film „Njekoło z dźenźnischeho cźasa“. Film je jara sajimawy, dokelž naš na wojeršte letanišchcźo w Ameriźy wjedźe. Widźimy theoretiske a praktiske wukubłanje létadłowych wjednikow. Prěnje žamoleczenje je sa mnohich žmjerć. Pšchi pschiłatanju na semju žo létadła rosbija a žobuleczeŕ je pak morwy abo cźeźko sranjeny. Na kónzu filma widźimy rjany wobraš, kak létadła w powětrje pšimiki „USA“ lecźa. — W pódlanskim programmje widźimy filmaj „Motorski sport w Kaliforniji“ a „London, město tradizije“.

Pšched 20 létami bitwa pšchi rěcy Somme.

24. junija budźe temu 20 lět, so žo nicźaza bubnowaca tšełeńza sapocźa, kotraž žo z wulkej bitwu pšchi rěcy Somme wjedźeše. Na woběmaj bokomaj saňadźi žo nježmérnje wjele ludźi a materiała, a bitwa traješe hacź do kónca novembra 1916. Entenceje pak žo njeporadźi němske stejnišchcźo pšcheraźnyć. Na wobrasu widźimy němskich wojakow pšches žylnje rostšełane město Bapaume cźahnyć. (Scherl Bilderdienst, M.)

Wowcěř w serbskej narodnej pěsni

Ludowědne rozważenje

Piše Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje.)

1]

Po njewuprajenej přestawcy sleduje w druhim jednanju zaso rozmołwa.

Wowcěř (w jatbje): Ja widžu, ja słyšu, mój nan tón som dże! Zastaj wšak, nano mój, polsta wowcow!
Wuplać mi žiwjenje z twjerdeho jastwa!

Nan: Poł sta je wowcow wjele ma lubše, dyžli ty, syno mój njeposłušny!

Wowcěř: Ja widžu . . . moja mać jow dże! Zastaj mi, maćerka, čornej tej kruwje, wuplać mi žiwjenje z twjerdeho jastwa!

Mać: Čornej tej kruwje stej mi wjele lubšej, dyžli . . .

Wowcěř: Ja . . . mój bratřiko jow dże. Zastaj mi, bratřiko, ryzy toh' konja, wuplać . . .

Bratr: Mi je mój ryzy kóń wjele lubši . . .

Wowcěř: Ja . . . moja sotra jow dże! Zastaj mi, sotřička, lindersuknju, (indisku, niżozemsku, drohotnu) wuplać . . .

Sotra: Linder je suknja mi wjele lubša . . .

Wowcěř: Ja widžu moja lubka jow dże. Zastaj mi lubčička, korarje (koralki) khětře, wuplać . . .

Dalši běh jednanja podawa powjedać:

Lubka je korarje zastajila, lubemu žiwjenje wuplaćila.

Wowcěrja z jastwa won wjedźichu, štyrjo jom hercy k tom' piskachu.
Bóle nět hercy tam piskachu, bóle tón wowcěř tam plakaše.

Wuswobdźeny wowcěř, wot swojich přisłušnych kruće posudźeny, je k rozumej přišoł; so swojeje spjerawosće kajo, kónčł (epilog) w samoręči (monologisey) pěseń tak:

Słoj staj tu nimo mi nan a mać, njejstaj so smiliłoj nade mnu!
Słoj staj tu nimo sotra a bratr, njejstaj so smiliłoj nade mnu
smiliła jeno so lubčička je!

z čimž je dopokazane, štož je wažne: Luboznа lubosć je najwjetša. Hłós k tutej romancy namakamy pola Smolerja I, 107.

Tón pak w ludu zrědka hdy słyšiš. Zasłuži sej zo by ze zabyća stanył. Wuhładkowaniši hišće je hłós, kiž A. Černý III, 109 w Č. M. S. 1894 zdźěli.

Podobneho wobsaha je druha pěseń z Łaza (Smol. I, 297) kiž pak nima melodiju. Wróćaty nazynk: o rym, o rym! je nješto noweho, też nosy wowcěř zeleny kožušk. Nic knježk, ale ludźo sami (z kajkim prawom?) sadźa wupjeraweho młodźeńca do kłody. Za wumóženje njepłaći nichtó z přiwuznych pjenjezy, ale jedna po zastarsku . . . wuměnjace wowcy, kruwy, kóń. Hakle lubka zastaji swój słoborny pjerščeń a z tym lubeho wumóže.

Cyła pěseń je krótšeje wuraznosće hač předešła, ale njeje po pěsnjerskej formje tak rjana doslědna a po wobsahu tak jasna.

Zawod: Wowcěř tam pod hajkom paseše, o rym, o rym
we swojim zelenym kožišku. [rym, o rym
Nimo tam wjele ludźi dźěše,
wšitcy sej klobuki zejnowachu.

Wowcěř: „Waše so klobuki njezejmujće!“

Ludźo: „Njejsy ty žaneho pana syn!“

Wowcěř: „Ja njejsym žaneho pana syn! ale sym jeneho wowcerja syn!“

Powjedaŕ: Na to su hólčik popadnjeny
do twjerdeh jastwa su sadźeny.
Nan, tón tam zastaji polsta wowcow.

Lud: „Zo to ći my jeho njepušćimy!“

Mać: Ta tam zastaji čornej kruwje.

Lud: Za to ći my jeho njepuščimy.
Bratr tam zastaji ryzy konja.

Lud: Za to . . . Lubka, to zastaji słeborny pjerščeń.

Lud: „Nět směš ty zaso z jastwa hić!“

Ludowa fantazija je w druhim spěwčku (romancy) z Wóslinka: „Lubčička njeplaći“ wowcerja wusmórnył a za njeho knjeza hołčika zastajił a k tomu cyłu podawiznu do hole Drježdźanskej přesunył. Knjez hólčik, burski syn, jěcha tam we Lindersukni, wopasany ze swěcźatym mjećom, a we tresatym kłobuku. Zemjenjo (?!) popadnu hołčika a

Mamy dosć radia k wojowanju přećiwo rakej?

Wustajeńca „Wojowanje pśećiwo rakej“ Němskeho hygieniskeho muzeja w Drježdźanach ma jenoż hišće hač do 24. junija w Budyšinje we wustajeńskich měšćanskeho muzeja pśi Žitnych wikach pokazuje. Wona wobeźiwa na wulke wuspěchi z wobźiwjenjom z radiom pola raka kedźbne cinji. Tu ma wjele mnoho wopytowarjo prašeja: Mamy dha dosć radia, dosć radiowych wustawow w Němskej?

Bohužel dyrbimy na tute praśenje z nje wotmołwiś, pśetož radium je drohi a Němska ma mało pjenjes. Hłowne źělby radia ma pśi połodnišćim nawizu Rudnych hór w Joachimsthalu, wobeźiwa pak w belgiskim Konga-kraju namakaja. W Němskej mamy pak substanzu, kótraž runje te žame pruhi sćele, kiž je ma w někotrych radach hišće jako bóle praktiska wupokazała hač element radium, mjenujcy mesothorium a thorium X. Tutaj preparataj ma jako pódlanski wudźełkaj w dźełarnjach pśunowych žehlowow dźełataj. Wonaj ma tu w Němskej dźełataj a staj wjele tuńšej hač radium. Tutaj preparataj ma do cyńkich jehliczkow sćinitaj, kiž móža ma potom hyndom k lěkowanju wšelakich rakowych sćažkelišnow wuzicś.

Radio

Srjedu 24. junija ma słyšiś:

Königswusterhausen. Rano snaźeho wšźedneho programma: 6,10 tačele. 11,40 za bura. 16 konzert. 17,50 sport młodźiny. 18,45 sport. 19 tačele. 20,10 operetta Schula luboscže“. 20,45 hodźina młodeho naroda. 21,15 wječorny konzert (z Hamburga).

Lipsk. Rano snaźeho wšźedneho programma: 6,30 rańšći konzert (z Barlina). 8,20 za hospodu. 11,45 za bura. 16 konzert. 17,30 měšačna wospravna wo žwětowej politiju. 19,10 žwětne khory. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 grichiska ludowa hudźba.

Hišćeze ważne z dnjoweho programma: Königsberg: 20,45 radiowy kabarett. Wrótsław: 20,45 žortne wo wosebnej wobźitosći. Win: 19,25 komiska opera „Proščerćki student“. Warschawa: 21,35 z „Jankeho wohnja“ wot Lipskeho.

Budyske stawniske powěsće

póndźelu 22. junija 1936.

Narodźenja: 19. 6. Ocze Erichej Voigtej, żelezotoczerjej, žyn. — Janej Kurtej Sendźe, pśekupikemu pśisłušajenjej, dźowka. — Richardej Kurtej Mühlpfortej, pśekupikemu sastupjerjej, žyn. — 20. 6. Ocze Paulej Janej Schieberej, pśisłušajenjej w běrowje, žyn. — Njemandźelski žyn. — Erichej Albertej Wormej, wucerjej, dźowka. — Marcźinej Richardej Schusterej, dekorazijskemu molerjej, žyn. — Pawołej Schmidtej, fabrikikemu dźěłaczerjej, dźowka.

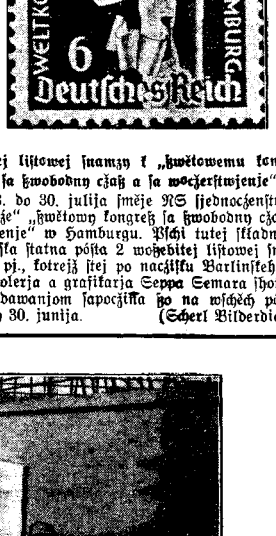

Nowej listowej znamuy k „žwětowemu kongrjeju za žwobodny cźaš a za wocerstwjenje“.

Wot 23. do 30. julija smjeje NS sjednoczenstwo „mój z radosće“ „žwětowy kongrješ za žwobodny cźaš a wocerstwjenje“ w Hamburgu. Pśichi tutej składnosći wu da němska statna pósta 2 wobzbitej listowej znamuy za 6 a 15 pj., kótrejž stej po nacźitku Barlinskeho wumětskeho molerja a grafikarja Seppa Semara zhotowjenej. S pśichedawanjom sapoczitka ma na wšěch póstowych hamtach 30. junija. (Scherl Bilderdienst, M.)

Wumrěli su: 20. 6. Berta Marja Thereza Schörzowa rodź. Wolfez, wudowa po radźinym nadrjerju a lokalnym měšćanskim radnem, 75 lět. — Oktavia Margaretha dźěl. z Müllerowa rodź. z Boehnez, pensionarka, 74 lět. — Marcźin Schuster, žyn dekorazijskeho molerja, 6 hodźin stary. — 22. 6. Arnošcht Bjedrich Anton, fabrikant, 66 lět.

Pśichowědźili su: 22. 6. Pawoł Marcin Vogelsang, samkarja w Kamjenzu a Anna Liddy Pauline domjaca pśisłušajenja w Budyšinje. — Maks Hausa, referendar w tu khwilu SA-wujednik w brigadu a Liese-Lotta Ilsa Margaretha Guthez dźowka, wobaj w Budyšinje.

Politiske powěsće

Politiske demonstracije we Minje.

Pśichi wohnjostroju, kiž komitej k poćahanju pomnili za kěžora Franza Josefa sobotu we Minjikim pśatelu wuhotowa, jo wjele ballonow z hokatymi khicźimi do powětra puscźichu. Pśiked wulke hoscźenju na Minjikim namjescze jo schikancźane žudobja z hoskotatym płonom cźišnych a rosrajnych.

„Hindenburg“ wospjet do Lakehursta doleća

Powětrn „Hindenburg“ je póndźelu dopołdnja do Ameriki doleća a je po naschim cźasu 11,22 hodźin w Lakehursu pśistajił.

Hižo w nozy k srjedźe jo powětrn „Hindenburg“ w leceńe do Frankfurta n. M. poda. Jeho kabinu buchu z puceńowazymi połnje wobsadźene. Powětrn jo pjeć 26. junija w Frankfurcze wocakuje. Po jenoj króśe pischestawy powětrn hižo 29. junija schtwórty króć z Frankfurta do połnócneje Ameriki poleći.

Strajk w Francowskej so skónca

Strajk w Parizišćich kupnych domach je 18 dnjow trał. Něhdźe 26 000 pśichitajeńcow je póndźelu we mnohich tworowych domach sajo zapoczało dźěłaś. Tež we francowskej provinzy strajk dźeń a bóle wotebra. W mnohich dźěłarnjach połnócneje a połodnišćeje Francowskeje su dźěłaćerjo se spočatkom noweho tydźenja zapoczeli dźěłaś. Sedobom pak jo wo nowych strajkach w provinzy powź.

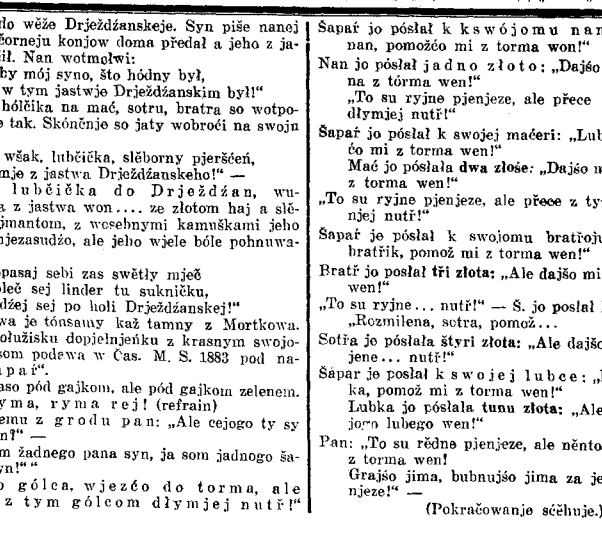

Najwjetšne twarjśe dźěło statneje żeleznizy jo dźěła dotwarjło.

Schtwórtk sastupjerjo nowinarstwa dotal dotwarjeny dźěl cźary Barlinskeje połnócno-južneje Sćelezniznje pśez ni ras wobjedźišću. 28. julija ma jo tutón dźěl wot Stettinskeho dwórnischcźa hač k dwórnischcźu „Unter den Linden“ wobkhadej pśechopodaś. Tu pśez połnócno-južny expreš nowinarjo, wobsćejacy z dweju tworowju mosow a jeneje lokomotiwy, pśichi sajźdźe do tuncla pśichi Schczeźinskim dwórnischcźu widźimy. (Scherl.)

sadźa jeho do wěže Drježdźanskeje. Syn pišo nanej dom, zo by čorneju konjow doma předał a jeho z jastwa wupłaćił. Nan wotmołwi:

„Hdy by mój syno, što hódny był,
njeby w tym jastwje Drježdźanskim był!“

Próstwy hólčika na maś, sotru, bratra so wotpokazaju runje tak. Skónčnje so jaty wobroći na swojn lubku:

„Předaj wšak, lubčička, sleborny pjerśeń,
wupłaś mje z jastwa Drježdźanskeho!“ —

Běžała lubčička do Drježdźan, wuplaći hólčika z jastwa won.... ze złotom haj a slěborom, z dejmantom, z wosebnymi kamuškami jeho nazdatnosć njezasudźo, ale jeho wjele bóle pohnuwajo rjekaše:

„Wopasaj sebi zas swětły mječ
Wobleč sej linder tu sukničku,
Zjězdźej sej po holi Drježdźanskej!“

Hłós spěwa je tónsamy kaž tamny z Mortkowa. Rjanu delnjołužisku dopjelnjeńku z krasnym swojoraznym hłosom podewa w Cas. M. S. 1883 pod napismom „Šapar“.

Šapaŕ ten paso pód gajkom, ale pód gajkom zelenem.
Hej, ryma, ryma rej! (refrain)

Přejžo k njemu z grodu pan: „Ale cejogo ty sy pana syn?“ —

„„Ja njejsom žadnego pana syn, ja som jadnogo šaparja syn!““

„Přijazšo gólca, wjezco do torma, ale přece z tym gólcom dłymjej nutř!“

Šapaŕ jo pósłał k kswójomu nanoju: „Luby nan, pomožco mi z torma won!“

Nan jo pósłał jadno złoto: „Dajšo mi mójogo syna z tórma wen!“

„To su ryjne pjenjeze, ale přece z tym gólcom dłymjej nutř!“

Šapaŕ jo pósłał k swojej maśeri: „Luba maś, pomožco mi z torma wen!“

Maś jo pósłała dwa złoše: „Dajšo mi mójogo syna z torma wen!“

„To su ryjne pjenjeze, ale přece z tym gólcom dłynjej nutř!“

Šapaŕ je pósłał k swojomu bratśoju: „Rozmilony bratřik, pomož mi z torma wen!“

Bratř jo pósłał tři złota: „Ale dajšo mi mojogo bratřa wen!“

„To su ryjne... nutř!“ — Š. jo pósłał k swojej sotśe: „Rozmilena, sotra, pomož...

Sotśa je pósłała štyri złota: „Ale dajšo... „To su ryjene... nutř!“

Šapar je pósłał k swojej lubce: „Rozmilena lubka, pomož mi z torma wen!“

Lubka jo pósłała tunu złota: „Ale dajšo mi mojogo lubego wen!“

Pan: „To su rědne pjenjeze, ale něnto z tym gólcom z torma wen!

Grajšo jima, bubnujšo jima za jeju rědne pjenjeze!“ —

(Pokračowanje sćěhuje.)

Pokiwy pyskej a pjeru

u

u abo **a**? Spěwaju abo spěwaja? Starše je spěwaja, ale tež spěwaja smě so rjec. Potajkim: **u a a**: woni kupuju a kupuja.

u je wupadło w słowach košla (košnula), zajtra (zajutra), haluza (haluza), komida (komuda), njemdrosć (njemudrosć), kokla (kokula), powzka (powuzka = jara wuzka tkanina), poskać = poslechać, sknyć suchnyć = so sušić). Ale ćapla njesmě u měć. Dale: Hantušk — Hantšik, Libuš — Libš, Bartuš — Bartš, Mikławš — Miklawš, Malkuš — Małkš, Klukuš — Klukš, Kokuš — Kokš, Wobza (Wobst).

u je so zwužiło na w, zo by słowo krótše było. Z mjedujědźa bu mjedwjedź, z pa-uka pawk, z kupuje bu kupwje, zdychnje pak zdychwje (plur. potom: zdychwjeja), tola pišmy: kupuje, wobjeduje, jerzo so někak hodźi. Wězo mamy w basnjach hinc twórby bjez o, bjez u dawno, na pŕ. wotpočwanje za wotpočowanje (přizwuk!), tom za tomu atd.

u (dativne): k rězu, k rowu, k nyšporu, k mjedu, k ćahu, k Bohu, k čertu, k wobjedu, k wječoru atd. W mužskim rodźe bě zwoprědka skow spochi, (kaž w ničejim rodźe: k woknu). „Ty dawaš, słužiš jeho picu.“ (Böhmer 1715). Nětko maju jene **nentra** hišće **wšndźe u**: k słońcu, k ćeleću, dźećatku atd.

u abo o za přizwukom: Walpurga — Walpora, rozum — rozom, Jezum — Jezom, urupny — wurupny, haluza — haloza, pólski połun — serbski połom, kokut — kokot (pó. kogut), kocur — kocor, khomut — khomot, woškrut — woškrot, pokruta — pokrota khlěba, pěstun — pěston. Před **k, ch, h, ł, s** pak wostawa **u**: kłobuk, wobluk, Libuš, wopuš, wosuch, paduch, kuluch, wobruč wostuda. Dwaj twórby: paproš — papruš, mudroch — mudruch, jabloko — jabluko. Prošu dale ryć!

u bu w němčinje au: Budyšin — Bautzen, Łužica — Lausitz, Wučkecy — Auschkowitz (Pful ma hišće „Utschkowitz). Podobnje bu z **l** — ei: Lipsk — Leipzig, Glina — Gleina, wino — Wein. Druhdy bu z **l** też eu (oj), na pŕ. Jilocy — Eulowitz (za Eilowitz), Jiwin — Oybin (za Eiwin).

Ubel zło, wšě zło, wšitke zło.

über 1) nad. Měsačk so nad Bukecami sleborniše (nic na Bukecach). Sotřičcy wjeseleštej so nad je jasnej wodźičku a nad spěšnymi rybičkami (nic: na jasnej wodźičcy a na spěšnych rybičkach). 2) po. Puć wjedźe po mosće do města (nic: přez móst). 3) přez polo übers Feld. =) wyše swěta worjoł lěta, wyše nas je Bóh. 5) dale. Proces zbudži też dale Komorowa spodźiwanje (nic: přez Komorow won) abo zwonka Komorowa. 6) über alle Maßen gut dobry nimo měry, smjerć dobry. Hdyž wjelk ma tupe pazory, wón tuła so „smjerć“ pobožny. 7) über einen Leisten na jene kopyto (nic: přez 1. kopyto) bić.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencafske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 145 | Budyšin — Srjedu 24. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zwonkowna politika francowskeho knježerstwa

Ministerski president Leon Blum je wutoru w senacje w mjenje franzowskeho knježerstwa wosjewjenje wo zwonkownej politizy pschečitał. Zwonkowny minister Delbos je tuto wosjewjenje tež komorje zdźelił.

We wosjewjenju žo najprjedy wo zhromadnym bjesstrasche rěči a žo na jeho wobě stronje spomni. Na jenej stronje dyrbi skupina někotrych muzow być zwolniwa, wšitke zwoje mozy pschečiwo nadpadnikej nakrućić. Na druhej stronje pak dyrbi Swjatk ludow finanzne a hospodarske sankzije pschewjesć.

Franzowske knježerstwo potom žada, so by žo zašćabc zenohłósnosće 11. statwa wustawy Swjatka ludow porjedšila. W zlědowazych žadach pak **sa sréčenje mjese wschěch podunatskimi statami wustupuje.** To tuteho sréčenja buchu mohle wschitke mozy zriedźene Europy sastupić. Runje tak nusne je, so žo wschitke staty pschi Sdrjedźozemskim morju do sréčenja sjednoczja, kiž kraje wot Schpanistje hač k balkanskemu swjatku wopschija. **Sa wjecjor-nu Europu žebi franzowske knježerstwo sréčenje pschesje, | kotrymž by žo krisa skónčiła, kiž je žo 7. měrca sapoczała.**

Pschi zwojich napinanjach k wobnowjenju zhromadneho bjesstracha franzowske knježerstwo na polnej podpjerje wulkeje jendźelskeje demokratije njedwěruje a zhromadne dźelo Franzowskeje a Jendźelskeje jako ważne rukowanje za měr w Europje wobhladuje. Franzowska pak žo tež na pschečelstwo amerikanskeje demokratije spuschcza.

Franzowska je žebi žylneje podpjery zwojeje pschečelnizy Russkeje wěsta a žo nadźija, so žo tež jeje pschečelstwo i Pólskej wobnowi. S Belgiskej, Rumunskej, Czěskosłowakskej a Juhosłowjanskej cžuje žo Franzowska je sréčenjemi a sačuczemi sjednoczena. Franzowske knježerstwo spuschcza pak žo tež na balkanski swjatk a na schpanisku demokratiju.

Potom žo wosjewjenje franzowskeho knježerstwa nabrobnje z poczahami mjes Franzowskej a Němskej saběra a pisče, so žu strony ludoweje fronty pschezo za dorozumjenje mjes Němskej a Franzowskej hłosowale. Němski kanzler je pschi wschelakich składnoscjach zwoju wolu k dorozumjenju z Franzowskej wuprajł. Franzowske knježerstwo nochze na jeho słowje jako na słowje nehdyschcheho frontskeho wojowarja dwělowacz, kiž je schtyri lěta dołho w sćelnych hrjebjach hubjenstwo znał. Wono pak žodobom na nałożenja poslednich lět dopomina, na bróńjenje w Němskej, **na sawjedźenje wojerskeje powinnosće a na wotpokazanje Locarnskeho sréčenja.**

We wosjewjenju franzowskeho knježerstwa žo potom hišćeze politiske podawki poslednich měsazow nałożenja a žo pschihłubja, **so Franzowska w kóždym padze němske namjety pschepruhuje, pschi czimž žebi sprawnje pschesze, so by w nich zakład za sréčenje namakała.** Wona pak žebi myšli, so k sréčenju jenož tehdy dóńdże, hdyž žo na zašćabu njedźelomneho měra załožuje a žaneho hrożenja pschečiwo nikomu njewopschija.

Franzowske knježerstwo chce žo tež wo sréčenje wojerskich letarstwow prózowacz, niech žo jedna wo wjecjornu Europu abo wo wschitke europske kraje. K wožiwjenju hospodarstwa chce Franzowska studijowu komnitšiju za europsku uniju namjetowacz, kotruž je Briand wutworił.

W poslednich žadach zwojeho wosjewjenja franzowske knježerstwo žada, so by žo czaj nětczischeho wobrónjeneho měra minył, dokelž z teho katastrofy nastanu. Bjesstrach ludow może pak žo jenož z zhromadnymi pschiprawami mjezynarodneje zhromadnosće dozpěć. Dźakowosć franzowskeho knježerstwa budźe žo stawacz we wěrje, so zhromadnemu bjesstrachej pschichod hłusicha. Franzowska pak w tu chwilu hišćeze njewotbróni.

*

Sapósłanz radikalneje a demokratiskeje kwizy Montigny prěni pschi rosmołwje rěčesche. Wobžarowasche, so Franzowska hižo měšazy dołho ninja wjazy zwonkowneje politiki, so dyrbi žo człowjek praschecz, hacz może žo zhromadny bjesstrach hišćeze jako zakład politiki wobhladowacz. **Hdyž ma žo zhromadny bjesstroch jenož na Jendźelsku, Rusku a Franzowsku załožowacz, budźe žo swjatkej žo tiarym waschnju runacz.**

Montigny pokraczowasche, so Jendźelska wo systemje dospołneho zhromadneho bjesstracha nochze nicžo wědźecz. Tak jenož hišćeze Ruska, Czěskosłowakska a Franzowska zbywaju. By franzowske wójsko mohło dwě fronce wudźerzeć, jeli so by k sréčenju mjes Němskej a Italiskej dóschło? Jako žo z prawizy sawoła: „Do Moskwy!“ a jako sapósłanz Montigny wobžarowasche, so na franzowsku zwonkowny politiku wulki wukrajny wliw skutkuje, žo zwonkowny minister Delos pschečiwo tutomu wuprajenju wobarasche.

Wohnjokřižnicy su dobreje nadźije

Wjednik franzowskich wohnjokschižnikow, wyschi de la Rocque, je se sastupjerjom nowin „Écho de Paris“ wo rozpuschczenju zwojeho swjatka rěčał a jemu prajił, so žu žo z knježerstwowym wukazom jenož žónske skupiny a pschisamknjene pomozne swjatki potrjechiłs. De la Rocque je hižo psched měšazami „franzowsku sozialnu stronu“ sakóžił, a nimale w tym samym czaju je wjele narodnych swjatkow tehorunja zwoje wustawki pschemeniło, so bychu žo na tajke waschnje rozpuschczenja sminyłe.

Wyschi de la Rocque rjekny, so z stłoch jeho organizacjjow w tu khwilu dwě hišćeze wobstejitej. Knježerstwo budźe znadź hišćeze dyrbjecz nowe wukazy wudacz. Nětkole je dopokazało, so njesamóže hnydom tekst wudźełacz, kiž by jeho samerny a wotpohladny dopjelnił.

Wo położenju w franzowskej snutskownej politizy wyschi de la Rocque praji, so žu žo wohnjoschižnizy jara sežynili a so žo tehodła njetrjebaju nicžeho bojecz. Bjes khudoby a pschesczěhanja njeje hišćeze jane hibanje k mozy pschischło. Hibanje pak je czaj khudoby hižo pschewinyło. Czaj pschesczěhanja pak je pschischoł, kiž je posledni wotrěsł psched dobyczjom. Wyschi de la Rocque je Blumej a snutskownemu ministrej Salengrej za jeju dźelo dźakowny.

Francowscy strajkowacy morjakojo 40 łódźow wobsadźili

W franzowskim pschistawowym měsacu Marseillu je žo strajk morjakow pondźelu wjeczor rozschěrił, so liczba sapřihatych strajkowazych na 5000 stupi. Strajkowazy žu hižo 40 franzowskich łódźow wobsadźili. Pondźelu žu z Marseilleskeho pschistawa mohłe jenož schtyri łódźi wujěcz.

Syndikat wikowarskeho namórstwa w Marseillu je knježerstwu resoluziju pótłał, w kotrejž wo podawkach w pschistawje wojerswa a wotzebje, so žu strajkowazy łódźe wobsadźili a czerwjene khorhoje na nich wupowěsnyli. Syndikat žada, so žo knježerstwo wo trěbne naprawy postara a so samokwitosć pschewosmje.

Jendźelski delni sejm spuščenju sankcijow přihłosuje

Jendźelski delni žejm je wutoru z rosmołwu pokraczował, z kotrejž běsche schtwórtk po Edenowej rěči sapoczał. Najprjedy je wjednik oppositizije Attlee namjet sapodał, so ma žo knježerstwu njedowěrjenje wuprajicz, dokelž je je žwojej znadnej rosžudzenosću w zwonkownej politizy nahladnyscz kraja pomjeńschiło, Swjatk ludow sešłabiło a měr wohrožyło.

Hdyž pak běsche snutskowny minister Simon hišćeze ras knježerstwowe pschičinu za spuschczenje sankzijow rozłožił, delni žejm knježerstwu z 384 hłosami pschečiwo 170 hłosam dowěrjenje wuprajł.

Attlee rjekny, so je knježerstwo wot wscheho spočatka pschemało rozsudnosće k nałożenju sankzijow pokazało. Wono je žo staiże nadźało, so žo z Italiskej dorěcz. Ministerskemu presidentej porokowasche, so je jenož we dwěmaj możnosćomaj rěčał, wo spuschczenju sankzijow a wo wójnje, a žo praschesche, hacz je žo z wójnu hrožiło. Knježerstwo je pschezo na wutworjenje swjatkow myślilo a so Mussolinia za tute swjatki trjeba. Knježerstwowa politika pak je na swjatki měri, kaiżej žu w lěcze 1914 k wójnje dowjedle.

Attlee pokraczowasche, **so žo dźensnjische strategiske położenje Jendźelskeje njemóže z położenjom lěta 1914 pschirunacz.** Djenża móża lětadła z europiskeje twjerdźiny do jeje strategiskeje wutroby doleczeć. Wobchadźenje Jendźelskeje na Dalokim ranju wot dobreje wole Japanskeje wotwisuja, pucz do Indiskeje pak wot dobreje wole Italskeje.

Smutskowny minister **sir John Simon** rěčnikej oppositizije wotmołwi, so je wójo cžeska porażka Swjatka ludow wobžarujomny podawk. Poradźiło žo njeje, žobustawej Swjatka ludow zwój kraj a politiku njewotwisnosć zachowacz. Tola žo prajcha, hacz je jendźelske knježerstwo na tutym njeporadźenju winа. Tu njeńdże we to, hacz žo knježerstwo nadpada Italiskeje na Jendźelsku boji. Jedne pak žo wo to, hacz może žo położenje pschemeńcz, hdyž Swjatk ludow a jeho žobustawy wojerscy zakrocza. Wěrno pak je, so **žadyn žobustaw Swjatka ludow nochze z moju postupowacz.**

Na prajchenje oppositije, hacz žo knježerstwo boji, so mohło žo jendźelske wójnske tódźstwo sćicz, Simon wotmołwi, so njedwěłuje, so by jendźelske wójnske tódźstwo pokasało, schto samóże. Ale pschi nětczischim położenju w Europje a pschi cžeżkich strachach, z kotrymiž je Jendźelska bliże domjiny wobdata, won njeje swólniwy ani jeniczki łódź woprowacz, žamo hdy budźische žo wo wuspěchnu mórsku bitwu dla Abeżynskeje jednało.

Hdyž žo prascheja, cžehodła žo je sankzijemi njepokracžuje a hacz wone schkodu pschinjeżu, Simon wotmołwi, so je jendźelskemu wikowarstwu hydom milijonom puntow sterlingow schkody nastało. Dołhoż běsche doßahaja pschicżina, žu žo schkody njeßke. Simon pak njeje za podběschenje sankzijow, hdyż žu „jenož“ hydom milijonom puntow schkody pschinjeßke. **Smužicžischo je, sankzije spuschczicz, hacz je w mozy wostajicz.**

Hdyž běsche žo rosmołwa skónczyła, žo namjet njedowěrjenja, kiż běsche dźelaczerska oppositija pschečiwo Baldwinowemu knježerstwu stajiła, z 384 hłosami pschečiwo 170 hłosam wotpakała. S tym běsche žo wo dóńdże sankzijow rozsudziło.

Abesynjenjo njejsu so hišće změrowali

Kaž wožebity dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph“ z Djibutija pisče, je z wěry hódneho žórła zhonił, so žo położenje w Abeżynskej hišćeze njeje změrowało. Wjele wlodykow pschezo hišćeze mjes sobu abo pschečiwo Italčanam mału wójnu wjedże. Jenotliw wlodykoju wschak mjes sobu nimaju zwiškow a hromadze njedźelaju. Kóżdy jenotliwy wlodyk na czołe zwojeho wotdźelenja sam sa so wojuje.

Dopisowaŕ pische, so wjerch Segoum pschezo hišćeze je zhlnje wobrónjenej bandu po połnoznej Abeżynskej cžaha a žo njenadźijay pak tu pak tam pokasuje. Runje tak so tež hišćeze tiju zynnjo wjercha Kaßy z wójnitkimi pschedewsacžemi saběraju. General Hapte Mariam je žo sa hłowu wschitkich gallastich splahow wuwołał a je knježitwo nad anhoramstej provinzu pschewsał.

Jendźelske wójsko trjeba hišćeze 45 000 muži.

Wožebity rosprawjeŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph“ pische, so hačrunjeż žo tódźe tydźeń w pscherěsu nětdże 900 rekrutow pola jendźelskeho domjazeho wójska japißuje, dyrbi hišćeze nětdże 45 000 offizirow a muži sastupjeć, so by žo trěbny sakitański staw dosphł.

Parišźke nowiny „Matin“ pišaju, so žu žo husto offizérrojo łódźow, na kotrychž žo straikuje a kiž dźěłacźerjo wobhadźichu, jpytali žo wupowěźnjenju cźerwjeneje khorhoje sa hłownu sćěźor swojich łódźow spjećowacź, žu pak spóznali, so maju muźźiwa shromadnje pschećźiwo žebi a so žu muźźiwa žamo chyźe i namozu žwoje žadanje sastupowacź.

S nowin „Four“ pak žo shoni, so žu žo offizérrojo rossudźili łódźe wopuschćiećź, na kotrychž běchu žo cźerwjene khorhoje wupowěźe. Sastupjerjo straikowaznych dorěcźenje niepschitiachu, kiž jim offizérrojo posćiećichu.

Teź w pschistawje města Rouena w polnóznej Franzowstej je 800 namorjakow dźěło skónčo. Tam 30 łódźow w pschistawje stej. Straikowazy žu tute łódźe wobhadźili.

Hospoły pschećźiwo straikowazym w Brestu.

W franzowskim měsaze Brestu dźěłacźerjo plunarnje straikuja. Dokelž i teho wobydlećstwo wulke njepschijomnosće nastawaju, je měschćanoſta podprefekta namolwiła, so by straikowazych ſ plunarnje wuhnał a namórnikam dał w njej dźěłacź. Měschćanoſtowe namolwjenje je žo dźěłowemu ministerstwu późłało. Mjes tym pak žu žo Brestiske hospoły psched plunarnju k demonstraziji shromadźike a wótrje pschećźiwo straikowazym wustupowake.

W Belgiskej započnu zaso dźěłać

Belgiski krajny wubjerk kommišijow sozialistiskich dźěłacźeńskich swjazkow je nimo schćeźej bobustawow, kiž žo hłosowanja wdachu, jenohłósnje wobſamknył, so žo źriedu 24. t. m. sašo sapoczńje dźěłacź. Wubjerk źebi myśli, so je žwina wjetschina dźěłacźerstwa swoje samery ſe straikom dozpěła. Krajny wubjerk žwoju njewobmjesowanu podpjeru dźěłacźerjam pschilubja, kotriž pschi mjdowych žadanjach pschećźiwjenje dźěłodawarjow nadeńdu.

Straik schoferow w Botharšeej.

Pónđeju je znkej Botharšeej schoferjo do straika stupichu. Straik žo pjecźa jenoż pschećźiwo nowym wótrym wobkhadnym postajenjam měri, kiž je autowa direkzija w poślednim cźasu wudała.

Straik w Komnu žo stóncził.

W litewskim hłownym měsaze Komnu pónđeju dźěłacźerjo we wschitkich dźěłarnjach sapoczachu dźěłacź. Na to je litewske knjeźerstwo wuwsacźny staw sašo ſ mozy stajiło.

Nowa němskostatna požčonka

Pschi pschewjedźenju nadawkow, kiž je němske knjeźerstwo pschewsało, němski stat 700 milijonow hriwnow 4½ prozentowskich wuložujomnych pokładowych pschipokłasankow po kursu 98,75 wot sta wupiśuje. Pokładowe pschipokasanki běža 12 lět sapoczežo 1. julija 1936. Wot léta 1943 žem žo kóžde léto schestny dźěl požczonki wuložuje, so běžny cźaſ w pschereźtu 9 lět wuczinja.

200 milijonow hriwnow tutych pokładowych pschipokasankow je žo hižo kruće sapiśało. Sbytne 500 milijonow hriwnow požczonkowy konsorzij, kiž pod wjednistwom němskostatneje banki stej, po kursu 98,75 wot sta ſ sjawnemu sapiśowanju wupokoji. Sapiśowanjeſi cźaſ traje wot 29. junija hacź do 14. julija 1936.

Rjadowy nród Krössinsee so wutwari

Na rjadowy hród Krössinsee w blišćich dnjach nimale 2000 rjemjeślnikow a dźěłacźerjow pschiźěźe, so buchu wobschérne twarske dźěła dokonjeli. Dotal hižo wobschérny hród, kotrehoż twarjenja dotal hižo 130 jutrow wopschijeja, žo hischcze létša na 200 jutrow powjetschi. Odnjž 1. meje 1937 młodźi, kiž žo mjes tym w žyłej Němskej swobjeru, do hrodu sacźahnu, ma rjadowy hród po tsi lětnym wutwarjenju być dokónczenje wutwarjeny.

Sakładny kamjeń sa rjadowy hród Krössinsee je žo 22. haprleje 1934 pokoźił. 24. haprleje 1936 je wjednik hród poźwjecził. Potom hród we žwojim wutwarjenju, kiž je žyle žwojorafne a hacź do naśnadnischcho derje pschemyślene, wschitke nětkaſ wumyślonne móžnosće sa wobschérne cźełne, sportske a smyślenske wukubłanje pschichodneho němskeho wjednistwa korpsa posćiećí.

Žarowańska swjatočnosć za statneho sekretara z Bülowa

Póndźelu dopołdnja běšche němšći ſwonkowny minister ſwobodny knjes ſ Neurath ſajtojnikow, pschisłanjenow a dźěłacźerjow ſwonkowneho hamta ke krótkej žarowańkej ſwjatočnosći sa ſemréteho statneho sekretara ſ Bülowa shromadźił.

Statny sekretar ſ Bülow wumrěł.

Na sćěhowkach sahorjenja pluzow je njedźelu w Barlije statny sekretar w ſwonkownym hamcze dr. Werner Wilhelm ſ Bülow wumrěł. (Scherl Bilderdienst, M.)

131 morwych, 4522 zranjenych w poslednim tydźenju

Sdasche žo, jako by wojſejenje liczbow ſnjeſbožejonjow k polépschenju dowjedło. Tydźeńſke liczby morwych běchu wot spoczatka wojſewjenjow: 147, 134, 110, 88. Tónkrócź pak je žo liczba morwych sašo wo 43 nahle powjetschiła. Ssu liczby žwoju hróźbu hižo ſhubile?

Autarjo a motorjzy koleśarjo, njetrubcźe po możnosći dołho, ale jěbjcźe kedźbliwischo; kolojěźeni, jědźcźe žyle na prawej stronje dróhi a na dróhach ſe ſylnym wobkhadom sašadnje jenoż jedyn sady druheho; pěschzy, pschepřekujcźe dróhu špitschnje a po najkrótschim puczu; a wy pchonczojo, na waš pak nětkole jara ſtorja!

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědanczko ſe stareje franzowskeje wójny.

2] (Pokračowanje.)

Pjzyk bě žwój cźrjop wulisak a cźuchasche nětk ſ nosom do powětra, měješe prawu prěnju nohu pośběhnjenu a pośłuchasche do teho boka, i kotrehoż wětr duješe.

„Nó, schto dha mataj?“ wopraschа žo wuhleŕ, „ja tola niczo njeźłychu, hacź schептanje lišcźa na schtomach a śpěw drózny, kiž tamle žwój wjeczorny thěrlusch ſanoschuje.“

„Njeźłyschicźe dha te daloke, daloke hrimanje?“ praschesche žo Jan. „Blawk a ja žłyschachmoj je duzy žem hižom, ale dokelž potom pschesta, dha njeźłym niczo wo nim ſpomnił. Najprjedy žebi myślach, ſo je njewjedro, ale to drje žym žo tola mylił.“

„Ja niczo njeźłyschu“, dźeschе sašo wuhleŕ, hdyž běschе khwilu pośłuchał; „twoje žłyschenje je wótrischе hacź moje! — Tola nětko — běschе mi skoro kaž — haj, haj — wěsch ty schto, Jano, na Dubrawje najſtórschcho drjewo puschćeła!“

„Nć, nano, nć, to być njemóże,“ napschećźiwi hólcźeź, „pschetoż Dubrawa leži tam, a tamne wutke ſnjeńcźenje pschikhadża runje ſ napschećźiwneje ſtrony. Najſtórschcho drjewo je njewjedro, wschak běschе dźenża dołcź horzo.“

Wuhleŕ tschaješche ſ hłowu. „Hrimanje?“ dźeschе wón. „Nć, to njewěrju; pschetoż njebjo je cźiłe a jaſne, teź by wětřik wótřischo duł. Cźischе — nětko mi tola běschе, kaž bych nječhto sahłyschał! Njewjedro! nó, mójno by bylo, chžu na měsće wohladacź!“

Wón wudrapa ſ ruku bólcźk do ſemje, lehny žo, tak dołho hacź běschе, na ſemju, tak ſo ſ wuchom na bólcźk pschiłožе. Jan dźiwajo pschihladowaschе.

„Žyle prawje,“ dźeschе wuhleŕ po krótkim pośłuchanju. „Spytaj to teź, Jano, dha hnydom wjazy žłyschiſch!“

Jan cźinjeschе kaž nan a pschitłócźi wucho do jamki. Sjawne spodźiwanje wosnamjenjeschе žo na jeho wobliczu. „Nětko žłyschu wjele jaſniſcho“, dźeschе wón, „ſemja žo woprawdźe tschaże! Božo mój, schto to tola je, narkoſ!“

„Schto budźe hewak, hacź bitwa tamnu stronu lěža!“ wotmołwi nan, „a wutke hrimanje naſtawa pśches kanony. Hdyž macź jutſje žem pschiłóže, pschinješe najſkerscho wjele nowinkow. A twoji bayerzy žu wěsće teź póbla!“

„Nanko, chžemoj tam dóńcź!“ ſawoła Jan a poskoczi; „chžyk ſa žiwjenje rad bitwu wohladacź! niz, nanko?“

„Njehudź dźiwny, hólcźe!“ wotmołwi wuhleŕ. „Měnitich dha, ſo je bitwischczo tak bilko, ſo mohoł tam ſa hodźinu pschińcź. Je to ſnajmjeńſcha pjecź hodźinow puczа daloko, a bórzy budźe harу kónz, pschetoż cźimicźka naſtawa a w nozy žo njebija, wołzebje hdyž měžacźk njeźłyschicźi.“

„Ale, nanko“, wobkruczowaschе hólcźez, „ja žłyschu hołk pschezo bilschcźe žyle jaſnje a Blawk teź.“

„Haj wſchak, kaž dołho je trochu žwětło,“ wotmołwi nan, „ale cźakaj jeno hodźinu, dha niczo wjazy njeźłyschiſch!“

A nan měješe prawje. Hrom womjelkowaschе dale a bóle. Jan cźišny žo na ſemju, ſo by pośłuchał, ale wschо bé a wośta ſmérom.

„Měsch ty schto,“ ſapocźa nětk wuhleŕ, „bitwa ma kónz, ale je-li cźi tak wjele na tym leżane, ſo by bitwischczo wohladał, wschako móżemoj tam jutſje nano dóńcź. Ale k temu dyrbiſch jaſe na nohomaj być a duż je lépje, ſo bórzy lehnyć dźeſch.“

„Haj, nanko!“ rjekny Jan jara wjeſeły, „ale wy mje tola rano w prawy cźaſ ſawołacźe?“

„Rano ſe ſwitanjom,“ wotmołwi nan, a ſa pół hodźiny běžichtaj wobaj w najtwjerdſchim ſnanju. Blawk pak, kiž běschе žo do durjow lehnył, jeju ſchtyrinohaty ſtražnik, jeno dremaschе.

*

Druhi staw.

Na rańſchim njebju pokaſowachu žo prěnje ſerja. Wuhleŕ ſtanywſchi ſapschimny ruku ſwojeho ſyna, jo by jeho wubudźił.

„Haj, nano!“ rjekny Jan trochu ſpizy, „je hižom tak daloko?“

„Sso wě! Jano, tuž ruce ſtań!“

S woběmaj nohomaj poskoczi Jan, trjeschе žebi wozzi a pschimny ſa ſwoju draſtu. Na to běžeschе k hrjebježy, myješche žo a potom pschińdźe k nanej a dźeschе: „Nětk žym hotowy!“

Schuliske wospominanje žmjertneho dnja Hendricha I.

2. julija budźe temu 1000 lět, ſo je Hendrich I. wumrěł. Němšći woczehnjerſći minister we wukasu wocźakowanje wupraja, ſo žo we wschitkich ſchulach na tuteho němſkeho krala a ſakožerja prěnjeho ſtata Němzow na pschihódne waschnje ſpomina.

Baldur ſe Schirach žo ſ italſkim rjadom wusnamjenił.

Na namjet ſchefa italſkeho knjeźerſtwa, Mussolinio, je italſki kral młodźinſkeho wjednika němſkeho ſtata, Baldura ſe Schiracha, ſa komtura rjada italſkeje króny pomjenował.

Němsko-wuherſke hospodarſke jednanja žo ſkónczile.

Němšći a wuherſki knjeźerſtwowy wubjerk ſa němsko-wuherſke hospodarſke poczahi je 10. junija ſapoczał we Budapeſtu jednacź. Jednanja žu žo nětkole ſkónczile, hdyž běchu žo w najpschećźelniſchim duchu wotmětwake. Wſchitke naležnosće tworowego wobkhada a płaczenja mjes krajomaj žu žo rospominale.

137 młodoſtnych w awſtriſkich jastwach.

Kaž nowiny „Wiener Reichspoſt“ pišaju, w Awſtriſkej tuthwilu 137 młodoſtnych wožobow dla politiſkich pschičźinow w jatbje pschebywa.

Wumyślenja jendźelſkich nowin.

Jene jendźelſke nowiny žu psched nětkotrymi dnjemi pišałe, ſo je pódłanz ſ Ribbentrop w Londonje pschećźiwo jendźelſkemu pódłanzej w Barlinje ſirej Erikej Phippej rěcźał a mjena wěſtych jendźelſkich wožobow mjenował, kiž buchu jako pódłanzy w Barlinje pschijomne byłe. Tuta powěźeć jendźelſkich nowin, kotraž je teź k napraſchenju w dolnim žejmje dowjedła, je wěſo jenoż wumyślena.

Naźylnoſcźe pschećźiwo židam w Bukareſtu.

W rumunſkim hłownym měsaze Bukareſtu běchu narodni ſtudentoſo a lěwizarſke elementy do žo ſtaſnli. Pónđeju wośpjet k tajkim ſrażenjam dóńdże. Tónkrócź běchu pak kraženja bóle antiſemitſke a dowiedźechu k ſtudentſkim naźylnoſcźam pschećźiwo židowſkim wobkhodnikam.

Amerika wupcźakuje ſuſnch, kotriž dźěła nimaja.

Nětkoże 120 000 wukrainikow w Ameriku, kotriž žu bjes dźěła, ma žo nětkole ſ podvieraúſkich liczinow wuſchmórnycź a žo ſ wjeſcheho dźěła ſ kraja wupokasacź. Tuta kruta naprawa ſwižuje ſ dokładnym pschetwarjenjom amerikanſkeho ſaſtaranja njeſaſtužerjow, kotrejž kongreſ žada.

Třeći kandidat za presidentstwo w Zjednoćenych statach

W Ameriku běšche niedawno „radiowy měschnik“ faraŕ Charles E. Cłughlin pschipowědźił, ſo třeći kandidat ſa ſtatne presidentſtwo postanje. Pjatk wjeczor je 57lětny republikanſki kongreſowy ſapósłanc William Lemke ſ pokrónene Dakotu wośjewił, ſo budźe žo jako kandidat třeceje ſtrony, kiž žo „nowa unija“ ſtrona Sjednoćenych ſtatow“ mjenuje, wo presidentſtwo pokazowacź. Sa namětneho presidentſtwoweho kandidata noweje ſtrony je žo Thomas Charles O'Brien ſ Boſtona postajił. Nowa ſtrona je teź hižo ſwój programm wośjewiła, kiž 15 drypkow wopſchija.

To wschо traješche nětkże pjecź minutow. Nan ſamkny hětu a dźěſchtaj pśches holu, ſtrowy, cźerſtwy powětr žrěbajo. Blawk pak běhaſche wjeſeże ſchcźowkajo tam a ſem.

Běšche to kražne ranje! Roża k'chewjeſche kopjeſchka a ſtwjelcźka, powětr běšche tak khłódny a liwki hola wudychowasche ſtłódże wonjenja, ptaczki, kiž běchu wócźera w pokoddniſchej horaczje ſa lifcźom žo khowale a mjelcźale, ſlětowachu nětk ſpěwajo a wunkajo po halosſach, a ſe wſchěch ſtronow klincźachu jich ſpěſchne, lube kłuſchki.

Běšche to wjeſele, tajke p'ches holu puczowanje, a Jan ſacźuwaſche to ſ žyłej wutrobu. Jeho wótre wucho ſłyſchešche kóždy ſynk, jeho jaſne wóczko widźeſche kóžde lětne ſtworjeńcźko p'chi puczu. Wón widźeſche a ſłyſchešche wſchitko, a druhdy wón ſaſta, ſo by nana kedźbneho ſcźinił na rjany hłóſ dróſny abo na fifolenje ſokobika pschi rěcźan, abo wón pokaſowaſche jemu pak wjewjerćźku, pak žornu, pak liſchku abo druheho hołſkeho wobkhdlerja.

Jako běſchtaj tak dobru hodźinu puczowałoj, dho ſłyſchešchtaj, ſo Blawk njedaloko ſylnje ſchcźowka.

Jan poſta a dźeſche: „Schto teź to tola ma, ſo tak haruje?“ Nan wotmołwi: „Je naiſtórſchcho nětkaſeho jeża namakał. Wěchako wěſch kat tehdy ſathadża. Kuſnje do njeho, ſrani žebi hubu a cźini potom haru, kaž njemdry. Njech ſchcźowka, tón błuyn khadła! Hdyž pomaku pódźeſmoj, dha naju měſcźe dočźehnje.“

„Chžu jeho ſnajmjeńſcha ſahwidacź“, dźeſche Jan a ſahwiſda ſi raſy na paſ, tak ſo daloko po holi klincźeſche. Na měſcźe pschesta ſylne ſchcźowkanje. Mo naj pak dźěſchtaj dale po mjehkej łężnej ſchcźežku. Po małej khwili pschihna Blawk, ſtimleſche wokoło ſwoje ſo knjeſa a ſkoba'che ſ hubu jeho draſtu.

„Dźiwny thadła, woſtań mje na pokoj!“ dźeſche Jan a ſtorkaſche pha wot ſo. „Njemyſl žebi, ſo je to pětnje tak po łężu wokoło łětacź! Dźi mi, dźi!“

Pjzyk pak njeźdźeſche, ale hladaſche tak nutrnje na Jana, ſtimleſche ſaſo, ſkobaſche jeho kholowy, pohlabowaſche do boka, ſ kotrehoż bé pschiſchoł a ſchcźowkaſche wopjet.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 24. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wo dnjo palaca swěca drje swój błyšć zhubi, ale nic swoju čopłotu.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, najwyšša temperatura 33 stopjow. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 2, najnižša temperatura 19 stopjow. Dźenja we 2 hodź. barometer 745, hygrometer 0, najwyšša temperatura 33 stopjow. Wječor wotstanje hišće spodobne, dokelž mórski powětr jara pomalu cehnje. Tohodla w našich stronach njewjedro dotal powšitkownje njeběchu pšeču. Wyšina nad Franzowskej je so sešmyknyła. Tohodla su wuhladły, so rjane wjedro po krótkich pšechadźenjach wobthowamy. Nižina pola Jendźelskeje hišće njesmje wšinu na naše wjedro. — Jutšje šichtwórtk stónčko 3,46 hodź. sthadźa a so 8,18 hodź. khowa. Měsačk sthadźa jutšje dopołdnja 10,56 hodź. a khowa so wječor 11,02 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutšišchi šichtwórtk: Trochu thłodnišče, mróčelate a šwětłe žuče wjedro.

— **Wustajenja wo raku** w měšchćanskim muzeju je hač do šichtwórtka wječora podležene. Wšichtón, kiž dotal njemějachu čas, tutu kóždeho powučazu wustajenju wopytać, njech to najšpěšnišcho w tutym čłanu činje.

— **Sserbska Boža słužba w Drježdźanach.** Njedźelu 28. junija t. l. pop. ¼4 hodźin wotměje so w Drježdźanach w tamnišchej Kschižnej cyrkwi šalo serbska Boža słužba a po njej Boże wotkazanje. Předowanje je k. wyšchši farař Sarjeńk-Khwačanski pšechwatał. Wšichtón evangelšon Sserbja w Drježdźanach a wokalt nje so naležnje na kemšchenje pšeprošchuja a žu tež na towarščnosć kemšcherjow po Božej słužbje wutrobnje witant. Kérluše so pšichi zyrkwinych durjach wudźela. Čitarjow „Sserbskich Nowin" proštmy, so bychu žwojim serbskim pšichwusłunym a znatym w Drježdźanach a wokolinje z dopišnikim nětrowom wo kemšchenju dźělili.

— **Dostawarjo wojerskeje renty.** Sakładne wotrěšti němčkostatneje potunšcherskeje liječiny sa jědźny tuk na měsazy julij, august a september 1936 wudawaju so wósmim cźekkowanienym a wojerskim šawotšatenym šobotu 27. junija 1936 dopołdnja wot 10 do 12 hodźin w šesmownj deleka. Wupokazy pšchirażneje renty maja so šobupšichinjeć.

— **Njeboże šta** so wčera popołdnju 5,50 hodźin na Swonkownej lawšej haży. Wjednik motorskeho kola, kiž šuknje šapina, so by pšched tšikolatym twarowym autom šastał, kiž po Sadniej haży horje pšchijédże, so wobšmuł a so we wulkim kole na dróhu wjerhny. Na šboże so jenož wobdrě. Na kole so pšchiprawa sa wobšwětlenje wobšchodźi.

— **Mužazy narunčnizowy cźašnik so kradnył.** 19. junija 1936 popołdnju je so w měšchćanskich Schprjewinych kupjelach šahromjenjeny mužazy cźašnik s worzkowej narunčnizu kradnył. Cźašnik měješe cźiłko 336, běše šcheščicźołaty, rózki běchu šhladkowane, kulojty zyfrnik, na kotrymž běchu liczby 3, 9 a 12 wosnamjenjene, brunu kožanu narunčnizu, na kotruž je „Gottfried Brade" s tintu napišane. Wołoby, kiž móža wo tutym narunčnizowym cźašniku wěsowneho idźelicź, so proša, so bychu so pola kriminalneho wotdźelenja w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe, telefon 2802, šamolwili.

— **Jedne kolo so kradło.** 22. junija je so s dwora ležownosće na Hošchiž haży cźišło 21 mužace jédne kolo šnamki „Jumbo" s cźišłom 178 298 kradło. Koło měješe čorne kroźna, jendźelske wobžidło, čornej pšchimadle, žołte šwjena, pšchiprawu sa elektrište wobšwětlenje, šchérej ballonowej wobrucźi, nad šadnim kolom waczoškinoschaf. Wo wčerowne idźelenja wo kole prošu kriminalne wotdźelenje w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe, telefon 2802.

— **Paduschi w šahrodźe.** Lědma pocźinaju płody w šahrodach dosrawjeć a hižo so ludźo s dołhimi porstami namakaju, kotrjž so na šchodu šahrodkowych wobšedźerjow nadźa s jich płodami na tunje waschnje šastarać. Tak su so w nozu k 23. junijej s wupaczenjom šahrodnych durjow do šahrodki pšchi pucźu do Kěžorej konjasej rěšarnje dobobrali a některe puntý truškalyon, některe błóčkí kolrabija a je šchtoma, kiž pšchi desškowym płocže šteji, některe puntý wischnjow kradnyli, pšchi cźimž paduschi s wischenje některe halosy wotkamachu a też na tuto waschnje šchkodu nacźinichu. Wobkedźbowanja, kiž móže k wuslědźenju paduchow dowjesć, njech so kriminalnemu wotdźelenju w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe sdźela. Wosjewjerjam so šamjelcźenje jich mjena pšchilubja.

S **Dźěšnikeż.** Tudyšche tšeršerke towarščnow měješe so wječor w hoščenju pšchi dwórnišchcu žwoju šhromadźiznu, w kotrejž towarščnowy wjednik Maks Nowak nadrobnu rosprawu wo pozwjeczenju tšelnika poda. W tšelenju žu so najlépšche resultaty dozpěče. Jako najlépšchi tšelj płacźi Pawoł Weikert s Mnišchonza, kotryž z tši dwanaš kami najwyšchšchi licźbu kolow dozpě. Jako nowi pšchijšchadu so do towarščnwa Alfred Schykora, Měrcźin Petrik a Jurij Jakub. Po powěcźi pruhowarjow pokładnje Ryjaka a Bjarscha móžesche so wupruhowanemu pokładnjej wuswobodźenje wudźelicź. Kupnh sportiši wjednik, str. Hänsel s Drježdźan, móžeše towarščnow wot župy darjenu cźestnu tarcź pšchepodacź. Sa wožebite sahłužby wo domjace tšelzowstwo so prěnjenu towarščnowemu wjednikej Dietrichej a nětcźišchenu towarščnowemu wjednikej Makšej Nowakej šlěborne cźestne šnamješchko pšchepoda. Pšchichodnu njedźelu budźe tšelenje wo towarščnowe mischtrstwo. 19. julija so najšterje w Dźěžnikezach wokrjeżne tšelenje wotmeje.

S **Tšioch Hwězdow.** Pónđźelu rano wokoło ½7 hodź. so na šatnej Drježdźanško-Budyškej dróhy krótko pšched wothnaczenjom Kamjenskeje dróhi wołkhadne njeboże šta. Drježdźanski wožobowy wós s Budyšchina pšchikhadźejo do teje šamje strony jědźaceho koleśarja s Hirschfeldy pšcheschěhu. Nichi tym dótkny so wutuknjeny autowy pokašowar koleśarja, kotryž porjadne na prawej stronje jědźeše. Koleśar so do hriebje wali, jeho koleso pak pšchidźe pod wós. Koleśar žebi mšaznu hłuznu wyšche łohcza wudrě, kotruž dyrbješe lětak šaschicź. Koleso so dospołnje šniczi. Wjednik wožobowego wosa šranjeneho do Hodźija k lékarjej dowješe. Policija hischcze podawk pcheyptuje.

S **Bolhorz.** 28. hacź 29. junija wošwjećeši Bolborčanska šchula šwój 50lětny šhušli jubilej. Do šchulskeho wobwoda kłuscheja Bolborzy, Sskona Borschci, Horni a Delni Wunjow, Leschawa, Błohašcheza a Jan... Na šwomnjenych dnjach ma so wulki ćěrłuski šwjedźeń wotměcź, za kotryž staj wučerstwo a šchulški wubjerk hižo wčhe pšchihoty cźiniłoi. Sswjedźeń ma so tak wuhotowacź, so budźe sa starych a młodych z wopramdźe wuriadnym podawkom.

S **Minakała.** Nječne hodźiny němšteje dźěloweje fronty, tudyšcheho šarjadnistwa, so tu kóždu wutoru a pjatk wot 19—20 hodźin w šatoku cźišło 14g wotmětwaju. Wšichtzy towarščhojo, kotšij nékajeke rady potrjebaja, so proša, so bychu jenož w nałpomnjenym cźašu žwoje naležnoše pšchednješli.

S **Lubija.** (Kruschwina druhi ras kčéje.) Wulke dejschcze a nětcźišcha horzota žu wožebite šjewy w Božej pšchirodže wumołake. Stara kruschwina w Lubiu ma wjele derje wuwitych płodow, nimo toho pak wyšche hałžki na wjerščhtu druhi ras kčéja.

S **Kamjenza.** Wožebje khrobłe paduschtwo so wčera dopołdnja na Kinsbórskej dróhy sta. Njedaloko Lipoweje teraźy šastaji muž koleśarja, jemu wumietnuli, so je na wopaczným boku jěł a so dyrbi sa to 1 hriwnu khłostanja płacźicź. Hdyž bě koleśaŕ, so by móschnicźku wucźahnył, muješ koleso na wokomik pšchewołtaiił, so by jo podźerźał, ko tutón kaž z khwikom na nio wierhny a s nim cźekny. Pšedy hačž móže'še so wobkradnieny domaźaczź, bě pšche wyšche horu a motorski koleśaŕ, kiž so sa nim puschcźi, njemóješeše jeho wjazy wušlědźicź.

S **Kulowza.** Hischcze derje so wobkhadne njeboże w našhej wšy šfónčii. Ratař s Kulowa čhnšche je šwojim šnnowym wołom i pólneho nuča pšchikhodźejo pola Kralca so na Moierowiku dróhu šawinnci. W kamšnym wokomiku pschtiédże i Kulowa auto, kotreż, dokelž šwinadła šapowědźiznu, do wola šaiédże. — Tudyšche šacźowej šwójbe, kotraż je so lětša šajo wrěni ras na Piazaiších bróżni šaśyndlika, je i dwoju pušku wobšrejam pčhtrost dostała.

Hospodarski rozhlad

Sserjedu 24. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 českosk. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80,85	100 franc. frankow	16,395

Barlinska bursa 23. junija 1936. Też na wčerawišchej bursy běše wobkhod na najmjenšichu měru wobmjesowany. Na špoczatku mějachu wotdrjebjenja pšchewahu, kotrež drje maja žwoju pšchicźinu w prózowanju, so by so prawje wjele njenjes na wupikanje noweje šatneje pożcźonki nałożiło. Na rentowych wikach běše pomérnje cźicho.

Na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje so w pčhemałym polłicźenju žita nicżo pšchemeniło. Wšichž na wiki pšchiwjesene wumělowanše žita so ſ łohkoscźu wotbychu. Mlynzy w provinzy žebi žwoju potrjebu direktnje pola bura nakupuja. Njekontingentowane khlěbowe žita so žanka niepokrócźachu. Wowšá z jecźmjeń ſa pizowanjše šamérzy so bohacźe policiatej, ale też w najlóžšich drje... ach so lědy wobkedźbuja.

Wežera pjacźeiche w Barlinie zentnar

pčheńzy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožźi W 8: 8,60 hr., W 11: 8,75 hr., — jecźmienja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowša H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Nowa statna požčonka

K pšchewjedźenju wobstarania dźěła a ſa nowonatwar woboroweje mosy so dalšich 700 mil. hriwnow, kotrež běchu so jenož na krótki cźaš wupožcźiłe, do dołhocźašnych ſtatnych pożcźonkow pčhemeni. K tutomu samérej wuda ſtat 700 mil. 4½ proz. ſtatnych pokładnjowych pšchepokasankow, ſ kotrychž je hižo 200 mil. hriwnow krucže pšchewsatych. Sbytnych 500 mil. hriwnow wupotoji konsortium pod wjednišwom ſtatneje banki w cźašu wot 29. junija hacź do 14. julija t. l. za kurž 98¾ proz. k ſjawnemu wupišanju. Tuta pożcźonka wupožcźi so na 12 lét a budźe so pocźinajo ſ 1. julijom 1943 kóžde léto ſ 1 ſchešcźinu zulkoweje wupożcźeneje ſumy wulokowacź. S tutej nowej pożcźonku so potom dotal wšicho hromadźe 3 miljardy hr. krótkocźašnych pożcźonkow konſoliduje.

Zniženje diskontneje sadźby francowskeje banki

Franzowſka banka je diſkontnu ſadźbu ſe 6 na 5 proz. inižiła. S tutym wobjamknjenjom je so wottwarjenje diſkoteje ſadźby, kotraž bě so w ſwojim cźašu ke ſchkitej franzowſkeho franka hacź na 6 proz. powyſchiła, ſapoczało. Hižo dléſchi cźaš je tomu, so je ſtote valuty, mjes nimi wožebje franzowſki frank, na mjeżynarodnych devišowych wikach dale niewoſtajcźahu. Kónz ſańdźeneho tydźenja je ſamo frank mózne ſtrucźi. Krute devišowe naprawy su ſ tym najſterje žwój ſamér dopjelnile. Cźekańza ſ franka, kotraż w mejí hischcze někotre miliardy wſchědnje wucźinjeſche, je ſ tym ſaſtaka. To drje je też ſ pšchicźinu było, ſo je franzowſka banka diſkontnu ſadźbu wo 1 proz. ſnižiła.

Wuhlady na žně su lětsa wšudźe dobre

Pšchi nimomérny pschihódnym wjedrje ſo pſchi lětuſchich ſnjach ſ wulkimi wunoſchkami liczi. W někotrych kónczinach ſu hižo tutón tydźeń pocźeli naſymſki jecźmjeń ſnoſ. Nowa rožźa drje ſo pſchi pſchihódnym wjedrje lědy pćhed krjedź julijom we wjetſchej mnohoſći na wikach wobjewi. Nětcźiſche płacźiny ſu rožźu woſtanu do 15. julija, pčheńcźne płacźiny ſu woſtanu hacź do 15. augusta njeſmjenjene, tak ſo k powpſchenju 1. julija wjazy njedóſtaju. Powſchitkownje ſo ſudźi, ſo ſmeje ratarſtwo po ſkónczenju ſynnowych ſnjow troſchku wjazy cźaſa, ſo pſchenzu a rožźu, kotruž hiſchcze wobſtedźi, na wiki pſchiwieſe. Wotbrik nowe pčheńzy a rožźi budźe lépſchi hacź loni, dokelž młyny do nowych ſnjow ſ mjeńſchimi wobſtatkami ſtunja a ſo bychu ſwoje kłady wujelnile, budźa ſylniſcho hacź loni ſako kupzy wuſtupowacź.

Sa wſchědnedne ſnć maja ſo ſa zrěły khlěbowy žitny wuporjedk kontinowentowane ſnamki wudacź. S tym drje ma ſo ſabźěwacź, ſo ſo pčheńza a rožźa k pizowaniu wužijetej. W tym naſtupanju budźe ratarſtwo na wowſowe a jecźmjenjowe wunoſchki, kaž też na druhe pizowadła pokaſane.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	23. 6.	22. 6.		23. 6.	22. 6.
Pšenca	220,0	220,0	rjenc	20,0-22,0	20,0-22,0
rožźa	183,0	183,0	wowša	33,5-31,5	30,0-31,0
jecźmień now.	—	—	mórdre lupiny	19,0-20,2	19,0-20,2
jecźmień, nal.	—	—	žołte lupiny	31,0-32,5	31,0-32,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rabs, wosmk	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
rżana muka	22,25	22,25	ruch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	18,60	18,69
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg	3,30-3,50	
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	1,95-2,05	
broch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „	1,75-1,95	
lane symjo	—	—	wowsna „	1,75-1,85	
pjeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	jecźna „	1,75-1,85	

Płaćizna za nšońcu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožźu za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za jecźmień za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. junija 1936	Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 98.

Połnomjasne, wukormjene, najwietšeje rěžneje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 115

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałojcy a krowy: 382.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2149.

Najlépše wukormjene (1. družiny)	57—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	52—56
Špatne (3.)	42—50

Wowcy: 3691.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	30—33
Starše wukormjene (6.)	26—29
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	20—25

Swinje: 18241.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Špatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Hłowny redaktor Marko Smolerʼ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerʼ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

S **Kulowa.** Wobhadne njesbožo puczowanski zyrkuž na žwojej jěsbje ſ Kulowa do Njedźichowa počžepi. Tam cžežity auto do pichiwešchaka zyrkužowego autowego cžaha sajědže. Na dobre sbožo bydleńšti wós, we kotrymž 16 dźěćzi pchebywasche, njewobschkodźeny wosta.

S **Wojerez.** Nasche město ma nowe wotdźělenje dźěłowje žłužby dostacź. So hychu žo mohle trěbne baraki natwarić, **ma** žo ſ wožebitym druźstwom trěbny kapital, nětkuže 80 000 hriwnow wuczinjazy, swjesć. Statny wjednik dźěłoweje žłužby cuze druźstwu salożeny pjenjes sažo wotplacźić. Dotalne wotdźělenje dźěłoweje žłužby je w městu 3000 hriwnow placźiło. Też ma žo we najmje wožebity woborowy sjewjenski hamt žem położić.

S **Wojerez.** (Swinjaze wiki.) Na žwinjaze wiki pichihna žo 143 pruſatow. Wobkhod bě doseź žiwy, tak so pschesbytka njewosta. Placźiny pohibowachu žo mjes 15 a 22 hr. Sa wbrane twory žo też hischcze lepsche pleźiny płaćachu.

S **Radšti.** Pschi twarskich dźěłach w naschej wšy je žebi murjerśki polěr Mako kulku ſtamak. Jeho dyrbjachu do Kulowskeje khorownje dowjesć.

S **Klětnoho.** Tu wumrě 90 lět stara hižo lětdźesaśi dotho ſwudowjena mumjeńkaka Hana Kubizowa rodź. Kuparjez. Njedźiwajo wyšokeje starosby bě cźelnje a duchownje ſtrowa a cźila.

S **Turja.** (Pruhowanje wahow a puntow. Schtwórtk 25. junija woimeje žo w Turjańskim hoscźenju pruhowanje wahow a puntow a wschěch měrow ſa gmejnje Zympel—Turjo. Wschě pschedmjety, kotrež maja žo pruhowacź, dyrbja žo w dobrym cźiſtym ſtawje pschedpokazźicź. Pruhowanje pschewjedźe Shorjeński pruhowański hamt.

S **Lejwa.** Wokraczowanska schula ſa hólzow je žo tu ſ krótkim lěcźnym kurſom ſapoczała. Wucźba, kotraž žo w 16 hodźinach wudźěli, ma žo bjes wuwjacźa po lěcźnym dźěle wschěch žobuwoppražnych złožowacź. Do Mlkowa khodźa nimo toho hólzy ſ Hóſnjay, Horſchowa, Sprojz a Borſchcze. Sa holzy, kotrež maja pokraczowansku ſchulu wopytacź, hischcze nětkole ſchula njebudźe.

S **Horſchowa.** Dźenja sapoczina žo w tudyſchim reverku ſchcźipanje jahodow. Wunoſchk budźe jara dobry. Schcźipacź smě jenoź tón, kiž ma dowolenske wopismo wot wyſchcheho hajnika, kotryž ſa dorosćenych 3 hriwny a ſa dźěći 1,50 hr. płaći.

Wohnjowobornistwo

Swjaſtowy dźeń hornjołužiſkeho horjanſkeho ſwjaſta dobrowólneje wohnjowoje woboty.

S **Budestez.** W ſwjedźeńſzy wupyſchenej wšy woimě žo njedźelu a póndźelu 58. ſwjaſtowy dźeń hornjołužiſkeho horjanſkeho ſwjaſta dobrowólneje wohnjowoje woboty. Se wschěch horjanſkich wšow běchu žo wobornicy wſcho hromadźe 1250 ludźi ſeſchli. Niedźelu rano połoži žo wěnz pschi pomniku padnjenych. Wožebity ſajim ſhudźichu ſwuczowanja tudyſcheje prěnieje kompanije, kotrejež cźeſtny pschedźyda Hühnlich ſ Nowoſalza je ſ jara dobrej ſnamku pożudźi. Po ſwuczowaniu ieſtupachu žo wobory do ſwjedźeńſkeho cźaha, pschi kotrymž žo wschě wjeſne towarſtwa a też tězy wobdźělichu. Po tym wotmě žo w hajnkowni pożedźenje wotpółdnjazow. Wjeſnjanoſta Rietſchel wschěch wobornikow do Budeſtez wutrobnje witaſche. Pokaſa na to, ſo bě žo pſched 27 létami poſledni ſwjaſkowy dźeń w Budeſtezach wotměł. Swjaſtowy pschedźyda Hohlfeld wo nékotrych jara wažnych praſchenjach porěcźa. Wožebje ma žo witacź, ſo žo na ſednotnej ſyſtawje dźěła. Sa kurſy ſa wjednikow maja wobdźělnizy w pschichodźe lěkarſke wuſwědčenje pschedpołożicź. Sa krótki cźaſ žo nowy porjad ſa pěſke ſwuczowanja wocźakuje. Licźba ſwuczowarjow je ſa wſchě wobory ta ſama. W Saſkej žo wjednike kurſy ſa powolanſku wohnjowu woboru w Driežźanach ſawjedu. Dokelž wohnjowe woborny w pschichodźe krute towarſtwa tworja, dyrbja žo wuſtawki ſeſtajecź a hacź do 1. ſept. ſwjaſkej japodacź. Wěchichodne ſeńdźenjeſchcźo na Rynarńa bycź. Cźeſtny pschedźyda Hühnlich ſ khwalbu wuſ[illegible] ſo je w Budeſtezach wſcho tak dobry pomjer mjes wohnjowej woboru a gmejnſkim ſarjadnikom. Póndźelu wjotřaty wobornizy we wjeſnej towarſchnoſći w Budeſtezach wostachu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Wulkeje Hartawy.** Cźahej pschejěcź da žo na tudyſchich honach njejenjenu muſ ſ Biſkopiz. Mordwjeho do tudyſcheje cźelownje donjeſechu. Pischicźina hamomordarſtwa njeje ſnata.

S **Radeberga.** Sa pcźołarjow ſajimawy pchipad je žo tu w ſajchlych dnjach ſtał. Tudyſcha wobydlerka jědźeſche ſ dźěćzajom wotpcźkom, na kotryž běſche žebi kofr połožiła, po měſcze na dwórniſchcźo. Nadobo wokoło jeje hłowy wſcho ſchwórcźeſche a prjedy hacź žo dohlada, cźo žo na jeje kofr roj pcźołow ſeſydał. Sawołany pcźołar cźeknjenym pcźołam bórſy nowy domcźk pſchipokaſa.

S **Drježdźan.** (Scźěhnkowpolne ſraženje.) Póndźelu dopołdnja ſta žo w Gohliſu cźežke autowe njeſbožo. Na kſchižowanischcźu Sahrodnikkeje dróhi ſe Seleným puczom ſraſyſchtaj ſ wulkej ſpěſchnoſcźu jědźazy wožobowy wós do cźežitého wosa, pſchi cźimž žo wobej wožydle khětro jara wobſchkodźištaj. Wožobowy wós žo pſchewali a ſabi pſchi tym wožowemu wjednika. Wožoba, kotraž ſ nim žobu jědźeſche, žo pſchi tym cźežaju ſtani.

Zelezniske njezbože w Großheringenje před sudom

Pschi wutorniſchim jednanju ſakitał lokomotivnika Bandy namjetowaſche, ſo byſchtaj žo jeho pſchedſtajenaj, pſchedźyda żeleſnikkeho maſchinſkeho hamta w Barlinje, żeleſniſki rada Witte, a żeleſniſki hamtman Teichert jako žwědkaj ſkałałoj, ſo byſchtaj wo Bandje jako wo dowěrjenja hódnym lokomotiwniku wuprajiłoj. Sſud ſakitarjowy namjet dowoli.

Sajimawe běſche wožebje pſchešłyſchowanje nawjednika jědźeneje žłužby Kadena, kiž měſeſche na dnju njeſboža na dwórniſchcźu w Großheringenje žłužbu. Wón nadrobnje rozłoži, ſchto k wobkhrjeńenju žyłneho wobkhada cźiniſche. Wožobowy cźaſ 825 (njeſbožowny cźaſ) měſeſche tři ſchtwórcź hacź 1 minjeńſchinu cźaſa k wujeſdej, też hdyž budźiſche D 44 ſignal pſchejěł. Signalej ſa ſpěſchny cźaſ D 44 ſtej pſchikaſowałoj, ſo dyrbi cźaſ ſaſtacź. Žyle krótko pſched njeſbožom je wuhibał jemu pſchiwołał: „D 44 ſignalej pſchejědźe! D 44 njeſaſtanje!“

Potom **ſo** hischcze druhy żeleſniz ſaſtoźniży pſchešłyſchowachu. Wſchitzy wobkruczichu, ſo ſtaj ſignalej prawje pokaſowałej.

Cźežke żeleſniſke njeſbožo w Schpaniſkej. 18 morwych a 36 ſranjenych.

Wutoru dopołdnja ſo cźežke żeleſniſke njeſbožo we bliſkoſći městacźka Bembire w Leonſkej prowinzy Ka. S Madrida pſchikhadźazy ſpěſchnik w tunelu do tworoweho cźaha ſawadźi. Po hiſchcze njewobkruczenej powjeſći je žo wjazy wołow ſpalito. 18 wołobow je žiwjenje ſhubiło a 36 žo cźežaju ſrani. Wós 3. rjadownje a brěmjenjowy wós kaž też lokomotiwje wobeju cźahow žo dospołnje rosbichu. Wukhowarſke dźěła ſu ſ wulkimi cźežemi ſjednocźene. Mjes morwymi je też wjednik ſpěſchnikowe lokomotiwy kaž też tepjeł lokomotiwy towaroweho cźaha. Njeſbožo ma žo njekedźbliwoſći pſchiſłuſajeneho perſona pſchipiſowacź, tón njebě ſignal na ſaſtacźe wobkedźbował.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 23. junija 1936.

Narodźili ſtaj žo: 20. 6. Gerhartej Waltariej Wetzigej, rjedźerjej wokrow, žyn. — 22. 6. Makſej Williej Pětſchej, ſamkarjej dźowka.

Pſchipowědźili ſu žo: 23. 6. Ota Gerhard Mét, blidař a Frida Selma Schcźěpanez, pſchedawarka, wobaj w Budyſchinje. — Alois Schlager, klampnař a Emma Auguſta Nowakez, domjaza pſchiſtajenja, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Schtwórtk 25. junija žo žłyſchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,10 tacźele. 11,30 ſa bura. 16 konzert. 18,20 Leni Riefenſtahlej porěcźi wo pſchibotach ſa film olympije. 18,35 ſport. 19 tacźele. 20,10 wjeſelošcź (ſe Stuttgarta).

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 ſa bura. 18,50 wjeſołu ſwjatok. 20,10 wjeſelošcź (ſe Stuttgarta).

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma: Hamburg: 20,10 rejwańſka hudźba. Wrótzław: 21 hra „Radiowy wujeſd do Pompeja“. Mnichow: 20,10 wječorny konzert. Win: 19,50 wjeſelohra „Měſchcźan jako ſemjan“. Warſchawa: 21 Moniuſzkowe ſpěwy.

Towarſtwowske powěſtnik.

Budyſchin. Sjednoćenſtwo evangelſkich Sserbow ſměje ſtrjedu 24. junija wječor we 8 hodźinach ſhromadźiznu w Sserbſkim Domje. Dokelž ma žo wo pſchichodnym wulkcźe wuradźowacź, proſzymy wo bohate wobdźělenje. Pſchedsydſtwo.

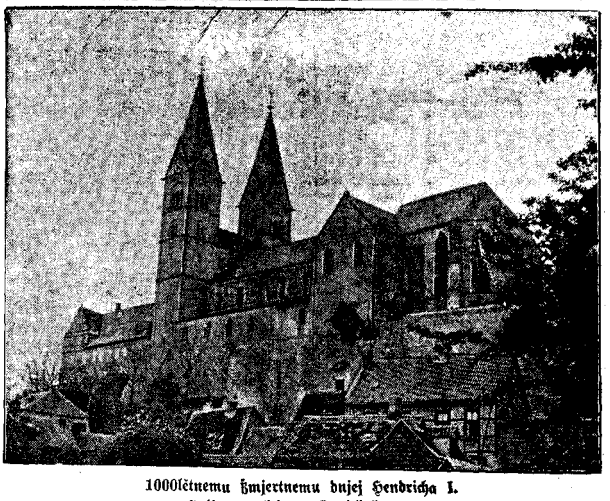

1000lětnemu ſmjertnemu dnjej Hendricha I.
Hród a zyrkej we Quedlinburgu.

Srćnka,
wokoło 18—20lětneho, pyta k 1. abo 15. julijej **Hańža zwud. Serbinowa w Kozarcach** [1225

Pytam k 15. julijej 1216
500 hr.
na prěnju hypoteku a dobrym zadanjenjom. Poskićenja pod **B 6** zapodajće na wudaw. Serb. Nowin

Płóćliwe
bluzy - drasty
tkaniny
we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach
A. Bokelmann Nachf.
w Budyšinje

Pilna a spuščomn. **Serbowka**
so do wobkhoda za domjacnosć a k posłužowanju hosći pyta. Zamołwjenja we wudawarni Serb. Nowin. [1521

KAMJENC

Kupuju
złote a sléborne debjeńki, nože a widlički, stare pjenjezy atd. po najwyšš. dnjow. płaćiznach
Oskar Brückner rózk wórowańsk. pjerscźenj. (Trauring-Ecke) rózk Budyšk. a Wrótkowsk. dróhi. Tel. 871. G. N. 6658

Vogtlandske
Zwjerśne Domowne Wumělske **gardiny**
story, voile, prěcźne wobrubki, barbne tkaniny, rolowy kupujece jara płać. hódno pola
Spitzen-Uhlemann
w Kamjencu na Hrod. horje (am Schloßberg)

Čitarjo
płaćće porjadn e našim dowěrnikam woteběrarſki pjenjez

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
měſ. J. Pilopp
na Jerjotwej haży 3 (Heringſtraße)
dźerża
1½ pobleſchcza 12,80 11,40 8,80

Grudekoks
z waggona a z wozom do dwora tunjo předawa [1182
Rudolf Hohlefeld
na dwórniču w Brězni

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li maly nawěšk abo ważny podawk we Waſej wsy abo wokolnoſci wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźece, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihaſnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowiše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Hdyž so takle mjerzaš

potom nimaš zawěšće wjele kupcow. To je najwjetši čas, zo jich na twój wobkhod skedźbnych činiš. Čiń to, kaž to hižo mnozy překupcy w Budyšinje a Kamjencu čiňa, z nawěškom w „Serbskich Nowinach“. Tajki nawěšk přiwjedźe też tebi nowych woteběrarjow.

Wjesna ratafska młodźina za Njebjelčicy a wokolinu
ma srjedu wječor we 8 hodźinach we Wudworju
swój wjesny wječor
1223

Auf **LINGEL** Schuhe
schwören Millionen Männer
Dostanjeće je wšitkopjowny wudawk
Mark
w Kamjencu

Přiloha k čisłu 145

SĚRBSKE NOWINY

Srjedu 24. junija 1936

Stary hród w Nosaćicach

W Noßacžizach nadeńdžeſch dwaj hrodaj: ſtary rosvadany, a nowy, kiž je wobydleny. Wo ſtarym ßo ßlěwaze powěda:

W ſtarym hrodže je wjele pinzow, kiž k wſchelakemu ßluža a ke kotrymž ma kóždy pſchiſtup. Jenož jena je ſamurjowana, a njeje ßebi hacž dotal nichtó ſwěrił, ßo do njeje dobywacž, dokelž by pſchi tym dyrbjał žiwjenje pſchißadžicž. A cžehodla?

W mjenowanje pinzy ßo mjenujzy wſchelake lěkaŕſtwa khowaja, kiž ßu pſche wſchě khoroſcže, ale ſchtóž chył pinzu wotewricž, by morwy k ſemi padnył wot dyma, kiž pinzu pjelni. Tele wſchelake lěkaŕſtwa je tam jedyn ſtary Noßaczanſki hrabja ſkhował, kiž běſche wuwołany lěkaŕ, ſo móže wſchě khoroſcže ſahojicž. Haj wón běſche w ſnaczu ſelow tak naſhonjeny, ſo běſche jene namakał, kiž nad ßmjercžu dobudže. Jako běſche wyßoke lěta dozpił a měnjeſche, ſo bórſy wumrje, ſawoła ßwojeho ßłužobnika k ßebi a pokaſa jemu papjeru, na kotrejž běſche człowjek woſnamjenjeny, kiž mějeſche wſchelake ßmuhi po ßwojim cžěle ſcžehnjene. „Hdyž ßym wumrěł,“ knjes k ßłužobnikej rjekny, „dha rosrěſaj mone cžěło po ßmuhach tudy na papjerje; ſkładž na to wſchitke kruchi w rjedže do kaſchcža, a ſlij wody ſ tychle ſchkleńzow do njeho; ſabij kaſchcž a ſaßmol jón, ſo powětr nuts njemóže, a potom ſtaj jón do pinzy. Ale ty dyrbiſch mi pſchißahacž, ſo halle ſa ſchtyri njedźele kaſchcž wotewriſch, runje ſa ſchtyri njedźele, tón ßamßny dźeń a tu ßamßnu hodźinu!“ Sſłužobnik jo ſ hróſbu pſchißahaſche a wſcho ſaßo w ſtarym rjedže dźěſche. Tola dołho njetrajeſche, dha ßłužobnik ßwojeho knjeſa morweho we łożu namaka.

Nětko cžinješche, kaž běſche jemu knjes porucžił, a hdyž běſche hotowy, ßo do ßwojeje jſtwy poda a tam trudny ßedźeſche. Pſchińdźechu ludźo k hrabi wo radu, dha jim praji, ſo je tutón khory. Tydźeń móžeſche ßłužobnik tu wěz tak pſched ludźimi potajicž, dokelž běſche hrabju ßam w hrodže był. Tola pocža ßo bórſy wo wſchelake rěcžecž a na poßledku ſjawnje na ßłužobnika tukachu, ſo je hrabju ſaraſył a jeho wurubił. Skóncžnje ſhonichu to tež pſchiwuſni hrabje a pſchińdźechu do hrodu, ſo bychu ßo ßami pſcheßwědcžili. Praſchachu ßo ßłužobnika, hdźe hrabja je, tón pak jim wotmołwi, ſo je hrabja wumrěł. Duž chzychu jeho cžěło widźecž, ßłužobnik pak jich proſcheſche, ſo hiſchcže bychu jemu dwě njedźeli pokoj woſtajili, dokelž běſche knjes to tak poſtajił. Bóle pak ßłužobnik proſcheſche, bóle jeho ſwójbjowi pſchecželjo nuſowachu, ſo by jim knjeſa pokaſał, a napoßledku jemu ſe ßmjercžu hrožachu, je-li ſo jim k woli njeje, a ſo ßami kaſchcž wotewrja, je-li ſo jim njecha. Bojoſcž ßłužobnika pſchewſa, hdyž na cžěło w kaſchcžu pomyßli, ſo je rosrěſane, a ſo ßebi po ſwojim ſawěſcže myßla, ſo je hrabju ſkónzował a ſchto tola wot njeho cžaka. Pſchecželjo pak ßłužobnikej njewěrjachu, dokelž ßo tak jara ſapjeraſche. Na poßledku jim wón wſcho wupowjeda, ſchtož běſche jemu knjes pſched ßmjercžu pſchikaſał. Ale ſ tym buchu pſchecželjo hiſchcže bóle ſatorhnjeni a chzychu ßo nětko ßami pſchepſwědcžicž, hacž je ßłužobnik wěrnoſcž powědał abo niz. Dha pak Bože dla proſcheſche, ſo bychu hiſchcže cžakali, dokelž běſche jenož hiſchcže tydźeń hacž k poſtajenemu dnjej. Někotſi běchu ſ tym ſpokojom, někotſi niz a pſchi hrodže ſańdźechu ſaßo někotre dny. Hiſchcže dwaj dnjej, a te ſchtyri njedźele běchu nimo. Sſłužobnik ßedźeſche hižo a nóz na ſkhodže, kiž k pinzy wjedže. Dha, dźeń pſched poſtajenym cžaßom dobuchu njedowěrni pſchecželjo, a ßłužobnika, kiž na kolenach pſched nimi wo jeno hiſchcže tón dźeń proſcheſche, do boka ßunywſchi, krocžichu do pinzy, hdźež kaſchcž ſtejeſche. Pocžachu wotwjercž a radźi ßo jim, wěko wot kaſchcža wotewſacž.

Jako ßo to ſta, a hrabja ßo jim pokaſa, dha — khětrum włoßy na hłowje ſtawachu — morwy wocži wotewri a dźiwnje wokoło ßo hladaſche. Potom poſtaže, a wſchitzy ßłyſchachu, kak wón dźeſche: „Hiſchcže njeje cžas!“ Padže ſaßo na ſad a woſta morwy, runjež kaſchcž ſaßo ſabichu. Hrabjowe cžěło pak běſche ſaßo we hromadu ſroſtło a běſche młódne, kaž cžěło młodźenza.

Dokelž pak wot wody, kotruž běſche ßłužobnik do kaſchcža lał, nicžo wyſche njeběſche, na ſchkleńcžkach pak nicžo napißane njeſtejeſche, wumrje potajnſtwo mudreho hrabje ſ tutym a hacž do dźenßniſcheho dnja njeje nichtó mohł kraßnu wodu ſaßo wunamakacž. Wſchitke druhe ßwoje lěkaŕſtwa pak běſche hrabja pſched ßwojej ßmjercžu do mjenowaneje pinzy ſamurjowacž dał, hdźež hiſchcže ßu dźenßa ſakhowane.

Nowosće z cyłeho swěta

„Queen Mary“ pſcherěſnje wjelrybu.

Na ßwojej druhej jěſbje pſches ozean móžachu pucžowazy jendźelſkeho hobrſkeho parnika „Queen Mary“ ſpodźiwny pſchipad nawědźicž. Łódź bě do cžrjódy wjelrybow ſajěła, kotrež ſ radoſcžu wokoło łódźe pluſkachu, kotrež pak njeſamóchu ſ parnikom pſchi jeho wulkej ſpěſchnoſcži ßobu płuwacž. Nadobo wobjewi ßo pſched łódźnym prědkom wjelryba, kotraž běſche po wuprajenjach wocžitych ßwědkow ſnajmjeńſcha 35 metrow dołha. Prjedy hacž móžeſche ßo tomu ſadźěwacž, ſajědže łódź do wjelryby. Łódźiny wótry prědk ſ wulkej mozu do cžěła wjelryby ſajědže a ſa wokomik bě tuto pſcherěſnjene. Morjo ßo w zyłej wokolinje ſ krwju cžerwjene barbjeſche. Łódź ßama na ßebi najmjeńſcheje ſchkody njepocžerpi. Srazenje ßame njebě ßo na łódźi ani pytło.

Cžežke wichory nad měſtom Rouenom.

Cžežke njewjedrowe wichory, kotrež jedźelu popołdnju wulke dźěle Franzowſkeje potrjechichu, ßu woßebje měſtu Rouenej wulku ſchkodu nacžinike. Wjele ſkotu a pjeriſny je ßo ſatepiło. W jenej garaži w Rouenje ßu wulke wody automobile, kotrež tam ſtejachu, cžežko wobſchkodźike. Železniſka cžara ſ Pariſa do Tretorta je podmlěta. Póndźelu w bliſkim lěßu cžěle dweju młodeju cžłowjekow namakachu kotrajž běſchtaj najſkerje pſched njewjedrom w jenej hěcže ſchkit pytałoj, hdźež pak jeju wulke wody pſchekwapichu. Nacžinjene ſchkody ßo ßamo w Rouenje na 3 milijony frankow wobliczeja.

Błyſk rosbije „ſchtom měra“.

Wutoru wjecžor pſchi njewſchědnje cžežkim njewjedrje błyſk do „ſchtoma měra“, kotryž w Pariſkim parku ſteji, dyri. S wulkim wrjeſkotom ßo ſchtom na hudźbny pavilion wali, w kotrymž wjele žonow a dźěcži pſched deſchcžom wukhow pytaſche. Pavilion ßo ßypny a pod roſpadankami ſaßypnjenych 50 žonow a dźěcži mjenje a bóle ſranjenych wucžahnychu. Wohnjowa wobora je do khorownje pſchewjeſe, hdźež pak móžachu po ſawobalenju je ſaßo puſchcžicž.

Lětadło ſ 10 pucžowazymi ßo ſhubiło.

Tſimotorate wobkhadne lětadło nazionalneho towaŕſtwa ſa powětrowe łódźſtwo je ßo ſ 10 pucžowazymi na cžarje Antofagaſta-Jquique w połnóznej Chili ſhubiło. Lětadła, cžehniwe woſy a lětarjo dotal podarmo ſa lětadłom pytachu. Ma ßo ſa to, ſo je lětadło do morja padło abo ſo je dyrbjało w Salpeterſkej puſcžinje pſchiſtajicž.

Hudźba—wuměłstwo—dźiwadło

Palaſtowe dźiwadło. Metro-Goldwyn-Mayer-film pſchinjeße rjanu hru „S w a ž l i w a M a r i e t t a“ ſ cžaßow franzowſkeho krala Ludwiga XV. Młoda pryngeßa Marie de la Bonfain njeje jenož rjana, ale móže tež runje tak rjenje ſpěwacž. Tohodla je pola franzowſkeho luda jara woblubjena. Po pſchecžu franzowſkeho krala dyrbi ßo Marietta ſ njepſchijomnym ſchpaniſkim doſtojnikom Don Carloſom woženicž. Tale porucžnoſcž pak je jej tak pſchecžiwna, ſo radſcho ſ Franzowſkeje cžeknje, a to na łódźi, kotraž tak mjenowane „rukajcžne njewjeſty“ do Louſiany wjeſe. Tele njewjeſty dyrbja ßo tam na franzowſkich farmarjow wudacž a ſa to wot krala njewjeſcžinſke wuhotowanje doſtanu. Po dyrdomdejſkich naſhonjenjach dozpěje Marietta měſto Louſiana. Tam ſalubuje ßo do njeje wojeŕſki hejtman Warrington, kotryž bě ju ſ rukow mórſkich rubježnikow wumožił. Dokelž pak bn Marietta wot Don Carloſa pſcheſcžěhana, wukhowa ßo ſe ßwojim lubym do dalokich hór, ſo by tam luboſcžinſke ßbožo namakała. Mariettu pſchedſtaja wuſtojna hrajeŕka Jeanetta Mac Donald a jeje runohódny partner je Nelſon Eddy jako hejtman Warrington.

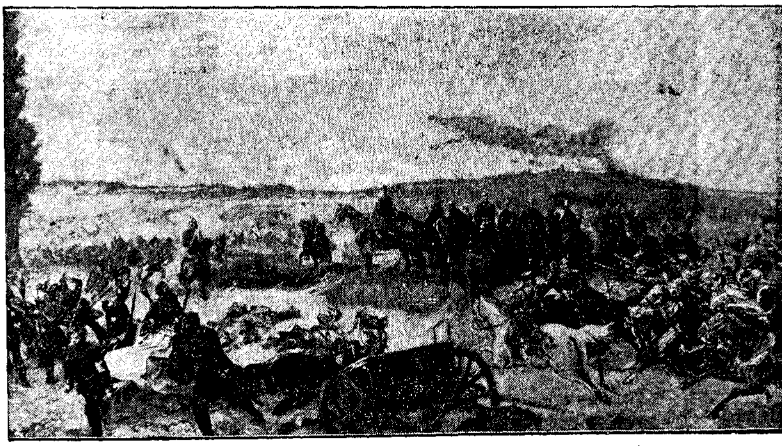

Pſched 70 lětami bijeſche ßo bitwa pola Hradža Kralowejo.
3. julija budže tomu 70 lět, ſo ßo bitwa pola Hradža Kraloweho (Königgrätz) bijeſche, ſ kotrejž ßo nadknježſtwo Pruſkeje nad druhimi němſkimi ſtatami ſawěſcži. Wobras pokhadža wot molerja K. Bleibtreua.
(Scherl Bilderdienſt, M.)

Wowčeř w serbskej narodnej pěsni

Ludowědne rozwaženje.

Piše Bjarnat Krawc.

(2. pokračowanje.)

Tuta delnjołužiska pěseń je sobu naša najjasniša a najdospolniša. Wosebje dialog (knježka z wowčeřom a jeho přiwuznym) je pěknje wuwjedźeny a we swojich stajnje wospjetowacych samsnych frazach přikładny zjew tež našeje ludoweje pěsnje. Wurazne je na kóncu prajene, kak so „z grodu pan“ wjeseli, zo je při cyłej wěcy tak „rědne pjenjeze“ dobył moraliski defekt knježka!

J e d y n z n a j r j e ń š i c h n a š i c h h ł o s o w je z a s t a r s k e j p o w a h u njesmě so zhubić. Towaŕstwa, pušće so do njeho! Mamy wšelake wobdźěłanja w ćišću přistupne: Za solowy hłós z jednorym klavěrowym přewodom Ludvik Kuba a za koncertowe potrjeby B. Krawc 33 serb. nar. sp. čo. 18 (Steingräber, Lipsk), za měš. khór w Kubowej zběrcy Towjaństwo we swojich spěwach, zwjazk V. čo. 80 a B. Krawc, Zerja čo. 17. C. F. Kahnt, Lipsk je jón tež z němskim tekstom wudał: Bernh. Schneider, op. 15 Wendische Volksl. f. gem. Chor, Heft II, 7. Přenjotšo namakamy tutón hłós w Č. M. S 1883 Markusowa zběrka čo. 25.

Tutón typ pěsnje runje wón wabi k dramatiskemu (sceniskemu) předstajenju, štož su młodźina a dźěći tež husćišo wuwjedli. Někotre přikłady snano pohonja k napodobnjenju.

W narańšej Pruskej wužiwaju dorosćeni (čeledź) pěseń takle jako hru: p a c h o ł a h o l č o sej znapřećo stejo jednaja po wobsahu pěsnje — kobłuk zejmujo, so pokłonjejo, wotpokazujo. Dalša towaŕšnosć w kole wokoło tamneje dwójki rejuje, podawiznu zdobom spěwajo.

Napadne w tutej verziji je ž o r t n y žiwjel: nan přijěcha na s e d ł a n y m k o n j u, mać na k r u w j e, sotra rjenje p y š e n a. A lubka knježkej podawa město pačerkoweho wěnčka (abo króny) ... słomjany. H ł ó s je jara podobny našemu serbskemu.

W Meklinborskej wuwjedu pěseń jako scenisku reju takle: Hłowne wosoby su zemjan (knježk), wowčeř a jeho pos. Tući a nan, mać, bratr, sotra a lubka spěwaju swoje solo, po nim slěduje khór w kole wokoło stejacych. Pos ma wopuš a wulkej słomjanej wuši, běha a skaka na wšěch štyrjoch, šćowka a při tym wšelake njekhmanstwo čini; jara wobhladniwje pak so kijej wowčerja wuhibuje. Hłowne wosoby khodźa z wuměrjenymi kročelemi a z počinanjom, słowam pěsnje přiměrjenym. Khór w kole rjenje spěwajo, abo dupoce na městnje ... wróćaty nazynk, kaž sej takt žada. Cyły hłós je našemu serbskemu skoro na notu podobny. W pěsni samej je jenož tón mały rozdźěl, zo rozhněwacy knježk wowčerja za włosy hrabnje; chce jeho k šibjeńcy dowjesć. Na kóncu slubi l u b k a knježkej z ł o t u k r ó n u, hdyž wowčerja pušći — ale wona jeho zjeba — króna je słomjana. (přir. M. Peters, Meckl. Bauerntänze čo. 13). —

K tutej hri je wjele wosobow trěbnych dla wjetšeho koła. Wulki žortny wuspěch móže hra měć, hdyž su jednotliwcy karakteristiscy zdrasćeni: zemjan we wysokim kłobuku, wowčeř traš horbaty, z kijom (mječom) atd., lubka jara wupikana. Wowčerjowe „stadleško“ móže być horstka hólcow abo holcow. Zemjan smě tež stražownika (stražownicu) měć, kiž potom porjadu nana, maćeř a dr. do koła přiwjedźe. Wowčeř a knježk steja w spočatku sebi trochu wotsaleni w 1. hróňčku. Wowčeř ze stadleškom tam a sem kročo — ženje pak z khribjetom ke knježkej přiwobroćenym. W 2. hróňčku čini knježk podobnje ... wobaj něšto nazdatnje.

Kłódu, do kotrehož knježk wowčerja tyknje, tworja jeho samsne wowcy (2. koło zwonka hłowneho koła). Nětk přistupja tamne wosoby — służobnik jich na mjezy koła powita a z ruku hač ke knježkej dowjedźe (do koła wulkeho). Pokornje ze styknjenymaj rukomaj kóždy knježka prosy. Po wotpokazanju służownik kóždeho zas won wotwjedźe atd. Po

Kak su naši stari hojili

W khorosći po wucženeho lěkarja pósłlacź, to naschim starym jenoż porědko do myślow pschińdże, woni běchu thori a wusttrowichu žo bjes lěkarja. S tym pak njeje prajene, so woni pomoz a radu njepytachu: Woni pytachu wschudże a tak dołho, kaž khorosći traješe a dyrbjeli też znlu Luźiju pschekhodźicź, dźěchu k selowym žonam a mudrym mužam, womcžerjam a dracžam, runarjam a „pytarjam", kusłarjam a kusłarnicžam atd.

W kóždej wěsy běchu (a žu drje hischcže) nětkotre žony, kiž khorosće rozrajachu a žohnowachu. Sserěbi ja ludźi a stót běchu pak najbóle jenajke. Kóždy może tajke cźinki nawukmyć, ale jenoż wot starschcho hacź žam je, hewak njepomha. Teź ja kóždym jenak njepomha, a schtóž spóšnaje, so žo ja nim njepołěpschuje, tón drje žo plchichodnje teho wostaji.

Nowy sdźěkany zwěr žo tajkemu sapoczinjanju naschich starych śměje a jich wěru njedźěli. Hacź ź zytym prawom? — Sjawne drje je, so dyrbjsch w khorosćach po wucženeho lěkarja póslacź a jeho wo radu žo praschecź, ale prědcź žo njemóže, so je we wschelakich bolosćach sympathija naschich starych dobre sćěhi wuplodźika. Sjawne pak teź je, so žu woni sympathiju pschewyschko wažili a tak husto skomdźili w prawym cźasu po lěkarja póslacź.

W šlědowanych śmužłach cźu jenoż nětkotre tajke srědki sdźělicź a wěm, so by žo, jeli so bychu žo wschě po Sserbach trjebane napisałe, so by žo schwarna knitha ź nimi mohła napjelnicź. Tola kóždy źwoju wědomosćź kóždemu njesjewi.

Psche nadostacže (delnjotuž.: naglěd).

Hdyž sy žo ź nětim trjechit, kiž bésche nětajki cźorny, abo je na tebje nětak wótrje pohladał, dha może žo cźi stacź, so budże tebje hkowa bolecź a budże cźi njederje. Teź móeź žo cźi stacź, hdyž sy we wejtschej shromadźijnje ludźi. Teź skotej może žo stacź, hdyž njemyty do hródže dźesch abo hdyž zusy na njón pohladnje. Stacže je wschelake, cźežke a lohke, a hdyž žo bórzy niczo njeczini abo hdyž na nje spitch, może cźłowjek a stót cźežzy sthorjecź.

Psche stacže nałožuje žo šlědowazy srědk, kiž kóždy krócź pomha: „Wźmi hornczk wody, dźi psched khachlowe durczka, pschihotuj žebi w khachlach pjecź wuhliczkow, pożohnuj wodu ź tsjomi kschižikami, w mjenje Boha wótza, žyna a žwjateho ducha, smjetaj na to te wuhliczki do teje wody; pschi prěnim praschej žo, hacź je žo jemu (jej) stało wot muža, pschi druhim, hacź je žo jemu stało wot žony, atd. wot hólza, wot hólzy a pschi pjatym „wot wcheho sseho?" Khory dyrbi nětk tśi krócź ź hornczka pozrjecź, potom cźoło a woboź stroni tśi krócź smjecź, kaž teź wobeź ruzy na žitach, a stónczinje ma tśi krócź do hornczka plunnycź. Tón, kiž je wuhle sobrał, wohladnje nětk do wody, a cźejesch wuhło na spódku leži, jeli tam žane, dha njeje sšě se staczom, jeli nětkotre abo wschitke, dha žo thory jara wobžaruje, so je jemu wesće prawje sšě. Stónczinje žo woda na tśoje durjowe cźapy wulinje.

Pschi wschelke thorosće žo sapraja. Tón, kiž to cźini, dyrbi na khore městna na kschiž ducź abo je na kschiž pschepschimacź. Se šlědowazych saprajenjow abo žohnowanjow žu prěnje tśi ź Popoźu, dalsche žydom ź Muzakowskeje strony (nětdy wot mojeho njebohego nana napisane) a posledlnje pjecź ź Mojerowskeje strony.

Krej saprajenje.

Dźěchu tśi holzy ź daloka, prěnja dźesche: „Krej sastań," druha dźesche: „Krej stej ź měrom." tśeća dźesche: „Krej stej ź měrom, ja cźe sarocžam pschi macžeri Bożej, tak měrna hacź macžeŕ Boża je. W mjenje Boha wótza, Boha žyna a Boha žwjateho ducha. Hamjeń.

Psche śmrny wohenj.

Tuto leži w pěsku, cźěło a krej je we wohnju. Cźehń won wóhnjo a nix nuts, hewak cźe sawrocžu pola mjena mojeho Boha wótza, žyna a žwjateho ducha. Hamjeń.

Psche sktawpu.

Ja rěkam: N. N., ja žym ... lět starý, a ja žym nětkotre schkodźił a sjebał, schtoź mi schkodźiło nieje. a ty ssa schwawpa, kotraž ty mi a mojim khudym swěrjatam schkodźicź chcesch. dha cźe ja wobschorju pola mojeho Boha, so ty mi schkodźicź njedyrbjsch. † † † Hamjeń.

Psche rěžu.

Krźeja róże w sahrodźe tak jara rjenje, kotreż wschak nikomu njeschkodźa a dobre cźinja. a cźinisch mi wjazy, dha cźe wobschorju pola macžerje Bożeje. † † † Hamjeń.

Psche wobklusłanje.

Tu bjeru ja kamjeń wot semie. hdźeż je był, ja jón sasso tam pschinjesu, hdźeż wón był je, w tśi krócź wožym a schtyri a dwazecźi hodźinach, potom niedyrbjsch wjazy schkodźicź, schtoź schkodźił sy. † † † Hamjeń.

Psche kuśnjenje.

W mjenje Boha †, Boha †, Boha †. Schto kuśnyło m. (mjeno). Je kuśnyło, kuśnyła m. m. (mjena): to pomhaj Bóh †, to pomhaj Bóh †.

Psche bélan.

S Bohom †, ſ Bohom †, ſ Bohom. Póschoł je pschichel žwjaty Jan, žwjaty Pětr. Hdże dha žy wsat tór jadeny pěšacź k i kerchcewa? Pósłchła je pósłchła Marija, macź Boża. Dźěcźatka, cźehodża wy tak płacžeze? Ptacžecze wy tohodła, so je m. . . . zy bélan do wócźka stupił. M. (mjeno) bélan ź wócźka wustupi, macharźi rospadnu, wobroczatka rospadnje. Tomu pomhaj Bóh †, m. to pomhaj Bóh †, m. to pomhaj Bóh †. Hamjeń.

Hdyž je stót žiwi.

W Bożim mjenje Pižanka (Cźerwjenka atd.), dźerž žo pěknje schtrnka, kaž je žo macžeŕ Boża schtiža Jesusowego dźerźała. To pomhaj Bóh Wótz †††. (Tśi ras na ruku plunnycź a potom ź njej po khribjecze wot hłowy dele trěcź.)

Krej sastajicź a pschе bolenje.

Nasch Knjes Jesuš Khrystuš bésche skalany a bésche srubany, ź jeho ranow wsje žana krej běžała, teź je jemu rany njejšu jětšile, teź jeho njejšu bolałe, so by teź tebi ź twojeje rany žana krej njeběžała, žo cźi nještiła, a cźe njebolała, ale prawje rucže sažita. To pomhaj †††. (Ta rana žo tśi ras na kschiž pichecźima.)

Psche rožu, stróženje atd.

N. N. schto je w twojim tuzu (tkowje, kuli atd.)? Stróženje abo stróžiza, sloš abo složenza, wichor abo wichoriza, róża abo róžiza. Róża, kajka ty žy w tuzu (tuli atd.), módra, bruna, béla, cźerwjena, ty dyrbjsch hicź won ź twojich kościow, ź twojeje krwe, ź twojich wschitkich schcźenych stawow. Kóždy thwata ź Bożeho domu, nichtó jecha rad samknjeny wostacź. Tak teź ty dyrbjsch hicź a dyrbjsch jara khwatacź. To pomhaj Bóh wótz †, Bóh žyn †, Bóh žwjaty duch †. Hamjeń.

Psche bélan.

W bożemje, w bożemje, w bożemje. Schta je Maćka ź Bożeho rajka, jetka je tam bélan. Bélano wrócź žo zaz! To pomhaj Bóh wótz, Bóh žyn a žwjaty duch. (Kóžde hrónczko dyrbisch tśi ras prajicź a pódla do wócźka ducź.)

Psche wakn.

W mjenje Boha †††. Tebi žo dźěcka jena sta studnja a w tej studni jena sta waka. Ta studnja dyrbi wusthnycź a ta waka dyrbi sauca ź twojich kościow a ź twojeje krwe, prjedy dyžli hłónczko saúdże a měsacź seúdże. To pomhaj †††.

Pschikhad australiskich olympiskich wojowarjow w Barlinje.

Jako prěnje dospołne mužstwo dojědźechu wczera na žwjedźenišzy wupyschene dwórnischczo na Bjedrichowskej dróży w Barlinje australiszy wubědźowarjo, wobstejaze ź 38 ludźi, mjes nimi 3 žony. Generalny sekretar IX. olympskich hrow dr. Dießm na dwórnischczu hościi postrowi a dowjedże jich do radnizy, hdźeż jich statny komitšar dr. Lippert w mjenje hkowneho města postrowi a jim na wopomnjenje złoty klucź Barlinskeje radnizy pschepoda. Na wobrazu widźimy australiskich hościi na dwórnischczu w Bjedrichskej dróży.

(Scherl Bilderdienst, M.)

---

wuswobodźenju wšitko wjesele rejuje — w srjedźa knježk, wowčeŕ, jeho lubka a jeho wowcki w małym kole — potajkim małe koło we wulkim: to może być pěkny začišš, hdyž jene koło so na prawe a druhe na lěwo wjerći. Fantaziji jednarjow njejsu mjezy postajene!

Kak su so naše dźěći za podobny spěwčk zajimali, ro. jasni druhi pad.

W našim spěwniku za šule: „Khwatajće, ale spěwajće" čo. 30 steji rjany hłós k dźěsčej hry (rejcy): Boran w kale, koza w kale. Słowa po M. Nawkowej recenziji su tele:

Hnaŀ je wowčeŕ swoje wowcki won —
nimo mi hajka zeleneho,
tyrajrudyrum, tra'alala!

Wowčer dymku sebi zažehla, Tanko (= sultank, pos) je jemu přihladował.

Stary boran jeju widźeše, do kału wowcki zawjedźe.

Wbohi wowčeŕ toho stróži so, z huby jom dymka miny so.

Tanko w hrozy da so za stadłom, do zwady zjědže z boranom:

„Won, won z kału khmótře boranje! Hlej, hižo koza do njeho dźe!"

Na prěni pohlad je jasne, zo k wuwjedźenju hry su nuzne 4 wustupjace wosoby: 1. Wowčeŕ, 2. Tanko, 3. boran a 4. koza.

Stadło wowckow předstajeju mjeńše dźěći, snano 20—24; te zwoprědka z wowčerjom tupkaju so potom zestupaju do koła, sej rucy podawaju. Dramatiski wuwij wěcy je dosć nawočny. Jednotliwey jednaju po słowach w pěsni wuprajenych — kóždy smě swobodnje skutkować, kaž jemu žiwa fantazija (wumysłnosć) kaza; wšo pak přirodźene! Wowcki we kole w započatku pěknje tupkaju, pozdźišo (hr. 2.) pak změrnje stejo jednorjene přihladaju, pak so žišo wjerća (hr. 3) a koło rozpušća, za boranom běžo hač na kóncu Tanko stadło zas do koła zpleće. Wězo dyrbja wowcki stajnje a jasnje (= zrozumliwje) ke tomu spěwać (1—2hłósnje). Wotměnjenje je też tak móžne, so někotři po boku přihladowarjo (jako publikum) pěseń spěwaju a „koło" jenoż wróćaty nazynk: „Tyrajrudyrum, tyrajrudyrum!" sobu zanjese. Na žadyn pad pak žane křičenje a bječenje (hačrunjeż wowcki hewak bječa!) Jednotliwi jednarjo smědźa so też we wěcy přimjerjenym wašnju zababić, cyle jednorje. Boran, pomałšo stupajo, z rukomaj (horka na hłowje) rohi znapodobni, a Tanko, smě na wšěch štyrjoch wokoło wowčerja a stadła běhać — je zastupjeŕ žorta (humora) w cyłym podawku. Dźěći maju wšu swobodu k samostatnemu wutworjenju hry a husto dosć ma jich fantazija spodźiwnje rjane a skutkowace napady.

(Skóncźenje sćěhuje.)

Die Ausgabe der **Reichsverbilligungsscheine für Spritzette** für die Monate Juli, August und September 1936 findet im Landhaus, Schloßstraße 10, Erdgeschoß, statt.

I. **Für Invalidenrentner und Invalidenwitwenrentner:**
Buchstaben A—L: Montag, d. 29. 6. 1936, 8—½12 Uhr.
Buchstaben M—Z: Dienstag, 30. 6. 1936, 8—½12 Uhr.

II. **Für Invalidenwaisenrentner, Unfallrentner und Empfänger von Renten der Angestellten- und der Knappschaftlichen Pensionsversicherung und**

III. **a) für Empfänger von Vorzugsrente nach dem Fürsorgeanschlußgesetz,**
b) für Personen, deren Lohn- und sonstiges Einkommen den Richtsatz der öffentlichen Fürsorge nicht wesentlich übersteigt,
c) für kinderreiche Familien mit drei (bei Witwen mit zwei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern,
d) für Anstalten der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen in geschlossener Fürsorge untergebrachten Personen,
e) für Anstalten und Einrichtungen der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürsorge Minderbemittelte beköstigen:

Buchstaben A—L: Mittwoch, d. 1. 7. 1936, 8—½12 Uhr.
Buchstaben M—Z: Donnerstag, 2. 7. 1936, 8—½12 Uhr.

Voraussetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsscheins ist, daß die bestehenden Bestimmungen erfüllt sind, insbesondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Voraussetzungen für eine Gruppeneinteilung nach I, II und III gegeben ist, erhalten den Reichsverbilligungsschein nur einmal.

Die Abgabe der Fettkarten erfolgt:
Zu I und II nur gegen Vorzeigen der Postausweiskarte und des letzten Zahlungsanweisungsabschnittes.
Zu III nur gegen Vorzeigen des letzten Zahlungsanweisungsabschnittes, Einkommensnachweises, Familienbuches und Belegungsstärkenachweises.

Vor mißbräuchlicher Verwendung des Bezugsscheines, insbesondere auch vor Weitergabe desselben an Nichtbezugsberechtigte wird dringend gewarnt.

Der Oberbürgermeister — Fürsorgeamt.

Die Pilze- und Beerenscheine, die zum Sammeln in den städtischen Forsten berechtigen, werden gegen Bezahlung von 50 Pfg. und gegen Vorlegung des Einwohnermeldescheines im Rathaus, I. Stock, Zimmer Nr. 50, ausgegeben. Für die Landbewohner werden solche Scheine in den Forsthäusern in Wuischke, Mehltheuer, Cunewalde und Klein-Dehsa bereitgehalten.

Das Betreten der Waldungen ist in den Sommermonaten früh vor 6 Uhr und nachmittags nach 6 Uhr außerhalb der öffentlichen Wege verboten.

Bautzen, am 22. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister — Forstamt.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 146 | Budyšin — Štwórtk 25. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Baldwin chce w Genfu nowe zakłady tworić

Rozmołwa w jendźelskim delnim žeimje je žo wutorn z rěcu ministerskeho presidenta Baldwina stónčiła. We Wobkhyšnjej Baldwin rjekny, so žu we wječornej a krótkowječornej Abeżynskej poměry jara saschmjatane. Jendźelska nochze žo wuwožowanju brónjow kajkejžkuli wustawinej wyschnosći w Abeżynskej pscheczíwjeć. Sčeim dyrbi pak dopósnać, so je kłanje, brónjow pschejara wobčežne. Njeje tu žaneho rukowanja, hač žo brónje, kiž žo do wječorneje Abeżynskeje póščelu, do druhich dźełow wječorneje a połodnischeje Abeżynskeje njepodawaju.

Hdyž běsche Baldwin napomnił, so je wjetschina jendźelskich dominijow jendźelskemu wobsamknjenju wo sankzijach pschihłosowała, žo wón se stejišchězom Franzowskeje saběrasche, kotrež žo jendźelskemu runa. Wón žo nadźija, **so budże Jendźelskej a Franzowskej możno, w Genfu wuško hromadże dźiwać, schtož žebi wobaj krajej pschejetaj.**

Jendźelske knježerstwo nochze druhi kraj sa wotstronjenje sankzijow samolwity cźinić. Rozdźěl mjes stejišchězom Franzowskeje a Jendźelskeje njeje mě pak žo **jenže** napomnić. Baldwin je franzowske stejišchězo a pschičinu Franzowsow we wěstych cźasach srozumił. Schtož pak je pozdźenje podawki žiwěru wobkedźbował, teho franzowski rozsud, so maju žo sankzije ipuschezić, njepschekwapia.

Hdyž běsche Baldwin napomnił, so sankzije wjelo njemóžachu na wschě cźažy wostacź, wón na praschenje wjednika opposicije Attleeja motnotwi, **so jendźelske knježerstwo Italskej jeje nadpadowaze postupowanje njewoda,** na blischim schadźowanju Swjatka ludow wono też nochze nanjetowacź, so by žo italske annektowanje Abeżynskeje pschihłosowało, a nochze namjetej z druheje strony pschihłosowacź.

Se słowow ministerskeho presidenta žo shoni, so jendźelske knježerstwo nima połnomocy, Italczanam pjenjezy połcźiš. Saměr sankzijow, kajkiž běsche žo swopředka wotmyślił, móže žo někotre jeniczy z wojerskim postupowanjom Swjatka ludow dospěcź. K tomu pak dźenża žadyn jeho zbudstawow njebudże swólniwy.

Pschičinu njeporadźenja politiki sankzijow Baldwin w tym widźi, **so žo nimale wschitke europiske narody wojerskim sankzijam pschecźiwjeja.** Wójna je stajnje pozlednja sankzija. Tuta pak njeby była wobmjesowana, ale by była wójna zyłeje Europy.

Potom ministerski president **pschichodnu jendźelsku politiku** rozłoži. Pospytacź žo dyrbi, kak daloko móže žo zhromadny hjesstrach pschewjesecź. Jendźelska politika žo pschecźo hišcźe na Swjatk ludow sepjera. Nimo druhich statow jendźelske knježerstwo wožebje z Franzowskej jedna, z kotrejž žebi wušše zhromadne dźeło pscheje.

Na bitwu pola Waterlowa spominajo žo Baldwin praschesche, hač drje njeje sa tři wulke kraje Němsku, Jendźelsku a Franzowsku cźas pschichop, žo zjednocźicź a politiku k směrowanju Europy namakacź. Jendźelske knježerstwo žo pilnje prózuje, so by žo z tutymi jednanjemi pokračowało.

Na to žo Baldwin rasnje pschecźiwo wuprajenju sapółtanza dźełacźerskeje stronu, Daltona, wobrocźi, kiž běsche wo wotpohładze Jendźelskeje rěcźał, so chce Europu zwojenu dóńtej pschewostajicź, hdyž móže žo we wječornej Europje žama schkitacź. Wón rjekny, so drje je sawěscźenje Jendźelskeje wulźy wažne, a so je mózno, so Swjatk ludow ras rozpadnje. Ale wón žo nadźija, so žo sa hjesstrach syjednjeje Europy runje tak derje postara kaž za hjesstrach wječorneje Europy, hdyž k jednanjam mjes tśjomi wulkimi krajemi dóńdže.

S tutej politiku budże žo Jendźelska w blischich njedźelach saběracź. Hdyž september pschińdże, žo wón nadźija, so budźa Eden a jeho kollegojo móz sakład k wulkemu twarej położyć. Wělo je tutón nadawk njeznjerne wobcźežny. — Skónčnje žo wothłosowasche. Wschitzy knježerstwowi pschiwižowarjo hač na jeneho sa knježerstwo hłosowachu.

S někotrymi podźělnymi politiskimi reformami ma žo na skrucźenje parlamentarskeho systema dźěłacź. Mjes politiskimi reformami žo też na mnohe žadanja dźiwa, kiž je rezowe hibanje we žwojim wojowanju pscheczíwo dźenżnischemu systemej stajeja.

Jenož z někotrymi žadami žo van Zeeland w žwojim knježerstwowym wosjewjenju powschitkowneje politiki dótkny. S dotalnej swonkownej politiku ma žo pokracowacź, so by Belgiska w dospołnej njewotwisnosći, ale też we wobkedźbowanju žwojich mjesynarodnych winowatosćow hjesstrach a měr sakhowała.

Žadanja Flamow ministerski president tehorunja jenož z krótkimi žadami naspomni. Knježerstwo chce rukowacź, so by bychu žo rěcźne sakonje dospołnje a loyalnje pschewjedle.

Šef generalneho staba italskeje lětańskeje brónje w Barlinje

Sstrjedu pschipołdnju 3/4 12 hodźin je na Staakenske lětanischcźo schej generalneho staba kralowskeje italskeje lětańskeje brónje Valle we wožebitym lětadle pschileczał. Wón je do Barlina pschischol, so by wopyt němskeho ministra sa lětańswo generalneho wyschka Goeringa a statneho sekretara lětańswa generala lětarjow Milcha wotrunał.

Hdyž běsche lětadło pschistajiło, statny sekretar general lětarjow Milch italskeho hosća wutrobnje do Barlina witasche. Italźzy hosćo smeja pschi žwojim pjecźdnjowym schadźowanju składnosć, žebi pschiprawy němskeje lětańskeje brónje, němskeho lětańswa a jeho industrije wobhladacź.

Wosoki italski hósć a jeho pschewodnizy podachu žo najprjedy k ezjestnemu pomnikej Pod lipami. Tam exzelenza Valle na padnjenych žiwotowje wójny spominajo w pschitomnosći statneho sekretara lětańswa generala lětarjow Milcha wěnz położi.

Němskostatny kommišar sa Posaarsku.

S wjednikowym wukasom je žo postajiło, so žo němski kommišar sa wrócźostrjadowanje Posaarskeje župny nawjednik Bürckel pschichodnje hamtšzy „němskostatny kommišar sa Posaarsku" mjenuje.

Němski wjednik lětarjow žo do Wuherskeje poda.

Němski wjednik lětarjow dr. Wagner žo 25. junija do Budapešta poda. Wón tam a na druhich městnach Wuherskeje pschiprawy sa strowotnistwo a lětańske błędźenske a wukubłańske wustawy wopyta.

Pólska chce z wupkodami ratarstwa a skotarstwa žwój wójnski dołh wuplacźiš.

Kaž je pólske finanzne ministerstwo zdźěliło, chce pólske knježerstwo žwój wójnski dołh w Ameriju sašo wotpłacźowacź. Dokelž pak złoto abo valutu njemóže dacź, chce jako wotpłacźowanje wupkody ratarstwa a skotarstwa podawacź. Wocźakacź žo dyrbi, hač Sjednocźene staty do teho zwola.

Jendźelsko-ruske napręcźiwosće w Montreuxu

Wcźera žu Londonske wječorne nowiny na napadne waschnje wo napischecźiwosćach mjes Jendźelskej a Ssowjetskej Ruskej pisane. Kiž žu žo na konferency w Montreuxu wupokasałe. Napischecźiwosće žu tak wulke, so dyrbi jendźelska delegazija na nowe pschikasy z Londona wocźakacź.

Reuterez telegrafowarnja w Londonje wosjewja, so njeje dorosumjenja wo pschejeźdźe wójnskich łódźow pśches Dardanelle. Jendźelska chce wobmjesowanja jenož tehdy pschipóśnacź a žo z nimi spokojicź, hdyž wone sa wschitke staty jenak a bjez kóždeho wuwisacza płacźa.

Ssowjetska unija pak žebi pscheje, so bychu staty pschi Cźornym morju žmjele telko łódźow kelkož chcedźa do Ssrjedźozemskeho morja płacź. Druhe staty pak bychu žmjele jenož wobmjesowanu tonnaju se Ssrjedźozemskeho do Cźorneho morja płacź, a to też hischcze z wožebitymi wuměnjenjemi.

Japanska tehorunja pscheczíwo Ssowjetskej Ruskej.

Kaž powěsćerńja Domei z Tokia prawi, je japanski swonkowny minister Arita wjednikej japanskeje delegazije, Satej, na konferency w Montreuxu złěkowaze pokiwy k sadźerjenju pókłał:

Japanske namórnistwo turkowske žadanja sa reviziju podpjeruje. Jada pak, so by žo turkowski namjet trochu pschemjenił. Wulkomyślne prawo pschejeźdźa žowjetskotuskich łódźow do Ssrjedźozemskeho morja ma žo wobmjesowacź. Japanska žo na naprawach z wobkhowanju nětcźischeho sdźerjenja na žadyn pad njewobdźěli, dokelž je se Swjatka ludow wustupiła.

Italski hłóž wo jendźelskim postupowanju w Ssrjedźozemskim morju.

Londonski dopisowar Romiskich nowin „Tribuna" pschecźiwo Londonskim nowinam „Times" wustupuje, dokelž je wone prózuja, so by žo na konferency wo turkowskej mórskej wuzinje, kiž žo w Montreuxu wotměwa, sahad sa systemu rukowanja w Ssrjedźozemskim morju wutworił. So žo Jendźelska tak krucze Swjatka ludow dźerži, ma jenož imperialistiske pschicźiny. To móže žo hižo na tym spóznacź, so žo rjadowanje pschichodnych mjesynarodnych poczahow doporucźuje, so pak ma žo sdobom Italska wot rěcźenja wotdźerzecź, kiž je sakładny sa hjesstrach Europy, so Jendźelska stónčnje na wobstupjenje Italskeje w morju dźěła, w kotrymž je jendźelske wójnske łódźiwo, a niz italske, z zuśnikom.

Wozjewjenje belgiskeho knježerstwa

Belgiski ministerski president van Zeeland je žrjedu w komorje knježerstwowe wosjewjenje pscheczitał. Hnydom pschi spocźatku žobustawy narodno-flamskeho sjednocźenstwa žadachu, so by ministerski president wosjewjenje w flamskej a niz w franzowskej rěcźi pschednjesł. Njemóže bu tak wulki, so ministerski president van Zeeland khwilu njemóžesche cźitacź.

Někotři flamscy sapósłanzy stanychu a žo hórschachu, so pschecźo hišcźe franzowska rěcź w parlamenće na prěnim městnje steji, hačrunjež žu Flamojo we wjetschinje. Komorny president Symans, kiž je sam Flama, njemócźesche pschi powschitkownym njeměrje žam rěcźecź ani ministerskemu presidentej rěcźej smóžnicź.

Skónčnje wichor wocźichny a van Zeeland mózesche wosjewjenje w franzowskej rěcźi docźitacź. Na žónzu pak, hdyž finanzny minister de Man (flamski sozialist) wustupi, so by knježerstwowe wosjewjenje do flamskeczíny pschełožił, nowe protestowanje nasta. Ssobustawny narodno-flamskeho swjatka poźedźenje wopuschcźicźu, dokelž jich pschełożił franzowskeje rěcźe njesajimowasche.

W knježerstwowym wosjewjenju ministerski president van Zeeland na jenotlive sozialne naprawy spomni, kiž je knježerstwo pod cźischcźom dźełacźerskich swjatkow k směrowanju luda pschewjedło. Schtož hospodarsku politiku nastupa, van Zeeland pschipowědźi, so žo z programmom priedawschcźeho knježerstwa pokracźuje. Tola brónjowe dźěłarnje a wěste industrije žo pod statnu kontrollu staja.

Žaneho změrowanja w Palestinje

W Palestinje njesajdźe žadyn dźeń bjez krwawnych srażenjow. Arabjo do wojerskeje patrouille stełachu, kotraž po Jeruzalemsko-Lyddskej żelesniznju jědźesche. Nadpad žo pola wšy Malty sta. Wojazy tehorunja do nadpadnikow stełachu a jeneho z nich satřělichu. Na tu žamu wojerску patrouillu žo blisko Artusa nowy nadpad sta. S njeho žo stełeńza wuwi, pschi kotrejž žo jendźelskaj wojakaj lohko ranischtaj a žo schósći Arabow satřeli.

Mały parny cźołm pod arabskej khorhoju spyta pschistaw w Telu Avivu nadpadowacź, shubi pak žo, jako žo wojerska patrouilla pokasa.

Židowske nowiny wo schkodźe pisaju, kotraž je dotal pschi njemérach na židowskim wobhospodarstwje nastała. Wone schkodu doskła na 180 000 puntow (2 milijonaj hriwnow) wobličźeja.

Francowske wójsko so preorganizuje

Franzowski minister ša narodne sakitanje Daladier je hnydom, hdyž je swoje šastojnistwo nastupił, s generalnym inspekterom franzowskeho wójska, generalom Gamelinom, plan wudźełał, po kotrymž maju so mozy krajneho sakitanja pschetworić. S dźełom je so hižo tak pokračowało, so maju so hižo k 1. augustej wschelake pscheměnjenja garnisonow, pschewerjenje a nowe sestajenja we wójsku wočakać.

W tutym čašu so nowa południowo-afrikanska divisija pschiprawi, kotrejež kommando so do Poitiersa pokoži. Wojazy tuteje divisije so s Algérskeje a Tunisa pschiwjesu. Druha południowo-afrikanska divisija s kommandom w Toulu so s tsečim polkom algérskich tšélzow sešylni, kiž so s Feza a Tazy do Metza a Thionville pokoja. Namjetni wojazy w městach Cambrai, Stenay, Sedan a Longuyon so tehorunja sešylnja.

W Parisu někotre hižo dwaj polkaj kolonialnych wojakow stejitaj. Jedyn s tuteju polkow 15. oktobra tšeći bataillon dostanje. Nimo teho so nowy zyły kolonialny polk s Afriki do franzowskeho hłowneho města pschepokoji.

Strajkowe hibanje w Marsellu so rozšerja

Parišske nowiny „Matin" pišaju, so je so strajk w Marseilleskim pschistawje hišće bóle rozšěrił. S 68 łódźow so cźerwjena khorhoj smahuje. Něhdźe 4000 strajkowazych je łódźe wobhadźało, kotrejž su kapitanojo a offizěrojo wopuschćili. Wobthad w pschistawje je so zyle zastajił.

Jenoj někotre łódźe, kiž běchu w běhu dnja bjes pomozy wlečakow do Marseilleskeho pschistawa pschišłe, mózachu swoje pósłske poszyłki, zyrobu, kotraž so lohko skasy, a ludźi swuzadźeć. Potom pak łódźnizy hnydom dźeło złoźichu a łódźe wobhadźichu. Wulkrajne łódźe so swjetscha do druhich pschistawow wodźa.

Strajkowazy so, hdyž je mózno, se skladami na łódźach žiwja. Na někotrych łódźach su so zamo s mozu do skladow dobyli, kaž nowiny „Matin" rosprawjeja. Strajkej su so morjazy łódźow, kotliž po pschistawje jěchža, wlečerjow a też najmjenšich cłotmow pschisamkli. Też wuporjedźerjo a barbjerjo łódźow, zamo dźěłacerjo w skladźišćach su swoje dźeło złožili.

Nowiny „Ami du Peuple" pišaju, so so strajk počzina też na druhe franzowske pschistawy pschi Sdrjedźozemskim morju rozšěrjeć. Tak je wschón wobkhad w pschistawje Port Bendres pschestał. Też tam so na łódźnych sćejerach cźerwjene khorhoje smahuja.

Nowa francowska strona

Franzowske knježeństwo je dodaczny wukaz wudało, s kotrymž je so organizacija wohnjoschčišnikow dopołnic sakasała. Wjednik tuteje organizacije, wschdr de la Rocque, je s wosjewjenjom psched nowinarjemi pschipowědźił, so so někto bórzy franzowska sozialna strona zakoji. Sa lži dny chce wón liščinu sapósłanzow swojeje strony wosjewić.

De la Rocque pschi swojej rěcźi wobzarowasche, so su so je sakalom mjes druhim też sozialne pschiprawy wohnjoschčišnikow potriechiše, s kotrymiž su so mnohim khorym a potrěbnym rusne wołóženja podawake.

Pjeć milijonow Japanzow do Mandźuskeje.

Japaska telegrafowarnja Domei powě, so chce japanske knježeństwo pjeć milijonow Japanzow w Mandźuskej sadźěliś. Tuton swój wotpohlad chce we wobłuku 20letneho plana pschewjesć.

W Boliwiji so puczej sadźěwało.

S La Paza so powě, so je boliwiske knježeństwo śledy sa spschisahanstwom namakało. Wjele podhladnych ludźi je so sajało; mjes nimi też prjedawschi president Ssaavedra.

Počzesćaze pschisjece sa statneho sekretara Valle.

Sstrjedu rano na létanischczu w Staakenje s wošebitym létadłom „Savoia S 79" statny sekretar a schef generalneho staba kralowskeho italskeho powětrowego łódźstwa Valle pschilecza, so by so sa wopyt statneho ministra powětrowego łódźstwa, generalneho wyschka Göringa a statneho sekretara powětrowego łódźstwa, generala létarjow Milcha podjakował. Exzellenza Valle pschi wotkrocźenju cźestneje kompanije. Sa nim wupósłanz Altolito, general létarjow Milch.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 25. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wšě hwězdy na njebju ći twój puć tak njerozjasnjeju, kaž latarnja w twojej rucy.

— **Wo wjedrje.** S pschikapkowjenjom khłódneho mórskeho powětra je so powětr trochu wochłódźił, so horzota wjazy tak njeběłmilnje njetłóczi. Wjedro pak też někotre njebudźe njepschihódne, budźe swjetscha klónčzne, s khwilemi też pomročzene. Tu a tam su njewjedrowe dešcze mózne. Wyschina nad Franzowskej wusfukuje, so pola naš pomérnje rjane wjedro wostanje. — **Jutše pjatk** ztóngetso 3,47 hodź. schadźa a so 8,18 hodź. khowa. Mjeńcźi, kiž jutše do prénjeho běrtka stupi, schadźa pschipołdnju 12,03 hodź. a khowa so wjecźor 11,18 hodź. — Wjeźera wjecźor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer mimus 2, najwyschcha dnjowa cźopłota 27 stop. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer plus 2, najnischa temperatura we nozy 16 stop. cźopłoty.

Wuhlady na wjedro sa jutšischi pjatk: Pschijomne, trochu pomročzene a wišate wjedro.

*

— **Na Budyskim tšélenju** je so wjeźera wjecźor wot 10 do ½11 hodźin wohnjostroj wotpalił, kiž je wjele pschipótnjacza namakał. Wulkimi hyžami pschihladowarjam so też někotre rjane wohnjostroje pschedwjedźechu, kiž tu hischcze njewidźachmy. Po wohnjostroju hischcze wjele ludźi rjany wjecźor pschi sahawje, sawjeźelenju a wocźešćowanju na Tšélniku wuživasche.

— **Psched 90 létami je so železniza mjes Drježdźanami a Budyschinom dotwarika.** Wjeźera psched 90 létami je so železniska cźara mjes Drježdźanami a Budyschinom sjawnemu wobkhadej pschepoda. Tutu železnizu běchu hižo w lécze 1845 s Drježdźan počzeli twaricź a hacź do konca léta 1845 be cźara hacź do Bistopiz dotwarjena. W Budyschinje so powjeźenje wožedže zwjatočznje sta. 3 ras wob dźeń tehdy cźah kakko-schelesnjeze železnizu wischdnje po Drježdźansko-Budyskej cźarje tam a sem jědźeše. Něhdźe 45 minutschinow so za jednu jězbu trjebasche. Halle w lécze 1847 so cźara hacź do Shorjelza dotwari.

— **Schczeżki sa kolojesdnych dyrbja so wuživaci.** Němski wobkhadowy minister je s wukasom wožedže wosjewił, so maju so schczeżki sa kolojesdnych wuživaci. To też tam płaczi, hdyž je jenoj jena schczeżka; wona jězdzenju s kolami do wobeju stron zluži.

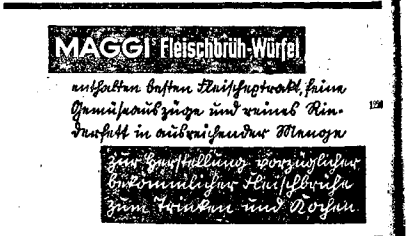

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědanczko se stareje franzowskeje wójny.

3] * (Pokračowanje.)

„Ale schto jenoj zrasch, Blawko?" dźesche nětko wuhlek a posasa. „Njeczuju dha tak hłupje! Ty tola hewak tak njerosumny njesy. Ssy znadź sajeczka w jeho lehwje dožahnył a sadajił? Pój, pój a njebudź hłupy!"

Wón dźěsche s nanom dale, ale pjsk wosta stejo, powjeżny wopuschi, nachili hłowu a stikwlesche też zakopitnje, so wonaj sazo sastaschtaj a dźiwajo za nim zo wohladowaschtaj.

„Tón pjsk drje tola něschto ma!" dźesche nětk wuhlek. „Hladaj jeno, kak tón hłupy thadla na naju pohladuje, zaž by naju prožnyeż chył, a nětko wróćzo běžiť! Blawko, hdźe dha chzesch?"

Blawk so wobladny, schczowkasche, běžeschе sazo kruch, wróćzi so, běžeschе sazo, so pschi tym wobladuje, skiwlesche, machasche s wopuschu, pschiběża sazo w skoku, skobasche Jana za cholowy, schczowkasche a běžeschе wospjet na bok do lěża.

„Nano," dźesche nětk Jan, „tón chze sawěrnje, so dyrbimoj sa nim, a mam sa to, so je něschto wažne namakał, hewak wěsće so takle njeby sadźerżał. Chzemoj jemu wolu cźinić, wschako wjele niesłomdźimoj."

„Nó, maje dla!" dźesche nan, „dha pój!"

Hdyž Blawk widźeschе, so sa nim djetaj, poskoczi kaj njemdry, schczowkasche wjeżeše, cźerjesche dale, duzy so sa namaj wobladujo. Skónczinje skoczi do hustwych kerkow a schczowkasche, schtož możeschе.

„Tam je nano," dźesche Jan. „Nětko bórzy zhonimoj."

Wonaj dobywaschtaj so psches husczinki a pschiňdźeschtaj na malu łężnu luku. Kaj pschikowanaj wostaschtaj tudy stejo. Pod starym dubom žrjedź łuczki leżesche cźłowjek, jeho błędе wobliczo běschе skrwju wopanzane, woczi měješche sandźelenej, jeho pyschna wojerska drasta běschе masana a rostorhana. Wón so njehibaschе a po zdaczu běschе morwy. Blawk stejeschе pschi nim a želniwje lisaschе jemu ruzy.

„Mój Bożo, schto dha to je!" wupraji wuhlek po khwili.

„Cźłowjek, wojeński wyschk!" sawoła Jan. „Tón wobhi muž je wěsće cźěkaŋ. Nanko, tenu dyrbimoj pomhacź. Wón je znadź jenoj ranjeny!"

„Njeprajesche ty, so su tu zuzy wojazy byli, kiž chzychu wczera naschu khěžku wurubicź?" dźesche wuhlek!"

„Haj nano! ale schto ma to s tutym cźłowjekom?" wotmołwi Jan.

„Njewidźiśch dha?" wotmołwi wuhlek. „Njeżwědźi jeho khabat jażnje dosćz, so je to zuzy wojeński!"

„O nanko, a je-li tež je, wón je tola też naschi blišschi, a wschitzy tola też jenak brosni a hrubi njejsu. Haj, nanko, žnandno je to tón žanty wyschk, kiž wczera macźeri pomhasche!"

„Słupośćz," wotmołwi wuhlek, „cźeho dla dyrbjał to runje tón žanty być? Ale wschdy jene — jedyn je nam dobrotu wopokasał a to chzemoj na tutym wotrunacź. Tu, wsmi moju błeschu a liń jemu někotre kapki do huby a masaj jemu cźoło a spanje, dha najsćerśćho sazo k žebi pschińdże. Ja chzu mjes tym někotre schtomiki porubacź a nożzyda wudźełacź, so mózemoj jeho domoj donjesć, pschetoż tu wostacź njemóże!"

Jan tkakny so k wobohemu ranjenemu a cźinjesche, schtoż wjedźesche, so by jeho sbudźił. Skónczinje so to jemu radźi, wyschk wotewri woczi, sabórbota někotre njefrosumsłive słowa, ale potom sapadny do prjedawschcheje womocy.

„To niczo njeschkodźi," pomyślі žebi Jan. Žiwy je, a hdyž jeho w naju khěžzy a we kožu smějemoj, dha budźe jemu bórzy lépje."

Nożzyda běchu hotowe, wonaj położischtaj jeho wobhladniwje na nje a njeżesćzitaj jeho. Janej drje běšche to khětro cźežko, tola pak njepikny ani złowcźka.

Pschikopotanju pschińdźeschtaj k wuhelzomaj, donjeżesćzitaj ranjeneho do hěty a położischtaj jeho tak mjeńzy hacź wjedźeschtaj a mózeschtaj. Nan smy jemu rany s wodu a palenzom, wobali je a kapasche jemu něschto cźerstweje wody do huby.

Hakle nětk wocźini ranjeny wocźi a dźesche: „Wodu! lubi ludźo, picź, picź!"

Rychle běžeschе Jan po wodu, pschinjeże a djerjesche ranjenemu kanku k hubje; wón pijesche a běšche widźeć, kak derje jemu to cźinjesche. Tśi krócź běšche žo napił, potom padże sazo nasad a bórbotasche: „Djak Wam! dobci ludźo, djak, so pomhacze mużej ranjenemu!" A mjes tym bórcźejesche sazo złowa, kaž i druheje rěcźe. Tohodla woprasicha so jeho wuhlek, kajki krajan wón je?"

„Ssym Ruża," dźesche tón ranjeny; „žnym pak do franzowskeje žłužby stupił a běch wot thěžora k bataillonu žednym pschesadźeny; wczera buch ranjeny, mój kóń so spłóšchi a nětk njewěm, kak žnym pschischoł do hole a padnuł k konju. Macźe mojeho konja?"

„Nè, Waschcho konja njejsmy widźeli," dźesche wuhlek „ale budźeże smérom, teho najsćerśćho namakamy. Nětk chzemy najprózdzy sa Waschimi ranami žladacź. Macźe hišchcze druhe rany, hacź te we hłowje?"

„Njewěrim," wotmołwi Ruża. Njeczuju niczo. Jeno picź, picź!" A Jan pschinjeże po'ny hornz wody a da jemu. Wón pijesche a njewostaji ani kapku. O djak, wulki djak, wón dźesche, „nětk je mi wjele lépje! Jeno złowa mje bole a žnym jara sprózny."

„Dha spicźe," dźesche wuhlek, „smějemy na Waß łobu, tuž możeże smérom spacź. Chzeże žnano pryedy nješchto ješcź?"

„Nè, žo dźakuju," wotmołwi wón a pokoji hłowu wjacźe do hłowaka. Sa dwě mjeńschinje bě wušnył.

„Nětko, Jano, mohł ty sa tym konjom pohladacź, hacź bu teho žnadno namakał," dźesche wuhlek k žwojemu bratrej. „Hdyž Blawka žołbu wosmjesch, jeho drje lohko namakaš."

Jan běšche hnydom swólniwy a wotjali ž j Blawkom. Sa dobru hodźinu tu sazo běšche a wjedźeschе konja za wusbu. Tón mudry pjsk běšche jeho wuzłędźił. Wón pschimjasa rjaneho konja do khłódka blišo hěty a sastara jeho s wodu a travu.

(Pokračowanje sćeżhuje.)

— **Dajcze hebi žwoje błyskowody pruhować.** Lětša mějachmy hižo wjele njewjedrow. Strachi, so błysk do twarjenja dyrt a ſ tym wjele schkody naczini, žu wulke. Mošebje wulke strachi pak žu tam, hdyž błyskowody njesžu w porjadku. Tohodła njech kóždy wažywutojnemu błyskowodu na žwojich twarjenjach pšeprufować da, hač njesžu w symje w mrósu a se ſerſawzom schkody cjerpi.

— **Pšchenoſchne khorošcje w Sakſkej.** W tydženju wot 7. do 13. t. m. je w Sakſkej 9 wobobow na disteritis a žabr ſchkoriko. 4 ſ nich wumrěchu. Na pluzowu a krkowu tuberkulosu ſchori 87 wobobow, 47 wobobow na tutu chorosć wumrě. Na schórlat ſchori 121 wobobow.

S **Maleho Wjelkowa.** Kóńz junija wopuſchczi nasch bolhólětny prjedawſchi měſchczanoſta Hermann Remka naſchu wjeſ, ſo by žo do Ochranowa (Herrnhut) pšeſeždlił. 1892 pšińczahny wón do Maleho Wjelkowa a běšche tu na 26 lět ſ měſchczanoſtu. Rimo teho běšche tu dolhe lěta zamnik a ſbérarſche też dawki rěſneho kotu. Remka běšche powſchitkownje woblubjena wožoba. Niech žo jemu na žwojim wotpočinku derje dže.

S **Maleho Wjelkowa.** Wurjadnje rjany napohlad poſkicža nětkole róžowa plantaža wyſchſcheho wuczerja na wotpočinku Strehle na Wšerſkim puczu. We wſchěch barbach ſtrowja kčejžaze róže nimokhodžazych. Sajimawe je, žebi tutu kraſnoſcj wobhladacź a wobdźiwacź.

S **Cžeſchkez.** Hdyž póndźelu pſchipoldnju pohonczź bura L. ſ prósdnym juchowym žudom domoj jědźeše, žo nadobo konjej ſpóſchiſchtaj, a pohonczź tak njeſhožownje ſ woſa padny, ſo jemu ſadnje koło pšches tył pſchejědže. Cžekazaj konjej žo hakle w dworje ſaſtajiſchtaj. Snjeſhoženy pohonczź dyrbješe žo hnydom k lěkarjej podacź. Na dobre ſhožo ſranjenja njejsu cžekže.

S **Mimakala.** W požlednim cžažu žu žo w naſchej wokolinje ſažo žorawy (cžapli podobny ptak) pokaſake. W požlednich lětdźeſatkach běšche žo tutón ptak w naſchej ſeſſlej hornjej Łužicy pſchezo bóle a bóle pohubjowak. Jenoź w pruſkej Łužicy žydleſche a twarjeſche też žebi ſam žwoje hnězda. Sakſki domowiniſki ſchkit je žo w žwojim cžažu wo to poſtarak, ſo ma žo tutón žadny ptak w hódnym naſtupaniu ſchkitacź a wušpěch teho někto je, ſo žo wón ſažo do naſchich hatow wrócži.

S **Cžornjowa** pola Pomorz. Hoſcjenz tudyſchich Albertez herbow je Pawoł Wroblik njedawno kupił. Pšcheſemu knjeſej Wroblikej, kotrýž je pilny dopiſowak Serbſkich Nowin, k jeho nowemu powołanju wjele ſhoža a Božeho ſohnowanja.

S **Małych Radměrjo.** W naſchej wokolinje je žo létža na ſakładze ſtatneho pohonowanja wjele wjazy wulkiowych płodow naplahowało, hač druhe léta. Pšched nětkotrymi njedźelemi widźachmy kokowsko rěpikowe pola. Sa někotre dny je rěpik doſrawił. Někto pak widźimy, ſo je žo też wjele lenu wožnyło. W dopołdnišnich hodźinach módrje kčejaze lenowe ſahony wócžko puczaju. Njebudže dołho trać a też tute doſrawja. Sſynowe žně, kotrychž wunoſchk je létša jara dobry był, žu wſchudže dokóncžene.

S **Kamjenza.** Póndźelu tu rjemješlniſki a wyſchſchi ſchuliſki taba Hohlfeld noweho rektora powołankjeje ſchule ſa rjemješlnišstwo, hoſpodaŕſtwo a ratarſtwo, Jana Steglicha, žwjatocžnje ſapokaſa. Měſchczanoſta dr. Gebauer nowemu rektorej w mjenje města wjele ſhoža pſchejeſche. Kamjenſka powołankſka ſchula ma nětko 850 ſchulerjow, kotrýž žo w 35 rjadowniach wukubluja.

S **Kamjenza.** Hižo pſched nětkotrymi dnjemi je žo pſchipowědźiło, ſo žo w Kamjenzu 4. a 5. julija 1936 wicžny a ludowy žwjedźeń wotmeje. Tuta powěſcź je hižo njewſchědny wothlóž namakała. Hdyž je Kamjenſke wokrjeſnje nawjednistwo NS-ludowneho ſpomožeſtwa w februaru 1936 wožebje derje poradźeny póſtništ žwjedźeń wuhotowało, kóždy wě, ſo też tuton žwjedźeń najwſchelakoriſche wotmjenjenja a ſawjeſelenja pſchinjeſe a kóždemu ſkładnoſcź da, ſo może wſchědne ſtaroſce na někotre hodźiny ſapomnicź. A nichtó ſo we žwojim wocžakowanju njeſſeba. Sswjedźeń ſo ſobotu 4. julija 1936 popołdnju w 3 hodźinach ſ tſjomi konzertami wojeŕſkeje kapały, wokrjeſnjeje kapały naſtonalſozialiſtiſkeje ſtrony a dźiſkoweje ſtužby na Bönſchowym namješcže, Torhoſchcžu a Kéſora Wilhelmowym namješcže wotewri. Wot 4 hodźin budźa na Torhoſchcžu a wſchěch ſalach města powſchitkowne rejе. Na Torhoſchcžu žo hudźiwy pawillon a rejwaŕſki podium pſchiſtajachu, woboje žo wjeczor w kraſnej illuminaziji ſabłyſchcźi. W pſcheſtawkach mjes rejemi ſo wjeſeli Drježdźanjzy wumělcy ſ humoriſtiſkimi a hudźbnymi pſchednoſchkami ſa wjeſele a rjane wotmjenjenje poſtaraju. BdM-ſkupiny ſ ludowymi rejemi a ludowymi ſpěwami wuſtupja. Sſerbſke a hornjołuſiſke drasty domjažu powahu wicžneho a ludoweho žwjedźenja wožebje wulběhnu a budźa ſa wonkownych wopytowarjow ſ wožebitym wabidłom. Rimo teho krajiniſke ſjednoczenſtwa Rudnohórzanow a Voatlandſkich a Kamjenſke ſpěwne towaŕſtwa žobuſkutkuja. Wjeczor we 8 hodźinach žo reje wonka na Torhoſchcžu ſ pſchedwjedźenjom hry „Cžertowy ſchěžnaŕ“ pſchetorhnu, na cžož žo na Torhoſchcžu hač do połnoca a na ſalach hač do 3 hodźin rejwa. Schto njedźela pſchinjeſe, powěmy pódźiſchcžo. — Snamjeſchka ſa wobdźělnikow, kiž k wobdźělenju na wſchěch pſchedewſacžach a jako rejwaŕſke znamjeſchcžo ſłuža, žu žo jako rjane rhododendronowe rěcženje ſhotowiłe a žu hižo w ſtroninych ſłužbnych měſtnoſcžach a w hoſcženzach, hdyž budźe žo reſwacź, po 50 njenjeſžach dóſtacź. Njech nichtó pſchi tutym žwjedźenju njepobrachuje! Kóždy wobſtaraj žebi žwjedźeńſke ſnamjeſchko hižo do cžaża.

S **Lipin.** Wutoru wokoło ½7 hodźin žo nad naſchej wokolinu njewzedro roſpuſchčźi. Pſchi tym dyrì błyſk do Nowotnikez bróžnje, kotraž žo doczíſta ſpali. Bróžnja ſteji troſchku ſ boka druhich Nowotnikez twarjenjow, tak ſo tute njeběchu wohrożene. Naſtata ſchkoda žo ſe ſawěſcjenjom ſaruna.

S **Khocžeſchuſa.** (Warnowaze ſnamjo tam njeſtejeſche.) Wulka khłoſtaniſka komora w Khocžebuſu wuwinowa wjednika auta Wilija Kotela ſ Wojerez, kotryž bě lohkomyſlneho morjenja a wohrożenja żeleſniſkeho wobkhada wobſtarżeny. Pſchedmjet prożeſa bě žmjertne wobkhadne njeſbože, kotrež žo 22. junija 1935 pſchi njeſchkitanym żeleſniſkim pſchekhodže Lubiniſko-Tſchupzowniſkeje żeleſnizy ſta. Mjenowany dźeń Kotal ſe žwojim cžežitym cžahom po Laſowſko-Tſchupſkej dróży na ſtronu k Tſchupzej jědźeſche. Kolije cžary mjes Gójakom a Tſchupzom pſcheſeſwſchi, na kotruż žo ſ warnowažym ſnamjenjom kedźiny ſcžini, žo pſchekhodej cžary Lubiniſko-Tſchupzowſkej cžarje bliježeſche, pſched kotrymż na njeſbože warnowažeho ſnamjenja njeſtojeſche. W ſamžnym wokomiku pſchijědże cžah Błótowſkeje żeleſnizy ſ Lubina. Wjednik cžežitoho cžaha widźeſche cžah hakle, hdyž 5—10 metrow pſched nim jědźeſche, dokelž njeběſche rozhlad na prawy bok dla wuſkołkich żitow a tam ſtejažych ſadowych ſchtomow dobry. Swonjenje lokomotiwy njebě ſłyſchał. Żeleźniſki cžah bo cžehnitehe cžaha ſraſnywſchi ſ koliſow wuběže. Kotalowy bratr Franz, kotryż ſ nim ſobujědźeſche, žo žmjertnje ſrani, mjes tym ſo wón ſam tehorunja cžeſke rany poczerpi, tak ſo je někto na pſchezo invalida. Pſchi hłownym jednaniu žo ſwěſci, ſo na měſtnje njeſbože warnowaze ſnamjo pobrachowaſche, jenoż na lěwym boku ſtojeſche ſtaromódne ſnamjo, kotremuż pak žo woſebity wuſnam pſchiſpěcź njemóże. Pſchedpiſane warnowaze ſnamja dyrbja na kóždy pad pſchi wſchěch pſchekhodach ſtejecź, ſo bychu wjednikow autow na hrożazy ſtrach kedźiwych cžiniłi. Hdyž wulka khłoſtaniſka komora pſchi lokalnej terminiji měſtno njeſboża wopyta, ſwědcźi, ſo dnje tam pſchedpiſany łichi ſ prěkſuchemi ſtoji, ſo pak tam pſchezo hiſcheże njeje ſtiróżkateho ſnamjenja. Ssud měſjeſche wuprajenje wobſtorżeneho, ſo je cžah hakle něhże w 5—10 metrowſkej ſdaleneſcži wot kolijow widźał, dźiwajo na nježebitoſcže, ſa wěrypodobne. Kotalej žo njeboždżeſche na žadyn pad dopokaſacź, ſo je njeſboże ſawinował.

Z Łužicy

S **Mopakeje.** Wſchi kupanju a hraczu ſ druhimi młodymi ludźimi ſtorczi 18lětny wuczobnik Kurt Hübner do we wodże pkuważeho ſchtomowego dónka. Pſchi tym wědomje ſhubi a ſo tepješche. Po dźeſchim pytanju namaka jeho kupańſki miſchtr ſ dwěmaj druhimaj wjeſnjanjomaj na dnu kupjelow leżo. Donjeżechu bjeſwědomeho na kraj, hdyž woſtwjeńſke pospyty ſ nim cžiniłachu, kotrež měſachu wuſpěch. Potom pak dyrbjachu jeho do wokrjeſneje ſkorownje do Habrachcźiż domjeſcź.

S **Motyńdża.** Tudyſchi kowaŕſki miſchtr Erler je ſnowa dźeſcžo ſatepjenju wukhował. 6lětny hółcžeż, kotryż ſa ſe žwoſimaſ ſtarſchimaj na wopycže pſchebywa, pjatk popołdnju do hłubokeho kowaŕſkeho hata padże. Někotre nimoduju to wohladawſchi, ſawołachu Erlera, kiž ſo ſpěſchnje roſkuzdźiwſchi ſa dźeſcžom ſkočí a jo wuczahny. To je někto hižo 17. dźeżo, kotrež je Erler ſatepjenju, niehladajo ſmjertneho ſtracha, kotrež jemu pſchi tym hrożeſche, wukhował.

S **Biſkopiz.** Njedźeli wjeczor w Pózkowach pſchi ſtraſchnym khċžżowaniſchcźu Trjechowſkeje dróhi a Hornjeje ſchule koleſaŕ do wožoboweho woſa ſraſe. Koleſaŕ ſo ſwje, ſtama žebi wobruczku a ſtani žebi hłowu. Koleſaŕ bě je žwojim ſpěſchnym jědźenom njeſbožo žam ſawinował.

Hudźba—wumělſtwo—dźiwadło

Centralne dźiwadło. Wot jutſiſcheho pjatka běži we Centralnym dźiwadle film, w kotrymż žo wopaczne ſeſtarjenje wukubłanſke methody naſcheje młodźiny we prawym ſwětle pokaſuja. Stary profeſor ſ pſchimjenom „Traumulus“, kiž je jenoż ſa žwoje wědomoſcže žiwy a niczo njewě, ſchto žo wokoło njeho ſtawa, hakle potom ſe žwojeho wědomoſtneho ſparja wotucźi, hdyž je dopóſnał, ſo jeho wukubłanſke methody ſame njewuſpěchi žobu pſchinjeſechu. Jeho ſamžny žyn, jeho najlépſchi ſchuleŕ a też jeho druha žona jeho ſjebaja. Hakle hdyž běšche žebi tutón we žwojich ſabłudźenjach žiwjenje wjaŕ, „Traumulus“ wotucźi a ſpóſna, ſo jeho pucź, kotryż młodźinje pokaſuje, njeje prawy.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina

Auf Antrag des Landwirts und Fleiſchermeiſters **Jakob Schmidt** in **Radibor** iſt über ſeinen Betrieb in Radibor am 17. Juni 1936, namch. 3 Uhr das Entſchuldunasverfahren nach § 4 des Geſetzes vom 1. Juni 33 eröffnet worden. Die Aufgaben der Entſchuldungsſtelle nimmt das Entſchuldungsamt ſelbſt wahr.

Das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Das Entſchuldungsverfahren für den Bauern **Emil Ernſt Georg Szykor** in **Auritz Nr. 10** und für den Landwirt **Martin Bruno Hauſe** in **Kleindrebnitz** iſt zufolge Beſtätigung des Vergleichsvorſchlages aufgehoben worden.

Das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen, den 17. Juni 1936.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźeł a pilopk Marko Smoleſ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnoſt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna liſcina ſo. 5 płaći.

Kospodarſki rozhlad

Schtwórtk, 25. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12 475	100 čeſkoſł. krónow	10,285
100 ſwajc. frankow	80,8	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa 23. junija. Hižo někotre dny dołho wobkedźbowana pſchiczina na hódnoſtkowych wikach też wčera burſu wobkniježeſche. Dokelž ſo poſtiżenja a naprašchowanja nimale wurunachu, žo kurſy ſpěſchnje ſawěſcjechu, kotrež njeběchu pornjo pſcheczerawſchenu dnjeſ ſkoro ſyła hinaſche. Sakładne mėnjenje bě pſchecżelne a hižo mjeniſche kupowańſke pſchikazy ſamochu, ſo kurſy poſtupichu. Też na rentowych wikach běšche cžicho.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich żitnych wulkowikach běšche jara mały. Poſkicżenja khlěbowych żitow njejsu ſo powjeſtichće. Też prowinzialne młyny ſo prózuja, ſo bychu ſebi ſwoju potrjebu khlěbowych żitow ſamješcźiłe. Pizowańſkeje pšcheńcy ſyła njeſe na wikach. Wobkhod ſ wowſom je też pſchi niſkich płacźiſnach wobcžeżny. Pizowańſke jecžmjenje ſo tu a tam hodźa ſamješcźicź. Wotbyt na mukowych wikach je ſpokojazy.

Wežera płacteſche w Barlinie zeutnaf

pſchenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožt R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jecžmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowſa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Nekotre płacźiſny ſ Drježdźanſkich wikow.

Huſny, ſarſčane 1,20—1,50 hr., kury, ſtare ſarſčane 90—1,10 hr., młode ſarſčane 1—1,20 hr., ſchćuki 1,20 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 20—60 pj., běrny, ſtare punt 6 pj., nowe 10—15 pj., jědźna koboda 10—12 pf., zybła 14 pj., kŕen 90—1 hr., žołtej 4—8 pj., běły kał 15—20 pj., ſtórki 30 pj., ſydrożny kał 15—35 pj., buny 40—75 pj., pětrſchilka 40 pj., hromał 10—60 pj., tomaty 35—50 pj., rjenjeń 7—10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pjenježkow.

Drježdźanſke ſtótne wiki.

(Přenja powěſcź.)

Dźenja ſteja na Drježdźanſkich wikach na pſchedań 1 wok, 2 bykaj, 8 krunow, 521 cželatow, 273 wowzow a 511 ſwini. Pola howjadoweho ſkotu a wowzow je wobkhod bjes kóždeho wuſnama. Na cželazych wikach žo jara pomału wobkhod wuwije. Płacźiſny pornjo póndźelnym płacźiſnam wo někotre pjenježki popuſchcźeja. Swinje žo ſa krute płacźiſny pſchedawaja.

Žita ſe žwoſimaſ ſtarſchimaj na wopycže pſchebywa, pjatk popołdnju do hłubokeho kowaŕſkeho hata padże. Někotſi nimoduju to wohladawſchi, ſawołachu Erlera, kiž ſo ſpěſchnje roſkuzdźiwſchi ſa dźeſcžom ſkočí a jo wuczahny. To je někto hižo 17. dźeżo, kotrež je Erler ſatepjenju, niehladajo ſmjertneho ſtracha, kotrež jemu pſchi tym hrożeſche, wukhował.

S **Biſkopiz.** Njedźeli wjeczor w Pózkowach pſchi ſtraſchnym khċžżowaniſchcźu Trjechowſkeje dróhi a Hornjeje ſchule koleſaŕ do wožoboweho woſa ſraſe. Koleſaŕ ſo ſwje, ſtama žebi wobruczku a ſtani žebi hłowu. Koleſaŕ bě je žwojim ſpěſchnym jědźenom njeſbožo žam ſawinował.

Wuhotowańſke płacźiny za zażne běrny

Krajne ſakſke burſtwo woſjewja: Po wukaſu Hłownego ſjednoczenſtwa němſkeho běrnjažeho hoſpodaŕſtwa płacża ſcžěhowaze wuhotowańſke płacźiny ſa němſke jědźne ſažne běrny:

dźeń pſchedawanja	ſo běle: cžerwjene a módre druſy:		ſuſoſte žołte:		podołhaſte žołte:	
	ſrajſnjeńſcho	tola nic wjazy hacz	ſrajſnjeńſch	tola nic wjazy hacz	ſrajſnjeńſcha	tola nic wjazy hacz
	hr.	hr.	hr.	hr	hr.	hr
25.6.36:	6,20	6,70	6 60	7,10	7,00	7,50
26.6.36:	6,15	6,65	6,55	7,05	6,95	7,45
27.6.36:	6,10	6,60	6,50	7,00	6,90	7,40
29.6.36:	6,05	6 55	6,45	6,95	6,85	7,35
30.6.36:	6,00	6 50	6,40	6,90	6,80	7,30
1.7 36:	5,95	6,45	6,35	6,85	6,75	7,25
2.7.36:	5,90	6,40	6,30	6,80	6,70	7,20

Tute płacźiny rozumja žo ſa 50 kg. netto, njeliczo do toho mėch a to w krajinje, hdyž ſo płahuja hacz do ſtażije, hdyž ſo nakładuja, abo darmo hacz do wjeſnje abo wokrjeſnjeje wotedawańnje, w njeſamknjenym płahowańſkim kraju darmo hacz do ſtażije nakładowanja abo darmo hacz na měſtno pſchepodacža na płahowańſkim měſtnje. Dalſche woſjewjenje wuplahowańſkich płacźiſnow žo někto kóždy tydžeń ſtawa a to ſnajmjeńſcha dwaj dnjej pſchejed płacźiny do mozy ſtupja. Tute wukaſy 25. t. m. do mozy ſtupja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 6.	23. 6.		24. 6.	23. 6.
Pšenica	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,5-31,5	30,5-31,5
ječmeń now.	—	—	módne lunjny	19,0-20,2	19,0-20,2
ječmeń, nat.	—	—	žołte lunjny	31,0-32,5	31,0-32,5
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,55	27,55	lany wosuſk	17,30	17,30
rožna muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnſ. kruſki	18,60	18.60
rožne „	10,10	10.10	ſyno, 50 kg		3,30-3,50
raps 1000 kg	—	—	rjana ſłoma		1,95-2,05
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „		1,75-1,95
lane ſymjo	—	—	wowſna „		1,75-1,95
pjeluſki	32,0-35,0	32,0-35,0	rožna „		1,75-1,95

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płaćizna za ječmeń za wuplodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Nowosće z cyłeho swěta

Dwuboj (duell) ſo nima wjazy khłostać.

W nacyjiſu ſa nowy němſki khłostańſki kakoń je ſo hamtſka komizija ſa to wuprajiła, ſo ſo w pſchichodźe dwuboj nima wjazy ſakadnje khłostać. We wosprawnjenju teho ſo na cjeſtny rjad SA, na ſmĕrzowiſi a cjeſtny ſudniſki porjad SS, kaž też na wukas ſcheſa wójſkoweho wjedniſtwa „ſchkitanje cjeſće“ pokaſuje, po kotrymaj ſmĕdźa ſo ſkichiwdźenja ſ bróniu wotrunać. Po tym ſu ſa wojeſku mój, SA a SS pſchipadły, w kotrychž ma ſo ſchkitanje cjeſće we kóždym padźe ſ bróniu ſtać. Nichtó pak ſo nima tohodła mjenje ważić, hdyž ma druhu formu ſchkitanja cjeſće ſa prawu. Menſzury ſtudentow, ke kotrymž ſo dwuboj njeliczi, ſo tehorunja njekhłoſtaja, dokelž ſu k wożbetej druźinje ſporta licza.

Samjelczena ſamodruhoſcej pſchi naſtupjenju dźĕła njeje ſ pſchiczinu ſa puſchczenje ſe ſłużby.

Dźĕłkowy ſud w Bytomju a krajny dźĕłowy ſud we Gliwicy ſtej ſajimawej roſſud wo praſchenju wuprajiłoj, hacž pſchi naſtupjenju dźĕła ſamjelczena ſamodruhoſcej pſchiſtajeneje dźĕłodawarjej prawo dawa, ſo bjes wupowĕdźenja pſchiſtajenu ſ dźĕła puſchćeſi. Wobaj ſudaj ſtaj to wotpokaſałſchtaj. Sudnik pſchi tym na to pokaſa, ſo dźĕłodawaŕ nima prawo, jej mĭdu ſapowĕdźicź, dokelž pſchiſtajena njeje winowata, pſchi pſchiſtajenju dźĕłodawarjej ſwój ſtaw wojſemicź. Hdy by tajka winowatoſcź wobſtała, by to bjes dwĕla tomu dowjedło, ſo bychu wſchĕ ſamodruhe holzy mĕſazy dołho bjes dźĕła byłe. Jeli dźĕłodawaŕ ſwoje prawo na to ſłoſuje, ſo je ſo we ważnej wożebitoſcźi pſchiſtajeneje mylił, ſud ſwĕſcźi, ſo ſamodruhoſcź pſchiſtajeneje w tutym padźe njeje ſ tajkej wożebitoſcźu, kotraž by k wokomiknitemu ſpuſchczenju ſe ſłużby prawo dało. Też je dźĕłodawaŕ mózność mĕł, ſłużbne wucźinjenje po pſchedkhadnym wupowĕdźenju ſ cźaſom roſwjaſacź.

Błyſk ſabi 72 wowzow.

Pſchi Wilſapſkim ſĕſoru w Tirolſkej je błyſk we wyſokoſcźi 2100 metrow do ſtadła wowzow, kotrejž ſ 500 ſchtuk wobſtejeſche, dyrił. 72 wowzow bĕ hnydom morwych. Spodźiwne je, ſo ſe ſabitych wowzow pſchezo po 4 hacž po 10 hromadźe leżeſche.

Cźeſće njewjedro nad Pariſom.

Pſchi wutornjſchich njewjedrach nad Pariſom, pſchi kotrychž ſo, kaž hižo pišachmy, ſchiom mĕra powali, je ſo też w franzowſkim ſtowniym mĕſeſe wjele ſchkody naczinjło. Wjele ſtow pinzow bĕ ſ wodu ſapławjenych. Wożebje ſchkodowałe ſu też podſemńke żeleſnicy. Wone dĕchu ſo ſ dźĕła ſ wodu ſalałe a na wjele hodźinow dyrbjeſche wſchón wobkhad ſaſtać. Też dyrbjeſche ſo wohnjowa wobora ſawołacź, kiž dyrbjeſche puczowanych ſe ſapławjenych podſemſkich dwórniſcźow wunjeſć. W nĕkotrych Pariſkich dróhach ſtojeſche woda metr wyſoko. W lĕſu we Vincennes mózachu 10 wożoboro, kiž dĕchu ſe ſwojimi bźeźimi zyle ſ wulkej wodu wobdate, jenoż hiſchcźe ſ pomocu wohnjowoweje wobory wulhowacź. Nadróżny a żeleźniſki wobkhad je ſo ſdźĕła dyrbjał ſaſtajicź.

Hurońzy dobudu Kanadu. — Żeleźniſki a automobilowy wobkhad ſdźĕła ſaſtać dyrbjał. — Petrolejowe pſchemjomjetaŕi ſo pſchećźimo ſchkodnikam wuźimaja.

Tuchwilu pſches dałeke krajiny Kanadu njeſtĕniſchane hromady hurońzow cźahnu, kiž wſchudźe, hdźež pſchińdu nieſmĕrnu ſchkodu naczinjeja. Wobkhad na dróhach a na żeleźniſkich cźarach w krajinach, hdźež je ſo hurońza ſahnĕdźiła, je ſdźĕła zyle ſaſtał. Spodźiwne pſchi tym je, ſo je tuta cźiwila zyle wĕſte krajiny napadła, kotrejž ſu ſamo dałoko wot żebje ſdalene a kraje mjes tutymi ſu zyle pſchepuſchczene. S wożebitym ſtrachom ſu hurońzy wokoło Ssudbury, hdźež ſo podobnje walzy pſchezo dale, do kraja tłóczą a to w tajkej huſtoſcźi, ſo njemóża żeleźniſke cźahi dale jĕdźicź. Koleża lokomotiwow ſo wjazy kolijow dótłacź njemóża. Wſchudźe na jenotliwych cźarach ſteja twarowe cźahi, kotrejž ani doprĕdka ani doſady njemóża. Druhdy drje ſo poradźi, cźah ſ pomocu wużynkaneje pary hiſchcźe nĕkotre kilometry dale ſcźahnycź, tola hdyž je tuta pſchetrjebana, potom dyrbi cźah ſaſtacź. Ssamżny ſrudny wobras knježi na dróhach, kotr eż ſu hladźe, kaž parket. Wjedniży wożow móż nad nimi njewobthowaju a njeſboja ſu na dźeńſtim porjedźe. Sajimawy wobras poſkicza potrjechena krajina w nozy. Wſchudźe pala ſo petrolejowe wohnje, kotreż ſu farmarjo k ſchkitej ſwojich ſahrodow a ſadowych ſchtomow wokoło ſwojeho wobeźdźeńſtwa ſapalili. Skoro wſchĕdnje ſo knjeźerſtwo wo pomoz proſże. Pſchiſłuſchne ſtatne hamty ſu ſo roſkudźiłe, ſo ſchudźe pſomjomjetaŕi ſaſadźa, ſ kotrymiž maja ſo militjardowe armeje hurońzow ſniczicź.

Chileſke lĕtadło ſo namakało.

Wat njedźele ſhubjene 3-motorſke wobthadne lĕtadło nazionalneho towaŕſtwa ſa powĕtrowe ſobſtwo je ſo namakało. Dyrbjeſche dła motoroweje ſchkody pſchiſtajicź Wjednik lĕtadła a też 10 puczowacych ſu ſtrowi. Lĕtadło mjes Antofagaſta a Iquique leczeſche.

Budyske ſtawniske powĕſće

Sźrjedu 24. junija 1936.

Narodźili ſu ſo: 22. 6. Pawołej Wilhelmej Koſlerej, póſtſkemu pomharjej, dźowka. — Anſelmej Rudołfej Pĕtſchej, ſamkarjej w Barcźe, ſyn. — Pawołej Korli Biedrichej Hochaſſej, wobſkhodnemu pomocnikej, dźowka. — 24. 6. Pawołej Fryzej Springerej, twarſkemu dźĕlacźerjej, ſyn. — Willijej Alfredej Seſlerjej, ſĭećhikrjerjej, dźowka.

Wumrĕła je: 23. 6. Juſtina Pudłowa rodź. Boryſewiczej, mandźelſka dźĕlacźerja w Dźĕżnikezach, 44 l.

Swĕrowałoj ſtaj ſo: 24. 6. Rudołf Waltaŕ Kindler, wojnaŕ w tu khwilu chemiſki dźĕlacźeŕ a Hilża Berta Riemannej, pſchedawarka, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Pjatk, 26. junija ſo ſtyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchĕdneho programma: 6,10 tacźele. 11,40 ſa bura. 15,15 dźĕcźi ſpĕwaju. 16 konzert. 18,45 wo wumĕſtwje puczowanja. 19 tacźele. 20,10 Gluck — Beethoven — Richard Strauß.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchĕdneho programma: 6,30 ranſchi konzert (ſ Gdanſka). 11,45 ſa bura. 16 konzert. 18 walcźiki. 19 hudźba k ſwjatokej. 19,30 opera „Der Freiſchütz“ (ſ Drjezdźanſkeje ſtatneje opery).

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 romantiſka hudźba. Hamburg: 20,10 walcźik. Wrótſławiw: 20,10 hra „Baltiſay“. Köln: 20,10 wojaz — kameradoſo. Wiu: 20,30 Miniſke tacźele. Praha: 20,30 Liſztowa Fauſtka ſymfonija.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Städtiſche Freibank, Bautzen.

Sonnabend, den 27. Juni 1936, 8—9 Uhr, für die Nr.: 4901—5150. Roheſ Rindfleiſch, Pfund 30 Pfg., roheſ Schweinefleiſch, Pfund 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Towaŕſtwowske powĕſtniki.

Drježdźany. „Hromadnik“ zmĕje ſwoju poſlednju ſkhadźowanku do próżdnin ſtwórtk 2. julija wjecźor we 8 hodź. w hoſćeneu „Johanneshof“. Přińdźe wſitcy. Też hoſćo ſu wutrobnje witani.

Dr. Wjacſławk, předſyda.

Khelno. Serbſke towaŕſtwo „Domizna“ ma njedźelu 28. junija wjecźor we 8 hodź. pola Sćecc mĕſacźnu zhromadźiznu. Dla ważneho přednoſka ſo wſitke ſobuſtawy wocźakuja. Hoſćo ſu lubje witani.

Předſydſtwo.

Pančicy. Na wulĕtnym dnju — 29. junija — wotjĕdźe auto hižo ½5 hodźin z Pančic na Ładku.

Lipa Serbſka.

Wójſkowa parada na dnju kralowych narodninow w Londonje.

23. junija ſwjeſcźeſche jendźelſki kral Eduard VIII. ſwoje narodniny prĕni raz jako jendźelſki kral. Wón je nĕtko 42 lĕt ſtary. Na paradu ſo wjele pſchihladowaŕſtwa pſchiwabi. Sa kralom widźimy jeho ſtſoch bratrow, wójwodu Kentiſkeho, Glouceſterſkeho a Yorkiſkeho.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Do próżdninow

wzmi ſebi ſobu rjanu ſerbſku knihu. W cźaſu wocźerſtwjenja budźe cź z lubym přećelom z domizny. Wulki wubjerk knihow za tebje ma Serbſka knihańja w Budyſinje w Serbſkim Domje

Němſke mnſliny

za ſórcuchi a jaki rjane ſmuhi

80 cm ſĕroke

1,25 1,40

Schaaf

1218

MEBLE

a półſtrowane twory 89

poruča po najlaſiſich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyſinje na Rózowej hasy 15

Sym. Serb!

Dźĕćace kolesa

we wſĕch wulk. a płaćiznach

J. Schieback w Budyſinje

na Mužakowskej drózy čo. 4

924

Gravĕrowane khomotowe a wozowe **tafiłcki**

podawa płać. hód. **SIEGEL** w Budyſinje Zad. Boh. h. 15

Bydlerńje, 68

łĕharńje, kuchinje, półſtrowane twory atd., jenotliwe mobłe kupnjeńe tunjo pola

P. Rubela w Budyſinje na Mužakowskej drózy 4. – Rĕča ſerbſcy.

Mam ſwoju półſtrowarńju mandźelſkim poſčonki přijimam

Barby

Laki

Pinsle

800

Šablony

jenoż wot firmy

Erich Winter

w Budyſinje na Kamjent hasy 14

Srčnka,

wokoło 18—20lĕtneho, pyta k 1. abo 15. julijej

Hańża zwud. Serbinowa

w Kozarcach [1225

Nowy transport wosebje dobrych rańšopruskich - hollandskich

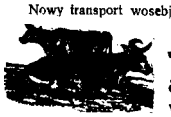

jałojcow a kruwow

wysokosućelnych a z ćelatami mamoi wot dźensniſcźeho dnja zaso na předań.

Maks a Theodor Rychtař w Njebjelčicach

wikowańja ze skotom. Telefon hamt Kamjenc 895. [1228

Zeiß prismowe ſklenzy

nĕtko hižo wot 87,— hr.

Półne dalekowidy

za kóždu płaćiz. a we wulkim wubjerku pola firmy

Zeiss Ikon E. LENZ

Telefon čo. 2134. w Budyſinje na Hošic hasy 21

wobkhod z optiſkimi wĕcami a fotografiſkimi potrjebami

CIGARY

funje a dóbre poruča

E. Simon w Serbſkim Domje

na Lawſkich hrjebjach 4

Čiščimy wšitko

štož překupc, wobkhodnik, rjemjeſlnik, přemyſlnik, hoſpodaŕ a ratař k zdźerżenju ſtarych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też čiščerſke dźĕła za towaŕſtwa, zjednoćenſtwa, za ſwójbne ſwjatoćne a zrudne wukomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wurućiće, dajće ſo poradźić a wobhladajće ſebi naše rjane čiščerſke dźĕła.

Knihiščiščernja dr. Jana Cyža

w Serbſkim Domje w Budyſinje, tel. 2667

Přiloha k čislu 146

SERBSKE NOWINY

Pjatk 25. junija 1936

Naše rjane wukhodžowanišća

Wěry hdy namakaš we wokolnych městach tak rjane wukhodźowanišćo, kaž hmenuje je w našim Budyšinje z hordosću swoje mjenowachu. Kaž wokšichowny haj wobmyja zgle stare město se swojimi wysokimi khłódr podawatymi schtomami. Keraschki wschěch orušin je wobrubjeja a w kwětnej pyšche naše wěcžko wotschewjeja. Hladaješ-li na wukhodźowanišćoja pschi kralowskim walu, to žo cži wowroba hmeje, hdyž sastupiš do kamjenitneje zahrodki z mnohimi niskimi a drohnuschkimi kčežiazymi rostlinami. Je, kaj bě tu lečžo z barbiczom semju podypkowało. Krocžiš-li pomalku dale, hladaš spokojnje na kčežiaze kezaschki pschi Mannez zahrodnistwje, na žolte a módre lilije, kij rostu w dolinje pschi starej měschczańskej muri. A kaj kwětny paž cžahnu žo nětko rjadki po selenych pschestrjeniach je wschelakimi kčežiazymi małymi rostlinkami. Wóczko namaka pschez sako rjaneho bleczka, hdjež hmje cžicho wotpocznyć. Kak kwětotny je na pschikład bleczk pschi měschczańskich kupjelach je swojimi zuzymi keraschkami, je swojimi w kražnych barbach kčežiazymi rostlinkami. A dale krocžiwschi, zapopadnje žo pschjezo sako wóczko we wobdawajej kwětnej rjanosći. Pschi Statnej banzy zirowi cže kražny kwětny wotsnam olympiskich hrow, dopominaju cže kwětki na padnjenych, kotrychž mjena žu nam swěcžnjene w trajnym wopomnjeczu a na kotrychž pomniki dopominaju. Wocžerstwjaza chłódnosć cže wobjima we wukhodže mjes Bismarkowej bróžy a Seminarskej haju a wustupischi-li tuteho pschekhoda měra, putaju cže sako rjane kwětnych rostlinkow, měscha žo wodopad do raja barbow a na konzu wukhodźowanischcjow mita cze wobras stareho města a krocžischi-li do města a pschistupischi k Hitnym wikam, hy wokrjehdj pukotazeho wobkhodneho a wobkhadneho žiwjenja ale wóczko hmě žo dowupoſměwkowcj w pohladže na ſ kwětkami wobrubjene Žitne wiki, wustwał spokojenja a khwalby namakajo pschi kwětnym swonjazym swonje olympiskich hrow na trawniku pscheds naschim měschczańskim dźiwadłom. Haj nasche město je žo mopranadje stako ſ městom porędeje kwětneje a pschirodneje rjanosće. Tohodla budźmy žrěbi tuteho žboja wožebje we žwobodnych khwilkach wodychа wědomni! -ć.

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela po žwj. Trojizy, 28. žnjenika 1936.

S **Budyšchina.** W Michalskej zyrkwi rano w 7 hodź. Boże wotkazanje, žerbske; we 8 hodź. žerbska a dop. ¼10 hodź. němska Boża žłužba: far. Tischer.

S **Budyšchina.** Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo. Shromadźizny w Budyšchinje: Njedźelu pop. w 3 hodź. lečzni žwjedženi žwjatka dźěcži, wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina na Hidorje. Serjedu wjeczor we 8 hodź. žwjatk młodźiny. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Shromadźizny žwonka Budyšchina: Pondźelu wjeczor ¼9 hodź. w Kumwałdze, wutoru wjeczor ¼9 hodź. w Semjazach, žrjedu wjeczor we 8 hodź. w Biskopizach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina za žony: Pondźelu wjeczor we 8 hodź. w Budestezach, schtwórtk wjeczor ¼9 hodź. we Walddorfie.

S **Barta.** Rano w 7hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbska Boża žłužba a dop. w 10 hodź. na sportowninschczu w Subornicy lěžne kemschenje. — Krajna sbérka.

S **Budestez.** Rano w 7 hodź. smě je farař Böttger žerbsku spowědź, farař Bójz we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Kollekta za žónsku młodźinu. Pop. w 11 hodź. smě je farař Böttger kemschenje za dźěcži 1. hacž 4. schulskeho lěta. — Pondźelu wjeczor we 8 hodź. evang. žłužba młodźiny za holzy na farje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. žłužba mužskeje młodźiny. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina pola Ducžkez w Kóslach.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. žerbske kemschenje. — Wumrěli: Wilhelm Khorla Raupach, hojcz. na dwórnischczu w Pomorzach, 69 lět 10 dnj. Wilhelmina Christiana swud. Beckowa rodź. Kaufferez, wobydlerka w Sdowrjezach, 80 lět 4 měz. Jan August Rjenc, khěžeř a stolař na wotp. w Nowych Koporzach, 90 lět 5 měz. 25 dnj.

S **Budyschinka.** Rano we 8 hodź. žerbska Boża žłužba, dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba. Sbérka. — Wumrěła: Marja Augusta swud. Mjerwina rodź. Hartsteinez, wumnčnařka w Pschiwczizach, 77 lět, 2 měz., 5 dnjow stara.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Kollekta.

S **Hrodźischcja.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź se žwjatym wotkazanjom, we 8 hodź. žerbska a dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba. Krajnozyrkwinska sbérka za žónsku młodźinu. — Pop. w 2 hodź. Boża žłužba za młodźinu (rosrěczowanje).

S **Hurczinу.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 h. žerbska Boża žłužba, dop. ½10 hodź. Boża žłužba za młodźinu. — Sbérka za kschesć wocžehnjenje młodźiny. Pop. ¼4 hodź. němska spowědź (farař Kschižan-Kluschanski).

S **Khwaczizy.** Rano we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Kollekta za žónsku młodźinu. — Wumrěł: 22. 6. Bjedrich Hermann Wagner, sabr. dźěkarjeř w Khwaczizach, 40 l. 3 m. 20 dni. starý

S **Kotez.** Dop. ½10 němske předowanje (farař Konik-Kelliczanski). — Krajna kollekta.

S **Kluschca.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, we 8 hodź. žerbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sbérka.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. žerbske kemschenje, ½11 hodź. němske kemschenje, potom dźěcžikemschenje. Sbérka. — Serjedu 1. julija, ev. žłužba žónskeje młodźiny, wjeczor we 8 hodź. na farje.

S **Malešchez.** Rano we 8 hodź. žerbske kemschenje. Dop. w 9 hodź. wožadna shromadźizna we wožadnej šali. Dop. ½11 hodź. němske kemschenje. Sbérka za žónsku młodźinu. Pop. ½3 hodź. hodźina evangelskeje žónskeje młodźiny we wožadnej šali (farskej sahrodźe).

S **Minakala.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske kemschenje, w 11 hodź. němske dźěcžikemschenje, pop. ½5 hodź. žerbske kemschenje ſ Božim wotkazanjom w Lipicu pola Bartez. — Pondźelu wjeczor we 8 hodź. evangelska žłužba młodźiny za młode holzy w žerbskej rěcži na farje. — Serjedu wjeczor we 8 hodź. khschesćijanska žónska žłužba w Minakale.

S **Njeswačzidła.** Sserbska spowědź wupadnje. Rano we 8 hodź. žo žerbske a dop. ½10 hodź. němske předowanje cžita. (Sbérka za žónsku młodźinu). Pop. w 2 hodź. kemschenje za wschě dźěcži. — Pjatk žłužba na evangelskej młodźinje, pop w 5 hodź. za 10—14 lět starych hólzow a holzy. Wjeczor we 8 hodź. za konfirmérowanu młodźinu.

S **Nošazij.** Rano we 8 hodź. němska Boża žłužba a po njej němska spowědź. Sbérka za naše Boži dom.

S **Porschiz.** Rano w 7 hodź. žerbska spowědź, we 8 hodź. žerbska Boża žłužba. Sbérka. Po kemschach pożedženje zyrkwinskeho pschedstejizerstwa w drastkomorje. Dop. ½10 hodźinach, dźěcžikemschenje za mjenjsche dźěcži w Porschizach. Knjes sjednoczenstwowy wothladować smě je biblisku hodźinu njedźelu wjeczor w Porschizach pola knjeza wuschcheho wuczerja Hemscha, wutoru wjeczor we Boschezach.

S **Rakez.** Dop. w 9 hodź. žerbska Boża žłužba, ½11 hodź. Boża žłužba za dźěcži. — Sserjedu wjeczor pojawnowe mišionstwo w Komorowje. — Pjatk wjeczor we 8 hodź. žłužba młodźiny (holzy).

Se **Sslepeho.** Rano ½8 hodź. žerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba. — Kollekta za evangelske nowinarstwo w Schlesyskej. — Pschip. ¾12 hodź. němske dźěcžikemschenje.

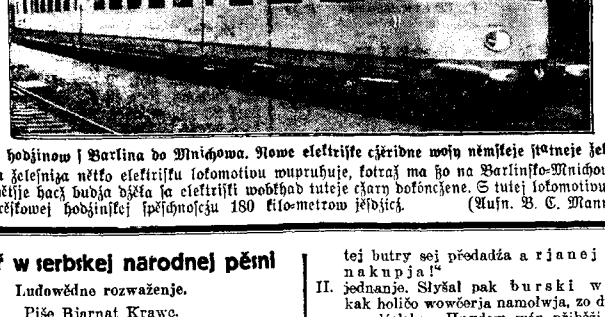

Sa 5 hodźinow ſ Barlina do Michowa. Nowe elektriske cžerdne wozy němskeje statneje želesniže.

Němska statna želesniza nětko elektrifiku lokomotiwu wupruhuje, kotraž ma žo na Barlinsko-Michowskej cžarje wuslicz, tak khěrije hacž budźa dźěla za elektrifiki wobkhad tuteje cžary dokončene. S tutej lokomotiwu maja ICD-cžahi ſ pscherěškowej hodźinjskej spěschnosću 180 kilometrow jěsdźicz. (Aufn. B. C. Mannheim, M.)

Wowčeŕ w serbskej narodnej pěsni

Ludowědne rozwaženje.

Piše Bjarnat Krawc.

(Skónčenje.)

Tuta mała dramatiska hra je wšak jenož ziomk (Grenchstück) prjedy podawanych ludowych pěsnjow. Spodźiwnje, zo je žro dźěcžeje melodije jara podobny k hižo mjenowanym.

K druhemu typej nětko słuša předewšém spěw z Nowej Way n. Spr. z hłosom w Č. M. S. 1889 Černý III 2. z napismom: Knjeni wowčerjowa. Dźěli so pěkuje do prologa, dialoga, epiloga a do dweju jednanjow.

Hnaj je tam wowčeŕ swoje wowcki dom
nimo mi hajka zeleneho, tyrajrudyrum, tralalala!
nimo mi dwora knjeżeho.

I. jednanje. Nichtón tam doma njeběše, holčo tam na prozy steješe, w čornej dźi drasče hač do zemje.

Rozmołwa:

Wowčeŕ: „Koho dźe žaruješ, holečo? Stej ći wumrjeloj nan aby mać? Aby je luby će wopušćił?“

Wona: Mi njejstaj wumrjeloj nan aby mać, ale luboho nimam žaneho wjac, tón je mi wumrjeł před lětom!“ — —

Wowčeŕ: „Holčo, hdy bych ći radźił měł, bych ći ja radźił wowčerja, tajkeho pěkneho wowčerja!

Wowčerske žony maju dobre dny, w zymje wone sydaja w čopłej jstwi dobroh sej kofoja nawarja!

Burske pon žony sej přeproša, kany tej butry sej předadža a rjanej drasty sej nakupja!“

II. jednanje. Słyšał pak burski wotročk bě, kak holičo wowčerja namołwja, zo dyrbi być jeho mandźelska. Hnydom wón přiběži k holeču:

„Ach njebjeř sej, holečo, wowčerja,
bjeř radšo sej burskeho wotročka.

Wona: Burski tón wotročk tak čiše spi, wowčeŕ so wjele raz wobroći, ze spanja husto će wubudźi!

Epilog je moralka:

Stóž je tu pěsničku wuzwolił,
tón dyrbi dostać wulku mzdu,
na posledku pak . . . šibjeńcu!

Mjez tym zo běchu skoro wšě hač dotal mjenowane spěwy z jeneje wokoliny (Laz), pokhadza dalša z Kulowa. Započatk ja samsny, kaž w „Hnaj je pak wowčeŕ swoje wowcki won“, ale cyłk je hinašeho wobsaha, a to luboscinskoho. Pod napismom „Zhuhjena wowcka“ stej pola Smolerja I, 149. Hłós kaž „boran w kalo“. Wšelake drobnostki pěsnje su zajimawe, kaž na př. hnydom wróćaty nazynk (refrain) „Diradiraejrom, diralala“. Wowčeŕ swoje wowcki nimo knjeżeho dwora na pastwu čeŕi, mócnje z křudom praskajo . . . nadpadnje, wuwabjo, nazdatnje. Wowcki běža „klimpadyklamp“ (!) za nim — tutón žadny wuraz rjenje zwónčkowe zwuki napodobni. Po dworje khodźeše holičo, přez praskanje wowčerja hižo wuwabjena. Zhladuje na swojeho wowčerja, lubowaneho. Rozmołwa mjez woběmaj njeje runje zajimawa; wona so praša: „Hdže pak ty honiš, mój wowčerjo, twoje te młoduške jehnjata?“ Wón wotmołwi: „Ja je honju dźens tam zas, hdjež sym je wčera wječor pasł; mjez tymaj (dwěmaj) horomaj (hórkounaj), tam na tej łucy zelenej. Přińdź mi ty, holička, pomhać pasć, to moja lubka najlubša!“ — Holičo so po tym ma. Kajke bě jeje pomhanje? Pěsnička praji: „Dele so wobej sydnještaj, ścicha tam hromadźe wusnyštaj. Hdyž potom horej zas stanyštaj, žanych wjac wowcekow njeměještaj.“ Wobhladniwje potajkim njeběštaj so wo stadleško staraloj. Njeluboznje, haj hrubje wowčeŕ hnydom wšu winu na swoje holčo wali:

„To je so stała wšo twojedla, ty mjera mi mjerawna!“

Ta wotpokaza tutón porok krótko: „Kajka sym mjera mjerawna, hdyž sym ći prjedy prajiła?“ (će pominała). Z tutej zwadu skóńči podawk. Najskorjo stej stadlesko tola hišće najšloj; po napismu pak jenu wowcku zhubištaj. Wudmo: „mjerowna mjera“ njestej w žanym serbskim słowniku; rjana znamjenjawka wěsće za holčo njeje. Cyła pěsnička, z časa wowčerskeje poezije pokhadźaca (1800) nima hewak za našu literaturu waržnosć, ani po formje ani po moralnym wobsahu.

Raznje pócciwcho wobsaha je pěsnička z Hornjeho Wujezda Wbohi wowčeŕ. (Smoleŕ I, 193) z wosebitym hłosom:

Hnaj je tón wbohi wowčeŕ swoje wbohe wowcki won,
Hdyž wšitey ludźo spachu a w dobrym měrje su.
Wubraš sej jene jehnjatko ze swojoh' stadleška,
Njesł je to k lubcy, k holičcy pod jeje komorku. —

Po tutym zawodže nastawa rozmołwa:

Wón: Spiš abo njespiš, holičo? Ći njesu jehnjatko!
Wona: Wo jehnjatko ći njerodźu, njedaš-li rubiško!
Wón: Ach rubiška ći njesmém dać, mać by mje swariła,
Ja chcu ći dać rózičkow wšelakich barbičkow,
Z tych budźeš wěncaj nawići, wěncaj dwaj ručanej.

kemschenje. Poj. 1/21 hodź. kschćenja. — Poj. 1/16 hodź. serbska Boża słužba se spowjedźu a z Božim wotkasanjom w Rownowsker schuli.

S **Wóblinka.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/210 h. němske kemschenje.

S **Wósporka.** Rano we 8 hodź. předowanje (farar Konik-Ketlicžanski). — Krajna kollekta.

Nowowotewrjenje předewzačow k wudobywanju kamjenjow

Kaž industrijowa a wikowarska komora w Zitawje pożeluje, zu sarjadnike wyschnosće w swojich wobwodach w pogłednim cžasu wospjet wobkedźbowake, so zu so nowe wudobywarnje kamjenjow wotewrike, kotrež němski hospodarski minister njebě wumsacžnje dowolił, kaž je to trjeba. Po jeho postajenju z 22. jun. 1934 we swisłu z pischemenjenischim wukasom z 23. dezembra 1935 je hacž do 31. dezembra 1936 sadnje sakasane.

a) nowe pschedewsacža pschiprawicž, w kotrychž maju so wudobywarnje kamjenjow wotewricž a wutrjebacž;

b) nowe pschiprawy za roskuskowanje a wuběranje kamjenjow pschiprawicž;

c) wobkhod pschedewsacžow, kiž hižo wobsteja na dźełanje kamjenjowe macžišny powjetschicž;

d) dźełanšku khmanosć pschedewsacžow, kiž hižo wobsteja a w kotrychž so kamjenjowa macžišna wudobywa, powjetschicž;

e) w nowych wudobywarnjach kamjenjow abo w tajkich, kiž dźełe dweju lět wotpoczowachu, sapoczeć dźełacž.

Pod kamjenjemi w smyśle tuteho wukasa so jenož kamjenje za twarjenje puczow, żelesnizow a rěkow rozumjeja. Wumsacža swonka tutych pschedpisow może jenož němski hospodarski minister dowolicž. Jeli so tu tajkeje dowolnosće njeje, ma pschisłuschna sarjadniska wyschnosć pschipowědźenje dźełacžne wotpokasacž.

Woheń wobrota słónca skupiny němskeje dźěłoweje służby 151 21. junija 1936

Sstónzo žmali na lěz a hona, žmali na kročzaje kolonny dźěłowych muži. Dźenża so na žamotnu wjeż Jitk měrja. Tam chodźa na jednore waschnje wobrot słónza wospjeczicž. Se wschěch lěhwow pschikhadźeja. S wjeselstym spěwom do stanoweho města sacžahnu.

Bórsy saměnja brunu žuknju z lohkej sportskej draštu a so na naměsče šabawjeja, kiž je wotdźelenje 11/151 Njeswacžidło) do swjedźenskeje luki z kuchinjemi, kantinami a stanami pschetworiło. Hudźbny cžah 151 so se swojej hudźbu za dobru šabawu stara. Wubědźowanja jenotliwych wotdźelenjow so sapoczinaju. To běsche živy wobras wjesela a mozy, kiž so njedźiwajsy horzoty a pucža wuwi.

Ssmerki padaju na žamotny holanski kraj. Tu pak živnjenje njepschestawa, wschitko so hotuje, zwjatocžnosć wobrota słónza so sapocžina. W runych rjadach steja wotdźelenja wokoło města, na kotrymž wulka hromada drjewa na sapalenje cžaka. Cžischina knježi. Sslowa słupinoweho wjednika, wyschscheho dźěłoweho wjednika Schindlera do wutrobow wojakow dźěła padaju. S cžemnosću so w Němskej lud z žedi zamemu namaka, hdyž wjednik pucz fruna a swětło pschinjese. Dźak a pschijźaha zwěry k njebu stupaschtaj, mózne zaklincža sdar wiednikej pisches nóz. Fanfary pschipowědachu sapocžatk khórowoje swjedźenskeje hry za wobrot słónza, kiž wotdźelenje 11/151 pschedmjedźe. Wohnjowa rěč [illegible] wo woli dźěłoweje słužby, so by swětłu wobrota słónza w žebt dała spalicž, schtož je sle, a cžischcicž, schtož je dobre.

Němska hymna a Horsta-Wesselowy sarjitej a pschipowědatej, so młodźi dźěłowi wojaży pschi wohnju wobrota słónza wulkosć a minowatosć naschcho cžasa naschonichu. Kommanda sarjuja. Mužojo dźěła wotcenduu. W jich wutrobach pak so woheń dale pali, woni njeju jón do luda a do domiinu. Wobrot słónza!

Wusudźenja

§ Alfons Emil Hugo Porak we Wudworju měješe žo dla schichiwdźenja Budyskeho žuda samolwicž. Sso rosshoriwschi dla wuzuda wo prozeju dla dźělenja mandźelstwa bě pschi dwěmaj skladnosćomaj, a to, hdyž bě žowje leżownosće poknošmóžnjenemu ratarskemu wězwuslownemu we Wudworju pschepodał a dale w Budyschinje w jenej restawraziji psched jenym architektom z Khrósćicz, Budyskich hudnikow schichiwdźik. Po wotpschiseżanym wuprajenju wobeju žwědkow běsche Porak hudnikam, kiž w prozeju žobukutkowachu, hrube wudma nabawak. Pschećziwo njemu žo khłostaniki namjet dla sranjenja cžełesce sapoda. Psched žudom so Porak pschisna, so je so nad njesbožom, kotrež je jeho potrjechiło, jara roshnéwał, sapr pak, so je wudma, we wobstórźbje mjenowane, wuprajik. Ssud pak na sakładże wobžwědczenja žwědkow dźiwajo na hrube wudma a na trěbne schkitanje sastojnikeje cžełesce na jednej stronje a na wulki hněw, kotryž bě jeho pschewsał, na druhej stronje, jeho k 4 měžazam jastwa sažudźi a napołoži jemu wschě wudawki. We wuzudku so wozebje wuschěrny, so łoždy, kiž měni, so je žudniskim wuzudom schkoduje, ma prawo a możnosć, so žo po prawnym puczu prózuje, so by so wuzud k jeho lepschemu pscheměnik, so pak ma so pschećziwo sranjenjam sastojnikow, kotrež su na sakonje zwjasani a maju po sakonjr swoje rosžudy cžinicž, se wschej rasnosću napschećziwo stupicž.

§ Khłstanski pschikas na 20 hriwnow pjenježneho khłostanja bě Jurij Schram z Radworja wot Radworskeho wjesnjanosty dostał, dokelž bě so pschećziwo wjesnemu sakonjej, z hamtskim hejtmanstwom schtwalenym, 2. 5. 1927 pschestoł. Tutón sakoń hrosy tomu z pjenježnym khłostanjom hacž do 150 hr., kotrež z hrubej lohkomyślnosću a z wotpohladom wodu z gmejnskeho wodowoda sjnjewuziwa. Pschećziwo tutomu khłostanju bě so Schram powołał, dokelž formalnje njebě prawje sastajeny a dokelž pschi składnosćach, w pschikasu nasponmjenych, njebě wodu trjebał. Sswědoy běchu pjeca widželi, so je Schramina hižo w lětach 1934 a 1935 pschi wulkej žuchosće huscijšcho na lohkomyślne waschnje wodże z wodowoda běžeć dała, tak tež 17. a 19. haprleje 1936. So je žo to tež po 20. haprleji 1936 po nastupjenju prawomocy pożlednjej amnestije žiła, njemóžeše so dopokasacž. Ssudnik wostajі njerozsudźene, hacž je Schram abo jeho žona psched 20. dnjom haprleje 1936 z wodu brosika. Rosžudźi, so na sakładze amnestije ma so jemu nanje sastajicz, schtož žo też sta. Wudawki so statnej pokładni napokojchu.

§ S pjenježnym khłostanjom we wyschkosći 20 hriwnow abo 4 dnjowy sajtwa bě z khłostanskim pschikasom dostał hižo pokhłostany 48 lět stary Max Adolf Jan z Noweje Wjsy pola Hulki, dokelž bě 24. haprleje 1936 na wotnajatej luzy w Nowej Wjsy sahinjeneho žerjebja namakał a město so by jeho hońtwinemu najeńkej dał, bi Schallej Riaucourej w Hušy wotedał, žam wodwak. Zyž bě žo pschećziwo khłostanskemu pschikasej wokał, wudawajo, so je jenoż hlowu, schiju a nětrohu jejnje skateho žornika namakał. S tym njeměješe wuspěch. Ssudnik jeho k 20 hriwnam pjenježneho khłostanja sažudźi.

Radio

Ssobotu 27. junija žo słyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programa: 6,10 wjeselty rańschi konzert. 11,40 za bauerow. 15,30 hospodarski tydźenski pschehlad. 16 tačzele. 18 ludowe spěwy, ludowe reje. 18,45 sport. 19 sabawna hodźa. 20,10 zwjatok tydźenja (z Hamburga).

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programa: 6,30 rańschi konzert (z Wrótsławja). 8,20 za hospodu. 11,45 za kmjeta. 16 wjeselty radio za starych a młodych (z Königswusterhausen). 18.15 sabawna hudźba. 20.10 wjeselty lud pschi tanku.

Dischcze wažne z dnjowego programa: Wrótsław: 20 z schlesyskeho kraja. Stuttgart: 20.10 lećne dźiwadło. Mnichow: 20.10 wschelake drobnostki. Warschawa: 19 z polskich operow. Budapest: 20 z operettow.

Nowosće z cyłeho swěta

Srażenje dweju franzowskeju lětadłow. — 5 mortwych.

Pschi skupinowym lećenju, kotrež 4 franzowske wódne lětadła nad Cherbourgom wuwjedźechu, 2 schinje we wyschkosći 200 metrow do žo srażichu. Apparataj padnyschtaj, žo palo, z semi. 5 muži we žadki běchu na měsce mortwi.

Nowe snižene dišentneje žadźby w Franzowskej.

Hakle 23. t. m. bě franzowska statna banka diskontu žadźbu je 6 na 5 proz. snižiła a hižo je zaswě nowe snižene z 5 na 4 proz. wobsamkła. Tohorunja je lombardne žadźby je 6 na 5 proz. snižiła.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 25. junija 1936.

Wumrěł je: 25. 6. Günter Werner Schilling, [illegible] nošerja w Hornjej Kinje, 10 měsazow starh.

Pschipowědźiłoj staj so: 25. 6. Paward Welcher, maschinisti samkar a Hana Marja Kłoßez, domjaza pschisitajenza, wobaj w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 26. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,485	100 českosk. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60.88	100 franc. frankow	16,39

Hacžrunjež so bankowska klientela z hižo naspomnjenych pschicžinow też wcžera na burhy njewobdźeli, so tuta tola w pschecželnym położenju wotewri. Na akzijowych wikach so male połepschenja kursow saptrachu, kotrež maja zwój sakład w nakupowanjach burskowneho wobtkoda z powołanja. Podpjerujo pschi tym też w'chelake dobre powěsće z hospodarskich kruhow skutkowachu. Na rentowych wikach kursy sdźela wotdrjebjowachu.

Barlinske žitne wulkowiki. Pschi niskim dowosu moža mlynjo jenoż srědka swoju potrjebu mumlěwanskich žitow spokojicž. Powschikownje hodźesche so pschenica hischcze skerje kupicž hacž rožka. Jara pytana pizowanska pschenica so sayla njepokiticžesche. Mowš a pizowanski jecžmjeń mataj tohorunja měrny wobkhod. Tu je napraschowanje w pogłednim cžasu khětro popuschcžiło. Na mukowych wikach so rjane muki pytaja, pschenicžne muki so za běžnu potrjebu kupuja.

Wežera płacžeńe w Barlinje zeninać

pschenicy M 8: 10,40 hr., M 9: 10,45 hr., — rožki M 8: 8,60 hr., M 11: 8,75 hr., — jecžmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr. — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8.70 hr.

Witi w Lubiju.

Pschenica 10,25 hr., rožka 8,60 hr., jecžmjeń, nal. 8,90—9,40 hr., naf. 8,85 hr., wowš 8,30 hr., běrny běše 3,05—3,25 hr., žołte 3,35—3.55 hr., žyno stare 2,60 hacž 3 hr., nowe 2,25— 2,60 hr., žłoma 1,20—1,40 hr., pschenicžna muka 17,10 hr., rjana muka 12,25—13 hr., pschenicžne wotruby 6,85—7,15 hr., rjane wotruby 6,20 hacž 6,50 hr., butra 75 pj., jeja 8 pj., twaroh 20—25 pj., běrny, nowe 15 pj., běły kał 12 pj., karoty 10—12 pj., jědźna łoboda 15 pj., žydrojty kał 10—20 pj., kólrabi 8 pj., porej 15 pj., kórki 30 pj., zybla 16 pj., bunv 30 pj., tomaty 35—40 pj., radiški 3—4 pj., rjewjeń 8 pj., jabłuka 25 pj., měrnik 30 pj.

Witi w Kamjenzu.

Pschenica 10,35 hr., rožka 8,80 hr., jecžmjeń, nal. 8,85 hr., pschenicžna muka 18,35—21 hr., rjana muka 12,30—12,50 hr., pschenicžne wotruby 6.50—7 hr., rjane wotruby 6—6,80 hr., žyno, stare 4—4,50 hr., nowe 1,80 hacž 2 hr., žłoma 1,50—1,75 hr., butra 76 pj., jeja 8 pj., prožata 13—24 hr., hušy, młode 2,50—2,80 hr., běły kał, nowy 15 pj., žydrojty kał 30 pj., jědźna łoboda 20 pj., rjewjeń 5 pj., zybla 15 pj., žołtej 3—8 pj. tórki 30 pj., morchej 10—15 pj., radiški 5—8 pj., rjepa 8—10 pj., holanske jahodki 20—25 pj.

Witi w Khocžebuzu.

Mjažo, howjaze 70—90 pj., cželaze 65—90 pj., pjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., twaroh 25 pj., lany wolij 1,50 hr., liny 1—1,40 hr., schcžuki 1 hr., holbje, młode schat. 40—90 pj., kury, žiwe punt 50—70 pj., thapony, žiwe 40 pj., tórki 20—40 pj., kólrabi 20 pj., morchej, nowa 15—20 pj., kožinacki hacž 25 pj., jědźna łoboda 15—20 pj., hromad 20 pj., žydrojty kał 20—50 pj., běły kał 15—20 pj., witrowy kał 15—20 pj., bunv, selene 40—60 pj., žołtej 5 pj., měrnik 20 pj., krčn 50—60 pj., radiški 8 pj., zabla hacž 20 pj., kulrepa 5—10 pj., truskalzy 30—50 pj., bluka 40—60 pj., worjechi 45—50 pj., lešne worjechi 40—45 pj., wischnje 25—3 5pj., holanske jahodki 30 pj.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacžizny po złotej hriwnje.

	25. 6.	24. 6.		25. 6.	26. 6.
Pšenica	22,0	22,0	bunv	30,0-22,0	20,0-0,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,5-31,5	30,5-0,0
ječmjeń now.	—	—	módre luniny	19,0-20,2	19,0-0,0
ječmjeń. nal.	—	—	žołte luniny	31,5-33,0	31,5-0,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-0,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	such. trubanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	18,70	18,00
rjane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana stroma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pieluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płacžizna za pšenu za wupłodźerja 8: 208.0 9: 209.0
Płacžizna za rožku za wupłodźerja 8: 172.0 11: 175.0
Płacžizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 177.0 9: 182.0
Płacžizna za wows za wupłodźerja 11: 167.0 13: 174.0

Płacžizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

25. junija 1936 Płacžizny po centnarju a hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 521

Najlepše kormjene celata wot cyca	57—58
Srjedźe kormjene celata wot cyca	45—50
Snadnje wuwite	40—44
Najšpatnišе	

Swinje: 520

Tučne swinje, přez 150 kg. žežke	
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. žežke	
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. žežke	
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. žežke	
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. žežke	
Rancy	

Wona: Što pomhataj mi wěncaj dwaj, hdyž luboh njekrydnu!

Wón: Ach, budź wšak změrom, holičo, ja budu wěsće twój!

Wona: Kajku by dał mi różičku, hdyž krydnu wěsće ćo?

Wón: Prěnje łopješko zelene, druhe pak čerwjene, a třeće budże lesna tak, kaž twoje lube wašničko! — —

Wobzamknjenje tutoho folkloristiskeho přepytowanja njech je slědowaca rjana idylka (hl. Naše spěwy I č. 53) Wowčerski spěw:

Hdyž sej w měrje wotpočnu pola swojoh' stadła tu,
Moch tón je mi mjehke łožo, kajke je to moje zbožo!
Ja so z burom njeměnjam, ničo druhe nježdam.
Hdyž ja widźu jutničku, zatrubju na piščałku.
Hwizdam wowcki do hromady, dźerju z psom je za wjes zady.
To je moja wjesełosć. Při tym khwalu Boha dosć.

Hdyž so bliži připołdnje, wšo je k jeździ hotowe.
Wotpočuje w hajku stadło, haž by dźěco hrajki składło.
W khlółdku sedźo jěm swój khlěb, tón mi słodźi jako měd.

A hdyž wječor blizko je, słónčko boże domoj dźe:
Božemje dź, rjana pastwa, ze swobody du do jastwa.
Byrnjež swět mi wšo cheył dać- wowčeŕ chcu ja zawostać! —

Lubi Serbja! Naše kulturne pokłady su woprawdźe drohotne a njezasłuża sej zacpiwanja abo wusměšenja. Zanuźmy so do nich! Pytajmy a budźemy namakać . . . same rjanosće a radosće!

(Kóne.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 147 | Budyšin — Pjatk 26. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjedn'k při po'rjebje statneho sekretara z Bülowa

Schtwórtk pschipoldnju ho jeho žobudźešćerjo w sajstojnstwje, nimale zyły diplomatiski korps, mnohi ministrojo, wiele statnych sekretarow a hamtskich a wotdźělenjowi schefojo druhich ministerstwow pschi žarowanišćej zwiatocnjosći w zyrkwi k wopomnjeću kěrora Wilhelma I njeprózdninowym sastojnikom roszohnowachu.

Wjednik se swojim wobdźělenjom na žarowanišćej zwiatocnjosći muža cžesćesche, kiž je hacž do poslednjeho dychnjenja sajmy Němčkeje we wukraju i wuspěchom sastupował.

Popoldnja w 9 hodźinach běšche ho koschcej cžišche do zyrkwje dowjesł. W 11 hodźinach hižo dwójny rjad SS-muži cželnje standarty tworjesche. W zyrkwinym pschedměsće němski swonkowny minister swobodnu knjes Neurath žarowanišćich hosći witasche. Jako pschiwuzni semrěteho, pschirodna macź, tři žotry a swak do zyrkwje sastupichu, žarowanišća wošada postany. Wona tež stejo wjednika postrowi, kotrehož němski swonkowny minister do zyrkwje pschewodźesche.

Bachowy pischcelowy preludij pschewodźesche k liturgiji, kotruž farać Hilžineje khorownje, swobodny knjes I Rotenhan, wotmě. Po hudźbje pischcelowu a stražerskeho polka rěcžešche farać na salozku zlowa Jana 12, 24. Duchowny wopisowaše sprawnu, spuschcžomnu, se smutkownemu wošebnu wošosu semrěteho. W swojim žiwjenju je stajnje la lěpsche swojeho wotznego kraja dźěkał.

Semrěte cžěło statneho sekretara I Bülowa je ho schtwórtk popoldnju na pohrjebnischcu dwanaese saposchkow w Barlinje-Schönebergu pokhowało.

Němskaj diplomataj pola wjednika.

Wjednik a němski kanzler je schtwórtk němskeho pósłanza w Pariśu, hrabiu Welczeka, a němskeho wupósłanca w Kopenhagenje, I Reuthe-Finka, pschijał.

Němski křižak „Lipsk" do Gdańska přijěł

Němski lischak „Lipsk" je schtwórtk wječor w 6 hodźinach do Gdańska na wopyt pschijěł. Tysacy ludźi parnik i wyklanjom do Gdańskeho pschistawa witachu. Kschižak hacž do njedźele wječora w Gdańsku wostanje.

Panzerowana łódź „Admiral Scheer" do Stockholma pschijěła.

Němska panzerowana łódź „Admiral Scheer" I łódźstwowym schefom admiralom Foersterom je wutoru popoldnju do Stockholma pschijěła. Wostanje žydom dnjow w Stockholmje. Wot léta 1933 je toke pérni wjetschi wopyt němskeho wójnskeho łódźstwa w schwedskim hłownym měsće. Kral Gustaf žebi pjatk popoldnju panzerowanu łódź wobhladał.

Italčenjo sebi němsku lětarsku bróń wobhladuja

Statny sekretar w kralowskim italskim lětarstwownym ministerstwje general Valle a druzy italscy lětarjo, kotřiž běchu krjedu do Barlina pschikeczeli, zu žebi schtwórtk wojowarišku eskadru 152 „Hindenburg", Greifswaldsku skupinu a Wustrowsku wuwuczenju sa artilleriju k wobaranju łtadłow wobhladali. Statny sekretar lětarstwa, general lětarjow Milch, hosći pschewodźesche.

Wjednik němskich lěkarjow we Budapeszu pschednoschował.

Wjednik němskich lěkarjow dr. Wagner je schtwórtk pschi schadźowanju narodneho towarstwa wuheršich lětarjow psched mnohimi pscheproschenymi hosćemi wo nadawkach strowotnistwa w nazionalsozialistiskej Němskej pschednoschował. W swojim pschednoschku je wobzepe žadoby a praschenja razowoje a hygienskeje politiki w nowej Němskej rospominał.

Spiona ke khłostarni na cžaš žiwjenja sadźěli.

Justizna nowinarnia w Barlinje spěkuje: Ludowy žud je 39lětneho cžěskoslowakskeho staczana Ericha Schewcžika I Podmoklow-Seltnizy dla trajneho słóstnistwa cžuschenja sa statnymi potajnistwami ke khłostarni na cžaš žiwjenja sadźěł. Schewcžik je wot januara hacž do meje 1935 po poručnjoscji wukrajneje mozy spytał, garnisonu a nekotre lětanischcza w Sakskej pscheradu dla wucžby.

Dr. Krofta před zwonkownym wubjerkom

Cžěskoslowakski swonkowny minister dr. Krofta je w pejmowanym swonkownym wubjerku rěcžał. Najprjedy je na Vatikanowu pscheceľnosć w nastupanju pschiprawjenja noweju zyrkwineju provinzow, romisko-katolskeje sa Sslowakiju a grichisko-katolskeje sa Karpatske Ruzy. S tym je ho podłožk sa pomjenowanje arzybiskopa sa Sslowakiju położił.

Dr. Krofta ho potom pscheczíwo wudawanju Sslowakow wobroczi, so swjatkarska politika Cžěskoslowakskeje se Ssowjetskej Ruskej cžěsći lud do noweje katastrofy wjedże. Rjekny, so ho swjatk na žane waschnje snutkownje politiki niedótka a nima wliwa na stejischcžo cžěskoslowakskeho knježenstwa k kommunismej.

Schtož ponděru republiki k Pólskej nastupa, minister praji, so žana samolwita knježenstwowa městnosć we Warschawje pscheczíwo njepscheceľnemu počžinanju wschelakich pólskich ludźi pscheczíwo Cžěskoslowakskej njewustupuje. Wupokasowanje mnohich cžěskoslowakskich stacžanow I Pólskeje sbudźuje sacžischcź, jako by ho zentralnje nawjedowało.

Minister ho hischcže pscheczíwo naprasčenju sudetskoněmskeje strony wobroczi, kiž neutralizowanje Cžěskoslowakskeje po schikladże Schwajzarskeje nastupasche, a rjekny, so by była Cžěskoslowakska za krótki cžaš swadna wěz w Europje, hdy budźische ho możnosće trěbneho trajneho sakitanja wsdała. Dr. Krofta pschipomni, so Cžěskoslowakska europskemu měrej najlěpje słuji, hdyž je swojej dotalnej politiku pokracžuje a žiwje sakitanje žwědomicze wutwari.

Skónczinje ho dr. Krofta pscheczíwo wuprajenju wuheršeho swonkowneho ministra Kanije wobroczi, kiž je prajił, so cžěskoslowakski sakoń k kakitaniu stata prawa wuheršeje mjeńschiny wobrožuje. Minister pokracžowasche, so ho Cžěskoslowakska wukrajneje kritiki žwojeje mjeńschinoweje politiki nieboji a je swólniwa ju mjezynarodnemu žudej dacź pscheprytacź.

Sowjetscy officěrojo w Českosłowakskej

Pólske nowiny „Illustrowany Kurjer Codzienny" w nasmku pišaju, so ho žowjetiske wójsko hotuje, žebi wojowanske sepjeranischczo w Cžěskoslowakskej wutworiczi. Swoje powěsce nowiny se wschelakimi dopokasami potwjerdźuja. Wone nadrobnje wosjewjeja, kak žowjetscy officěrojo rěkaju, na katrym służbnym skhodźenku steja a kotrej formaziji ha ho pschidźělili.

Jenož lětża w mezi, tak pólske nowiny pišaju, je 48 žowjetskich officěrow do Morawskeje Ostrawy a do Nitry pschišło. S nich ha ho schtyrjo Prażskej wójnskej schuli pschidźělili. Sbytni pak ho lětarskim a powěsčerskim formazijam pschipokasachu. Pólske nowiny w žowjetskeje wosprawje pokracžuja, so je ho w Cžěskoslowakskej wulka špionažowa organizazija Ssowjetskeje unije wutworiła, kotraj tež do Pólskeje pschima.

W pólskich nowinach ho hischcže rosprawja, so Cžěskoslowakska Mosskwje w dwojim nastupanju jako wojowanske sepjeranischczo słuji: 1. Jako pomozna městnosć žowjetskorusskeho bronjenja a ruskeho rosschěrjenja, kiž ho niz jenož pscheczíwo Němskej, ale tež pscheczíwo Pólskej měri. 2. Jako žydna organizazija podłoha sa dźěławosć kominterow w Pólskej, Rumunskej, Wuheršej, Juhosłowjanskej, Awstriskej a sdźela tež w Němskej.

Henleinowe nowiny ho sakasale.

Nowiny „Rundschau, Sudetendeutsche Wochenzeitung", kotrež Konrad Henlein wudawa, ha ho schtwórtk na schežu měšazow sakasale. Sakas je ho na salozku sakonja k schkitej cžěskoslowakskeje republiki wuprajił. Sakońke pschedpisma pscheczíwo sakasej žaneho prawneho žrědła njesnaja. Nowiny „Rundschau" wopschijeja hamtske wosjewjenja sudetskoněmskeje strony.

Hendrichowy žwjedżeń w Quedlinburgu.

2. julija ho 1000 lět dopjelni, ho je kral Hendrich I., stworicžeł prěnjeho němskeho ludoweho stata žwojej wocži na wěcne sandźelił. S pschiležnosću tuteho pozpjerjetneho dnja ho 1. a 2. julija w Quedlinburgu, w starej pfalzy Hendricha ptacžnika, wulka wopomnjeńska žwjatocznosć wotmě, kotruž schkitaze stafety nazionalsozialistiskeje strony (SS) sarjaduje.

We Waršawje 18 kommunistow zajeli

Warschawska policija je kommunistisku konferenzu pschekwapiła, na kotrejž ho 18 znatych agitatorow, swjetscha židow, wobdźěli. Na konferenzy mějesche ho rospominacź, kak ma kommunistiska strona na pschichodnym kommunistiskim „měrowym kongresu" w Londonje postupowacź. Policija wschitkich 18 wobdźělnikow shromadźizny saja.

Polnomóz sa pólskeho statneho presidenta.

Pólski senat je žrjedu po dołhej rosnoliwje nowy sakoń pschijał, I kotrymi ho statnemu presidentej wožebita polnomóz dawa. Pisched někotrymi dnjemi běšche ho sakoń hižo w ześmie pschijał. Wschitzy sapósłanzy I wumjezkom židowskeje mjeńschiny sa akoń hłosowachu.

Pschipadły w Hradzu.

We hłownym měsce Schtyrjeske je k pschipadam dóschło, kiž awstrijzy monarchijitojo jara wobžaruja. Jako schtyrjski krajny heztman Stephan k pomnikej arzywójwody Jana wěnz położi, počza wulka žyła luda wótrje wokacź. Jeje wolanje ho pscheczíwo knježenstwu a pscheczíwo Habsburgskim měrjesche. Policija sakrozi a někdże 60 wožobow saja. Też w Gleistorfu pola Hradza wjetscha žyła ludźi pscheczíwo Habsburgskemu domoj wustupowasche.

Jendźelski wójnski minister w Parisu

Jendźelski wójnski minister Duff Cooper je je žwojej mandźelskej do Parisa pschijěł, so by ho na letnym bankecze interalliertskeho kluba wobdźělił. Hačzrunjeż Duff Cooper privatnje w Parisu pschebywa, ho wón je ministerskim presidentom Blumom a wójnskim ministrom Daladierom setka. Wón też marschalla Petaina wopyta. Na bankecze ministraj Chautemps a Gasnier-Duparce franzowske knježenstwo sastupowaschtaj. Se Jendźelskeje ha hischcže lord Derby a někotři industrialni žwoje wobdźělenje pschipowědźili.

Jendźelska k lěpšemu negusa njewustupi

Hdyž ho Haile Selassie wutoru I puczowanja po Schotskej do Londona wrócži, jeho jendźelski swonkowny minister Eden wopyta, so by jeho wo dóscze nébdźelskeho abessynskeho kéžorstwa powucził. Nimale hodźinu dołho je Eden se wschej žwojej sdžiwnjowosću spytał negusa pohnuc, so njeby do Genfa puczował a so by ho se žwojim dóstom spokojił. Tola sda ho, so je Eden mało wuspěcha měł, a so chze negus hacž do hótkeho konza wo wotwobroczenje žwojeho dóstta wojowacź.

Negus ho w Schwizy na pschezo njepscheje.

Schwajzarska swjatkowa rada je negusej powěła, so žebi jeho traine pschebywanje w Schwizy njepscheje, dołhoj ho swada I Italskej docžiła njeskónczi. Swjatkowa rada je pschispomnika, so k njeluboznoscjam dowjedże, hdyž ho pschebywanje statnemu wjednikej dowoli, kiž ho hischcže jako we wójnje wobhladuje. Negusej je pak ho wosebje prajiło, so ho swjatkowa rada jeho nakhwilnemu pschebywanju w Genfu njepscheczinja, hdyž chze žwoje sajimy psched Swjatkom ludow sastupowacź.

Negus ho pschescženju sankzijow pscheczíwja.

Jendźelski swonkowny minister Eden je ho schtwórtk popoldnju w 4 hodźinach w lětadle I Londona do Parisa podał. Někdże w tym samym cžasu negus po želesnizy I Londona wotjědże. Wón do Genfa puczuje. Pschi negusowym wotjědźe běsche ho wjele luda sešchło. Haile Selassie rjekny, so chze ho w Genfu khutnje prózowacź a psched shromadźenymi narodami prawdosć žadacź, na kotruž ma abessynski lud prawo.

Abessynske wupósłanstwo w Londonje je rosprawu wudało wo rosrěczowanju, kiž je negus wutoru I Edenom měł. Wunoschk rosrěczowanja běsche pschiluboženje, so Jendźelska wustawki Swjatka ludow wobdźěbuje a italsku anneksiju Abessynskeje n'epschipóznaje. Kěžor běsche ho njeluboje pschekwapił, so chze jendźelske knježenstwo sankzije spuschczicź, a Edenej pschipowědźi, so budże w Genfu pschecžiwo wotstronjenju sankzijow protestowacź.

Abesynscy wójnscy jeći so puščili

Wutoru je žo wjazu hač 300 abeßynskim wójnskim jatym pschi žwjatočnych wobrjadach na hłowownym namješće w Addisu Abebje žwobodu spožčila. Pschiščuschnizy italskich faschistiskich žwjaskow a wojerstwa běchu pschi pschijećenju pschitomni. Italske knježerstwo je wójnskim jatym zyrobu na tři dny žobu na puć dało, so móža bjes wobčežnosćow do žwojich domownych provinzow dóńć. W blišćich dnjach je 700 abeßynskich wójnskich jatych po lekarskim pschepytanju domoj puschći.

Jendželscy birja přećiwo cyrkwinskim dawkam

Sšrjedu běchu je burja z zyleje Jendželskeje w Londonje shromadźili, so bychu pschećiwo zyrkwinskim dawkam protestowali. Na protestowańskim cźahu je 3000 burow wobdźěli. W demonstrazjiskim cźahu njeběchu je napjšma kaž „Farmar nadźeja, ichtož zyrkej pschećini“ a „Ratarstwo je w straschu“. Demonstraziski cźah, ćiž wulku lekdźonosć šwdźi, je zyłmu Londonje cźehnjesche a je w Hyde-parku rospuschćił. Burjo pschećiwo zakonikemu nacźiskej protestowachu, z kotrymž ma je zyrkwinski dźesatk na ratarstwo položić.

W Španiskej so straikowy wubjerk zwjaza

W schpanišťim měšcze Huelvje je žo srjedu njenadźizy generalny straik wuwołał. Wschón wobstkad je zastał. Klamy je samknychu. Wojazy wobwjerstwo z chlěbom sastarja. Też bankowźy sastojnizy su je dał straikowy wubjerk sajeć.

W Madridze je dua wóšom pschedewsaćelow industrije jězdnych stokow sajeli, dokelž je wobarachu sažady pschipósnacź, ćiž běsche knježerstwo k stónczenju dźěkowneje šwady, kotraž běsche někotre njedźele trała, wudale. We Mazarronje podkopkowi dźěłacerjo sa jedyn měsaz wošmy krócź straik pschipowědźichu, so bychu žebi nowe powjetschenje mdow a dopjelnjenje dodaćnych žadanjow wunusowali.

Wobšerne manevry ruskeho namórnictwa

Schwedske nowiny pišaju wo wulkich manewrach žowjetskoruskeho wójnskeho łódźerstwa w Bottnišťim mórstim salinje. Nowiny „Aftonbladet“ rosprawjeja, so je ruske wójnske łódje hač blizko Skellefteje w połnóžnej Schwedskej pschijěle a so žamo sa cźaš zarow telko ruskich wójnskich łódźow njeje w Bottnišťim mórstim salinje widźeli. Nowiny „Aleehanda“ pak pišaju, so pschebywanje ruskich wójnskich łódźow w Bottnišťim salinje, ćiž wjazy Ruskej njeschkuscha, pokasuja, kak khutne je położenje sa Schwedźu a Finišu, hdyž je ras wójna do Rańscheho morja sanješe.

Cźežšy letarjo w Moskwje.

Schtwórtk je liežba šnamjenitych žobustawow cźežkeho žwjaska sa letarski sport „Mažarykoweje Letežeje Ligi“ do Moskwy pschijěła. Cźežšy letarjo chodźa žo je žowjetskoruskim letarjowom a letarskim sportom sesnacź. Puczowanje towaršnow, kotremuž 30 inženerow, letarjow a nowinarjow pschišłuscha, dhže njehdže dwě njedźeli w Ruskej pschebywacź. Pódła Moskwy woni Kijew a Dnjeprowsku milinarnju wopytaju.

Rumunscy přećiwo židam

W Bukarešću su narodni studentojo wobsamknyli, so židowskodemokratiske nowiny bojkottuja. Bojkot hišźo wot njedźele traje. Pschedawanju židowsko-demokratiskich nowin so sadźiwuje. Studentojo nowinu, ćiž je njedźiwajn toho cźišćerja, jawnje pala. Wutoru je też francowske nowiny spalichu, ćiž podawki we Bukarešću kritisuja.

W Bukarešťiim justizpalace kichesćansko-narodni rěčnjan žwoich židowskich kollegow nadpadźechu, pschebichu a jich nuslowachu, justizne twarjenje wopuschćeć. Wojazy hišo wot njedźele twarjenja židowskich nowin w Bukarešću strajuja. Nowiny pak je skoro nihdźe wjazy njepschedawaju.

Spionaža pola amerikanskeho namórnistwa.

Amerikanska jawnosć w tutych dnjach wo sensazijskej spionaji rěcźi. Do njeje je pjecza wjele ludźi saschmjatanych. Swjatkowi wulkopschišćazni su pschećiwo někotrym wobukschemu wojakej amerikanskeho namórnitwa Thompsonej a pschećiwo njepschitomnemu japanskemu namórnistwemu offiźerej Toschijei Mijasakijej wobstórźbu dla spionaže zapodali Thompsonej je porokowe, so je hišo někotre léta pschewoblekany jako namórnitwowy offiźer na amerikanske wójnske łódje khodźił a tam tajne plany wotpišowal. Plany je Mijasakijej pschedawał.

Straikowe frajenje w Sjednoćenych Statach.

W Kaundenje w Newjerjeiskim statze srjedu wjeczor psched wrotami fabriki straikowazy dźěłacerjo a policijstojo wótrje do sebje frajachu. Pschi njemérach je tři wobžoby hranichu, jena je nich cźežko. Policija 14 straikowazych saja.

Samodźěłarce domjace wodowody kaž też **pumpy** wšěch družin a wulkosćow pola

Miessnera

w Budyšinje na Žitnych wikach

1237

Ze Serbow

W Budyschinje, 26. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Dźěło a radosć stej dwaj přećelej, kotrajž so w nuzy njewopušćitaj.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer minus 3, najwyschscha dnjowa temperatura 27 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer minus 3, najnizscha temperatura w nozy 17 stop. cźopłoty — Cźopły powětr je žo do Pólšće a Ruskeje wotcźahił. Sa nim je žo z Połnóžneho morja chłódnischi powětr pschipławił a je žo po zyłej Němskej roschěrił. Pschi jasnym njebju pak žo powětr wodnjo ipěschnje shrje. Na połodnischej kromje wyschiny, kotraž nad Połnóžnym morjom leži, je wjazy chłódneho powětra k nam dobywa. Tohodla mamy hischcze trochu chłódnische wjedro wočakacź. Wětry budźa z połnozy duć a z městnami maju žo dešcźe wočakacź. — Jutrje žobotu stónczko 3,47 hodź. schadźa a žo 8,18 hodź. chowa. Měsacź je wuschkom, kotryž na slotnym rjeczašku sa schiju nošcheše. Tutón poschcźi Janej a dźeše: „Wjmi tole sa dopomnjenku, so njesabudźeš Twojeho dźakowneho pschećela. Moja macź je mi jón darila, hdyž běch mały hólcźej, někto darju jón Tebi. Sapowědźicź je nježmělch.“

Jan wša dukat z wuschkom na rjeczašku a wupraji žwój dźak. Někt dyrbjachu je rozžohnowacź. Jan płakaše jara žpilny, dokelž měješe teho wuschka wožebje lubo, też tutón pytaše podarmo žwoje wutrobne hnuce potajicź. Wostacź njemóžeše, duž žydny je na konja, pschiwola hischcze junkrócź w Bojemje a wulki dźak a — wotjeschа. Borzy běše w holi a woni jeho dale njewidźachu.

Lěta je minychu, — nan a macź běschtaj teho młodeho wuschka žnadno dawno sabyłoj abo spomnischtaj

Wužitne maličkosće za pućowanje

Pućow. stupnje	Tobołki za myjadła	Rjedźadła stunnjow
Puć. drast. dźerž.	Měški za šwampy	Sački za stupnje
Klobuk. dźerżaki	Nahrudźne měški	Toški za pjelnj. pjera

Měški za šijacu potrjebu
Měški za khornarje
Měški za khornarjowe knefle

T. Albert, na Lawskich hrjebjach 10

1234

jenu regimentej je wróćźicź; jam žebje a žwojeho konja pschinješe do dobreho porjadka, a junu rano wupraji, so je cźaš w Bojemje prajicź. Se žnjłami we waczomaj wupraji žwój dźak za wschu lubosć, ćiž běchu jemu wopokasali a prosćeše sprawneho wuhlerja, so by mósheń z pjenjesami jako małe wopokasmo jeho dźakownosće wšacź cźahł. Ale wuhleŕ ju njewša. Někto tón wyschi niewědźeše, ichto by cźinił. Khwilu žebi rospomni, potom wotpiny žwoju jaku, a wuceže dukat

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědančzko se stareje franzowskeje wójny.

4] (Pokračowanje.)

Wožrjedź popołdnja pschiúdże macź. Wona njeješche cźežki korb na khribjece a w nim wschelku zyrobu na zyły tydźeń sa nana, dokelž běšche wjesta, hdyž hewak bydlešche, tak daloko, so by wschędne pschinoschowanje wobcźežne było. Hdyž bliže dóúdże a teho konja widźešche, dźiwaješe žo jara, hischcze bóle pak, jako młodeho wyschka pytny, ćiž w hěcze spasche.

„Jesom Khrysthcze!“ jawoła, hdyž bliže pohladny — „mužo, to je tón kamžny wyschk, ćiž je mje wczera z rukow tych hrubych wojakow wumohł! Haj, ja žo njemylu, spóznawam jeho na błusnje na prawym lizu! Ej, mužo, to je sprawny, młody knjes! Jan drje je cźi powědał, kak je tych paduchow młócźił?“

„Haj, haj, ja wěm,“ dźeše wuhleŕ žo dźiwajo. „Ale to je tola dźiwnje, so žo to takle trjechi. Nó, sa budźich tak też mou pschišłuschnosćź jako łschesćan dopjelnił, ale někto, hdyž to wěm, jemu wšešče na niczim pobrachowacź njesmě.“

A nanajluboscźiwisho žu žo po nim horje brali a jemu poštužili, hdźež a kaž žu wědźeli. Wožebje Jan njepschińdże wot njeho, ale dopjelni ruče a wjeșele kóžde, też te najmjeńsche jeho pośadanje a cźinjeșche wscho, schtoż mózeșche jemu na woczomaj špósnacź. Sa to mějeșche jeho tón młody wyschk wutrobnje lubo a njemóżeșche dosćź žłowom namakacź, so by žwoju dźakownosćź wuprajił.

Pschi tak dobrym a kedźbnym wothladanju połkpschowaschе žo z naschim ranjenym jara derje, a sa dwě njedźeli móżeșche žwoje khorołožo wopuschćicź a sa tři njedźele na konja žo žydnycź.

Někt nochźyșche dźeše prózdny wostacź, ale sažo k žwojemu porędko na njeho. Jan jeho njesapomni, dukat z wuschkom wiżaișche jemu sa schiju a dopominașche jeho wschędnje na jeho pschećeła. Wón mějeșche jeho we dobrym wopomnjenju, hačzrunjeź njewidźeșche, hdże je abo hačź je hischcze žiwy.

*

Tšeczi staw.

Wulke franzowske wójsko běšche na wróćźopucźu ze Ruskeje. Ale to njebě wjazy to błyschcźate wójsko, ćiž běšche psched někotrymi měsacami wuczahnyło. To běšche hromada luda, ćiž běše wschędno porjada, mohł rjec, ćiž běše wschędne brónje a zyrobu. Na pok smjerśnjene, z hłodom cźiwilowane, wot Ruskow pschesćěhane, cźehnjesche wono mjelcźo psches daloke ruskowske runiny. Tyšazy podźěłachu ruskim brónjam, tyšazy smjerśnychu we satrachnej symje.

Běšche też mjeńscha cźrjódka, ćiž wotdźělena wot wietscheje žnyły žwoju dróhu cźehnjesche, dróhu, ćiž běšche, kaž daloko wóčko widźeșche, z morownymi konjemi, rostamanymi tšelbami, žwrócźenymi wosami a wopuschcźenymi kanonami kaž pożnja. Khutnje pokračowachu cźi mużoje. Jadyn žłowčźko njepraji, jeno dys a dys posběhny jedyn žwoju špróżnu hłowu, so by sa někajim bydłom žo wohladnył. Ale tam njebě daloko a schérokožana khěška, jeno běše, trudne, žněhowe wodźeczе krysche jemju. Ssmjertna cźišchina knježeșche, straschna šmjercź wichittim hrożeșche.

Tola woni stupachu dale, pschezo dale, kóždy na žwój trudny wožud myślo a njedźiwajo na podeńdźenja towaršchow. Tón abo tamón, wotpjaty kaž kóždy, žydże drje žo na jedyn ž rostamanych wosow, ćiž tu a tam pschi puczu leschu, so by tuft wotpočźnył, jeno mału khwilku, so by tak nowe mózy dobył na daloki, daloki puć, ćiž jeho wot wótcźiny dźelesche.

(Pokračowanje sćežnje.)

na druhich hatle wjele posdźischo kśěcź a sdźěła hischcże dźenja trźeje. Powschitkownje pak žo ſ rjanymi žnjemi ličźi, kotreż drje burej też wěſte wolóženje žobu pſchinjeſu.

S **Pomorz.** Wot 19. do 22. junija dozentojo a ſtudenzja ratařſkeho wotrjada Lipſčanſkeje univerſity po ſakſkej Horniej Luſižy puczowachu, ſo bychu žehi tu někotre ratařſke pſchedewjacźa wobhladali. Sabzdili běchu žo pſchi tym w tudyſchej ratařſkej ſyntowarni. Wottud wopyta 450 wobdźělnikow, ſ wjednjiſtwom prof. dr. Golfa, nětčiſkeho rektora Lipſčanſkeje univerſity, kubła we Luwocźicach, Barcze, Jažeńcy, Luſku a Luſy. Druhi dźeń wobhladachu žehi kubła w Kotlizach, w Khorezach, Sſerbſkich Pakezach a druhdźe. Wječor wotmě žo w Pomorźach towaršſchny wječor, na kotrymž žo też wſchelaźy nětčiſki ſtarſchi wopytarjo Lipſčanſkeje univerſity wobdźělichu. — 23. junija wopytachu tudyſchi muſtaw dozentojo a poſłucharjo Wótźſkawſkeje univerſity.

S **Bukez.** Kaž kóžde léto žo też létſa wožadni k Jandźelej ſwjatoczńoſći na nowym pohrjebniſchczu ſrjedu wječor ſeńdźechu. Skromadne kérluſche a rjane polſkiſenja zyrkwiſkeho a poſawniſkeho khóra knjeſa farařoweho pohrjebowachu.

S **Bukez.** Najſtarſchi wobydlеř naſcheje wožadu, Jan Auguſt Rjenčź w Nowych Koporzach, je 90 lět ſtary wumrěł.

S **Bukez.** (Wožebite poczeſčenje.) Wožebite poczeſčenje bě žo tudyſchej nalutowarni ſtało. Wot ſwjatka ratařſkich towařſtwow je puczowanſke myto ſa 1936 dóſtała. Je to rjany wobraz, na kotrymž ſtojerja widźimy. Tute puczowanſke myto je žo halle nětko ſawjedło a ma być ſ pokonom ſa wſchěch, ſo bychu w prawym druźſtwowym duchu ſtutkowali. Naſcha nalutowarnja je ſako prěnja tuto puczowanſke myto dóſtała. To je bjes dwěla ſ najlěpſchim wſchipóſnaczom ſa jeje pſchikładne dźěło.

S **Njeſwaczidła.** Sſotra, kotraž prjedy w Njeſwaczidłu wožadje ſtutkowaſche a kotruż maja tam wſchitzy hiſchče w dobrym pomjatku, ſwjeſi dźenja w Drježdźanach ſwoje 75. narodniny. Schtóž je ju ſnał, jej w duchu ſ dźakownoſću ſbožopſchejča ſa pſchichod ſćěle.

S **Noweje Wěży** pola Njeſwaczidła. Jedyn ſwěrny Sserb naſcheje wěży, knjes Arnoſcht Fáhla, kotremuž je pſched někotrymi létami jeho mandźelſtwa wumrěła a kotryž nětko tu pola ſwojeho ſyna žobu pſchebywa, ſmě dźenja pjatk ſwoje 75. narodniny wobſwječiſ. Dale je létſa runje 30 lět, ſo je knjes Fáhla ſobuſtaw Rakečańſkeho ſherbſkeho towařſtwa „Lipy“, a runje 40 lět, jo wón naſche Sserbſke Nowiny cźita. Knjes Fáhla móže tohodla być mnohim Sserbam ſ dobrym pſchikładom! Haczrunjež je nam wón ſ dawna ſem ſnaty ſako khudy człowjek, je wón tola hiſchcże pſched někotrymi létami ſherb. tow. „Lipje“ 50 hrivnow k jeho dalſchemu wobſtaczu darił. S jeho najlěpſe jeho wulku luboſcź k Sserbſtwu ſpóſnawamy. Pſchejemy knjeſej Fáhli ſ zyłej wutrobu k jeho 75. narodninam wjele ſbožа. Bóh Knjes njech jemu mytuje wſchitko, ſchtož je wón ſa ſwój luby ſherbſki narod ſtutkował. Njech jemu hiſchcże ſpožći mnohe léta czſitoſcź a ſtrowoſcź, a rjany a czichi wječor žiwjenja.

S **Hórkow.** Saſidźenu ſobotu wuleczachu žehi dźěłaczerjo tudyſcheje Halbachez ſkały hromadźe ſe ſwojimi towařſchemi ſ Bambrucha do Sakſkeje Schwizy. Rano krótko do 6 hodźin ſ pſchewodom herzowo do wožebiteho czaſa ſaléſnychmy a jédźechmy najprjedy do Drježdźan. Tam žehi ſahrodniſku wuſtajeńcu wobhladachmy. Tu pſchebewjaczowy wjednik direktor Himbſel naš wocźakowaſche. Wón ham dźěłaczerjow po kraſnej wuſtajeńcy wodeſche. Krótko po 12 hodź. jédźechmy ſ wožebitym czaſhom ſ Drježdźan do Rathena. Kojeſ wupiwſchi rospuſchčiſchu ſo wulětniſy do małych ſkupinow, ſo bychu rjanoſcze Sakſkeje Schwizy žehi obhladali. Starſchi towařſchojo, kotſiž běchu muczni, pſchebywachu mjes tym pſchi Lobjowym brjoſu. Też kapała tu wróćo woſta, ſo by ſ wječerej hudźbu towařſcham czaſ pſchikrótſchila. Wot tam jédźechmy ½6 hodźin do Pirny, hdźež powjeſcherjachmy. Pſchi tutej ſkładnoſći naš też ſaſtupjeſ mě-ſta Pirny poſtrowi. Knjes Bachmann ſ Bambrucha ſo wjednikej pſchedewjacźa w mjenje zyłeho dźěłaczerſtwa wutrobnje podźakowa. Wſchitzy běchu wječerele myſle, wožebe hdyž kapała k wječerej rejzy japiſła. Tola czaſ bě jara krótki. Krótko do 12 hodźin wotjédże wožebity czaſ ſ Pirny, ſo by naš domoj dowjeſł. Sa wſchěch je tutón wulět ſ wožebitym nawédźenjom był, a wſchitzy, tiž ſo na nim wobdźělichu, budża rady na njón ſpominacź.

S **Khróſćiz-Worklez.** Pſchepokoſene radupodawanje ſa maczerje budże ſrjedu 10. julija 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w Khróſćizach w hoſcenzu a ¼4 hodźin we Worklezach w ſchuli.

S **Kulowa.** Swoje 78. narodniny ſwječźi dźenja renitnař Julius Sachja. Daloko piſches mjeſy naſcheho mésta ſnaty wožłakwjenz ma wſchudże wjele pſchećelow.

S **Wojerez.** (Wobthadne njeſbožo.) **Ssobotu wječor žo na Hródkowſkej dróſy w ſtraſchnym jawinjenju pſchi Jahnowym namésće wobthadne njeſbožo ſta.** Motorſki koleſař ſ Hródka pſchikthadżejo běſche jawinjenje najſterje pſchejpěſchnje pſchećeł. Pſchi tym padny a lećа piſches koło do pſchérowa, hdźež ſ cźežkimi ranami leżo woſta. Hnydom jawołany lěkař žo wot to poſtara, ſo jeho do thorownje dowjeſechu.

S **Lipeje.** Tragiſke njeſbožo ſo njedźelu wječor w 7. hodźinje w bliſkoſći naſcheje wěży ſta. Motorſki koleſař ſ mjenom Rjeczka ſ Lutow, tiž bě žo na ſwjedźenju wožnjowoje wobory we Wětniży wobdźělił, je ſwojim towařſchom na ſoziużu piches naſchu wjeſ do Njedźichowa jédźeſche. W ſtatnym lěku njedaloko hajikownje móż nad kolom ſhubiwſchi tak njeſbožownje padże, ſo bjes wědomja leżo woſta, mjes tym ſo žo žobupucźowazemu nicžo njeſta a też koleso nimale njewob-chodźane woſta. Wot hajikownje dr. Heringa na pomoz ſawołach, a kotryż žo wo to poſtara, ſo ſnjeſbożeneho do Lutow keje khěcźowje dowjeſechu. Tam je naſajtra rano, wědomja n'enabrwſchi, wumrěł.

S **Radſchowka.** Twariſi miſchtr Groſa ſ Bojankez je žehi njedawno 12 kórzow wulki hat, Khrieſbianſkemu knjezjſtwu ſluſchazy, kupił. Wobjedźeł tam nětko rjany domcźk twari, w kotrymž móże kóńz tydźenja pſchebywacź.

S **Kletneho.** W naſchej ſchulſkej wožadze je wiele dźěći na ſchorlot ſkhorito. Skhorjenja žu wſchě lóſcheho raſu. Wokoło 40 dźěći njemóże ſchulu wopytacź.

S **Rychwałda.** Hermann ſaidźenu ſrjedu bě pomérnje derje wopytany a wſchitzy kupzy a pſchekupzy běchu ſpokojeni. Na ſtótne wiſi běchu mało ſkotu pſchiwjedli, tak ſo k wulkemu wikowanju njedóńdźe.

S **Delnich Pruſſow.** Cźeſke njewiedro roſpuſcheći ſo ſrjedu rano nad naſchej wſu. Sa krótki czaſ běchu ſtatoki powodźene. S hródźow dyrbjeſche ſo ſkot wumjeſcź a wobory ſ Delnich Pruſſow a ſ Nětźiz dyrbjachu ſo na pomoz ſawołacź. Njewjedro je na pólnych płodach a ſahrodach wjele ſchkody naczińiło.

Z Łužicy

Se **Salomja.** W napadźe duſchineho ſaczémnjenja je žehi tu 30 lět ſtara Hedwiga Adlerez ſe Salomja žiwjenje wſaka, dawſchi ſo żeleſnikemu cźahej pſchećeć.

S **Hallſchtrowa.** Sſrjedu wječor we 8. hodźinje je žehi praktiſki lěkař dr. med. Fiſcher we ſwojim bydleniu ſe ſatšélenjom žiwjenje wſak.

Se **Sebniży.** Wutoru wječor błyſk do domſkeho friſéra Alfreda Liſnera w ſuſodnej Nowej Wjeſy dyri. Domſke žo hacź na ſakładne murje ſpali.

Nowośće z cyłeho ſwěta

Cźeſke njewjedra we wječornej Sakſkej.

Pſchi wutornſkich njewjedrach bě njewjedro w naſchej Luſižy jenoż w někotrych wjeſkach wjetſcheje ſchkody naczińiło. Deſchcźiki, kotreż pſchi tym tradaze hona woſchewichu, wſchitzy ratarjo witachu. Wjele cźežo pak je njewjedro we wječornej Sakſkej ſakbadźało. Krajiny wokoło Zwikawy, Glauchawy, Meerany, Werdawy ſu cźežko ſ njewjedrami ſchkodowace. W Meeranje je ſlimk dźěl mésta Crotenkaide ſaplawił. Sa krótki czaſ běchu pinzy pócźrjene. Pola a łuki wulku ſchkodu poczerpichu. We Werdawje dyri błyſk do wyſche położeneho doma na Bratrowſkej dróży a wobſchkodźi tſchu. W Greizu błyſk 28lětneho hoſpodarſkeho pomozníka Pfafela ſabi, kotryż žo ſe ſynowombroćenja wróćeſche. W Annabergu błyſk do dwora bura Reinharda Hilariuża dyri. Zyły ſtatok žo ſa krótki czaſ bocźiſta ſpali. Wobjedźeł njemějeſche ſawjeſcźene. W Jöhſtadtu błyſk do łéżneje bźty dyri, w kotrejž běchu někotſi łéżni dźěłaczerjo wuczek pytali. Pſchi tym dźěłaczerja Teuthera ſabi. We Mohsdorfu błyſk 60 lět ſtareho ratarja Thiemu ſabi, kotryż na polu dźeczeł hrabaſche. W Langenbergu pola Hohenſteina-Ernſtthala błyſk 3 kruwy w hródźi ſaraſo. Na polach a na łukach žu tam deſchcźe njepſchewidnu ſchkodu naczińiłe.

Hižo nětko mandźelſke wuſmědźenja.

Hižo nětko, prjedy hacź § 2 mandźelſkeho ſtrowotneho ſakonja, kotryż wuſmědźenje wo mandźelſkej ehmanoſći ſaſadnje pſchedpiſuje, ho mozy ſtupt, dyrbi, kaž ſo we wukaſu praji, ſo ſwěcźiſći, ſo ſu pola ſtrowotnych hamtow naſbérane połoži, kotreż na wobſtacje mandźelſkeho ſabjeńka pokaſaju, po mózno cźi praktiſcy ſwužiwacź. Minifter ſnutſkownych naležnoſcjow ſtawnikow na to kedźbnych ſcźini, ſo bychu kóżde pſchipowědanje hydom ſtrowotnemu hamtej wojewili. Strowotny hamt ma na ſakładze pola njeho pſchedležazych podkłožkow pruhowacź, hacź tu mandźelſki ſabjeńk njepſchedleži. Że-li tomu tak, ma žo hnydom ſtawnikej wojſewicź, tiž ſmě mandźelſtwo hakle potom ſwjaſacź, hdyž ſo wuſmědźenje wo mandźelſkej ehmanoſći pſchedpoloži.

* **Wojowanje w powětſie ſe ſamomordarku.** Pilot Scharles W. Sutherland tute dny jara roſhoriazy podawk nawdźi. Jemu ſo poradźi, ſe ſwojej maſchinu na Eaſt-Boſtonſkim létaniſchczu pſchiſtajicź, ſ jenej ruku wodźidło, ſ druhej ruku rjanu, derje ſdrasčenu holzu ſa wložku dźerżo, ſo by tak injemóżnił, ſo by ſebi wona žiwjenje wſała. Jeniczki paſażer, kotrehoż běſche Sutherland k lětej nad Boſtonom ſobuwſał, nětkaże 22 lět ſtara rjana holza, běſche ſwoju thartku hižo dźeń pſched tym ſaplaczíła. Kdyż bě létadło nětkaże 3000 metrow wyſoko, pytny pilot, nadobu ſo wobroczíwſchi, ſo bě ſady njeho žedźaza knjezna ſwoje méſtno wopuſchczíła a ſo ſ jenej nohu hižo na kſchidle ſtejeſche. Duchapſchitomny hrabny ju pilot ſa wložku a dźerżeſche ju 15 mjeńſchinow dołho, njedźiwaju wulkeho ſpieczowanja, dóniż ſkónczne na létaniſchczu njepſchiſtaji. Pſchiſtajenje ſo derje poradźi, hacź runjeż méjeſche Sutherland jenoż jenu ruku ſwobodnu. Holzu pak, cźežej perſonalije ſwěſcźicej njemóżachu, do pſychiatriſkeho wuſtawa wotwjedźechu.

Směški

We wuſtajeńcy.

„Ale proſchu waſ, ſchto dha ſcźe tu do njeluboſneho wobraza wuſtajili.“

„Wódajcźe, hnadna knjeni, to je wulki ſchpihel.“

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 5 płaćl.

Žonj. płóčl. drasty indanthren 3,45 2,75 . **1,98**

žonjace ſórcuchi indanthren 1,48 1,25 . **98** pf

Zawalne ſórcuchy indanthren 1,95 1,75 . **1,48**

Indanthren 70 cm ſěr. meter 83 pf., **68** pf.

Bokelmann Nachf.

w Budyšinje na Serbſkich hrjebjach 2 830

Na 390 jězdnych kołow

mam na ſkładze Znamki **Diamant, Göricke Bauer Anker.** Na přeče podźelne płaćenje. Nanładenje 10 hr. Tydźeńſk wotnałacenje 2 hr.

J. Schieback w Budyšinje na Mužakowſkej dróży 4

Wobſebje jězdne kola **mužace** . . . wot 35 hr. **žonjace** . . . wot 38 hr. Trjebane kola wozmu ſobu do płaćenja 1191

Jězdne kola

Victoria / Kayser / Bauer dóſtanjece přeco pola **Otto Fiſcher** na Jerjowej hasy 7

Pola mje su zaſo wohlubjene **MIELE a EXPRES-Sachs motorſke jězd. kola** dóſtł. **Dom jězdn. kołow Fuhrmann** na Hornčeńſkej hasy 10 / Tel. 3004

Gardiny, rolowy tunjo pola **Würker** na Zwonkowne Lawſkej hasy 10

Tunje časniki pola firmy **Uhren-Kokoſch** na Sukelnſkej hasy 28

Zawołajće telefoniſcy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěſtk abo ważny podawk we Waſej wſy abo wokolnoſći wozjewić. Hdyż do Budyšina přińdźece, móžeće we Serbſkej knihařni nawěſtk zapłacić abo wudawſki sebi dać zarunać. Serbſka knihařnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowiše« ſwojim čescenym čitarjam poſkicć.

Za prózdniny a pućowanje

Po wulkoſći 1,40—2,40

Módre, běłe, mód., čerwj. 2,95

Mód. rubj. płat, kaš forn. 3,90

Lohke a pohibliwe 4,90

Kakaobarbna rubj. koža 6,90

Tack

Dobry ſtupjeń za wšěch

Budyšin - Bohata hasa 14

Nowy němſki ſćelak krótkich žołmow ſa olympiſke hry w Zeeſenje.

Němſka ſtatna pošta je, ſo by žo hjesporoczne pſchenjeſenje wſchěch podawkow XI. olympiſkich hrow ſawěſćiła, w Zeeſenje pola Barlina nowy ſyłny ſćelak krótkich žołmow natwarika. Na wobrazu widźimy wěże antennow. (Reichspoſtminiſterium-Bildſtelle, Scherl Bilderdienſt, M.)

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Kino für Jedermann pokazuje hač do póndźele amerikanski wjesełny pjaćźowanjski film „ . . . a to runje fźwětowy mischtr". Hłownu rólu hraje Harald Lloyd. Widźimy, kak pschedawaŕ mloka, Lloyd, pschi składnoszi fźwětoweho mischtra w pjaćźowanju k. o. jsije. To fźudźi wulke roshorjenje a Lloyd dyrbjesche psched sjamnoszu pjaćźowaćz a fźwoje tak na lohke waschnje dobyte fźwětowe mischtrstwo wobtruczieź. Lloyd njewědźesche, kak fźo dozyła pjaćźuje, a tak widźimy jeho na fźwoje njelepe waschnje pjaćźowaćz. — W pódlanskim programmje widźimy „Naléćźo w Sanssouci", „Pop jako dirgent" a „Lójenje rybow pod wodu".

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Gemäß § 2 der Verordnung des Wirtschaftsministeriums vom 19. 6. 1933 über das Einsammeln von Beeren ordne ich für den Bezirk der Amtshauptmannschaft Bautzen an:

Die Ernte der Heidelbeeren im Jahre 1936 darf erst am 25. Juni, die der Preißelbeeren erst am 1. August beginnen.

Bautzen, am 22. 6. 1936. **Der Amtshauptmann.**

Wegen Nachbehandlung der Asphaltfahrbahn wird die **Bahnhofstraße** vom 29. Juni 1936 ab auf die Dauer der Arbeiten für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 26. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister — Polizeiamt.

Towarstwowske powěstniki.

Drježdźany. „Hromadnik" zmėje swoju posledniu skhadźowanku do próźdnin štwórtk 2. julija wječor we 8 hodź. w hosćeńcu „Johanneshof". Přińdźće wšitcy. Też hosćo su wutrobnje witani.
Dr. Wjacsławk, předsyda.

Pančicy. Na wulětnym dnju — 29. junija — wotjėdźe auto hižo ½5 hodźin z Pančic na Ladku.
Lipa Serbska.

Pančicy. Na wulětnym dnju — 29. junija — wotjėdźe auto hižo ½5 hodźin z Pančic na Ladku (pola dr. Thilla). Auto pozastanje w Lejnje při korčmje.
Lipa Serbska.

Khelno. Serbske towarstwo „Domizna" ma njedźelu 28. junija wječor we 8 hodź. pola Sěcec měsačnu zhromadźiznu. Dla ważneho přednoška so wšitke sobustawy wočakuja. Hosćo su lubje witani.
Předsydstwo.

Wobhadźene dwórniščezo nadrósneje żelesniżn. Wokras wo strajkach w Belgiskej.
Strajkowarjśe hibanje w Brüsselu je fźo też na dźiłacźerjow a pschitajenych wobthadnych wofsydłow rosschěriło. Policija fźkadźiščcja nadrósneje żelesniży stražuje, fźo by k njeměram njedóschło.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Sačkowe šaty
trjeb.za ćopte dny cyle nuznje

Sačkowe šaty
zesrěbaju ćélny pót

Sačkowe šaty
škitaju před nazymnjenjom

Sačkowe šaty
škitaju drohe zwjerśne košle předškodu a su płaćinvhódne

Wulki skład we wšěch wulkosćach a šěrach za swiźnych a sylnych muži a žony

Prawe Pfeiffle sačkowe jaki 1.95 2.25
mužace sačk. jaki 0.88 1.10 1.48
mužace sačk. jaki wot 2.20
mužace sačkowe kolenowe kholowy . . . 1.10 1.35
dźěrkate mužace košlowe kholowy . . . 2.75 3.65

Dale poručamy:
Hólćace kolenowe kholowy mako . . . wot 1.05
dźěrkate mužace košle 4.65
dźěrkate mužace spódnje kholowy . . . wot 1.95
dźěrk. muž. košle z předkošl.
žonjace sačkowe jaki
dźěćace sačkowe jaki
dźěrkate dźěćace košle z kholowćk. 1.15 1.45 1.95
dźěrk. dźěć. stawěki 0.88 0.98
žonjace lěčne trikotowe košle . . 0.98 1.65 2.75
sačk. nohawy — sačk. sočki dźěrk. žonjace corseletty 1.95
žiźćane žonj. sačkowe spódnje šaty wšěch družin

RUDOLPH
specialny dom trikotažow na Kěžorskej hasy 16
Za kóždu postawu, hač swiźnu abo sylnu, mamy prawu wulkość na składźe

Mały nawětk wulki wuspěch

Zawarjadła
ze znutřkownej přiorawn a ćopłotumjerjadłom

Ia zacynkowane 3.50 4.00
Original „Eschebach" 6.50
Original „Weck" . . . 5.90

zawarjeńske škleńcy
znamki „Gloria" z rynku a zawjeradłom
⅛ ¾ 1 1½ 2 lit.
wuzke 28 30 33 35 38 pj.
šěroke 32 34 36 39 42 pj.

Brěčkowe bleše, gumijowe rynki a zawjeradła, piwowe karany, limonadowe karany, citronowe wuprasadła

Walter Voigt
żelezowa wikowańnja

Sobotu, 27. junija 1936, wot dopołdnja ½10 hodźin hač popołd. 6 hodź. w **Měšćanskej zahrodźe**
w Budyšinje

OPEL kommt
und zeigt in einer großen OPEL-Karawane alle Personenwagen des Fabrikationsprogrammes 1936. Formschöne Modelle. Elegante Farben.

Westgaragen G. m. b. H.
Opel-wulkowikowańnja w Budyšinje
Schliebenska dróha 18 — Telefon 3985, 3925.
Wobhladanje bjez nuzowanja ke kupjenju.
Jězba na pruhu bjez nękajkeho wumėnjenja.

Kóždy pruhuj, što najwjetša autowa tworńja Němskeje zamóże!

Meble jenotliwe meble Lěhafnje Jėdźernje Kuchinje wulki wubjerk
Přijimamy mandźelske požčonki tyšeŕski mištr, mebl. wikow., žane klamy
w Budyšinje na Lubjskej dr. 17 (w dworje)
[585
Händchen

Kołowy Warnecke
nětko jenož na Nowosalcskej dróży 24
Jězdne koła, šijace mašiny po wšěch płaćiznach.
Wuporjedźenja porjadnje a tunjo!

Sćipanje holanskich jahodow
w klóšterskim hajniskim revěrje »Na Winicy« a we Łasku je hač do 30. t. m. zakazane. Karty wudawaju so jenož w přisłušnych hajnk ownjach wot soboty 27. 6., mjez 14 a 18 hodźinami.
1231
Hajniske zarjadnistwo.

Měranka jo w darjenju šćedriwa, dari debleńki, rjane a bjez zmylka! Dźe kupuje jenož tute rjanosće?
pola šamikarja 1160
Fritz Hebold
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Pytam hnydom abo k 1. julijej spušćomneho
srěnka. 1238
Smoła w Baćonju čo. 1

Mjedowe Honig- schleudern **ćiskawy**
zaso dóšće pola firmy
Otto Höse w Budyšinje na Kěžorskej dróży č. 9
1233

Wosebje płaćizny hódne
hólćace płošćiwe wobleki, Kielske a Kadetske wobleki hólćace lěčne jaket wobleki Kielske matrosowe bluzy pućowace a ludowe khol. hólćace płošćiwe kholowy, Roll bluzy, hrajkańske kholowki, stónčne kholowki dźěćace kosmětkate mantle a peleriny
pola **RUDOLPH** Kěžorska dróha 16

Čitarjo płaćće porjadnje našim dowěrnikam woteběrańskej pjenjez

Kopřiwina
80 cm šěr., m 42 38
70 cm šěr., m **30** pj.

Kopřiwina
160 cm šěr. m 1,10 98
140 cm šěr., m **85** pj.

Ložowe počehnjenja
160 cm šěr., m **1,45**

Wupjerki
pjerjakrute, njewotbarbjace, 130 cm šěr. m 2,50 **1,75**

Wupjerki
pjerjakrute, njewotbarbjace, 80 cm šěr. m 1,40 **1,10**

Bokelmann Nachf.
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Zawarjadła
z thermometrom
Zawarjeńske škleńcy
znamki „Tell"
Gumijowe rynčki we wšěch wulkosćach
Zawarjeńske hornecy.
wosebje płaćizny hódne dostanjeće pola firmy
Richard Sommer
přidy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 1236

BRENNABOR
znamka swětoweje slawy!
Tež wy njetrjebaće so z kolesom dwělomneje kajkosće spokojić, přetož dostanjeće za samsny pjenjez wopraw dźe kajkostne koło 1235
Zündapp-Kieschnick
w Budyšinje na Hošic hasy

Kedźbu! Kołojězdni!
Wodźidła, zalejtowane 1,50 hr.
Přimadła 20 pj., **Spinadła** 65 pj.
Pedale 90 pj., **Rjećazy** 90 pj.
Zwjena, drjewobarbne . 90 pj.
Sački 25 pj., **čeženošakła** 50 pj.
Błótoškitaki 75 pj., **Rjećazne kašćiki** 55 pj.
J. Schieback w Budyšinje Mužak. dr. 4
Gumije za jězd. koła we wšěch wulkosćach, tež za dźěćace koła

Gardiny we wulk. wubjerku dobre a tunjo, pola **Kurt Erler, Budyšin, Žitne wikl 28**

Nowe dźěćace sočki nowe dźěćace nohajcy nowe kolenowe nohajcy
tunjo pola
RUDOLPH na Kěžorskej dróży 16

billiger einkochen, einmachen 1199
durch **billige**
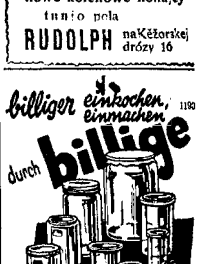

wulki wubjerk pola firmy
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Dwaj starśej 1229
konjej do dźěła
woteda
kubłowe zarjadn. we Worcynje
Telefon Pomorcy 275

Wosebje płaćizny hódne
Běłe hólćace drasty
Běłe drasty za młode holcy
Hólćace dirndl. drasty
Pisane hólćace lěčne drasty
pola **RUDOLPH** Kěžorska dróha 16

Přijedy nać na wulke měšćanske třělenje póndźeće, njezabudźće na Waśu potrjebu na woblekach w staroznatym drastow. domje
König w Budyšinje na Žitn. hasy 2/4
Žonjace mantle a kostumy
Mužace wobleki, mantle přewětr
Lohke jaki a kholowy
z listra a rubjanego płatu
Corne snknje
najlěpše kajkosće w kóždej wulkosći
Sportske wobleki
najnowše mustry — jara tunjo!
Najwjetši wubjerk, najnižše płaćizny zmóžnja Wam lohka nakup
König na Žitnej hasy 2/4

Dźensa popołdnju ½3 hodź. wusny ćiše w Knjezu swojim Zbóžniku, derjepřihotowany ze swj. sakramentami, naš staroćiwy nan, přichodny nan a dźěd

Handrij Wićaz

w starobje 65 lět. Jeho ćěło so póndźelu rano w 8 hodź. rodnej zemi přepoda.

Tuto wozjewja wšěm přećelam a znatym we wulkej zrudobje
Wićazec swójba.

W Khrósćicach, 25. smažnika 1936. 1230

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunoženjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 148 | Budyšin — Sobotu 27. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zrěčenje lětarskeho wobkhada mjez Němskej a Italskej

Pšichi pšchebywanju italskeho statneha podsekretara w italskim ministerstwje za lětarstwo wójskoweho generala ekscellenzy Valle, w kotrehož stajbe tež schef italskeho ziwilneho lětarstwa, ekscellenza general Pellegrini, pšchebywa, je žo 26. junija w Barlinje mjes němskim ministerstwom za lětarstwo a italskim ministerstwom za lětarstwo wo wotewrjenju a wudźerjenju lětarskeho wobkhada dojednało. Srěčenje žo pšchede wschěm na lětanje po cjarach pocjahuje, kiž Italsku a Němsku swjasuja, a tež na druhe cjary, kiž dale tuteju krajow wjedu a po kotrychž žo porjadnje lěta. Srěčenje wopschija tež pschidacjne postajenja wo podlěschenju tutych cjarow. Srěčenje płaći na 10 lět.

Pjatk dopoldnja žu general Valle a italscy lětarjo, kiž jeho pschewodźeja, Henschelez lětadłowu fabriku w Barlinje-Schönefeldze a twarjerniu lětadłowych motorow firmy Daimler-Benz w Barlinje-Marienfeldze wopytali. Pschipołdnju běše němski minister za lětarstwo generalny wyschi Goering italskich hosći do žwojeho doma pscheprosył. We žwojej rěcži wón na wutrobne kameradziwe spominasche, kiž italskich a němskich lětarjow hižo lěta dołho swjasuje. General Valle žo w žwojich dźakownych žłowach podobnje wuprajl.

Po žwojim wopyće pola generalneho wyschka Goeringa žo italscy lětarjo we wobźěłowarni lětadłowaj Powětrowje Hansy do Dessawy podachu, hdźež žebi Junkerski twarjerniu lětadłow a motorow dokładnje wobhładachu.

Němske knježerstwo sčsć zakonjow wobzamkło

Němske knježerstwo je žo pjatk k žwojemu pożledniemu pożedźenju do lětanje pschestawki jescho, so by hischcze wo někotrych zakonskich naczisłkach prawneje a hospodarskeje druźiny dowurabźiło. Pschi skónčenju pożedźenja žo wjednik a němski kanzler žobuštawam němskeho knježerstwa za dźelo dźakowasche, kiž žu w prěnim pollecze dokonjale a puschczi jich z najlěpschimi pschecjemi do lětanych prózdninow.

Najprjedy je žo zakoń pschijał, z kotrymž žo khłostazy zakoń pscheměni. S tutym zakonjom žo **wjelschi schkit pschecziwo wobschkodźenju wobornych srědkow postaja a žo stanje mjelczenja wo zastojnstwje pola zastojnikow a tež pola wožbow, kiž njeżu zastojnizy,** z wožebitymi postajenjemi khłostańskemu prawu podstaja.

Zakoń wo hypothekowej dani wosnamjenja pokhačowanje w snižowanju danje. Někto ma žo tež dań privatnych hypothekow pomjenschicz. Dań ma žo po dani na žwobodnych wikach złožowacz.

S druhim zakonjom wo dołżnych zapisach konwersijowe pokładnje za němski wukrajny dołh žo dotalne postajenja hač do 31. dezembra 1936 podlěscha.

Se zakonjom **k pschemjenjenju dawka na wożenje** maju žo dokhodne žórka za twarjenje němskich autowych dróhow wotewrić. Dawk žo na autowy wobkhad w pschemyśle, na autowy tworowy wobkhad, na městne omnibusy atd. pokaži.

Stónčnje žo zakoń pschija, z kotrymž ma žo hromadu kładjenje leżownoscžow spěchowacz, a zakoń wo khmanosczi za wyschschu twarskotechnisku sarjadnisku žłužbu.

Nowy ceppelin „LZ 130" so twari

We wulkej powětronowej kólni w Friedrichshafenje, w kotrejž je žo powětron „LZ 129" natwarił, žo někto powětron „LZ 130" twari. Prěnje tři wobrucze hižo sa kólninu sčchu wiżaju. Někto žo na delschotnych žerdźach dźěła. Nowy powětron žo na tónzu pschichodneho lěta dotwari.

Lěto winowatosće dźěłoweje służby

Pjatk žu žo po zyłej Němskej wjednizy a mużojo němskeje dźěłoweje žłužby k jednorym žwjatocznoscžam zhromadźili, so bychu wopominali dźeń, na kotrymž je žo psched lětom powinnosć dźěłoweje žłužby sawjedła. Wulke žwjatocznosće žo njewotměchu, ale z dźakownosczu žo na wjednikow a muži dźěłoweje žłužby spominasche, nimo teho pak zdyły němski lud tuton wjednikowy rožsud wopomnja.

Wjednik žam je dźěłowu žłužbu ras schulu naroda mjenował, psches kotruž dyrbi žłoždy Němc hicz. So pschezo wjazy wukrajnikow lěhwa dźěłoweje žłužby wopytuje, je z dopokasom, kak žylnje žo za tutón skutk wschudże we wukraju sajimuja.

Němski a pruski minister snutskownych naležnosczow dr. Frick je němskemu dźěłowemu wjednikej Hierlej žbožopschejazy telegramm pósłał.

Dr. Ley po Němskej pučuje

Pšched 12 dnjemi je žo němskostatny organizaziłi nawjednik dr. Ley na nowe pucžowanje po Němskej podał, so by dźěłaśne wopytał. Pschi 37 wopytach w dźěłarnjach je dr. Ley na žwojim pucžowanju hižo do wusłeho switka z dźěłacžerjemi a wjednikami dźěłarnjow stupił.

We wulkich městach je žo djerjecz wulkich manifestacjow wotmětło. Dotal je dr. Ley we wulkich zhromadźiznach k nětdyž 550 000 dźěłazym rěcžał.

Sobotu a schwórtk je žebi dr. Ley někotre dźěłarnje w badenskej župje wopytał. Schwórtk wječor wón na wulkowiczinym namjescze w Mannheimje pšched 100 000 dźěłazymi rěcžeše.

Italska so na Genfskim posedźenju njewobdźěli

W njesjawnym pożedźenju rady Swjatka ludow, z kotrymž je žo jeje nětcjiske khadźowanje pjatk sapoczało, je jendźelski zwonkowny minister Eden jako radźiny president list noweho italskeho zwonkowneho ministra hrabje Ciana pschečitał, w kotrymž won sdźeli, so žo Italska je znatych pschicžinow njemóže na jednanju wo abeżynskim praschenju wobdźělicz a njemóže tohodla tež pschi rospominanju Locarnskeho praschenja pschitomna być.

Hewak běsche pak rada jeneje myśle, so w abeżynskim praschenju njemóže wažnych krocželow cjinicz, prjedy hač žo zhromadźizna njeje z nim saběrała. Abeżynikn wjerch Nasibu sastupowasche. Wón pak njemóžesche rěcžeć, dokelž Eden rosmołwu wotrěsny prajiły, so žo rozsudy hakle po połnej zhromadźiznje wocžakuja.

Hobrske brónjenje Ruskeje

Japanske wójnske ministerstwo je sčschiwk mudało, we kotrymž žo žylnosć japanskeho a žowjetruskeho wójska pschirunuje. W knižy žo pische, so je žowjetske knježerstwo wot teho cžasa, so je žwoje knježerstwo nastupiło, žwoje wójnske pschihoty stajnje powjetschało. W lěcze 1927 měsesche Ruska 70 pěschkowskich divisijow, 10 kavalleriskich divisijow, 1200 wojowarskich lětadłow a 180 tankow, w lěcze 1932 měsesche wona 75 pěschkowskich divisijow, 13 kavalleriskich divisijow, 2200 wojowanskich lětadłow a 1500 tankow; w lěcze 1935 pak 85 pěschkowskich divisijow, 20 kavalleriskich divisijow, 4000 wojowarskich lětadłow a 4000 tankow.

Hdyž je Japanska w septembru 1931 se žwojej politiku w Mandźuskej sapoczała, je měła Ruska pschi mandźuskich mjesach 55 000 muži wojakow stejo. Dźensa pak tam 260 000 muži žylne wójsko steji. Nimo wójska ma Ruska pschi mjesach Mandźuskeje pschez 900 lětadłow, 800 tankow a 500 panzerowanych wojow. We Wladiwostokskim pschistawje je nětdy mjenje hač 60 podmórskich czołnow zhromadźenych.

Japanska tři přistawy wobtwjerdźi

Njedawno běsche žo z chinejskeho zlownego cjołma do japanskeje tworoweje łódże stśelało. Na to žu Japanzy torpedowy honjak do chinejskeho města Tientsina pósłali, so bychu pschećiwo stśelenju protestowali. W pożlednich dnjach pak je žo napjatosć mjes Japanjej a Chinu hischcze bóle pschiwótšiła. Chinesyy wojazy běchu japanske kasarny w Fengtaju pola Peipinga wobrosyli a japanskich wojakow pschećeschěhali.

Pschi składnosczi tuteje napjatosće žo powě, so žo w japanskim namórnistwowym ministerstwje ważne pscheměnjenja wocžakuja a **so maju žo wójnske pschistawy Maisuru, Kure a Port Arthur wobtwjerdźicz.** Dźěłarnje munizije a brónjow a twarjernje łódzow maju žo z wjazy dźěłacžerjemi wobšadźicz. Maisuru ma žo do wulkeho pschistawa za wójnske łódze wutwaricz, so by žo Japanska pschećiwo móžnym nadpadam dosć derje pschihotowała.

Edenowa přestawka w Parisu

Jendźelski zwonkowny minister Eden je schtwórtk popoldnju na žwojim pucžowanju do Genfa w Parisu někotre hodźiny posałał. Tutu zkładnosć je wužił, so by žo z franzowskim ministerskim presidentom Blumom a zwonkownym ministrom Delbošom rosrěcžował.

Schtož wobnowjenje Swjatka ludow nastupa, Jendźelska a Franzowska nimale jenak myślitej. Rozdźel leži jenož hischcze w tym, kak rucže ma žo postupowacz. Franzowska by rad widźała, so by žo hižo połna zhromadźizna Swjatka ludow na tónzu tuteho měsaza z tutej naležnoczu saběrała.

Pschi diplomatiskim pschihotowanju Edenoweho a Delbošoweho rosrěcžowanja je žo prajiło, so žebi Jendźelska pschi wudźělanju planow k wobnowjenju woddźelenje Němskeje a Italskeje pschesła. Tehodla chże wona wuradźowanje hač do zhromadźizny wotstorcžicz.

Franzowski zwonkowny minister Delbos je schtwórtk wječor kroćko po 11 hodźinach se žwojimi najbliščimi žobudźěłacžerjemi w porjadnym spěchnym cžahu do Genfa wotjěł. W tutym cžahu jědźeschtaj tež jendźelski zwonkowny minister Eden a negus.

Konferenca dla mórskeje wuźiny so wotstorčiła

Konferenza wo Dardanellach w Montreuxu je schtwórtk žwoje nathwilne pożledźenje pożedźenje wotmětła a žo na to wotstorczila, tóniž wubjerk z wuradźowanjom njebudże hotowy.

Před nawalom Beduinow do Palestiny

Wožebity dopisowak Londonskich nowin „News Chronicle" na napadne wjacžnje wo wulkim strachje za Palestinu pisče. Strach je tón, so chże zyła Transjordanska Arabam w Palestinje na pomoc pschińcz. 60 000 wobrońenych kždy wokomik hotowi stejaz, so bychu žo pschez Jordan do Palestiny walili.

Rozsudy francowskeje knježerstwoweje rady

Franzowske knježerstwo je wobsamkło, so sakonje naczisnje, z kotrymiž žo milijon frankow kredita za wobdźelenje franzowskich sportarjow na olympiskich hrach we Parlinje a 600 000 frankow za wobdźelenje na dźěłacžerskich hrach w Barcelonje pschisłowoli.

Minister za krajne sakitanje Daladier běsche namjetował, so bychu žo trěbne kredity za podwojenje mjedy wojakow a namórnikow a za lěpsche sastaranje z jědzu we wójsku a wójsknim namórnistwje pschihotowalke. Knježerstwowa rada je po ministrowym namjecze wobsamkła.

Knježerstwowa rada je jakoniši naczisk ministra za krajne sakitanje sthwalila, kiž žada, so by wójnska industrija statna była. Ministerski president hnć sakonski naczisk k wotewrjenju kreditow za sjawne dźěła a k polěpschenju hospodarskeho wuhotowanja Franzowskeje pschedprołožicz.

Jastwowej khłostani w Großheringenskim procesu

W prozeßu dla żelesniskeho njesboża w Großheringenje je so pjatk pschipoldnju wuńsud wosjerolk. Wobstorjenaj so lohkomyślneho morjenja w swisku s lohkomyślnym franjenjom cźela, lohkomyślneho wohrożenja transporta a lohkomyślneho wobschkodźenja telegrafowych sćežerow winowataj spósnaschtaj. **Tohodla so lokomotivnik Kurt Dechant s Weißenfelsa k 1 lětu a 3 mježazam jastwa, lokomotivnik Willi Banda s Barlina-Schöneberga k 7 mježazam jastwa zasudźi.** Pjenježne wudawki sudnistkeho jednanja so wobstorjenymaj napokazichu. Wobstorjenemu Dechantej so 10 njedźel w pschepytowańskeje jatby jako khłostanje wobliczi.

Pschi żeleźniskim njesbożu w Großheringenje bě we zwjazku cźahu so 35 wosobow morilo a wjele druhich so cźežko abo lohko skaliło.

Hischcze jene sudetskoněmske nowiny so zakasale.

Cźeskosłowakska krajna wschnosć je postajiła, so wokrjesne nowiny sudetskoněmskeje strony „Volksruf" w Mosce schadźowanje njeńmědźa wukhadźeć. Wyschnosć je so na zakoń k schkitanju republiki powołała.

Schwedski kral Gustaf na panzerowanej łódźi „Admiral Scheer"

Němska panzerowana łódź „Admiral Scheer" w tutych dnjach w pschistawje schwedskeho hlowneho města Stockholma pschebywa. Pjatk popołdnju je schwedski kral Gustav V. łódź wopytał a pisches pak hodźiny na njej pschebywak. Schiwórtk běsche němska kolonija w Stockholmje s pschilejnosću wopyta panzerowanje łódźe w módrej halli noweho sportskeho doma witanje s cjakom wuhotowała.

Strajk namórnikow w Marseillu so skónčił

W Marseillu je so strajk namórnikow skónčił. Hižo pjatk popołdnju mějachu tři parniki do połodnischeje Ameriki wujěcź.

W Rouenskim pschistawje pak strajkowazy schiwórtk wjeczor parnikej „Mandara" njedachu wujěcź. W Cette dyrbjachu 1000 tunow hłódkich jabłuczkow do morja wuńsypować, dokelž so strajka dla njeńdźachu s cźahom s łódźe wukhacź a poczachu hnicź. Hačrunjež so w Franzowskej powschitkownje wjetsche pokhilenje k dźěłu wobkedźbuje, zda tola sašo wschelake nowe straiki wudyrile.

W Lillu a Roubaixu so pjatk rano nowiny njeńmóžachu wudawać, dokelž maschinisty stajerjo a druzi cźišchcerjski personal strajkowachu.

Strajk też w twarjeńni francowskich wójnskich łódźow

Strajk w Franzowskej je so někto też na twarjeńniu wójnskich łódźow w St. Denisu pola St. Nazaire pschi wjeczornym franzowskim móřskim brjohu rozschěrił. Tam je 300 dźěłacerjow swoje dźěło složiło. Na druhej łódźetwarjerni w St. Denisu je 400 dźěłacerjow do strajka stupiło.

Dźěłacerjo w Oranskim pschistawje w franzowskej północnej Afrizy su so strajkej pschisamknyli a su parniki w pschistawje wobkhadźili.

W strajku drobnych żelesnizarjow w Lyonje je źrjedu k dojednanju dóschło. Mjes tamnischimi kolejownjowymi pschistajenjami, w hosćenzarskim a twarstwje dotal njeběše móżno so dojednacź.

W Marseillu so strajkowe położenje hischcze njeje pscheměniło. Sastupjerjo morjakow a łódźerjow s pomocu knjezeństwa se so dźěłu jednaju.

Stadłowa kniha a šlezyske skotarstwo

Wažnosć stadłoweje knihi, do kotrejež so póbła stadłow też jenotliwe skocźata sapisuja, je němški šezinjenski staw s nowym sakonjom wo plahowanju skotu potnje pschipóznał. Do tuteho sapisa so w Schlesyskej hižo wot léta 1886 schlesyski cźerwjeny skót, wot léta 1901 cźornopišany nižinski skót a wot léta 1906 cźerwjenopišany nižinski skót sapisuje. Nimo dnja narodźenja, połmada, rozdźělenja barby so też zamonośnosće skocźenja w formje a wunoschnosći sapisuja. K tomu pschidadża so hischcze wuńsłědki jirowotnikeje kontrolle a wukorjenjenja žuchocźiny. Tak so pschinarodźene wołebitosće skocźatow po jich połhadźe hodźa porjadnje śwježicźi. Tohodla běsche móżno, mjenjejhodźny skót k lepschemu zykeho plahowanja wusankowcź. Ssobustawny stadłowe knihi běchu pschi wutwarjenju krajneho skótplahowanja pucźerubarjo a zu dźěnerja hischcze njewucźerjapsomne zórło, z kotrehoż móża so wołebje muzske swérjata k plahowanju wubérać.

Hdyž wobmyslimy, so skotarstwo žame za 10 hacź 12 miliardow hriwnow hódnoscźow napołdźi, a so wunoscha hórnistwo jenoż 3 miliardy a żelesowa industrija jenoż 6 miliardow létnje, hakle dopómajemy, schto je połepschenje w plahowanju skotu za ludowe hospodarstwo hódne. So žu so wuspěchi dospołe, njech źiwowaze liczby dopokazuju: Mokoło léta 1860 němske howadło w pschersta hischcze 6 hacź 8 zentnarjow waschesche, dźensa pak hižo 10 hacź 14 zentnarjow waži. Tehdy kruwa sa léto w pschersku 1000 hacź 1200 litrow mloka dawasche, nětkole pak hižo 2300 hacź samo 3600 litrow nadeji.

Saměr njeje so jenotliwe wunsmane skocźata wuplahuja, ale so so wschitke kruwy pod kontrollu staja, potom budźe hakle móżno, so so s lepschim radupobadawanju w pizowanju pschersk mlokowcho wunoscha na 3000 litrow létnje pschinjesze. So je to s domjazej pizu a bjes pschikupowanja wulkrajnych plowabkow móżno, je dźensa dopokasana wěz. Hdyž so to dopźe, potom so też narodna zwoboda sežiwjenja a ludoweho hospodarstwa němskeho luda poźnje sawěsći.

Wonka so pschiroda žama za wotstronjenje khorych swérjatow stara. Pschi domjazym skotu pak ma so to s prawym pizowanjom a druhimi naprawami stacź. Najlepje je to móżno s plahowanjom po stadłowej knihi.

Profesor J. S. Delusy s universitty w Manitoba je w dźesatych pschedwojnskich dopokasacź spytał, so je so jemu nětkole poradźiło, starobu najcheho planety spuschcźomnje wobliczicź. Semja je runje 1725 000 lět stara. Wobliczenje amerikanskeho profesora spodźiwne wobkruczenje w nětkotrych Winskich a Budapeschtskich semjespytnikach namakuje, kotrejž k žamźnemu resultatej pschindźechu.

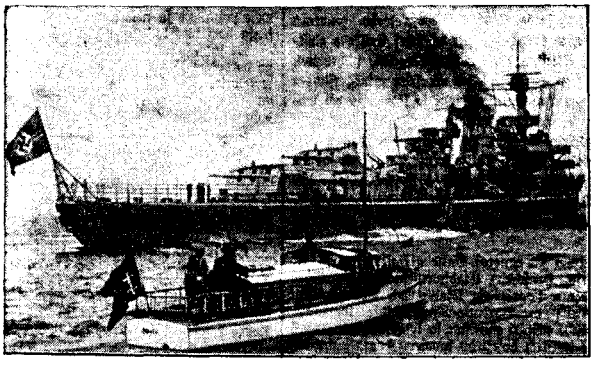

Wopyt tschižaka „Leipzig" w Gdanskej.

Zyły Gdansk stejesche schtwórtk w znamjenju wopyta němskeho tschižaka „Leipzig". Na wobrasu widźimy, kak so Gdanski wyschschi leutnant Scharenberg s němskim konsulom dr. Ecknerom k postrowjenju na łódź podawa. (Scherl Bilderdienst, M.)

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědančźo se stareje franzowskeje wójny.

5] (Pokračowanje.)

Towaršchojo dźěchu nimo. Woni wědźachu, so tón, kiž tam sjedźi, wjazy njestanje, jeli so hnydom njeschěnje a zobu njeńdźe; ale žadyn njewocźini hubu, so by jemu pschiwołał: Stań a pój! A prjedy hacź bě poslědni muž cźrjódy nimo, šedźesche wón twjerdy a prosty.

Wobžarowasche jeho nětchto? Nć, to nic. W blizschej chwilzy móżesche so druhemu tak stacź. A jemu běsche derje, pschetož nětk njetrjebasche dlěje straschnu hłód žiwicź, njetrjebasche rěsaty wětr snjesecź, tež niz sadwołowanje jebateje nadźije. Jeho wožud móżesche jemu nětkotrykuli sawidźecź, cźehodla dyrbjał jeho wobžarowacź?

Tak krocźeschе ta mała cźrjódka dale, cźische a mjelcźo po pischcźatym śnježy. Skónzo blizješe so k wjeczoru, rěsaty powětr běsche najbórschi, pschjezo husćischo posasta jedyn abo druhi a njepschińdże wjazy. Schtóž hischcze tšelbu mějeschе, cźišcźy ju wot žebje, dokelž běsche pschećłaby, ju njesć. Serjedża w cźrjódze padźechu někotři muzjoźo k semi, sahłódnjeni a spróżni wot dalokeho pucźa. Lědy so cźi druzy tak wjele na bok winuchu, so na nich njestupichu; — so by jim nětchto k pomozy pschischoł, na to žej žadyn njepomyšli. —

Stónzo běsche so schowało, jažne hwězdy stejachu na njebju. Wojazy sastachu. „Njespuschcźmy wschu nadźiju, towaršchojo!" sawoła jedyn młody wojak, tón jenicźki, kiž swoju tšelbu hischcze mějeschе. „Napinajcze swoje poslednje mozy a pomhajcze mi woheń sadźěłacź. Tudy leža roslamane półrerowe wozy a druhe drjewo, — rubajcze! Dha smějemy dóńć k wohnjej hacź do ranja."

Nichtó so ani njehibny, lóždy hladasche pisched so k semi, hdyž so, kaž bychu nicžo njestałschelt.

„Dha so tola hibajcze!" wołasche wón sašo. „Njespuschcźmy khrobłosći, hewak žmy wschitzy zhubjeni. Jena noz pod holym njebjom bjes wobnja by naž morita! Njewěsće to? Pomhajcze mi, towaršchojo!"

Tón młody muž wuzeže šekerku s pasa a dźěsche k półrerowemu wozej, kiž pjecź kročeli wot pucźa na śnježy ležeschе, a pocźa rubacź, hacź tak kruchi lětachu. Duž poczachu też cźi druzy pschimacź. „Ach, wohenk! wohenk!" wołachu někotři. „Spěchajte, bratśa, pomhajcze, hewak wschitzy mjersnjemy!"

Hischcze někotři so shrabachu a pombachu. Schtóž mějeschе šekerku, pombasche rubacź, cźi druzy wuńsypowachu śnjeh s wohnischcza a twarjachu śnježowe murje koło wokoła. — Najnuśnische běsche so stało a po khwili palesche so jasny, hrězacy woheń. Tutón napohlad wubudźi tež tych najpožlednischich s jich prošteho wocźakowanja. Se dźiwim juskanjom skocźichu k horjazemu płomjenju a tykachu žwoje proste a módre stawy k njemu. Tajka dobrota so jim dawno wjazy njebě dostała, a z jich cźełnymi mozami rostachu też jich duchowne; wschitzy pomhachu drjewo nošcź, wschitzy so wjeselachu, so bě snajmjenscha na jenu nóžku žiwjenje sašo wukhowane.

Tola dołho takle wjeselje njetrajeschе. Hłód, tón najhórschi njepschecźeli, cźiwilowasche jich žałośnje. „Ach, jeno kuscźičk khlěba!" šnchowasche jedyn s nich — „schtó by měł jenicźki dórik khleba!"

Lědy běsche to wuprajił, dha pschibliżowasche so tón młody wojak a njeješche nětchto cźežke na thribjerze, schtož k wohnjej cźišny.

„Haj, towaršchojo!" dźesche wón — „dosć njeje, so mamy cźopłotu; k žiwjenju žłuscha też jědź! Tudy maće mjaso; je drje jeno konjaze a smjerske kuś lodu, ale pschi wohnju wono rostaje, a dokelž niczeho lepschego nimamy, budźemy z nim zwołojom. Pschimajcze!"

A tak woni pschimachu, cźi wboži na pol sahłódnjeni muzjoźo! S dźiwim juskanjom hjerichu te wotrubane kruchi, pschetkochu je s tešakom a dźerżachu je tak do płomjenja a spóżerachu potom te na pol pjeczene mjaso, lehnychu so na semju, jedyn blizko pschi druhim, kaž wowzy, a tak bjisko k wohnjej, taž bě nětk možno, so bychu spali.

„Derje, dha spicźe!" sawoła tón młody wojak. „Ja chcu prenju hodźinu straż na so wzacź a wohnjej pschikładowacź, so njehajnje. Potom pak wubudźu druheho, pschetož to žebi žadacź njemóżeсće, so zyłu nóz sam strażu."

„Nć, nć!" dźachu někotři, „ja wo'mu druhu straż! — a ja tśeću! — a ja schtwórtu, — pjatu — schestu!"

Dosćl dźesche tón młody wojak. „Sa hodźinu wubudźu tebje, towaršcho, a ty wubudźiśi tamneho. Mérkuj žebi lódy žwojeho nabłudnika. W blizschej nozy, jeli ju dočzakamy, wotpocźujemy my a druzy njech strażuja, pschetož porjad ma bycź."

„Wótsće, wótsće!" pschihłosowachu wschitzy — „dobru straż, a dobru nóz!"

Pjecź minutow połdźiśicho wschitzy spachu. Jeno tón młody wojak strażowasche, cźišny hromadu ischcźepow na wohnjischcźo, kotrejež so potom tak, so běsche z khribjetom k śnježowej sćenje wobroczeny, s wobliczom pak k wohnjej, žwoju tšelbu w ruzy dźerżo. Wulka cźišchina běsche wokoło njeho. Jeno woheń praskotasche a cźežke dychanje spannych a śmjerzi sprózdnich pschecźelow běsche druhdy złyschecź. Srudnje hladasche tón młody wojak do płomjenjow a cźežke cźmowe wobrasy pschekhodźowachu jeho duschu. Cźi njebožowni, kotriž tudy spa a we krótkim spanju cźežu žwojeho horja njesacźuwachu, njenastupja woni bórzy wěcźne spanje? Sa tu nóz dże žu śmjerzi wutorhnjeni; ale jutrje rano sapocźnje so jasno dołhi dźeń, dźeń jerjeje inmy, hłodu a wobcźežneho pucźowanja. Wjele tych, kiž tu dźenża ipja, jutrje wjazy njebudźa? Ssnadno jich jeno połozja wostanje. '

Mojkowy wucźehnichu, běsche pokt dopołny — w'cho kruczi wojazy, throbli muzjoźo, kiž so thmani spachu, wschitke wójnske pschecźiwnoćze snjesecź a pschewinycź. Ale nětko, po někotrych krótkich njedźelach, kak běchu njepschertzel, běsche syma a hłód mjes nimi zyschnowaka. Wot stow běchu jeno pjecź a sćisnycźo sbuttkni!

Tón młody wojak sychny s hłuboka a wobroczi swoje mysle wot tak trudnych wobrasow k jasnischim, śtšischim myślam, kiž kaž žony s jeho dźěcźazych lět k njemu pschipłowachu. Nich mała, luba khěžka domach, — žiwjenje w holi, — schpěwiwa macź, — stary nan, — hacź też to hischcze ichtomy puschcźa, — wuhlo pali? Je też hischcze žiwy? Hacź też to žebi macź nětkle na žwojeho jenicźkeho žyna myśli, kiž dyrbjescheche bróń wsacź a se žurowym wójnskim khórom Napoleonom do balokeje Ruskowiteje cźahnuc? Mohła-li mje tudy wohladacź, pschi wohnju, samoho na straži w dalokej, schérokej śnježowej puscźinje, kiž ani drjebjenckí žmilnoscje nima a pomoz njesnaje, — prózneho hacź do śmjerze a dyrkotazeho pschi wohnju, — macźerina wutroba by krwawiła dla tak trudnych wobstejnoscźow!

„Derje, so mje widźicź njemóże!" bórbotasche sam pschi žebi a hladasche do płomjenjow a pschełhadźi so je žwojimi myślemi do mólerskeje lubeje stwórby, hdyž so lampka na hlidże žwěcźeschе a w starych khachlikowych khachlach schmrkotowe drjewo praskotasche, sa hlidom w kožannym stole nan sedźeschе, jemu s napscheca macź a wobaj šnadno na žwoječho Jana spominachstaj a so praschescheschtaj: hacź też sašo pschińdże? wohladamoj jeho tu na tym śwěcźe hischcze ras? pschi cźimž ruzy zyknychstaj a so ja žyna modleschtaj, kiž bě jeju jenicźki, kotrehoż mějeschtaj jara lubo, kiž běsche zyka jeju nadźija.

„Ach, jeno jenicźku hodźinku, jeno jenicźku krótku hodźinku pschi nimaj, kajke sboże!" bórbotasche sašo tón młody wojak. „Ale" — wón s cźicha pschikhłtajt, „to sboże drje žo mi jenje niedostanje!" (Pokrać. scźěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 27. junija 1936.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Z človjeka, so nad škodu druheho wjeselaceho, so čert směje.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 747, thermometer 0, najwyšša dnjowa temperatura 29 stup. cyoptoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, thermometer 0, najnižša temperatura we nozy 16 stup. — Dotal je so pola naš rjane wjedro zdźerżało. Też dźenja pschdże njeje wuhladowo, so so bórzy jara pschemjeni. Niža na dnje z Jend.eliskeje do wjeczorneje a krótkowjeczorneje Němskeje pschima, ale wěsče njedźelu wjetšiceho wliwa na wjedro w našich stronach njesměje. Tohodla změny wocakaja, so smějemy podobne wjedro kaž dotal. Budże rjenje, z mělmanimi so njewjedra wutworja. — Jutrje njedźelu ključk 3,48 hodź. skhadża a so ka 8,18 hodź. chowa. Měsačik skhadża jutrje popoldnju 2,17 hodź. a chowa so wjeczor 11,56 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrjšchu njedźelu: Poměrnje rjene a trochu k njewjedram pakhilene wjedro.

*

Tydźeńšti plan kulturnych sawjedźenjow w Budyšchinje.

(Sdźeluje měschczańšti kulturny hamt.)

Tydźeń wot 28. junija hacź do 5. julija 1936.

Njedźelu 28. junija 1936 w 11 hodźinach na Mjazowym torhoschczu: Shromadne spěwanje Budyšskich towarštwow Němskeho spěwarskeho swjazka we wobluku dnja němskeho spěwa.

Wutoru 30. junija 1936, 20,30 hodźin w Naturšskim parku: Wječorny konzert Budyšskeho měschczańskeho orchestra.

Njedźelu 5. julija 1936 we 8 hodźinach na dworje Ortenburgskeho hroda: Schtwórta hudźba na hrodowšim dworje (měschany chór „Eintracht" a Budyški bandonionowy orchester).

Wschitzu pschiprawjerjo kulturnych sawjedźenjow so prošcha, so bychu wschitke pschedewsacza tak kaše kaž možno měschczańskemu kulturnemu hamtej sdźelili.

*

— **Jutrje njedźelu je poslednt dźeń wulkeho Budyšskeho měschczańskeho tšelenja.** Popołdnju w 3 hodźinach budże wospjet paradny wuczah tšelzow wot radnizy na Tšelnik. Tón króć nowi dostojnizy w czahu zhoby pocznahnu. Wschi tšelenju do 3. tarcze bu z nowym tšelzowšim kralom wyschschi inspektor Wacker, marschall bu wotrschi mischtr Hauser. Pschi tšelenju w dźelbach bu wyschschi inspektor Szynkora z kralom. Wotrył Budyskeho tšelenja je był zyły tydźeń jara dobry. Jutrjšcha njedźela pak hischcze raz žiwny wopyt pschinjeje.

— **Na město sakšskeho kolkoweho dawka** stupi 1. julija 1936 nowy sakoń wo liščinowym dawku. Na wosjewjenje Budyskeho finanzneho hanta w hamtšim dźělu, so ma w zwjazku z tym hamtšim wohwodźe jenoż wón prawo dawkowe znamki pschedawacz a wuziwacz, so też na tutym městnje kedźbne čini.

— **S invalidneho sawěsčenja.** W tutym cžišle je sakša kraina sawěsčerska wajne wosjewjenje podała. Našim cžitarjam naleženje doporučujemy, so bychu so z wopschitšerom wosjewjenja sesnali, so bychu so psched cžišlej schkodu, zamo psched złudženjom wschitkich prawow z invalidneho sawěsčenja schtikali.

— **Wotkebity cžah** pojedże pschichodnu srjedu 1. julija z Budyschina do Drježdżan. Cžas wotjedże w Budyschinje 13,25 hodźin a pschijedże do Drježdżan na Hlowne dwórnischcžo 14,40 hodźin. W Drježdżanach z Hlowneho dwórnischcža wotjedże jako 21,21 hodźin a wróći so do Budyschina 22,34 hodźin. Tu je dobra skladnosć k wopytej němskeje zahrodneje wustajenzy.

— **Jězdne kolo so kradło.** 24. junija popołdnju je so z jeneho dwora na Hoschcz haby nuzaze jězdne kolo znamki „Presto" z cžistom 915.915 kradło. Kolo nječiste cžorne barwa, jendźelske wobjidło, cžorne pschimadle, pedale z gumnjowymaj klokomaj, pschiprawm sa elektrizke wobswětlenje znamki „Hädel", Torpedofti zamobeh, cžorne wodnuzki. — Wo wězorne zdźělenja wo kole proša kriminalne wotdźelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802.

S **Budeštez.** Pschi tšeluschim swjedźenju tšelzow dobry sebi Korla Schéza z 53 kolami kralowstwu hobnosć; marschallom bu z 52 kolami pschekupz Pónisch. S kralowstwu bu knjeni Eisoldowa a z marschalku knjeni Halpschowa.

S **Cžornjowa** pola Pomorz. W pozdźenju tudyschcže wobnjowje wobory 22. junija so wobjamknu, je wobora w najbližšim cžasu wulět do Drježdżanskeje Mišnje wuhotuje. Nimo toho maja so druhe zajimawosće hlowneho města wobhladacz a potom ma so też Mišno wopytacz.

S **Janez.** Dźenja popołdnju je cžežiły auto z Lodenaw naschej wsy šnjeschowšt. Auto z Kamjenitzeje dróhi pschijědże, so by na Budyši do Drježdżan jěł. Po nahlej barzy dele pocza so auto nadobo z njesnateje pschicžiny wjerhacz. Wjerhny so najprjedy na prawu a potom na lěwu stronu a potom so pschecžišćiwny. Prědni wós je spodnim dźělom w jahrudnikowej jahrodze na parnischczowych wotnagach stejo wosta. Horni dźěl a pschiwoženkat pak so prěti psches puć walichtaj, so so wobkhad na dźěchi cžaš seracž. Auto běsche papu wjesł, kotrejž běsche na puci a na liku spadała. Ludźo do schkody njepschindźechu.

S **Jěžowa.** Schtwórtk zatepi so w Dümlingez skale 33 lět stary Kamjenski wobydlér. Wječera rano jeho tam namakachu. Bjes dwěla je so tam kupacz cžuł a pschi tom je hnuzerej namakał. Wažne je, so so jenoż tam kupamy, hdźej je to dowolene. Kupanje w skalach pschezo wěste strachi zhobu pschinjeseze.

S **Wojerez.** Wo powěsčach, kotrejž su w měsače wo pschechadnjenju na wokrjesnym hamtšim wjednistwje NS-spomožerstwa rosčěrjene, wokrjesny wjednik wosjewja, so je so cžeknieny Rudolf Kubsch, pschecžiwo kotremuž dě so wobskorža sapodała a kwaks sajecza so wudał, mjes tym w Barlinje sajał. Też so wosjewja, so je direktor wokrjesneje a měschczańskeje nakutowarnje we Wojerezach str. Bröcker so sa pokladnika NS-spomožeństwa posajał. Str. Bröcker je tuto dźělo hižo pschewzał.

S **Rowneho.** Małokalibrate tšelenske towarstwo wojerezki tutu njedźelu swój 16ty katolski fiw'dźeń z tšelenjom we kralowšku hobnosć.

S **Rychwałda.** (Zyrkwinske.) Njedźelu budże tu dypoldnja w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. serbska Boża słužba.

*

S **Bjstopiz.** Na stajnej drúhy do Budyschina sajedże schtwórtk do koleasraja je Schumborna wožołowy wós. Cžežay sranjeneho koleasraja dyrbjachu do kliniki dowjezcz.

Se **Shorjelza.** 176. pschešadźowanje plahowatkeho skotu krajneho swjajka schlesyskich plahowarjow howjadkoweho skotu njemješeze pschi nětcžišchich nusnych pólnych dźěłach tak dobry wopyt kaž hewak. Pschi nětcžišchich pschiłohownych poměrach njeběsche też pschthnacze skotu tajke, kaž so wocakawasche. Na pschedań stejeze 16 bykow a 13 krukow. S tutych dyrbjachu so 3 wrócz wšacz, dokelž wocakowane płacžiny njedosapschu. Material, kotrejžso pschešadźowanje, běsche wubjerny. Pruhowanika kommišija mójeze 7 bykow dla wubjerneje formy a 8 bykow dla wulkotnych wukonow z mytami wusnamjenicz. Prenje myto dosta byk Klodwig z hródże Kortnicžanskeho bura Schneidera (Sprottawski wokrjeł). Wschi pschešadźowanju dospě so za tutoho byka 1100 hriwnow. Powschitkownje pohibowachu so płacžiny mjes 550—1100 hriwnow. Napraschowanje za kruwami a jałowzami bě žiwische, tak so so tute hacź na jedne skorzo kupzow namakachu. Pschi tym so płacžiny wot 540—780 hr. za schtuku dospěchu. Pschichodne pschešadźowanje budże 3. septembra t. l., pschi kotrymž so tohorunja nalépschi ihót mytuje.

Se **Sesankowa,** Serjedu dźěłaschaj 66 lět stary Josef Hentschel z Königshaina a 36 lět stary Franz Heier z Rosenhaina w skale a cžinjeschtaj pschihoty na wjetsche rosbuchnjenje. Wschi tym pschiprawjene rosbuchadło pschedźaženje rosbuchny. Heier so pschi tym cžežzy rani, jeho wobliczjor a jeho cžełko běschtej z kamjentnymi a drjewjanymi tschekami poznte. Nimo toho rani sebi wocži a ruzy. Hentschelej so lěwa ruka wottorhny. Snjeschoženeju do tharownje dowjesechu. Hentschlej dyrbjeze so lěwa ruka wotewjacz, jeho delnja broda je puknena a hlowa też hewak cžežzy sranjena. Pola Heiera njeje nadźije, so sebi widżenje sathowa. Jemu dyrbjeschtaj so tež dwaj porstaj praweje ruki wotewjacz.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

W Centralnym dźiwadle hraje so tuchwilu wusnamny film „Traumulus". Jeho wobsah je tak žiwjenjawuprawdźity, rosriša tak nusne žiwjenjske, wocžehnjenjske praschenja, so to tu wurosče film k najwurajnischemu poradźerjej, powucza a dźeje njeznilnje wjcho swonka žiwjenjskeje pschitomnosze stojaze. Kak profesor a rektor Niemeyer so powucži nad žiwjenskimi podawinami, kak spóznawa, so je žiwót antiki a humanizma, w kotrymž je wón žiwy zyle njewuprawdźity, kak spóznawa, so su jeho wocžehnjenske methody dźěrjej falschcžeho cžasa. Jeho dowěra k wschemu, schtož jeho wobdawa w jenicžkej nozy, spadnje, a sam wotsinpi do cžicheho měra wotpocžinka. Pschi marach schulerja praji druhim schulerjam to, schtož je dyrbjał zemrětemu wob cžas žiwjenja prajicz. Róle hlownych hrajerjow su wusnamnje wobhadjene a wospjet so spodźiwanym bohatosczi Emila Janningsowje hrajneje samóžnosze. Kak wón rólu profesora Traumuluza / duschinym dožiwjenjom hraje, je wyschina wumělskeho wukona. Film je za kóždeho / wosbebitym nawidżenjom. — Też dalschi pódlanski programm je sajimawy.

Małastowe dźiwadło. Wotležane wjesli a małe městacžka wjedu žiwoje wožebite žiwjenje. W tajkich městnach chze kóždy žiwoju wožebitu rólu hracz, wožebje hdyž pschi tym na měchu pjenies hedźi. So pak je tuta róla hušto jara šmješna, widźimy derje w filmje „Pawol a Paulina", w kotrymž sprawny, troschcu bojazny lašeńtak so prózuje wo rjanu měschczańsku wukubłanu dźiwoku wježenje hoschczenzatši. Dokelž je je jenitšemi kubłami zohnowana, je ja nju jeje macz bohateho nanitbohu njewolenju potajiła, z kotrymž pak je dźiwoka nanitbohu njepokojni. Jednoty wježenan (Manfred Lommel), kotrehož žebi we wěm nichtó njewaži, libha jazyčtu lašeńtak a korczmarjej dźiwoka, na wulstojne walschnje rosumi korczmarku pschewjedźecžiz, so njeżiu pschezo dobri mandželzan cži, kiž žiu wuzoleho pothada, kotrjiž rjane klinczaze mjeno nosscha, ako tuhi je je zwojimi pjenjesami hordża. Też wutroba na zhobu rěczecz. Manfred Lommel je zwojimi žortnymi napadami pschi tym zyle Runkheza, tak so tuta wjeż mjenuje, na hlowu staji. Skónczej pak so tola jeho wuschikowosczi powschitkownje pschipósnaje.

Vor dem Autokauf
ERSTE Probefahrt IM
OPEL

bjez nuzenja ke kupjenju!

Zadajće sebi wot nas dopokazy zlutniwosće w pjetrjebanju a wuznamnej zamóžnosći!

Westgragen G. m. b. H.

Opel-wulkowikowakwafnja w Budyšinje

Schllebenska dróha 18

Telefon 3995/3925

1201

Dla žeńtwy nětčišeze pytam hnydom sprawnu, solidnu, strowu

hoscu

jako jenicžku (Alleinmädchen) nic młódšu 20 lět, kiž znaje wšě domjace dźěła, może też warić a hospodarstwo samostatnje wjesć.

Zamołwjenja na (1251)

Adolf Munsky w Budyšinje na Hórskej hasy 5

Pytam hnydom abo k 1. julijej spušcžomneho

srčnka. 1238

Smola w Baćonju čo. 1

Tuta knjkosć

serbskich bantow 1242

22 cm šěroke	24 cm šěroke
m 1,70 hr.	m 1,90 hr.

je wopraudže tunja. Žadajće sebi pokazki. — Šwalče a zasopředawarjo dostanu při skazańcy 12½ abo 25 metrow rabat po kusach

R. Fritzsche

w Drježdżanach-A. 21

na Schlüterskej dróży 42

Za swjedźenje

znamješka, khorhojčki, zestupne liščiki, programy, plakaty do pletwow a wšitke druhe nacišce za naše towarstwa zhotowja w najrjeńšim wuwjedźenju Serbska kniharnja w Serbskim Domje

Za prózdniny a pućowanje

Po wulkosći 1,40—2,40

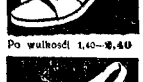

Módre, běłe, mód., čerwj. 2,95

Mód. rubl.-nist. kaž kora. 3,90

Lohke a pohibliwe 4,90

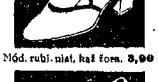

Kakaobarbna rubl. koža 6,90

Tack

Dobry stupjeń za wšěch

Budyšin - Bohata hasa 14

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Am 1. Juli 1936 tritt das neue Urkundensteuer-Gesetz vom 5. 5. 1936 in Kraft. Zum Verkauf und zur Verwendung von Steuermarken ist im Bezirke des Finanzamtes Bautzen nur dieses befugt.

Bautzen, den 27. Juni 1936. Das Finanzamt.

Die Landstraße I. Ordnung Bautzen-Kamenz-Königsbrück wird in Flur Prischwitz wegen Bauarbeiten an der Reichsautobahn gesperrt. Die Umleitung erfolgt über die wieder hergerichtete alte Kamenzer Straße. Die Geschwindigkeit auf der Umleitungsstrecke wird an den mit entsprechenden Bezeichnungen versehenen Strecken auf 15 Kilometer bezw. 5 Kilomtr. beschränkt.

Bautzen, am 26. Juni 1936. Der Amtshauptmann.

Skótne wiki w Njeswačidle

(1240) Srjedu, 1. julija 1936. Měšćanosta.

Njeradźi so, cuzym wosobam dowěrić wobstaranje znamkow za invalidne zawěsćenje

Dźělodawarjo a swobodnje zawěsćeni dowěrja často tžećim wosobam wobstaranje płinoškow za invalidne zawěsćenje a su mjenjenje, zo z kupjenjom znamikow swoje winowatosće dopjelnja a prawa invalidneho zawěsćenja wužiža. Tuto mónjenje je mylne. Prawa na krajne zawěsćenišu stupja hakle z tym do mocy, hdyž su znamki zalepjeli je nječitko a wothódnoscne, nic tehdy, hdyž je nječitko kupi. Njekupi-li nječitko, štož je so wospjetnje hižo stało, znamki abo njezalěpiłi je pozjadnje do kwitowańskeje kharty, tak njejsu płinoški w zmysłu § 1413 statneho zawěsćeńskeho porjada wotwjedźene. Dźělodawař wustari so strachej wospjetneho kupjenja, mjez tym zo może zawěsćeny, wosebje swobodnje zawěsćeny, wše prawa z invalidneho zawěsćenja zhubić.

Zo by so tutym stracham wobarało, namjetujemy dźělodawarjam a swobodnje zawěsćenym, zo bychu płinoškowe znamki sami wobstarali a porjadn e wužili. Hdyž pak druhim nadawk wobstaranja podadża, tak so dwójcy radźi, wo prawym přewjedźenju podateho nadawka z přehladanjom kwitowańskeje kharty so přeswědčić. Njespokojce so jenoż z přijimanjom wobličenskich wobkrućenkow.

W Drježdżanach, 24. junija 1936.

Wjednik Sakskeje krajoweje zawěsćerńje. Rönisch.

1250

Pjeć nawožni

Kapitanej, kotryž mjes Liverpoolom a Newyorkom jěspjesche, bě jo jónu młoda knjeni dowěrika, kotrejž rjanosć a pschecželnosć po pucu pjecź młodym muželskim nadobo hłowu sawjercja. Wona bě radu šwólniwa, jeneho wuželkcheć — ale schto dyrbjesche se wschěmi pjecźimi nadobo sapocjeć?

Wuskorži kapitanej žwoju nusu, a po krótkim rozmyslenju tutón rjekny: „Mamy dženja rjane wjedro a wětřika teš žaneho njeje. Pabrćje jónu do wody, ja makhowanski cžołm pschihotowany djerżu! A potom žo na toho wudajće, kotryž Maž dosć lubuje, so by hnydom sa Wami do wody skočił.

Namjet kapitana žo młodej knjeni lubješche, a programm žo wotwi, tola ſ pscheměnjenjom. Město jeneho hdynom schtyrjo ſubowarjo do wody skočichu, so bychu žónsku wulkhowali.

Hač na kožu mokra rjanolinka stejeſche. „Schto něšto jenož sapocžinam?“ žo wona zyle sadwělowana kapitana praschesche.

Ale tón teš něškole wupucź wědjesche. „Moja knjeňa“, wón rjekny, „chcjeće-li po mojej radże cžinicź a rosjumneho muža měcź, potom žo sa toho rosbudźće, kotryž je hischće — žuchi!“

A kaž žo powě, je žo wona po jeho radże měła. j.

Towaŕstwowske powěstniki.

Drježdżany. „Hromadnik“ zmėje swoju poslednju skhadźowanku do prózdnin štwórtk 2. julija wječor we 8 hodź. w hosćencu „Johannesho!“. Přińdźće wšitcy. Też hosćo su wutrobnje witani.

Dr. Wjacsławk, předsyda.

Khelno. Serbske towaŕstwo „Domizna“ ma njedźelu 28. junija wječor we 8 hodź. pola Šćcec měsačnu zhromadźiznu. Dla ważnecho přednoška so wšitke sobustawy wočakuja. Hosćo su lubje witani.

Předsydstwo.

Pančicy. Na wulětnym dnju — 29. junija — wotjědže auto hižo 1/5 hodźin z Pančic na Ladku (pola dr. Thilla). Auto pozastanje w Lejnje při korčmje.

Lipa Serbska.

Rakecy. Wšitcy spěwarjo a spěwarki serb. towaŕstwa „Lipy“, kaž teš wšitcy naši dowěrnicy zeńdu so wutoru wječor 1/29 hodźin w Kačej korčmje pola Helasec k jara nuznej spěwnej pruzy a k ważnemu zrěčenju dla našeho swójbneho serbskeho wječora, kiž budźe njedźelu 5. pražnika. Nichtó njech njepobrachuje.

Předsyda.

Wěš tole hižo?

Napoleon I. je žonu lubował, wo kotrejž wědješe, so je jeho hižo na stawnistwje wobšchudźiła. Wón njeje žo ženje smužił, Jósefinineho makeho pka, kotreho wona stajnje žobu do loža bjerješche, a kotryž jeho do nohi kužaješche a kotreho hidźeše, kotreho žwojeho makeho „rivalu“ mjenowaješche — wotstronicź.

*

W stacje Alabama w Ameriźy žo družina kojow plahuje, kotraž w nastupanju najtróžliwišcje žaneho runjecża nima. Hdyž žo skočo nadobo nastróji, wone je stracham dospolnje sprotni a wědomje shubi.

*

Na kupje Helgoland žu row ſ kamjenjoweje doby namakali. To je ſ dopokajom, so běšche Helgoland hižo we pschedstawiśniſkej dobje wobydlenu.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a politiku, fenilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawěšćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2074. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Němske musliny
za šórcuchi a jaki rjane smuhi
80 cm šěroke
1,25 1,40
Schaaf
1218

Młode nohi / wjeseli ludźo
Poskićamy přihódnje dźěłane, dobre a derje sedźace stupnje, zo bychu Waše nohi młódne a wutrajne zwostałe. (1243)
Lipsia stupnje
Jähne m Budyšinje
Na Suleŕskej hasy 9 ::: Telefon 3705
Wosebity wobkhod za na nohi čefojacych

Srjedu, 1. julija, spěšmje jědźacy wosebity kofejowy čah do 1251
Drježdżan z 60% zniženeje jězbneje płaćizny
Zniženy zastup do wulk. zahrodneje wustajeńcy 75 pj.
13,25 z Budyšina, wróćo 22,34, jězba płaći 2.— hr.
13,43 ze Zemic, wróćo 22,19, jězba płaći 1.60 hr.
Darmo dostanjeće pućowańske wopisy při wudawańach jězdźeńkow a w MER-puć. běrowje w Budyšinje
Wobkhadny hamt statneje železnicy w Budyšinje

Wupjerki
wot firmy
Andr. Kasper
měſt. ſ. Pilopy
na Jerjowej haźy 3 (Heringstraße)
dźerża
1/2 pobleschcja 12,80 11,40 8,80

Herbska gryčta w Njebjelčicach
Jutře njedźelu, 28. junija, wospjetowanje wulkeho lěsneho swjedźenja w sali
Zelena je hola
Nowa dekoracija Bajkojte wobswětlenje
Započatk wječor w 7 hodźinach.
Wo po ličbje bohate wobdźělenje prosy Maks Rychtaŕ

Barby
Laki
Plasle
Šablony
jenož wot firmy
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Mašinske wolije
wolije za cylindry, buildogi, traktory a Dieselske motory, kaž teš wšě techniske wolije a tuki kupujeće tunjo pola
A. Kurjo w Budyšinje na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735
Wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami, z techniskimi potrjebami. (1244)

Hosćenc w Sernjanach
Jutře njedźelu **reje**

Młoda, sylna, čehniwa
kruwa
z čelećom je na předań w Lepolće čisło 72 pola Worklec. (1249)

Někotre młode, sylne wysokosućelne a čeŕstwe
kruwy
po čeleću dla wotedaća narjeństwa na předań abo wumjenjam.
B. Jakubaš w Dalicach 5

Puć k Hrodowskemu naměstu je za Was přeco z wužitkom
Wulki wubjerk! **Meble** Nizke płaćizny!
Za kajkosć je ze zaručenjom mjeno firmy
Clemens Schmidt w Budyšinje
Na Hrodownym naměśe 9, w Kupnicy, na hrodźe Ortenburg
Rjećimy serbski. Pósćelemy bjez wudawkow za Was do domu

Hosćenc w Šunowje
Póndźelu, 29 junija **reiwanska hudźba**

Jězdne kola / šijace mašiny centrifugi / pisańske mašiny
Wuporjedźenja (404
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstr. 7 blizko katolskeje cyrkwje

Dwaj staršej 1232
konjej do dźěła
wotjeda
kubłowezarjadn.weWorcynje
Telefon Pomorcy 275

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Gravěrowane **khomotowe a wozowe** **taflički**
podawa płać.hód. **SIEGEL** w Budyšinje Zad. Boh.h.15

Kupuješ wužitnje pola našich inserentow!

Deutz-Diesel-motory 1201
wot 4 PS a sylniše, za ratafstwo a přemysło, ze składu w Budyšinje podawa
Carl Gast na Drjewowych wikach 27

Fotowe aparaty [43
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńske aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
Fotowy dom Futh
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje, Serbska hasa 13
Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcywustoinie a najspěšniśo

Zeißce prismowe šklency
nětko hižo wot 87,— hr.
Połne dalekowidy
za kóždu płaćiz. a we wulkim wubjerku pola firmy
Zeissglas mit! E. LENZ
Telefon čo. 2134. w Budyšinje na Hošic hasy 21
wobkhod z optiskimi wěcami a fotografiskimi potrjebami

Barby
hotowje připrajene za znutřkowne a zwonkowne wobarbjenja
suche za klij, kalk a ćernis
Laki
za meble a podłožby; za zwonkowne a znutřkowne wobarbjenja
běły emallowy lak
čorny a bjezbarbny spiritusowy lak
Klij
molefski klij w paketach
zymny klij, tyšeŕski klij (parlički)
Barbiče
wšě družiny za domjacnosć a rjemjesło
◆◆◆
Karbolineum, běłoba (Bleiweiß), kryda terpentin, rapid, siccativ, luminit
Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow
Natusch
1170 **w Khrósćicach**

Šulske knihi
za wšitke ludowe a wyšše šule, serbske a němske, wjazane a njewjazane, wobstara, njejsu-li na składže, za krótki čas
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Fischerec barbjerńja
chemiska rjedźerńja
dźěła spěšnje, čisće a płaćizny hódno
Njezabudźće na wašu drastu
Klamy a přijimanje: 1148
Maks Klenke w Kamjencu na Budyskej dr. 30
w Budyšinje jenož na Moltkowej dr. 21

DIE FABRIK FÜR Khel HERRENSCHUHE
LINGEL der Herrenschuh
Dostanjeće je wstupnjowymdonje
Mark w Kukowje

Bohu Knjezej je so spodobało, po krótkej ćežkej khorosći našeho horcolubowaneho synka a bratra

Jurka

w starobje 13 lět do njebjeskeje domizny wotwołać.

To wozjewja w hłubokej zrudobje
Michał Krawc a mandźelska bratra a sotry

W Pozdecach, 27. junija 1936 1255

Pohrjeb budźe póndźelu 1/2 8 hodźin w Baońu.

Přiloha k čisłu 148

SERBSKE NOWINY

Sobotu 27. junija 1936

Janski swjedźeń — swjedźeń gawčowanja

Bliže a bliže pschichadża dźeń, na kotrymž němskej dźěłaršskej sjednoćenstwje sa cźischcź a papjeru w swójsku ſ NS-sjednoćenstwom „Móz ſ radosćze“ w Budyschkim wokrjesu hižo ſnaty Janski ſwjedźeń a gawčowanje wotmějetej. Zyse wobydlerſtwo ſo na 4. julija 1936 popołdnu w 4 hodźinach na Mjasowe torhoschcźo w Budyschkim wutrobnje pscheproschuje, ſo by tutón ſtary nałožk ſchtwórtych ſwjedźenjow ſobu naſchonjło. Też ſwjedźenſki cźah, kiž ſo psched tym wotmje, ſajim ſłuđźi.

Starogermanſki dźeń wobrota ſłónza běſche wot ſamarikła ſa nđmſkich knihicźischcźerjow pschesco wozbetitky ſwjatoczny a cźeſtny dźeń. Dokelž ſo narodnemu wunamakarja knihicźischcźenja Jana Gutenberga ſtawiſnischy njeđobja ſwěſćicź, nđmiſzy knihicźischcźerjo a ſ nimi wſchitcy druzy pschihłuſchnicy grafiſkeho pschemyſła w cźaſu wobrota ſłónza mjenjny (Jan) tuteho muża woſwjeczuja, kiž do najwejſchich wunamakarjow naſcheje ſemje ſłuſcha. Sđobnu pak też na wunamakarja litbografije, na ſenialneho Aloisa Senefeldera ſpominamy. Tutón Janſki ſwjedźeń pak ja pschichod njeſmě jenož grafiſkim a papjeru pschedźěłarjam ſłuſchcź, ale wſchitcy maju ſo na nim wobdźělicź. S tuteje pschicźiny je gawčowanje ſtawne.

Tuta wódna ſchcźenizy ma kupjel powołanſkeho wuczińcźenja wojnamjenicź. Tuta ſchcźenizna dyrbi pak też mjedeho powołanſkeho towaršcha-, wjzo k jeho powołanju a jeho towaršcham w powołanju ſwjaſacź. Tuta ſchcźenizna powołanja dyrbi w nim wědomje ſbudźicź, ſo je ſo ſ njej na Gutenbergowemu wuczobnika pođběhnył, ſ tej winowatoſcźe pſchewoſmje, ſo niz jenož porjadny cźorny mumětź mjenowacź, ale ſo też jako taki ſadźerźecź, to rěka ſwoje powołanje kóżdy cźaſ cźeſcźicź.

A kotryż dźeń by ſnadź ſo lepje ſa tutu ſchcźenizu pschihodźał hacź dźeń, na kotrymž ſo Janſki ſwjedźeń ſwjecźi, dđdź ſo na ſtareju miſchtrow Jana Gutenberga a Aloisa Senefeldera ſ cźeſcźu ſpomina.

Wjeczor ſmeje pak ſo potom w „Kehelerni“ Janſki ſwjedźeń ſ rejemi łćźnjeje nozy, 60 minutami dobreje ſabawy ſaſobu a wſchelakeho druheho rjaneho pschi wjeſołych pomocznikach a miſchtrach cźorneho a pißaneho wumětłwa. Bychmy ſo ſwiſeſelili, đdy bychmy mohli prawje wjele hoſcźi powitacź.

Naša wowka

(Wobras ſe wjzn.)

Bydli pola naſ w domje a je hižo khětro ſtara; njemóżu ſej pschedſtajicź, ſo je đdy hinajſcha była. Njecźini wo ſebi wjele hary. Ale jeje mérne waſchnje a jeje dźěławej ruzy ſtej wſchudże tam, hdźež jeje pomozy trjebaja. Ras nam wo brahotnym kaſchcźiku powědaſche, kotrymž je idźeđźiła a kotrymž ſej jara cźeſcźi. A budźa-li dźeći duſchne, cźah jón jim daricź. Njeje to někajki jedneru kaſchcźik. Dyrbiſch dołho cźakacź, prjedy hacź ſo jamk wocźini a potom pokłady wuhladaſch, kotreż ſo we nim khowaja.

W dalſchim njerěcźeſche wowka wjazy wo nim. Wona bě niewiđźedneje powahi. Wjeđźeli něchtó ſ naſ khory, abo běſche něchtó něſchto wopaczne cźinił, abo hđyž ras wſchitko pódlu a prěki dźeſche a ſo ji nochjnſche poradźicź, wjeſołu myſl w domje ſaſoz budźicź, potom dawaſche nam ſaſchmjatane hódańcźka. A dołho njetrajeſche, wſchitcy wobdźělichu ſo na hódanju a tak ſhubi ſo hnėw a mjerſanje.

Khoremu ſłubi powědancźko, taſke, kajkeż hiſchcźe njebě ſłyſchał, jeli ſo ſchtwórcź hodźinki ſczerpi. A to ſuſło pomhaſche. Mowka wědźeſche nadobo zyle nowe powědancźko, hpmjeż naſ hewak je ſnatym trochu pſchedraſcźenym ſrcźiła, wo kubolcźikach, luttkach, Bożim ſedałaſchku, pſchipołdnizy, wo wódnym mužu a jeho ſonje a druhim. W tym bě njewucźerpajomna.

A kak wowka wſchitke tute bajki wě! Niz ſ pomjatka a ſ hłowy. To na njej ſpſnawaſch a ſaczuwaſch. Mėni, ſo by je hewak dawno ſabyła. Klincźa ji hłuboko ſ wutroby. Wot ſwojich bźcźazych dnjow je na nje ſkuchała. Tak je ſej je wobkhowała, kaž je ji jeje macź powědała. A tohodła móże je tak rjenje wospjetowacź. Bychmy-li tute bajki ſami cźitali, bychu poł tak rjane byłe. Wołebje njebychu ſo ſenje w prawym cźaſu k troſchtej, pohonjenju a rospominanju ſa naſche cźiwjenje wužiłe.

Haj, na tym je naſcha wowka bohata. S tym wobdaruje małych a wulkich, a pſchi tym ſama na ſo njeſabudźe. Hdyž je po idaczu ſrudna abo njewě ſej tak prawje pomhacź, pſchivadnje ji někajke Sejferjowe hrónczko a ſtare pſchiſłkowo, kotreż wſchitko wopſchija, ſchtoż cźłowjeſku wutrobu ſaſoz pośběhuje. Tuta mudroſcź wuroſcźe ſ dołheho żiwjenja a naſhonjenja. Wowka móże ſo na ſwoje rjane ſerbſke hrónczka ſpuſchcźecź.

A hdyž ſo ſkradźu poſmėwkuje takle pſchi ſchicźu, dyrbimy ju wo powědancźka proſzycź. Potom nam wěſcźe někajke pryſle abo żerty ſ młodych łět powđa, na pſch. kak je w ſaſchich cźaſach, hdyž hiſchcźe żeleſnicźow a autow njemějachmy, ſ póſtowej kuczu abo ſ Wodhożenjemi do mėſta jėdźika. Haj, łudźi a waſchnja, wulkich a małych ſ jich cźłowjeſkimi ſłaboſcźemi wědźeſche kraſnje ryſzowacź.

Tajke żorty mjenuje domjaze łėkarſtwo, ſa wutrobu a hłowu; ſu drje druhdy żyłne a jėre, cźinja pak derje. A kak wě ſajimawoſcźe wo ſtawiſnach żwóżby a ſerbſkeho luda powědacź, wo Handriju Sejferju, kotrehoż je derje ſnaka. Snaje wjele żwóżbnych prjedowniſkow a ſchtoż njewě, dże ke knjeſej ſararjej ſo napraſchowacź, kiž je w ariſtich wėzach doma każ łėdy nėchtó druhi. A tak nam powėda wo narodźenjach a khowanjach prjedownikow, wo jich ſwėrje a dóńcźe, wo jich ſrudobje a ſmėchu.

Njewjedra nad Parisom.

Mutoru ſo nad Parisom, kaž hižo pißachmy, cźeſte njewjedro rospuſchcźi, kotreż wulku ſchkodu nacźini. We Montrouge parku ſtejaży „ſchtom mėra“ błyſk rospacź!, tak ſo na w bliſkoſcźi ſtejaży hudźbny paviljon padny, w kotrymž bě wjele dźeći a żonow pſched njewjedrom wucźek pytało. Psches 50 łudźi ſo pſchi tym ſrani.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

M. Kral:

Stawizniske powėsće z naših serbskich wsow

(Pokračowanje z loñšeho łėta.)

Kupoj a Jatřob.

K ranju Minakała łežitej w Sprjewinym łučniśću mjez hatami wjescy Kupoj a Jatřob, kotrejž pśeco jenu gmejnu tworiśtej. Z blizkim Komorowom pśi Budyšco-Mužakowskej drózy słušeśtej zwopśédka wésće jenemu knjeżstwu, kaž hišće dźensa Kupjanske knjeże kublo z Jatřobjanskej a Komorowskej nuknicu (borowiśćemi) jenemu wobsedźerjej słuša.

Po wukazu z loñšeho łéta (1935) stej našej wjescy z Kobjelnjom wot 1. novembra 1935 z Komorowom zwjazanej do wjetšeje gmejny.

Z časa założenja Kupoje a Jatřobja ničo njeznajemy. Możemy jeničcy z wjesnych mjenow nėšto zhódać. Rodźinskej wsy a też wobsydnej wsy njejstej. Tak njejstej nastałej w prėnjej dobje serbskeho zasydlenju we Łužicy, abo lėpje prajene, w Milskej abo Milćanskim kraju, kaž Hornja Łužica po prawom rėka. Z cyła leżitej našej wjescy hižo zwonka krajiny rodźinskich wsow wokolo Budyšina. Najbliše rodźinske wsy su Psowje, (kotreż mėjachu w zastarsku rodźinske mjeno, snadź Wopowicy), Malešecy (2 hodź.), Hermanecy, Šepšecy (3 hodź.), Krynhelecy a Wukrańcicy (4 hodź.). Najskérje stej wobej wsy wutwaraj z Komorowa, blizkej wobsydnej wsy, kotraž mohła, runje kaž rodźinske wsy, być założena w času pśicahowanja Serbow do Milskeje abo tola bórzy po tym, wésće pak do doby nėmskeho dobyća. Komorow mohł po tajkim zastarsku być knjeżske sydliśćo; pozdźišo by so knjeżk był do Kupoje přesydlił, a w nėtśišim času je so nėtko zaso Komorow z politiskim srjedźišćom našeju wjeskow stał.

Mjeno Kupoj wotwodźuje naš rėčespytnik dr. Muka wot staroserbskeho kajkostnika kupja, mjenujcy wjes: Kupoj = kupja wjes, sydliśćo pśi kupje. W haće blizko wsy je woprawdźe nimale wulka kupa. Jena leżownosć rėka „pod kupu“, druha „kupjana šina“, tśeća „Noparjec kupa“, po nėmsku hat z kupu „Kaupenteich“, druhi z mjeńšej kupu „Inselteich“. Nadpadne je też Kupjanske swójbne mjeno Kupitz z léta 1783, (jeli prawje pisane a nic snadź znate Kubic. Knježi mėšeŕ Hans Kupic, 50 létny, so 29. meje mjenowaneho léta w éežkich myslach wobwėsny.)

Druhe Kupjanske leżownostne mjena su tele: Mroki, Śéršće, Śrėnja truha, Kušće łuki, Wulke łuki, Khmjelnica, Kišec pjeńki, Bródki, Bowa hora, Sołćic kut, Haki, Srane kéŕki, Minakałske brjohi, Wulki haj, Mały haj, Pjeńki, Łućki, Behnjate (= hdźež „bahno“ rosće, Wowće bahno, ném. Sumpfporst, Ledum palustre). Wulki hat, Trawniėk (Tśu = T.), Symjentnikaj, Delišća, Wulki a mały łučny hat (w Hajku). Pola Jatřobja mjenowane haty: Hlinjany, Mały [Brutvorstreckteich]. Stary Pobočny a Nowy, so też ke Kupjanskim hatam liča.

W'šo do hromady ma Kupjanske knjeżstwo na swojich kublach w Kupoji, Jatřobju, Komorowje a Kobjelnju 64 hatow a je tak nimo Rakečanskeho najwuznamniše hatarstwo sakskeje Hornjeje Łužicy.

Mnohe haty su sebi wobsedźerjo knjeżich kublow założili. Běše pak w našej krajinje hižo wjele hatow, jako so naši serbscy wótcojo w Milskej zasydlichu. Su nastałe pśed nėhdźe 25 tysac létami, jako tołsty łód taješe, kotryż je w zastarsku našu dominzu (dwójcy) zawodźewał. Na južnej kromje lodowcow so wody hromadźachu a po šėrokej rėcy wot ranja k wječoru béžachu, tu pjerść wotdrėwajo a druhdźe pśipławjejo. Po roztaču lodowcow a wotběženju wodow zwostachu w dólčkach a kótliśćach stareho lodorėčniśća (ném. Urstromtal) mjeńše a wjetše luže, hdźež so woda też přez podpódu zhubić njemóżeše. Tak nastachu pśénje haty.

Mjeno Jatřob, staroserbski Jastrėb, woznamjenja sydliśćo knjeżka, kotryż mėješe wėstych kajkosćow dla přimjeno Jastrėb, to je nėmski Habicht a serbski Jatřob, abo, štoż je po prjedawšim přemyslowanju wėrje podobniše: sydliśćo pśi jatřobjacych keŕkach. K wječoru a k ranju wsy su hišće dźensa štomy a keŕki. Leżownostneho mjena Jatřob nimo wjesneho mjena pak (wjacy) njeje.

Dalše leżownosne mjena su: Hrjebje. Mjezrėki. Śiny. Brėzyny. Bunjowka. Popołk (abo Popowk?). Šėroke. Zahony. Přeroj. Hejkować. Husak. Doły. Zahoncy. Khołmjana hora (skała twjerdeho pėskowca (křemjeńc, Quarzit). Křiwc. Zakhołm. Pėskować. Rudźany hat. Na rjabach. Přėni kut. Sréni kut. Łuhi. Wólše. Pod wuhonom. Stary hat. Wowće jórdy. Khójnowy hat. Pod khójcu. Kukače. Hajk. Zakhójčki. Bėłe hórki. Wulki zahon. Za wopušėmi. Podjanska réčka. Wjesny abo korjentny hat. Mały hat. Pobočny hat. Nowy hat. Hlinjany hat. Nėkotre tutych hatow so nėtko ke Kupjanskim liča. Nėmske mjena: Lugteich, Oberer und Unterer Kuttenteich.

Přėni raz so Kupoj a Jatřob naspomnitej w lisćinje z lėta 1419, w kotrejž su dokhody krajneho bohota hornjołužiskeho zapisane. Wėzo stej mjenje po nėmsku podatej: (Comerau bei der) K a u p e, I t e r s e b a, štoż mamy wurjekować Iterzeba. Tuta twórba je wésće zajimawa. Pokaza nam, zo su naši wótcojo naš nimale wótry suhlósnik ř cuniśo wurjekowali, mjenujcy rž; s pak je hižo wustorćene, tola stare e, dźensniše je hišće njeje abo hakle njedołho na o přestupiło. Staroserbske Iastrjeb bė potajkim khwilku Jatřeb rėkał. Nėmska twórba Jetscheba sebi hišće dźensa e w druhej złóżcy zdżeŕži. Njedźiwajcy toho je móżno, zo su Serbja hižo 1419 a prjedy Jatřob a potom Jatřob prajili, znajmjeńša w najwjećornych stronach; w narańšich hišće dźensa słyšimy druhdy twórbu Jatřeb.

(Pokračowanje śéhuje.)

Nětko je mi jažne, schto wowka ſ tym drohim pokładom měni, kotryž je dźědźiła. Schto mohło ji też drožsche być, hač tuto dźědźinſtwo wjeſołych a ſrudnych bazow a bałniczkow, nježnych a jadrownych powědančkow a ſławiſnow — podawiſny je ſerbſkeho ludſtwa a łužiſkeje domiſny, kotrež naſche duſche a wutroby jimaja. Njeſmērne bohatſtwo — hdyž ſmy jeno pſchihotowani, tuto dźědźinſtwo pſchijeć, dale pětować a njeſć ſ cześcjowanjom a luboſnju. Naſche rjane ſpěwy ſebi huſto ſaſpěwa, też ſerbſke je ſpěwarſkich a cźitacź ſebi je ſerbſkeje biblije, kotruž ſej jara waži a cześći. Je to konfirmazilki dar jeje kmótry. Se wjeſkich powědančkow, podawiſnow a ſławiſnow wě dónt luda, jeho cźerwjenja a jeho nadźije. A wone ſarža też w naſchej wutrobje. Mnohe ſtawiſnički wo ludźe a ſwójbje njeſu niczo druhe hač dołhi prawěcźneje melodije, kiž ji a nam do krjewje a duſche klinczа ſ dawnych cźaſow hač do naſchich dnjow.

Mać, wowka a prawóźa, dale najad a doprědka — pſchezo ſu wožrjeđ tuteho praſtareho ſpěwa, wiſchitzy cźi, kotiž pomhaja Knjeſej w ródnej winizy tworicź. Tehdźa dyrbja maćerje wjazy hač druſy wo tutym dźědźinſtwje we ſkowje a ſrwi, wo duchu a dóńcze prjedownikow, wo ludźe a domiſnje wědźeć. Dyrbja ſami pola ſebje hłuboko we wutrobje thować. Dyrbja jón dale njeſć pſches dźěcźi na wnuczkow, tak kaž je nam wowka jón ſe ſwojeje drohotneje ſchicnczki daruje.

Tuto dźědźinſtwo je njeſmjerne. Maćerje dyrbja też poſledniu a najhłubſchu mózu, kiž ſ dopomnjenkow a tradizije rěcźi, napinacź, ſo bychu ſtatok a domiſnu twarcile a lud drohi ſo nam ſdźerżał.

Radikalne ſrěbi Jendźelcjanow w Jaffi.

Wojuſo pſchecziwo ſpěcźarſkim Arabam ſu jendźelſcy pioničrojo thowanki arabiſkich hězow teſtěleli, ſo bychu ſtónczne pſched ſpěcźarſkimi nadpadami ſpěcźarjow mēr měli. Na wobrazu widźimy, kak ſo ſydlenja Arabow pala. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Hódańcko mumijow wujasnjene?

Jako cźěło jendźelſkeho krala Jurja V. ſu mary pſchihotowachu, běſche ſ króſeje roſpraway w nowinach ſkontcź, ſo ſtaj ſo jendźelſkaj ſpěcźialnaj wjazy hodźin dołho w Sandringhamje ſ tym ſabrałoj, ſe ſpěcźowanjom do morwcho mjeńſa wobkhadnjeſtaj. Se wjazy bnjow a ſnadź ſamo ſa wjazy njedźeł dopołoj. Naſcha nowa doba je potajkim runje kaž dawno pominjena ſaſdźenoſcź na ſdźerżenju mjaſowoje twórby morwych pod weſtymi wobſtejnoſcźemi ſajimowana. Wěmy na pſchikład, ſo ſu amerikanſcy a ruſcy chemikoja pucź namakali, po kotrymž może ſo pod wobſtejnoſcźemi ſdźerżenje ſa 80 hač 100 lět rukowacź.

Schto pak je 100 lět pornjo tamnym dobam, kotrež ſu nětko hižo egiptowſke mumije pſchětrałe, kotrež ſo w europſkich a egiptowſkich muſejach wuſtajeju a kotrymž po ſdaczu ani ſwětło ani powětr njemóże ſeſchkodźeć? Wěmy, ſo ſu wſchelake ſ tutych mumijow 3500, haj ſamo 4000 lět ſtare. Njech ſu mjeſnowcza też trochu ſeſchnyte, dha ſu mumije tola wulkotnje ſdźerżane. Nohcze a włoſy ſu zole jažnje ſpóſnacź a ſu po ſdaczu tak derje pſchihotowane, ſo też nětkole, lěta po wuſwobodźenju wot rabjanych wobwajkow, do kotrychž běchu ſawite, nicžo na to njepokaſuje, jo może ſo roſdrjebicź.

Mójachu drje ſ pomocu powſchitkownych egiptowſkich rezeptow, kotrež ſ hiroglyphowych rólow ſhonichu, chemiſki parć nětdźe hromadźe ſeſtajeć, po kotrymž ſo taſke mumije pſchiprawjachu. Wědźachu, ſo morwi po wokſtronjenju cźrjewow a mózhow ſa nětdźe 80 dnjow ſo do ſodowego (natroweho) łuha połožichu. Potom ſo wſche próſdnjeńcy cźěła ſe ſmolnymi torjenidłami wupjelnichu. Stónczinje też ſwonkownu kožu cźěła ſ nětkotrymi chemiſkalijemi łužachu, kotrež trutoſci ſaruczachu. Samo rubjane wobwjaſki, kotrež k wobwinju wužichu, ſo do toho łuha pſchiprawjeneho ſa tajſi ſamēr hiſchcze woſebicze namacžachu. Tak běchu potajtim egiptowſcy morwi ſa „dołhe puczowanje“ pſchihotowani.

Njedźiwajcy toho poſlednje jenotliwoſcze k tutym rozmjenam pobrachowachu. Nětkole ſo powě, ſo ſu w univerſitnej knihowni w Neuſalemje wobſchérny rukopiſ jenoho egiptowſkoho gerikarja ſ doby pharaonow namakali. S toho mjenja też nadrobnje ſeſtajenje wſchelakich chemiſkich roſnuſchenjenow wupiſnjachu. Nowcźaſna wědomoſcź hižo ſo bjes dwěla ſa tute rezepty ſajimowacź. Pſchetoż dowjeſkowanje ſa nowymi puczemi mumifikowanje, kotrež lětſtotki pſchětraje, je wjetſche hač ſo myſlewjek wěrił.

j.

Budyske ſtawniske powěſće

Pjatk 26. junija 1936.

Narodźili ſu ſo: 23. 6. Fryzej Oskarej Rebelungej, ſatarańſkemu cźakańcej, dźowčka. — Pawołej Gannerej, hłubokowórkenju dźěłacźerjej, dźowčka. — 24. 6. Korli Kurtej Richterej, elektro-inſtalatérej, ſyn. — 25. 6. Robertej Mańkej Hubaczej, pjekarſkemu pomocnikej, ſyn. — 26. 6. Alfredej Wünſchej, ſatarańſk. cźakańcej, dźowčka.

Wumrěli ſu: 26. 6. Richard Gerhard Pešk, hłodař, 22 lět. — Jan Jurij Kwaſ, ſyn Natarja w Pośedach, 13 mj. — Charlotta Gertruda Flechſigec, ſchwalcža, 35 lět.

Pſchipowědźeli ſu ſej ſo: 26. 6. August Hermann Thannert, fabrikſki dźěłacźer ● Hana Kiſchjanez, hoſpoſa, wobaj w Budyſchinje.

Cyrkwinske powěſće

3. njedźela po ſwj. Trojicy, 28. ſmažnika 1936.

W cyłym Budyſkim cyrkwinſkim wokrjesu ſo 3. njedźelu po ſwj. Trojicy ſa ſónka młodźinu kollekta ſběra, kotruž je ſakli krajny cyrkwinſki ſamt w Drježdźanach poſtajał.

*

S Budyſchina. W Pětrowſkej cyrkwi rano ½8 hodź. farar Paul prěduje. Dop. ¼12 hodź. ſměje farar Große wojeńſke kemſchenje. — W Mnišnjej a Marcźinej cyrkwi ſměje farar lic. Ludwig rano we 8 hodź. ſpowědź a Boże wotkazanje. Dop. we 9 hodź. farar Große prěduje (cyrkwinſka hudźba). Pop. we 3 hodź. ſměje farar Vogel kſchcźenja. — W Tuchorſkej cyrkwi ſměje farar Vogel wjeczor we 6 hodź. wjeczornu nutrnoſcź. — Pónđelu wjeczor ¼9 hodź. biblijſke koło ſonow w Lutherſkim domje na Hoſchiji hažy 28. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej cyrkwi nutrnoſcź a njedźelnicze. Wutoru pop. we 4 hodź. jónſka miſſionſka ſłužba (ſwonkowne miſſionſtwo) w Societece. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſměje farar Große biblijſku hodźinu w Lutherſkim domje na Hoſchiji hažy 28. — Sobotu pop. we 3 hodź. w evang. domje dźěcźi na Dwórnijſchcźowej dróſy cźiſło 6 lěcźni ſwjedźeń.

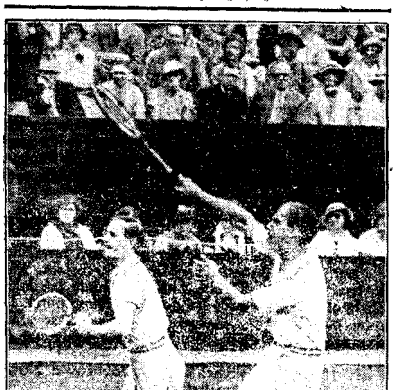

von Cramm—Henkel we Wimbledon dobudźetaj.

Pſchi wiſchojendźeſtich miſchtrſtwach we Wimbledonje mójeſchtaj ſo muſkej hri po dwoch Němcaj ſ Cramm-Henkel pſcheciwo Jendźelcjanomaj Anderſon—Collins imuźicje pſchedobyć. Dobyſchtaj hru 6 : 0, 6 : 4, 6 : 2. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Cyrkwinske powěſće

4. njedźela po ſwjatkach, 28. junija 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5.45 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyſporna Boża mša z požołnowanjom. Přiležnoſć k ſpowědźi: Sobotu wot 18—19 hodź., wot 11.30 hać 20.30 hodź., njedźelu 5.30—6.30 hodź., dop. w 9 hodź., pónđelu kaž njedźelu. Swjedźeń japoſtołow Pětra a Pawoła 29. junija: 5.15—5.45 Boże mšě, dop. w 9 hodź. pontifikalny hamt z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyſporna pobožnoſć z požołnowanjom. Pjatk Jězuſowoje wutroby, 3. julija: hamt před wuſtajenym najſwjećišim z cyrkwinſkim ſpěwom, pobožnoſć k Jězuſowej wutrobje a požołnowanjom. Stwórtk přileżnoſć k ſpowědźi wot 18—19 hodźin.

Serbſka cyrkej. Přileżnoſć k ſpowědźi ſobotu pop. w 3 hodź. za dźěći a w 6 a 8 hodź. za doroſcźenych. Njedźelu rano ½8 hodź. Boża mša z prědowanjom, w 11 hodź. Boża ſłužba za dźěći z prědowanjom, pop. w 1 hodź. ſerbſki nyſpor, w 7 hodź. kſcheſćanſka ſłužba z požołnowanjom. Pónđelu ſwjedźeń ſwj. japoſtołow Pětra a Pawoła: Boże ſłužby kaž njedźelu. W pónđ. dźeń Boże ſłužby w 6 hodź. Pjatk w 5 hodź. a ¾7 h. ſpěwana Boża mša z waporaryu wobkhadom.

Nowoſće z cyłeho ſwěta

Hdyž ſo krawje ſtuſa.

Pſched nětkotrymi dnjemi bě ſtarſi kat w Spejerju wot ratarja w Hornim Rožbachu kruwu kupił, kotraž pak bě ſo jedneho rańa k jeho najwjetſchemu ſpodźiwanju ſtróže ſtuſiła. Krawe bě ſo w nozy wottorhnyła ſo by, dokelž ſo jej najſkerje ſmrſkaſche, na pucź na hnoju do ſwojeje domiſny wuſchła. Na pok puczu mjes Allendorfom a Haiaerom ju rano wokoło 5 hodź. dźěſa cźeſć ſatarji, kotruž ju ſa tafliczku ſ napiſmom „Juhe-purz“ pſchimjaſa. Tu wobſtejeſ ſwoju krawu ſa nama'a.

Mulle padušſtwo dechotkom we Amerizy.

Wjelekrócźni miliionarojo na Long-Islandźe bě ſo jara paduchа, kotruž ſo jako duch do villow bohatkow dobywa. W nozy k ſchtwórtkej wopyta wulkej wobſtejeńſtwje we Locuſt Valley a kradne drohotki pak miliiona dolarow hódne. W jednom pſchipadźe tutón paduſchny duch wobſtejeńſtwo Williama Koeja wopyta, kotreż je dla wulkich archidejſkich ſahrodow a dla wubędźowańſkich koni kaž też dla 50 hektarow wulkeho parka po cyłej Amerizy ſnaty. Hačrunjeż we ſahrodźe towarſtwo ſ hru ſabawjeſche a w domje 5 ſłužobnikow, privatnych detektiwow, ſtražnikow a wjele danſkich dogow ſtražowaſche, ſo paduſchnemu duchej poradźi, pſches verandu do miliionarowoje kſhaſnje ſaſeć, a tam drohotny parlowy rjeſaſa a druhe debjenki, 400 000 dolarow hódne, pokradnuć. Też w tutym padźe poradźi ſo paduchej, bjes kóždeho ſlěda wuczeknuć.

*

*** Na ješchtwach kuſnjenja kóčki mumrěł.** W Schwaz w Awſtriſkej kóčka muža, kotryž dróhu wumyjeſche, nadpadźe a kuſnu jeho. Muž na tole dale njedźe waſche. Hakle wjeczor, hdyž bě dźěło ſkóncził, ſta ſo jemu nadobo ſłě a jeho dyrbjachu domoj dawjeſć. Tu mu dobo wimu dešo. Jeho ſtaw ſo pſchezo hóle pohórſcheſche a hačrunjeſ jeho łuhdom do thorowneje dowjeſechu, wumrě tola ſa-hróſe hodźiny na ſeſchwatach ſwojeho kuſnjenja. Wjes dwěla je kóčka ſłažena była, kotraž je jeho kuſła.

Protyka dawkowych termiſow

ſa měſaz julij 1936.

Finanznemu hamtej ma ſo ſaplaćicź:

6. julija: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerſkeje mſdy, kiž ſu ſo w cźaſu wot 16. hač do ſkónca junija 1936 ſaplaćile.

10. julija: Pſchipowědźenje a napłaćenje wobrotoweje dawka ſa měſaz junij 1936 abo ſa II. protyku ſchtwórćeľa 1936.

15. julija: Burſowy wobrotowy dawk w roſliſcźenju ſa měſaz junij 1936.

20. julija: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerſkeje mſdy ſo tuſty, kiž ſu ſo w cźaſu wot 1. hač do 15. julija 1936 wuplaćile.

Pſchiſpomnjenje: W tutej protyce dawkowych termiſow ſu ſo jenoż dawki naſpomnjene, kiž maju ſo w měſazu julija 1936 finanznemu hamtej ſaplaćicź.

Ze Serbow

W Budyschinje, 27. junija 1936.

— Tež pohoncżo a wósnizy (wosowi wobhedżerjo) dyrbja ho po wobkhadnych pschedpisach měcź. Statny sud je se sajimawym rosfudżenjom wschěm wósnikam (pohoncżam) winowatoscźe napołožił, so swój sapschah s woła abo pschi nim kroczo tak wjedu, so móža pschezo dróhu pschewidżecź a ho tak prawy czas pschod pschikhadżazymi druhimi wosydłami wuwinycź. Tež dyrbi pohoncż spěschnoscź jěsby imjeńschicź a szyła s rasom sastacź móž. W rosfudnym padźe běschtaj ho wobskorženy wósnik kaž tež winowaty autowy wjednik dla lohkomyslneho morjenja k 3 měsazam jastwa sasudźiłoj. Wósnik bě na lěwym boku pschi jadnim kole swojeho woła krocził, pschi czimž běsche ho jemu pschehlad pschi wótrym sawinjenju na prawo sbubił. Autowy wjednik, kiž bě w sawinjenju jara krótko jěł, tak njesbožownje do sapschaha sajědźe, kotryž srjedź pucza jědźesche a hakle pschepośdźe na prawu stronu ho wuwinycź spyta, so wojo do snutskowneho auta storczi a jedneho sobupuczowazeho smjertnje srani. Po statnym nadróžnym porjedźe ma ho kóždy wobdźělnik wobkhada tak sadźeržecź, so druhemu schkody njenaczini. Pohoncż njesmědźische swój sapschah na žadyn pad s tajkeho městna wjescź, s kotrehož napschecziwo pschikhadżaze wosydła njemóžesche szyła spósnacź. [illegible] tym statny sud tež na to pokaza, so pschi nětczischim wobkhadnym waschnju njeje wjazy pschipuschczene, schtož bě prjedy na wšy waschnje było.

S Bělšchez. Dźensa sobotu wjeczor w 6 hodź. směje tudyscha wohnjowa wobora alarmowe swuczowanje. Alarmowacź budźe ho s trubu a s elektriskej sirenu. So njeby njedorosumjenje nastało, ho s tutym na to kedźbne czini.

S Hodźija. Dalokosahaze nadróžne dźěła mjes Hodźijom a Nowymi Błohaschezami ho najskerje kónz tutoho měsaza dokónczа. Wulki dźěl 1300 metrow dołheje twarskeje czary je hižo plestrowany. Hacž do skónczenja dźěłow pak wostanje dróha na kschižowanischczu w Tsjoch hoścach dale sawrjena. Tež nadróžne dźěła w Spytezach ho dokónczuja. Tež tu su plestrowanske dźěła s wulkeho dźěla hotowe. Liczi ho s tym, so tež tuta dróha ho kónz měsaza wobkhodej pschepoda.

S Hodźija. Pjatk rano krótko do 8 hodźin ho na Budysko-Drježdźanskej statnej dróśy w Spytezanskich howach w bliskoscźi Reiterez hoscźenza czežke wobkhadne njesbožo sta. Na tutym městnje ho hischcźe na dróśy dźěła. Hoscźenzar a wósnik Hilbjenz je Ziczenja tam se swojim konjazym sapschahom kamjenje nakładowasche. Kunje jako Lipsczanski wosobowy wós nimo sapschaha jědźesche, stupi Hilbjenz na dróhu, pschi czimž jeho wosobowy wós hrabnywschi na dróhu czisny. Pschi tym ho Hilbjenz khětro srani. Tež sebi pschi tym lěwu nohu słama. Se sanitetnym wosom sranjeneho do měschczanskeje khorownje dowjesechu.

S Janez. Schtwórtk krótko do 11 hodźin sta ho na Budysko-Kamjenskej statnej dróśy pschi sawinjenju do Janez lóžsche wobkhadne njesbožo. Czežity czah Shorjelskeho młyna chzysche ho do Janez sawinycź. Pschi tym wostama ho jehła, kotraž czežity czah a pschiwěschak wjasasche. Pschiwěschak pschi tym pschi sawinjenju do pschěrowa a potom do žitneho pola sajědźe. Na nim bě 260 zentnarjow muki nakładźenych. Doniž njeběchu pschiwěschak sašo na dróhu sczahnyli, schtož khětro dołho trajesche, dyrbjesche ho wobkhad polizajsy rjadowacź. Wosoby do schkody njepschindźechu.

Z Njehjelčic. Rjenje je so wšěm lubiło zańdźenu njedźelu w našej Herbskej grychće při lěsnym swjedźenju na sali „Zelena je hola". Wěsće přez 100 šmrěkow, khójnow a brězow bě w sali zaměstnjenych a tak bě kuzłaponly zeleny haj nastał, w kotrymž so kóždemu zalubi při wjeselej mysli, pěknej reji a strowym žorće. Mnozy budźa so dopomnić też na lěsny swjedźeń před dwěmaj lětomaj. Mnozy hišće rad na njón spominaju. Kaž z nawěštkoweho dźěła dowidźimy, so hajkojtna hodźinka „Zelena je hola" jutře njedźelu wesnjetaje w našej Herbskej grychće.

S Kamjenza. [illegible] pschinjesche njedźela 5. julija 1936 na wjeżnym a ludowym swjedźenju w Kamjenzu? Swjedźeń ho dopołdnja w 11 hodźinach jašo s naměstnymi konzertami na Pólniczowym naměscźe, na Torhoschczu a na Kěžera Wilhelmowym naměscźe wotewri. Popołdnju 1/23 hodźin ho potom wulki konzert na [illegible], kiž [illegible] a [illegible] [illegible] by [illegible]. [illegible] konzert [illegible] w swojim [illegible] prěni [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] na Torhoschczu [illegible] [illegible] na Lěsniku [illegible] [illegible] cz. [illegible] [illegible] Prěc, [illegible] tu jašo su! [illegible] pojarane. [illegible] a [illegible] jašo [illegible]. [illegible] schěsnak" na Torhoschczu we [illegible] hodźinach swojedźeń s pschitkowanymi rejemi w [illegible] 500 [illegible], kiž ho nad Torhoschczu [illegible], a [illegible] mějtа [illegible] Kinczi. [illegible] wosebitnu podawki na [illegible] Lěsniku [illegible] [illegible]. Znamjeschka ja wobdźělnikow, kiž [illegible] pjenjes placza a s kotrymiž móže ho wschudźe [illegible] a kiž tež jako rejwanske snamjeschka služa, ho hižo tak horlnje pschedawaju, so je prěnja posylka mimale rospschedata a dyrbi ho na druhu posylku doczakacź. Tohodla ho hodźi wopyt wocžakuje, wosebje tež s druhich stron. Bohaty swjedźenski porjad dawa nam prawo woczakowacź, so tśi by wopytaŕ Kamjenz se sacźuczom wapschicźi, so je na krasnym swjedźenju był.

O te lóze ganzory.

Wjetše dźěći wšak so jich njeboja. Hdyž chcedźa jim do nohow skočić, to so do nich dadźa a prjedy hač so ganzor dohlada, wjerći so wokoło nich a zleći we wulkim wobluku do boka, zo jemu ssyćenje a gigotanje zańdźe. Hinak wšak je to za te drobne dźěćatka. Za nich je lěpje, hdyž we wulkim wobłuku wokoło ganzora khodźa. Nimaja hišće tu trěbnu wobrótnosć, zo bychu so mohłe z nim měrić. A tuž njeje radźomne, z nim žortować.

Sto pocpula woła.

Pomhaj Bóh! Pomhaj Bóh!"
Tak tam woła pocpula
Z lubym hłosom ze žita.
Pomhaj, zo so hona radźa,
Šćedru zeživiznu dadźa."

„Wobradź Bóh! Wobradź Bóh!
Wobradź słónčne njebjesa,
Hdyž ma žito kćenička;
Miłki dešć a płódne rosy
Skubłaju njech radne kłosy."

„Zwarnuj Bóh! Zwarnuj Bóh!
Zwarnuj před złej pomjedźu;
Njepósćel nam suchotu;
Zliwki njech też njezalija,
Ani krupy njerozbija."

„Zohnuj Bóh! Zohnuj Bóh!
Zo b'dźa kłosy łicate,
We nich zorno mučniwe;
A hdyž zrałe w dešću steja,
Kikry njech jim njerosćeja."

„Daj to Bóh! Daj to Bóh!
Njech te pólne wobrady
Suche přińdu pod krywy;
A za khudy ludźik wbohi
Boži khlěb njech njeje drohi!"

Wubudź Bóh! Wubudź Bóh!
Wubudź ruki bohate,
Zo b'dźa smilne, darniwe,
Tak zo z dźakom wšitcy w kraju
Bože dary wužiwaju.

Kak je so Bětnarjec wučomnikej zešło.

Sće hižo raz bětnarja při dźěle wobkedźbowali, hdyž na trużnej ławcy sedźo sebi desćički za sudy dźěła? Zawěsće wjele z Was to njeje hišće widźało. Ale trużnu ławku ma wěsće też Waš nan, na kotrejž sebi toporka za sekery a hamorki přihotuje a na kotrež sebi snadź też hišće drjewjancy dźěła. Bětnař dyrbi sebi při dźěle desćičku za šórcuchowy powjaz abo za pas tyknyć, zo by sebi drastu njerozrězał, dokelž wšo wo swoju hrudź zapřěje a trużnik je jara wótry. Bětnařske dźěło je jara zajimawe a tehodla sebi raz do bětnařnje dóńdźće, zo byšće sebi jo tam bliže wobhladali. Bětnarjo też wučomnikow přijimaju, kotrychž dyrbja wšě dźěła nawučić. Jónu běše też w Biskopicach bětnařski mištr wučomnika přijał, kiž pak so k wšěm dźěłam jara njelepje staješe, wosebje na trużnej ławcy njewědźeše sebi rady. Mištr so jara na njeho hněwaše. Sydny so tehodla za wučomnikom na trużnu ławku, zasadźi desćičku a hrabnywši cyle wótry trużnik pokazuje hólčecej, kak ma so k dźěłu stajeć. Při tom z cyłej mocu třěsku wotpači a to z tajkej mocu, zo wučomnika srjedźa sobu přerězny. Wučobnik njebě sebi w swojej rozpjeršenosći desćičku za šórcuchowy ban čik tyknył. Kajka bě to zrudoba? Mištr sam so smjerć jara wustróži. Tola jenož wokomik běše so zamylić dał. Hižo njese wobě połojcy a połoži jej do wučobnikoweho łoža a zlěpi jej zaso rjenje hromadźe, zawobali jej z rubami a poskići wučobnikej bałdrijan, zo by po tajkej operaciji prawje derje spał. Też jěsć jemu sam podawa. Hdyž so mištrka za nim praša, jej wotmołwi, zo je wučobnik khory. Bórzy budźe jemu zaso lěpje. A hlej, lědy je so štwórćina lěta minyła, je hólčec zaso hromadźe zrostł a bórzy też zaso stanje. Tola kajka zrudoba! Běda, běda! Mištr bě połojcy wopak hromadźe położił, zadk bě prědku. — Što nětko? — Nětko wězo hólčec wjacy njemóžeše bětnař być; trużnu ławku wjacy njemóžeše wobslužeć. Tola mištr wědźeše sebi rady. Měješe přećela — sukarja (Seiler). Tomu pósla hólčeca do wučby. Sukarjo mjenujcy dyrbja při sukanju do prědka a do zady běhać móc a na to so naš wučobnik derje wustoješe. Z njeho bu pozdźišo wubjerny sukař.

Zawěsće na to wujej wotmołwiće, zo to njeje wěrno, to my njewěrimy. Nó haj, widźał drje spodźiwneho sukarja sam njejsym, tola sym z tym mužom rěčał, kiž mi to powědaše. A to tola dosaha.

Waš wuj **Jakub.**

Sto to je?

Warjene a pječene, a pos a kóčka to njejěstej?

Kiješk wot krupjaneje kołbasy.

Radio

Njedźelu, 28. junija ho słyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert s Hamburgskeho pschistawa. 8 sa bura. 9 taczele. 10,45 pischczele. 12 konzert (s Lipska). 16 sabawna hudźba (s Hamburga). 19,40 sport. 20,10 sa kóždeho něschto.

Lipsk: Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert s Hamburgskeho pschistawa. 8 rańscha nutrnoscź. 8,30 pischczele. 12 konzert. 15 taczele. 16 hudźba k sabawje (se Saarbrückena). 20 woblubjene taczele. 21,10 zytrowa hudźba.

Hischcźe wažne s njedźelskeho programma: Barlin: 8,55 rańscha nutrnoscź. Frankfurt: 20 nowa němska sabawna hudźba. Stuttgart: 20 opera „Dona Juanowy posledni dyrdomdej". Win: 18,25 opera „Nürnbergscy mischtrjo spěwarjo." Praha: 19,05 wojeńske konzert.

Póndźelu, 29. junija ho słyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 taczele. 11,30 sa bura. 17 konzert. 18,15 komorny khór Němskeho sczełaka spěwa. 19 taczele k swjatokej. 20,10 komorna hudźba.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert (s Frankfurta). 8,20 sa hospoju. 11,45 sa bura. 16 taczele. 20,10 wjesełу lud pschi swjatoku.

Hischcźe wažne s dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 wjeczor operow. Wrótsław: 20,10 50. króć schěreje póndźele. Stuttgart: 20,10 europske spěwy wo lubosczi a nalěczu. Mnichow: 21 romantiska opera „Loreley."

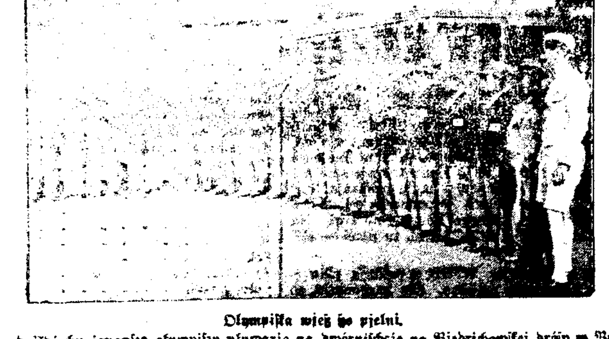

Olympiska wjes ho pjelni.

Pjatk rano dojědźechu japanscy olympiscy płuwarjo na dwórnischczo na Bjedrichowskej dróśy w Barlinje. Ssu to wscho snaczi sławni płuwarjo, s kotrychž ma ho pschi wojowanjach w augusczе jara wjele woczakowacź. Na wobrasu widźimy płuwarjow na dwórnischczu na Bjedrichowskej dróśy. Sady nich jedyn s wulkich omnibusow, kotryž ma jich do olympiskeje wsy dowjescź. A na prawo widźimy pschisłuschnika olympiskeje cźestneje słužby.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Hospodarski kućik

Słódne kozace mloko při wužiću watoweho cydźaka

Wumjo našich kozow so při leženju w hnoju mjenje abo bóle zamaza. Tohodla je trjeba, zo so při dejenju kozow wěste zasady wobkedźbuja. Zo maja dóńčki a też drasta dejerja čisto być, dale zo ma so wumjo před dejenjom z mokrym rubiškom wótrjeć, so poprawom samo wot so rozumi. Při tym pak so tomu njeda zadźěwać, zo kosmy, proch, slomički a druhe do nadeženeho mloka padnu. Tohodla dyrbi so mloko přecydźić. Plahowarjo kozow zwjetša dźensa hišće powsku k tomu wuživaja, kotraž so přeco zaso wuživać hodźi. To pak ma też swój škódny bok. Też při najkedźbliwišim rjedźenju powski w horcej wodźe a wusušenju na čerstwym powětře tuta po dlěšim wuživanju njepřijomnje smjerdźeć počina, štož so też do mloka přenjese. Tohodla měli też plahowarjo kozow watowe filtry přeco bóle wuživać. Dźensa móžeš sebi hižo cyle tunje małe watowe filtry kupić. Połoža so mjez dwaj cydźakaj, kotrajž staj w liku přičinjenaj a po wužiću so preč čisnjetaj. We watowym filtru wša njećistosć wróćo wostanje, tak zo je po přecydźenju mloko cyle čiste. Dokelž ma so powska hnsćišo wobnowić, nima-li mloko njepřijomny słód dostać, njejsu watowe filtry drózše.

Mamy z nowej myšacej ćwilu ličić?

W lěće 1933 mějachmy telko myši, zo móžeše so wo woprawdźitej ćwili rěčeć. Načinichu w polu, zahrodźe a bróžni wulku škodu. Loni běchu so myše na spodźiwne wašnje zhubiłe a wo tutej ćwili njebě ničo wjacy widźeć. Po wšelakich wobkedźbowanjach a powěsćach pak móže so sudźić, zo so tutón ratarjowy njeprěćel zaso rozmnoži. Zašła miła zyma njeje myšam zeškodźała, tak zo při přihódnym wjedrje so tute w běhu lěća zaso rozsěrja. Nazhonjenje nas wuči, zo přeco po 3 hač 5 lětach ma so z tutej ćwilu ličić. Na pólnych a pućnych kromach, na łukach a smałach, też w małych a sydlerskich zahrodkach je možno, z pomocu wukurjeńskich patronow abo z wulećom dźěrow z juchu a z wodu abo z wustojnym wusypowanjom zajědźeneho žitneho zorna do myšacych khódbow rozmnoženju tuteje ćwile zadźěwać.

Rozwučowace drobnosće

Zle nawučenje kur, hdyž jeja žeru.

Njeje cyle wuzamknjene, zo ma so nałožk kur, zo jeja žeru, njedostatkej kalka a bělika připisać. Tajke pady pak su rědke. Zwjetša je to zle nawučenje, ke kotremuž so z rozbitymi jejemi, kotrychž wobsah z wulkej požadliwosću wupija, přiwuča. Tohodla so radźi, zo so hnězda w kurjeńcu derje wukładu, tak zo so jeja rozbić njemóža. Wosebje pak maja so jejace škorpizny jenož cyle drobne, ženje pak čerstwe k picowanju dawać. Kokošam, kotrež so jónu nawučichu, ja žrać, móže so tutón njepočink čežko wotwučić. To by so snadź jenož potom hodźało, hdyž so hnězdo tak připrawi, zo jejo hnydom so z hnězda wotkuli, tak zo je kokoš wjacy dosahnyć njemóže. To pak je jara wohežne. Najlěpje wšak je, hdyž so tajke kury zarězaja.

Ke kóždemu pčólniśću sluša napojišćo.

Potrjeba wody pčolařskeho luda je jara wulka. Na čopłych dnjach pčoły někotre litry wody přetrjebaja. Trjebaja wodu za připrawjenje picy za čerwje a za rozpuščenje mjeda. Dokelž sebi wody njemóža na nabuki nanosyć, dyrbja sebi swoju potrjebu přeco zasy čerstwu nanosyć. Tohodla wuleća sebi po wodu, hdyž so čerwje tworja, też při broznym wjedrje. Pčolař spóznawa na tutych wulětach, zo su młode čerwje w ludstwje. Pčoły při tym husto zahinu. Tohodla njesmě žadne pčolnišćo bjez napojišća być. Dyrbi na słónčnym před wětrom skitanym městnje stać. Přeni raz pčoły z tym na nje zwučiš, zo tam něšto mjedu namazaš.

Hdźež je zemja hewak khuda, khowa najbóle we sebi pokłady, z kotrymiž zarunja, štož brózda zapowě. Hdźež su khude pěski, tam je najhóle też rada k tonidłam (tórfej) a hnój z tonidła čini w pěskach wjacy, dyžli žana słoma. Štóž derje z tórfowym hnojom hnoji, změje na hektaru 1000 kilo běrnow wjacy, hač hdyž je tuńny słómjany hnój zaworał. Też w zornu pokazuje so to: štóž 100 centnarjow tórfoweho hnoja rozwozy, změje na hektaru 500 kilo zorna a 800 kilo słómy wjacy, hač hdyž 100 centnarjow słómjaneho hnoja trjeba. Też płód po přěnim hnojenju (buny, hroch atd.) je po tórfu rjany (pornjo smažnej roli), hdyž so něšto přikupneho hnoja přičisnje. Štóž na pěskach a lohkich rolach hospodari, njech hlada, zo tonidło wuslědźi, z kotrymž khudu rolu ziwi. Na čežkich rolach pak tórf ničo njećini, tu płaći — słóma.

Prawidła wo wjedrje: Wětřik z poldnja přiwjedźe dešć, tajki z ranja porědko. (Tu naspomnju, zo wot časa, zo je Rakečanski knjez telko hatow natwařił, husćišo dešće wot ranja k nam w Delanach přikhadźeju, hač prjedy.) — Su-li zwony daloko słyšeć, přinđźee wichor abo druhe wjedro. — Jeli njetopyrje wysoko lětaja, budźe čopły a jasny dźeń. Khowajali so, budźe dešćikować. — Jeli rapaki na ranje rapaja, budźe jasne njebjo. — Wěste znamjo za dešć a wětr je to, hdyž husy a kački tu a tam pluwaja a harnjo so podnurjeja. — Njelětaju pčołki daloko ze kołča, budźe dešć; runjeć tak, hdyž so wječor z časom wróćeja a małko domoj přinjesu. — Wróćeja-li so hołbje pozdźe do hołbjenca, budźe někotre dny dešć. — Jeli wróble wjele skrěča a so hromadźejo haru ćerja, budźe špatne wjedro. — Jeli muchi kałaja a so načišćeja, budźe wětr a dešć. — Jeli honač wo dnjo spěwa a pódła z křidłami macha, skazy wjedro.

Jara prosty srědk přećiwo hlistwje (dolhim wakam) je wotwarjene kćenje resedy. Tuta njech so sylniše nawari a po piću njech hišće něšto ricinuswolija wupije.

Pódła sroki a wrony je wjewjerčka najhórši mordar ptačkow. Nic jenož, zo młode kónceja a jeja ze hnězdow wupije, wukusa też ptačstwo z lěsow, hdyž přebywa, kónceuje młodźiny (wosebje dubički a huki), a přikusa šmrjokam a khójnam wjeřski. W nowišim času čišći so też wjele do wsow a kónceuje sad, za zornom slědźo. Wužitka žaneho nima.

Přećiwo nahlicy (kolicy) konjow nałožuja w južnych Němcach prosty srědk: 12 srěnich cyblow so wopěli a rozkraje, warja so někotre hodźiny w litrje mloka, skónčenje, hdyž je přestudźene, wocyđźi so na blesło a zatyka so derje. Skhori-li kóń, daj jemu pol winowoje bleše tuteho extrakta nadobo, čěło konje šudruj ze slemjanym wěšćom a zawij jo do zhrětych dekow. Z tym je najbóle pomhane; jeli nic, wospjetuje so hornja prozedura po 3 hodźinach.

Slinki na polu moriš z kalkom, kainitom abo zetym, zo kruchi rěpy abo kerpsa jako posypki kładźeš. Slink čehuje a žerje přeco po smnlach a hedźi so zahanjeć.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 27. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 čěskosł. krónow	10,295
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burza 26. junija. Dźiwajo na to, so bankowska klientela so dale wróćo dźerži a hódnostkowy wobkhod skoro jenož w rukach burjowneho wobkhoda i powołanja leži, běchu wobroty wćera trochu žiwišche hač hewak. Při tym njemóžeše so jednotna tendenza wuwiđź, dokelž někotrym wotpiščedawanjam też kupowanske pjchišasy napiščeczjowo stejachu. Wožebje konzentrowańe so sajim kupzow na witi montanowych hódnotow. Na rentowych wikach bě cyjcho.

Barlinske žitne wulkowiki. Dowós se jtrony ratarstwa njeje so też pogełdni dźeń tydźenja na Barlinskich žitnych wulkowikach sešynił. Mjeny mója tohodla jenoj porědko khlěbowe žita nakupicj. Sdźela rak wobhe dźa hiichcje możnosć, se swojich wobstatkow potrjebu spokojicć. Naprašchowanje sa rzanymi mukami je khětro popuśćeńo, sthtoj wožebje sa provinzu pćacji. Pschcześe ne muki maja běžny wobkhod sa wschódnu potrjebu.

W Němskej su tutón tydźeń jeczmjeń sašnknuli, tak so so w blišćich dnjach prenje pokazli na wikach pschedpołcza. Cjcći so pschi nětczišćim pschihódnym wjedrje i dobrej družinu.

Wczera płaćeńe w Barlinie zentnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — roži N 8: 8,60 hr., N 11: 8,75 hr., — jeczmjenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna hr.	Najwyša płaćizna hr.	Wabitajny wuplod: pi.
Roby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	30	40	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—
Sydrojtv kał	štuka	10	50	—
Bóty kał	punt	—	25	—
Čeŕwjeny kał	»	—	28	—
Wirsingowy kał	»	—	25	—
Pupkaty kał	»	—	—	—
Zeleny kał	»	—	—	—
Kolrabi (młod.)	št.	8	12	—
Kolrabi (stary)	nt	—	—	—
Karotv	walčk	13	15	—
Karotv	punt	—	—	—
Korjeń pětrsylki	»	—	20	—
Porej	»	—	20	—
Radiski	walčk	—	10	—
Rjetkej	štuka	12	15	—
Rjetkej	punt	—	—	—
Rjewjeń	»	—	10	—
Čeŕwjena rěpa	»	—	—	—
Kulrěpa	»	—	—	—

Twora		Němski wuplod: Najnišša płaćizna pi	Najwyša płaćizna pi.	Wabitajny wuplod pi.
Solotej	kořšk	4	5	—
Šćerbak	»	—	—	—
Kosćadło	punt	—	30	—
Seleri	štuka	—	—	—
Selerij	punt	20	30	—
Łoboda	»	—	15	—
Rapunelki	»	—	—	—
Tomaty	»	—	—	50
Cybla	»	—	14	20
Hromak	»	35	80	—
Khrěn	»	70	80	—
Champignony	litr	—	40	—
Cerstwe hriby	litr	25	70	—
Sušene hriby	litr	50	80	—
Dobre jabłuka	punt	25	30	60
Jabłuka k warj.	»	10	15	—
Dobre krušwy	»	—	—	—
Krušwy k warj.	»	—	—	—
Wišnje	»	20	35	—
Słowki	»	—	—	—
Brěski	»	—	—	—
Aprikosy	»	—	—	—
Kózlata	»	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

27. junija 1936 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najnišše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso	1 kg	2,00	2,10
Skopjace miaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny	1 kg	—	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połč	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,08	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe brikelty	1 ctr.	—	1,15

Wične płaćizny w Budyšinje.

27. junija 1936.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnižša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,25
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,80
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, nalětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2riadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8 85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,39
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowaniu	50 kg	3,60	3,90
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,80	3,00
Běrny, žołte	50 kg	3,10	3,30
Syno	50 kg	2,15	2,30
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	1,30
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	1,70
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,08
Pšenč. muka Type 502	100 kg*	—	34,30
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	31 30
Ržana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy		2,00	2,80
Prosata 771 štuk	1 štk.	13,'0	23,00

Waha prosatow w přerězku 14—30 puntow. Prosace wiki dźěchu pomału.

Płaćizny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. junija 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja

Woły: 123.

Połnomjasne, wukormjene, najwietše rěznje hódnosće hač do 6 lět	44
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 167

Połnomjasne, wurosćene, najwietše rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	33
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 619.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwietše rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwietše rěznje hódnosće hač do 7 lět	38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—12
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1347.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	57—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	52—56
Špatne (3.)	42—50

Wowcy: 5616.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	29—32
Starše wukormjene (6.)	25—28
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	18—24

Swinje: 12694.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	53,50
Miasne	50,50
Špatne	43,50
Rancy a kundrosy	53,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Złto a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	26. 6.	25. 6.		26. 6.	25. 6.
Pšenca	220,0	220,0	buny	20,0-22,0	20,0-21,0
rožka	183,0	183,0	woka	30,5-31,5	30,5-31,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	19,0-20,2	19,0-20,2
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	31,5-33,0	31,5-33,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,55	27,55	lany wosušk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	such. trhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	18,70	18,70
ržane »	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana sloma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšeńč. »		
lane symjo	—	—	wowsna »		
njeluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna »		

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 149 | Budyšin — Póndźelu 29. junija 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Heidelbergska universita swjeći swoje 550lětne wobstaće

Pschi žylnym wobdźělenju wědomostnikow z tukraja a wukraja je žo jubilej 550lětneho wobstaja Heidelbergskeje university wotewrił. Wyschina zwjatočnoschow žo njedźelu wječor pschi witanju němskeho knjeżerstwa dožpě. Němski minister za ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels a němski minister za wědomosć, wotčehnjenje a ludowe wukublanje Rust w zwjedźenišy wupyschenej krajowstej sali znamjenitych wědomostnikow a pschećelow Heidelbergskeje universitу w tukraju a wukraju a wodźazych mužow strony a staba witaschtaj.

Universitу rektor profesor dr. Groh žo z narěčzu němskemu knjeżerstwu dźakowaschе.

Wjednik a němski kanzler je Heidelbergskej universicze k jubilejej jeje 550lětneho wobstaća sbožopschejazy telegramm pósłał.

Wojerske zaprijeće starších lětnikow

W shromadnym wukazu němskeho znutkownego ministra a němskeho wójnskeho ministra žo zapschijimjece wojerskich wunwuczenych wojerstwa winowatych starschich lětnikow rjaduje. S wukazom žo postaja, so maju žo k zrjadowanju jich poměry we wojerskej winowatosći na zakładze wojerskenja, kiž wukrjeżnja policajska wyschnosć wuda, wosobinsky pola policajskeje samotwojerskeje wyschnosće zwołowazy wojerskwa winowaći Němzy, kiž krajnje w Němskej bydla abo pschebywaju, samolwicz:

1. Offizěrojo a saftowniscy wschěch druzin, kotrež žu aktiwnemu abo priedawschemu wójska na dowolenym schlitzeho wójska, kejzorskeho namórnistwa a němskostatneje wobory pschihłuschecy.

2. Wichitzy łódźni offizěrojo, podoffizěrojo a wojazy, kotrež žu wot 1. januara 1921 žem z wojerskeje mozy abo krajneje policije wustupili, kaž tež wschitzy muzojo, kotrež žu žo po postajenju wojerskeje mozy abo krajneje policije wojeršy krótko wumucźili, a to wšitz starschemu lětnikej narodźenja hač 1913 (w Rajschej Pruskej 1910) pschihłuschenja. Wo pschihłuschenju do nalpomnjenych wosobowych kruhow wojerskeje narunanske słužbne městnosće wujaznjenja podawaju. Policajske samolwjerske wyschnosće maju w czasu wot 13. julija hač do 22. augusta 1936 zapschijeće pschewjesć.

Rozžohnowanje z generalom Vallu w Barlinje

W „domje lětarjow" w Barlinje je žo žobotu k czesći statneho sekretara a schefa generalneho staba kralowskeje italiskeje lětarskeje bronje wójskowego generala Valle rozžohnowański wječor wotmeł.

Statny serketar lětarstwa, general lětarjow Milch, rjekny, so žu dny pschebywanja ekzellenzy Valle a jeho sobudźěłaczerjow pola wschitkich němskich lětarjow hłuboki zazschich zamołtajiše, dokelž je był tutón wopyt z wěrnym lětarskim kameradstwom napjelnjeny.

Ekzellenza Valle žo z wutrobnymi słowami za njesapomnite dny w Němskej dźakowasche a dokonjenja němskeje lětarskeje bronje a lětarstwa w poslednich lětach wobźiwasche. Stónczenje general Valle pschejesche, so by žo kameradstwo lětarjow mjes lětarjemi wobeju narodow hłubschicho.

General Milch na jendźelskej lětarstwowej wustajenjy.

Kóždoletna wustajenja jendźelskeje lětadłoweje industrije wotměje žo 29. junija na Hatfieldskim lětanischczu pola Londona a pschijamnje žo lětarskemu dnjej jendźelskeho wojerskeho lětarstwa. Kaž pschejo tak też lětża někotři pschihłuschnizy němskeho lětarstwa a offizerojo lětarskeje bronje wopytaja. Mjes wopytarjemi je też statny sekretar general lětarjow Milch, kiž je žo njedźelu w lětadle do Londona podał.

Přeco hišće nowe strajki w Francowskej

Franzowske znutskowne ministerstwo je žobotu wojerwiło, so liczba strajkowacych po zyłej Franzowskej pjatk pschezo hischcze 153 794 wuczinjesche. Tuta wulka liczba žo z teho wuzasnja, so pódła zylnischeho nawróta do dźela strajkowe hibanje w kraju we wschelakich powołanjach nowych wobdźělnikow dostawa.

Pjatk pschipołdnju běsche žo łódźnisti strajk w Marseillskim pschistawje fórncził. Sobotu žu žo też strajkowazy morjakoju w Port Vendres a w połnóznofranzowskim pschistawskim městze Rouenje sažo na zwoje dźelo wróczili.

W małym pschistawje Caronte pschi Ssrjedźozemskim morju žo pschipadła, jako chcychu žo morjazy na zwoje dźelo wróbesć. Pobłądka parnika „Finisterre" wot kapitana žadasche, so by schtyrjoch muži parnikowoje wobsadki hnydom z dźela puschcził, dokelž so njeběchu na strajku wobdźělili. Jako pak běsche kapitan tuto žadanje wotpokazał, žebi morjazy na druhu łódź po sežiwlnjenje dórdźechu a tamnych schtyrjoch morjakow z mozu z łódźe wuhnachu.

W Royanskim pschistawje rybazy do strajka stupichu, dokelž běchu so z rybowymi wikowarjemi swadźili. Składzischczowi dźěłaczerjo w pschistawje w Le Havre znowa strajkuja a žu nowe žadanja stajili. W městze Pau w pokodnischej Franzowskej, kiž běsche žo dotal z kóždej strajkowej druzinu pschekutowako, je někto też nałhonik, so dźěłaczerjo dźěło stožichu a fabriki „mérnje wobłazdźichu". Dźěłaczerjo tu swjetscha njejsu Franzowsojo, ale Schpaniczenjo.

Město Rennes ma zwoju wobzebitosć w strajkowym bibanju. Pjatk je tam 17 wuczobnikow dźěłarnje grotu a żelesnych kěžuzow wobsamknło, dźěło stožicz a dźěłarnju wobkładzicz. Wuczobnizy žu 13 hač 17 lět stari.

Jednanja wo wobnowjenju Zwjazka ludow hakle w septembru

Kaž žo z Londona powě, je žo žobotu w Jendźelskej hamtizy wojsewito, so žo zwonkowny minister Eden na nětczišchim zhadźowanju w Genfu njebudźe z praschenjom wobnowjenja Swjazka ludow nadrobnischo zaběrać. Tuto praschenje žo najskerje na zhadźowanju w septembru dokónschcho rospomni. Eden pak zwój wopyt w Genfu wuzije, so by swědcził, kak narody wo należnosći myšla, a by rospominał, po kotrychž zažadach by žo Swjazk ludow hodźał najlepje pschetwórcz. Też praschenje italiskeje anneksije Abeżynskeje žo najskerje na nětczišchim zhadźowanju njerozwiža.

Nikaragua ze Zwjazka ludow wustupi

Knjeżerstwo zjednoczonoamerikanskeho stata Nikaragzuwy je generalnemu sekretarej Swjazka ludow telegrafiscy wojsewito, so je Swjazka ludow wustupi.

W poslednich njedźelach su hižo zjednoczonoamerikanske staty Guatemala, Honduras a El Salvador pak w Genfu pak w zwoim hlownym městze pschipowědźite, so je Swjazka ludow wustupja.

W Genfu žo k tutomu postupowanju zjednoczonoamerikanskich statow wojewja, so drje chcedza wone wobzebje z pjenjezných pschicinow Swjazk ludow wopuschczicz, so pak drje zwój wotpohlad sažo spuschcza, hdyž žo pschi wobnowjenju Swjazka ludow nowe pschinoschki za tute kraje postaja, kiž žu žo z hospodarskej krisu wobzebje czežko potrjechile.

Negus je dał Zwjazkej ludow notu předpołožić

Abeżynski wjerch Naibu je po nequiwowej poruczności notu wo politiskim położenju w Abeżynskej Swjazkej ludow sapodał. W nocze žo pische, jo italisy wojazy dotal njejsu hischcze położiju abeżynskeje semje wobzadźili. W dźělu kraja, hdźež italisy wojazy pschebywaju, wobzadźenje też njeje dospołne, dokelž žu njepschecželske wójska jenož na wěstych městach zhromadzene.

W nocze žo też pische, so italiske wyschnosće zpytaju, žebi podrobnjenje nahladnych Abeżynjanow wunuiowacz, hdyž jim je sebraczom jich samoženja a z krjudowanjom jich zwójbnych broń. Abeżynizy wojazy pak w tu chwilu nimaju dosez brónjow a munizije, so bychu žo mohli na porjadne wójerske postupowanje zwažicz.

Negus dawa wojsewicz, so žo tutón nakhwilnje měrny cząs njeżmě tak kwołoczej, jako by žo wojowanje spuschczilo a žo wez pschipósłał, kajkaj je nětkole. W njerwobwołdźadżenym dźělu Abeżynskeej porjadne knjeżerstwo połnomóz k sarjadnistwu w kraju a k zachowanju zwojeje autority zpožcżil. Kěžor z tutym knjeżerstwom w swisku stej. Wón wschitke žwoje prawa wuzíwa a njeje jenje pschestał je wukonjecz a to też nětko hischcze cżini. Wot kóždeho stata, kiž je srěczenje Swjazka ludow podpisał, wón żada, so bychu žo pschilubjenja dopjelnile, kiž žu žo Abeżynskej dale.

Niedźela rozrěčowanjow w Genfu

Njedźelu žu žo zyły dźeń rozrěczowanja w hotelskich zjtwach wotmerwake. Wječor mějachu pokołenje sa tak daloko wujaznjene, so budźe na poknej zhromadźiznje Swjazka ludow, kiž žo wutoru zapocznje, belgiski ministerski president van Zeeland z pschedbydu.

Franzowski ministerski president Leon Blum je žebi njedźelu rěcz za zhromadźiznu wudźěłał. Wón najskerje zrjedu porěczi. Powschitkownje žo wocżakuje, so žo koskowczina należnosćj sankcijow a dobycza Abeżynskeje po możnosći nalad staji z tym, so žo wulke rěcze wo powschitkownym politiskim położenju pschedniejsu. Kaj so zda, stej žebi Jendźelska a Franzowska pschesżene, so ma žo wschо wabeńcz, schtož by nawrótej Italskeje do wulkeje europskeje politiki sadźerkało abo jón poczežiło.

Na druhej zronje stejitaj pak zowjetskorusti zwonkowny kommizar Litwinow a skupina Makeje ententy, kotruž rumunski zwonkowny minister Titulesku nawjeduje. Tutymaj wjele mjenje na zhromadnym dźele z Italskej zaleží. Tohodla tuta strona nocże bjes kóždeho wumělenja jendźelsko-franzowskim wotpohladam pschihłosowacz.

W Genfu pak žo też hischcze italski memorandum wocżakuje, z kotrymž žo żada, so Abeżynska se Swjazka ludow wustupi.

Pólska je so sankcijow wzdała

Pólska ministerska rada běsche žo žobotu k poředjenju zeschła. Na nim žo wobsamknu, so Pólska sankcije pschecziwo Italskej hnydom zastaji. To je žo na zakładze wisnomneho pschipowědźenja stata, kiž je zwonkowny minister Beck pjatk pschedbydźe rady Swjazka ludow pschepodał.

W pólskim hospodarstwje žo tutón rozwuj jara wita. Mikowarstwo žo nadźija, so žo twarowny wobkhad z Italskej bórzh zaso w priedawschim wobkhaju wutwrje. Wuwos pólskich twarow do Italskeje wucżinjesche w lěcze 1935 nědźeže 30 miljonow złotych. To nědźże 3 procenty wscheho pólskeho wuwosa wucżinjesche. Dowos z Italskeje do Pólskeje wucżinjesche nědźe 25 miljonow złotych.

Z pancerowanymi wozami a bombowymi lětadłami přeciwo Arabam

W Palestinje je wulki strach, so žo sbežk Arabow hischcze bóle rozschěri. Tohodla je jendźelski wyschschi komando w Palestinje po zadanju jendźelskeho knjeżerstwa pjatk wječor zapocżał pschecziwo Arabam z wjetschej wojerskej mozu postupowacz. Jendźelskim pěschkam žu žo někotre wotdźělenja panzerowanych wosow, tankow, bombowych a pěschkowskich lětarjow pschidale. Tute wotdźělenja běchu žo w nozy k žoborje w Nablusskich horach zhromadźite. Wot tam chcedza sbežtarske bandy wobstupicz.

Wojazy žu k transportowanju hórskeje artillerije a czežkich maschinskich zželbow mule dostali. Krajina, w kotrejž pschecziwo Arabam zakrocża, je njeżmérnje wobczežena. Arabjo žo tam w mnohich podsemnikich dźerach khowaju. Tam maju też zwoje brónjowe zkłady a sakitańske stejiscza.

W horatej krajinje zwjetscha njebudże możno, tanki wužiwacz. Jendźelczenjo pak žo nadźijeja, so Arabow, kotrejž žu žo tam zhromadźili, wobstupja, so jim njemóże ani zyroba ani munizija pschiwozowacz. Tuž dyrbja žo stónczenje poddacz.

Wokrjesne šulske zeńdźenje NSDAP w Budyšinje

W Budyšinje wotmě žo sobotu a njedźelu wokrjesne šulske seńdźenje strony, kotrež wšěm wobdźělnikam important grat za pśichodne dźěło do ruki stłóčі. Seńdźenje žo sobotu pśichpołdnju z wotewrjeńśej zwjatočnosću w žurli měšćańskeho muzeja sapoca, pśi kotrejž běchu župny wukubłańśi wjednik str. Studentkowski, wokrjesny wjednik Martin a wokrjesny wukubłański wjednik Jung pśitomni. Po króttkich wotewrjeńśich narěčach a pśiwzaćach SA-khóra kaž też pisarjow młodeho luda wjednik rasowneho politiskeho hamta str. Knorr we wusnamje rasowneho politiskeho wukubłanja porěca.

Němski ludowy wukubłański stutk sarjadowa wjeczor w Keheleńi zwjedźeń „Nascha hola". Domišna a wšo, schtož z njej swišuje, stejesche w zrjedźiśiznu pośliczenjow tuteho wječora. K zwětkowobrasam wo nasćhej žerbiśej holi Matź Zeibig zwoje wutkady dawasche. Spóznachmy z nich, kak rjana je nascha hola a to nic jeno ze wósebnych rostlinstwa, wšerinstwa a wobźeže teź lud, kotryž w tutej holi bydli a zu wobdźěła a twori. Schkoda jenoź, so rěčnik, kotryž tutu holu lubuje, nicžo njenaspomni, so je tutón lud žerbśi, a so je žebi wón tu we swojej rjanej holi teź swoju wosebitu kulturu wutworił. Kak rjenje by było, kby hyšu so k někotrym wosebje hnujacym wobrasam sanjeńte žerbśe ludowe pśeńy, kajrej je žerbśi lud hišće dźensa pśeńa abo kajrej je je nam nasch Handrij Seśler darił, kotrež z dušche holana rěcža. Po nasćhim ménjenju by to teź na němske pozwuchanstwo dobry sacźišćowy cźiniło, dokelž kóždy wě, so w nasćhej holi Serbja bydla. Tu su bjes dwěla na měśe zwowa župneho kubłańskeho wjednika Studentkowskeho, kotryž 19. oktobra 1934 w zhromadźišnje wjednikow luźiskich knihownikow w Budyšinje rjekny: „Tón budźe tu w nasćhej rjanej Luźicy z mišchtrom, kotryž samóže tu jednotliwych a wšchitkich tutych dwoch rozdźělnych ludźi, ludowych towarschow, jich njerozumjenje, njepotkóžejo, njeschórkocźa a wotstorkuje, pucź k němskej jednośe dowjesć."

Rěčnik na to pokaza, so budźa žo tute wobrazy po zuzej žerbśej holi pokazowaś. To je bjes dwěla dobry wotpohlad. S tym zo ludźe rozumjeśe domišny wotkryja. Tola njech žo njesahubje na to, so skutkowaś a wohrožowaś móža tute wobrazy jenoź potom, hdyž žo teź na wosebitosće luda a jeho kultury pokazuje, kotryž holu wobydla.

Njedźela stejeśe w znamjenju wosebitych skhadźowanjow, kotrež žo w zamknutym cźasu na wšelakich městnosćach wotměchu. Wjesny skupinowy wjednizy, wobwodowi wukubłańśi wjednizy, a wukubłańśy rěcznizy skhadźowachu žo pod wjednistwom A. Hollinnera we Skotym Worjole. Wjednizy a kubłarjo SA, SS a RAD seńdźechu žo pod wjednistwom wyšchicheho dźěžatnika str. dr. Domschki, kotryž na to teź wosebite seńdźenja SA nawjedowaśe. Teź skhadźowanja DAF a NS-žónstwa kaž teź jónskeje dźěłoweje klužby žo wotmě.

Na hłownym seńdźenju němskeho ludoweho wukubłańskeho stutka, kotrež pod wjednistwom str. Rychtarja stejeśe, rěcźeśe župny kubłarśi wjednik str. Studentkowski, wo nadawkach ludoweho wukubłańskeho stutka, kotrež je nětko wožebity hamt w NS-sjednoczeństwie Móc z radosćе. **Wukubłańśe dźěło ma tón zmysł měcź, so by ludźi wukubłało, kótž zwoju domišnu lubuja. Wšchitko, schtož zwowa domišna wobhahuje, dyrbi w ludźoch, w njej bydlazych, zśiwe byś a wobtaćі.**

Na to porěca str. dr. Frytsche wo postupowanju ludoweho wukubłańskeho stutka w pśichodnej symje. Po tutym hłownym seńdźenju wotmě̌chtej žo 2 wožebitej skhadźowarki, w kotrymajž žo wulka licźba wožebitych praschenjow wobdźěłasche. Nimo toho běchu hišće sćehowaze skhadźowanja: Hamt za sastojnikow, hamt za wukubłarjow, hamt za technikarjow, tenow, statny zwjazk powětroweho schkita, zwjazk schkita za létarśi sport, hamt za agrarnu politiku, statny zwjazk za cźełkowucźowarjow, wjednizy ludowych a schulskich knihownjow, wjednizy fabrikiskich knihownjow a wokrjesny hamt za němske pśismowstwo. We wschěch tutych skhadźowanjach žo zaśe zmérnizy za pśichodne dźěło podachu.

Wschěch wobdźělnikow wokrjesneho wukubłanja sjednoczi dosćonźna zhromadźizna w salach Krónn, kotraž bě žo za tutón samér rjenje wuzwyschila. Jako rěcźnik wustupi tu znowa župny kubłańśi wjednik str. Studentkowski, so by hłischcźe ras natwar, samér a wobžah kubłańskeho dźěła wobrazował. Wěs dwěla je tuto skhadźowanje wschěm wobdźělnikam important, nałonjenija a pokiwy za pśichodne kubłańśe dźěło pozrědkowało.

Sibjenčna hora pola Khróscźe

Dźesch-li po drózy, wot Khróscźa do Zakrjeńy wjedźo, pśichódźesch pśiches tak njenowanu „schibjenczu horu". Mjeno je tuta hora wot teho dastała, so je na njej někdy schibjenza stała. Wokoło léta 1804 bu tam poslědni cźłowjek wotprawjeny. Bě to wěsty Pawluscha z Bacźonja. Tón bésche zo nad zwojim burom Wrobłom we Wudworju, pola kotrehož ź'uźesche, wjeźeł chzył a rohodła sej wotmyślił, jemu twarjenja zapaliś. Jako bésche jónu z druhimi pohonjeńemi do Cźišzoweje po drjewo wušeł a tam z nimi pichenozowasche, bésješe wón tu zamu nó borje hacź do Wudworja, zapali tam Wrobłej twarjenja, a bé zano, hdyž cźi druhi stawachu, zaso w Cźišzowje. Jeho njeskutk pak tola na zwětko pschidźe, a wón bu rohodła k zmjerći worsudźeny. W Khróscźanskej korezmje bu jemu hischcźe tak njenowana zmjerna hosćina wuhotowana, a potom bu wón na schibjenczu horu wumjedźeny, hdźež bu jemu howa wotcźała. Na to bu jeho cźełko na schcźěpowu położene a spalene. Wulki stoły, hischcźe delka wopalene, tam hacź do léta 1853 stejeśe, a běchu jón tam iako wopomnik stajili. W naspomnjenym lécźe je stoły padnył; najkerje bu z wětrom powalany, dokelž bé pohnity byl. Wón je tam potom hischcźe wjele léta leźał.

Rozmołwa. Sslawny muž powěda dopisowarjej: „Mój knježe, móžeze rad w nowinach pisaś, so je mi źiwjenje nawuczyło, zwoieje sanźdźenosće je hischcźe nje hańbowaś. Hdyž žym nětko president žwojeho konzerna (druźstwa), dha žo tola njehańbuju, so žym někdy jednorg generalny direktor był."

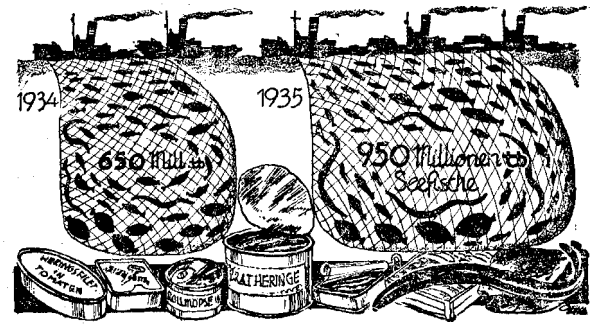

Stupanje wuł[illegible] z mórskich rybow w Němskej w běhu sašchego léta.

S tuteje statistiki spólnawamy, kak žylnje je w běhu jeneho jenicźkego léta wunoschł němskeho mórskeho rybaństwa skupił. W lécźe 1934 nałoźichu žo 650 miljonow puntow mórskich rybow a w lécźe 1935 stupi tuta licźba na 950 miljonow puntow. Napominanje: „Jěźeze wjazy rybow" je mjes němskim ludom žylny wotkhóž namakało.

Rysowanka: Oelschläger (Scherl M.).

Smilna wutroba namaka smilenje

Powědanczko se stareje franzowskeje wójny.

6] (Pokročowanje.)

Srudnje tschaseśe swoju hlowu, zawali žo bóle do zwoteho bźeraweho klasćeja a hedźeśe tak, hacź bé žo hodźina jeho straże minyła. Nětko wón postany, cźišny nješchto drjewa do wohnja a potom tichaseśe cźiśe tebo, na kotrymž bésche po nim rjad strażenja. Tón wojak pak njewotwucźi, — Jan tichaseśe bóle, — sbehaśe je ho — z wulkej próju, pschetoj tón bé zpe prosty, — skónczńje žo dohlada — a njeitrózi ho mało: — jeho towaršch, kiž mésesche po nim straż, bésche morwy! We žnje bésche do kpschego žiwjenja sastupił.

„Bóh budź tebi hnadny, whoši cźkowjeze!" modleśe žo won a wubudźi blížśicheho. Tutón postany hnydom: „Derje," wón dźesche, „rjad je na mni." A duž wsa tśelbu a dopjelni zwoju pschitšuschnosć. Jan pak lehny žo na tón bleczk, hdźež bé tamón spał, a wušny na méśe.

Hdyž ranje zwitaśe, wokachu alarm. Schtóž bé hischcźe živy, stany. Shesćo abo sedmjo pak wostachu leźo, woni běchu wschemu horju cźeknyli. „Derje jim!" dźachu někotši zami pschi žebi, a potom dźěchu dale, pomalu a srudni k wječornej stronje. Kaž wcźera, tak běchu teź dźenża proste cźeka, wopuschćeny a rostamany wójnski grat jenicźke, ale njemylne puczniki.

Do prědka — domoj — žo pomaku cźumpachu, do prědka wschitzy hladachu. Nasad žo žane wóckło njewohladny. Tu — zaklinesa ł daloka hura-mokanje. Kaž wot njewjedra trjechena, posasta maka cźrjódka.

„Dale, dale!" wokaśe Jan. „To su kosakoja, znadno naš njewidźa, hdyž špěchnje dale ćhwatamy!"

Dale ćhwataśe maka cźrjódka, tak wjele hacź žlabe mohy to dowolichu. Ale to bé podarmo; schto bé jich ćhwatanje pornjo spěchnosćі konjow kokakow. Hurawokanje klincźeśe pschezo blize, bórzy běchu jich kokakoja wobstupił, a straschnje klincźeśe jim do wuschow: „Stejcźe, bo poddajcźe, jeczi scźe!"

Haj, jeczi běchu. Jich poślednja bróń bu jim wotewsata, ruzy jim se schtrukami swjasanej. Kónz schtrylka wsa kosak do rukow a nětk dźěśe w skoku nasad. Schtóž w skoku zobu njemóžeśe, bu zobu wuczeny. Jan pschimny žo žedka zwojeho cźwilowarja a djerźeśe žo twjerdźe, hdyž wzazy dostupaczź njemóžeśe.

Sa pot hodźiny pschidźeźu do makeho městaczka. Psched jenej wjetschej khěžu wožrjedź města sastachu. Jich nawjedowaŕ skoczi z konja a dźeśche nuts; po někotrych minutach pak zaso wustupi.

„Satsélicz!" wón z krótka wołasche.

Jeczi žo do rynka sestupachu. Mjes tym so wojazy zwoje buschkwje natykowachu, wotpinachu druhy jatym jaki a wotkrywachu jim wutrobna. Hdyž na Jana rjad pschidźe, pokasa žo dukat z wuschkom na Slotym rjeczasku, — a hižom wupschesterjechu žo ruki, so bychu jemu jeho pychu wšali; duž pschijźe na hnile wojeski kujes, kiž méjesche wotinamjenja generala. Wón posasta a žo prascheśe: „Schto tudy cźiniśe?"

Nawjedowaŕ kosakow powjedaśe jemu, schto bésche žo stało. Zelniwje pohladny general na jatych a wozbeje na Jana, pschi kotrymž stejeśe. Duž pschedrje žo kaž blyst pisches jeho myšl a jeho huba wotewri žo k wuraźej spodźiwanja. Tola njeprajeśe nicžo hacź: „Hejimano, sawrěł trch jatych, tehole pak chzu žoho wsacź, trjebam sahrodniskeho wotrocźka, tón khadła žo mi lubi. Jwano, dowjedź jeho na mój hród."

Jedyn wulźy brodaty stary Ruźa stupi na to k Janej a djeśche k njemu w tym, so jeho sa khornaŕ pschimy: „Ty žy wumóženy, sapiš žwoju jaku a pój za mnu."

„Wumóženy? o mój Bożo!" sawoła Jan, a jeho blédé wobliczo žo z wjeżelom trocźku sačerwjeni. „Je mje tón general..."

„Haj, schtó dha hewak," wotmołwi Iwan, „a nětk pschimń žo mojeho žedka." Bórzy běschtaj z blistkośe kosakow a tej z města. Nětk djeśche Ruźa k Janej: „Widźu, so žy sprózny, žydź žo sady na konja, mamoj hischcźe khětry kruch pucźa."

Jan sléje na konja a duž leczeschtaj w spěchnym kolžu dale. Sa schtwórcź hodźiny pschindźeschtaj k wulkemu rjanemu hrodej. Na knježim dworje stocźi Jwan z konja, sbéhny teź jateho dele a dowjedźe jeho do knježeho hrodu. Tu bésche jemu derje, pschetoj jéźcź a picź méjesche tam dosć, w cźopkej jitwicźaju móžeśe žedźecź; niczo jemu njepodrachowaśe. Jemu bésche kaž wo žnje, a wón njewedźeśe žebi pschicźiny tajkeho pschemenjenja wujaśnicź. Ach, tak derje jemu dawno było njebé!

Bórzy pak dyrbjeśe wujaśnjenje dostacź. Sslužobnik sastupi do jstwy, so by jeho k generalej dowjedł. Se sacźuczom wutrobneje dźakownosće sastupi Jan do knježeje jstwy. Lubosćiwje rěcźeśe tón k njemu takle: „Ale je dha możno, so mje wjazy njesnajeschó?"

Jan pošłuchaśe nutrnje, dźiwaśe žo žam pschi žebi, pohladny sašo wótrtsicho na generala a duž wupraśny: „Mój Bożo! Wy to sće, knježe? O mój Bożo! tón ranjeny wyschi, kotrehož tehdy w léźu namakach my?"

„Haj, Jano, tón žym, kotrehož namaka a hladaśe, kotremuž žamu lubosćі a dobrotu wopokalowaśe, — haj, mój žyno, tón žym," wotmołwi general. „Bohu budź dźak, so w prawym cźasu do města pschindźech a tebje spóznach na wuschkowym dukaśe, kiž cźi tehdy darich, hdyž žebi w Božemje prajachmy. Bźes njeho," — pschikitaŕ změjźay — „njebudźich tebje spóznał, pschetoj tehdy běśe ty hólczeź, nětko žy muž!"

„A Wy běschcźe tehdy franzowski wyschk a nětko jcźe ruźowski general?" dźesche Jan.

„To je bórzy wujaśnjene," wotmołwi wyschk. „Bórzy po wójnje wopuschćeźich franzowśe wójsko, wróćich bych do swojeho wótrueho kraja a žym nětko general, so bych mohł tebje wot žmjerćе wumóz. Kak mje to žwjeżeł, so mózu cźi sapłacźicź, schtož žy někdy temu wbohemu, ranjenemu wyschkej dobreho wopokałał!"

Jan wosta nětotre njedźele w hrodźe zwojeho dobroczela, kiž jeho priedy wot žo njeopuschći, hacź niebé žo po strachocźach a prózu wróczopuesa z Mołkwn dosći wožylnił. Potom puschći jeho domoj a wodasi jeho nanajbohatscho se wschém, schtož triebaśe: — z pjenizami, z drastu, wonjemami, z jenym zkowom, se wschém. Iwan wjeśesce jeho na žanjach hacź k pólklim miesam. Spěchnje leczichu konje po dalokich ruskich runinach.

Do kožuchow a krywow sawalenu, sedźejśe Jan na žanjach a njetriebaśe Jwana k spěchej napominacź. Tón zaprałkowaśe z kchudom, so konje a žanje leczichu kaž myślicźka. Po někotrych dniach běschtaj mjesy najékoj, hdźež mésesche Iwan w Božemje prasicź.

„Tyšaj trócź wjele dobreho twojemu dobremu knjesej," dźesche Jan se žmjertnym wóckom. „Praj jemu, so nihdy njesapomnju wscho dobre, kiž je mi wopokasał; so budźa domach stajnje tu wutrobu w lubosći za njeho bicź a wo jeho zboże Boha prošyć!"

„Jane zlowczko nochzu zabnci, lubichinzo moteje bu sche," wotmołwi Iwan a tkóźeśe wołpjet jeho ruku. „Teź my budźemy na tebje spominacź a za tebje so modlicź."

Iwan žo wrócźi do Rußewskeje k swojemu dobremu knjesej. Jan pak thwataśe domoj k swojim lubym. Wabeju, nana a macźer, nadeńdźe stroweju. S najwjetschej radosću jeho witaschtaj, hdyž jimaj žwoje podeńdźenja powědaśe.

Jan njebé pschewjele žlubił: Wschędnje wuńdźe wutrobna próstwa tsioch wutrobow z thěžki khudeho wuhlerja pched Bożi tron, horza modlitwa za dobreho generała, kiž dźakownosće njesahnywschi, jenicźkeho žyna tuteho doma wěstej žmjerći wutorze. A tak dopjelni žo, schtož Stwch praji: Kóždo dobrota žwoje městno namaka!"

(Konz.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 29. junija 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Na Boha dowěrjenje staj,
na človsku pomoc nječakaj.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer minus 2, najwyšša dnjowa temperatura 30 stop. cépłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer plus 4, najnišša temperatura w nozy 15 stop. cépłoty. — S Połnóžneho morja so pšacy hišće chłódny powětr do naših stron bobywa. Dokelž pak je njebjo šwjetšca jaśne, słónco je powětr ruce šćerpa, so pola nas njeje wjazy tak chłódny. Na położenju šwjedra je njeje wjele pšeměniło. Nižina nad wječornej Europu je šwjetšca jenož wječornym stronam Němskeje bešeše pšinjeśła. Wšcho nam dawa wočakaś, so nětčišće wjedro teź jutše hišće wobthowowany. — Jutše wutoru słónco bu 3,49 hodź. šthadźa a žo 8,18 hodź. chowa. Měśacy šthadźa jutše popołdnju 4,32 hodź. a chowa žo po połnoży 12,20 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutšišchu wutoru: Poměrnje rjenje a cjopło i lohkim pokhilenjom k njewjedram.

*

— **Budyšle wulke měšc:janske tśělenje** měješe wčerawšchi pośledni dźeń šaso žiwnu wopyt. Popołdnju w 3 hodźinach šaso paradny wuczah tśělgow kobžbnosći šbudźi. Na Tśělniku knježeše wjeśoke žiwjenje hacź do późnjoho wječora. Mnohy tśělenje hódnje doživeješ, so žo hake pšchi nastawanym žiwśe nowoho dnja počzachu stany próžnicy.

— **Měšchcjanšku wohnjowu woboru** šawobachu wječera rano wokoło ¾6 hodźin do ležownosće na Krottenschmidtšej dróšy cźišło 13. Tam bešče žo wuhlowa pinza ź kurom napjelnila a kur na dróhu cźehnješe. Wobnjowa wobora, kiž bešče ruce pšchikhwatała, njertrjebaše hake šopchinnuncź. Kur bešče nastał, dokelž bešče žo do yinzyneje dźery, kiž bešče ź šapu šatylana, šapalena šapałka abo hišćoše žeblazy šbytk cigary abo cigaretty cźišnył.

— S **njepravowm** bešče wječera dopołdnja ½12 hodźin něchtó wohnjowny wojśewjak na rózu Walšskeje a Bismarckšeje dróhi wuził. Měšchcjańska wohnjowa wobora bešče pšchijéła.

— **Wuplaczowanje rentow pšches póštu na měcź julij.** Wojeńske renty wuplaczuja žo pónđšelu 29. junija. Za Budyšchin žo wone na póšće cźišło 3 (Pšched šchuleršćimi wrotami) wuplaczuja. Snjeśbojeńške a invalidne renty žo frjedu 1. julija 1936 wuplaczuja. W Budyšchinje wuplaczuja žo invalidne renty w Evang. towaršchowni na Hornčerńškej haźy 23, wšchitke druhe renty na póšće cźišło 3 (Pšched šchuleršćimi wrotami). — Wšchitke rentowe kwitowańki ša julij dyrbja być wobkrućene. Pšchi wudowinšćich a nětkotrych snjeśbożeńšćich rentach ma žo teź wobkrućeć, so žo wudowa abo wudowc, kotrejuž mjeno ma žo pod cźišćom 3 wosnamjenieć, njeśtej šaso wožeńkoj.

— **Pjunowe rosbuchnjenje.** Wječera njedźelu rano wokoło ¼4 hodźin w ležownosći na Richarda-Wagnerowej dróšy cźišło 27 deleka w kuchinje pkun rosbuchny. S rosbuchnjenjom žo dom šatšchaže, w pšenim pokhodže žo šcźeńa šaźypny a w druhich městnosćach žo šcźeńy rospuškachu. S pjomjenjom rosbuchnjenja žo woknowe wobkuki, meble a šcźeńy šcźornichu. Ludźo do šchkody njepšchińdźechu. — Wo nastaczu rosbuchnjenja žo naśpomni, so šchlakowć pjunowebo warjaka njeje był šaćinjeny, ale pak bonaczej pšchi pjunowym warjaku. Pjun je lohki šchlakoh i pšchiamknjeńskeho bonacza šcźišćechaś, so móžeše pjun wušupowaś. Kriminalna policija hišćoše ša pšchicźinu rosbuchnjenja źiźeł.

— **Cźežko šnjeśbožiłoj.** Dźenja rano wokoło ½7 hodźin je na Žitnych wikach k cźežkemu njeśbožu došchło. Motorowy kołeśar šajeźe wot šady do moleńskeho wucźobnika, kiž pšched nim na šćěnym kole jědźeše, a jeho kuch žobawleśeše. Wobaj na dróhu padnyschtaj. Sanitetna kolonna dyrbješe wobeju do měšchcjańskeje khorownje dowjeźeć. Wina pjeźa na motorowebo koleśarja **pada**, kiž je njewośeše jeł.

S **Rachlowa** pola Kubšchiź. Kónz tuteho měsaca wopuščeźi dotalny hoščenźaŕ Martin Kalauch hoščenc na Cźornoboły. Naših Cźornobóh je woblubjene wulětnišchćo a bjes dwěla ma žo to woblubjenošći Kalauchej žwójbje, kotruž tuta pšchezo wužiwaše, pšchipiśaco. Storo 60 lět dołho wobžedźeśchtaj najpjedy Ernšt Kalauch a potom Martin Kalauch tutón hoščenc a staj žebi njeličomnje wiele šnatych a žwěrnych pšcheczełow a hoščí dobyłoj. Po ńkoro 50lětnym hoipodarjenju woteda pšched nětkuše 10 létami Ernšt Kalauch hoščenc žwojemu žynej Martinej Kalauchej. Krótke léta jenož žmjeśbeše žwój derje šaśkuženy wotpočink wužiwaco. W lěcze 1929 77 lět šty wumrě. Se žanjemi jeho tehdy pšchi krutej šymje i horu na pohrjebnišchco dowjeźechu. Bórzy po tym šledowaše ša nim teź jeho žwěrna mandźelka. Martin Kalauch hoipodarjeśeše 12 lět dołho na Cźornoboły a poda žo nětko do Kumwalda. Jeho naźiednik na horje pšchithadźa i Wjeleczina.

Se **Sarécźa.** Tudyšchi najeńk Wálti žebi je žwojim dźakcźerstwowi wulecza, so by po dźešatopinych žynowych žnjach tutemu rjane šawjeźelenje posticźił. S Kunatej autobuźom ź Rakez pjches Kamjenc a Kinsbórk do Drježdźan jědźechmy, hdźeź žebi šiatmu šabrodnišku wuśtajenju a zoologiju šahrodu wobhladachmy. Tu teź powobjedowachmy. Na to jědźechmy ź parnikom do Pilniz, hdźeź žebi tamnišchi wodowy park a šiatne kubło ź rjanym šćótnym wobšiatkom wobhladachmy. Dźakowni ša wšcho, šchtož běchmy widźeli a nawdźišli, so wješćoteje mužle na dompucź podachmy. W Hodźiju hišćoše ras posaśtachmy, so bychmy žo tu wokšchewili a krótko do połnoży to běšche, hdyž žo do naśchele cźišeje wješki wróćichmy.

Z **Baćonja.** Zańdźeny štwórtk wotmě so tu wohladanje połow, pši kotrymž bě nimo burskeho wjednika Krala teź wučeŕ ratarśkeje šule Lohmann pšitomny. Pši tym so wšelake škódniki wobkedźbowachu. Wučeŕ Lohmann wosebje wo jich nastaću a wuwiću porěča. Staw sywow so powšitkownje jako dobry namaka.

Z **Jaseńcy.** Wčerawšu njedźelu bu naš krajan Jurij Mikela, dokónčiwši swoje theologiske a filozofiske studije w Litoměricach (w Čechach), w tamnišej tachantskej cyrkwi pšez biskopa dra. Webera ze druhimi kandidatami na měšnika wuswjećeny w pšitomnosći mnohich alumnow, seminarskich kandidatow a duchownych, mjez nimi prelat z Oseka, ke kotremuž klóštrej nowoměšnik wot léta 1932 pšisluša. W tutym lěce wotpołoži swjatośne klóštrske sluby a dosta pši tym mjeno Dominik. Hižo 1931 do klóštra cisterciencow jako novica zastupi. P. Dominik narodźi so 17. januara 1911 w Dobrošicach pola Njeswa-

Schmeling šaso w domisnje.

Max Schmeling krótko po pšichistajenju Ł3 Hindenburga Frankobrodški pšichistaw wopuščeźi, so by we wotewrjenym wozu po měsće Frankobrodźe ź pšichjećeju jěł. We wosu widźimy stejo Makša Schmelinga, ša nim na prawizu jeho mandźelšku, snatu filmowu hrajeśku Any Ondru, a pšchi njej jeho macź. (Scherl Bilderdienst, M.)

a wšchitke tute wěcy, kotrež běchu pšinjesli, wobhladachu. Wšitke wěcy běchu pak do Jasenicy, kupiwši sej wjetšu žiwnosć. Wottud wopyta 4½ léta Khróšćansku ludowu šulu, potom gymnazij w Budyšinje, Drježdźanach (biskopski) a Litoměricach, hdźeź teź pruhowanje zralosće (maturu) z wulkej khwalbu wotpołoži. Niźše swjećiny pšez prelata w Oseku dósta, hdźeź teź dźensa dopołdnja swoju primicu swjećeše. W swojej serbskej domizinje swoju pšenju Božu mšu we wosadnej cyrkwi we Khróšćicach woswjeći a to njedźelu 5. julija. Za tutón čestny dźeń, na kotrymž so cyła wosada wobdźěli, so hižo mnohe pšihoty činja. Pši swjećinje w Litoměricach a primicy w Oseku wobdźělichu so ze sakskeje Łužicy kk. propst P. Romuald Domaška z Marijnjeje Hwězdy, arcyměšnik Jakub Žur z Ralbic a faraŕ Jan Wjenka z Klóšćic. Cyle katolske Serbstwo wjeseli so, zo ma zasy jeneho dźełaćerja wjacy w Knjezowej winicy a nadźija so kruće, zo budźe naš krajan mjez katolskimi Serbami skutkować, seyła hdyž z klóštrskeho rjadu wukhadźa, kajkehož tu nuzuje trjebamy.

S **Kamjenza.** (Wotwjedźenje dźěcźa.) Zaloštnje žo wustrójі tu saúdźeny šchtwórtk tuhdyšcha žwójba, kotrejž 2 muješ ź autom hišćeze do šchule njethadźaze dźěcźo wotwjesćchtaj. Hnydom žo to połiźiji idźeli a pšchi trěbnych šwěcźeńjach žo poradźi, wjecźor wotwjedźerjow dźěcźa we Łužicy sajeć. Wotwjedźene dźěcźo móžeše žo njesranjene maczeri wróćicź. Pšcźicźinu wotwjedźenja žu wožobinške diferency.

S **Lutew.** (Njeśbože ź motoriźim kolom.) Motorowy koleśaŕ, kotryž ź Tornowa do Cźorneho Khołmca jědźeše, sajěde w šawinjenju pola hoščenca „K Lěšnemu měrej“ ź wulkej mozu do drjewjaneho płotu, dokelž špinadła šaprajichu. Koleśaŕ, jeho mandźelška a jeju hólcźej žo pšchi tom khětro šranichu.

S **Rólanow.** Nowinaśći hamt štatneje železnizy w Kali wošjewja: 26. junija wokoło 5 hodźin šta žo na šastanišchću we Luczy pola Rolanow wobjazrujomne wobkhadne njeśboże. 33 lět šty njeźenjeny twaŕški dźěłaśeŕ Korla Kucźik ź Wojerez žo ź wožobowym cźahom, wot dwórnišchća jědźazym, pšchijědże a žo pšchi tym cźežko šrani. Po pšchewjesenju do Sło-Komorowskeje khorownje je tam na šranjenja wumrěł.

S **Mikowa.** Wobžarujomne njeśboże šta žo w tudyšchej domjaznosći. Pšchi warjenju še špiritušom pjomjo holzu šhrabny, kiž w blišćosći šteješe. Dźěcźo žo na rukomaj khětro wopali a dyrbješe žo do lěkaŕškeho wothdanja dacź.

S **Khocźebuza.** W nozy k pjatkej wobkhodne městnośće wobthoda firmy Olff Köppke a Co. na Dwórnišchcźowej dróšy 6 paduchi wopytachu. Kradnyschu tam ź pjenjeźneho kamora 1100 hr. pjenjeśej we bankowtach, 11 hr. we twjerdych pjenjeśach a dale maly bruny kaišchźit ź 2,62 hr.

S **Bitkopiz.** Wulki wiczny žwjedźeń, kotryž žo tu žobotu a njedźelu wotmě, bě hobrik pšchiwał ludźi do naśchego města pšchiwjedł. Měšto bě rjenje wupšchene, wošebje pak naměšto. Sobotu pón. pšchińdźechu bě žo rejowanišchćo pšchiprajiło. Teź ša kehelerjow bě žo wožebita kebleŕnja natwarita. Teź šhupina rejowaŕi na powjaźu, kiž bě žo na naměšće šćahnył, wjele šajima šludźi. Niedźelu popołdnju Bitkopiźanše špěwaśe towaršwa wušitupichu. Na naměšće pušchći žo powětron, ź kotrymž mózachu žo hošco wojeść. Dźenja pónđšelu ma žo wiczny žwjedźeń ź wobnjoštrowom škónčicź.

Hospodarski rozhlad

Pónđšelu, 29. junija 1936.

Barlinska burša, 27. junija. Na bursy kónz tydźenja pšchedležeše pomérnje jenož mało kupowańskich pšchikałow. Někotre wožebite pobichy pak dawachu bursy wěstu šepjeru, tak so žo prénje šaptku ź wjetšeho dźěła nad kuŕsami pjatkowneje bursy pohibowachu. Šaśim žo wožebje na montanowe hódnoty konzentruje. Rentowe wiki mějachu šćerje popušchćowaze kursy.

Drježdźanše šćótne wiki.

Na šćótne wiki pšchihna žo 144 howjadłow, 26 wowzow, 28 **bykow**, 90 **krowow** a **cźelatow**, a hišćeze 87 **cźelatow**, 804 **wowzow**, 2994 **šwini**. **Howjadła žo po krutych płaćišnach pšchedawaju. Na cźelazych wikach wuwoźuju žo dobre wiki, hacźrunjeź žo jenož mało na wiki pšchihna. Wołowy maju pomałe wiki, płaćišny něšchto popušchćeja. Šwinje žo po krutych płaćišnach pšchedawaju. Wobkhod je pomały.**

Rozprawa sakskeho krajneho burstwa

Khlěbowe hospodarstwo: Dla nušnych žynowych žnjow bě dowos rožti a pšcheńcy na wšchich wikach žłabšchi. Pšizowańše rožti a pšcheńcy šjała na wikach njeběchu. Pšizowańši wowš žo tu a tam posticźeśe a žo lohko wotbų. Tohodła žo dźěłby wowša, kotreź šu je wjetšim dowosnym pjenjesom poczeżene, cźežko wothcźechu. Pšizowańši jeczmjeń žo tohorunja žiwišcho posticźeśe. Jeczmjenje ša piwarńje a industriju běchu bjes wobkhoda. Powšchitkownje žo na wošjewjenje nowych płaćišnow cźaka. W mukach bě rźana muka dale pytana. Napraschowanje pak možeše žo špokojicź. Wobkhod w pšcheńcznej muzu bě normalny. We wotrubach žo wožebje rźane wotruby žadachu, mjez tym so mějachu pšcheńcźne wotruby mjenje kajimzow. Jara cźežko žo pizowańše muli wotbychu. Druhe pizowadła mějachu tohorunja jara pomały wobkhod.

Słótne hospodarstwo. Dowos na słótne wiki je žo pornjo pšchedthadźanemu **tydźenjej** polépšchił. Kajkoźi pšchihnateho ikotu je žo w pšcheŕcźiku polépšchiła. Njekrjta potrjeba je žo še šmjerśtnym mjašom a cźerśtwym wukrajnym mjašom krjła. Cźelatow bě žo dosć pšchihnało. Wuwicźe płaćišnow pak njebě jednotne. Mjes tym šo w Drježdźanach płaćišny šdźěła wo 5—6 hr. dobychu, na druhich šaśkich wikach płaćišny popušchćowachu. Dowos na špokojacych wikach bě mješišchi a wšchudźe šwoštach pšchesbytki. Dowos šwini ź špokojenju potrjeby doštahowaše. Kajkoźi tuteho je žo dale polépšchiła. W Drježdźanach a Lipšku njebě možno, pšchiwjesene šwinje wotbycź. Pšchidźělenje štawaśe žo ja krute płaćišny po dotalnym rozdźělenišim kluczu.

Mlokowe hospodarstwo. Wotedawanje mloka w šaśchym tydźenju žo pomjeńšchi, mjes tym šo wotbyt cźerśtweho mloka a šmjetany žo pšchi rjanym wjedrje powjetšchi. Dla mjeńšcheho wotedawcza mloka we šaśkich mlokaŕnjach šo mjenje butry nadźěła.

Běrnjaze hospodarstwo. Wiki ź jědźnymi běrnymi běchu wurunane. We wukrajnych jědźnych běrnach je wěšty njedostatk naštał, tak so dyrbješe žo na hišćeze bohatee šklady běrnow łošchich žnjow pšchimnyć. Pizowańše běrny šo bohaće polśicźašchu.

Jejowe hospodarstwo: Wotedacźe jeji w šaśkej župje popušchćuje. Potrjeba pak wožebje w kupjelach pšchibywa. Pšchidźělenja druhich župow wošcahu nješmjenjene.

Šahrodnitstwo: Cźiople dny šaúdźeneho tydźenja wulkej mnohošći truśkalzow doširwicź dachu. Konšerowma indušitrija jara wjele ź nich pokupowaše. Sa wišchnje bě wotbyt špokojacy. Šaźny běły kal šo wo dobahajeź mnohošći polśicźeśe. Polśicźenja w žydrowtym kale šo powjetšchachu, šchtoź na płaćišny tłóčeśe. Wotbyrze šelniźy (kolrabija) bě wšchi wulkim polśicźenju wobcźežne. Kórki šo žiwje pšchedawachu.

Rjowny redaktor Marko Smolerź w Budyšinje. Zamolwity za za lokalny dźěl a přiłoh Marko Smolerź w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za nawětšku dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2974. — W tu khwilu taritna lisćina čo. 5 płaći.

Wulki woheń w Brězowcy před 150 lětami

Lětża je so runje minyło 150 lět, so žerbita wjeś Brěžowka pola Slepeho w Mujakowskej holi so dospołnje wotpali. Dźeń, na kotrymž so sta tuto wulke njesboże, so wschelako njemuje. Po jenej powěsći wuhyri woheń 23. měrza l. 1786, po druhej pak 29. meje teho lěta popołdnju w 2 hodź. a to w hładarni wiceješeho hudnika Jana Kschescijana Zyžka. Wschitcy hospodarjo běchu w Hródku na hermanku, mjes tym so běchu cjeladninjy schli na robotu. Dokelž potajkim nichtó doma njeběše a njemdry wichor płomjenjam howješe, rozschěri so woheń rucže na žuržodne statoki a tak so zyła wjeś do cjista wotpali. Spali so dwaceći žiwnosćow a w nich nimo wscheje nadobny też žydom knihow a dwaceći cjelatow. Też mały hólčk hubi žiwjenje w płomjenjach.

Wjeś so bórzy sažo znowa natwari z pomocu hrabje Piklerja-Mužakowskeho. Nowe žydlischcjo dosta runu dróhu, 71 krocjelow schěroku. Statoki a twarjenja so takle rjadowachu, so by so podobnemu strachnemu njesbožu zadźěwało. Wschě domske a hródže běchu tykowane twarjenja, natwarjene z cjerwjenych zyhelow a kryte z cjeńwjenymi zyhelemi. Wschě statoki buchu natwarjene po wěstym krutym rjedže, zamo wuhnje stejachu we wěstym rjedže. Też brožnje buchu samešcjene po wěstym planje. Dokelž běchu hischcze drjewjane a se zkomu kryte, stejachu trochu dalene wot domskich a hródžow, so njeby woheń pschesskakował. Na njeměrnje schěrokej nawožy stejachu na jenym boku pjezy a na druhim studnje.

Dwě lěcje po wóhnju hrabja Tallenberg na nawožy pomnik hrabi Piklerjej natwari. Pomnik měješe skład z cjerwjenych zyhelow, na kotrymž so posébjowasche železny natwar z napisami, kiž so na woheń a na natwarjenje noweje wožy počjahowachu. Bě tam też měnowanje: „Wot pschecželitwa sakłužbje". Hdyž so sapočatk 19. lětstotka nowa dróha pyches Brěžowku natwari, wostroni so bohužel tutón sajimawy pomnik a nichtó njewě, hdže je so zhubił.

War zady Hučiny

Sady Hučiniańskeho dwora je rěka khětro schěroka a hłuboka, a to sdźěła też tehodła, dokelž je wot dweju warow napjata. Suchota a Cjorna Schcjuka žylne zoimy do njeje scjeleteł, wošerje w nałetnim cjasu, hdyž na [illegible] sněh taje. Jedyn teju spomnjeneju warow mjenuje so „kamjeńtny war", dokelž je zyle z kamjenjow twarjeny. Wo nim so žłedowaze powěda:

W cjasu, hdźež so spomnjeny kamjeńtny war twarješe, wódny muž w Hučiniańskich rěkach swoje knježstwo mózne rozschěrjeschе. Wón bě najzkerje w druhich stronach swoju móz zhubił, a duž bě někto jara woračawy, tak so žane puta cjerpicź nochcjzyšche, kotrež chcyzhu jemu ludźo njerědko napołožicź. Bjes dźiwa tehodła, so běšche wón na twar kamjeńtneho wara jara mjerzazy, a so hrozjnje na twarbu hładaše. Ta wězka nochcjzyšche jemu do hłowy. S tajkej njespokojnej myslicźku rostorha wón kóždu nóž, schtož běchu ludźo wo dnjo natwarili. Duž so sta, so war nihdy njedotwarichu. To so murjerskemu mischtrej tola jara dźiwno sdaše, a wyše teho bě ta wězka stónčnje wobuzna. Wón bu tehodła njespokojny a wschón samnjeny. — Ssedźiše tak junu pschipołdnju we hłubokich myslach a hładaše srudnje na warowe rospadanki. A hlej, tu pschibliži so k njemu někajki muzik, starp a schědźiwy, kiž měješe cžerwjenu cjapku na hłowje. Stary muzik pak nichtó druhi njebě, dyžli wódny muž Sam. Wódny muž pokała na war, a to sčjini mischtra hischcze srudnischeho. Tola wódny muž też pomoży wědźiše a rjekny, so chce wón war na pokoj wostajicź, jeli so mischtr jemu jeho žadanje pschilubi. Wón žadaše mjenujzy, so dyrbi prěnja dušcha, kiž po warowym dotwarjenju w jeho blischcźi do wody pórdže, jeho bycź. To bě mischtr stónčnje žłubik a tehodła pschikaźak, so maju so wschitcy kupacź, hdyž budźe war dotwarjeny; a k temu postaji wón hischcze wětu hodźinu a wotendže na to. War pak bu prjedy hotowy, a spróżni dźełacźerjo so do liwkeje wody podachu, so bychu žebi stawy wosschewili — a hlej — mischtrowy žywn bě mjes nimi. Nan pak žebi myslesche, so je tutón nědźe druhdźe. A runje tuteho žebi wódny muž jako prěni wopor nanoweho pschekhwatanja žadasche — wbohi žywn so podnuri! Krej a wulke pucherje so runje z hłuboskosće walachu, jako nan k warej bórdźe. Duž nan sa žywotim žywnom skoczi a — też we hłubinje wosta. — To bě druhi wopor, kotrymž žebi wódny muž w tutych rěkach žadasche. Tola jeho hrube knježstwo je so potom bórzy stónčziło, pschetož też tu so jeho podźišcho wotehnali.

Radio

Wutoru, 30. junija so słyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,10 taczele. 11,40 sa bura. 15,15 sa maczerje. 16 konzert. 17,50 japanske ludowe spěwy. 18,10 politiski pschehlad nowin. 18,30 wo olympiskich pschihotach. 19 taczele k žwjatokej. 20,10 rejwańska hudźba. 21,40 Richarda Straußowy konzert (z Mnichowa).

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert (z Kölna). 8,20 sa hospodu. 11,45 sa bura. 16 taczele. 19 700lětne město Jena. 20,15 se spěwohrow a operettow.

Hischcze wažne z dnjoweho programma: Wrótsław: 21 hra „Khrobla dźowka z Briega. Köln: 20,10 wječorny konzert. Stuttgart: 20,30 opereta „Muj z Wonez". Praha: 20,45 opera „Jenufa".

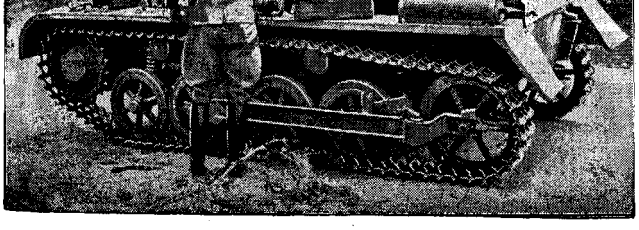

Filmowy aparat na panzerowym wosu.

Na kwuczowanischczu we Winsdorfu je Usa swój nowy wulki film „Pschedawnizy" wjercźała, pschi kotrymž panzerowy polk cźo. 5 zobuskutkuje. So by operatěr panzerowe wosy mohł scjehowacź, je swój aparat na swiczowanišći wós stajił. (Scherl Bilderdienst, M.)

Poslednje politiske powěsće

Statny sekretar Grauert na wotpočinku.

Wjednit a němski kanzler je z wukasom se 26. junija 1936 statneho sekretara w němskim a pruskim smutskownym ministerstwje Grauerta na nakhwilny wotpočink pschesadźił. Statny sekretar Grauert běšche wo tuto pschesadźenje prošył.

450 hotelow pschi franzowskej Riwierje so samknu.

Strajkowe hibanje w Franzowskej je k cježkim sćežkam dowjedło. Hižo je dyrbjało wjele małych a srěnich fabrikow dźeło sastajicź. Pschedewšatcźeljo njewěrja, so sćežkowi njedobrowólneho pschestajenja w dźěle a wukhowanja sozialnych a hospodarskich zakonjow snjeżu. Někotre su też měšcźanske hotelow wobjamknyli, so je samknu. Njedźelu pschipołdnju su so wschitke hotele pschi franzowskej Riwierje, kotrychž je 450, samknu.

Roosevelt znowa presidentskowy kandidat.

Na wulkej zhromadźišnje demokratiskeje strony we Filadelfiji je so presidentej Sjednoczenych statow Roosweltej kandidatstwo za presidentske wólby znowa postajiła. President Roosevelt tuto poćiščenje pschija. W swojej rěcźi won w znutskownej a zwonkownej politiji niczo nadrobneho njenaspomni, ale jenož amerikanske knježerstwo wopišowasche, kajšej žebi won myslił.

Cźwila skoczkow w Ameriźy.

Wulke schkody, kotrež su hušenźy w Sjednoczenych statach žinjam naczinike a wo kotrychž njedawno pišachmy, su so z nowej cźwilu hischcze pohórschiše. Schtwórtk pschipołdnju jewi so w stacje Nebraszy hobrska cźrjóda skoczkow, kotraž w prawym zmysłu zlónzo sačźemi a so w krajinje, nědźe 100 kóžnych mil wulkej, na semju puschcźi. Hrozny strach, so so stoczki w najkrótschim cźasu na zyłu krajinu rošschěrja a žně hacź na korjeschka smicźa. Wězywustojni z Nebraskowskeje university so boja, so so rój na krótki wječorny dźeł južneje Dakotaskeje a na južny dźeł Minesotaskeje rošschěri. Natarja so na swjatkowe knježerstwo z prošbu wobroćicźu, so by jědy ha smicźenje tuteje cźwile wudało.

Wěš tole hižo?

Na Sumatrje su wopisy tak daloko wocźahnyli, so wone kokuży schcźipaju, a w južnej Afriźy dyrbja durany (paviane) pola wobdźělacź. Ssu tak pitne, so dwójzy telko nadźělaju, kaž leni domorodni. j.

*

Sslowo mumija wot sdonkowneho słowa mum pokhadźa, kotrež w persiskej a arabiskej rěcźi namalamy a kotrež wósk wosnamjenja. Dokelž tutu macźišnu pschi žałowanju semrětnych wužiwachu, je wosnamjenjenje mumija potajkim lohko rosumiecź. (Djenża žebi pod mumiju seikhnyte cźełko pschedstajamy).

*

Po nowej schpaniskej statistiźy je so šwicźiło, so je dźenża w Schpaniskej 819 wožobow žiwych kotrejž su wjazy hacź 100 lět stare. S tutych je najwjazy — 588 — žonow, sjew, kotrež też w najwjazy druhich krajach namalamy. Liczba stoletnich w Schpaniskej z kóždym lětom pschiběra.

owske powěstnikl.

Drježdźany. „...dnik" změje swoju poslednju skhadźowanku do prózdnin štwórtk 2. julija wječor we 8 hodź. w hosćencu „Johanneshof". Přindźe wšitcy. Też hosćo su wutrobnje witani.

Dr. Wjacsław, předsyda.

Rakecy. Wšitcy spěwarjo a spěwarki serb. towarstwa „Lipy", kaž też wšitcy naši dowěrnicy zeńdu so wutoru wječor 1/2 9 hodźin w Kačej korčmje pola Helasec k jara nuznej spěwnej pruzy a k važnemu zrěčenju dla našeho swójbneho serbskeho wječora, kiž budźe njedźelu 5. prašnika. Nichtó njech njepobrachnje.

Předsyda.

Dla žeńtwy nětšišeje pytam k 15. julijej spuščomnu

dźowku

1255

do ratarstwa.

Jakub Schuster w Hórkach

Młody wotrock

so hnydom do ratarstwa pyta w Komorowje čo. 58 pola Rakec

Młodeho pachoła,

kiž móže dejić a ma lubosć k ratarstwu, přistaji hnydom

Klóšterska piwarnja

1252 w Mnišcu

Dźěćace kolesa

we wšěch wulk. a płaciznach

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drozy čo. 4

Dr. med. Schilling zapućowa!

Srjedu, 1. julija, spěšnje jědźacy wosebity kolejowy čah do 1121

Drježdźan z 60% zniženeje jězbneje płaćizny

Zniženy zastup do wulk zahrodneje wustajeńcy 75 pf.

13,25 z Budyšina, wróćo 22,34, jězba płaći 2.— hr.

13,43 ze Zemic, wróćo 22,19, jězba płaći 1.60 hr.

Darmo dostanjeće pućowańske wopisy při wudawarjach jězdźeńkow a w MER-puć. běrowje w Budyšinje

Wobkhadny hamt statneje železnicy w Budyšinje

LINGEL die Herrenschuh Marke

Dostanjeće je wšitkopjowymadowje

Mark

w Kukowje

Cźischćimy wschě cźischczetske dźěła, herbste a němske, kaž naczischcźe na listowe papjery, sličbowanja, twitowanja, naczischcźe na listowe wobalki, twažne spisy, plakaty, žłubowe khartki, zmjertne khartki, programy a też pschesproschenja, bisitne a žałatne khartki, cźešne dopisy, wenzowe šekle, dopisnizy, wschě cźischcźe, jeno a wjazybarbne, štwórdomicźe, spěšnje a płaćišny hódno

Knihicźischczeńnja a nakład Serbskich Nowin

w Budyšinje w Serbšt. Domje / Tel. 2687

J. Zyž

pśoha k[illegible] 149

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 29. junija 1936

Prědowanje w khěžscy

Pschečelnje žo klónzo na womkodźenu tśeśaju semju powmĕwasche, napjelnjejo wschitko s wjeselej myślu a nowym žiwjenskim duchom.

Ale žo śasche, so toho muzikeho, kiž tam horka po zelenej łuzy krocżeśeche, tale kražnosć pschirody, kiž jeho wobdawaśeche, njeshnujeśeche. Jeho na druh spalene krute wobliczo bě na to zapodobne, jako by wichoraty napjelnił dźeń byl, pschetož jemu we wutrobje žo warjeche a blabotaśeche, kaž snutska w horjej, woheń zapazej borje.

Po prawom bě to jenož maka pschekora se žłowami hyła, kotruž bě se swojim knjesom pomĕł, ale so bě wón pschi tym podležak, to jemu s myślemi nochaśiše, ale pschejo jeho hischcze hrjebaśeše. Jeho hordosć, jeho cześćelakomnosć bě jara ranjena, a wón nĕtkole žłĕdźeśeše, tak mohše žebi tuto hnĕwanje sabo sabrnaś.

Duž žo śa, jo wón na wschĕdneho dźĕlaczerja, kotruž jemu runje na prĕki pschiźĕše, bjes maka zyle bješe wscheje winy s nahlymi žłowami wujźĕše.

Dźĕlaczeŕ žo najprjódy dźiwaśeše a dźiwnje hladaśeše, schto žo to njeczini, potom pak směromnje a s cźicha žebi wĕz wujahni a sabo pilnje dale dźĕlaśeše.

Ale tuto wusahkadźenje njebě schosaŕu mohło zyle směrowaś a hnĕwaśo žo, wón do žwojeho domu śwataśeše. To bě kunje pschipokdnju; kaž wožriedź waja, mjes trźĕlazymi schtomami tutón jeho dom śejeśeše. Tola schosaŕ na to njedźiwaśeše, tak bě rosnĕwany. Jenož bě do khěže sastupił, jara hrosne, hnĕwne wobliczo jeśeše:

„To bychu mi byle wĕzy!" wón, słobjo žo, bórbotaśeše. —

S wotewrjenych pódlańskich duri wustupowaśeše paru, dokelž žo tam s mydłom a s horjej wodu schaiły na śachu a płokachu. To bě jemu nĕtko najpschećiwniśe wón a płokazy dźeń bě jemu najwohidniśi, kotrejž mohł žebi wumysliś.

Na prohu budleńśeje jśiwy jemu jeho mloda žona napschećko pschiźiźe.

„Ow, Jano", wona pschečelnje rjekny, „ży tu hižo?" a na jeje wobliczu bě spóznaś, so jej nĕschto pkaśeše njebě. — „Ja pak dyrbiśi žo hischcze chwilku scherpjeś, stara Hana je žebi dźeńa rano nohu pschestupiła a jitku hnuła a tak dyrbjach žo ja sama lutka do płokanja daś; a nimo toho bě Leńa dźeńa tak njemĕrna, mi žo sda, so to dźĕśco lubiczki dostanje, duž dyrbiach Bóhdy wokomik pśejo sabo wot dźĕła wosskoczić. Haj, mój luby Jano", wona žo pośmĕwajo dale rĕcześeše, „ży wschak ani njewĕsch, kak jara je žo twoja woboha žona dźeńa hižo napinaś dyrbjała."

„Wy żony", schosaŕ mjerjazy bórcześeše, „wy žo pschezo sabo wurĕcześ wĕcześe!"

Ničžo njemóžeśeše jemu wjeselscheje myśle pschinjeś, ani luboścźiwe waschnje jeho żony, ani jeje k lubości hnuiaza postawa w cźitśej, cźikitwanej mĕstnosći; potom hischcze spyta ko samolwjeś s tymi žłowami:

„Haj, Jano, dźeńa dyrbimoj žo ras i jenej źĕju bohaśiś, ja woprawdźe telko cźaża njemóžach wusbykowaś."

Ale tu woboha žona hrosnje trjechi, znowa wutschaże se jeho hnĕw, kotryž bě dołho połoźkał.

„Schto to rĕka? Hdyž žym ja śpróżny a hłódny s dźĕła domoj pschischoł, potom žebi žadam, so mi pschistojna na blido pschinźe a to w prawym cźażu!" tak schosaŕ na žwoju żonu sakhadźeśeše a hrimasche.

Mustrójana żona wozśi posbéże a na njeho śrudnje pohlada. Ow, wona wschak žwojeho muża jara derje snajeśeše, wona njewĕdźeśeše, so je nahły a žebiczny, ale wona jeho teź njedźiwaśo jeho słabołeźow lubowaśe, a dokelž bě wona mudra żona, wĕdźeśeše je žwojim mużom teź žo snjeśeś.

„Ale Jano", směrowaśeše jeho, „njeje dha jĕśeś dobra?"

„Dobra?" wón hanjeśeše, „dobre je nĕschto zyle druhe", a pschi tym wón na nicźo njedźiwaśo w jédźi wokoło jchtarasche, kiž bě tola jara błódna swarjena a pschihotowana.

S mogu żona žwoje żiwoty potlócześeše a nusowaśeše žo, na nĕschto zyle druhe rĕcże pschinjeśeś, ale bjes wuspĕcha, muż bě a wosta wobużny. Won derje wĕdźeśeše, tak bě ju śrudźił, hdyž na nju žwarjeśeše, ale wón bě tak hordy, so njechaśeše źrozumiś, so mĕśeśe njeprawo.

S cźitża a nicźo njeprajo wundże schosaŕ i domu. — Bĕśeše napinaty dźeń a mnoho dźĕlaś a pschi śróżnym dźele bórzy na njelube wustupy sabu.

Po žwjatoku dźĕśeše jeho pucź nimo khežli tamneho dźĕlaczerja, na kotrehoż bě žo rano tak wutschaŕ. Dokelž mĕśeśeše ź nim dla dźela na najaitra nĕschto porĕcześ, sastupi k njemu; tola bjes maka budźeśeše sabo ź durjemi wubĕźał, tak njesnjeżomny śuchły powĕtr bĕśeše w małej nikej mĕśnosći.

Khudy muż, kotremuż žo hubjeńśtwo a starosć na smorschćenym wobliczu pokasowaśeše, bĕśeše w fali, na rutomaj mĕśeśeše małe cźicźiżałe dźĕćžo, s kotrymż śpéwajo tam a sem khodźeśeše.

Wó jimoje bě tu wschitko, jenož nic nĕschto wabiaze. W najwjeśim njeporjadku tu wĕzy rosmjetane leżachu. Sa blidom dwĕ małej holcźży, ześ a cźeśćeźitna, žedźeśćetej a hušty wuśmuż jédźeśćetej. Njenadźiwaz mjeńśa wótśe sawoła, schtla bě žo jej ź blida žunyła a horzy wuśmuż bě žo na jejnej małej nóźu wutkinył.

Khwalaźaz nan małe dźĕćžo do kolebki połoźi, ztoczi k małej holcźży, wusu ju cźitśi a nohaźy a nóźzy wukhłódźeśeše, kotrejż na śožo jara do schkody pschischkej njebĕźeśtej. Pschi tym hischcze je žłowami małeho schkrĕcźaka tak derje, każ móześeše, troschtowaśeše.

„Handrijo, Handrijo!" dasche žo s komory pódła žłaby błóż žłyschcześ, „dha kedźbuj tola lepje! Ach, jeli so to tatle dale pónđże, budu ja bórzy na marach — — nĕtkole je hižo saźo jena schtla na kruchi!"

„Khata, prośchu cźe", muż połoźeśeše a žo próżowaśeše, so by jeho schkropawy błóż zunjo tlinczał, „hladaj, to wschak bě ta stara, hižo napuknjena schlinćka, ta tola teź tak wiazy dołho dźerźała njeby, tuż žo tola śmĕruj!"

Njerĕcźo, nĕmy a žo wćhón dźiwajo tu schosaŕ śteješe. Nĕ, tajśele nĕschto wón hischcze cźaŕ žiwjenja njebě widźał, to njerozumjeśeše. Schto žnadź budźeśeše wón žam pschi tajkich wobstejnosćach žwarak? A tón muż, kiž bě pśeh nim, njebě žana žonjaza powaha, ani snajmjeńśha niź!

Schosaŕ dźe tuteho muża hižo dawno snajeśeše a wĕdźiśe, so bě to schwarny dźĕlaczeŕ a zyły muż. Ale, schtoż jemu žamemu, kiž bě tola dźĕlany muż, zyle pobrachowaśe, — — — wobknjeżenje žebje žameho a khćeśćijanśta sćerpnosći, to mĕśeśe tuta jednora dusscha hacź nanajbóle.

Dźĕlaczeŕ žo po zytym wobliczu jara sacźeŕwjeni, hdyž žo žwojeho pschedstajeneho dohlada.

„Ach, knjes schosaŕjo", wón žo samotwjeso rjekny, „wy žo tule njeżmĕcze rosbladowaś; hladajśe, takle to je, hdyž tu żony pobrachuje, to bórzy wschitko spomrócźane leži, haj hdyž bě moja schwarna Khata hischcze strowa, to bě tule zyle hinak, ale nĕtkole — my muźźi žebi njewĕmy tak derje pombaś. Ssusbodźiła Lejna drje wob dźeń kusk na prawdu hladaś khodźi a khoru wobstaruje, ale ta je tež hischcze na poł dźĕćžo a wjeczor mam ja połnej ruzy dźĕlaś, jeli so dyrbja wĕzy trochu w porjadku wotstaś. Ale wschitko ničžo njewadźi, jenož so mi moja żona sabo wotthorje. Wĕso — na to wiazy myśle njeźju, tĕkaŕ mĕni, so je to poźledni cźaż njesahojneje žuchoźiny.

W mĕśeśe je pjerźa jara mudry doktor. Pózelniża je to mojej żonje powĕdaka a duž žebi moja żona myśli, jo mohł jej tón muż žnadź hischcze pomhaś, ja wschak žebi to njemyślu; ale hižo so bych thorej jenož

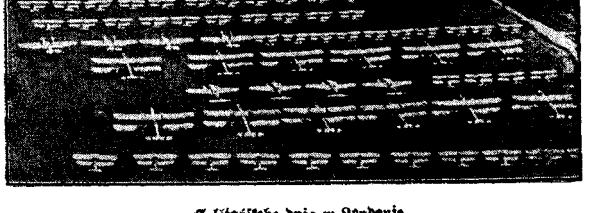

S létajśeho dnja w Londonje.

Kaž hobrske mjetele widźimy tu w runych rjadach stejaze jendźelske létadła wot śpĕchnych honjerjow hacź k wulkim wjazomotoraym transportnym létadłam.
(Presse-Bildzentrale, M.)

Winowatosć

Tehdom bĕch dźeśaca lĕt stary, hdyž žym to nasonik, kaž chu powĕdaca.

To bě w lĕcu, jara rjane bě wjedro. Tehdom nasch ma mi rjekny:

„Bóh so mnu, chześch-li, póndźemoj hromadźe na wótsnu!"

To namolwjenje s radosćju pschijach, dokelž teź ja tehdom žadach sa tym, s nĕcźim žo wusnamjenicź a ći bohużnemu honjerjej.

S ródneho domu wuschedźiwši po scźeży do boka ja wotendźechmoj, hdyž žo kwĕtki śmĕjachu a lĕ a wonjachu. A hlaj, tam njedaloko tichiweje doliny mĕśeśe žo pod namaj rĕcźka jako had, tu a tam, teź pod jammi wotwiźku, žo žwĕcźachu śrudnicźki, jich woda bě cźitka kaž žyśa, kiž je nĕhdźe wukapka a žo na žłónju ja ferja błyschcześ. A pódła nich bĕchu stopy drobneje ravinu a ptacźiny, kotruż, każ bě jasne, tam khwatawše, le, so by žo ź khmielemi je źórka napojata; tak dźe cźini o teź tacźnu cźłowjek, hdyž je jemu to trjeba.

Nasch nan mĕśeśe žwjetscha žboże na hońtwje. Tehdom žnadź, hdyžkuli njeby druhebo dźĕła mĕł, by žebi tĕlbu na ramjo a honźtwarśtu toschu wsak..

Tak to teź dźenża sćini, sawoła teź pśa „Filaśa". To by naju pschewodźał a namaj dźiwinu pschihonjał. A nasch pop teź žwéru žwoju winowatosć, kiž bě žo lemu napołniła, cźinjeśe, pschetož ja krótki cźaż ź huscźiny njeżna wuhna. Ale nan ani ź drjowkami njeżnu, dokelž tśemjeśeśe waschnje, sajazy tśeścz, to wotjaśeśe pschipodnym honźtwarjam, kotrymż „honźtwaśte pśo" rĕkaśeśe. A tola w naschim rewéru pschewjele śwérinu njebě. Wejo wschak tu a tam žo hornik abo jeleń pokaża, ale to bě źebła, haj, ztoro pschejara źebła. Sa to bě tu napołnow a kurwołow dosć a nadosć. Duž bĕchu jich stopy bórzy po tromach brjohow widźeś, hdyž bĕchu, kaž žo pokasowaśeše, jamki do žuchego procha wurvśe, w kotrymż žo powjelachu.

Stary Filaks naju njesjeba, pschetož sasta, pschi tym ź wopuschu wjechlujo a kebždźiwje na poddlane mĕstno hladajo. Wulkornych žebi spĕchnje tholowy a ź cźicha ja nim do trawy stupich, dokelž žebi myślach, so žym teź žam hižo honźtwar, hacźrunje mĕjach mĕsto tĕlby na ramjenju jenoż kij wiśaśo. Nasch nan mjenujo, hacźrunje bě žam dosć horliwy honźtwar, njedowoli mi tĕlbu nośaś, so bych hłupoście njenaczinił a žnadź ź dźĕcźazej pschekwatnosću njesbože njesawinował.

Tak khwilu hludjachmoj, pót žo mi ź cźuru ź cźoka liśeśe a małe kamuschki žo mi do pódluschow sarywachu; njedźiwajo wscheho to njeczuśach muznośe, dokelž žežach po popadże a to mje stajnje rosbudźeśe a do prédka honźeśe. Duž bych kóždy ras, hdyžkuli bych wutĕł ź nanoweje tĕlby sasahnyknył bych, pak bych žo sawjeźeł. Ranjeny ptak by cźasto, ź semi dolecźawschi, wjeźeł. Ranjeny ptak by cźasto, ź semi dolecźawschi, we trawje se žobu prał, sa khwilu by hižo we Filakhowe klamje kwamił, a ja bych pschihladujo wyślał, žaneje žobuźelnośće njeczujo.

Schto budźeś ja to dał, hdy budźech snajmjeńśha ras moht ź tĕlby wutĕkliś? Ale nan by na moju próstwu sabo žwjatoćnje prażił, so doniž snajmjeńśha 20 lĕt njebych byl, njeżmém tĕlbu ani do ruki bracź.

Nadobo pschichódźechmoj na mĕśno, tam bě trawnik każ tepich: pitanjachu žo tam wschelake kwĕtki, a ja śwónczki, dźećel, njesaponnitźki a žyrotki. Filaks sabo sasta, ale nan tón krócź njetĕśił, ale jenož sawoła:

„Popadś jeho!"

A teź ja wcźitnje pobladach, so bych žo pschepołasał, schto je poź wuchuśchtk. A hlej, pśed psched žamym nabom wulecża tu pozpula a dźiwnje leźi: pak žo sawjertnje, wobrocźa žo, pada a hnydom sabo saleźi, ale tak, jako by była ranjena. A Filaks ja njej cźeri, ztaka, pschemĕnja samĕr, tuż to jenże cźinił njebě.

Nan njemóžeśeše tĕlbicź, bojo žo, so mohł pśa trjechicź, a ptak lećeśe a lećeśe. Ale poź nadobo potkaśi a ja pospulu hrabnywschi ju popadny. Potom nadobnje pschibĕźi a ju nanej poda, kiž ju na dłoń je brzuschkom śwjetcha połoźi.

„Bĕ dha žnadź sranjena?"

„Nĕ," nan wotmołwi, „ale to je se samyślom tak cźinił, tołeź ma po wschĕm tym žudźo tule blisko hnĕźdo se žwojimi młodymi. Tajśele lećeśe ptacźki tuśo trjebaju, so bychu hońtwarja wojebali a pśa wot žwojich młodych wotwjedli. Ale tón ras je žebi pozpulka pschehladała. Filaks bě pschetepanschi."

„Potajkim wona njeje tĕlena?" znowa žo wopraschach a radośćž žo mi nĕkaŕ ź wutrobu žłubi.

„Njeje tĕlena, każ žym prajił," nan wotmołwi, „ale tehdóla tola lédma žiwa wośtaneje. Poź bě ju pschešara krucze se šubami pschimnył."

Blize pschistupiwschi na pozpulu lépje pohladach. Leżeśeše dale na nanowej dłoni, njehibajo žo. Jeje pjerje bĕśeše rosschepjerjene, błójźka na bok wiśaśeše, ale ptacźkowe pohladnjenje bě na mnje jeprjete. Pschi tym žo mi ždaśe, so w małymaj śrudnymaj wócźomaj cźitam:

„Schto žym wam cźinila, so śeże mje takle hacź na žmjerćź pschešećhali? Hlej, schto śeże mi sćinili! Wumrjećź dyrbju, ale cźehodła dyrbju sahinyć? Cźehodła? Jenož tehdóla, so žym žwoju winowatosćź cźinila, so žym žwoje młodźatka chzyka sakitaca a pśa wot nich dale wotwjesć. Sa luboscź k žwojim dźĕćžom mrĕju, a to śeże wy njeżmiłni cźłowjekoju sćinili. Moje dźĕćžt, moje wbohe dźĕćžt . . .

po woli był, chyż to tola spytacź. Dokelž pak je wón pjeca jara drohi a ja to je žwojeje wschědneje sažkužby sapłacźicź njemóžu, chyż ja knjesa schožarja prošyć, so by mi šyktne dźěłacźerke hodźiny też wostajił."

Schožar jemu to pschilubi, a hdyž wón wotendže, dyrbješe žo pšched tajkimle mužom bjes džak hłuboko pokloniť. Wón žo haubowaše, hdyž žebi rozkładowaše, kak wulkotna dušcha tutón dźěłacźer bě a kak schpatnje bě žo wón sam tón dźeń pschipołdnju sadźěłał.

Hdyž schožar domoj pschińdże a jeho žona jemu pschečelnje ź jeho dźowczičku, ź tutej małej ćežkajcej cłowješkej kwětku, na rukomaj napschečžo khwataše, połoži žwoju ruku wokoło dźěćeca a macžerje a zyle ź waha schepta'še:

„Ach, luba Marja, dźenža pschipołdnju žym ja tola jara hrošny pobył, — nětkole žym pola dźěłacźerja we žiwiczny widźał, kak to hjes žony je, schto jenož chyż ja sapečetź hjes waju wobeju?"

Žona žo dźiwaše a wocži połoži, ale ničžo njerjekny, štóžći jemu jenož nutrnje dłoń a žylsa žo jej we wóčku sajsboli.

A ź teho czaża bě pola Schožarjez zyle hinak.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 27. junija 1936.

Wumrěłoj staj: 27. 6. Jan Reinhold Haupt, wobydleź wotkładarnje, 46 lět. — Helena Erika Uhlemannez, hjes powołanja, 16 lět.

Swěrowali žu žo: 27. 6. Maks Pawoł Khěžnik, metallowy dźěłacźer a Hańža Handrikez, domiaza pschistajenja, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Arthur Nieviesk, podoffizěr a Edeltruda Katharina Kuczkez, pschedawarka, wobaj w Budyschinje. — Bruno Franz Schejžpan, domownik a Johanna Helena Kriegles, domjaza pschistajenja, wobaj w Budyschinje. — Pětr Ludwig Waltaš Kühl, mechanikarki mischtr w Lübecku a Charlotta Johanna Weiserez, pólstka wobkhodna pschistajenja w Budyschinje. — Pawoł Kurt Arthur Brabandt, bankowski sastojnik a Hilža Charlotta Sommerez, domjaza dźowka, wobaj w Budyschinje. — Arno Theodor Körner, feldwebl we Weißenfelsu a Elsa Charlotta Sommerez, stenotypistka w Budyschinje.

Prěnje wobłehnjenje Budyšina w lěće 1004

Běsche to w czażu němsko-pólskeje wójny, kiž žo we lětach 1002—1018 mjes němskim khežorom Hendrichom II. a pólskim wójwodu Bóleškawom Khrobrym wjedźeše. Budyschin bě tehdy hižom khětro derje wobtwjerdjene město, w kotrymž bě žo Bóleškawa Khrobrý se žwojim pólskim wójskom twjerdje pożydnył.

Tuto ź Budyschina wuhnacź, pschicźeże w lěće 1004 němski khežor Hendrich II. ź cźěskim wójwodu Jaroměrom, kotremuž běsche w Czechach na tron pomhał, wot Prahi dele pšched Budyschin w kraju Milczanow, kaž tehdy hischcze Hornja Luiža rěkasche. W dnjach po 8. septembrje sapocža žo wobłehnjenje. Dobrycze města njebě lohše, pschetož město bě derje wobtwjerdjene a Połazy w nim wobarachu žo žmuźicze. Khežor Hendrich žam pschińdże do stracha, žwoje žiwjenje shubicź. Jako wón mjenujzy jedyn dźeń žwoje wójsko k nadobnej na město nawjedowaše, pschileczi schip ź měschczańskeje murje dele, kiž bě wěsće na njeho wotměrjeny, tola pał jeno muža trjechi, kiž pódla khežora steješe, tak so bě trjechemy hnydom morny. Khežor dźakowaše žo na to wótije a wutrobnje Bohu, so bě jeho tak spodźiwnje pšched žmjerczu sathował. Tola rosłobł žo wón na to tak jara na Budyschin, so hižom pschikańju da, wěsn. kiž žo lohzy sarala, hromadu nošncź a wokoło murjow města sapalicź, so by tak zyle město ź wohnjom skasnył. Ale markhrabja Gunselin ź Milschnia, potom[illegible] cźeł Bóleškawa, wědźeše wumjedźenje taikeje pschikańje sadźěwacź a tak město Budyschin pšched wutrobnjom wobarnowacź. Biskop Dithmař mjenuje we žwojej khronizy tajke napschecźiwne skutkowanje markhrabje Gunselina něschto njesbožowne, najšerje dokelž běchu wobydlerjo Budyschina Sserbja a wobžadła města Połazy, a dokelž tehdała jemu jako Němcej na sdźerženju města ničžo njeležeše. Na woběmaj stronomaj wosta pak pschi tutym wobłehnjenju města Budyschina wjele dobrych rycźerjow, ź kotrychž nam stawiwał Dithmař wobsebje dwoju ź mjenom nomjenuje. Jedna tuteju bě wěsty rycźeź Hemuša, kiž wobkładku města husto k małym wupadam a bitwickam wabješe, a jako žo wón něhdy hacź k muri města sa njej cźerješe, pšches pok młynskeho kamjenja, kiž bu ź murje dele na njeho cźišnjeny, žwoje žiwjenje shubi. Jeho cźěło wleczichu na to Połazy wyskajo do města nuts. Dithmarjowy bratr hrabja Hendrich, pak jo bórzy na to niepschecźelam wotkupi, dokelž bě Hemuša pod tutym złužił a bě jeho lenik. Hrabja Hendrich da jo k rowam jeho wótzow wotwjeseć. Druhi nam ź mjenom mjenowany rycźeź, kiž tehdy je strony němskeho wójska pšched Budyschinom padny, bě wójn Tommo (teź Tomino, Tanko laicus a Thangmarus mjenowany). Tutón Tommo, kiž měješe žwoje lubošcze k hoitwje dla pschimjeno „dźiwi Tommo", sta ješe žriedźa w Schprjewi w blizkosći hroda, hdyž žo naižurowischo wojowaše. Tu wobarasche žo wón botho pschecźiwo njepschecźelam, stupi pak pschi tym na hładki kamjeń a padże do wody. Tu schkitowaše jeho drje hischcze jeho dobry bróndа dokhi cźaž napołožk pak bu wón tola sakłóty, kaž teź jeho hłužobnik, kiž jeho cźěło njechaše njepschecźelam sawostajicź. — Jako žo napołožk połska wobžadła města Budyschina wjace pschecźiwo wobłehnjerjam djerzecź njemóžeše, bu města na pschikasnju Bóleškawa khežorej pschepodate. Tutón da Polakam ź měrom prjecź cźahnycź a połoži na jich město žwojich ludźi do Budyschina a wróci žo potom se žwojim muczným wójskom sašo domoj. S tym skónczi žo, tak wjele hacź je znate, prěnje wobłehnjenje města Budyschina.

K. A. J.

Pohlad na Suezski kanal.

S wobžadźenjom Abeßynskeje je Suezski kanal wschu kedźbnosć politiskeho žwěta na žebje složił. Wožebje Jendźelcźenjo žo boja, so žo jim tutón najbliščschi puć do Indiskeje sawrěje. (Scherl Bilderdienst, M.)

„Nano!" nanej rjekny, „mózno, so wona njewumrje", a cźichi pozpulku po hłójcźzy pomajkacź. Ale nan sakaiujo ź hłowu kiwny:

„Ty njerozumny," wón mi rjekny, „schto, njewidźiš dha, so hižo mrěje? Sa wotkonik je žobu japierchnje poźbleni hrócź a wócźzy žo jej sandźelitej."

Tak žo teź sta. Ale ležma běschtej žo jej wocži sandźelitej, dach žo do krutcho płakanja.

„Njerozumny hólcze, schto to cźiniš?" nan mje směrowacź pytasche.

„Mi je jeje žel", rjeknych, bolostne hikanje pschewinjejo, kotreź žo mi ź wutrobna dobywasche a mi wutrobu satschažowasche. „Wumrěła je ja žwoje młodźatka, a schto budże žo nětkole wo nje staracź?"

W tej khwili žo na pża hněwach, haj, teź nan šdasche žo mi šty bycź. Ale tón, jako by moje bolostne cźucza sapschijał, mi troschtnje rjekny:

„Ale njepłacź tola, dźěcźo! K cźemu dha žu pozpule na žmjerc'e! Saamź pozpula budże je žiwicź, doniž njewulecźa. Ale kedźbu, hlej, Filaks je sažo sastał. Njeje žnadi tu hnědźo? A hlejmy, woprawdźe!"

A woprawdźe, we trawje na dwě kročeli wot Filakša leżachu schtyri ptaczatka, wschě sastrózane. Dychachu spěchnje a bojasnje na naš hladachu. Na jich cźele njebě mošcika, ale hižo ho pjericzka pokaiowachu, jenož wopuschki běchu hischcze krótke a kschidleschka jara płabe.

„Nano, nano!" žakoscźo wołach. „Sawołaj ćhětše Filakša, hewak teź te sakuža."

Nan hnydom tak sčzini a wotschedschi do boka, so pod keét žydże, so by pożnědał. Ja pak wostach pola keskow, na ćedźenje ani myślił njemějach. Sa to wuczežech je saka bóle rubischko a na njo pozpulku połožich a kaj wo žnje wschón hnuty počzach:

„Pohladajcze, žyrotki, wascha macžerka! Sa wscho je ho woprowała a wumrěła!"

A ptaczatka kaj prjedy spěchnje wodychowachu a mohł rjeq kaž ź cźełom cźełkom.

Njewěm, kak mi to na myžle pschińdże, so ź nanej pschikłupich a jeho poprožnych:

„Nano, by mi ty mohł pozpulu dacź?"

„Mojedla a pšche mnje!" nan wotmołwi. „Ale schto chjeschi ź njej sapočzecź?"

„Chzu ju tule pódla jeje hnězdźa pokhowacź. Proschu, daj mi nóž, so hych jej mohł kow wurycź."

Nan to hłyscho žo jara dźiwasche.

„Ale dźěcźo, schto je cźi to na myžle pschischko? Hlej, kajše maiš to prózdne myžle!" mjeżgo rjekny — bě je mojimi žołsami widźomnje teź sam hnuty.

Sa khwilku bě jamka wuryta a pozpulka do njeje położena a ź pjerschcźu sažypana. Potom wudźěłach se drjewa stołpik a tykch na njón hałožku, so by widźecź było, hdże rowcźk je. Mi bě tak dźiwno, hdyž dyrbjach rowcźk wopuschcźicź, dokelž dyrbjach ź nanom dale wotcźecź. Njewěm, kelko krócź žym žo wobrocził, ale to wěm, so žym žo wjazy krócź duzy wobroczik, so bych teź rowcźk hischcze ź daloka mohł widźecź.

A w nozy žo mi něschto spodźiwne dźiješe. Běch we njebježasch, a schto bychcze žebi myślili, koho žym tam setkał? Na małej žlébornej, ale tola lohšej mróczafzy žedźi moja pozpulka — jenož so bě běła. A na hłowje ma mału skotu krónu, kaž sa myto sa to, so bě sa žwoje dźěcźi cźerpjeła.

A hdyžkuli na tutón žón se žwojich dźěcźowskich dnjow spominam, tóždy krócź we duschi rospominam, kak hakle Bóh mytuje tóždej cźłowjeskej macžeri, kotraž je žwoje žiwjenje žwojej žwójbje pośwjeczika, — žwoji dźěcźom, kiž je hotowa, radscho sa nje wumrěcź, hacź so by je mordarjej do rukow dała, kotryž chze jim najžwjecźischcze cźucze ź wutroby wutorhnycź.

Sserbske macžerje, wy dobre žerbšte macžerje! Rosumicze, schto chžysche wam tuto powědanczko prajicź? Też ptaczk žwoje młodźata schkituje, kaž to cźini tóžde swěrjatko, jemu je to do wutroby położił tón, kotremuž žu ź podnoškom njebjo a semja.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina

In dem Entschuldungsverfahren über den landwirtschaftlichen Betrieb des Bauern Jakob **Kaśper** in Stiera Nr. 29 wird dem Landwirtschaftlichen Kreditverein Sachsen in Dresden als Entschuldungsstelle die Ermächtigung zum Abschluß eines Zwangsvergleichs erteilt und die Entschuldungsstelle beauftragt, einen Vergleichsvorschlag vorzulegen. (§ 24 flg. SchRG.) 25 Lw. E. 78 K.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen,
den 19. Juni 1936.

Das im Grundbuch für Brehmen Blatt 14 auf den Namen **Paul Jakob Buck**, Zimmermann in **Brehmen**, eingetragene Grundstück soll am **Freitag, den 14. August 1936, vorm. 1/2 9 Uhr an der** Gerichtsstelle (Saal 141) im Wege der Zwangsvollstreckung versteigert werden.

Das Grundstück, Nr. 9 des Flurbuchs für Brehmen und Nr. 18 der Ortsliste, ist nach dem Flurbuch 28,[illegible] Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 350 RM (Grundwert) geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 4750 RM.; sie entspricht dem Friedensbauwert vom Jahre 1914 (§ 1 des Gesetzes vom 18. 3. 1921, GBl. S. 72). Das Flurstück ist Sandboden und bebaut mit einem Wohngebäude mit Anbau und Schuppen. Die Gebäude sind durch Feuer zerstört, die Baumaterialien decken die Abtragkosten. Die auszuzahlende Brandkasse einschl. Zuschlag soll 3406 RM. betragen.

Die Einsicht der Mitteilungen des Grundbuchamts und der übrigen die Grundstücke betreffenden Nachweisungen, insbesondere der Schätzungen, ist jedem gestattet (Zimmer 128).

Rechte auf Befriedigung aus den Grundstücken sind, soweit sie zur Zeit der Eintragung des am 19. September 1935 verlautbarten Versteigerungstermin vor der Aufforderung zur Abgabe von Geboten anzumelden und, wenn der Gläubiger widerspricht, glaubhaft zu machen. Die Rechte sind sonst bei der Feststellung des geringsten Gebots nicht zu berücksichtigen und bei der Verteilung des Versteigerungserlöses dem Anspruch des Gläubigers und den übrigen Rechten nachzusetzen.

Der Bebauungsplan „Südost"

ist durch die Deckzeichnung 10 zwischen der Strehlaer Straße, der Schlachthofstraße, dem Sedanplatz, der Bismarckstraße 28 und der Stieberstraße geändert worden. Die Deckzeichnung liegt einen Monat lang vom Tage der Bekanntmachung an gerechnet, im Baupolizeiamt, Kornmarkt 3, I. Zimmer 13, öffentlich aus. Widersprüche sind innerhalb dieser Frist bei der Baupolizeibehörde zu erheben, da sonst das Widerspruchsrecht verloren geht.

Bautzen, am 26. Juni 1936.

Der Oberbürgermeister, Baupolizeiamt.

Milzseuche der Bienen.

In den Gemeinden **Frankenthal, Gaußig, Jenkwitz, Singwitz, Schland, Sornßig, Wilthen** und den Ortsteilen **Kleinseitschen**, der Gemeinde Seitschen, **Siebitz** der Gemeinde Kleinförstchen, **Schwarznaußlitz** der Gemeinde Mönchswalde, **Petersbach** der Gemeinde Schirgiswalde, **Wurbis** der Gemeinde Crostau ist die Milzseuche erloschen. Für diese Gemeinden und Ortsteile und ihre 3-Kilometer-Umkreis werden die Sperrmaßnahmen gemäß Ziffer I der in den Amtsblättern veröffentlichten Bekanntmachung vom 20. 4. ds. Js. aufgehoben.

Neuausgebrochen ist die Milzseuche in den Gemeinden **Gnaschwitz** und **Schmölln**. Für diese Gemeinden und ihren 3-Kilometer-Umkreis werden die obengenannten Sperrmaßnahmen hiermit in Kraft gesetzt.

Bautzen, am 27. Juni 1936. **Der Amtshauptmann.**

In dem Entschuldungsverfahren über den Betrieb des Landwirts **Nikolas Schweda in Radibor-Grünbusch** wird der Sächs. Landwirtschaftsbank, Aktiengesellschaft in Dresden, als Entschuldungsstelle die Ermächtigung zum Abschluß eines Zwangsvergleichs erteilt und die Entschuldungsstelle beauftragt, einen Vergleichsvorschlag vorzulegen. (§ 24 fg. SchRG.) 25 Lw. E. 176 K.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen,
den 22. Juni 1936.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawaŕni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towaŕstwowe a hosćencaŕske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóždže čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 150 — Budyšin — Wutoru 30. junija 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Njeměry w połodnišej Abesynskej

S połodniſchich ſtron Abeßynſkeje ßo wo njeměrach powě. Mjes Galla-ſplahami je ſběžkaŕſke hibanje naſtało. S Neghellija w Somaliſkej je autowa kolonna k połnozy wujěła. General Geloſe nad kolonnu roskaſuje. Kolonna je Mega Mache, 250 kilometrow k połnozy wot Neghellija, wobßadźiła. Kolonna dyrbi pſchiwoſowanje zyrobow ſa Gallaſplahi ſnjemóžnicž.

S Addiſa Abeby je ßo tehorunja wobrónjena autowa kolonna wupóßkała, ſo by belgiſke plantaže někotre ſta kilometrow k połdnju wot hłowneho měſta ſchkitała. Kolonnje ßu ßo tež někotſi Němzy pſchidali. Chzedźa ßwojich němſkich krajanow wußwobodźicž, kotrychž domoródni wobléhuja.

Wo dónčže němſkeho mißionara Adolfa Müllera na mißionſkej ſtaziji Bedelle bu ſrudna wěſtoſcž ſnata. Mißionara ßu ſamordowali. Jendźelſki konſul w Gore je woſjewił, ſo mißionarowa žona a dźěcži pſches Sudan do domiſny pucžuja. Njedźiwajzy njedoßahazeje zyroby a munizije běſche mißionar ßwój dom dny dołho pſchecžiwo Galla-ludźom ſakitował, ſo by ßwoju ßwójbu na cžěkanju ſchkital. Njedźelu je ßo na němſkej mißionſkej ſtaziji w Addiſu Abebje wopomnjeńſka ßwjatocžnoſcž ſa Müllera wotměła.

Negus chce w Genfu rěčeć

Kaž ßo ſe Swjaſka ludow ſhoni, je něſto wěſte, ſo negus jako wjednik abeßynſkeho wotpóßłanzſtwa pſched ſhromadźiſnu Swjaſka ludow porěcži. Jemu je ßo pjecža poradźiło, ſo ßwój wotpohlad pſchewjedźe.

Wſchitke powěſcže, ſo chze ßo negus do Abeßynſkeje wrócžicž a pſchecžiwo Jtalcžanam wojowacž, ßo jako njewěrne woſnamjenieja. W Genfje ßo wocžakuje, ſo chze negus ſnowa wo pjenježnu pomoz ſa Abeßynſku proßycž, dokelž je ßo tež jeho ſamoženje khětro wucžerpało.

Italscy wojacy so z Abesynskeje wróćeja

W poßlednich dnjach ßo wjetſche wjeſby italſkich wojakow ſ italſkeje rańſcheje Afriki domoj wjeſechu. W Romje je ßo hamtſzy woſjewiło, ſo ßo w bliżſchich dnjach wjetſche transporty do domiſny pſchiwjeſu. Hdyž budźe někak móžno, ßo najprjedy cži wojazy do Jtalſkeje pſchiwjeſu, kotſiž ßu ßo w nalěcžu 1935 jako prěni do rańſcheje Afriki dowjeſli.

Romſke nowiny „Giornale d'Jtalia" pißaju, ſo ßo po něcžim wſchitzy italſzy wojazy, kotſiž ßu ßo na wójnje w rańſchej Afrizy wobdźělili, do domiſny pſchiwjeſu. Hdyž ßo ſ wojeŕſkeje ßłužby puſchcža, offizěrojo a wojazy možebite dopomnjeńſke ſnamjeſchko doſtanu. Uniformu a tropiſki nahłowník ßmědźa ßebi wobkhowacž. Nimo teho doſtanu wěſty pjenjeß, kiž ßo po ßłužbnym ſkhodźeńku ſkožuje a 200 hacž 400 lirow wucžinja. Reſerwni offizěrojo doſtawaju měßacžnu mſdu.

Wjele hospodaŕskich móžnosćow w Abesynskej

Pſchedßyda italſkeho hoſpodaŕſkeho ſwjaſka Racheli, kiž ſdobom hoſpodaŕſku kommißiju w Abeßynſkej nawjeduje, je nowinarjam prajił, ſo ma Jtalſka w Abeßynſkej njeßměrnje wjele móžnoſcžow. Kommißija dyrbi pruhowacž, kak ßo móžnoſcže hodźa wutrjebacž.

Najprjedy dyrbja ßo někotre wuměnjenja dopjełnicž. Potom móže ßo ſ wobſchěrnej hoſpodaŕſkej dźěławoſcžu ſapocžecž. Swoprědka maju ßo dróhi twaricž. Želeſniſke tarify maju ßo ſnowa poſtajicž. Tehorunja ma ßo wo złach jednacž. Wo tariſach a złach hodźi ßo hnydom mjes Romom a Pariſom wuradźowacž. Tarify ßu pſchewyßoke a maju ßo nimo teho hiſchcže w frankach płacžicž.

Skóncžnje je tež nuſne, ſo ßo deviſowe praſchenje jenak ſrjaduje. Hdyž w Abeßynſkej někotre měny płacža, ßo wone ſa ſpekulaziju pſchecžiwo italſkej lirje wuwužija. Domoródni chzedźa rad ßwój ßkěborny tołeŕ wobkhowacž. Jtalſkim pſchekupzam měłe ßo wożebite wołóženja poſkicžicž, dokelž maju dotal domoródni a wukraini wikowarjo zyłe wikowaŕſtwo w rukach. W Addiſu Abebje a na druhich wažnych měſtnach maju ßo pſchekupſke domy a bydleŕnje natwaricž.

Nowy italski memorandum za Genf

Do ſekretariata Swjaſka ludow je memorandum italſkeho knježeŕſtwa dóſchoł. W nim ßo hiſchcže raß pſchicžiny roſpißuja, kiž ßu Jtalſku pohnułe, w Abeßynſkej poſtupowacž. Tež dźenßniſche politiſke položenje ßo w memorandźe roſpomina. Nota ßo hakle woſjewi, hdyž ßo jednanja w ſhromadźiſnje Swjaſka ludow ſapocžnu.

Jendźelſka ßwoje wójnſke łódźſtwo w Srjedźoſemſkim morju ſeßylnja.

Sſobotu ſtaj jendźelſki kſchižak „Cairo" a druha flottilla ſanicžakow jendźelſkeho domjazeho wójnſkeho łódźſtwa do Gibraltara pſchijěkoj. Tež lětadłowa łódź „Furious" a ſanicžak „Sturdy" ſtaj tam ſ Jendźelſkeje pſchipłuwajo kótwizu wucžißłoj.

Beneſch ßwoje ſaſtojnſtwo w Swjaſku ludow ſłožił.

Cžěſkoßłowakſki ſtatny preſident dr. Beneſch je dźiwajo na nětcžiſche ſkhadźowanje ſhromadźiſny Swjaſka ludow generalnemu ſekretarej Swjaſka ludow liſt póßłał, w kotrymž piſche, ſo ßwoje ſaſtojnſtwo jako pſchedßyda ſhromadźiſny ſkožuje, kiž běſche dotal hiſchcže formalnje ſaſtawał.

W Španiskej so wo puču rěči

Schpaniſzy miniſtrojo ßu w ßwojim póndźelniſchim poßedźenju wo pucžowych powěſcžach rěcželi, kiž běchu ßo ſa poßlednje 24 hodźin po Madridźe roſchěrile a powſchitkowny njeměr nacžinile. Miniſtrojo ſwěſcžichu, ſo ma knježeŕſtwo doſcž wobrónjeneje mozy w rukach a móže ſběžk kóždy cžaß poraſycž. Kaž ßo powě, ßo pſchi pucžowych powěſcžach na wojeŕſkich ludźi tuka. Jako najſtraſchniſchi ßo ſchpaniſki wojeŕſki ſwjaſk wobhladuje, dokelž je ſnate, ſo je knježeŕſtwu nepſchecželſzy ſmyßleny.

Tuto tukanje ßo ſ powěſcžu potwjerdźa, ſo ßu tſjoch aktiwnych offizěrow ſajeli. Polizija je jich na dróſy pola Madrida ſadźeržała. Mjes ſajatymi je wyſchkowy leutnant Fernandez Mulero, prjedawſchi ſchef lětaŕſkeje bróńje. W Madridźe je ßo ßylniſchi polizajſki dohlad pſchipraſwił. Pod tutym dohladom ſteja tež ſwjaſkowe domy anarcho-ſyndikaliſtiſkeho dźěłacžeŕſkeho ſwjaſka C. N. T.

Wotſtronjenja nabožneje ſchulſkeje wucžby w Schpaniſkej.

Miniſterſka rada pſchiſwoli wurjadny kredit wo 16 milijonow peſetow ſa wotſtronjenje ſchulſkeje wucžby, kotruž duchowni podawaju, a ſa wutwarjenje ßwětneho wuwucžowanja. Nimo toho ßo wukas wuda, ſo ma ßo 5300 nowych ßwětnych wukubłarjow do ßłužby pſchijecž.

Strajkowe njeměry w Algěrskej

W Oranje w Algěrſkej hoſcženzaŕſzy pſchiſtajeńzy a knihicžiſchcžerjo ſtrajkuja. Pſchi ſtrajku je k njeměram dóſchło. Wohnjokſchižnizy a narodni dobrowólnizy w automobilach jěſdźachu. Pod ſmahowazymi khorhojemi wołachu: „Prjecž ſe židami!"

Pſchi pukach je ßo dźeßacž wożobow ſraniło, mjes nimi 70lětny muž a 12lětny hólz. Oranſke wobydleŕſtwo je roshorjene. Poliziſtojo a pſchißłuſchnizy mobilneje gardy próžuja ßo porjad wobnowicž.

Havaſka powěſcžeŕnja w Pariſu woſjewja, ſo ßu Oranſzy kommuniſtojo ſpytali pſchecžiwo tamniſchemu měſchcžanoſcže Lambertej wuſtupowacž, dokelž je jako wjednik narodneje fronty w Oranje namjetował, ſo bychu ßo módro-běło-cžeŕwjene khorhoje wupowěßłe. Kommuniſtojo ßu žadali, ſo by měſchcžanoſta ßwoje ſaſtojnſtwo ſłožił.

Čeŕwjenaj kandidataj presidentstwa w Zjednoćenych statach

W ſahrodźe Madiſon Square w Newyorku běſche ßo 25 000 kommuniſtow ſhromadźiło. Mjes nimi běchu wotpóßłanzy ſe wſchěch ſtatow amerikanſkeje unije. Shromadźiſna wobſamkny, ſo ßo generalny ſekretar kommuniſtiſkeje ſtrony w Sjednocženych ſtatach, Browder, jako kandidat ſa preſidentſke wólby a cžornuch James W. Ford ſ Alabamy jako kandidat ſa ſaſtojnſtwo měſtokandidata poſtaji. Cžornuch Ford je jako najwjetſchi kommuniſtiſki agitator w Newyorkſkim měſtowym dźělu ſa cžornuchow ſnaty.

Jendźelski delni sejm wójnskeho ministra wótrje kritizował

Njedawno je jendźelſki wójnſki miniſter Duff Cooper w Pariſu w franzowſko-jendźelſkim towaŕſtwje rěcžał. Tuteje rěcže dla běſche ßo miniſterſkemu preſidentej Baldwinej wjele napraſchowanjow pſchedpołožiło. Póndźelu ſnutſkowny miniſter ſir John Simon Baldwina ſaſtupujo w delnim ßejmje na napraſchenja wotmołwi.

Simon rjekny, ſo ßo rěcž wójnſkeho miniſtra w towaŕſtwje, kiž pſchecželſtwo mjes Franzowſkej a Jendźelſkej ſpěchuje, njemóže jako politiſke woſjewjenje wobhladowacž. Duff Copper ßo w ßwojej rěcži njeje chzył někak pſchecžiwo myßli jendźelſkeho knježeŕſtwa ſtajicž.

Wjednik dźěłacžeŕſkeje oppoſizije Attlee ßo wopraſcha, hacž je miniſterſki preſident pſchiſpomnjenja franzowſkich nowin wobkedźbował, w kotrychž je ßo rěcž jako ſtejiſchcžo jendźelſkeho knježeŕſtwa woſnamjeniła. Simon wotpjetowaſche, ſo rěcž njeje była woſjewjenje knježeŕſtwoweje politiki.

Attlee ždaſche, ſo by ßo jednanje pſchetorhło, dokelž měješe ſa trěbne, ſo by ßo roſjaßniło, ſchto ma woſjewjenje miniſtra wo ſwonkownej politizy na ßebi. Po krótkej roſmołwje ßo wobſamkny, ſo ma ßo roſrěcžowanje hiſchcže póndźelu wjecžor ſapocžecž.

Hdyž ßo roſmołwa ſapocža, běſche ßejm ßylnje ſaſtupjeny. Wjednik oppoſizije Attlee wobžarowaſche, ſo miniſterſki preſident Baldwin njeběſche pſchitomny. Potom rjekny, **ſo njeńdźe, ſo miniſtrojo po kraju pucžuja a na njeſamołwite waſchnje wſchelake politiſke nahlady ſaſtupuja.**

Wjednik liberalneje oppoſizije, ſir Archibald Sinclair, rjekny, ſo jeho ſtrona wulkemu dźělej rěcže wójnſkeho miniſtra pſchihłoßuje, ſo pak **wojeŕſkemu ſwjaſkej ſ Franzowſkej njepſchihłoßuje.**

Saſtupjeŕ dźěłacžeŕſkeje ſtrony Arthur Henderſon ſadaſche woſjewjenje, **ſo ßebi knježeŕſtwo njepſcheje ſ Franzowſkej abo ſ někajkim druhim krajom ßo ſrěcžecž, ſ cžimž bychu ßo Němſkej durje ſawrěłe. Tajke woſjewjenje by ſamohło ſjawne měnjenje w Jendźelſkej a druhich krajach, wożebje w Němſkej, ſměrowacž.**

Hdyž Lloyd George hiſchcže raß wěſtu roſprawu ſadaſche, hacž rěcž wójnſkeho miniſtra ſtejiſchcžo knježeŕſtwoweje politiki woſnamjenja abo niz, ſnutſkowny miniſter Simon wotmołwi, ſo ſwonkowny miniſter Eden rěcž njeje pruhował. Hdyž je Duff Cooper prajił, ſo chze Jendźelſka ßwoje pſchecželne pocžahi ſ Franzowſkej hajicž, dha to njewoſnamjenja, ſo Jendźelſka njeby chzyła tež ſ druhimi ſtatami w pſchecželſtwje woſtacž.

Roſmołwa ßo ſ wotchłoßowanjom ſkóncži. S nim ßo namjet dźěłacžeŕſkeje ſtrony, kiž ßo namjetej njedowěrjenja runaſche, wotpokaſa. Pſchecžiwo namjetej ßo 284 hłoßow, ſa namjet ßo 136 hłoßow woteda.

Jendźelſka dźěłacžeŕſka ſtrona pſchecžiwo ſpuſchcženju ſankzijow.

W Jendźelſkej ßu ßo njedźelu wſchelake demonſtrazije dźěłacžeŕſkeje ſtrony pſchecžiwo ſpuſchcženju ſankzijow wotměłe. Najwjetſcha demonſtrazija wotmě ßo w Hyde-parku w Londonje. Tam tež wjednik dźěłacžeŕſkeje oppoſizije Attlee rěcžeſche.

Němsko-italiske sćerčenje dla puczowanskeho wobkhada.

W Romje žu žo wschelake dorečenja podpišaše, kiž mježa žo jako wudospotnjaze a wuporjedźaze postajenja k sćerčenjowemu systemej wobkhadowacej, kiž na němsko-italskim wikowańskim sćerčenju s lěta 1925 wotpočuje a kiž je žwoje srjadowanje w rozšérjenskim sćerčenju s lěta 1934 a sćerčenju z haprelepe 1935 namakał. Na šakladze sćerčenja mataj žo knježeństwowaj wubjerkaj postajicej, kotrajž žo we wěstych czašach k djadowanju techniskich prašchenjow šhadźujetaj.

Sa wupóšlanza 1. djadownje žo pomjenowak.

Rawjednik kulturnopolitiskeho wotdźelenja swonkowneho hamta dr. Bjedrich Stiebe je žo sa wupóšlanza 1. djadownje pomjenowak.

Wjednik pschi Keerlowym khorokožu.

Wjednik a němski kanzler je žobotu němskeho ministra Keerla wopytak, kiž je njedawno šhorik, a je jemu pschak, so by górsy wotkhorił.

Bethmanna-Hollwegowy žyn šnjesbožik.

Póndźeln rano je rytmischtr Bethmann-Hollweg s Hohenfinowa, žyn prjedawšcheho němskeho kanzlera, do Barlina jědźo s automobilom šnjesbožik. Wón s połnej spěchnosćeju do šchtoma srašy a žo na hłowje sćežko šrani. Jeho do Bernauskeje khorownje dowjesechu.

Wopomnjenška kapała sa kralowu Astridu.

W Küßnachtu w Schwajzarskej je žo wopomnjenška kapała sa belgisku kralowu Astridu poškwjeczika. Kschiž kapały je žo se schwedskeho kamjenja wurubak. Na mešnje, hdyž je kralowa Astrida žmjertnje šnjesbožika, běsche žo wjele wěnzow a kwětkow položiło.

Hrabinka Ciano-Mussolini do Italskeje wotjěła.

Manželska italskeho swonkowneho ministra hrabinka Edda Ciano-Mussolini je po šahtyrinjedźelskim pschebywanju w Němskej pórdźelu dopołdnja puczowanje do Roma nastupiła. Wjednik a němski kanzler je jej pschi jeje wotjězdže dał žwój wobras se žwojim wěnom pschepodaeć.

Mussoliniowe najmłódsche dźěcjo cześko šhorika.

Nimale 6 lět stara Anna Marja Mussolinez, najmłódsche dźěcjo schefa italskeho knježeństwa, je psched někotrymi dnjemi na špinalne wokhromjenje šhorika. Kaž žo s Roma powě, je dźěcjo krišu khorosće hižo pschewinyło.

Rozbuchanske miny na dróhi do Jericha.

Sdźělkasty Arabjo žu wospjet dróhu s Jerusalema do Jericha s rozbuchańskimi minami wobschkodźili. Na dróhi do Nabluja jendźelsty wojazy do někhdże 40 muži wobrónjenych Arabow srašychu. Arabjo žo Jendźelčanam sašakle pschečiwjachu. Jendźelčenjo móžachu jich wotehnaeć, hdyž běchu wojakow k pomóhnjenju dostali.

9 hodźinow we plachtatym létadle nad Barlinom.
Létaršći kapitan Alfred Helm němskeje powětrowneje hanzy postaji njedźelu šwětowny rekord w létanju se plachtatym létadłom nad runinu, kotrež žo dotal dawno hischče njebě dozpěł. Létałše se žwojim Rhönskim jatichobjom 9 hodźinow dołho nad statnym hkowym městom. (Presse Bildzentrale, M.)

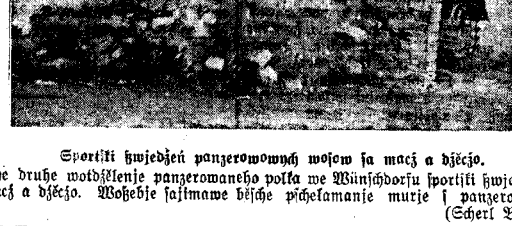

Sportiki šwjedźeń panzerowowych wosow sa macz a dźěcjo.
Njedźelu sarjadowaše druhe wotdźelenje panzeromanenho polka we Wünschdorfu sportiki šwjedźeń k lěpschemu spomóžnjenju skutka macz a dźěcjo. Wobsedźe sajtmawe běsche pschekamanje murje s panzerowanym wosom. (Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W Budyšchinje, 30. junika 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž z Bohom spočina
a z Bohom přestawa,
najrjeńši puć ma žiwjenja.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 29 stop. czoplotty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer plus 1, najnišcha temperatura w nozy 21 stop. czoplotty. — S krótkorańschete Europy žo czoply powětr do naschich stron pschipławja. Dokelž pak kromy nižiny nad wjeczornej Europu hacź do wjeczorneje Němskeje doćahaju, žo w naschich stronach, na mjesach mjes wańschej wyschinu a wjeczornej nižinu pschi mulkej czoplotsze njewjedra wutworja a nam wěcze požadany deschcz pschinjesu. Posdźischo czoplota trochu popuschczi. — Jutrje žrjedu stónczko 3,50 hodź. skhadża a žo 8,17 hodź. thoma. Měsačk skhadża jutrje popoldnju 5,36 hodź. a khowa žo po połnoczu 12,50 hodź.

Wuhladny na wjedro sa jutrišchu žrjedu: Hischcze khětro czoplotse a k njewjedram pokhilene wjedro.

*

— **65ćtny jubilej měschczjanstwa.** Bankowski knihwjednik na wotpočinku Hermann Schmidt na Waslej dróhy 11 mózesche póndźelu pschi swježelazej cześći a duchownej zjerstwosći žwój 65ćtny jubilej měschczjanstwa wošwjeczeći. S tuteje pschičiny jeho w mjenje města wyschschi měschczjanosta dr. Opitz a radny knjez Bruschka w jeho wobydlenju pschi pschepodaczu žołožopischczajeze liščinu a jubilejskeho dara wutrobnje postrowischtaj a jemu žołožo pschejeschtaj.

— **Sdźěrni šobudźělačerjo.** Samkarjaj Hermann Häntsch a Pawoł Otte a kowař Hermann Kriebel 25 a wjazy lět w dźěłarni worzołowych wołnow R. Zimmermanna t. s w. r. w Budyšchinje dźěłaju. Na radnišu jich wyschschi měschczjanosta dr. Opitz z pschepodaczom měschczanskeje pschipósłanczeje liščiny za jich dołholětnu sdźěrnu słužbu wulnamjeni a jim k jich jubilejej žołožo pschejesche. Pschi pschepodaczu cześnych liščinow běsche fabrikski wobsedźer Pawoł Zimmermann pschitomny.

— **Powołanje dr. Frenzela.** Statny a prukt minister sa wědomosć a wukubłanje je dr. Waltera Frenzela s 1. julijom jako dozenta na wyschschu schulu sa wuczenje wukubłanje do Frankobroda nad Wódru powołał. Jeho nadawk budźe, tam wo prehistoriji a metodizy wuczenja stawiznow pschednoschowacz. Dr. Frenzel potajkim Budyšchin wopuschczi, so by žo zyle do Frankobroda pschekhadźił. Jeho wuczerski nadawk na wyschschej schuli sa politiku w Barlinje pschi tom dale wobstaji.

— **Sanizenje wischnjoweje krytorypki.** Wyschschi měschczjanosta, spomožerska policija, nam pische: Wischnjowa krytorypka, kiž žo hižo w poslednich létach tu pokazowasche, tež letša sašo nasche wischenje nadpadnje. So by so tutón schłódnik sanicził, so należnje radźi, khore wischnje krótko psched sestrawenjom swuschczipaca a spadane płody sesběracz a spalicz abo je tak hłuboko zahrjebacz, so so czerwjo njemóže rosmnožecz. — Tu je žo tež hischcze straschna monilia — khorosć pola kišatych a płódkich wischnjow — pokasała. Monilia je hribikowa khorosć, kiž skoru a drjewo młodych haložkow nadpadnje. Tohodla płody swjadnu a kopjena šrunja, s czehož wukhadza, so halosy wulkhnu. Sahrodkarjo žo namó'wjeja, so bychu škho-

Boži wječor

Spisał Wjeleměr.

Pokoj knježi, žwjatocžna czišchina wschudźe a tyšazy hwězdiczkow šhladuja s czěmnych dalokosćow dele, kaž tyšazy wóczkow, wobkedźbowazych a tak rjez strašajucych žwjatu měr, kiž dźenża wobdawa. Też bjeskopokojnu semju. A žitsch, se wschěch stronow sjerwja s mócnym hłosom swony pisches czichu krajinu radosće polnu powěsć, so je žo žwěta sbóžnik narodził, so by jemu wěrny měr a pokoj pschinjesł! —

O tróchtowaze žlubjenje, czeho dla žo njedyrbjesche dopjelnicz? Czeho dla njespósna žwět jeho, kiž jemu poskiczowasche jenicze, najwjetsche kubło, měr? czeho dla pobłuschichu njepschewinjene rožahłosće, njepokojne honjenje sa morwym žołožom hłóž teho, kiž jeno mózesche bacz žwětej wěrne žołoże? — Ach wschak też njeběsche sa mnje tutón wjeczor někdy wjeczor radosće, wschak też njepoběhowasche žwuki swonow někdy moju wutrobu k czišym sacžuczam, ale rjadnu njezmilnje w njej, kaž wótre mjecze! Ja šhladowach horje k hwězdam a njemóžach žo wjeselicz; samknjena bě moja wutroba powschitkownej radosći a kaž hrubý łymny wětr howrjesche w njej, kaiaze žo dopomnjesće na někhdusche rjeńsche hody. A kak też chyzhe mje poběhnyc žwony k žwjatym sacžuczam, hdyž wubudžowachu w mni jeno želnosć a dopomnjesće prudźaze, kotrež mje stajnje czrjowlowasche, dopomnjesće na winu, kotruž žnadź nikdy njemóžach sarunacz.

Saj, žym drje spytał směrowacz wjeczaze žwědomje, naspjet wjesć do wutrobu měr, kotryž mje priedy wosbóžnjowasche na tymle wjeczoru, žym drje husto šhladował horje k hwězdam, žadosćo sa trošchtom dwělowaze wutroby wschak nikdy, nikdy žo mi to njeńasche radźiła. Kaž lód a skora wobdawasche šlajnje duschu cžěmna struchłosć a žana sažna, hrěšaza pruha njemóžeše pschehodobyć tutu skoru. — Počžach hižo dwělowacz, so žo mi wróczi hdy wjazy, schtož běch wot žo storcził, hacž też žo nětk kajach, so hdy wjazy mje wokschewi pokoj — wschak snutskowny woheń njemóžach podubyć. O, so bych wotkhował njewinowatu žwoju wutrobu, sochowach, so njebych žo podmurił do błyschczazeho bjesdna žadosćow, ja bych był sbóžny a w měrje žiwy! — Sótyich radostne wuskanje dźesća, kotrež njemóža dokhwalicz žanosć darow Božeho dźesća, žitsch macz napominacz wobdarjene k poštuschnosći a k dobremu sadžerjenju, so bychu žo s tym djakowne wopokasake Božemu dźesću a tak wěcze byle, so pschichodnje na nje njesabudże — to njemóžach žitschcez, bjes teho so njebych s bolosćow spominał na tamny wjeczor, hacž mje macz wobdari bohacje, so žebi wjaz njezabach, s wutrobu, kotraž wutrobu moju posběhowasche, wupjelnjesche a spokojesche zyle! — A wone žo njedyrbjesche dopjelnicz, maczerne pschecze a žohnowanje . . . . a tola, tola. . . . Sótyich dha podawišny mojeho žiwjenja, kotrež stajnje swostanu w mojim pomjatku.

I.

Běsche to psched pjeczimi létami. Běch w šdalenym městaczku na akademiji pschihotował žo na hajnišwo a někt běch domoj pschischoł, so bych po někotrych njedźelach wotpočnjenja pola kralowskeho hajnika, kotryž w mojej wótrnej wjsy bydlesche, słužbu hajniškeho na žo wsak. Běsche to šhołowony czaš mojeho žiwjenja: lubowach, a buch lubowany. —

Dawno hižo bo mój šnajachmoj, lubosna Hańžka a ja. Hdyž ju ja prěni raz widźach, běch hischcze tšinaczetletny hólczeč. Mějachmy tehdy kermuschu, na kotruž bě cež pschischła Hańžka k naschemu žuhodej, hdyž běch ja kaž doma. — K Běrkezom — Běrka mjenowasche žo nasch žuhod — khodzach dźe tehdy dźeń wote dnja na pjerjedrěnje, s Běrkez Pětrom khodźachmoj dźeń kaž druhi hromadźe do schule a popołdnju, hdyž njeběsche niežo wjazu dźełacz, do rybow, abo w šymje honjachmoj husto pschi pjerjedrěnju wjelka pisches wježny hat: se žtowom, hdyž bě s naju jedyn, tam też njetrjebasche dołho za druhim hladacz. A tuž bě hjes dźiwa, so też na kermuschu k žuhodej dźech, dokelž mjesche wón wjele hoscži a pola naš žo mi, hdyž skoro nikoho njeniežachmy, wschо prózdne šdasche, — a trjechich tam też Hańžu. Spschečeželichmoj žo bórzy a sa zhlaj dnjej žo jeno šrédka rožeńdžechmoj, a na tiecži dźeń hdyž dyrbjesche žo wona saž na dompucz hotowacz, njemějach nihdże měra a po minjenej žo kermuschi stytkasche žo mi tutón krócz wjele bóle hacz hdy priedy. Hańžu běch ž Běrkez Pětrom schmarny kruch pucza pschewodźał a pschi štónczným rožeńdženju ji dał ruku, kruciż ji pschikasujo, so tola k lětu njeby sabyła pschińcz do S. na kermuschu. Domoj pschischedschi njehonjach žo wjazy ž Pětrom po wjzy, ale dźech mjeczo dom a žwostach też tu cžichi. Bě mi tak dźiwno a stytkino — sacžucza, kotrez drje naštawaja po wježelej kermuschi, hdyž žu hoscžo wotschli, a wschо žo ida cžicho a wopuschczene bycz. Druhu winu drje tehdy njemějach šrudnosće? A wo pravdże, tehdy žo minu tydźeń a kermuscha bě tak łaš sabyła. S Pětrom pytach žebi žwoje wschědne wjeżele a tak žo dale minuchu moje dźeczaze dny, pschi kotrychž žo niczo naipomnjenja hódne njepoda.

Wěch schulu wukhodźił a dokelž měiach łóscht do hajnišwa, da mje macz po radże kralowskeho hajnika, pola kotrehož cžasch najprjedy do wucżby sastupicz, na někotre cžaš do wyschschiche schule, so bych posdźischo do T—ischi hajniškich schulow sastupił. To drje mi šwopredka tak prawje do hłowy njechache, dokelž cžasch hnydom do lěta, hdyž běch hižo tak mnohu hodźinu rady pschebywał, tola podach žo do teho na pschedstajenje hajnika a macžerje, so budu potom cžim wubjernischi hajnik a so dźe žo te lětu tak špěchnje minu. Duž dha woteńdźech z dobrej nadźiju a z dobrymi pschedewsacjemi do zuždy, hdyž też ho mi po pschewinjenym stytkanju jara derje łubjesche.

(Pokračowanje sćěhuje.)

tyene halozki hacź na strowe drjewo wotrěsali a spalili. Słowuczaze kopjena wo schłodnikach tu na radnizy w prěnim połkhodze wó jstwje cźitko za darmo dostacź.

— **Motorisej kole so kradnje.** W nozy k 21. junuiej 1936 je so pschi schłodze na Tśelnik lohke motorske koło znamki „Phönix“ se znamjenjom I-6391 kradło. Krožna a motor matej cźitko 7408. Koło je cźorne barbjene, ma schromjenjeny tank, sojuiste žedło. Tuto motorske koło je podobiśko psched leżownoseźu Pschi tśelniku cźitko 2 tśejako. Jemu pobrachuje hischcze módra cźapka se schpotku a nawocźi. — W nozy k 28. junuiej 1936 je so na rózu Lazarettskeje dróhi a Kralowskeho wala lohke motorske koło znamki „DKW“, se znamjenjom I-7503 kradło. Krožna maju cźitko 267 214 a motor 494 722. Koło je cźorne barbjene, ma schromjenjeny tank, sojuiste žedło. Tuto motorske koło su na wotkležanej Drachowej dróhy namakali. Tutemu motorskemu kołu pobrachuje hischcze cźorny žedłowy pschikrywo. — Wobe motorskej kole śtej so z njeprawom wuźikej. Schtóž móże wo skuckerjomaj nécźto sdźelicź, so prošu, so by so pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodze, telefon 2802, samołwił. Pschihubja so, so so mjeno jamołwerja fatají.

S **Jenkez.** W Büttnerez tijeńi nasta w saschkym tydźenju woheń z tym, so so motor sapali. Dokelž je twarjenje niske, so śkcha, kotraž je z papu kryta, hnydom sapali. Se spěchnym a rasnym sapschimnjenjom dźěkacźerjow je so woheń sadušył, tak so so wjetschej schkodze sadźewa. Dokelž bychjesche so z pěskom hasźeć, so so maschiny khěrzo wobschkodźike.

S **Bukez.** (Pschi njeskutkach ma so hnydom policiji powěsć dacź.) Spodźiwny pad njekasanstwa nuczi tomu, znowa na to pokasacź, so bychu tola dźěći we wuwjedźenych njekasanstwach swojim starschim hnydom powěsć dale, so by so mohło pschiźitkujsnje hamtire mjerno wo tym informowacź. Sloro we wschich pschipadach je wuspěch sacnjeny, hdyž policija hnydom powěsć dostanje a hdyž móże hnydom sa słodnikom śledźicź. Wsched dźeschim cźasom bě mjenujzh [illegible] holza z Lejna z kołom z Budyschina do Bukez po puczu. Pschi Karolinej sahrodze w Budyschinje pschidruźi so k njej koleźaś, kotraž na samknu stronu jědźesche, a kotryž so takle wopisuje. Nětkaze 26 lět stary, nětkaze 1,75 wulki, žylneje postawy, bjes brody, kulowateho wobliczа, blědeje barby, wložu sožne a do sady sćežeane, narécź luźiska nimczina. Sdrastenj bě do cźemnomódreho wobleka a mjezeche módru cźapku se schpotku. Jědźesche na muzaznym kole. Powědasche dźěćom, so w Budyschinje bydli, jdźeli jemu tej prawu adresu, kiž pak njetrjechi. Hdyž chyschе hlaba holcźka sa Trjewjeńzami na koleso salećsć, ju njedocźink wot teho wotdźerzowaschе, napominaju ju, so by ś nim dale hobu bělala. Dźěcźo pak so na koleso žydny a jědźesche dale. S lohkocźu holzu doscźehny. Storhny ju ś kolesa a so na hrube niekasanske waschnje na njej pschenđźe. Budźiscźe-li dźěcźo tutón podawk swojimaj starschimaj sdźelicź, by bylo lohko, njedocźinka lepicź, wobeźe dokelž bě pjerza w Budyschinskej Herbstej Gruchcze załožił. Je trěbne, so teź runje w tutym nastupanju kóždy rozsajnjeny zwobuzkutkuje. Nadbitomnje poradźi so, teź nécźo hischcze njedocźinka lepicź.

Z **Radworja.** Sobotu, 20. junija wobsta w cyłej našej wokolinje znaty wojnaŕ Maks Rjećka jara derje swoje mištrske pruhowanje. Cyle wobydlerstwo so z knjezom Rjećku nad tutym wuspěchom wjeseli. Młody mištr je hižo njedźiwajo na swoje młode lěta dawno starśiske předewzaće sam přewzał a je wot teho časa nawjeduje. Teź je rózak swarnje rozšerił.

Z **Lejna.** Hdyž běchmy sobotu naše najnuzniše dźěła dokónčili, podachmy so na nastork našeho předewzaćoweho wjednika knjeza J. Eiselta na jězbu do módreho. Z dypkom 4:11 hodź. steješe wóz „Sachsenland“ na dróży před předewzaćom a předewzaćelowy wjednik, kaž teź jeho swójba a cyle dźělaćerstwo, dałokoż měješe w nim městna, so do njeho zesyda. Wosobowy wóz firmy dyrhješe so hišće tych, kiž městna njemějachu, sobuwzacź, zo njeby nichtó doma wostał. W spěšnej jězbje jědźachmy na Kamjenc, Kinspórk do Moritzburga, hdźež so prěni raz wokřewichmy. Potom wobhladachmy sebi krasny Moritzburgski hród ze wšěmi jeho rjanosćemi a widźenjahódnymi dopomnjeńkami. Wot tam jědźechmy do Drježdźan na zahrodnisku wustajeńcu, nad jejež rjanosćemi so njemóžachmy dodźiwacź. Na dompuć w lěsnym młynje hišće raz so wokřewichmy. Jězba je we wšěch wobdźělnikach wulku dźakownosć a připóznaće k wjednikej předewzaću, knjezej Eiseltej, zbudźiła.

Se **Spytez.** Kaž hižo pišachmy, bě so jandźeny ptakt hoscźenzaŕ Hermann Hilbjenz je Žiczenja pschi twarjitich dźěłach na dróży w Schpytezach z autom t semi storhnył a so cźežko sranił. Hilbjenź je nětko w Budyschinje w měšćanskej thorownj na scźehwkach sranjenjow wumrěł.

S **Kamjenza.** Sa wiczny a ludowy žwjedźeń 4. a 5. julija 1936 je so teź Tśelźowska łuka jako žwjedźenišćo pschiprawiła. Tam pokaja so stare ludowe postawy z biedermeierskeho cźasa, tśelźy w žwojich starych historiskich uniformach, tehorunja nózni strażnicy a měšćanskaju wojacy. Pschedawanišćowa su so tehorunja po biedermeierskej wupyschile a nětkotrajkuli rjanolinka tu w biedermeierskej drasce swoje twory poskicí. Nasche Kamjenczanki su z wowzonych khamorezkow jich stare biedermeierske kostumy zmuczahate a je starymi pschełožkancźinkami a ruczinymi korbitami žwjedźeń wopytaja. To budźe prawy ludowy žwjedźeń, pschi kotrymž so domjace nałožki a drasty wobeźe pokasaju. Na Tśelźowskej łuce smjeje pak teź kóždy sttadnosći so tam móz na jěchańcach a cźumpjelach, na kotrychž so tam móz na jěchańcach a cźumpjelach, na kotrejž so dźiwo sa dźěćowy cźas sabawjachu, a teź na najnowischich jězdźernjach, nałožeho cźasa wopytacź. We Wolfej staroněmskim Gambrinušowym stanje, hdźež najlepschi komikarjo, spěwarjo a wjeselí herzy wustupuja, budźe powschitkowna radosć knjejicź. Prěnjotne varietejske žwjedźeńšćo hry w stanje, w kotrymž ma 800 wobsobow měsina, pschinjeśu žiwotowe attrakcije a artistiske najlepsche dokonjenja. Kaschporkowe dźiwadło Drježdźanskeho schkita domisny pokaje wumělcźy bjesporocznu klankohru. Nimo teho so njedźelu popołdnju w 5 hodźinach dreždźerowane polizajske a wowcejerske pěsy Kamjenskeho wokrjesa pschedwidu a budźe teź wulěhanja khortow. Tśelźowski bal sa wschitkich wopytarjow w Tśelźowskej hali! Wjecźorna kraśna illuminazija žwjedźenišćeja. A hischcze nécźto zyle wobzetite: Njedźelu wjecźor wulki brylantowy wohnjostroj na Tśelźowskej łuzy jako wobsamknjenje žwjedźenja. Schtó nochzył so na tutym wulkotnym žwjedźeniu wobdźelicź? Sstyły wotbłoß, kiž je žwjedźeń mjes wobydlerstwom namakał, a dotalne pschedawanje žwjedźenšćich znamješkow hižo nětkole sa wobsebity wuspěch tuteho žwjedźenja rukujetej. Pschetoż hižo nětkole je wiśte: Nichtó nocźe pobrachowacź, wschitcźy chcedźa bycź pódla. To budźe zyle kraśny ludowy a domisniski žwjedźeń!

S **Kamjenza.** Schtwórtk, 2. julija, dopołdnja budźe w hamtiśim hejtmanstwje so rada za wschěch plahowari radu podawacź. Dźiwaja na wulke rosmnoženje schkódnikow może so tódomu plahowarjej radu radźicź, so by zeběi we wschech ważnych prašenjach po radu dóschoł, so by žwoje radowe schtomy psched wjetschej schkodu wobarnował. Tajke radupodawanje sa plahowanje radu wotmeźe so w hamtiśim hejtmanstwje kóždy pěrni schtwórtk měsaza.

S **Khrjebje.** Dobrowólna wohnjowa wobora wobdźěli so njedźelu, 5. junija w Kóšach na 10lětnym sakoženskim žwjedźenju a na poswjerjenju noweje žynkowy a stupańskeje wěże.

*

S **Drježdźan.** Njedźelu běchu tu saj žerbśke kemsche w Kichiznej zyrkwi, kotraž hižo mnoho lět Sserbow hospoduje. Poślednja Boża słužba pak bě wusnamna, dokelž knjes wyschschi farar Sarjenk z Khwaczicź k poslednjemu rasej do zastupa na wuśtužbu předowaschе. S rožemi porjeschcźeny wołtaŕ žerbśke knjeznu a zony we žerbśkej narodnej drasce dawachu kemscham wobsebity ras. Knjes wyschschi farar spominaschce do zastupa wědowanja na wulkich předarjow, kiž su Sserbam w macjernej rěcźi słužiłchu. Potom pokaja na japoschtołow, kotrychž zahorjenosć we wěrze by dyrbjał kóždy kicheńcźijan wobsedźecź, so by wojował za nasche schcźerśćijanstwo w naschim cźasu. Po Božim wotkazanju sćědowaschе wobsadna zhromadźizna w hoscźenzu „Johanneshof“. Sastužby knjeza wyschscheho farara wubědowasche we króticich słowach knjes moleŕ Kowaŕ. Na młode lěta tuteho žerbśkeho předarja spominasche nasch wjeleczesćeny knjes hudźbny direktor Krawz, kiž bě po dwanacźnjedźelskej khorosći so zhroblił, k cźesći knjeza wyschscheho farara pschicź, so by so saj z nim setkał. Knjenł Lawzyna powědasche wschelake podeńdźenja z cźasa skutkowanja knjeza wyschscheho farara, kiž žahachu hacź do

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamołwity za za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za nawěšćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1936 2874. — W tu chwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Wumělski pomnik w měšazu juliju.

W němskim muzeju w Barlinje stejí tuta drjewjana postawa Mnichowskeho mišterja, pokhadźaza z cźasa 1520. Swjatny Jurij jako pschewinjeŕ hada. (Scherl)

Barlinska burza, 29. junija. Na spocźatku tydźenja je strony bankowskeje klientele někotre kupowańske pschikaźe pschedležałe. Hdyž so teź bursowny wobkhad z powokanja je wospjetnymi nakupami pschisamknył, běchu prěnje sapiśy z wjetschego dźěła trochu wyschiche hacź sobotnische kury. Wožebity sajim pschiwobrocźi so sa- žo někotrym sozialnym hódnotam, kotreź běchu so hižo w sajchkom tydźenju we wjetschim rosměru pokupowake. Na zentowych wikach so stara wójnika pożcźonka po poslednich spadowanjach w kurju poleźi.

Barlinske žitne wulkowiki. Policzeńske a wotbytowe poměry na Barlinskich žitnych wulkowitach njejsu so na spocźatku tydźenja pschemeniłe. Dowos khlěbowych žitow je strony ratarstwa je dale jenoź słaby, tak jo móza młynjy jenoź najnuzniśiku potrjebu kupicź. Wjetśe młyny z bohatymi zkadami wischaf so hacź do nowych žnjow sastarane. Njekontingentowane khlěbowe žita so tohorunja lědy policzachu. Wowk a jecźmjeń sa pizowańske sameny so bohacźe policzeschtaj, namakaschtaj pak jenoź we wobmjeśowanym rosměru kupzow. Muki mějachu pschi měrnym wobkhodźe wobstajne wiki.

Wječera płaćizne w Barlinje z centnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 6.	26. 6.		29. 6.	26. 6.
Pšenica	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	30,5-31,5
ječmień now.	—	—	módre łupiny	19,5-20,5	19,0-20,2
ječmień, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	31,5-33,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55	tany wosušk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	such. trubanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj, kruški	18,85	18,70
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
meluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja S: 208,9 9: 209,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jećmień za wupłodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 30. junija 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,482	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,465	100 čěskosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza, 29. junija. Na spocźatku tydźenja je strony bankowskeje klientele někotre kupowańske pschikaźe pschedležałe. Hdyž so teź bursowny wobkhad z powokanja je wospjetnymi nakupami pschisamknył, běchu prěnje sapiśy z wjetšeho dźěła trochu wyschiche hacź sobotnische kury. Wožebity sajim pschiwobrocźi so sa- žo někotrym sozialnym hódnotam, kotreź běchu so hižo w sajchkom tydźenju we wjetschim rosměru pokupowake. Na zentowych wikach so stara wójnika pożcźonka po poslednich spadowanjach w kurju poleźi.

Barlinske žitne wulkowiki. Policzeńske a wotbytowe poměry na Barlinskich žitnych wulkowitach njejsu so na spocźatku tydźenja pschemeniłe. Dowos khlěbowych žitow je strony ratarstwa je dale jenoź słaby, tak jo móza młynjy jenoź najnuzniśiku potrjebu kupicź. Wjetśe młyny z bohatymi zkadami wischaf so hacź do nowych žnjow sastarane. Njekontingentowane khlěbowe žita so tohorunja lědy policzachu. Wowk a jecźmjeń sa pizowańske sameny so bohacźe policzeschtaj, namakaschtaj pak jenoź we wobmjeśowanym rosměru kupzow. Muki mějachu pschi měrnym wobkhodźe wobstajne wiki.

Wječera płaćizne w Barlinje z centnar

pschenicy W 8: 10,40 hr., W 9: 10,45 hr., — rožki R 8: 8,60 hr., R 11: 8,75 hr., — jećmenia G 7: 8,85 hr. G 9: 9,10 hr., — wowsa H 11: 8,35 hr., H 13: 8,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 6.	26. 6.		29. 6.	26. 6.
Pšenica	220,0	220,0	bunv	20,0-22,0	20,0-22,0
rožka	183,0	183,0	woka	31,0-32,0	30,5-31,5
ječmień now.	—	—	módre łupiny	19,5-20,5	19,0-20,2
ječmień, nal.	—	—	žołte łupiny	32,0-33,5	31,5-33,0
wows	—	—	zeradella	41,0-45,0	41,0-45,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,55	27,55	tany wosušk	17,30	17,30
ržana muka	22,25	22,25	such. trubanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj, kruški	18,85	18,70
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	35,0-38,0	35,0-38,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
meluški	32,0-35,0	32,0-35,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja S: 208,9 9: 209,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 172,0 11: 175,0
Płaćizna za jećmień za wupłodźerja 7: 177,0 9: 182,0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 11: 167,0 13: 174,0

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

29. junija 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 26

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	44
Starše	40
Hewak połnomjasne, młode	—
Starše	—
Miasne	—

Byki 28

Młódše miasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38
Miasne	—
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 90

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rěrneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	38
Miasne kruwy	—
Snadnje wuwite kruwy	24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	43
Hewak miasne jałojcy	—

Wowcy: 804

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	50 – 54
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	48 –52
Miasne wowcy	37—43
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	34—36

Celata: 780

Najlepše kormjene čelata wot cyca	60—65
Srěnje kormjene čelata wot cyca	52 – 60
Snadnje wuwite	45—50
Najšpatnišе	42 - 44

Swinje: 2994

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	55
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	55

Radio

Sdźejdu 1. julija 1936:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,10 ranšći konzert. 11,40 za bura. 16 konzert. 18,30 wo skutku a žiwjenju lěkarja. 18,45 sport. 19 stare a nowe rejwanske hłoby. 19,45 wotewrjenje olympiskeje wsy. 20,10 tanzele. 20,45 hodźina młodeho naroda. 21,15 dujeńći konzert.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranšći konzert. 8,20 za hospodu. 11,45 za bura. 16 konzert. 17,40 wo bitwischeju pola Budyschina. 19 hudźba k žwjatokej. 20,15 hodźina naroda. 20,45 spěwy starych wojerjow. 21,15 konzert belgiskich komponistow (z Brüssela).

Hischcze ważne z dnjowneho programma: Barlin: 20,45 hłoby z połodnjowskich krajow. Kóln: 20,45 wjesele hłoby z prjedawschich cźasow. Stuttgart: 20,45 Beethovenowy konzert. Win: 21,30 Winska operettowa hudźba.

jeho prěnich sastojnskich lět, hdjež hišće we Lupoji skutkowaše. Naš nowy spěwar knjes student Cžěža zaspěwa dwaj spěwaj „Pod běłej brězyčku“ a „Schto radosćz rjenšchu dawa,“ schtož bu z džakom pschiwzate. Jeho pschewodżeše na klawěrje naš mischtr serbskeje hudźby. Knjes wyschi farar bu hischće z darom swjezeleny, bě to kosejwohrěwak, kiž pschebsta serbske holco w narodnej drasće. Knježna Schudakez dar wutrobnje hnutemu knjese zwyschschemu fararjej pschepoda. Sa wschě cjesće zo knjes wyschi farar podjakowa a po serbskej bjeżadże zo wot wschitkich roszohnowa.

*

S **Bukez.** (Shubjena móschnicžka.) Sandźenu schtwórtk je pruhowar knihi z Essena na sawinjenju Zornoschčenskeho pucza na statnu dróhu brunu móschnicžku z dwěmaj 50-hrinowarskimaj bankowkomaj, 120 hr. bankowku a něschto twjerdymi pjenjesami pschi wustupjenju z auta shubił. W móschnicžy bě hižo nimo teho listowe znamki a nimo teho popisane liscžiki. Sprawny namakar je prošu, so by pjenjesy na Bukecjanskemu strażnischtwej wotedał. Myto zo posticži.

S **Bukez.** (Bróń so shubika.) Ssobotu je zo na Rodeczanskich honach Wagnerez pistola shubiła. Pistola bě hjes pyrnjenja z taschki wupadła. Prošu zo, so by zo bróń po namakanju pschižłuschnemu strażnischtwej wudała. Hdy by zo to njestało, ma namakar khłostanje wozcakowacz.

S **Bukez.** Psched nětkotrymi dnjemi bur se zwojej maschinu trawu zyczeše. Nadobo widżeše zornicžku psched nožom maschiny, a hdyž tuta pokročži, wotrěźny jej prědknu nóžku. W zwojim strasche skoczi pschez nóž a shubi zo, na nohach skalajo, w lěku.

S **Czornjowa** pola Pomorz. Sandźenu njedźelu do nacheje wsy rjanaj konjej pschibježeschtaj, kiž burej Pritzigej w zuzodnym Wujesdże słuschetaj. Pytaju konjow na ležownoschzach tudomneho hoscenzarja Roblika popadnychu.

S **Wojerez.** (Swinjaze wiki.) Na zwinjaze wiki bě zo 274 prožatow pschihnało. Wobkhod njebě pschejara ziwy. Tehodła tež thětro wulki pschesbytk wosta. Tež płaczišny běchu tłóczene a pahibowachu zo mjes 12 hacz 18 hr. wot nětkotrych wumjacžow wothladane.

S **Rowneho.** Pschi 16. salożeńskim zwjedżenju a kralowskim tšelenju małokalibrateho strělerskeho towarstwa tšeli najlěpje na kralowsku tarcz hoscenzar Jurij Nakonz. 1. ryczer bu Pawoł Schurmann a druhi ryczer [illegible] Schwela.

Budyske stawniske powěsće

Narodźili je zo: 26. 6. Waltarjej Jurjej Ruwolsej Teichej, zedlarjej, zyn.

Wumrěli zu: 27. 6. Marcžin Albrecht Krietsch, zyn pschekupza, 2 mězazaj. — 28. 6. Johanna Khrysta Pönischowa bywscha zwud. Böhmina rodź. Domschkez, wudowa po radźinym dźłacžerju, 81 lět. — Kosia Pawoł August Jan Lorenz, invalidny rentnar, 68 lět. — Wórscha Borbora Knježkez, bjowka wožwjedżerja płokarnje, 9 mězazow. — Marcžin Wilhelm Fröhlich, dźesatnik, 21 lět. — 29. 6. August Hermann Hilbienz, hoscenzar a ratar se Zicženja, 54 lět.

Pschipowědźili zu zo: 29. 6. Jan Arnwicht Kirchner, ratarski pomocnik w Malešchezach-Pluznikezach a Hulda Frieda Weinertez, dźesatnerka w zyhelnczi w Budyschinje. — Pawoł Bjedrich Adolf Schwarz, klampar w Nitkej a Marja dźěl. Müllerowa bywscha zwud. Denkowa rodź. Kindermannez, wikowarka w Budyschinje. — Hermann Ota Gustaw Kurt Kalig, chemiski dźesatnerja w Budyschinje a Marta Hilża Pilzez, fabrikka dźesatnerska we Wurizach.

Zakoń wo zniženju danje

Hižo na sakładze zakonja se 24. januara a 27. februara 1935 zu zo danje nětcžišchim hospodarskim poměram wotpowědajo na znjeślive žadźby znižiše. Privatni hypothekowi wěricželjo zu zebi hušto hischće danje žadali, kotrejž njeběchu wjazu nacžasne. Se zakonjom wo hypothekowej dani, kotrjž bě zo njedawno wudał, maja zo privatni wěricželjo pohnucz, zo bychu dobrowólnje žadźbu znižili, kotraž je powschitkownemu hospodarskemu połoženju a wožebitym wobstejnoscžam w jenotlinych pschipadach pschimérjena. Knježerstwo zohodła w zawodze zakonja na wěricželow apeluje, kotříž dań hypothekow hischće njeznižichu, zo bychu pschikład druhich wěricželow, kiž to hižo cžinjachu, scžěhowali. Njemóže-li zo wěricžel a dołžnik wo pschimérjenej dani dojednacz, dyrbi zudnik spytacz, zo by stronomaj k dojednanju dopomhał. Jenož potom, hdyž zo tež je zudnikowej pomozu dojednacz njemóžetaj, ma zudnik pschimérjenu žadźbu se zebje postajicz. Kak ma zo pschimérjena žadźba postajicz, zo hischće we wožebitych zmérnjacych wotsewi. Sahadnje ma zo pschi tym žadźba 5 proz. za prěnje hypoteki a 5½—6 proz. za druhe hypoteki postajicz. Tuto rjadowanje je na dołhocžažny realny kredit wobmjesowany. Njepaduja pod to hypoteki kreditnych wustawow, kotrež zu dań hižo na sakładze zakonjow z lěta 1935 znižile. Tež hypoteki, kotrež je wukraj poskicžił, pod to njepaduja. Tež na nahódnoscženje hypoteki nima zo zakoń pocžahowacz. Jenož we wožebitych pschipadach może zo tu wuwjacže cžinicz. Najwětschi dźel hypotekow, kotrež pod tutón zakoń padnu, steji pod wobjebitymi postajenjemi wo wobmjesowanju spalžiwosce hypotekow (Hypothekenfälligkeit). Wot dalscheho rozschérjenja wuzicża moratorija je knježerstwo wothladało, dokelž zo samo rozumi, so wěricžel je samolutnoscžu hypoteki twohdła njewupowědźi, so je zo žadźba na pschimérjenu měru znižiła.

Kobła Nereide we němskim derby dobyła.

Prěni ras sa 21 lět ikónczi zo němske derby z dobyczom kobły. Nereide z Erlenhofskeje konjerneje pod Grabschom sa 2 mjeńschinje a 28,8 sekundow z rjanym pschedskokom dobyła. Je to 9. dobycze tuteho sławneho konja w běhu jedneho jenicžkeho lěta. Nereide psched Alexandru a Perlanderom zwój zył dozpěł. (Schirner, M.)

Wěš tole hižo?

W Freźno w Kalifornikej běchu zebi tśi młode holzy wucžinile, so nochzedża rosćudżenje, kotra z nich ma zo na sportoweho wucžerja wudacz, mużej pschewostajicz. Na pschemohběhanje dyrbjesche rozćudżicz, a dobyczerka dyrbjesche sportoweho wucžerja „dostacz“. We pschitomnoscži wulkeje zmjty pschihladowarjow zo napschemohběhanje tśjoch holzow wo manbježschemu wotmě. Pschecžiwo wocžakowanju zo sportowy wucžer ani sa dobyczerku ani sa tamnej holzy njerosćudźi, ale wusłuoli zebi studentku hudźby sa zwoju zíwjeńsku towarschku.

*

Hobrsli had w Parižskej zwěrinarni njeje schtyri lěta dołho nicžo zrał, wo druhim hadże je znate, so njeje wón wožomnacże mězazow dołho zaneje zyrobu k zebi brał. Zelmje, kotrejž mězazy dołho nicžo njezeru, njedźiwajo teho nicžo na waiy njeschubja. W nětkotrych sibirskich rěkach rybu samjersnu, zu pak po mězazach, hdyž łód rostaje, runje tak zíwe, kaž do samjersnjenja. Schlinki móża sčeto abo dléje bjes zyrobu wutracz, a nětkte afrikanzay domoródni zebi wulke hromady schlinkow zobu bjeru, hdyž dołhe puczowanje naschupja, dokelž zu schlinki z zyrobu, kotraž zo w cžołoloce njeschaže.

*

Najstarschi kón zwěta drje je Londonski konik, kotrejž nětkole w jedynaschtyrzetym zíwjeńskim lěcže steji. Na skoczeru zo zane wobcžesnoscže staroby njepokasuja.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Auf Grund von § 2 der Verordnung des Wirtschaftsministeriums vom 19. Juni 1933 über das **Einsammeln von Beeren** setze ich den Zeitpunkt des Beginns der diesjährigen Ernte von

wildwachsenden Heidelbeeren auf Sonntag, den 28. Juni 1936, und von

wildwachsenden Preiselbeeren auf Sontag, den 12. Juli 1936,

fest.

Kamenz, am 28. Juni 1936. **Der Amtshauptmann.**

Towarstwowske powěstnikl.

Dźeżdżany. „Hromadnik“ změje swoju poslednju schadźowanku do prózdnin schtwórtk 2. julija wječor we 8 hodź. w hosćencu „Johanneshof“. Přińdźe wschitcy. Też hosćo su wutrobnje witani.

Dr. Wjaslawk. předsyda.

Minakal. Serbske tow. „Statok“ ma přichodny pjatk 3. julija wječor we 8 hodź. w Psowjach w Neumannec hosćencu ważnu zhromadźiznu. Kóždeho sobustawa winowatosć je, zo ju wopyta, też hosćo su lubje witani.

Předsydstwo.

Rakecy. Wschitcy spěwarjo a spěwarki serb. towarstwa „Lipy“, kaž też wschitcy naši dowěrnicy zeńdu so wntoru wječor 1/2 9 hodźin w Kačej korčmje pola Helasec k jara nuznej spěwnej pruzy a k ważnemu zrěčenju dla našeho swójbneho serbskeho wječora, kiž budże njedźelu 5. prażnika. Nichtó niech njeprobrachuje.

Předsyda.

Na Wašej nozy njezaleži wina

ale najbóle na njepřihódnych stupnjach, hdyž maće wobčežnosće při běženju. Wěmy derje, hdże Was stupjeń tłóči a poradźimy Wam k lěpšemu Wašich nohow. 1288

Pomoc za Waše nohi!

Lipsia stupnje

Jähne w Budyšinje

Na Sulešskej hasy 9 m Telefon 3705

Wosebity wobkhod za na nohi čerpjacych

Pilna a spušcomn. Serbowka so do wobkhoda za domjacnosć a k posłužowanju hošći pyta. Zamołwjenia we wudawarni Serb. Nowin. [1521

Młody wotrok so hnydom do ratarstwa pyta w Komorowje čo. 58 pola Rakec

Dary ke kwasej

kaž knihi • spěwarske serbske a němske biblije • wobrazy zbožopřejne liščiki

Kwasne plakaty z rjanymi hrónčkami do wěncow

Kwasne přednoški wubjernu knižku kotraž kóždy kwas porješi!

Hrónčko na sčěnu rjana debjenka kóždeho serbsk. domu

Wšitko dostanjeće w Serbskej kniharni w Budyšinje w Serbskim Domje

Powołańskeho zastupjerja za zawěsćenje

za Kamjenski wokrjes přistaji hnydom

Wokriesna direkcija Walter Fichte zawěsćenskeho akcijowoho towarstwa „Gilde“ w Budyšinje na Kamjentnej hasy 43 1257

Fischerec barbjernja

chemiska rjedźernja

dźěła spěšnje, čisće a płaćizny hódno

Njezabudźće na wašu drastu

Klamy a přijimanje: 1148

Maks Klenke w Kamjencu na Budyskej dr. 30

w Budyšinje jenož na Moltkowej dr. 21

Corne a barbne tłóčane

lěčne jaki

nětk. 100 šěroke

m 3,25

Schaaf

1218

Skład kaščow

A. Tinz tyšeršk mištr na Sukelnskej hasy 14 a na Jakrowej hasy 22 Telefon 2074

Hdże?

daće swoje filmy, platy atd. ruče płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Erich Lenza

w Budyšinje, Hošic hasa 21

Po zawrjenju wobkhoda tyknće swoje foto-wěcy prošu do kašca při mojim wobkhodu.

ZEISS TESSAR

Telefon 2134

Mały nawěštk w našich NOWINACH je tuni a so płacy wuplaci

Tutón muž sebi přemysli,

hdże by ze swojej mandželskej prózdniny přebył? Pokaž jemu puć do twojeho rjaneho hosćenca w našim kuzłotym serbskim kraju. Rad će wopyta a wěsće zaso přińdże. Puć k sebi pokaž jemu z nawěštkom w Serbskich Nowinach.

Přiloha k čisłu 150

SERBSKE NOWINY

Wutoru 30. junija 1936

Proces dla wotwjedženja dźěsća w Bonnje

Dźenja wutoru japoczina žo pśed pśicišnjažnym žurijom w Bonnje prozeź pśeśeśiwo wotwjedźerjeju dźěsća Kerze. Wobśtorźba wobśtorženemu, kiž j Bottropa we Westfalskej pokhadża, porokuje, so je dla wudrěcza pjenjez dźěcło wotwjedł. Snate je, so jakoń, kiž je žo hakle pśed někotrymi dnjemi wudał, sa tajke śišćinistwo njejertne khłostanje žada. Wobśtorźeny je žo wšitkim winu snał. Tehodła hodźi žo śišćinistwo prawje wopiśaś.

12lětny žyn Bonnskeho pśekupza wysłuchu realku w Oberkasselu nad Rheinom wopytowasche. Schulskemu direktorej žo raz dopołdnja telefonowasche. Jeho pśichodu, so by schulerja hnydom domoj pósłał, dokelž je nan cźežko sniesbožił. Macź na pożłednim satanskim dróhoweje żeleznicy na njeho boczała.

Tam pak njesnaty muźski na hólza cźakasche a jemu prajesche, so macź njeje mohła pśicinicź, a so dyrbi wón jeho do khorownje pśichodźeć. W automej drózy, kotrejž wjednik wo wotpołhadże muźskeho njebješe niczo wědźał, so daschtaj pśed khorownju jwonka Bonna dojeźdź. Tam stuchał hólzej rjekny, so dyrbittaj se sadanemi durjemi do khorownje hicź, so byschtaj ruczišcho k nanej pśišišchoj.

Hólz jwólniwje a j dowěrjenjom žobu dźěsche. Na samotnym měśinje zuły cźłowjek hólza nadpadaje a jemu wulki truch leukoplasta na hubu slěpi, so hólz njeby mohł wo pomoz wołacź. Potom hólza wumjasa a ke sedamej pśichwjasa. Tajkeho hólza scheźcź hodźin posdźišcho namakachu, kuntwory běchu jeho sylc roskatałe.

Hdyž běsche śišćinik swój wopor wumjasał, wrócźi žo do Bonna a hnydom dweju hólzom k hólzowemu nasej pósła, so byschtaj jemu wudrěwaśkł list pśehpodaśi. Sastojnizy kriminalneje polizije a krajneje kriminalneje polizije hnydom pśekupzowy dom wobstupichu, dokelž mějachu sa mózne, so snadź rubježna zwólba j autom pśihotuje.

Mjecźor w 6 hodźinach do wobłhoda nana wotwjedeneho hólza 15lětny pachoł pśihindże a pśihotowane pjenjezy (1800 hriwnow) wotewsa. Śišćnik je žo wunał, so tutón hólz njeje wědźał, cźehodła a sa cźo je dyrbjał po pjenjezy hicź. Polizistojo běchu pak žo hižo na muża dohladali, kiž na hólza cźakasche. Jako to śišćnik pytny, cźekny wón do wulkeho kupneho doma. Jemu žo też poradźi, kupny dom sašo wopuścźicź.

Dokelž pak śišćnik pśiches naměśto pśed kupnym domom cźakasche a kriminalny sastojnik, kiž sa nim běžeše, do powětra tśeli, buchu ludźo na podawk kedźbni. Młody cźłowjek śišćnikej pucź sajtupi. S krótkej ale skutkatej pschimanju žo jemu poradźi, śišćnika sadźerjacź, doniž kriminalny polizist njepśichitwata. Tutón śišćnika někotre rasy j pistolu na hłowu dyri a jeho tak njeskótdneho scźini. Wšitko tom žo j pistole wutsel njeschcźi, tola na hłowje nikoho njetrani.

Pśi pśeprašowanju śišćnik natpśedy wšitko pśizna a wopacźne mjeno wudawasche. Tola j lista, kiž mějesche pśi sebi, jeho prawe mjeno shontachu. Tak hdyž jemu dopokasachu, so j Bottropa pokhadża a je žo hižo wospjet dla wschelakich cźežkich śišćnistwow a hižo dla wotwjedženja dźěsća potkostał, žo śtócźe wušna a praji, hdże hólz pschebywa.

Nowosće z cyłeho swěta

Cźežke njeśboże w Sakskej Schwizy.

Njedźelu popołdnju žo na tak mjenowanym Barthowym pucźu pśi Rauschensteinje 25 lět stary Horst Schrabel j Drježdżan sabij, a jeho towaršchaj žo cźežcy sranischtaj. Wšchitcy tśo chcychu po wožebje wobcźežnym pucźu na wjerschk Rauschensteina saléźcź, ichtoż pak žo jim pśiches njewobhladnimosć jedneho j nich njeporadźi, tak so k njeśbožu dóńdże.

20 000 schtuk drobneho złota na žwětowym kongresu sa pjerisnarstwo.

Wot 24. julija do 2. augusta budźe w Lipsku 6. žwětowy kongreź sa pjerisnarstwo, na kotrymž žo tyšacy najwusnamnischich tu — a wukrajnych wucźenzow a praktikarjow sa drobne pjerisnarstwo wobdźela. Sastupjerjo je 39 statow budźa na nim pschitomni. Pschi tutym kongresu, kotryž žo w domje němskeho kniharstwa wotmeje, budźe też wustajeńca drobneho złota sjednocźena, na kotruž tu — a wukraj 17 000 schtuk pjerisny a 3 000 karniklow pósłcźele. Budźe to najwjetscha wustajeńca žwěta, kotraž je žo hny na tutym polu wotmeła. Žwětowy kongreź sa pjerisnu wotmeje žo kóžde lěto a to pschezy w druhim kraju. Statny burski wjednik, R. Walther Darré kongreź wotewri.

34 sajudźenjow we wulkim politiskim prozeźu w Pólsku.

W Radomje słonźi žo po tśitydźeńskim jednanju wulki politiski prozeź. 43 Polakow a 13 židow běchu dla wobdźelenja na njemérach wobśtorźili, kotrejž běchu žo w měrcu t. l. w měśacku Pržybitku stale. Dla bojkotowanja pólskeho wobydlerstwa židowskich wikowari běsche w tutym j nětkle po 90 prozenta še židami wobydlenym měścźe k wajnej bitwje mjes židami a pólskimi burami dóschło, pschi kotrejž žo tśi wožoby sabichu. Pschi prozeźu žo wupokasa, so mějachu židja hkownu winu pschi njeměrach a so běchu še žwojim sadźerjenjom pólske wobydlerstwo k wobaranju nawabili. Tohodła j wobstorźenych 3 židow k 8 a 5 létam jastwa sajudźichu. 10 wobstorźenych židow k jastwu po 1 létu sajudźichu a 4 wuwinowachu. Se 43 wobstorźenych Polakow 18 wuwinowachu a 25 dostachu pół léta hacź do 1 léta jastwa.

5 dnjow dołho w podkopkach samknjeny.

Wot sajudźenje póndźele ranja je w jamje „Shamrock“ w Hernje hórnik Schmidt w podkopkach sajwinjeny. Schmidt bźěłasche sam w poboczným podkopu. Njedźiwajo wschěch prózowanjow wulkowarskich muźstwow bo dotal njeporadźi. Schmidta wukhowacź. Wot wutory je mózno, so j nim z klepanjom dorozumicź. Jěsći a picź žo jemu pśiches wožebitu roku podawatej. Teź do-

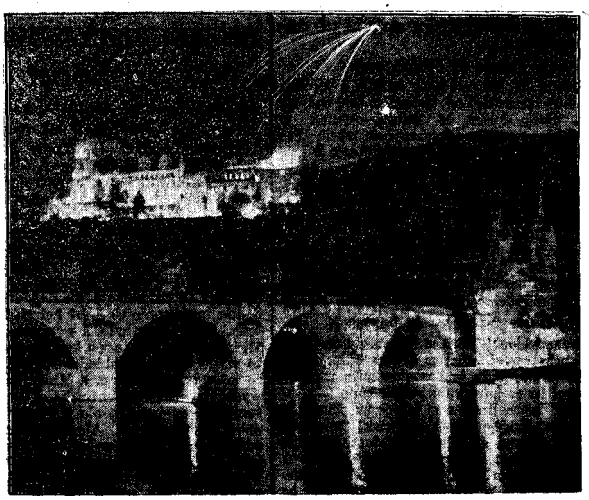

Heidelberg we žwjedźeńskim błyšcźu. — 550 lět uniwersita.

W Heidelbergu wotmėwaju žo tute dny žwjatocźnosće na 550lětne wobstacje university. Pśeni dźeń žo j wulkotnym wobswětlenjom hrodu słonźi. Pśedku na wobrazu widźimy wobswětleny móst pśiches Neckar. (Scherl Bilderdienst, M.)

Bobak:

Bitolj a Resan

Woteznaty zacźišć, sedźeć zaso raz w runym wotdźelenju normalneho cźaha, kiž po Pelagonskej runinje wjeze pućowarja z Prilepa ke krótkemu wjećoru do Bitolja!

We wozu sedźa makedonske burowki w bohaće wušiwanych pyšnych drastach. Wonka zaso ta typiska makedonska krajina! Płowa runina, kiž tu a tam so horbi abo žołmuje, na wobzorje wobhrodźena z wysokimi nahimi horami. Po płowych wusmahnjenych honach kćěja z tysacami błěde bozowe bóznički na běłych stołpikach a nad pózničkami steja zamyslene čorne, běłorohate hobrske buwoły a filozofiscy přežuwaju. Po šerokich horbatych, rozkwětanych pućach cźahaju šěre wolki dwukolesate makedonske wozy a za nimi huste mróčele kura a procha krajinu zawodźeja. Pastyrjo stražuja při swojich stadłach. Karawany jězdnych wjesnjanow nimo kołeśaju. Zwučeny wobraz, kiž mje tu hižo přewodźuje po tydźenjach.

Tola njezwučene a njewšědne je dźensa njebjo, kiž so pina nad tutej płowej makedonskej krajinu. Njeje to wjacy tamna jasna, čista a błěda módrina, bjez kotrejež sej makedonske lěćo abo nazymu ani předstajeć njemóžeš, ně, ćémne mróčna wisaju z tołstymi bruchami nizko nad krajinu. Njewjedro so wari . . .

Njewjedro w Makedonskej? Žadna wěc! Přetož tu bywaju lěća a nazymy horce a suche a słónčne, bjez mróčałki, bjez mróčna, bjez njewjedra a potajkim też bjez kapki dešća. Poskićiłi so mi to njewšědne dźiwadło, zetkać so z njewjedrom w Makedonskej?

*

Hdyž w Bitolju wulězu z čaha, rozpušći so runje njewjedro. Rozpušći so a so wunjemdrí z južnym wohniwym temperamentom. Błyski sekluja po worcowym njebju. Hrimanje wrjeska. Dešć so lije z čurami. Nichtó sej njezwěrł z dwórniška, přetož wězo nichtó njeje tu přihotowany na dešć. Jenož drózkarjam tute wjedro njesmérnje howješe. Pućowacy wozy nadběhowachu a dowjezna płaćizna za pjeć mjeńšin so podróžowaše wo 100, 200 a 300 procentow. Z njewšědnej konjunkturu wozboženi drózkarjo z połnymi drózkami kaž zle njedobro do města hnachu, zo bychu składnosć wužiwali, swojich pućowacych prawje bórzy wotbyli a hnydom zasy z wrótnej spěšnosću so wrócili na dwórniško po dalších pućowacych. Tu wšak dyrbjach bohužel nazhonić, zo pod wliwom popušćateho dešća běchu płaćizny mjez tym zasy khětro spadłe. Pućowacy zasy wobknježachu położenje a płaćiznu sami postajichu . . .

Abo dźěchu pěši kaž ja, přetož dešć bě mjez tym přešoł do prózenja a miholenja, štož tak jara njemyleše. Puć do města bě khětro daloki a dyrbjach přeńć nimo mnohich zelenych zahrodow a zelnicow, prjedy hač dočampach k łužatym hasam města samoho.

*

Bitolj, kotremuž Bolharjo rěkaju Monastir, běše něhdy wuznamne město. Mjenuje so hižo wokoło l. 1000, hdyž nad juhoslowjanskimi splahami knježeše slawny bołharski cař Samuel a běše wosebje za turkowsku dobu ważne wojerske a wikowańske srjedźišćo. W l. 1912 tu serbske wójsko dokónči wuswobodźenje Južneje Serbskeje wot cuzych kwakłow. Surowje je Bitolj ćerpił za čas swětoweje wójny, dokelž dźěše fronta wokoło sameho města. Wobydlerstwo rozćěka, z jónu kćějaceho města wostachu jenož hišće rozwaliny. Štož so wukhowa před sćěhwkami wójny, to zniči w l. 1922 hrózbne rozbuchnjenje. Přez połojcu wobydlerstwa so wjacy njewróći k rozpadankam swojich statokow. Bitolj, kiž měješe před wójnu 100 000 wobydlerjow, ma jich dźens ledy 40 000.

Začahnu do města, přeskakuju abo přebrodźuju njeličomne žołte luže a rěčki błóčaneje wody, kiž so waleja po hasach. W měśe samym maš same nowe twarjenja, nowočasne wobkhody a hosćency.

Nimam wotpohlad tu dołho so dlić, wobhonjam so za autobusom do Resny a Ochridy a skónčnje posłuchajo na namołwjenja swojeho žołdka podam so do korčmy na zapozdźeny wobjed.

Pinčnik přikhwatawši nastaji pinčniske wobłičo, wobhlada sej mje wot črijow do čapki a so mje woprašа, hač rěču němski abo madźarski. Wotmołwju, zo mam za to, zo w juhoslowjanskim měśe dźě dosaha znajomnosć statneje serbokhorwatskeje rěče a zo bych so takle z nim rozmołwił, nima-li ničo přećiwo temu. Potom so prašam za wobjedom. Kelko płaći?

„Dwacyći dinarow“, zanužluje.

„To je předrohe! Pjatnaće bych dał!“ rjeknu a hižo zasy přimam za nakhribjetnikom.

Ale pinčnik mje njepušći. Da mi też wobjed za pjatnaće dinarow . . .

Dale so miholi. Dešćik šnórki předže . . . Njeje ničo bjeztróšteršeho hač makedonske městačko pod dešćom. Sedžu huškajo a čakam na awtobus do Resna.

*

Wšo ma swój kónc, jeli nic dešćenje, dha tola čakanje. Awtobus skónčnje, byrnjež ze zapozdźenjom, přiridruje. Je to khětro zastarski kašć a wjele dowěry k njemu nimam.

Wóz so mota po horbatym plestrje města, přećměri luže, zo woda hač k woknam pluskoce, dyrbi nješto króć zastać, dokelž je hasa zatykana z wóskami, buwołami a karami. Skónčnje pak tola so z města wumotamy . . .

Drobny dešć próši a krjepoli . . . Wjerśk hory Peristera, na kotruž so awtobus po seklatych pućach horje dźerje, je zababjeny z kurjawu a mróčnami . . .

(Skónčenje sćěhuje.)

ſhahaza měra powětra ſo jemu podawa. Mukhowarſke dźěła maja ſo jara skedźbliwje stacź, dokelž strach hrozy, ſo ſo dalſche dźěle podkopkow kypnu.

Kaž dźenſa ſhonimy, je ſo hórnik Schmidt pónd.ſlu popoldnju 10 minutow po 5 hodźinach ſbožownje wukhował. Jeho hnydom k wobkedźbowanju do khorownje „Bergmannsheil" w Bochumje dowjesechu. Deleka w podkopzy podkopka wyſchnoſcź, wjednistwo dźěłakrnje a towarſchojo Schmidta radoſtnje poſtrowichu a jemu ſbožo pſchejachu. Horjeka jeho jeho mandźelſka ſe 7- a 12lětnymaj dźěſćomaj a wobſtarnej wokhromjenej maćerju wutrobnje powitachu. Schmidt je dźewjećej dnjow a wóſomi nozow ſkoro 800 metrow hluboko pod ſemju pſchebywał. Wjednik a wjednikowy naměſtnik běſchtaj ſo ſa ſaſzypnjenym wobhonjowakoj, tehorunja ſtabowy ſchef SA Lutze.

Zakoſtny njeſkutk wotpokaſaneho nawoženje.

W Bolharſkej ſo ležy hdy rubježne mordarſtwo ſtanje. Sa to pak cźim huſcźiſcho cźitaſch wo mordarſtwach, kotrejž ſo ſe ſarliwoſcźu abo wjeſelwoſcźu dla wotpokaſaneje luboſcźe ſtanu. Tak ſo tež njedawno w južnej Bolharſkej mžy Nowa Machala žalostne dwójne mordarſtwo ſta, kotrejž zyku krajinu roſhori. Młody bur Iwanow běſche ſo do 15kětneje Marije Nikolowej ſaluboval a žadaſche wot jeje maćerje dowolnoſcź, ſo by ſo hnydom mohł ſ njej woženiś. Maćej pak tutu ženitwu dla pſchewulkeje młodoſcźe holzy wotpokaja. Hdyž ſo maćej a dźowka bórzy po tym na polo podaſchtej, nadpadże jeju roſhorjeny nawoženja a ſakło wobej žonje ſ nožom. Po njeſkutku je do Balkanſkich horow cźeknył.

Njeſboże při „pleſtrowych manevrach" w połnóčnej Italſkej.
Tſjo italſkich alpowych wojazy ſo w dźiwjej rěcźy ſatepili.

Pſchi ſmužowanjach, kotrejž wotdźěl wojakow pſchi brjoſy Dora Riparia pſchi rěcźniſchcźu dźiweje rěcźki Bardonecchia w bliſkoſcźi města Ulx w Cottiſchſkich Alpach wuwjedźe, ſo podmlěta ſemja pſchi brjoſy napjatej rěki wotſunu, pſchi cźimž 1 podwyſchk a 2 muježej do rěki padnyſchi ſo ſatepiſchtaj.

Krwawne ſrajenje na Cźornej Horje.

Bliſko Zetinja w Cźornohórſkej dóńdże k tſeleńſy mjes nehdże 500 cźornohórſkimi burami a žandarmiſkim wotdźělenjom. Burja chcychu do Zetinja cźahnyś, ſo bychu wuſtwobodźenje 14 ſwojich towarſchow žadali. Tuchy běchu ſajeli, dokelž ju w hapreji pſchi ſrajenju ſe žandarmſtwom pjeć žandarmow morili.

Jako žandarmoju ſpytachu demonſtrantam wobſwacź, do města cźahnyś, ſo ſ burſkeje ſtyty nadobo někotre króć tſeli. Na to tež žandarmoju poczachu ſeleć. Wóſom demonſtrantow ſo mori a 30 ſo rani.

Tuteho krwawneho pſchipada dla je ſo 55 woſobow ſajako. Mies ſajatymi je tež prjedawſchi cźornohórſki miniſter dr. Plamenaz. Wyſchnoſcźe pſchicźinu burſkich njemérow w kommuniſtiſkej agitaciji mjes burami pytaju.

Njeměry w Alexandriji. — 47 ſranjenych.

W nazionalnych pſchedźełnjach w Alexandriji (w Egiptowſkej) je ſ někotrych dźěłacźerjow wobſtejaze dźěłacźerſtwo ſchtwórtk dźěło ſtoſiło, ſo by ſebi wjetſche mſdy wunuſnowało. Dźěło pak ſo po ſakrocźenju policije bórzy ſaſo ſapoczа. Piatk pak ſnowa ſtrajkowacź ſapoczachu. Wotdźělenje policije, kotraž chcyſche porjad wobnowiś, powitachu ſtrajkowazy ſ kamjenjemi a żelezнymi ſerdźemi. Dźěłacźerjo ſo na to k wjecźoru w fabrizy ſaraczichu. Sobotu rano pak, jako dźěłacźerjo hiſchcźe ſpachu, wulke wotdźělenje policije pſchicźahny a wunuſowa ſebi pſchiſtup do wuprózdnjenych dźěłarnjow, pſchi cźimž ſo někotſi dźěłacźerjo ſpjećowachu. 45 dźěłacźeri a 2 poliziſtaj buchu ſranjeni. Dźěłacźerſtwo je na to, dźiwaju na krute poſtupowanje policije, wobſamkło, ſo w ſtawkowanju njebudże poſkaźowacź.

Argentinſke póſtke létadło rosbite namakane.

Hižo tſi dny dołho ſhubjene argentinſke póſtke létadło cźary Bachia Blanca — Rivadavia je pjatk 89 km k poſnozy wot Rivadavia ſo pſchi brjoſy rosbite a ſpalene namakało. Schto je ſo ſ wobžadku ſtako, njeje hiſchcźe ſnate.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Bekanntmachung.

Zum Schutze der Ernte wird im Gebiete der Amtshauptmannſchaft Löbau und der Städte Löbau und Ebersbach das Betreten der Feldgrundſtücke außerhalb der öffentlichen Wege Unbefugten bis zum 15. Oktober 1936 verboten. Ebenſo iſt das Begehen der nichtöffentlichen Wirtſchaftswege von abends 7 Uhr bis früh 6 Uhr bis zum 15. Oktober 1936 verboten, ſoweit der Wegebenutzer nicht auf Grund Privatrechts ein beſonderes Benutzungsrecht hat. — Eltern haften für ihre Kinder.

Zuwiderhandlungen werden mit Geldſtrafe bis zu 150 RM. oder mit Haft bis zu 6 Wochen beſtraft.

Dieſe Bekanntmachung tritt mit ihrer Veröffentlichung in Kraft.

Löbau und Ebersbach, am 26. Juni 1936.

Der Amtshauptmann zu Löbau.
Der Erſte Bürgermeiſter zu Löbau.
Der Bürgermeiſter zu Ebersbach.

Auf Grund der Miniſterialverordnung vom 19. Juni 1933 — Sächſ. Geſ. Bl. S. 92 — über das Einſammeln von Beeren ordne ich für den Bezirk der Amtshauptmannſchaft Löbau einſchließlich der Städte an, daß das Einſammeln von wildwachſenden

Heidelbeeren vom 1. Juli ab und von
Preißelbeeren vom 1. Auguſt d. J.

ſtattfinden darf.

Zuwiderhandlungen werden nach § 25 Ziff. 1 des Forſt- und Feldſtrafgeſetzes vom 26. Februar 1909 (Geſ. Bl. S. 277) beſtraft.

Löbau, 26. Juni 1936. **Der Amtshauptmann.**

Sto pocpula woła

„Pomhaj Bóh! Pomhaj Bóh!"
Tak tam woła pocpula
Z lubym hłosom ze žita.
„Pomhaj, zo so hona rodźa,
Ścedru zežiwiznu dadźa."

„Wobradź Bóh! Wobradź Bóh!
Wobradź słónčne njebjesa,
Hdyž ma žito kčenička.
Milki dešć a płódne rosy
Skubłaju njech radne kłosy."

„Zwarnuj Bóh! Zwarnuj Bóh!
Zwarnuj před zlej pomjedźu;
Njepóśćel nam suchotu;
Zliwki njech też njezalija,
Ani krupy njerozbija."

„Žohnuj Bóh! Žohnuj Bóh!
Zo b'dźa kłosy licate,
We nich zorna mučnate;
A hdyž zrałe w dešću steja,
Kikry njech jim njezrozéeja."

„Daj to Bóh! Daj to Bóh!
Njech te pólne wobrady
Suche přiňdu pod krywy;
A za khudy ludźik wbohi

Boži khléb njech njeje drohi!"
Wubudź Bóh! Wubudź Bóh!
Wubudź ruki bohate,
Zo b'dźa smilne, darniwe,
Tak zo z dźakom wšitcy w kraju
Bože dary wužiwaju.

Sport

Maks Schmeling, Joe Louis, James J. Braddock a 150 000 dollarow.

„Corny bombaŕ" Joe Louis je podležał. Maks Schmeling je jemu tak stawy, cźło a mjezwoco rozstorkał, zo dyrbješe so cornuch dać wuličić. A tutón cmowy hólc corneje rasy „nigger" je chcył Schmelinga w prěnich kołach knock out (k. o.) zbić. Chcył a móc pak je rozdźěl. A tutón rozdźěl móže nětko zbity pjasćowaŕ khutnje rozebrać a rozmyslować, čehodla njeje to mohł, štož je chcył. Do tuteho pjasćowanja su Američanjo wězo też sadźeli: 10 : 1 běchu sadźenja (Wetten), zo Louis dobudźe, a 4 : 1, zo budźe Schmeling w prěnich štyri kołach k. o. A smorže je było. Wěc je wotbyta, a wěmy, zo je corny hobr we 11. kole dóstał plistu, po kotrejž so za séčhowacej hižo wjacy njeje wobhladnyć mohł, dokelž bě hižo mjez tym wulićeny, a Maks jako dobyćeŕ wobwyskany. Běły je cornucha zbił. Derje, zo njeslušam do corneje rasy, ale k bělej, dokelž běła z tym dohyćom triumfuje. Ale Schmeling hišće njeje ze swětowym mištrom w boksowanju. Ně, tak daloko hišće njeje. Tutón najwyšši titul bokseŕskeho žiwjenja khowa James J. Braddock — amerikanski pjasćowaŕ. A z tutym ma Schmeling nětko pjasćować, chce-li k druhemu razej wubědźić sebi titul swětoweho mištra. Schmeling sam je sebjewěsty a praji: „Myslu, zo budu Bradocka móc pobić —." Njewěste jenož je, hdže by so tutón wulki bój wotmeć měł. Při tajkich boksowanjach mjenujcy njejsu jenož pjasćowarjej hłownej wosobje, ale też „managers" (wupraj: manadźers), t. r. ludźo, kotřiž wěc zarjaduja — a potom też hišće „put-put", feńki. Znaty němski tajki zarjadnik je Walter Rothenburg a znaty amerikanski Mike Jacobs. Tutaj muježej so z přichodnym bojom wo swětowe mištrstwo hižo zaběrataj. Walter Rothenburg je wotesłał do Ameriki wonemu Mikej Jacobsej telegramm, so z tutym wobhonjejo, kak by było, hdy by wón, Mike Jacobs j... W. Rothenburgej, předał zrěčenja mjez Schm... gom a Braddockom dla mištrowskeho boja; měn... le, zo by z tutym předaćom Mike Jacobs sčini... „g'šeft" — a Walter Rothenburg by hnydom po... 150 000 dollarow! — Wotmołwa hišće z Ameriki ... dóšła. By-li Rothenburg zrěčenja dostał a z ... prawo, pjasćowanje zarjadowaŕ, by wón hnydom ... počał dźělać a wšitko přihotować, zo by pjasćow... było w Němskej, snano w Barlinje. Schmeling by radšo w Němskej boksował, ale hač njeby Brad... ničo přećiwo tomu měł, njeje wěste! — Pjatk w... je Maks Schmeling domoj dolećał, hač do Frank... broda n. M. z cepelinom „Hindenburg", a wot ... z létadłom do Barlina, hdźež jeho wjele přećeli a ... jimcow, žurnalistow a fotografow hižo hodźiny dołho wćakowachu. Skónčnje wječor wokoło dźewjećich doleća létadło Ju 52 do Tempelhofa a z létadła wu... ze Maks Schmeling ze žonu, znatej filmarku Anny Ondrej, a ze swojej maćerju. Mjez druhimi powi... chu Schmelinga wyšši skupinowy wjednik Brücknr w mjenje Adolfa Hitlera, dale statny sekretar Funk w mjenje knježerstwa, Arno Breitmeyer jako ... stupnik sportoweho wjednika v. Tschammera Ost... a wjednik boksoweho sporta Rüdiger. Schmeling sam je čiły a strowy a wjesoły. Praji pak, zo je ... to pjasćowanje woprawdźe najćežše jeho cylcho ... wjenja było. Hižo z wjele dobrymi bokserami bě mjez powjazami stał, ale ženje hišće z twjerdšim bó... kom pjasćował. „Zenje před tym njejsym wěrił, ... móže přećiwnik telko wndźeržeć kaž tón cornuch, ... ženje do toho njejsym widźał muža, kotryž — byr... njež stał na kiwkacymaj nohomaj, — zwosta had... doskónčneje porażki tak strašny."

*

Znaty hokser Baer w Oklahoma (USA) w 3. ... z k. o. přećiwo Wilsonej Dunn-ej. Maks Baer je pr... dawši swětowy mištr w ćežkej wazy w boksowanju.

*

Japanscy pluwarjo w Barlinje.

Skoro bjez přestawki ze swojeje domizny, Jap... skeje, přez Mukden, Charbin, Yrkutsk, Moskwu ... Waršawu jědźo, dóspěchu pjatk dopołdnja do Ber... na japanscy pluwarjo za olympiadu. Dohromady ... jich 22 pluwarjow a pjeć přewodnikow. Mjez pl... warjemi staj dobyćerjej z olympiady w Los Ang... 1932 Kijokawa a Miyacaki, a tež hišće swětowaj ... lěpšej na 800 m (Makino — 9 : 55,8 min.) a Nag... (1000 m — 12 : 41,8 min.). To jo pak jenož hłowny dźěł wšitkich bojownikow, kotrychž Japanska ... pluwarske wubědźowanje na Barlinsku olympi... séele. Pluwarki a hrajerjo z bulom we wodźe ... pozdźišo dojědu. Japancow „zadomja" w olymp... skej wsy w domćkomaj „Hamburg" a „Helgol... Wjednik a wućeŕ Japancow je trejner (zwućowaŕ — wućeŕ — radźićeł — pohonjeŕ — kedźbowaŕ) Mat... cawa.

*

Też Awstralčenjo a Argentinčenjo su hišće ... města lětušich olympiskich hrow dojěli a so w ol... pijiskej wjesey — kotraž budźe za krótki čas zaw... najhóle wobhnadźena gmejna mjezynarodn... razu na cyłym swěće — zasydlili a hórzy zapo... z treningom, systematiskimi přihotami za boje, ... a napřemobědźenja, kotrež so započnu 1. ... 1936.

Schotſki ſmělck. Muž je ſchotſkeho města Abe... měſćeſche waſchnicźko, někotre raſy wob lěto ſm... pſchecźeſtiwu ſbožopſchejacze khartki piſacź. Jemu ... króć do mólchnicźki kło, hdyž dyrbjeſche ſa to p... wudacź. Tuž wobſamkny wězku ſiednoricź. ... pójſta k nowemu lětu ſcźěkowace khartu: „Mutr... ſbožopſchecźa k Nowemu lětu, k jutram; ſwjatkam, ... dam, k narodninam a mjeninam, tehorunja ke ... nam, ſlubej a ženitwje. Maſch Richard. Tuta ... płaći dwanaći ſt!"

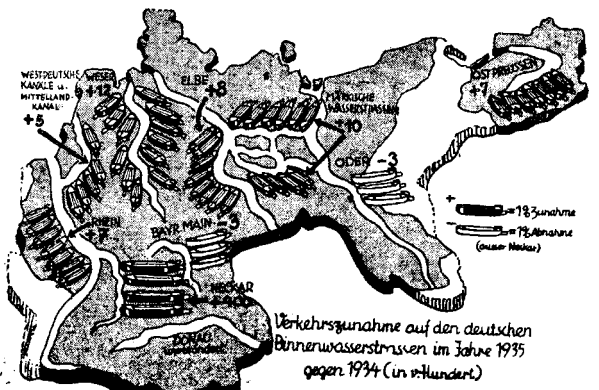

Verkehrszunahme auf den deutschen Binnenwasserstrassen im Jahre 1935 gegen 1934 (in v.Hundert)

Srósť wobtkhada na němſkich wódnych dróhach w l. 1935.

Wažne měridło ſa poſtup němſkeho hoſpodarſtwa je ſrósť wobtkhada na naſich wódnych dróhach. Na ... widźimy wumicźe w běhu lěta 1935. Němſke łódźnistwo móže je ſpokojnoſcźu na ſaſche lěto ſhladowacź, ... toż pornjo lětu 1934 wucźinjeſche tutón ſrósť 6 proz., ſchtož je wuſpěch, kotryž ſo njemóže doſcź wyſoko ... noſcźicź, hdyž wobwuſlimy, ſo tutón ſrósť pornjo lětu 1932 30 proz. wucźini, (Ryhowanka: Dehlichläg...